

CORPUS
SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE.

EDITIO EMENDATIORE ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

INSTITUTA,

AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE
BORUSSICAE

CONTINUATA.

LEO GRAMMATICUS.
EUSTATHIUS.

BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCXLII.

**LEONIS GRAMMATICI
CHRONOGRAPHIA.**

EX RECOGNITIONE

IMMANUELIS BEKKERI.

ACCEDIT

EUSTATHII DE CAPTA THESSALONICA LIBER.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXLII.

IMMANUELIS BEKKERI

P R A E F A T I O.

Leonis grammatici partem eam quae a p. 207 ad 331 pertinet, post Goarum Combesius edidit, Theophanis sui p. 443—510. alteram nuper admodum I. A. Cramerus adiecit, Anecdotorum Graecorum e codicibus manuscriptis bibliothecae Regiae Parisiensis 2 p. 243—379. qui ita praefatus est.

Hanc Anonymi chronographiam, quam e codice 854 f. 328 r. deprompsi, Leoni grammatico tribuit catalogi confector, sed perperam, credo: nam ea parte tantum operis nomen Leonis comparet quae sequitur tempora quorum annales confecit Theophanes, et haec satis congruunt cum iis quae sub eius Leonis nomine in Corpore Byzant. Script. vulgata sunt. hoc chronicon mihi videtur esse confectum ex variis scriptoribus, Cedreno, Ioanne Antiocheno, chronico

IV . IMMANUELIS BEKKERI PRAEFATIO

Paschali et aliis forsitan qui interciderunt.
scholia quaedam adiecta sunt in margine
eadem manu, quae est decimi tertii seculi.

Eustathii de capta a Latinis Thessalonica libellus primum inter opuscula eius a Tafelio collecta prodit. vertendum commisimus Eduardo Brockhoffio, praeclara indole iuveni, cui Phrantzen debemus Latine loquentem, mox Nicephori Gregorae partem tertiam e bibliothecarum latebris erutam debituri.

Scrib. Berolini Cal. Dec. a. 1841.

ΛΕΟΝΤΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑ.

ΛΕΟΝΤΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑ *).

LEONIS GRAMMATICI

CHRONOGRAPHIA.

ΛΕΙΠΕΙ ΤΑ ΕΞ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΑΥΤΗΣ.

... Τοίνυν ἐκ τῶν εἰρημένων ἐννοεῖν ὅτι ἡδύνατο ὁ ἄνθρωπος καὶ μετὰ τὴν παράβασιν εἰς αἰῶνας ζῆν, εἰ ἐγυῖσατο τοῦ τῆς ζωῆς ξύλου· διὸ ἵνα μὴ κακὸν ἀθάνατον ἢ ὁ ἄνθρωπος, τοῦ παραδείσου ἐξοστρακίζεται, ὅπως μὴ γεύσῃται τοῦ τῆς ζωῆς ξύλου καὶ ἀθάνατος διαμείνῃ. Θνητὸν δὲ αὐτὸν ἀπεφήνατο ὁ θεὸς νεκρότητι περιβαλὼν· τοῦτο γὰρ οἱ δερμάτινοι χιτῶνες σημαίνουσιν, ἀπὸ τοῦ λόγου τῆς τῶν ζώων νεκρώσεως, ὅπως διὰ τῆς λύσεως τοῦ σώματος καὶ τῆς δέσεως ἢ ἁμαρτία πᾶσα αὐτόπρεμος διαφθαρή.

*) Quae vulgo addunt, τὰ τῶν νέων βασιλέων περιέχουσα, ea ad alteram huius libri partem et Leonis Armenii initia pertinent.

DEEST INITIUM HUIUS HISTORIAE.

..... Igitur ex iis, quae dicta sunt, colligendum, potuisse hominem, vel post peccatum in aeternum vivere, si ex vitali arbore fructus sumisset; quare ne immortale malum sit homo, ex paradiso est expulsus, ne vitalis arboris fructibus vescatur, et permaneat immortalis. mortalem autem eum deus fecit, induens ei mortalitatem (id enim vestes e pellibus factae significant, mortalitatis animalium ratione) ut, corporis quoque vinculis dissolutis omne peccatum radicitus extingatur.

Εἴρηται δὲ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τὸ “ἰδοῦ Ἀδάμ γέγονεν ὡς εἷς ἐξ ἡμῶν τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρὸν” οὐχ ὡς προκώψαντος αὐτοῦ διὰ τῆς ἀπειθείας ἐπὶ τὴν τῆς ἀρετῆς τε καὶ κακίας γνῶσιν, ἀλλ’ ὡς τοσούτου ἐξ ἀρχῆς πλασθέντος. φθάσασα γὰρ εἶπεν ἡ γραφὴ ὅτι ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, 5 κατ’ εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν. ὁ δὲ πλασθεὶς κατ’ εἰκόνα Θεοῦ δῆλον ὡς προκαταβεβλημένην εἶχεν ἐν τῇ φύσει τὴν γνῶσιν τοῦ καλοῦ τε καὶ τοῦ πονηροῦ. διὸ ἵνα μὴ τῇ αὐτεξουσιότητι κεχωρημένος μεταλάβῃ τοῦ τῆς ζωῆς ξύλου καὶ γένηται κακὸς ἀθάνατος, ἐξεβλήθη σὺν τῇ Ἔνῃ εἰς τὴν γῆν τῆς 10 κτίσεως αὐτοῦ. τί γὰρ μετὰ ταῦτα πάντα ἡ θεία γραφή; “καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὸν κύριος ὁ Θεὸς ἐκ τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς ἐργάζεσθαι τὴν γῆν, ἐξ ἧς ἐλήφθη· καὶ ἐξέβαλε τὸν Ἀδάμ, καὶ κατώκισεν αὐτὸν ἀπέναντι τῆς τρυφῆς τοῦ παραδείσου, καὶ ἔταξε τὰ χερουβίμ καὶ τὴν φλογίνην ῥομφαίαν 15 τὴν στρεφομένην φυλάσσειν τὴν ὁδὸν τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς.”

Μετὰ τὸ ἐκβληθῆναι τὸν ἄνθρωπον ἔξω τοῦ μακαρίου χωρίου ἀκαταμάχητοι φρουροὶ καὶ λίαν ὑπέροπτοι φυλάττειν τὴν ὁδὸν τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς ἐτάχθησαν, ὡς μηδένα τοῦ λοιποῦ ἰσχύειν παρελθεῖν ποσὶ βεβήλοις εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον. 20 καὶ γὰρ μάχαιρα φλογίνη ἐτέθη ἐκεῖ ἐπὶ τῷ τὸν πλησιάζοντα, ἐξ ὕλης ὑπάρχοντι, πυρὶ φλεγόμενον ἀναλίσκεσθαι παραυτὰ καὶ ἀπόλλυσθαι. στρέφεται δὲ ἡ ῥομφαία, ἵνα ἐν τῇ πα-

20. εἰς om C i. e. editio Crámerana.

21. τῷ] τὸ C

Dictum est a deo: “ecce Adamus factus est ut nostrum aliquis, ita ut cognoscat bonum malumque,” non quo eo, quod non obediens fuit, virtutis et sceleris cognitionem nactus esset, sed quia talis ab initio formatus erat supra enim dixit biblia: “creavit hominem deus et creavit ad dei imaginem.” formatus autem quum fuerit ad dei imaginem, apertum est, insitam ab initio eius naturae boni malique cognitionem fuisse. quare ne libertate utens, vitalem arborem adiret, fieretque malus immortalis, expulsus est cum Eva in regionem quam incoleret; quid enim post haec omnia sacra scriptura? “et emisit eum deus dominus ex paradiso voluptatum, ut terram coleret, ex qua sumptus erat, et extrusit Adamum deditque domicilium procul a voluptatibus paradisi. et cherubim collocavit, gladiumque flammeum qui circumagebatur ad viam vitalis arboris custodiendam.

Expulso ex felice regione homine invicti et vigilantissimi custodes ad defendendam vitalis arboris viam sunt collocati, ut nemo in posterum ad illum locum profanis pedibus accedere posset. namque flammans gladius ibi positus est, ut, si quis e terra factus appropinquaverit, igni consumatur extemplo et intereat. circumagitur autem

λιγγενεσία, ὅτε καὶ ὁ ἄνθρωπος αὐθις οὐκίτωρ γένηται τοῦ παραδείσου, τοὺς μὲν δικαίους φωτίση παρερχομένου ἐπὶ τὸν θείον τῆς ἀθανασίας χάρον, τοὺς δὲ ἀδίκους, εἰ γὰρ προσεγγίσαιεν, καταφλέξῃ. αὐτόματα δὲ πάντα ἢ γῆ ἔφερε πρὸ 5 τῆς παραβάσεως τοῦ Ἀδάμ, καὶ μετὰ τοῦτο μηδὲν φέρειν χωρὶς πόνου ἐκελεύσθη.

Ἐξελθὼν τοίνυν ὁ Ἀδάμ σὺν τῇ Ἑῤα ἐκ τοῦ παραδείσου καὶ συνελθὼν αὐτῇ ἐγέννησε τὸν Κάϊν, εἶτα μετ' αὐτὸν τὸν Ἄβελ. ἦν δὲ Κάϊν μὲν γεωργὸς γῆς, ποιμὴν δὲ προβάτων 10 Ἄβελ. τοῦ δὲ Ἄβελ ἐκ τῶν πρωτοτόκων προβάτων δῶρα θύσαντος τῷ θεῷ, καὶ τοῦ θεοῦ δεξαμένον, καὶ τοῦ Κάϊν οὐκ ἐκ τῶν πρωτογεννημάτων ἀλλὰ μετὰ τὴν ἰδίαν καὶ κοινὴν τῶν καρπῶν ἀπόχρησιν θεῷ προσκομίσαντος, καὶ τοῦ θεοῦ μὴ δεξαμένου, οὐ μόνον ταῦτα ἀλλὰ καὶ ὅσα ἐφεξῆς ἐκ τῆς 15 πτῆς Γενέσεως ἔχουσι τὰ Μακρὰ ἐπὶ κακίᾳ τοῦ Κάϊν (τοῦτο δὲ ἐγένετο φανερὸν διὰ τοῦ ἐξαποσταλέντος οὐρανόθεν πυρός εἰς τὴν τῶν προσενεχθέντων ἐξανάλωσιν), ἐζήλωσεν ὁ Κάϊν τὸν Ἄβελ. ζητητέον ἐν πρώτοις διὰ τί τοῦ Κάϊν οὐ προσήκατο τὴν προσφορὰν. λύει τοίνυν τὸ ἀπορούμενον αὐτῇ ἢ 20 γραφῇ φήσασα “καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας, προσήνεγκε Κάϊν ὑπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς,” ὥστε διὰ τοῦτο ἐλέγχεσθαι τὸν Κάϊν ὅτι μὴ τὰ ἀκροθίνια τῶν γεννημάτων μήτε τὰ πρωτογενήματα προσήνεγκε τῶν καρπῶν τῷ θεῷ, ἀλλὰ ταῦτα μὲν

3. προσεγγίσει C

7. ἐπελθὼν C

gladius, ut in nova vita, quando homines denuo incolae fient paradisi, iustos illustret praetereuntes in divinum immortalitatis campum; improbos autem, si quis appropinquaverit, comburat. sponte autem terra ante Adami peccatum omnia proferebat, atque postea nihil ferre sine labore iussa est.

Egressus igitur Adamus cum Eva ex paradiso coit cum ea et procreavit Cain et post illum Abel. erat autem Cain agricola, pastor gregum Abel. quumque Abel ex primitiis pecudum munera deo sacrificasset, accepissetque deus, et Cain non ex primitiis, sed post proprium et communem fructuum usum deo praebuisset, quae tamen repudiavit deus, neque ea tantum, sed etiam quaecunque deinceps ex Parva Genesi in Magnam translata sunt, ob Cain impietatem, (illud autem declarabatur deiecta de coelo flamma, qua consumerentur dona allata); Cain ira in Abel exarsit. inquirendum est primum, cur repudiatum sit Cain sacrificium. et solvit quaestionem ipsa biblia dicens: “et eventit post aliquot dies, ut offerret Cain e terrae fructibus,” ita ut propter illud vituperetur Cain, quod non optimum quodque e fructibus ne-

ἑαυτῆς, θεὸν δὲ ἀσεβῶς ταῖς δευτέροις ἐτίμα. ἔπειτα διὰ τὴν μὲν ἐκ θυμάτων τοῦ Ἄβελ προσφορὰν δῶρα ἢ γραφὴν προσαγορεύει, τὰ δὲ τῶν παρῶν τοῦ Κάιν δῶρα θυσίαν ὀνομάζει; ἔστι πάλιν εἰς τὸ ζητούμενον εἰπεῖν, ὀρθῶς χρησάμενοι στοχασμῷ. δῶρον ἢ τοῦ Ἄβελ ὀνομάσθη θυσία, ἐπειδὴ 5 τοὺς δωρουμένους μιμησάμενος θεῷ προσκομίζει τὸ θῦμα· ὃν γὰρ τρόπον οἱ δωρούμενοι πρὸς ἀρέσκειαν τῶν κομιζομένων καὶ τὸ μάλιστα κάλλιστον ἐπιλέγονται, καὶ πᾶν ὀλόκληρον καὶ μηδὲν ἔξ αὐτοῦ τὸ σύνολον ἀποτεμόμενοι προσκομίζουσι τοῖς φίλοις τὸ δῶρον, οὕτως καὶ ὁ Ἄβελ τῶν ζώων 10 θύει τὰ πρωτότοκα καὶ τῶν κρεῶν προσφέρει τὰ πιότατα. ἔοικε γὰρ ἐπιδιαιρεῖν ὁ θύων, καὶ τὸ μὲν αἷμα τῷ θυσιαστηρίῳ προσχέειν, τὰ δὲ κρέα οἴκαδε ἀποκομίζειν, ὁ δὲ δωρούμενος πᾶν τῷ λαμβάνοντι παραχωρεῖ τὸ δῶρον. οὕτως οἶμαι τὰ πρωτότοκα καθιεροῦντα τὸν Ἄβελ φιλόθεον μᾶλλον 15 ἢ φίλαντον τὴν ἑαυτοῦ συνίστησι προαίρεσιν· ἑαυτῷ δὲ ὁ Κάιν ἀπονέμων τὰ γενήματα, καὶ τῶν δευτεριῶν ἀσεβῶς τὸν θεὸν ἀξιῶν, τῷ καὶ μεθ' ἡμέρας ἀλλὰ μὴ εὐθέως προσεγγεῖν φίλαντος μᾶλλον ἢ φιλόθεος ἐξελέγχεται, καὶ αὐτὸς μὲν εἰκότως προσκρούει, τὸ δὲ δῶρον ὡς ἀδόκιμον αὐτῷ προσ- 20 ρίπτεται.

Ὁ Κάιν πρῶτος ἄροτρον ἐπενόησε καὶ πλονεξίαν, Ἄβελ

4. χρησάμενοι?	13. προχέειν C	14. παρτὶ C	15.
καθιερώων δ'?	20. προρρίπτεται? au ἀπορρίπτεται?		

que primitias deo attulit, sed illis sibi retentis, deum impie deterioribus ornavit. deinde cur biblia Abel ex victimis donum munera appellat, Cain autem fructuum munera dicit sacrificia? ad hanc quoque quaestionem responderi potest, si quis recte inquirat. munus appellatum est Abel sacrificium, quod donantes imitans deo sacrificavit: quomodo enim donantes, ut grata exhibeant munera et pulcherrimum quodque eligunt et integra, neque ulla ex parte comminuta munera amicis dant, ita Abel quoque ex animalibus sacrificavit primitias et carnem pinguis- simam. solet enim qui sacrificat dissecata bestia sanguine aram adspargere et carnem domum referre; contra qui donat, ei qui accipit, integrum munus concedit. ita, credo, Abel sacrificatis primitiis, ingentium suum dei magis quam sui amans expressit; Cain autem, sibi fructus retinens et deterioribus impie deum colens, eo praeterea, quod post aliquot dies, non statim sacrificavit, vituperatur, quod se magis quam deum amabat; et ipse quidem, ut par fuit, offendit, munus autem, ut pravum, reicitur.

Cain primus aratrum invenit et aviditatem; Abel autem iustitiae erat studiosus. atque Cain Abel necavit et cadaver abscondit, ratus

δὲ δικαιοσύνης ἐπεμελεῖτο. πτείνας δὲ τὸν Ἄβελ ὁ Καῖν ἔκρουσε τὸν νεκρὸν, λαθεὶν ἐντεῦθεν οἰόμενος· βοῶντος δὲ πρὸς τὸν Θεὸν τοῦ αἵματος ἐπακούει ὁ Θεός· δικαίων γὰρ ἐπακούει, καὶ τελευτήσαντας ὅσιν, ἀδίκων δὲ καὶ αὐτὰς ἀποστρέφεται τὰς εὐχάς. τοὺς μὲν γὰρ καὶ τεθνεώτας νενομίκε ζῆν, τοὺς δὲ καὶ ζῶντας τὴν ἀληθῆ κέρρικε τεθνηῆναι ζωὴν, τιμωρεῖ τὸν Καῖν οὐκ ἀναλὼν αὐτίκα, ἀλλὰ τρέμον αὐτῷ καὶ στεναγμὸν ἐπὶ πάντα τὸν βίον ἐπαρσάμενος· διόπερ ἐκείνου θάνατον ὡς φρονέως ὑφορωμένου φηοῖν ὁ Θεός· “οὐχ οὕτως, ἄλλὰ πᾶς ὁ ἀποκτείνας Καῖν ἑπτὰ ἐκδικούμενα παραλύσει,” ὡς ἂν τις εἴπει “μηδὲ μικρὰν μηδὲ παρατρέχουσαν εἶναι τὴν κατὰ σαντοῦ δίκην ὑπολάβης, μηδὲ μεγάλα προσαδοκῆσης τῆ κατὰ τὸν θάνατον συντομίᾳ τὰ ἐπὶ τοῦ ζῆν διαδιδράσκειν κακά, ἀλλὰ χρὴ σε τοῦ ἁμαρτήματος ἰσόρροπον ὑφίστασθαι τὴν ἐπιτιμίαν. τοιγαροῦν ὁ τοῦ μεγίστου τῶν ἀδικημάτων τοῖς ἄλλοις ὑφηγητῆς ἐπταπλασίως τιμωρηθῆση. διὰ τοῦτο τοῖνυν οὐ φρονεθήσῃ, ὅτι πᾶς ὁ νῦν τὸν κατὰ σοῦ φόνον ἀποτολήσῃς, κακῶν σε τῶν κατὰ τὸν βίον ἀπαλλάξας, ἐπταπλὴν τὴν κατὰ σοῦ παραλύσει τιμωρίαν.” ἄλλως, οὐχ οὕτως, ἄλλὰ πᾶς ὁ ἀποκτείνας Καῖν. τουτέστιν ἀποκτείνας μὲν ἕκαστος τῷ ἑαυτοῦ ἁμαρτήματι ἀποθανεῖται· ἀδὲ δὲ φόνου κατάρξαντα καὶ τοῖς ἄλλοις ὑφηγητῆν τοῦ ἁμαρτήματος γενόμενον ὁ ἀποκτείνας ἑπτὰ ἐκδικούμενα παραλύσει, τουτέστιν ἐπταπλασίως τιμωρηθῆναι σε δεῖ. τὸ μὲν γὰρ τελευτῆσαι τῶν ἐν τῷ

8. ἐκείνοι C

14. χρήσεως τοῦ C

18. κατὰ τὸν om C

eo rem occultam fore. clamante autem ad deum sanguine, exaudivit deus; iustos enim exaudit, vel mortuos, iniustorum autem ipsas preces repudiat; illos enim vel mortuos existimat vivere, hos vel vivos ex vera vita excessisse. punit Cain deus non statim interficiens sed tremorem ei et gemitum in omnem vitam incutiens; quapropter quum ille ut interfector mortem extimeasset, deus, noli, inquit, timere nam, qui Cain interfecerit, septemplex poenam luet. tanquam diceret aliquis: ne credas parvam futuram poenam tuam et effugere eam [te posse, neve speres fore ut brevi morte magna vitæ mala evites, imo qualem poenam scelere meruisti talis tibi imponetur. qua propter qui gravissimi sceleris exemplum ceteris dedisti septemplex poenam dabis; itaque non interficies, quod qui nunc te necare ausus fuerit teque a vitæ calamitatibus liberaverit, tuam poenam septies solvet; verum non ita fiet; namque qui Cain occiderit, quum quicumque necem commisit, suo scelere moriturus sit, tamen, qui te, primum interfectorem et ceteris auctorem sce-

βίῳ πονηρῶν ἐπαγει τὴν κατάπαυσιν, τὸ δὲ ζῆν ἐν φόβῳ καὶ
 λυπῇ μυρίους ἐπάγει τοὺς σὺν αὐθῆσει θανάτους. τρέμων
 οὖν καὶ στένων ὁ Κάϊν, καθύπερ δαίμονι κάτοχος, ἐν ἐπιλη-
 ψία πάντα τὸν εἶξ αὐτοῦ διῆγε βίον, τοῦτο τοῦ μὴ ἀναιρεθῆ-
 ναι παρὰ Θεοῦ λαβὼν τὸ σημεῖον· μετὰ γοῦν τὴν καταδίκην δ
 χειρόνως ἐβίω, ἄρπαξ καὶ πλεονέκτης γενόμενος, καὶ πρῶτος
 μέτρα καὶ σταθμὰ καὶ γῆς ὄρους ἐπενόησε, καὶ πόλιν κτίσας
 εἰς ἐν συνελθεῖν οἰκίους ἠγάγασε καὶ εἰς πολέμους ἀπα-
 σχολεῖσθαι.

Σάβαν δὲ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ λαβὼν ὁ Κάϊν εἰς γυναῖ- 10
 κα ἐκτήσατο υἱὸν τὸν Ἐνώς. ἐκ τούτου γίνεται Γαιδιῶδ, εἶξ
 οὗ Μαιουήλ, εἶξ οὗ Μαθουσαλα. ὁ δὲ Μαθουσαλας γεννᾷ
 τὸν Λάμεχ. οὗτος δὲ δύο γυναῖκας ἀγόμενος, Ἀδδὰν καὶ Σελ-
 λάν, Ἰουβᾶλ μὲν κιθαροῦδον Ἰωβῆλ δὲ κτηνοτρόφον ἐκ τῆς
 Ἀδδᾶς παῖδας ἐκτήσατο, Θοβᾶλ δὲ σφυροκόπον χαλκοῦ καὶ 15
 σιδήρου καὶ Νοεμᾶν θυγατέρα ἐκ τῆς Σελλᾶς. καὶ τὸ μὲν
 ἐκ Κάϊν γένος μέχρι τούτου μνήμησ ἤξιώται ἐν τοῖς βιβλί-
 οῖς, τοῦ δὲ ἀριθμοῦ τῶν πρώτων ἀποκεκήρυκται, ἵνα μηδὲ
 τοῖς πρώτοις ἢ συντατιόμενος μηδὲ τῶν ἐφεξῆς ἀφηγούμε-
 νος· διὰ δὲ τὸ τῆς προαιρέσεως ἄγριον ὥσπερ ἐπὶ τὴν ἄλο- 20
 γον ἐκ τῆς λογικῆς φύσεως ἐξώρισται. Κάϊν, ὡς λέγει Μωϋ-
 σῆς, τῆς οἰκίας πεσοῦσης ἐπ' αὐτὸν ἐτελεύτησεν. ὁ δὲ Ἀδάμ

5. λαβόντος σημεῖον C
 17. βιβλοῖς C

8. τοὺς οἰκίους?
 20. τὸ om C

13. ἀγαγόμε-

leris, interfecerit, is septies poenam luet, id est, septemplicem poe-
 nam tibi reddi oportet. mors enim vitae calamitatibus dat quietem,
 vita autem per timorem et tristitiam innumeras animo mortes offert.
 tremens igitur et plangens Cain, tanquam a diabolo occupatus, omnem
 ex illo tempore vitam infirmus degit, illud ne occidatur signum a
 deo accipiens. sed post damnationem peius vixit, avarus et avidus
 factus, et primus mensuras, et domus finesque terrae excogitavit, atque
 condita urbe in unum locum convenire homines coegit et bella de-
 fendere.

Saba sorors in matrimonium ducta Cain filium procreavit Enos;
 ex eo natus est Gaedad; ex eo Mael; ex eo Mathusala. Mathusala
 genuit Lamech; hic duabus ductis uxoribus, Adda et Sella, Iubal ci-
 tharoedum et Iobel pastorem ex Adda sustulit filios; ex Sella Tha-
 bel fabrum aeris et ferri atque Noemam filiam. Cain genus hucus-
 que memoriae proditur; priorum autem numerus exhibetur, ut neque
 cum primis hominibus neque cum sequentibus confundantur; sed ob
 ferocem animum tanquam in imprudentem ex sapientia natura exter-
 minatur. Cain ut ait Moses, domo in eum collapsa, obiit. Adamus

γενόμενος Ἰβὼν σὺ ἐγέννησε τὸν Σήθ· καὶ τούτοις ἐπτακόσια ἐπιζήσας ἔτη θνήσκει κατ' αὐτὴν τῆς παραβάσεως ἡμέραν· χιλιοταετίας γὰρ τῆς τοῦ Θεοῦ ἡμέρας ἐχούσης τὸ διάστημα, ἐννακόσια μόνον ἔτη ζήσας τελευτᾷ. τούτον λέγεται πρῶτον εἰς τὴν γῆν, ἐξ ἧς ἐλήφθη, ταφῆναι, καὶ τὸ μνήμα αὐτοῦ κατὰ τὴν τῶν Ἱεροσολύμων γεγενῆσθαι γῆν Ἑβραϊκῆ τις ἱστορεῖ παραδόσις. ἦν δὲ ἄρα πρὸ πάντων ἀκόλουθον εἰς τὴν γῆν ταφῆναι, ὅτι πρῶτος ἀκούει παρὰ Θεοῦ "γῆ εἰ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ" ἀφανὲς γὰρ φησι τὸ τοῦ Ἄβελ γεγενῆσθαι σῶμα, τοῖς μετέπειτα δικαίοις ἀγαθῶς ὑποφαιίνων ἐλπίδας.

Σήθ Ἄζουρὰν ἀγόμενος τὴν ἀδελφὴν διακοσίων πέντε ὑπάρχων ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Ἐνὼς. "πρῶτος οὗτος ἤλπισεν ἐπικυλεῖσθαι τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ Θεοῦ" τουτέστιν ἐν Θεοῦ ὀνόματι προσαγορεύειν τὸν Θεόν. οὗτος ὁ Σήθ ἔθηκεν ὀνόματα τοῖς πέντε πλανήταις, Κρόνον Δία Ἄρεα Ἀφροδίτην Ἑρμῆν· τοὺς γὰρ δύο φωστῆρας ἥλιον καὶ σελήνην Θεοὺς ἐκάλεσε· πρῶτος γὰρ τὴν τῶν οὐρανίων κινήσεων σοφίαν ἐπενόησε. τοῦ δὲ Ἀδὰμ προειπόντος φθορὰν ἔσεσθαι τοῦ παντὸς κόσμου ἢ δι' ὕδατος ἢ διὰ πυρός, στήλας δύο ἐπινοήσαντες οἱ ἐκ τοῦ Σήθ, μίαν ἐκ πλίνθου καὶ ἄλλην ἐκ λίθου, τὰ τῆς ἐπιστήμης ἐνεκόλωσαν. οὗτος ὁ Σήθ πρῶτος τὰ Ἑβραϊκὰ γράμματα

2. τὴν ἡμέραν? 12. ἀγαγόμενος? ἀδελφικὴν C

autem annos natus ducentos triginta genuit Seth. post hoc tempus quum septingentos annos vixisset, mortuus est ipso peccati die. nam quum dei dies mille annos impleat, mortuus est, nongentos tantum annos natus. atque hic primus narratur in terram, ex qua sumtus erat, sepultus esse, eiusque sepulcrum circa Hierosolyma fuisse, hebraica quaedam traditio perhibet. fuit igitur omnium primus, qui in terra sepeliebantur, quippe qui primus dei verba audivit: terra es et in terram redibis; nam Abel corpus non amplius visum esse narratur, quae res bonam spem praebuit iustis in posterum hominibus.

Seth, annos natus 205, ducta Asura sororem procreavit Enos. primus hic veritus est domini dei nomen dicere, i. e. dei nomine deum appellare. idem hic Seth quinque planetis nomina indidit Saturno, Iovi, Marti, Veneri et Mercurio; duo enim coelestia lumina, solem et lunam deos appellavit; primus enim motuum coelestium cognitionem invenit. quum autem Adamus praedixisset, mundum aut aqua aut igni esse periturum, Seth liberi columnas duas exstruxerunt, alteram latericiam, alteram lapideam, et, quae sciebant, insculperunt. Seth primus hebraicas litteras invenit et scripsit. Enos, 190 annos

ἔξευρῶν συνεγράφατο. Ἐνὼς ἐγγήματο Ἐμμᾶν τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, ρς' ἐτῶν γενόμενος, καὶ γεννᾷ τὸν Καϊνᾶν. Καϊνᾶν ἑκατὸν ἐβδμήκοντα ἐτῶν ὑπάρχων ἐγέννησε τὸν Μαλελεήλ. Μαλελεήλ ἐτῶν ἑκατὸν ἐξήκοντα πέντε γενόμενος ἐγέννησε τὸν Ἰάρεδ. Ἰάρεδ γενόμενος διακοσίων ἐξήκοντα δύο ἐτῶν ἐγέν- 5 νησε τὸν Ἐνώχ. οὗτος πρῶτος γράμματα μαρθάνει καὶ διδάσκει, καὶ θείων μυστηρίων ἀξιούται ἀποκαλύψεως. Ἐνώχ ἑκατὸν ἐξήκοντα πέντε ἐτῶν γενόμενος ἐγέννησε τὸν Μαθου- σάλαν, καὶ διακόσιε πρὸς τούτοις ἐπιβιώσας ἔτη, καὶ τοῖς Ἐργήγοροις τὴν ἐκ παραβάσεως ἐπιμαρτυρούμενας τιμωρίαν, 10 μετατίθεται εἰς Ἐδέμ, ἔνθα ὁ παράδεισος. σημειωτέον ὅπως ἠνίκα ἄγγελοι τὴν ἐπὶ τὸ φαῦλον διολισθάνουσι τροπὴν, τη- νικαῦτα ἄνθρωπος τῆς εἰς τὸ ἄμεινον καταξιοῦται μεταβο- λῆς· ἐν γὰρ ταῖς ἡμέραις τούτου καταβεβηκέναι λέγονται οἱ ἄγγελοι ἐπὶ τῆς γῆς, οἱ καὶ Ἐργήγοροι ἀνομασίθησαν. Μα- 15 θουσάλα ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἐτῶν γενόμενος ἐγέννησε τὸν Λά- μεχ. Λάμεχ ἐτῶν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ὀκτώ ὑπάρχων ἐγέν- νησε τὸν Νῶε. Νῶε ἐτῶν πεντακοσίων γενόμενος ἐγέννησε τὸν Σῆμ, καὶ μετ' αὐτὸν ἐγέννησε τὸν Χάμ, καὶ μετ' αὐτὸν τὸν Ἰάρεθ. 20

Οἱ Ἐργήγοροι πρὸς τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων ἐπι- μιξίαν ποιησάμενοι γεννώσι τοὺς γίγαντας, ματαιίας τε αἰῶ καὶ γοητείας ἀνθρώποις εἰσῆρηται γενόμενοι, ἔτι δὲ ἀστρονο- μίαις τε καὶ ἀστρολογίας καὶ πίσσης ὑψηλῆς καὶ μετεώρου κι-

2. καὶ om C
ἔστι C

7. ἀποκαλύψεις C

15. λέγεται C

24.

natus, Emmam sororem duxit genuitque Cainan. Cainan 170 annos natus Maleleel procreavit. Maleleel 165 annos natus genuit Iared. Iared 262 annos natus procreavit Enoch; hic primus litteras didicit et docuit et divinorum mysteriorum apocalypsi est impertitus. Enoch 165 annos natus procreavit Mathusalam; 200 posthac annos vixit et Egregoris peccati poenam ostendens in Eden transpositus est, ubi est paradisius. notandum est, hominem quum angeli in malum abscessis- sent, dignum esse habitum, qui in melius mutaretur; illius enim tem- pore descendisse in terram angeli narrantur, qui etiam Egregori sunt dicti. Mathusala, 180 annos natus, Lamech genuit. Lamech 188 an- nos natus procreavit Noe. Noe 500 annos natus procreavit Sem et post eum Cham et Iaphet.

Egregori cum hominum filiabus mixti procrearunt gigantes atque vaticinii et praestigiarum auctores hominibus fuerunt; tradiderunt au- tem et astronomiae et astrologiae et omnis sublimis et aerii motus

νήσεως, καὶ ταῖς γυναίξι τούτων ἀπάντων παραδεδωκότες τὴν γυνῶσιν, εἰς ἄκρον ἐλθεῖν πονηρίας τοὺς ἀνθρώπους παρεσκευάσαν. τέκνα τῶν Ἑβρηγῶρων λέγει πνεύματα πονηρὰ φιλήδονά τε καὶ φιλοσώματα ὑπάρχειν· ἐφ' οἷς εἰς τὴν καθ' ἑαυτῶν ἀγανάκτησιν παροργίζουσιν τὸν θεὸν εἰς τοὺς τῆς γῆς καταταρταροῦνται, πυθμένας. κατακλυσμῶ δὲ τοὺς πάντας διαφθεῖραι βουληθεὶς ὁ θεὸς προστάσσει τῷ Νῶε, μόνῃ διὰ δικαιοσύνην εὐαρεστήσαντι, κιβωτὸν κατασκευάσαι πρὸς τὴν αὐτοῦ τε καὶ τοῦ γένους διατήρησιν. καὶ ἡ μὲν κιβωτὸς ἐφ' ὅλοις ἑκατὸν ὑπ' αὐτοῦ κατασκευάζεται ἔτσι· μὴκύνονται δὲ οἱ χρόνοι τῆς κατασκευῆς διὰ τὴν πολλὴν αὐτοῦ ἀγαθότητα· τὴν γὰρ τῆς φθορᾶς ἐπαγωγὴν διὰ μακροθυμίαν ἀναβαλλόμενος οὐκ ἐποιεῖτο, τοῖς εἰς μετάνοιαν τοῖς συνιοῦσιν ἐπιμετρῶν καιρὸν.

15 Εἰσελθόντος δὲ εἰς τὴν κιβωτὸν Νῶε καὶ τῶν τριῶν αὐτοῦ υἱῶν, καὶ εἰσευγαγόντος κατὰ θεῖαν ἐπιτροπὴν ἀπὸ μὲν τῶν καθαρῶν ζώων ἑπτὰ ἑπτὰ ἀπὸ δὲ τῶν ἀκαθάρτων δύο δύο, ὡς περιφυλαχθῆναι ἀπαρχὴν εἰς τὴν ἐκάστου γένους διαμορφήν, ἐπῆλθεν ὁ κατακλυσμὸς ἐπὶ τὴν γῆν ἑξακοσιοστὸν 20 ἔτος ἄγοντος τοῦ Νῶε, καὶ ἐγένετο ἐφ' ὅλας τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ νύκτας ἴσας τῶν ὑδάτων ἡ καταφορὰ. κεκοπηκότες δὲ ἤδη τοῦ ὕδατος, καὶ τῆς κιβωτοῦ τῶν τῆς Ἀρμενίας ἐπικλυσάσης ὄρων, ἐξέρχεται Νῶε καὶ οἱ τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ μετὰ τῶν γυναικῶν αὐτῶν καὶ πάντων, καὶ ἐξ αὐτῆς ἐκβάλλει τὰ ζῶα. Νῶε δὲ θυσίαν προσαγαγὼν τῷ θεῷ ἱκετεύει

12. αὐτοῦ τοῦ θεοῦ?

14. τοῖς εἰς τὸν εἰς?

scientiam ipsis omnium feminis et effecerunt, ut in summam nequitiam homines pervenirent. liberi Egregorum dicuntur spiritus mali esse, voluptatum et corporum studiosi. qua re quum contra se deum irritassent, in fundum terrae coniecti sunt. deus quum omnes diluvio perdere constituisset, iussit solum Noe, ob pietatem placentem, arcam aedificare, qua se et gentem servaret. arca integris 100 annis ab eo confecta est; productum est autem tempus ob magnam dei benignitatem; nam initium pernicietis patientia ductus retardavit, neque fecit (diluvium) illis ad mutandum animum tempus concedens.

Ubi autem Noe cum tribus filiis in arcam intravit et dei iussu purorum animalium bis septena, impurorum bis bina introduxit, ne interiret primitiae ad singula genera servanda, diluvium super terram venit, Noe sexcentessimum annum agente. et deiecti sunt imbres tolos 40 dies totidemque noctes. cumque iam aquae recessissent et arca Armeniae montibus appulsa esset, exiit Noe et tres filii cum

μηκέτι ποιῆσαι κατακλυσμόν. ἀποδεξάμενος οὖν ὁ θεὸς τὴν τοῦ ἀνδρός ἀρετὴν ὑπέσχετο, σημεῖον ἐπιθεῖς τὸ τόξον τῆς ἰριδος. ἐγένετο ὁ κατακλυσμός τῷ ἑξακοσιοστῷ ἔτει τοῦ Νῶε· γίνονται ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι Νῶε καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ ἑτη δια-
 χίλια διακόσια τεσσαράκοντα δύο. 5

Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἔτει μετὰ τὸν κατακλυσμόν Σῆμ γενόμενος ἑκατὸν ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Καϊνᾶν. Καϊνᾶν γενόμενος ἑκατὸν τριάκοντα ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Σάλα. τοῦτον ὁ πατὴρ ἀυξηθέντα γράμμασιν ἐξεπαίδευσε. καὶ ἴδη ποτε ὁ Σάλα ἑαυτῷ πορευθεὶς ἀποικίαν κατασκέψασθαι, ἐλθὼν κατὰ 10 τὴν Χαλδαίων, γράμματα ἐπὶ τινῶν εὗρίσκει διακεχυραγμένα πετρῶν· τὰ δὲ ἦν ἄρα τῶν Ἑβρηγῶρων αἱ παραδόσεις. ταῦτα δὲ ἐκγραψάμενος ὁ Σάλα αὐτὸς τε ἐν αὐτοῖς ἐξημέριτανε, καὶ τοὺς ἄλλους τὴν ἐν αὐτοῖς ἀτοπίαν ἐξεπαίδευε. Σάλα γενόμενος ἑκατὸν τριάκοντα ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Ἐβέρ. ἐπὶ 15 τούτου πάλιν οἱ ἄνθρωποι εἰς ἄπειρον πληθύνονται ἀριθμόν, καὶ εἰς ἄκρον ἀυξηθέντες πονηρίας πύργον ἐννοοῦσι κατασκευάσαι οὐρανομήκη, τὴν εἰς οὐρανὸν ἑαυτοῖς ἄνοδον διὰ τούτου προμηθεύμενοι. τὸν δὲ πύργον ὑποκόδομουν προστάξει Νεβρώδ πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐπομβριῶν ὑδάτων, ὡς ἐπιβου- 20 λεύοντος αὐτοῖς τοῦ θεοῦ διὰ τοῦ ὕδατος. ἦσαν δὲ τὰ πάντα τῶν οἰκοδομούντων ἔθνη ἑβδομήκοντα, φωνὴ δὲ αὐτοῖς πᾶσιν ἐνυπῆρχε μία· Νεβρώδ δὲ αὐτοῖς ὁ γίγας, Χουσὲ τοῦ

20. προμυθούμενοι C

uxoribus omnibusque et animalia eduxerunt. Noe autem, sacris deo oblatis, oravit, ut ne iterum diluvium mitteretur. accipiens deus hominibus pietatem promisit et promissi testimonium constituit pluvialem arcum. fuit diluvium sexcentesimo Noe anno. ab Adamo usque ad Noe et diluvium anni sunt 2242.

Secundo post diluvium anno Sem 100 annos natus procreavit Cainan. Cainan 130 annos natus procreavit Sala; hunc adultum pater litteris erudit. cumque aliquando Sala profectus, ut habitationem sibi quaereret, in Chaldaeam venisset, litteras invenit lapidibus incisas. hae erant Egregororum traditiones. iis descriptis Sala et ipse peccavit et ceteros indecora, quae continebant, docuit. Sala 130 annos natus procreavit Eber. sub hoc iterum homines in infinitum numerum aucti sunt et ad summam nequitiam quum pervenissent, constituerunt turrim aedificare coelum attingentem, per eam coeli aditum sibi patefacere conantes. eam turrim iussu Nebrod aedificarunt, ut imbres effugerent, tanquam deus aqua iis insidiaretur; erant autem omnes qui aedificabant populi 70, quibus

Αἰθίοπος υἱός, εἰς βρωσιν ἀγρευῶν ἐχορήγει ζῶα. ὁ δὲ Ἐβερ ὁ τοῦ Σάλα υἱός ἐπέγειν ἐκεχειρίστο τὴν οἰκοδομὴν. δοκοῦντος δὲ αὐτοῦς ἤδη τοῦ ἔργου προκόπτειν συγχέει τὰς γλώσσας ὁ Θεὸς εἰς εἶδη φωνῶν κατατεμῶν. φασὶ δὲ μόνον τὸν Ἐβερ τὴν ἀρχαίαν διατετηρηκέναι φωνήν· καὶ ταύτην οἱ τούτου διαδεξάμενοι ἀπόγονοι ἑαυτοὺς μὲν πατρωνυμικῶς Ἑβραίους προσηγόρευσαν, Ἑβραῖδα δὲ τὴν φωνήν ἐκύλευσαν. τεκμήριον δὲ τοῦ ταύτην εἶναι τὴν πρὸ τῆς συγχύσεως φωνήν τὰ τῶν παλαιῶν ὀνόματα. ἐφ' ὧν γὰρ κατ' οὐδεμίαν ἔστι γλώσσαν τὸ σημαινόμενον ἐπιλίσασθαι, κατ' αὐτὴν το ζητούμενον ἐρμηνεύεται. οἶον τοῦ Ἀδάμ καθ' ἑτέραν μὲν οὐδεμίαν φωνήν τὸ δηλούμενον εὐρίσκεται, κατὰ δὲ ταύτην ἄνθρωπος νενόηται. καὶ ἡ τοῦ Νῶε προσηγορία δι' ἑτέρας μὲν οὐδεμιᾶς διαλέκτου ἐρμηνεύεται, κατὰ δὲ ταύτην δικαιοσύνη σημαίνεται, καὶ Χοῦς Αἰθίοψ, καὶ Μεσραεὶμ Αἴγυπτος, καὶ Φαλὲκ διαμερισμός.

Ὁ μὲν οὖν πύργος ἐφ' ὅλα τεσσαράκοντα τρία οἰκοδομηθεὶς ἔτη ὑπὸ τῆς κατὰ τὴν σύγχυσιν διαφωνίας ἔμεινεν ἡμιτελής· σύγχυσις δὲ ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος ἡ περὶ τὸν τόπον ὠνομάσθη πόλις, ἡ αὐτόθι κτισθεῖσα Βαβυλωνία· Βαβυλῶνα γὰρ Ἑβραῖοι τὴν σύγχυσιν ὀνομαζουσιν. ὑστέρωθι δὲ ὁ Θεὸς ἀνέμψ τὸν πύργον ὅλον ἀνατρέπει, καὶ ἔστιν ἀνὰ μέσον Ἀσοῦρ καὶ Βαβυλῶνος εἰστέτι τοῦ πύργου φυλασσόμενα τὰ ἴχνη.

7. δὲ om C

8. πρὸ om C

14. δικαιοσύνη C

una erat lingua. iis Nebrod gigas Chuse Aethiopsis filius victui feras suppeditavit et Eber Salae filius, propere ut opus fieret curavit. quumque iam valde auctum opus videretur, deus linguas eorum in species orationum dividens confudit. narrant autem solum Eber veterem linguam servasse eamque eius posteros accepisse, qui patronymice se Hebraeos et linguam hebraicam vocarunt. testimonio hanc fuisse ante confusionem omnium linguam sunt priscorum nomina; nam quorum significationem nulla lingua explicare potest, hebraica interpretatur, ex. gr., quid Adamus significet, nulla alia lingua explanari potest, illa autem hominem significat; item Noe nomen nulla alia lingua interpretari possumus, illa autem est probitas atque ita Chus est Aethiops, Mesraeim Aegyptus et Phalek divisio.

Turris igitur, quum per totos 43 annos aedificata esset, propter varietatem linguarum, quae facta erat confusione, non finita est. confusio autem ab illa re dicta est urbs eo loco condita, Babylon; Babylonem enim Hebraei confusionem nominant. postea deus vento totam turrim delevit, suntque intra Assyriam et Babyloniam etiamnunc eius turris servata vestigia.

Ἔβερ γενόμενος ἑκατὸν τριάκοντα τεσσαράρων ἐτῶν ἐγέν-
 ησθε τὸν Φαλέκ. ἐν ἀρχῇ τῶν ἡμερῶν Φαλέκ οἱ τοῦ Νῶε
 υἱοὶ διχονοήσαντες τῆς γῆς εἰς ἑαυτοὺς ποιοῦνται τὴν διανέ-
 μησιν. Φαλέκ γενόμενος ρλ' ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Ῥαγαῦ, καὶ
 ἐπιβιώσας ἔτη σθ' ἐτελεύτησε. συνάγεται τὰ πάντα ἔτη ἀπὸ 5
 Ἀδὰμ ἐπὶ τὴν τοῦ Φαλέκ τελευτὴν ἔτη τρισχίλια. ὥστε εἰ-
 κότως ταύτης ἔτυχε τῆς ὀνομασίας ὁ Φαλέκ· μερὶς γὰρ ἐρ-
 μηνεύεται ἑκατέρας προαναφρονῶν τὰς διαιρέσεις. τῆς τε γὰρ
 γῆς τὴν διακλήρωσιν οἱ τοῦ Νῶε παῖδες ἐπὶ τούτου ποιοῦν-
 ται, καὶ τοῦ ὑπονοουμένου τῶν ἑξακισχιλίων ἐτῶν χρόνου ἡ 10
 διαίρεσις ἐπὶ τῆς τελευτῆς τῶν ἡμέρων γίνεται τούτου, ἡ μὲν
 ἐν ἀρχῇ, ἡ δὲ ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ζωῆς αὐτοῦ. τότε μεταστέλ-
 λονται οἱ τρεῖς υἱοὶ τοῦ Νῶε πάντας τοὺς ἐξ αὐτῶν, καὶ δι-
 δοῦσιν αὐτοῖς ἔγγραφον τῶν τόπων τὴν κατανέμησιν, καὶ
 λαχάνουσι ἑκάστῳ καὶ ταῖς ἐκάστου φυλαῖς καὶ πατριάς 15
 τόποι καὶ κλίματα καὶ χῶραι καὶ νῆσοι καὶ ποταμοὶ κατὰ
 τὴν ὑποκειμένην ἔκθεσιν.

Τῷ μὲν. οὖν Σῆμ τῷ πρωτοτόκῳ υἱῷ Νῶε ἀπὸ Περσί-
 δος καὶ Βάκτρων ἕως Ἰνδικῆς καὶ Ῥινοκοροῦρων, τῷ δὲ Χαμ
 τῷ δευτέρῳ υἱῷ τοῦ Νῶε ἀπὸ Ῥινοκοροῦρων ἕως Γαδείρων 20
 τὰ πρὸς νότον, τῷ δὲ Ἰάφεθ τῷ τρίτῳ υἱῷ Νῶε ἀπὸ Μη-
 δείας ἕως Γαδείρων τὰ πρὸς βορρᾶν. ἔστι δὲ αἱ λαχοῦσαι
 χῶραι κατ' ὄνομα τῷ Σῆμ, τῷ πρωτοτόκῳ υἱῷ τοῦ Νῶε,
 αἶδε, Περσίς, Βακτριανή, Ὑρκανία, Βαβυλωνία, Κορδύνη,

7. τῆς om C   11. εἰ μὲν — εἰ δὲ C   18. υἱῶν C   22. εἰσι?

Eber 134 annos natus genuit Phalek. huius vitae initio Noe li-
 beri dissentientes terram inter se diviserunt. Phalek 130 annos na-
 tus genuit Ragau et posthac, quum vixisset annos 209, mortuus est.
 fuerunt autem annorum ab Adamo usque ad Phalek mortem 3000;
 ita ut iure illud nomen Phalek sit inditum; partem enim significat
 et utramque partitionem portendit. namque et terrae divisionem Noe
 filii sub eo fecerunt et praefiniti temporis 6000 annorum sub finem
 eius vitae divisio est facta; igitur et initio et in fine eius vitae. tum
 tres Noe filii omnes ex se prognatos accesserunt, iisque dederunt
 perscriptam locorum partitionem. atque obtigerunt singulis et singu-
 lorum gentibus terrae et climata, regiones, insulae et fluvii secundum
 factam divisionem.

Sem igitur, ex Noe filiis natus maximus, terram a Perside et Ba-
 ctrianna usque ad Indiam et Rhinocoruram sortitus est; Cham, alter ex
 Noe filiis a Rhinocorura usque ad Gadiram, quae est meridiem versus;
 Iaphed, tertius Noe filius, a Media usque ad Gadiram, quae pars in
 septentriones spectat. sunt autem terrae, quae Sem obtigerunt hae:

Ἀσσυρία, Μεσοποταμία, Ἀραβία ἢ ἀρχαία, Ἐλυμαῖς, Ἰνδική, Ἀραβία ἢ εὐδαίμων, Κοιλὴ Συρία, Κομμαγήνη καὶ Φοινίκη πᾶσα· ἔστι δὲ ἐν τῇ μέρει αὐτοῦ ποταμὸς ὁ Εὐφράτης.

- 5 Ἐκ δὲ τῆς φυλῆς τοῦ Σῆμ ἀνεφάνη ἄνθρωπος γιγαντογενής, ὀνομασθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς Κρόνος εἰς ἐπώνυμον τοῦ κλαυήτου ἀστέρος, ὃς πρῶτος κατέδειξεν ἄρχειν καὶ βασιλεύειν Ἀσσυρίων. ἔσχε δὲ γυναῖκα Σεμίραμιν τὴν καὶ Ῥέαν καλωμενῆν, ἐξ ἧς ἔσχε υἷόν, ὃς ἐπεκλήθη Ζεὺς ὁ καὶ Ἥλικος, 10 γήμας τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν Ἴφρον. ἔσχε δὲ Κρόνος καὶ ἕτερον υἷόν ὀνόματι Ἀφρον, ᾧ ἀπεκλήρωσε τὴν πρὸς Λιβύην γῆν· ὃς ἔγημε τὴν Ἀστυνόμην, γεννήσας ἐξ αὐτῆς θυγατέρα, ἣν ἐκάλεσον Ἀφροδίτην. ὁ δὲ Κρόνος ἐξωσθεὶς τῆς βασιλείας ὑπὸ τοῦ ἰδίου υἱοῦ Διὸς κατέλιπε Δία καὶ Νῆνον, υἱοὺς αὐ- 15 τοῦ, μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν Ῥέας βασιλεύειν Ἀσσυρίων· αὐτὸς δὲ κατιῶν ἐν τῇ δύσει κρατεῖ καὶ βασιλεύει πάσης Ἰταλίας. Ζεὺς οὖν ὑποχωρήσας τῶν Ἀσσυρίων παρεγένετο πρὸς τὸν πατέρα· ὁ δὲ παραχωρεῖ αὐτῷ βασιλεύειν πάσης Ἰταλίας, καὶ κρατήσας πολλοῖς ἔτεσι καὶ τελευτήσας κατατίθεται 20 ἐν Κρήτῃ. μετὰ δὲ Νῆνον ἐβασίλευσεν Ἀσσυρίων Θούρρας, ὃν μετωνόμασαν Ἀρεα ὡς πολεμικώτατον καὶ γενναῖον ὄντα· ὃν οἱ Ἀσσύριοι Βαάλ θεὸν μετωνόμασαν καὶ ἀναστηλώσαντες σέβονται. μετὰ δὲ τὴν τοῦ Διὸς τελευτὴν Φαῦνος υἱὸς αὐ-

7. πρῶτος] ὡς φησιν Ἀφρικανὸς ὁ σοφώτατος margo codicis
11. Ἀφρων C

Persis, Bactriana, Hyrcania, Babylonia, Cordyne, Assyria, Mesopotamia, Arabia antiqua, Elymaïs, India, Arabia felix, Coelesyria, Commagene et omnis Phoenicia, estque in eius parte Euphrates fluvius.

Ex stirpe Sem prodiit homo ingenti corpore, a patre suo Saturnus appellatus ad nomen planetae; hic primum regnum et imperium Assyriis monstravit. uxorem habuit Semiramim, quae etiam Rhea nominatur; ex ea filium sustulit Iovem, qui etiam Picos nominabatur et Ianonem sororem in matrimonium duxit. erat praeterea alter Saturno filius nomine Aphron, cui terram Libyam versus tribuit. hic Astynomen duxit, ex qua filiam procreavit Venerem. Saturnus autem ab ipso Iove filio imperio pulsus, reliquit Iovem et Ninum filios, qui cum Rhea matre in Assyria regnarent; ipse in occidentem se contulit et totius Italiae regnum tenuit. iam Iupiter relicta Assyria patrem adiit; hic ei totius Italiae imperium concessit et postquam multos annos regnavit mortuus est et in Creta sepultus. post Ninum rex Assyriorum fuit Thurras, cui Marti cognomen dederunt utpote bellicosissimo et nobili, quem Assyrii Baal deam dixerunt et constituto

τοῦ ἐβασίλευσεν, ὃς μετωνομάσθη Ἑρμῆς· ἦν γὰρ λογιστά-
τος πάντων καὶ μαθηματικός· ὅστις καὶ τὴν τοῦ χρυσοῦ ποιή-
σιν ἐφεύρεν ἐκ μετάλλων ἀνθρώποις.

Τῷ δὲ Χαμ τῷ δευτέρῳ υἱῷ τοῦ Νῶε ἐλαχον χώραι κατ'
ὄνομα αἶδε, Αἴγυπτος, Αἰθιοπία ἢ βλέπουσα κατὰ Ἰνδούς, 5
ἑτέρα Αἰθιοπία, ὅθεν ἐκπορεύεται ὁ τῶν Αἰθιοπῶν ποταμός,
Ἐρυθρὰ ἢ βλέπουσα κατὰ ἀνατολάς, Θηβαίς, Λιβύη ἢ παρεκ-
τείνουσα μέχρι Κυρήνης, Μαρμαρίς, Σύρτις, Λιβύη ἢ ἀπὸ
ποταμέως παρεκτείνουσα μέχρις ἄκρας Σύρτιος, Νομηδία,
Μασσυρίς, Μαυριτανία ἢ παρεκτείνουσα μέχρις Ἑρακλεωτι- 10
κῶν στηλῶν κατέναντι Γαδείρων. ἔχει δὲ ἐν τοῖς κατέναντι
βορρᾶν τὰ παρὰ θάλασσαν, Κιλικίαν, Παμφυλίαν, Πισιδίαν,
Μυσίαν, Λυκαονίαν, Φρυγίαν, Καβαλίαν, Λυκίαν, Κάριαν,
Λυδίαν, Μυσίαν ἄλλην, Τρωάδα, Αἰολίδα, Βιθυνίαν, τὴν
ἀρχαίαν Φρυγίαν. ἔχει δὲ καὶ νήσους Σαρδινίαν, Κρήτην, 15
Κύπρον, καὶ ποταμὸν Γηῶν τὸν καλουμένον Νεῖλον.

Τῷ δὲ Ἰάφεθ τῷ τρίτῳ υἱῷ τοῦ Νῶε ἐλαχον χώραι
κατ' ὄνομα αἶδε, Μηθία, Ἀλβανία, Ἀμαζονίς, Ἀρμενία μι-
κρά τε καὶ μεγάλη, Καππαδοκία, Παφλαγονία, Γαλατία,
Κολχίς, Βοσπόρη, Μαιῶτις, Δερβίς, Σαρματίς, Ταυριανίς, 20
Βαστρανίς, Σκυθία, Θράκη, Μακεδονία, Δαλματία, Μολοσσίς,
Θεσσαλία, Λοκρίς, Βοιωτία, Αἰτωλία, Ἀττική, Ἀχαΐα, Πελ-

10. ἢ om C

15. Φρυγίαν] ἢ Πισιδία margo

simulacro venerantur. post Iovis mortem Faunus, filius eius, regnavit, qui cognominatus est Mercurius; erat enim callidissimus et prudentissimus, et aurum ex metallis facere invenit.

Cham, alteri ex Noe filiis, terrae evenerunt hae: Aegyptus, Aethiopia, quae ad Indiam vergit, altera Aethiopia, unde provenit Aethiopicum fluvius, Erythra, quae ad orientem spectat, Thebais, Libya, quae usque ad Cyrenen extenditur, Marmaris, Syrtis, Libya, quae est intra fluvium et extremam Syrtim, Numidia, Massyris, Mauritania, quae attingit Herculi columnas, exadversus Gadiram. possidet praeterea in terris septentrionem versus eas, quae mari sunt proximae, Ciliciam, Pamphiliam, Pisidiam, Mysiam, Lycaoniam, Phrygiam, Cabaliam, Lyciam, Cariam, Lydiam, Mysiam alteram, Troada, Aeolida, Bithyniam, Phrygiam antiquam; possidet etiam insulas Sardiniam, Cretam, Cyprum, et Geon fluvium, qui Nilus vocatur.

Iaphet, tertio ex Noe filiis, terrae evenerunt hae: Media, Albania, Amazonis, Armenia minor et maior, Cappadocia, Paphlagonia, Galatia, Colchis, Bospora, Maeotis, Derbis, Sarmatis, Taurianis, Bastranis, Scythia, Thracia, Macedonia, Dalmatia, Molossis, Thessalia, Locris, Boeotia, Aetolia, Attica, Achaia, Pellene, Peloponnesus quae di-

λήγη, ἢ καλουμένη Πελοπόννησος, Ἀρκαδία, Ἡπειρώτις, Ἰλλυρίαι, Λυχνίτις, Ἀδριακὴ, ἀφ' ἧς τὸ πέλαγος τὸ Ἀδριακόν. ἐπὶ δὲ αὐτῶ καὶ νῆσοι αἶδε, Βρεττανία, Σικελία, Εὐβοία, Ῥόδος, Χίος, Λέσβος, Κύθηρα, Ζάκυνθος, Κεφαληρία, Ἰθάκη, 5 Κέρκυρα καὶ αἱ Κυκλάδες, καὶ μέρος τι τῆς Ἀσίας ἢ καλουμένη Ἰωνία. ποταμὸς δ' ἔστιν ἐν τοῖς αὐτοῖς μέρεσι Τίγρις ὃ διορίζων μεταξὺ Μηδίας καὶ Βαβυλωνῶνος. ἐκ δὲ τῶν τοῦ Ἰάφεθ υἱῶν ἀπὸ μὲν τοῦ Γόμερ Γομαρεῖς οἱ νῦν Γαλάται, ἐκ δὲ τοῦ Μαγῶθ οἱ νῦν Σκύθαι, καὶ ἀπὸ Μάδου Μη- 10 δοι, ἐκ δὲ Ἴωνος Ἴωνες καὶ οἱ λοιποὶ Ἕλληνες, ἐκ δὲ τοῦ Θόβελ Θοβηλοὶ οἱ νῦν Ἰβηρες, ἀπὸ δὲ Μεσχῶ Μεσχηνοὶ οἱ νῦν Καππάδοκες, διὸ καὶ Μάζακα ἢ παρ' αὐτοῖς μητρόπολις, ἀπὸ δὲ Θῆρα Θραῖκες, ἀπὸ δὲ Θάρρου Θαρσεῖς οἱ νῦν Κίλικες, ἀφ' οὗ καὶ Ταρσὸς ἢ παρὰ Κίλιξι πόλις ἀξιολο- 15 γωτάτη.

Γενομένης δὲ τῆς δηλωθείσης διανεμήσεως, ὃ μὲν Σῆμ ἔνθα καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ κατοικισθεὶς τὴν τῆς κληρονομίας αὐτοῦ μοῖραν εἰς τοὺς παῖδας κατατέμνει τοὺς ἑαυτοῦ, ὃ δὲ Χάμ υἱὸς Χαναὰμ ἰδὼν τὴν πρὸς τῇ Λιβάνῳ γῆν, ὅτι ἀγα- 20 θὴ τέ ἐστι καὶ εὐφορος καὶ κατὰ πολὺ τῆς ἑαυτοῦ διαλλάττουσα, αὐτόθι κατασκηνοῖ, τῶν τοῦ Σῆμ ἐγγόνων ταύτην ἀποτεμόμενος τὴν μοῖραν, καίτοι τοῦ πατρὸς αὐτὸν καὶ τῶν ἀδελφῶν κωλυόντων, καὶ ὑπόμνησιν παρεχομένων ὧν ὁ πα-

16. γινομένης C

citur, Arcadia, Epirotis, Illyria, Lychnitis, Adriaca, unde Adriaticum mare; praeterea hae insulae: Britannia, Sicilia, Euboea, Rhodus, Chius, Lesbos, Cythera, Zacynthus, Cephalenia, Ithaca, Corcyra et Cyclades; tum Asiae pars, quae vocatur Ionia. fluvius est in eius parte Tigris, qui est terminus inter Mediam et Babyloniam. ex filiis Iaphet a Gomer orti sunt Gomares, qui nunc Galatae nominantur, a Magoth Scythae et a Mado Medi; ab Ione Iones et ceteri Graeci, a Thobel Thobeli, qui hodie Iberes, a Mescho Mescheni, qui nunc Cappadoces, unde etiam Mazaca, eorum metropolis; a Thera Tharres, a Tharro Tharses, hodie Cilices, unde etiam Tarsus, urbs Cilicum illustrissima.

Facta quam narravimus partitione, Sem eodem loco quo pater domicilium habuit, et, quam sortitus erat partem, liberis suis distribuit. tum Cham, filius Chanaan, quum videret, terram ad Libanum sitam bonam esse et fertilem multumque a sua differre, ibi consedit eamque partem liberis Sem abtulit quamvis prohibente patre et fratribus et eorum monentibus, quae Noe pater iis imprecatum erat, qui

τῆρ Νῶε τοῖς παραβαίνουσιν αὐτῷ τὴν κρίσιν ἐπηράσατο. ἐντεῦθεν πᾶσα ἡ γῆ ἐκείνη Χανααία προσηγορεύθη.

Τῶν τριῶν τοίνυν υἱῶν τοῦ Νῶε τριχῆ, καθὼς εἴρηται, τὸν κόσμον διανεμημένων, ἀναγκαῖόν ἐστι λοιπὸν ἀναδραμεῖν ἐπὶ τὸ προκείμενον. καταλήξαντες δὲ ἐπὶ τὴν ἐκ Φαλέκ τοῦ Ῥαγαῦ γένεσιν, ἀρξώμεθα πάλιν ἀπ' αὐτοῦ.

Ῥαγαῦ γενόμενος ρλβ' ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Σερούχ. ἐπὶ τούτου οἱ ἄνθρωποι τὸν κατ' ἀλλήλων ἀυξήσαντες τῦπον στρατηγούς τε ἑαυτοὺς κατεστήσαντο καὶ βασιλεῖς, καὶ τότε πρῶτον πολεμικὰ κατασκευάσαντες ὄργανα πολεμεῖν ἀλλήλους ἐνήρξαντο. καὶ εὐθὺς οἱ ἀπὸ Χαναὰμ ἠττωνται καὶ πρῶτοι τῆς δουλείας ὑποπίπτουσι τῷ ζυγῷ κατὰ τὴν τοῦ Νῶε κατάραν. Σερούχ γενόμενος ρλ' ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Ναχώρ. ὅκει δὲ ὁ Σερούχ ἐν γῆ Χαλδαίων καὶ ἐν Ὄρ τῇ πόλει. αὐξηθέντα δὲ τὸν Ναχώρ ἐδίδαξεν ὁ πατὴρ παντός ἐπί- 15 λυσιν, οἰωνῶν τῶν τε ἐν οὐρανῷ καὶ σημείων διακρίσεις, καὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἀπάντων, καὶ πᾶσαν Χαλδαϊκὴν μαντείαν. καὶ Ναχώρ γενόμενος οθ' ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Θάρρα. Νίνου δὲ τοῦ πρῶτου βασιλέως Ἀσσυρίων τεσσαρακοστὸν ἔκτον ἄγοντος ἔτος τῆς βασιλείας γεννᾶται Ἀβραάμ. οὗτος γῆμας τὴν 20 ἑαυτοῦ μητέρα Σεμίραμιν, τὴν καὶ Ῥεαν, κίττει πόλιν Νινευί, ἐπονομάσας αὐτὴν Νίνον. ἀφ' οὗ Πέρσαις νόμος τὰς ἑαυτῶν μητέρας γαμεῖν καὶ ἀδελφάς, καθὼς καὶ Ζεὺς τὴν

2. προσηγορεύειο margo

9. ἑαυτοῖς?

14. καὶ Ἐνώρ C

iudicium suum transgredierentur. hinc tota illa terra Chanania dicta est.

Quum igitur tres Noe filii terram, ut dictum est, dividissent, necesse est, ad propositum redire. iam quum substituerimus in Ragau ex Phalek nato, iterum ab eo incipiamus.

Ragau 132 annos natus genuit Seruch. sub hoc homines superbiam invicem augentes belli duces se et reges constituerunt; tamque primum bellica instrumenta confecerunt et bella gerere coeperunt. atque statim ii, qui Chanaan incolabant, victi sunt et primi servitutis iugum subierunt secundum Noe imprecationem. Seruch 130 annos natus genuit Nachor; habitabat autem in Chaldaea et Or urbe. adultum Nachor docuit pater cuiusvis rei cognitionem, coelestium avium et signorum et omnium terrestrium rerum interpretationem et totam Chaldaicam divinationem. Nachor 79 annos natus genuit Tharra. quum Ninus, primus Assyriorum rex 46. annum ageret imperii, natus est Abraam. hic ducta Semiramide matre, quae etiam Rhea nominatur, Ninevi urbem condidit, quam Ninum cognominavit. hinc Persis

ιδίαν ἀδελφὴν Ἥραν. μεθ' ὃν ἐβασίλευσεν Ἀσσυρίων ἡ τοῦ-
του γυνὴ Σεμίραμις, ἣτις κατεσκευάσασα τὰ χρώματα διὰ τοὺς
κατακλυσμούς, κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους παρ' Αἰγυπτί-
οις ἦν ἐξκαιδεκάτη δυναστεία, καθ' ἣν ἐβασίλευον Θεβαῖοι.

5 Θάρρα γενόμενος ἐτῶν ἑβδομήκοντα ἐγέννησεν ἐκ γυναι-
κὸς Ἐδνας, θυγατρὸς Ἀβραάμ πατρῶδέου αὐτοῦ, τὸν
Ἀβραάμ, ὃν τινα ἡ μήτηρ ἐκάλεσεν ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἑαυτῆς
πατρὸς· ἔφθη γὰρ ἐκεῖνος πρὸ τῆς τούτου γενέσεως τετελευ-
τηνῆναι. ἐγέννησε δὲ ἔτι ὁ Θάρρα τὸν Ἄρραν καὶ τὸν Να-
10 γῶρ. ὁ δὲ Ἀβραάμ λαμβάνει παρὰ τοῦ πατρὸς γυναῖκα τὴν
Σάρραν. οὗτος μόνος, τῶν πανταχῆ τὴν περὶ τὰ εἰδῶλα
πλάνην νοσοῦντων, τὸν ἀληθῆ θεὸν ἐπέγνω. καὶ ὁ Ἄρραν
δὲ ἀγαγόμενος γυναῖκα νιὸν ἐκτήσατο τὸν Λώτ, θυγατέρα δὲ
Μελχάμ· ταύτην δὲ ἑαυτῷ ὁ Ναγῶρ λαμβάνει εἰς γυναῖκα.
15 ἤδη δὲ ἐξηκοστὸν ἔτος ἄγων ὁ Ἀβραάμ, ὡς οὐκ ἐδόκει τὸν
πατέρα πείθειν καὶ τοὺς ἄλλους οἰκείους τῆς πρὸς τὰ εἰδῶ-
λα δεισιδαιμονίας μεταθέσθαι, λανθάνει νυκτὸς τῶν εἰδῶλων
ἐμπρῆσαι τὸν οἶκον. ἤδη δὲ ἐξ αὐτῶν ἀναλωθέντων οἱ ἀδελ-
φοὶ περινοήσαντες ἀναπηδῶσι, βουλόμενοι ἐκ μέσου τοῦ πυ-
20 ρὸς ἐξελεῖσθαι τὰ εἰδῶλα. φιλοτιμότερον δὲ ὁ Ἄρραν τῷ
προσπάγματι προσφερόμενος ἐν μέσῳ διαφθείρεται τοῦ πυ-
ρὸς· καὶ θάψας αὐτὸν ὁ πατήρ, ἐγγὺς ὡν τῇ πόλει τῶν
Χαλδαίων, μετατίσεται πάντας ἀποφερόμενος τοὺς οἰκείους

4. Αἰγυπτίους C 6. πατράδελφον C 11. ἐπὶ C 18. ξξ?

mos est, ducere in matrimonium matres et sorores, quemadmodum
Iupiter Iunonem sororem duxerat. post hunc in Assyria regnavit Se-
miramis, eius coniux, quae moles extruxit propter inundationes. eo-
dem tempore apud Aegyptios decima sexta principum familia fuit, ubi
Thebani regnaverunt.

Tharra 70 annos natus genuit ex Edna uxore, filia Abraam, avun-
culi sui, Abraam, quem mater ad patris sui nomen appellavit; ille
enim mortuus erat antequam hic natus. praeterea Tharra procreavit
Arran et Nachor. Abraam a patre Saram uxorem accepit; is solus,
quam ubique homines idolorum erroribus tenerentur, verum deum
cognovit. Arran uxore ducta filium sustulit Lot filiamque Melcham;
eam Nachor uxorem duxit. quumque Abraam iam 60 annos natus
desperaret, se patri et ceteris familiaribus persuadere posse, ut ido-
lorum superstitionem mitterent, clam nocte idolorum aedem incendit.
iamque consumptis quibusdam fratres re cognita insiluerunt e medio
igni idola erepturi. Arran autem, quum nimis gloriae studiosus ad-
propositum niteretur, in mediis flammis perit. hoc sepulto pater,

εἰς Χαρρῶν τῆς Μεσοποταμίας. ἐνταῦθα δὲ Ἀβραάμ δέκα τῶ πατρὶ καὶ πέντε συνοικήσας ἔτη ἐννοεῖ ποτὲ νυκτὸς ἐκ τῆς τῶν ἄστρων κινήσεως τοῦ ἐπιόντος καιροῦ κατασκέψασθαι τὴν πίστην. ἦν γὰρ οὐ μετρίως ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἄπισαν τὴν τοιαύτην ἐξασκηθεὶς ἐπιστήμην. καὶ δὴ μετὰ τὴν ἐκά- 5
 στου τῶν ζητουμένων διάγνωσιν συνήσει περιττὴν ἄπισαν εἶ-
 ναι τὴν τοιαύτην περιεργίαν· δύνασθαι γὰρ αὐθις τὸν θεόν,
 εἰ βούλοιο, μετασκευάσαι πρὸς τὸ οἰκεῖον βούλημα τὰ προε-
 γνωσμένα. πᾶσιν οὖν τούτοις καὶ τοῖς τοιούτοις ἐξ ὅλης ἀπο-
 ταξάμενος ψυχῆς, καὶ τελείαν τῆς περὶ τὸ θεῖον εὐσεβείας 10
 δοὺς τὴν ἀπόδειξιν, ἀκούει παρὰ θεοῦ “ἐξέλθε ἐκ τῆς γῆς σου
 καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου,” καὶ ἐξελθὼν ἅμα τῇ γυ-
 ναικὶ Σάρρα καὶ τῶ Λῶτ τῶ ἀδελφιδῶ μετοικίζεται εἰς τὴν
 Ἀρφαξὰδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μερίδα, ἣν οἱ Χαναναῖοι κατα-
 σχόντες τὴν Χαναναίαν ἐκάλεσαν, ὧν ἐτῶν οὐ. 15

Ὅμοῦ τοίνυν γίνεται ἔτη μέχρι τῆς παροιουσίας Ἀβραάμ
 τσαυτῶν. ὁ διαμερισμὸς τῆς γῆς γέγονε τῇ ἀρχῇ τῶν ἡμε-
 ρῶν Φαλέκ. ἀπὸ δὲ τοῦ διαμερισμοῦ τῆς γῆς ἔτη ας, ἀπὸ
 δὲ τοῦ κατακλισμοῦ ἔτη χίλια δεκαπέντε, ἀπὸ δὲ Ἀδάμ ἔτη
 τρισχίλια διακόσια ἑβδομήκοντα ἑπτὰ. 20

Διατριψας δὲ ὁ Ἀβραάμ μετὰ τὴν ἐξοδὸν ἐν τῇ γῇ τῶν
 Χαναναίων ἔτη εἰκοσιπέντε γεννᾷ τὸν Ἰσαάκ. πρὸ δὲ τοῦ
 Ἰσαάκ γεννᾷται ἐκ τοῦ Ἀβραάμ ὁ Ἰσμαήλ ἀπὸ τῆς Ἀγαρ,

qui prope Chaldaeorum urbem habitabat, mutato domicilio omnes fa-
 miliare Charran, Mesopotamiae urbem traduxit. ibi quum Abraam
 15 annos apud patrem degisset, nocte quondam ex stellarum motu
 futuri temporis ubertatem inquirere voluit; erat enim non mediocri-
 ter a patre omnem eam doctrinam edoctus. tum postquam singular, quae
 voluerat, cognovit, intellexit omnem eam curam inutilem esse; posse
 enim statim deum, si vellet, mutare ad suam voluntatem, quae prae-
 visa fuissent. his igitur rebus omnibus et similibus toto animo re-
 nunciandis et perfectae in deum pietatis exemplum exhibens vocem dei
 audivit: “exi e terra tua et e domo patris tui” et egressus cum
 Sara uxore et Lot, fratris filio, migravit in Arphaxad patri suo assi-
 gnatam partem, quam Chananaei tenebant et Chananian nominabant,
 annos natus 75.

Erat igitur annorum usque ad migrationem Abraam numerus hic:
 terrae partitio facta erat initio vitae Phalek; ab hac terrae partitione
 anni erant 1006; a diluvio anni 1015; ab Adamo anni 3277.

Abraam relicta patria quum in Chananaeorum terra 25 annos vi-
 xisset, genuit Isaac. sed ante Isaac genuerat Abraam ex Agar Ismael
 a quo Ismaelitarum gens orta est et Agareni qui etiam Saraceni di-

ἀφ' οὗ τὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν γένος, οἱ δὲ αὐταὶ Ἀγαρηνοί, οἱ
 καὶ Σαρακηνοὶ καλούμενοι. κατὰ τοῦτον ὁ θεὸς τὸν καιρὸν
 πῦρ κατὰ τῆς Πενταπόλεως ὑετίζει, καὶ ἀναλίσκει μὲν ἐξ αὐ-
 τῆς ἅπαν τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, διαφθείρει δὲ καὶ αὐτὸ
 5 ἀπὸ τῆς γῆς τὸ ἀνάστημα, καὶ τῆς προκειμένης θαλάσσης νε-
 κροῦται τὰ ὕδατα. ὀλίγη δὲ ὕστερον ἀπὸ τῆς κατὰ Μам-
 βρὴν ὁρῆς μεταναστὰς ὁ Ἀβραάμ ἐπὶ τὸ φρέαρ κατασκη-
 νοῦ τοῦ ὄρκου, ἑαυτῷ τε ἰδίᾳ καὶ τοῖς οἰκέταις αὐτοῦ κατὰ
 συγγενείας πηξάμενος σκηνάς. τότε πρῶτον Ἀβραάμ τῆς σκη-
 10 ποηγίαις ἐφ' ἐπὶ τὰ ἡμέραις ἐπιτελεῖ τὴν ἑορτήν, ἣν εἰσέτι καὶ
 νῦν ὁ Ἰσραὴλ ἑορτάζει σκηνοπηγῶν. εἰκοσιπέντε ἐτῶν ἦν,
 φησὶν, ὁ Ἰσαὰκ, ὅτε πρὸς θυσίαν ἀνήχθη. εἰς ἐκεῖνον δὲ
 τὸν τόπον τὸ θυσιαστήριον ᾠκοδόμησεν Ἀβραάμ, ἔνθα ὕστε-
 ρον Δαυιδ τὸ ἱερὸν ἰδρύσατο.

15 Ἰσαὰκ δὲ γενόμενος ἐτῶν ἐξήκοντα γεννᾷ τὸν Ἡσαῦ καὶ
 τὸν Ἰακώβ. ἑβδομηκοστὸν καὶ πέμπτον ἄγων ἔτος φεύγει μὲν
 Ἡσαῦ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καταναῖ δὲ πρὸς Λάβαν εἰς Χαρ-
 ρὰν τῆς Μεσοποταμίας· ἀδελφὸς δὲ ἦν ὁ Λάβαν τῆς Ῥε-
 βέκας τῆς μητρὸς Ἰακώβ. τούτου νέμει τὰ πρόβατα ἐφ' ὅλοις
 20 ἔτεσιν εἴκοσι, δεκατέσσαρα μὲν Λίαν λαβὼν καὶ Ῥαχὴλ τὰς
 τοῦ Λάβαν θυγατέρας πρὸς γάμον, ἐπὶ δὲ τοῖς ἕξ ῥητὸν μι-
 σθὸν ποιησάμενος σύμφωνον. ὕστερόσθι δὲ κομίζεται παρὰ
 τῶν γυναικῶν Βάλλαν καὶ Δελφᾶν τὰς παιδίσκας, καὶ παιδο-

10. ἦν om C

16. Ἰακώβ] Ἰακώβ. Ἰακώβ?

21. τοῖς] τῆς C

cuntur. illo tempore deus ignem in Pentopolin deiecit et totum ho-
 minum genus inde exstinxit, delevit etiam, quae e terra surgebant,
 et lacus illius aqua emortua est. paulo post Abraam a quercu, quae
 fuit circa Mambren migravit et ad fontem iuramenti domicilium con-
 stituit, sibi ipsi et familiaribus secundum cognationem casas confi-
 ciens; tum primus Abraam umbraculorum festum per 7 dies cele-
 bravit, quod etiamnunc Israelitae celebrant. Isaac 25 annos natus
 erat, quum tamquam sacrificium offerretur; exstruxit autem Abraam
 eodem loco altare, quo postea David templum aedificavit.

Isaac 60 annos natus genuit Esavum et Iacobum; quumque an-
 num ageret 75, effugit Esavum fratrem Iacobus et Charram, Mesopota-
 miae urbem se contulit ad Laban, Rebeccae, Iacobi matris, fratrem.
 eius greges per totos 20 annos pavit; post 14 annos Liam et Rachel,
 Laban filias, accepit in matrimonium et post 6 insuper annos pactam
 mercedem meruit. postea ab uxoribus Ballam et Delpham ancillas ac-
 cepit atque ex his 4 mulieribus annis 14, quos in Mesopotamia
 post primos 7 versabatur filios procreavit 11 filiamque unam; ex Lia

ποιεῖται ἐκ τῶν τεσσάρων γυναικῶν, ἐν τοῖς δεκατέσσαρσιν ἔτεσιν οἷς ἐπὶ τῆς Μεσοποταμίας μετὰ τὴν πρώτην διέτριψεν ἑπταετίαν, υἱοὺς μὲν ἑνδεκα καὶ θυγατέρα μίαν, ἐκ μὲν τῆς Αἴας γεννήσας τὸν Ῥουβὴμ καὶ τὸν Συμεῶν καὶ τὸν Λευὶ καὶ τὸν Ἰούδαν καὶ τὸν Ἰσάχαρ καὶ τὸν Ζαβουλώμ καὶ τὴν Δίαν, ἐκ δὲ τῆς Ῥαχὴλ τὸν Ἰωσήφ, ἐκ δὲ τῆς Βάλλας τὸν Δῶν καὶ τὸν Νεφθαλεὶμ, ἐκ δὲ τῆς Δελφᾶς τὸν Γὰδ καὶ τὸν Ἀσηρ. τῷ εἰκοστῷ δὲ ἔτει διαφυγὼν τὸν Λάβαν ὁ Ἰακώβ ἐβδόμῃ ὑπ' αὐτοῦ καταλαμβάνεται ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὄρει Γαλααδ. ἐνταῦθα ἐνωμότως ποιησάμενοι συνθήκας χωρίζονται, ὁ μὲν Λάβαν εἰς Χαρράν, ὁ δὲ πλησίον Σικήμεων εἰς πόλιν Σαλήμ. ἐνταῦθα ὑφίσταται ὑπὸ Συχέμ τὴν βίαν ἢ Δίαν. ἔτι δὲ τίπτει ἡ Ῥαχὴλ τῷ Ἰακώβ τὸν Βενιαμίν, καὶ τελευτήσασα θάπτεται ἐν γῇ Ἐφραθαῖ, ἔνθα νῦν ἔστιν ἡ Βηθλέμ. Συμεῶν δὲ καὶ Λευὶ τῆς ἀδελφῆς ἐκδικοῦσι τὴν ὕβριν, παντὶ δόλῳ χρησάμενοι εἰς τοὺς περὶ τὸν Συχέμ. ὁ δὲ Ἰακώβ τῆς ὁράσεως ὑπομνησθεὶς ἧς ἐθεάσατο κατὰ τὴν ἄφιξιν τὴν εἰς Μεσοποταμίαν, ἀνέρχεται εἰς Βαιθὴλ (τοῦτο γὰρ ἦν ὄνομα τῷ τόπῳ, ἐφ' ᾧ κατοικηθεὶς εἶδε τὸ ἕρμα), καὶ πάντα ἀποδεκατώσας ἃ ἐκέκτητο, τελευταίους ὑποβάλλει κληρῶ τοὺς παῖ-
 20
 δας, λαχόντα δὲ τὸν Λευὶ τῷ Θεῷ ἀφιερῶ καὶ καθίστησιν ἱερέα τοῦ Θεοῦ, καὶ προσκομίζει πρῶτον τῷ Θεῷ θυσίαν τὴν τοῦ παιδὸς ἀποδεκάτωσιν.

Ἐπειδὴ τοίνυν τὸ Λευιτικὸν γένος ἐπὶ Ἀαρὼν κατατρέ-

1. δεκακατέσσαρσιν cod.
 17. τῆς εἰς C

14. ἐφραθαῖ cod.

16. εἰς om C

videlicet Rubem, Symeon, Levi, Iudan, Isachar, Zabulom et Dinan; ex Rachel Iosephum, ex Balla Dan et Naphthalim et ex Delpha Gad et Aser. vicesimo anno quum Laben efgugisset Iacobus, septimo die in Galaad monte consecuto Laban, pactionem fecerunt, quo factio Laban Charran, ille autem Salem urbem prope Sikiemon se contulit. ibi Dina compressa est a Sychem. tum etiam Rachel peperit Iacobo Beniamin, quumque mortua esset, sepulta est in terra Ephrata, ubi nunc est Bethleem. Symeon autem et Levi sororis iniuriam ultimi omni dolo usi in Sychem socios. Iacobus autem speciei memor, quam quum in Mesopotamiam adveniret viderat, rediit Baethel (id enim erat nomen loco, in quo speciem viderat) divisisque suis omnibus in decem partes postremo filios sortiri iussit sortitumque Levi deo consecravit et sacerdotem deo constituit primumque deo sacrificium obtulit filii consecrationem.

Quum igitur Leviticum genus ad Aaron deveniret et Moysen,

- χει και Μωϋσῆν, ὃν ὁ μὲν ἱερατεύει ὁ δὲ στρατηγεῖ τῷ Ἰσραήλ, εἰκότως ἐξ αὐτοῦ λαμβάνεται ἡ ἐκ τοῦ Ἰακώβ γενεαλογία. Ἰακώβ γενόμενος ὀγδοήκοντα ἑπτὰ ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Λεβὶ. Ῥεβέκκα ἤξιωσε τὸν Ἰσαὰκ ἀγαγεῖν Ἡσαῦ και Ἰακώβ και διαλλάξαι αὐτούς, παρακαλέσαι τε ἄμα και ἐνορκίσαι εἰρήνην ἄγειν εἰς ἀλλήλους και τῆς ἀδελφικῆς οἰκειότητος ἀσπάξασθαι τὴν διάθεσιν· ὁ δὲ και ποιήσας προεῖπε τῷ Ἡσαῦ ὅτι ἐὰν ἐπαναστῆς τῷ Ἰακώβ ἐμπέσῃ εἰς χεῖρας αὐτοῦ. τελευτῶσι δέ, προτέρα μὲν ἢ Ῥεβέκκα, μετ' οὐ πολὺ δὲ και ὁ Ἰσαὰκ, τῷ Ἰακώβ τῆς πρωτοτοκίας καταλιπόντες τὰ γέγρα. οἱ δὲ υἱοὶ τοῦ Ἡσαῦ παρῶξεναν τὸν πατέρα αὐτῶν κατὰ Ἰακώβ και τῶν υἱῶν αὐτοῦ, και καθοπλισθέντες μετὰ ἐθῶν ἤλθον πρὸς πόλεμον. ὁ δὲ ἀποκλείσας τὰς θυγάς τῆς πόλεως, παρεκάλει τὸν Ἡσαῦ μνησθῆναι τῶν γονικῶν ἐντολῶν και παραινέσεων. τοῦ δὲ μὴ ἀνεχομένου ἀλλὰ μᾶλλον ὕβριζοντος, τοῦ Ἰούδα παρακαλέσαντος ἀνέτεινε τόξον Ἰακώβ, και πληξας κατὰ τοῦ δεξιοῦ μαζοῦ τὸν Ἡσαῦ κατέβαλε· και τούτου τελευτήσαντος ἐπέξῆλθον οἱ υἱοὶ Ἰακώβ τὰς πύλας ἀνοίξαντες, και πάντα σχεδὸν ἀνέειλον.
- 20 Τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς τοῦ Ἰσραήλ ἐν Αἰγύπτῳ παροικίας ἰερογραμματεῖα δεῖνὸν προεῖπειν φησὶν ὅτι τὸ τικτόμενον παιδίον ἐν τῷδε τῷ χρόνῳ τοῖς Ἑβραίοις τὴν Αἰγυπτίων καταλέσει βασιλείαν· και διὰ τοῦτο Φαραὼ προσέταξε κτείνειν

2. ἐγκότως C

18. οἱ om C

21. προεῖπειν C

quorum alter sacrificia administravit, alter bello Israelitas duxit, verisimiliter ab eo sumpta est Iacobi genealogia. Iacobus 87 annos natus genuit Levi. Rebecca oravit Isaac ut arcesseret Esavum et Iacobum eosque inter se conciliaret et adhortaretur simulque iururando obstringeret, ut pace uterentur et fraternae familiaritatis conditionem adamarent. id ille fecit et Esavo dixit, si contra Iacobum consurrexisset, ipsum in potestatem eius venturum. tum mortui sunt, prior Rebecca neque multo post Isaac relicto Iacobo primogeniti iure. filii autem Esavi patrem incitarunt contra Iacobum eiusque filios et cum aliis gentibus in bellum perfecti sunt. ille autem clausis oppidi portis dixit Esavo ut eorum recordaretur, quae pater monuisset. quum vero ille se non contineret, sed etiam superbius se gereret, hortante Iuda Iacobus arcum tetendit et vulneratum dextra mamma Esavum prostravit. hoc mortuo Iacobi filii apertis portis ex urbe eruperunt et omnes fere trucidarunt.

Altero anno, quo Israelitae in Aegypto habitarunt, insignis sacerdos narratur praedixisse, liberum illo tempore Hebraeis natum Ae-

τὰ τικτόμενά βρέφη τῶν Ἑβραίων. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ δευτέρῳ
 εἶπει Λεὺν γενόμενος τεσσαράκοντα πέντε ἐτῶν γενῆ τὸν Καάθ·
 Καάθ γενόμενος ἐξήκοντα τριῶν ἐτῶν γενῆ τὸν Ἀβραάμ·
 Ἀβραάμ γενόμενος ἐβδομήκοντα ἐτῶν γενῆ τὸν Μωϋσῆν.
 τὸν δὲ Ἀβραάμ φασὶ τὸν πατέρα Μωϋσέως εὖξασθαι τῷ⁵
 θεῷ μὴ περιδεῖν ἀπολλύμενον τὸ γένος τῶν Ἑβραίων· χρη-
 ματισθῆναι δὲ κατ' ὄναρ περὶ τῆς γενέσεως καὶ δυνάμεως
 τοῦ παιδίου Μωϋσέως, οὗ τεχθέντος καὶ ἐκθέτου γενομένου
 Θέρμουθις ἢ τοῦ Φαραὼ θυγάτηρ ἀνείλετο. τοσοῦτον δὲ ἦν
 κάλλει ἀστειῖον τὸ παιδίον ὡς τοὺς ὄρῶντας αὐτὸ ἀμταστρε- 10
 πτι θανμάζοντας ἐνορῶν.

Ἐκ τοῦ Ἀβραάμ καὶ τῆς Χεττούρας γεννᾶται Ἰεξάν, ἐκ
 δὲ τοῦ Ἰεξάν Λαδάμ, ἐκ δὲ τοῦ Λαδάμ Ραγουήλ καὶ Ἰοθὼρ
 ὁ καὶ Ἰωβαβ, ἐκ δὲ τοῦ Ἰοθὼρ Σεμφώρα, ἣν ἐγγυε Μωϋσῆς,
 καθὼς ἱστορεῖ Δημήτριος, ὡς φάσκει Εὐσέβιος ἐν τῷ Χρο- 15
 νικῷ. Μωϋσῆς μὲν ἀπὸ Ἀβραάμ ἕβδομος, ἡ δὲ Σεμφώρα
 ἕκτη.

Μωϋσῆς ὢν ἐτῶν ὀγδοήκοντα ἀφηγείται τῆς ἐξόδου τῆς
 ἐξ Αἰγύπτου τῶν τετρακοσίων τριάκοντα ἐτῶν τῆς παροικίας
 τῆς τε Χαναάν καὶ τῆς Αἰγύπτου. σημειωτέον ὅτι δεῖ τὰ 20
 τετρακόσια τριάκοντα εἶη τῆς τοῦ λαοῦ παροικίας ἀριθμεί-
 σθαι οὕτως. τριακοστὸν ἄγων ἔτος ὁ Ἰωσήφ ἐγγειρίζεται
 τὴν τῶν Αἰγυπτίων ἀρχήν. ἐπτα τοίνυν ἐνιαυτῶν τῆς εὐθῆ-

19. τῶν] διελθόντων τῶν?

gyptiorum regnum eversurum esse, qua Pharaο infantes Hebraeorum
 interfici iussit. eo ipso altero anno Levi 45 annos natus genuit Kaath;
 hic 63 annos natus genuit Abraam; Abraam 70 annos natus genuit Mo-
 sen. Abraam, Mosis patrem, dicunt a deo precatum esse, ne ne-
 gligeret gentem Hebraeorum pereuntem; tum somno certiorum factum
 esse fore ut filius ei nasceretur fortis, Moses. hunc natum exposi-
 tumque Thermuthis, Pharaonis filia, suscepit; ita enim pulchritudine
 excellebat infans, ut qui eum viderent cum admiratione et sine in-
 termissu eum intuerentur.

Ex Abraam et Chettura natus est Iexan, ex Iexan Dadam, ex
 Dadam Raguel et Iothor, qui etiam Iobab vocatur; ex Iothor Sep-
 phora, quam duxit Moses, ut est in Demetrii historia teste in chro-
 nicis Eusebio. Moses ab Abraam septimus, Sepphora sexta.

Moses 80 annos natus proficiscentes ex Aegypto Israelitas duxit
 postquam 430 annos partim in Chanaan partim in Aegypto habitave-
 rant; sciendum enim 430 annos sic numerandos esse. Iosephus 30
 annum agens Aegyptiorum regnum accepit; septem igitur ubertatis
 annis et caritatis duobus praeterlapsis Iacobus cum filiis in Aegyptum

νίας και δύο τοῦ λιμοῦ διελθόντων κατῆλθεν Ἰακώβ σὺν τοῖς τέκνοις εἰς Αἴγυπτον. τὸν Νεῖλον δέ φησι μὴ ἀνελθεῖν ἐν ὄλοις ἐπὶ ἔτεσι τοῦ λιμοῦ τοῦ ἐν Αἴγύπτῳ. ἦν οὖν τότε Ἰωσήφ ἐτῶν τριάκοντα ἑννέα, ἔζησε δὲ τὰ πάντα ἔτη ἑκατὸν 5 δέκα. μετὰ γούν τὸν θάνατον Ἰωσήφ δουλεύουσιν Ἑβραῖοι τοῖς Αἴγυπτίοις ἔτη ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρα. τὰ δὲ πάντα ἔτη τῆς τῶν Ἑβραίων ἐν Αἴγύπτῳ διατριβῆς διακόσια δεκαπέντε· ἐξ οὗ δῆλον ὅτι ἀπὸ Χαναάν εἰς τὴν Αἴγυπτον τὴν μετοίκησιν ἐποίησαντο μέχρι τῆς ἐξόδου τοῦ λαοῦ, ἧς 10 δείκνυται ἡγησάμενος κατὰ τὸ ὄγδοηκοστὸν ἔτος Μωϋσῆς. οὐ γὰρ ἐν Αἴγύπτῳ μόνῃ γίνεται ἡ παροίκησις τῶν τετρακοσίων τριάκοντα ἐτῶν, ἀλλὰ και ἐν γῆ Χαναάν πρὸ τοῦ εἰς Αἴγυπτον καταλθεῖν τὸν Ἰακώβ· ὅπερ ἡμῖν και ἀντὶ παρίστησιν ἡ γραφὴ λέγουσα “ἡ δὲ παροίκησις τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἦν 15 παρώκησαν ἐν γῆ Αἴγύπτῳ και ἐν γῆ Χαναάν, ἔτη τετρακόσια τριάκοντα.”

Ἐν δὲ τοῖς χρόνοις Ἀβραάμ ἦν ὁ Μελχισεδὲκ ἀνὴρ θεοσεβῆς, υἱὸς Σίδου βασιλέως, υἱοῦ Αἴγύπτου, ὃς κτίσει πόλιν Σιδῶνα. και ἔστι τοῦ μὲν Ἀβραάμ ἀπὸ τῆς ἐκ Χαρρὰν εἰς 20 Χαναάν ἀναβάσεως μέχρι τῆς Ἰσαὰκ γενέσεως ἔτη εἰκοσιπέντε, τοῦ δὲ Ἰσαὰκ τὰ μέχρις Ἰακώβ ἔτη ἐξήκοντα, τοῦ δὲ Ἰακώβ τὰ μέχρι Λεὺι ἔτη ὄγδοήκοντα ἐπτὰ. ὄντος τοῦ Λεὺι ἐτῶν τεσσαράκοντα τριῶν κατῆλθεν ὁ Ἰακώβ σὺν τῇ πανοι-

2. φησι C

16. ὡς φησιν Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου margin

venit. Nilus autem per integros septem annos, quibus Aegyptus fame premebatur, non redundasse dicitur; tum Iosephus annos habebat 39, vixit autem omnino 110 annos et post eius mortem servorum conditione fuerunt Hebraei annos 144; omnes igitur anni, quos in Aegypto habitarunt Hebraei, sunt 215; hinc apparet, relicta Chanaan in Aegypto habitasse donec Moses, ut refertur, anno aetatis 80 eos eduxit; non enim in Aegypto sola 430 annos habitarunt, sed etiam in Chanaan, antequam in Aegyptum Iacobus venit, idque ipsa biblia indicat dicens, domicilium habuisse filios Israel in Aegypto et Chanaan per 430 annos.

Tempore Abraam vixit Melchisedek, vir magnae in deum pietatis, filius Sidi, Aegypti filii, qui Sidonem urbem condidit. intercesserunt inter Abraam ex Charan in Chanaan migrationem et natum Isaac anni 25, inter Isaac et Iacobum anni 60, inter Iacobum et Levi anni 87. Levi cum esset annorum 43, Iacobus cum tota domo in Aegyptum venit annos natus 130. a Levi

κεσίῳ εἰς Αἴγυπτον, ὧν ἐπιῶν ἑκατὸν τριάκοντα. τοῦ δὲ Λεὺ
τὰ μέγρι Καὺθ ἔτη τεσσαράκοντα πέντε, τοῦ δὲ Καὺθ τὰ
μέγρις Ἀβραὰμ ἔτη ἐξήκοντα τρία, τοῦ δὲ Ἀβραὰμ τὰ μέγρι
Μωϋσέως ἔτη ἑβδομήκοντα, τοῦ δὲ Μωϋσέως τὰ μέγρι τῆς
ἐξόδου ἔτη ὀγδοήκοντα. ὡς εἶναι ἀπὸ τῆς τοῦ Ἀβραὰμ ἐν⁵
γῆ Χαναὰν παροικίας μέγρι τῆς εἰς Αἴγυπτον καθόδου ἔτη
διακόσια δεκαπέντε, καὶ ἀπὸ τῆς εἰς Αἴγυπτον καθόδου μέ-
γρι τῆς ἐκεῖθεν ἐξόδου τοῦ λαοῦ ἕτερα διακόσια δεκαπέντε·
ἑμὸς τετρακόσια τριάκοντα.

Κατὰ τούτους τοὺς χρόνους Ἰναχος πρῶτος Ἀργους¹⁰
ἔβασίλευσε, καὶ ἐπὶ τούτοις ὁ λαὸς διατρίβει ἐν τῇ ἐρήμῳ
ἔτη τεσσαράκοντα. Φορωνεὺς Ἀργείων ἔβασίλευσε, καθ' ὃν
ὁ ἐπὶ Ὠγύγου κατακλυσμός ὑπὸ Ἑλλήνων ἱστορεῖται. καὶ
Ἀσσυρίων μετὰ Πίκον τὸν βασιλέα τὸν πρῶτον, ὃς ἐν Κρή-
τῃ ἀπέθανεν, ὃς καὶ τοῖς τότε καιροῖς Ζεὺς μετωνομάσθη, Σε-¹⁵
μίραμις δὲ Νίνου ἔβασίλευσεν.

Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ παραλαβὼν τὴν ἡγεμονίαν, καὶ δια-
περάσας τὸν Ἰορδάνην, ἄρχει τοῦ λαοῦ ἔτη εἰκοσιπέντε. οὗ-
τος ἐπόρθησεν ἐπαρχίαις ἑπτὰ καὶ καθεῖλε βασιλεῖς εἰκοσιεν-
νέα. γίνονται τοίνυν ἀπὸ Ἀδὰμ ἕως τοῦ κατακλυσμοῦ ἔτη²⁰
δισχίλια διακόσια ἐξήκοντα τρία, ἀπὸ δὲ τοῦ κατακλυσμοῦ ἕως
τοῦ διαμερισμοῦ τῆς γῆς ἔτη τ'ϛθ', ἀπὸ δὲ τοῦ διαμερισμοῦ
ἕως τῆς παροικίας Ἀβραὰμ ἔτη χις', ἀπὸ δὲ τῆς παροικσίας

11. τούτου?   16. δὲ] ἤ?

usque ad Caath fuerunt 45 anni, a Caath usque ad Abraam 63, ab
Abraam usque ad Mosen anni 70, a Mose usque ad discessum 80, ita
ut ab eo tempore, quo in Chanaan domicilium constituit Abraam us-
que ad migrationem in Aegyptum fuerint anni 215, et a profectioe
in Aegyptum usque ad discessum iterum 215 anni, omnino igitur
anni 430.

His temporibus Inachus primus Argis regnavit simulque populus
40 annos in deserto vixit. fuit Phoroneus Argivorum rex, sub quo
Oxygium diluvium factum esse a Graecis memoriae proditur, atque in
Assyria post Picum, primum regem, qui in Creta mortuus est et illis
temporibus Jupiter nominabatur, Semiramis, Nini uxor, imperium
tenuit.

Jesus, Naue filius, dux constitutus Iordano superato 25 annos re-
gnum administravit. hic 7 regna detevit et reges 29 devicit. sunt igitur
ab Adamo usque ad diluvium anni 2263, a diluvio usque ad ter-
rae partitionem anni 399, a terrae partitione usque ad migrationem

Αβρααμ ζῶς τῆς τελευταῆς Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ ἔτη 576. ὁμοῦ γίνονται ἀπὸ Ἀδάμ ἔτη 7960.

Μετὰ Ἰησοῦν πρεσβύτεροι ἐκ τῆς Ἰούδα καὶ Συμεῶν φυλῆς, τοῖς ἀλλήλων σχοιρίσμασιν ἀνὰ μέρος βοηθοῦντες, 5 ἐπέβηαι τοῦ λαοῦ λέγονται ἔτη λ'. μετὰ τοῦτο ὁ λαὸς εἰδωλοῖς λατρεύσας ἐκδίδεται τῷ Χασαρσαθῶν βασιλεῖ Μεσοποταμίας, ὃς ἐβασίλευσεν αὐτῶν ἔτη 870. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους Προμηθεὺς μυθεύεται σοφὸς ὢν ἐν παιδείᾳ, ἐν ᾗ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ ἰδιωτείας μετέπλασεν.

10 Ἐπιστρέψαντος τοίνυν τοῦ λαοῦ πρὸς θεὸν ἀνίστησι τὸν Γοθονιήλ, ὃς ἔκρινε τὸν λαὸν ἔτη ν'. ἀδελφὸς δὲ ἦν ὁ Γοθονιήλ τοῦ Χαλέβ. ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις ἢ ἐπὶ Λευκαλίω-
15 τῶν κατὰ κλυσμὸς γενομένη λέγεται. τούτον τὸν κατακλυσμὸν δεκοῦσι καὶ Αἰγύπτιοι μεμνησθαι, φάσκοντες τὴν χώραν αὐ-
τῶν μὴ κατακλυσθαι, τοπικοῦ γενομένου. τὸν γὰρ πρότερον κατακλυσμὸν οὐδὲ γινώσκουσιν· οὐπω γὰρ ἦν αὐτοῖς ὁ πατριάρχης γεννηθεὶς. Χάμ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ Νῶε πατὴρ ἦν τοῦ Μεσραεὶμ, ἀφ' οὗ οἱ Αἰγύπτιοι.

Ἀυτῶν ἀμαρτήσαντες οἱ υἱοὶ παραδίδονται τῷ Αἰγλώμ, 20 βασιλεῖ Μωαβιτῶν, καὶ δουλεύουσιν αὐτῷ ἔτη 17. πάλιν δὲ αὐτοὺς ἐπιστρέψαντας ἐξαιρεῖται διὰ τοῦ ἀμφοτεροδεξίου Ἀῶδ. ἔσχε δὲ τοῦ ἀμφοτεροδεξίου τὸ ἐκάντημον διὰ τὰ

19. υἱοὶ υἱοὶ Ἰσραήλ?

Abraam 616, et inde usque ad mortem Iesu, Naue filii 495; omnino igitur ab Adamo fuerunt anni 3774.

Post Iesum seniores ex Iudae et Symeon tribubus mutuo sibi lato auxilio imperium administrasse dicuntur annos 30. post hoc cum idola sectaretur populus, traditus est Chasarsathon regi Mesopotamiae qui 8 annos eum sua potestate tenuit. his temporibus Prometheus narratur sapiens fuisse institutione liberorum, quo homines ignorantia liberavit.

Populus quum ad deum se converteret, exstitit Gothoniel, qui 50 annos populum iudicavit; Gothoniel frater fuit Chaleb. his temporibus Deucalionis narratur diluvium fuisse. eius diluvii etiam Aegyptii memimisse videntur dicentes, suam terram non inundatam fuisse, certis regionibus scilicet facto diluvio; prius enim diluvium non moverunt quidem, cum nondum patriarcha eorum natus esset; Cham enim, Noe filius, pater fuit Mesraim, a quo sunt Aegyptii.

Rursus peccantes Israelitae traditi sunt Aeglon, Moabitorum regi, cui 18 annos servierunt. conversi ad deum liberati sunt ab Aod, viro ambabus manibus dextero; habuit ille cognomen, quod in

ὁμοίως ἐν παντί πράγματι τῇ εὐωνύμῳ χρῆσθαι χειρὶ καθά-
περ καὶ τῇ δεξιᾷ. ὃς ἠγήσατο τοῦ λαοῦ ἔτη ν'. τούτου ἐν
ἔτει εἰκοστῷ ἑβδόμῳ ἐβασίλευσε τῆς Ἀττικῆς Κέκροψ ὁ δι-
φυῆς διὰ τὸ δύο γλώσσαις λαλεῖν. ἐν δὲ τῷ οὗ ὁ κατακλυ-
σμός ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ Αἰθιοπία ὑπ' αὐτῶν μνημονεύεται. 5

Προσπαύσας πάλιν ὁ λαὸς κυριεύεται ὑπὸ Ἰαβῆς βασι-
λέως Χαναναίων ἔτη εἴκοσιν. ἐπὶ τούτου προφητεύει Δε-
βώρα γυνὴ Λαφιδάθ, ἐκ φυλῆς Νεφθαλείμ, ἔτη μ'. κατὰ
τούτους τοὺς χρόνους Κάδμος ὁ ἐν Θήβαις ἐβασίλευσεν, ὃς
Τειρεσίαν φιλόσοφον καὶ μάντιν ἐν Θήβαις ἤγαγε, περὶ οὗ 10
φροὶ Σοφοκλῆς ὅτι τὴν Παλλάδα ἰδὼν λουομένην ὁ Τειρεσίας
μετεβλήθη εἰς ἀνδρὸς εἰς γυναικίαν φύσιν.

Μετὰ δὲ τὴν Δεβώρας τελευτὴν ἐξήμαρτε πάλιν ὁ λαός,
καὶ κατεδουλοῦντο τοῖς Μαιδιθαίοις ἑπτὰ ἔτη. Γεδεὼν δὲ
αὐτοῖς ἐκ φυλῆς Μανασσῆ, θεῖοις σημείοις τῆς νίκης κομι- 15
σάμενος πῆν πίστιν, ἐπανίσταται, καὶ ἐν τριακοσίοις ἀνδράσι
δώδεκα διαχειρισάμενος μυριάδας ἤρξε τοῦ λαοῦ ἔτη μ'.
Ἄβιμέλεχ ὁ τούτου υἱὸς ἔτη τρία, Θῶλα υἱὸς Φοῦα ἐκ φυ-
λῆς Ἐφραϊμ ἔτη κγ', Ἰαεὶρ ὁ Γαλααδίτης ἐκ φυλῆς Ἐφραϊμ
Μανασσῆ ἔτη κβ'. μετὰ τοῦτον ἐξήμαρτεν ὁ λαός, καὶ παρ- 20
δῶθη τοῖς Ἀμανίταις ἔτη ιη'. ἔπειτα τὴν πρὸς θεὸν ποιησά-
μενος ἐπάνοδον, σώζει διὰ τοῦ Ἰεφθάε τοῦ Γαλααδίτου, μη-
τρὸς μὲν ὄντος ἐταίρας, φυλῆς δὲ Μανασσῆ. οὗτος ἄρχει

12. μετεκλήθη cod.

omnibus negotiis pariter sinistra utebatur manu ac dextera. hic dux
fuit populi annos 50. anno eius 27 in Attica regnavit Cecrops bifor-
mis, quod duabus linguis utebatur; anno vero 77 diluvium in Thes-
salia et Aethiopia factum ab iis narratur.

Denuo cum peccasset populus imperio subiectus est Iabes Cha-
naeorum regis 20 annos. sub hoc prophetavit Deborra, uxor Sa-
phidoth, ex tribu Naphthalim annos 40. illis temporibus Cadmus
Thebis regnavit, qui Tiresiam philosophum et vatem Thebas duxit,
quem ait Sophocles, Palladem cum lavantem vidisset, ex viro in fe-
minam mutatum esse.

Post Deborrae mortem denuo peccans populus in servitutem da-
tus est Madienaeis 7 annos. Gedeon autem ex Manasse tribu cum
divinis indicis eos ad victoriae spem erexisset, surrexit et cum 300
viris hostes 120000 prostravit, rexitque populum 40 annos; Abime-
lech eius filius annos tres; Thola, Phua filius, ex Ephraim tribu 23
annos; Iair Galaadites ex Ephraim Manasse tribu 22 annos. post
hunc peccavit populus et traditus est Amoenitis annos 18; post quum

τοῦ λαοῦ ἔτη ἔξ. μετὰ δὲ τοῦτον ἤρξεν Εὐσεβῶν ἐκ τῆς
 Τούδα φυλῆς ὁ Βηθλεεμίτης ἔτη ζ. κατὰ τούτους τοὺς χρό-
 νους τὸ Ἴλιον ἐκτίσθη καὶ Ἀσκληπιὸς τὴν ἰατρικὴν ἐπιστή-
 μην μετήει. Αἰγλῶν ὁ Ζαβυλωνίτης ἔκρινε τὸν Ἰσραὴλ ἔτη
 5 δέκα, Ἀδὼν υἱὸς Ἐλείμ ὁ Μαραθωνίτης ἔτη ὀκτώ. κατὰ
 τούτους τοὺς χρόνους Ὀρφεὺς ὁ ποιητὴς ἐγνωρίζετο.

Προσπταίσας πάλιν ὁ λαὸς ἐκδίδεται ἀλλοφύλοις ἔτη μ'.
 ἐπιστρέψαντας δὲ αὐτοὺς πρὸς θεόν, ἀνάστησι τὸν Σαμψῶν,
 Μανὼ μὲν υἱόν, φυλῆς δὲ Δᾶν, ὅστις καταπολεμήσας τοὺς
 10 ἀλλοφύλους ἄρχει ἔτη κ'. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους Ἡρα-
 κλῆς ἐγνωρίζετο, ὁ τοὺς δώδεκα ἄθλους διαμύσας. Σαμανὲς
 ἠγήσατο τοῦ λαοῦ ἔτος ἓν, ἀναρχίας γεγονῆσας κατὰ τὰς
 Ἑβραϊκὰς παραδόσεις, ὅτε καὶ ἔπραττεν ἕκαστος ὅπερ ἐβού-
 λητο, οἷα εἰκὸς ἐν ἀναρχίᾳ γίνεσθαι. ἔτη μ' εἰρήνην ἔσχε
 15 πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους ὁ λαός, ἔτη λ' Σαμανεὶ αὐτοῦ ἠγου-
 μένου. Ἥλει ὁ ἱερεὺς ἤρξε τοῦ λαοῦ ἔτη κ'. κατὰ τούτους
 τοὺς χρόνους ὁ Ἰλιακὸς πόλεμος ἐγένετο ἔτεσι δέκα, καὶ τὸ
 Ἴλιον ἤλω. Σαμουὴλ διαδεξάμενος τοῦ Ἥλει τὴν ἱερατείαν
 καὶ τὴν ἡγεμονίαν κρατεῖ τοῦ λαοῦ. φασὶ δὲ αὐτὸν δώδεκα
 20 ἔτων εἶναι, ὅτε πρῶτον ἐφάνη αὐτῷ λαλήσας ὁ θεός. σὺν οἷς
 ἡ κιβωτὸς ἐν τῷ Ἀμιναδάμ οἴκῳ διέτριψε, καὶ βασιλείων χρι-
 σθέντων ἦν ἀντιλαμβανόμενος ὁ Ἥλει ἔτη θ'.

ad deum se convertisset, libertatem recuperavit opera Iephthae, Ga-
 laaditae filii, cuius mater meretrix fuit ex Manasse tribu. hic 6 an-
 nos populum rexit. post eum Eusebon ex Iuda tribu 7 annos re-
 gnavit. his temporibus Ilium conditum est et Aesculapius medicam
 artem exercuit. Aeglon Zabylonites 10 annos Israelitas iudicavit.
 Adom Elim filius Marathonites 8 annos. his temporibus Orpheus
 poeta clarus fuit.

Rursus peccans populus traditus est exteris gentibus annos 40.
 quum ad deum rediissent, ille Sampson erexit, Manoe filium, ex Dan
 tribu. hic devictia hostibus 20 annos regnavit. illis temporibus Her-
 cules vixit, qui 12 certamina perfecit. Samanes dux fuit populi an-
 num unum, facta anarchia, ut Hebraicae traditiones perhibent, quum
 quod quisque vellet, faceret, ut fere in anarchia fieri solet. annos
 40 pacem cum externis gentibus habuit populus duce per 30 annos
 Samani. Eli sacerdos imperium habuit 20 annos. his temporibus
 Iliacum bellum gestum est per annos 10, captumque est Ilium. Sa-
 muel accepto ab Eli sacerdotio et imperio populum rexit. annos 12
 natus fuisse narratur, quum primum ei deus appareret, quum arca
 esset in domo Aminadam. unctis regibus Samuel 70 annos civitatem
 administraverat.

Γίνεται τοίνυν ἀπὸ τῆς τελευτῆς Ἰησοῦ ἐπὶ τὴν τελευτὴν Σαμουὴλ ἔτη χί', ἀπὸ δὲ Νῶε καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ ἔτη βρα', ἀπὸ δὲ Ἀδὰμ ἔτη δισπ'.

Ὁ μὲν οὖν Σαμουὴλ αὐτὸς τε ἤδη γεγηρακῶς καὶ τοῦ λαοῦ ὀκνηρότερον ποιούμενος τὴν ἐποσίαν, τῶν τε παίδων⁵ αὐτοῦ δώροις αἰεὶ τοῦ δικαίου προΐεμένων τὴν κρίσιν, χρεῖε βασιλέα, τοῦ λαοῦ μὲν καταναγκάζοντος τοῦ Θεοῦ δὲ συγχωρήσαντος, τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κίς, ἐκ φυλῆς Βενιαμίν. Σαοὺλ γὰρ καὶ ὁ παῖς αὐτοῦ τὰς ὄνους ζητοῦντες εἰσηλθὲ πρὸς Σαμουὴλ· εἶπε δὲ τῷ Σαοὺλ περὶ τῆς βασιλείας ὁ Σαμουὴλ¹⁰ καὶ περὶ ὧν ἐζητεῖ. Σαοὺλ ἐξελθὼν τῷ συγγενεῖ αὐτοῦ καὶ προσφιλεῖ τὰ μὲν ἄλλα ἐξείπε, περὶ δὲ τῆς βασιλείας οὐκ ἀνήγγειλε, δηλῶν ὡς οὐ φίλοις οὐδὲ συγγενέσιν ἐπὶ τῶν μεγάλων πραγμάτων δεῖ θαρρεῖν διὰ τὸ ἐπὶ βασκανία τῶν ἀνθρώπων εὐχερέε. οὗτος ὁ Σαοὺλ συνεπισχύοντος τοῦ Σα-¹⁵μουὴλ βασιλεύει ἔτη εἴκοσιν· ἐπροσφίτησε δὲ ἐπ' αὐτοῦ ἅμα καὶ ἱεράτευεν ὁ Σαμουὴλ. Ἀβενῆρ δὲ αὐτῷ ὁ τοῦ Νῆρ υἱὸς τῆς στρατηγίας ἀφηγγεῖτο. τοῦ δὲ Σαοὺλ προσπταίσαντος τῷ Θεῷ ἐπιχρεῖε πάλιν ὁ Σαμουὴλ εἰς βασιλέα τὸν Δαβὶδ τὸν τοῦ Ἰεσοαί, ἐκ τῆς Ἰουδα φυλῆς.²⁰

Καὶ ὁ μὲν Σαμουὴλ τελευτᾷ δύο φθύσας ἔτη τὸν Σαοὺλ, βασιλεύει δὲ ὁ Δαβὶδ ἑπτὰ μὲν ἔτη περιόντος Σαοὺλ, μετὰ δὲ τὴν τούτου τελευτὴν λγ'. ἐπὶ τούτου μὲν Ἀβιάδα ἐτύγ-

11. συγγενεῖς C
cod Σαοὺλ.

16. δὲ] καὶ C

17. cod δτανῆρ.

19.

Fuerunt igitur a Iesu morte usque ad mortem Samuelis 610 anni, a Noe et diluvio anni 2120, ab Adamo 4382.

Ipse Samuel quum iam proventus esset aetate, populi administrationem aegre ferens, quum filii eius muneribus corrupti iniusta iudicia ferrent, regem unxit coactu quidem populi sed dei concessu Saul, filium Kis, ex Beniamin tribu. Saul enim cum puero asinos quaerens ad Samuel venerat. dixitque Samuel Saulo de regno et de iis quae quaerebat. Saul quum abiisset propinquis amicisque cetera quidem narravit, de regno autem nihil aperuit, declarans neque amicis neque propinquis in magnis rebus confidendum esse, quod prompti sint homines ad invidiam. hic Saul adiutus a Samuel 20 annos regnavit: sub eo Samuel prophetae simulque sacerdotis munereungebatur. Abener, filius Ner, dux fuit exercitus. sed peccante in deum Saul, Samuel Davidem regem unxit, Iesai filium ex Iuda tribu.

Mortuus est Samuel biennio ante Saul. David vivo Saul 7 annos regnavit et mortuo eo annos 33. sub eo summus sacerdos fuit Abiatha, filius Abimelech, ex Eli cognatione; et ex alia patria Sa-

χατεν ἀρχιερένς, ὁ τοῦ Ἀβιμέλεχ, ἐκ τῆς συγγενείας Ἡλεί, ἐξ ἑτέρας δὲ πατριᾶς Σαδώκ· προεφήτενον δὲ αὐτός τε Δαβιδ καὶ Γὰδ καὶ Νάθαν καὶ Ἀσάφ καὶ Ἰδιθούμ· ἐστρατηλάτει δὲ αὐτῷ Ἰωάβ. γρη τοίνυν ἐντετάχθαι τῷ παντὶ ἀριθμῷ μὴ μὲν τοῦ Σαουλ ἔτη, μὴ δὲ καὶ τοῦ Δαβιδ, διὰ τὸ ὡς εἴρηται τὰ ἑπτὰ ἔτη ἔτι περιόντος τοῦ Σαουλ βεβασιλευκέναι αὐτόν. διὰ τὸν γάμον τῆς Μελχῶ οὐχι ἑκατὸν ἀκροβυστίας ἀλλὰ ἑξακοσίας κεφαλὰς τῶν ἀλλοφύλων τὸν Σαουλ φασὶν ἐξητηκέναι καὶ εἰληφέναι ὑπὸ τοῦ Δαβιδ. ἐπὶ τούτου Ἰωάβ ὁ ἄρχων τῆς στρατείας ἠρίθμησε τὰς φυλὰς Ἰσραήλ, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς, ὃν κατηρίθμησε, χιλιάδες ἑκατὸν καὶ ἑξακόσιαι δύο, οἱ δὲ υἱοὶ Ἰούδα τετρακόσιαι ἑβδομήκοντα· τὸν δὲ Λεβὶ καὶ τὸν Βενιαμὴν οὐ κατηρίθμησε. πεπτώκασι δὲ ἐκ τοῦ λαοῦ διὰ τοῦτο χιλιάδες ἑβδομήκοντα. φθάς φασὶ καὶ ὕμνος τὸν Δαβιδ συντάξαι εἰς θεὸν ἀμέτρους μετ' ὄργάνων πολλῶν μουσικῶν. ἀλλὰ καὶ πόλυν χρυσὸν συνταφῆναι τῷ Δαβιδ ὑπὸ Σολομῶντος· ὃν ταῖς πολιορκίαις οἱ κατὰ καιροῦς βασιλεῖς τῶν Ἑβραίων ἀνοίγοντας ἐλάμβανον ταλάντων χρήματα πολλά. ταῖς δὲ θήκαις τῶν βασιλέων οὐδεὶς ἐνεχείρισεν· ἦσαν γὰρ μεμηχανευμένοι ὑπὸ Σολομῶντος, ὡς μὴ ταύτας εὐρίσκεισθαι.

Σολομῶν ὁ τοῦ Δαβιδ τὸν πατέρα διαδεξάμενος βασιλεύει ἔτη μὴ. οὗτος τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ τῷ τετάρτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ θεμελιώσας, καὶ ἐν ἑπτὰ ἔτεσιν αὐτὸν κατα-

dok; prophetarunt quum ipse David, tum Gad, Nathan, Asaph et Idithum; dux exercitus fuit Ioab. addendi igitur sunt integro numero 40 anni Saul et 40 Davidis, quod, ut dictum est, 7 annos superstitie Saul regnavit. Melcho autem nuptiis non 100 praepudia, sed 600 capita peregrinorum Saul dicunt Davidis opera quaesivisse et cepisse. sub hoc Ioab, exercitus dux, Israelitarum tribus numeravit; fuitque numerus 100602 et filiorum Iudae 470. Levi autem et Beniamin non numeravit, qua re exciderunt 70000. odas dicunt et hymnos Davidem confecisse in dei honorem nulli metro adstrictos cum multis instrumentis musicis. narratur etiam multum auri cum Davide a Solomonte terra conditum esse, quod in obsessionibus qui forte regebant Hebraeorum reges effoderunt et magnam talentorum vim iade sumpserunt. capulas autem regum nemo tetigit; ita enim a Solomonte confectae erant, ut inveniri non possent.

Solomon, Davidis filius, patrem secutus annos 40 regnavit. hic quarto imperii anno templi dei fundamentum iecit idque 7 annis absolutum undecimo regni anno consecravit. sacerdotium sub eo ad-

σκευάσας, τῷ ἑνδεκάτῃ ἔτει τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἀφιεροῖ. ἱερά-
 τευς δὲ ἐπὶ τούτου Σαδώκ, καὶ προεφήτευσεν Νάθαν ὁ τὴν
 οἰκοδομὴν αὐτὸν τοῦ ἱεροῦ ποιήσασθαι παραθαρσύννας καὶ
 Ἀχιὰμ ὁ Σιλωνίτης καὶ Σαμέας υἱὸς Σαλαμῆ καὶ Ἀδδώ- 5
 τὴν τε στρατιωτικὴν δύναμιν ἐγχειρίζεται Βανέας υἱὸς Ἰω-
 δαέ. τούτῳ γίνεται μόνος ἐκ τοσοῦτου γυναικῶν πλήθους
 υἱὸς Ῥοβοάμ. πολλὰ πονήματα ἐγγράφως τέθεικεν, ἀλλὰ καὶ
 ἐκπῶδες καὶ ἔξορκισμούς κατὰ δαιμόνων ἐπενόησεν, αἷς χρω-
 μενοί τινες Ἰουδαῖοι, δακτύλιόν τινα ἔχοντα σφραγίδα καὶ
 ῥίζαν ἕξ ὧν ὑπέδειξε Σολομῶν ἐν τῇ ῥίνι τιθέντες τοῦ πά- 10
 σχοντος, ἀσφραγισμένον τὸ δαιμόνιον ἐξέλκεσθαι, σημείου τι-
 θεμένου ἢ ποτηρίου μεστοῦ ὕδατος ἢ ἐτέρου τινὸς ἀγγείου, ὃ
 πάντως συνέτριβε φεῦγον τὸ δαιμόνιον. κατὰ τούτους τοὺς
 χρόνους Ὀμηρος καὶ Ἡσίοδος ἐγνωρίζετο.

Ῥοβοάμ υἱὸς Σολομῶντος βασιλεύει ἔτη ιη'. ἐπὶ τούτον 15
 τὸ πᾶν τοῦ λαοῦ πλῆθος διαιρεῖται· καὶ αὐτῷ μὲν ἡ ἕξ
 Ἰούδα παραμένει φυλὴ καὶ ἡ τοῦ Βενιαμίν, αἱ δὲ λοιπαὶ
 πᾶσαι αἱ δέκα φυλαὶ Ἰεροβοάμ τὸν τοῦ Ναβάτ, ἐκ φυλῆς
 Ἐφραΐμ, ἓνα τῶν Σολομῶνος οἰκείων, ἐαυτῶν βασιλεῖα προ-
 στήσαντο. ἦν μὲν οὖν τῷ Ῥοβοάμ ὁ τῆς βασιλείας οἶκος ἐν 20
 Ἰερουσαλήμ, ἐκαλεῖτο δὲ τὸ ὑπ' αὐτὸν ταιτόμενον πλῆθος Ἰου-
 δάς καὶ ὁ οἶκος Δαβίδ, ἐκ τῆς ἐπικρατετέρας φυλῆς εἰλη-
 φῶς τὴν προσηγορίαν. τοῦ δὲ Ἰεροβοάμ Σαμάρεια μὲν ἡ

21. τὸ om C   αὐτοῦ C

ministravit Sadok, prophetavit Nathan, qui templi aedificandi hortator fuerat, Achiam praeterea Silonites et Sameas, Salame filius, et Addo; exercitui praepositus est Baneas, Iodae filius. huic ex tanta mulierum multitudine, unus tantum filius natus est Rhoboam. multa scripta reliquit etiamque incantationes et exorcismos contra malos spiritus excogitavit, quibus utuntur Iudaeorum quidam, annulum, in quo est sigillum, et radicem, ut docuerat Solomon, in nares aegroti ponentes, ut sentiens spiritus eliciatur, signo adhibito vel poculo aqua pleno, vel alio vase, quo fugiens spiritus plane contunditur. his temporibus Homerus et Hesiodus floruerunt.

Rhoboam, Solomontis filius, annos regnavit 18; sub hoc populus divisus est; ipsi remanserunt Iuda et Benjamin tribus; reliquae 10 omnes Hieroboam, Nabat filium, ex Ephraim tribu, unum e Solomontis familiaribus, regem sibi constituerunt. fuit Rhoboam regis sedes Hierosolymis; populus ei subiectus Iudas nominabatur et domus Davidis, nomine a superiore tribu sumpto. regni Hieroboam caput fuit Samaria; Thersae autem domus regia; altaria fuerunt duo, unum

μητρόπολις, ὃ δὲ τῆς βασιλείας αἶκος ἐν Θεραῶ, Θυσιαστήρια
 τε δύο, ἐν μὲν ἐν Βαιθῆλ (τὴν γὰρ μίαν τῶν δαμάλεων ἐν-
 ταῦθα καθιδρύει), θάτερον δὲ ἐν Σαμαρεία ἐν τῇ τοῦ Δᾶν
 φυλῆ· καὶ ἐνταῦθα γὰρ ἑτέραν ἀνιέρωσε δάμαλιν. ὄνομα
 5 δὲ τῷ ὑπ' αὐτὸν λαῷ Ἰσραὴλ διὰ τὸ πλῆθος καὶ Ἐφραϊμ
 διὰ τὴν τοῦ βασιλέως φυλὴν. ἐπροεφήτεον δὲ ἔτι καὶ τότε
 Σαμέας ὁ τοῦ Σαλαμῆ, καὶ ὁ ἐξ Ἰουδα εἰς Σαμάρειαν ἀφι-
 κόμενος καὶ προφητεύσας τῷ Ἱεροβοάμ πρὸς τὸ Θυσιαστήριον.
 ὃς καὶ ἀναιρεῖται τῷ τοῦ Θεοῦ παραβῆναι τὴν ἐντολήν, ἀπαν-
 10 τηθεὶς ὑπὸ λέοντος καθ' ὁδὸν αὐτῷ ἐπανιόντι συγκυρη-
 σαντος.

Ἄβια διαδεξάμενος τὴν τοῦ πατρὸς ἀρχὴν βασιλεύει ἔτη
 τρία. Ἀσῶ μετὰ τοῦτον βασιλεύει ὁ υἱὸς ἔτη μᾶ. οὗτος
 ἤδη γηραιὸς ὢν ἀρθροτικῶ τούς πόδας ἤλγησε πάθει· προ-
 15 φητεύει δὲ ἐπὶ τούτου Ἀνανίας. Ἰωσαφάτ μετὰ τούτου ὁ
 υἱὸς βασιλεύει ἔτη κέ, ἐπροεφήτεον δὲ ἐπ' αὐτοῦ Μιχαίας
 ὁ υἱὸς Ἐμβλαῖ καὶ Ἀβδιου υἱὸς Ἀνανίου καὶ Ἐλέαζαρ καὶ
 Ἀνανίας· ἦν δὲ καὶ ψευδοπροφήτης Σεδεκίου υἱὸς Χαναάν.
 κατὰ τούτους τούς χρόνους καὶ Ἡλίας ἐν τῷ Ἰσραὴλ προ-
 20 φήτευσεν, καὶ μετ' αὐτὸν Ἐλισσαῖος. Ἰωρᾶμ τὸν πατέρα Ἰω-
 σαφάτ διαδεξάμενος βασιλεύει ἔτη οὐκτώ, ἀνὴρ ἐπ' ἀσεβείᾳ
 τούς πολλοὺς ὑπερβαλόμενος· γαμβρὸς δὲ ἦν Ἀχαάβ τοῦ
 Ἰσραηλιτῶν βασιλέως, οὗ καὶ ζηλοτῆς ἐγένετο τοῦ βίου. καὶ
 ἐπὶ τούτου προφητεύουσιν οἱ αὐτοί, ἱεράτευσε δὲ Ἰωδαεῖ.

Baethel, (alteram enim iuvenearum ibi collocavit), alterum Samariae in Dan tribu, ibi enim alteram iuvenecam consecravit. nomen populi ei subiecti erat Israel propter multitudinem et Ephraim propter regis tribum. prophetabant etiam tunc Sameas, Salame filius et qui ex Iuda in Samariam profectus Hieroboam rei ad altare prophetavit; qui etiam occisus est, quod dei iussum transgressus erat, obviam factus leoni, qui cum reverteretur in eum incidit.

Abia accepto patris regno 3 annos regnavit; post eum Asa filius regnavit annos 41; hic quum iam senex esset, pedibus laboravit arthritico morbo. prophetavit sub eo Ananias. Iosaphat deinde, filius eius, regnavit annos 25; prophetavit sub eo Michaeas, Emblae filius, et Abdiu, Ananiae filius et Eleasar et Ananias; erat etiam falsus propheta Sedeciae filius Chanaan. hisce temporibus in Israel Elias quoque prophetavit et post eum Elissaeus. Ioram Iosaphat patrem excepit et 8 annos regnavit, homo, impietate plurimos superans; gener fuit Achaab, Israeliticum regis, cuius etiam vitae studiosus fuit; sub eo iidem prophetarunt; sacerdos fuit Iodaë. Ochosias, qui hunc excepit,

Ὀχοζίας δὲ τοῦτον διαδεξάμενος βασιλεύει ἔτος ἕν· ἀνείλε δ' αὐτὸν Ἰηοῦ βασιλεύς Ἰσραήλ, ὅτε ἐξωλόθρευε τὸ γένος Ἀχαάβ.

Γοθολία μετὰ τοῦτον ἡ Ζαμβρη τοῦ Ἰσραηλιτῶν βασιλέως θυγάτηρ, γυνὴ δὲ τοῦ Ἰωράμ, μήτηρ δὲ τοῦ Ὀχοζίου, βασιλεύει ἐπὶ Ἰσραήλ ἔτη ὀκτώ· αὕτη πασῶν ἀσεβειότατη γενομένη γυναικῶν πάντας ἀναιρεῖ τοὺς Ὀχοζίου παῖδας, Ἀχαάβ τὸν Ἰσραηλιτῶν βασιλέα τιμωρομένη· ἐδόκει γὰρ ἐκ τοῦ γένους εἶναι τούτου. Ἰωσαβὲδ ἡ τοῦ Ὀζίου ἀδελφή, γυνὴ τοῦ ἀρχιερέως Ἰωδαέ, κλέψας Ἰωὰς τὸν Ὀχοζίου υἱὸν 10 ἔτι βρέφος ὄντα ἀνατρέφει· ἱεράτευε δὲ ἐπ' αὐτῆς Ἰωδαέ, καὶ προεφήτευσε Ζαχαρίας ὁ υἱὸς αὐτοῦ. Ἰωὰς τὸν Ὀχοζίου υἱὸν, ὀκταετῆ τυγχάνοντα, Ἰωδαὲ χρίσας ὁ ἀρχιερεὺς ἀνέδειξε βασιλέα, Γοθολίαν ἀνελών. εὐσεβῆς δὲ κατ' ἀρχὰς γενόμενος πάντα καθαιρεῖ τὰ εἰδῶλα, πλὴν τῶν εἰδῶλων τῶν μετεώρων. 15 ἐπὶ τούτου ὁ ἀρχιερεὺς ἐτελεύτησε Ἰωδαέ, βιώσας ἔτη ρλ'. σημειωτέον ὅτι τοῦτον οὗτος φαίνεται μόνος βιώσας τὸν χρόνον μετὰ Μωϋσῆν. εἰδωλολατρῆι δὲ ἐπὶ τέλει ὁ Ἰωὰς, καὶ Ζαχαρίαν τὸν τοῦ Ἰωδαέ υἱὸν τὸν προφήτην αἰτιώμενον τὴν ἐκτροπὴν καταλεύσας ἀναιρεῖ· βασιλεύει δὲ ἔτη μ'. Ἀμε- 20 σίας δὲ τοῦτον διαδέχεται ὁ υἱός, καὶ βασιλεύει ἔτη κθ'. ἐπὶ τούτου Σίβυλλα ἡ Κυμαιία ἐγνωρίζετο.

2. d' om C

unum annum regnavit; occidit eum Ieu, Israelitarum rex, qui genus Achaab exstinxit.

Post hunc Gotholia, Sambre, Israelitarum regis, filia, et Ioram coniux materque Ochosiae regnum Israelitarum habuit annos 8. haec, omnium mulierum improbissima, omnem Ochosiae prolem interfecit, Achaab, Israelitarum regem, ulciscens; credebatur enim ex eius esse gente. Iosabed, Osiae soror et Iodaë, summi sacerdotis, uxor, Ioas, Ochosiae filium, quum adhuc infantulus esset, surripuit et educavit. sacerdotium sub ea administravit Iodaë et prophetavit Zacharias, illius filius. Ioas, Ochosiae filium, puerum 8 annorum, Iodaë, summus sacerdos unxit et regem appellavit, Gotholiam autem interfecit. ab initio pius fuit Ioas et omnia idola abolevit praeter coelestium rerum idola. sub hoc Iodaë summus sacerdos mortuus est, postquam vixit 130 annos; memorandum est, hunc solum post Mosen tantam aetatem assecutum esse videri. tandem Ioas idolis se dedit et Zachariam prophetam Iudaë filium, qui peccatum ei exprobravit, iniectis lapidibus occidit. regnavit annos 40; excepit eum Amesias filius et 29 annos regnavit. sub hoc Sibylla Cumaea clara fuit.

Ὀσίας καὶ Ζαχαρίας υἱὸς Ἀμεσίου ἐβασίλευσεν ἔτη νβ', ἀνὴρ εὐσεβής. ὕστερον δὲ τῶν ἀγίων ἐπιβῆναι πειραθεὶς λεπρούται, καὶ ἐδίκαζεν ἀντ' αὐτοῦ ὁ υἱὸς αὐτοῦ. ἦν δὲ ἀρχιερεὺς ἐπὶ αὐτοῦ Ἀζαρίας, ἐπροεφῆτενον δὲ Ἀμὼς καὶ Ἡσαΐας ὁ υἱὸς αὐτοῦ καὶ Ὡσηὲς ὁ τοῦ Βεκερεί καὶ Ἰωνᾶς ὁ τοῦ Ἀμαθὶ ὁ ἐκ Γοφέρ. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους Λυκούργος Λακεδαιμόνιος ἐνομοθέτει. Ἰωαθαμ ὁ υἱὸς Ὀσίου ἐβασίλευσε μετὰ τὴν τελευταίαν τοῦ πατρὸς ἔτη ις'. καὶ ἐπὶ τούτου προφητεύει Ἡσαΐας καὶ Μιχαίας, ἀρχιερατεύει δὲ Οὐρίας. ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς τούτου βασιλείας Ἰφιτος τὰς Ὀλυμπιάδας συνέστησεν. ἐν δὲ τῇ αὐτῇ πρώτῃ Ὀλυμπιάδι Ῥῶμος καὶ Ῥωμύλος ἐγεννήθησαν, οἵτινες ἐν τῇ ἑβδόμῃ Ὀλυμπιάδι τὴν Ῥώμην ἤρξαντο κτίζειν· ἡ δὲ ἀριστοκρατία ἀπὸ Ῥωμύλου καὶ τῶν ὑπάτων ἀρξάμενη κατέπαυσε μετὰ τῆς Ἰουλίου Καίσαρος μοναρχίας, διαρκέσασα ἐπὶ ἔτη σμ'.

Τοῦ Ἰουδα δωδέκατος ἐβασίλευσεν Ἀχάζ ἔτη ης' τοῦ δὲ κόσμου ἦν ἔτος δψη'. Ἀχάζ συντυχὼν τῷ Θετλαβασαάρ ἐν Δαμασκῷ θυσιαστήριόν τι εἰδωλικὸν εἶδε· τούτου λαβὼν τὰ μέτρα ἀπέστειλεν εἰς Ἰσραὴλ πρὸς Οὐρίαν τὸν ἀρχιερέα, κελύσας ὅμοια αὐτοῦ ποιῆσαι· ἐν ᾧ τοῖς θεοῖς Σύρων ἔθυεν ὑποστρέψας, τὸν δὲ ναὸν τοῦ θεοῦ ἔκλεισεν. Ἐζεκίας τὸν Ἀχάζ διαδεξάμενος ὁ υἱὸς βασιλεύει ἔτη κθ', ἀνὴρ εὐσεβέστατος. ἔτι καὶ ἐπὶ τούτου Ἡσαΐας καὶ Ὡσηὲς καὶ Μιχαίας

Osius sive Zacharias, Amesiae filius, annos 52 regnavit, vir magnae in deum pietatis; postea vero cum sacra obire conaretur lepra est implicatus, et filius pro eo iudicavit. summus sacerdos sub eo erat Asarias; prophetae Amos et Hesaias, eius filius et Osee, Berci filius, et Ionas, Amathi filius ex Gopher. his temporibus Lycurgus Lacedaemoniis leges scripsit. Ioatham, Osiæ filius, post patris mortem annos 16 regnavit et sub eo prophetae Iesaias et Michaeas, Uria summo sacerdote. primo anno eius regni Iphitus Olympiadas instituit. in ea ipsa prima Olympiade Romus et Romulus nati sunt, qui septima Olympiade Romam aedificare coeperunt. aristocratia a Romulo et consulibus instituta sub Iulio imperatore in monarchiam cessit, postquam 245 annos duravit.

Duodecimus Iudaeorum rex fuit Ahas; mundi annus fuit 4708. Ahas quum Damasci convenisset Thetlabalasar et gentile altare vidisset, ab eo mensuras sumpsit et in Israel ad Uriam, summum sacerdotem, mlait, iubens, similia facere, qua re Syrorum diis per peccatum sacrificavit, dei autem templum clausit. Ahas Esekias filius excepit regnavitque 29 annos, vir summae pietatis. adhuc sub eo

ἐπροφήτεον. ἐπὶ τούτου Σαλμανασάρ βασιλεὺς Ἀσσυρίων μετῴκησε τοὺς ἐν Σαμαρείᾳ εἰς τὴν Μηδίαν καὶ Βαβυλωνίαν φυλάσσειν, βασιλεύοντος αὐτῶν κατ' ἐκεῖνο καιροῦ Ὡσηὲ πρόφητου· ἔτος δὲ ἦν τῆς βασιλείας Ἐζεκίου ἕκτον. οὗτος ὁ Ἐζεκίας τὸν ὄφιν, ὃν ἐκρέμασε Μωϋσῆς, καθείλεν, ὅτι αὐτῷ 5 ἐθνυμίαζεν ὁ λαός. ἀλλὰ καὶ βίβλον Σολομῶνος λάματα παντός πάθους ἐγκεκολαμμένην ἐξέκοψε. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους Θαλῆς Μιλήσιος ἐν Τενέδῳ ἀπέθανε καὶ Σίβυλλα Ἐρυθραία ἐγνωρίζετο.

Μανασσῆς υἱὸς Ἐζεκίου ἐβασίλευσεν ἔτη νέ', ἀνὴρ μια- 10 ρώτατος καὶ μηδὲν ἔλαιτον Χαναναίων εἰδωλολατρήσας· λέγεται δὲ τὸν ἐπὶ τέλει χρόνον εὐσεβῶς βεβιωκέναι. ἐπὶ τούτου Ἡσαίας ὁ προφήτης μετήλλαξε τὸν βίον. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους Ῥωμύλος ἐν τῷ βουλευτηρίῳ μελιστὶ διαιρεθεὶς 15 ἔξεφορήθη, βασιλεύσας ἔτη λη', οὐσης Ὀλυμπιάδος ις'. Ἀμῶς 15 υἱὸς Μανασσῆ τὸν πατέρα διαδεξάμενος βασιλεύει ἔτη β· κατὰ τούτους τοὺς χρόνους Μίδας τῆς Φρυγίας βασιλεὺς ἀπέθανεν, ὅτινα τοῖς τότε καιροῖς ὄνον ἅτα ἔχειν ἔλεγον. Ἰωσίαν τὸν πατέρα Ἀμῶς διαδεξάμενος ὀκταετῆς ἀντιλαμβάνεται τῆς ἀρχῆς, καὶ βασιλεύει ἔτη λα'. ἐν τῷ ὀκτωκαιδε- 20 κάτῳ ἔτει τῆς τούτου βασιλείας εὐρών ὁ ἱερεὺς Χελκίας βίβλον ἐν τῷ ἱερῷ (πατὴρ δὲ ἦν ὁ Χελκίας Ἰερεμίου τοῦ προφήτου) προσκομίζει τῷ βασιλεῖ· ὁ δὲ (εὐλαβῆς γὰρ ἦν) τό

Hesaias, Oseï et Michaeas prophetarunt. sub hoc Salmanasar, Assyriorum rex, Samaritanos in Mediam et Babyloniam traduxit custodiendos; imperitabat autem illo tempore Oseï propheta et annus fuit Esekiae regni sextus. hic Esekias anguem, quem Moses suspenderat, fregit, quod ei tus accendebat populus; idem etiam Solomonis librum, cui cuiusvis morbi remedia inscripta erant, delevit. his temporibus Thales Milesius Tenedi mortuus est et Sibylla Erythraea innotuit.

Manasses, Esekiae filius, 55 annos regnavit, homo impurissimus neque minus quam Chananaei idolis inserviens. narratur autem postmodum pie vixisse. sub eo Hesaias propheta e vita excessit. iis temporibus Romulus in senatu membratim caesus sepultus est, post regnum 38 annorum, Olympiade 16. Amos, Manasse filius, patrem excepit et duos annos regnavit. his temporibus Midas, Phrygiae rex, mortuus est, quem tunc temporis asini aures habuisse dicebant. Iosian Amos patrem secutus, puer 8 annorum regno potitus 31 annos regnavit. anno eius imperii 18 Chelkias sacerdos in templo libellum invenit (pater autem fuit Chelkias Ieremiae prophetae) et regi attulit.

τε πάσχα κυρίῳ ἐπετέλει ἀπὸ τῶν χρόνων Ἰησοῦ υἱοῦ τοῦ Ναυῆ τοιοῦτον μὴ γενόμενον, καὶ τῶν ἐν ἀσεβείᾳ τὸν βίον ἐξεληλυθότων τὰ ὀσῆ συναγαγὼν ἐπὶ τῷ θυσιαστηρίῳ κατέκαυσε τῶν εἰδώλων, καὶ πάντα καταστρεψάμενος εὐσεβείας ὅτι λαῶ παρεῖχεν ὑποδείγματα. φασὶ δὲ τὸν Χελκίαν ἀναγνόντα τὸ βιβλίον παραντίκα διαπεφωνηκέναι. προεφήτευσεν δὲ ἐπὶ τούτου Ἰερεμίας ὁ τοῦ Χελκίου καὶ Σοφονίας, καὶ Ἡλιβὰ γυνὴ Σελεῖμ τοῦ ἱματιοφύλακος τοῦ ἱερέως· ἦν δὲ καὶ ψευδοπροφήτης Ἀνανίας. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους

10 Σίβυλλα ἐν Σάμῳ ἐγνωρίζετο, καὶ τὸ Βυζάντιον ἐκτίσθη ὑπὸ Μεγαρέων.

Ἰωάχαζ υἱὸς Ἰωσίου, τὸν πατέρα διαδεξάμενος, βασιλεύει μῆνας τρεῖς. Νεβὰδ δὲ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἐπιστρατεύσας τῇ Ἱερουσαλήμ καὶ χειρωσάμενος τὸν Ἰωάχαζ εἰς

15 Αἴγυπτον ἀχμαῶλον ἀπάγει, καὶ καθίστησιν αὐτῷ βασιλέα ἐπὶ Ἱερουσαλήμ τὸν Ἰωακείμ καὶ τὸν Ἐλιακείμ· ὁ ἀδελφὸς Ἰωάχαζ. οὗτος τὴν βασιλείαν διαδεξάμενος βασιλεύει ἔτη ια'. ἐπὶ τούτου Ναβουχοδονόσορ ἑξάρας ἀπὸ Βαβυλῶνος πάσης Αἰγυπτίας ἐπεκράτησε γῆς, καὶ τῶν Αἰγυπτίοις πλησιοχώρων οὐκ ὀλίγην ἀποσπάσας ἐκέκτητο, τουτέστιν ἀπὸ τοῦ χειμάρρου Αἰγυπτίου ἕως τοῦ ποταμοῦ Εὐφράτου, καὶ τὴν Ἰουδαίαν ὑπόφορον ἅπασαν κατέστησε· καὶ ἐδούλευσεν Ἰωακείμ τῷ Ναβουχοδονόσορ ἔτη γ'. ἐπὶ τούτου

ille (probus enim erat) et pascha deo celebravit, quod inde a Iesu, Naue filii, temporibus nunquam factum erat, et eorum, qui in impietate e vita discesserant, collecta ossa in altaribus idolarum combussit et omnibus rebus immutatis pietatis exemplum populo exhibuit. dicunt autem Chelkian, quum libellum legisset, statim exspirasse. prophetarunt sub eo Ieremias, Chelkiae filius, Sophonias et Heliba, uxor Selim, vestispici sacerdotis. erat etiam falsus propheta Ananias. hisce temporibus Sibylla Samia innotuit et a Megarensibus Byzantium conditum est.

Ioachas Iosiae filius, patrem secutus tres menses regnavit. Nebad, Aegypti rex, Hierosolyma cum exercitu contendit et victum Ioachas captivum in Aegyptum duxit, rege Hierosolymorum constituto in eius loco Ioakim, qui etiam Eliakim vocatur; frater hic erat Ioachas. hic regnum suscepit et 11 annos administravit. sub hoc Nabuchodonosor, exorsus a Babylone totius Aegypti potitus est, et populis Aegyptiorum vicinis non parvam terram abstulit, quam suis addidit; i. e. ab Aegyptiorum fluvio usque ad Euphratem. idem omnem Iudaeam tributariam fecit; servivitque ei Ioakim tres annos. sub eo prophetarunt

προφητεύουσιν Ἱερεμίας καὶ Βουζὶ καὶ Οὐρίας ὁ τοῦ Σαμέου, ὃν καὶ φυγόντα εἰς Αἴγυπτον Ἰωακείμ συλλαβόμενος ἀναίρει. τοῦτον τὸν Ἰωακείμ δῆσας χαλκείους δεσμοὺς ὁ Ναβουχοδονόσορ εἰς Βαβυλῶνα ἀπήγαγε· μεθ' οὗ ἀπῆλθον αἰχμάλωτοι Δανιὴλ καὶ Ἀνανίας Μισαὴλ τε καὶ Ἀζαρίας· κατὰ 5 τούτους τοὺς χρόνους Ἐπίδαμνος ἐκτίσθη καὶ μετωνομάσθη Δυρράχιον. Ἰωακείμ ὁ καὶ Ἰεχονίας, τὸν πατέρα Ἐλιακείμ διαδεξάμενος, βασιλεύει μῆνας τρεῖς. πολιορκουῖντος τὴν Ἰερουσαλήμ τοῦ Ναβουχοδονόσορ ἐν ἔτει ὀγδόῳ τῆς αὐτοῦ βασιλείας, ὑπέξελθὼν Ἰωακείμ τῆς πόλεως σὺν Ἑοθᾶ τῇ μητρὶ 10 καὶ πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ προσπίπτει τῷ Ναβουχοδονόσορ· ὁ δὲ καὶ τὴν πόλιν ἐδαφίζει καὶ τούτους αἰχμαλώτους ἀπάγει σὺν ἄλλοις πολλοῖς, μεθ' ὧν ἀπήχθη καὶ ὁ προφήτης Ἰεζεκιήλ. καθίστησι δὲ ἀντὶ αὐτοῦ τῶν ὑπολοίπων ἡγεμόνα τὸν Μανθανιαν, πατράδελφον αὐτοῦ, Σεδεκίαν αὐτὸν μετονομάσας, 15 ὄρκους παρ' αὐτοῦ κατὰ τοῦ Θεοῦ περὶ τοῦ μὴ ἀποστῆναι κομισάμενος.

Συνάγεται τοίνυν ἀπὸ πρώτου ἔτους Ἀχάζ καὶ πρώτης Ὀλυμπιάδος μέχρι τῆσδε τῆς μετοικεσίας ἔτη ρμα', ἀπὸ δὲ Σαοὺλ τοῦ πρώτου βασιλεύσαντος Ἑβραίων ἔτη νς', ἀπὸ δὲ 20 τῆς τελευτῆς Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ ἔτη αρ', ἀπὸ δὲ Νῶε καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ ἔτη βχ', ἀπὸ δὲ Ἀδάμ ἔτη δσοβ'.

Φυλαττομένης δὲ ἡμῖν τῆς τῶν χρόνων ἀκολουθίας διὰ τῆς τῶν ἐκ Δαυιδ ἡγεμονίας, οὐκ ἄτοπον οἶμαι τῶν ἐπὶ Σα-

Ieremias et Busi et Urias Sameae filius, quem in Aegyptum fugientem Ioakim necavit. hunc Ioakim ferreis vinculis vinctum Nabuchodonosor Babylonem abduxit. cum eo captivi profecti sunt Daniel et Ananias, Misael et Asarias. hisce temporibus Epidamnus condita, quae mutato nomine Dyrrhachium dicta est. Ioakim, qui etiam Iechonias vocatur, Eliakim patrem excepit et tres menses regnavit. obsessis a Nabuchodonosore Hierosolymis anno eius imperii octavo Ioakim ex urbe egressus cum Estha matre suisque omnibus obviam factus est Nabuchodonosori; hic vero et urbem delevit et illos captos cum aliis multis, in quibus Iesekiel propheta, abduxit. constituit autem pro illo relictorum dominum Manthaniam, avunculum eius, quem Sedekian nominavit et per deum iurare coegit, se non defecturum.

Fuerunt igitur a primo anno Achas et prima Olympiade usque ad hanc migrationem anni 141; a Saul, primo Hebraeorum rege, anni 406; a morte Iesu, Naue filii anni 1100; a Noe et diluvio anni 2600; ab Adamo anni 4872.

Iam cum rationem habuerimus temporum in regibus ex Davide

μύριαν ἡγησαμένων ἐν παρεξόδῳ τοὺς χρόνους ἐπιδραμεῖν. τελευτήσαντος τοῦ βασιλέως Σολομῶντος Ῥοβοὰμ ὁ τοῦτον παῖς ἀνέρχεται εἰς Σίκιμα· ἐκεῖ γὰρ ὁ λαὸς συνηθροιστο ὥστε καταστῆναι ὑπ' αὐτῶν βασιλέα. μέλλοντι δὲ αὐτῷ χρεῖσθαι προσῆλθεν ὁ λαὸς παρακαλῶν ἀπὸ τοῦ πλήθους κουφισθῆναι τῶν τελεσμάτων ὧν ὁ πατήρ αὐτοῦ Σολομῶν ἐφορολόγει τὸν λαόν. ὁ δὲ τρεῖς ἡμέρας πρὸς διάσκεψιν καὶ τὴν τοῦ δέοντος ἀπόκρισιν λαβῶν, καὶ παρὰ μὲν τῶν πρεσβυτέρων ἀκούσας κουφισθῆναι τὸν λαόν, παρὰ δὲ τῶν ὀμηλικῶν ἐπιφορτίσαι μᾶλλον, τούτοις πεισθεὶς κατὰ τὴν τρίτην ἡμέραν τὴν τῶν νεολαίων συμβουλίαν πρὸς τὸν λαὸν ἀποκρίνεται. οἱ δὲ ἀναχωροῦσιν ἀποταξάμενοι τῇ ὑπ' αὐτῷ ἀρχῇ, καὶ αἱ μὲν δέκα φυλαὶ καθιστῶσιν ἐφ' ἑαυτῶν τὸν Ἱεροβοὰμ τὸν τοῦ Ναβὰτ καὶ Σαρίρας γυναικὸς ἐταίρας υἱόν, ἐκ φυλῆς ἑρμώμενον τῆς Ἐφραΐμ, βασιλέα, παραμένουσι δὲ τῷ Ῥοβοὰμ ἢ τοῦ Ἰούδα καὶ τοῦ Βενιαμὴν φυλῆ. ἐξ ἐκείνου διαιρεθεὶς ὁ λαὸς ἰδίᾳ ἕκαστον μέρος καὶ τὸ ὄνμα καὶ τὸν τῆς βασιλείας οἶκον ἐκέκτητο, καθύπερ ἐν τοῖς ἀνωτέρω εἴρηται.

Ἱεροβοὰμ τοίνυν ὁ τοῦ Ναβὰτ βασιλεύει ἐν τῇ Σαμαρείᾳ 20 ἔτη κβ'. ἐπὶ τούτου προφητεύει ὁ Σιλωνίτης. ἐπὶ αὐτοῦ Σουλαιμὸς ὁ Αἰγύπτιος στρατεύσας ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ πάντας ἀφαιρεῖται τοῦ γαοῦ τοὺς θησαυροὺς καὶ τοὺς τοῦ βασιλέως αὐτῶν Ἱεροβοὰμ. Ναβὰτ τὸν Ἱεροβοὰμ διαδεξάμενος ὁ υἱὸς

16. διαγρευθεὶς C

ortis, non ineptum videtur, etiam Samariae regum breviter tempora enumerare. mortuo Solomonte rege Rhoboam, eius filius, Sikimam se contulit, ibi enim regis creandi causa convenerat populus. cumque iam in eo esset, ut ungeretur, adiit eum populus petiitque ut dimineret tributorum multitudinem, quae Solomon populo imposuerat, qui quum triduum sibi ad reputationem et responsionem sumsisset, et a senioribus audisset relevandum esse populum, ab aequalibus autem, magis premendum, his obsecutus tertio die iuniorum consilium ut responsum populo aperuit. illi autem secessionem facta ab eius imperio defecerunt. tum 10 tribus regem sibi constituerunt Ieroboam, Nabat et Sarirae pellicis filium, ex Ephraim tribu oriundum. remanserunt apud Rhoboam Iuda et Benjamin tribus. ex illo tempore disiancto populo utraque pars nomen et regiam proprium habuit, ut supra dictum est.

Ieroboam igitur, Nabat filius, Samariae regnavit annos 22. sub eo prophetavit Silonites. sub eodem Sulakim Aegyptius cum exercitu profectus Hierosolyma omnes templi thesauros abstulit et Ieroboam regis. Nabat patrem Ieroboam excepit duosque annos regnavit.

βασιλεύει ἔτη β'. Βαασά ὁ υἱὸς Ἐχίμ τὸν Ναβὰτ ἀποκτείνων βασιλεύει ἐν Σαμαρείᾳ ἔτη κδ'. προφητεύει ἐπὶ αὐτοῦ Ἰοῦ υἱὸς Ἀνανίου. Ἰλα τὸν πατέρα διαδεξάμενος Βαασά βασιλεύει ἔτη δύο. Ζαμβρῆ ὁ τῶν ἀρμάτων τὴν ἡγεμονίαν ὑπὸ τοῦ Ἰλα ἐγγχειρισθεὶς ἀναίρει αὐτόν, καὶ πάντα αὐτοῦ⁵ διαφθείρας τὸν οἶκον βασιλεύει μῆνας ἑπτὰ. Ζαμβρῆ ὁ τῆς στρατείας ἡγεμὼν τῷ Βαμβρῆ βασιλεύοντι ἐπανίσταται· ὡς δ' ἐν πολλοῖς ἐδόκει κατὰ κράτος νικᾶν, περὶ τὰ ἑαυτοῦ ὑφάψας ὁ Ζαμβρῆ τούτῳ συναπόλλυται. στασιάζοντος δὲ τοῦ Ἰσραὴλ περὶ βασιλείως, καὶ τοῦτον μὲν ἐνίων αἰρουμένων¹⁰ ἑτέρων δὲ Θαμνῆ υἱὸν Γονάθ, καὶ τῶν τοῦ Ζαμβρῆ κρατησάντων, βασιλεύει ἐπὶ Σαμάρειαν ἔτη δώδεκα. Ἀχαὰβ τὸν πατέρα Ζαμβρῆ διαδεξάμενος βασιλεύει ἔτη εἰκοσιδύο. τοῦτον Ἰεζάβελ ἡ γυνὴ (Θυγάτηρ δὲ ἦν αὐτῆ Εἰσβάαλ βασιλείως Σιδωνίων) τὴν θεοσέβειαν ἠπάτησεν ἐξουχῆσασθαι.¹⁵

Μιχαίας ὁ προφήτης ἦν ἐπὶ Ἀχαὰβ διαδοσάμενος τὴν κεφαλὴν τελαμῶνι καὶ ὄνειδίσας αὐτὸν διὰ τὸν Ἄδερ. κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν συμβαίνει κτισθῆναι τὴν Ἰεριχώ, κτίζει δὲ αὐτὴν Ἀχαρ ἀπὸ Βαιθῆλ, ἐν τῇ θέσει τοῦ θεμελίου Ἀβειρῶν τὸν πρωτότοκον ἀποβαλὼν υἱὸν κατὰ τὴν τοῦ Ἰησοῦ χρησμοφδίαν,²⁰ Σεγούρ δὲ τὸν νεώτερον ἐπὶ συντελείᾳ τῆς πόλεως. ἐπὶ τούτου προφητεύουσιν Ἡλίας καὶ Ἀβδιοῦ. κρυπτόμενος δὲ αἰεὶ Ἀβδιοῦ διατέλει καὶ τοὺς ἄλλους ἀποκρύπτων προφήτας, τὴν ἐξ Ἰεζάβελ δεδιῶς ἐπιβουλήν. χρεῖε δὲ ἐπὶ τέλει ὁ Ἡλίας τὸν Ἐλισσαῖον

2. τούτοις C

9. τούτων C

Baasa, Echim filius, occiso Nabat 24 annos regnavit; prophetavitque sub eo Iu, Ananiae filius. Ila patrem secutus Baasam duos annos regnavit. Sambre qui curribus ab Ila praepositus erat, illum occidit omnique eius familia extincta 7 menses regnavit. Sambre dux exercitus contra Bambre regem surrexit. quumque multis in partibus pervincere videretur, Sambre rebus suis combustis in iis periit. dissidio inter Israelitas orto de rege creando, quum pars hunc praeferreret, ceteri Thamne Gonath filium, superiores facti sunt, qui a Sambre parte stabant. hic 12 annos Samariae regnavit. Achaab, Sambre patrem secutus 22 annos regnavit. hunc Iesabel uxor, Eisbaal filia Sidonum regis, induxit ut pietatem insultaret.

Michaeas propheta sub Achaab vixit, capite vitta cincto, qui illum propter Ader vituperavit. illo tempore accidit, ut Iericho aedificaretur ab Achar a Baethel oriundo, qui cum fundamentum iaceret Abiron, maximum natu filium deiecit secundum Iesu vaticinium, et exaedificata urbe Segur iuniorem. sub hoc prophetaverit Elias et Abdiu; latensque semper degebat Abdiu, ceterosque prophetas occultabat, Iesabel

εἰς προφήτην. προσηφίτευσ δὲ ἔτι καὶ Μιχαίας. Ὁχοζίας τὸν Ἀχαάβ διαδεξάμενος ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐβασίλευσεν ἔτη δύο, καὶ ἐπὶ τούτου προφητεύουσιν Ἡλίας καὶ Ἐλισσαῖος. Ἰωρὰν ὁ τούτου ἀδελφὸς διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν βασιλεύει ἔτη ιβ'.
 5 ἐπ' αὐτοῦ Ἡλίας ἀνελήφθη ἀπὸ τῆς γῆς. ἐπὶ τούτου λιμώξαντες οἱ κατ' ἐκείνην τὴν περίχωρον, τὰ ἴδια σφάζαντες τέκνα τῶν σαρκῶν ἀπεγεύσαντο, καὶ ἐν κόπρῳ περιστερεῶς ἀντὶ ἀλὸς ἀποβαπτόμενοι ἐχρῶντο. Ἰοῦ υἱὸς Σαφαὶ τοῦ Ναμεση, ὑπὸ Ἐλισσαίου χρισθεὶς εἰς βασιλέα ἐπὶ Σαμαρείας, πάντα
 15 τοῦ Ἀχαάβ ἐτιμωρήσατο τὸν οἶκον· αὐτὸν μὲν γὰρ τὸν βασιλέα Ἰωρὰν κατατοξεύσας ἀναιρεῖ, εὐρῶν θεραπευόμενον τὰ τραύματα, κρημνῶ δὲ Ἰεζάβελ τὴν τούτου διαχειρίζεται μητέρα, καὶ ἑβδομήκοντα τοῦ Ἀχαάβ υἱοὺς διαχειρισάμενος προὔθηκεν αὐτῶν ἐπὶ τὰς διεξόδους τὰς κεφαλὰς. ἔπειτα
 20 συναγωγῶν ἅπαντας τοὺς τοῦ Βάαλ προφήτας καὶ ἱερεῖς καὶ δῆμους, δημοτελεῖ θυσίαν ἐπιτελεῖν προσποιησάμενος, πάντας ὑφ' ἐν ἀποσφάττει, καὶ τὸ εἰδωλεῖον κατασκάπτει, καὶ καθίστησιν αὐτὸ λυτρώνα· ἐβασίλευσε δὲ ἔτη κη'. ἐπροσηφίτευσε δὲ ἔτι καὶ ἐπὶ τούτου Ἐλισσαῖος.

20 Ἰωάχαζ τὸν πατέρα Ἰοῦ διαδεξάμενος βασιλεύει ἔτη ιζ'. ἔτι καὶ ἐπὶ τούτου Ἐλισσαῖος ἐπροφήτευσ καὶ ἐτελεύτησεν. Ἰωᾶς υἱὸς Ἰωάχαζ βασιλεὺς μετ' αὐτὸν ἔτη ις'. Ἰεροβοάμ τὸν Ἰωᾶς διαδεξάμενος ὁ υἱὸς ἐβασίλευσεν ἔτη μα', ἐπροσηφί-

15. τοῦ] τῆς C

18. λύτρωμα C

20. Ἰοῦθα C

insidias metuens. postremo Elias Elissaeum prophetam unxit, prophetante etiamtum Michaea. Achaab excepit Ochosias filius regnavitque duos annos; sub eo Elias et Elissaeus prophetarunt. Ioran, illius frater, regnum suscepit et 12 annos administravit. sub eo Elias a terra sublatus est. quum sub hoc regionis illius incolae fame vexarentur, proprios liberos mactabant et carne vescabantur, imbuta salis loco columbarum stercore. Iu, Saphat filius neposque Namese, ab Elissaeo rex unctus Samariae et populo arcessitis, simulato publico sacrificio, omnes necavit, et illud piaculum fecit. regnavit 28 annos prophetante etiam sub eo Elissaeo.

Ioachas Iu patrem secutus 17 annos regnavit; sub eo Elissaeus adhuc prophetavit mortuusque est. Ioas, Ioachae filius, regnavit post eum 16 annos. Ieroboam Ioam patrem secutus annos 41 regnavit, sub

τενον δὲ ἐπ' αὐτοῦ Ἰωνᾶς καὶ Ἀμώς. Ζαχαρίας τὸν πατέρα Ἰεροβοὰμ διαδεξάμενος ἐβασίλευσε μῆνας εἴξ. Σελὰμ τὸν Ζαχαρίαν ἀνελὼν ἐβασίλευσε μῆνα α'. Μαναιὶμ ὁ τοῦ Γαδῆ τὸν Σελὰν ἐπαναστὰς ἐβασίλευσεν ἔτη δέκα. οὗτος μὴ δεξαμένους αὐτὸν τοὺς ἐν Θεσσαῖ χειρωσάμενος ἀναιρεῖ, καὶ τὰς 5 ἐν γαστρὶ ἐχούσας διαρρήσσει. Φαλκίας ὁ τοῦ Μαναιὶμ νιὸς τὸν πατέρα διαδεξάμενος ἐβασίλευσεν ἔτη δύο. Φακεὲ ὁ τοῦ Ῥομελίου τὸν Φαλκίαν ἀνελὼν ἐβασίλευσεν ἔτη εἴκοσι. ἐπὶ τούτου Θεγλαφαλασαρ ὁ Ἀσσυρίων βασιλεὺς εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐπιστρατεύσας τὰ πλεῖστα τῆς γῆς αὐτῶν σφετεριζέ- 10 ται. Ὡσηὲ μετὰ τὸν Φακεὲ ὁ τοῦ Ἰλα βασιλεύει ἔτη θ'. ἐπὶ τούτου Σαλμανασαρ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπιστὰς τῆς Σαμαρείας αὐτὸν τε ἀπάγει αἰχμάλωτον καὶ πάντα σὺν αὐτῷ τὸν Ἰσραήλ, καὶ κατοικίζει αὐτοὺς ἐν Ἀλαὲ καὶ Ἀβὼρ Μηδικαῖς πόλεσι, καὶ ἐπὶ ποταμῷ Γοζῶν, ἔνθα τῆς εἰς θεὸν παραβά- 15 σεως δίκης ἐκτίνονσι κακουχόμενοι.

Ὁ δὲ Ἀσσύριος Βαβυλωνίους ἐν Σαμαρεία πεμφάμενος, ἄνδρας αἰσχυρῶς καὶ ἀνόμως βεβιωκότας, οἰκεῖν αὐτόθι ἐκέλευσε. τούτους ὁ θεὸς λέοντας ἐξαποστέλλων διέφθειρε. πυθόμενος δὲ ὁ βάρβαρος, καὶ συνεῖς ἐπὶ τῆς γῆς δέον ἐκείνης 20 τὴν κατὰ νόμον θεῶν λατρείαν ἐπιτελεῖσθαι, ἕνα τῶν ἱερέων ἐξαποστείλας τὰ νομιζόμενα αὐτόθι ποιεῖν ἐκέλευσεν. ὁ δὲ καταμένων ἐν Βαθῆλ τὸν τε νόμον αὐτοὺς ἐξεπαίδευσεν καὶ

4. δεξάμενος C

23. τὸν τε] τὸν τε τὸν C

quo prophetarunt Ionas et Amos. Zacharias, Ieroboam patrem secutus ὁ menses regnavit. Selam Zacharia interfecto unum mensem regnavit. contra Selam Manaim, Gade filius, seditionem excitavit regnavitque annos 10. hic Thessae incolas se non excipientes, victos trucidavit gravidasque feminas laceravit. Phalkias, Manaim filius, patrem secutus duos annos regnavit. Phakae, Rhomeliu filius, Phalkia trucidato 20 annos regnavit. sub hoc Theglaphalasar, Assyriorum rex, Iudaeae bellum inferens maximam terrae partem expugnavit. post Phakee Osee, Ilae filius, 9 annos regnavit. sub hoc Salmanasar, Assyriorum rex, orsus contra Samariam ipsum regem captivum omnesque cum eo Israelitas abduxit, et domicilia iis tribuit in Alae et Abor, Medicis urbibus et ad Gosan fluvium, ubi miseria afflicti poenas impietatis solverunt.

Assyrius Babylonios in Samariam misit, homines impie et sine legibus viventes eosque ibi habitare iussit. Eos deus immisis leonibus delevit. barbarus quum haec audisset comperissetque necesse esse, in illa terra secundum legem dei cultum institui, unum e sa-

τὸν Θεὸν σέβασθαι ἐδίδασκε, καὶ οὕτως ἐξ ἐκείνου συμβαίνει τὴν γῆν ἐκ τῶν λεόντων ἡρεμῆσαι. τούτους εἰσέτι Σαμαρείτας ἀπὸ τῆς χώρας προσαγορεύουσι, διὸ καὶ ἀλλόκοτοι τὰς προαιρέσεις, διὰ δὲ τὴν τοῦ νόμου διδασκαλίαν βραχεῖαν ἔχουσι Θεοσεβείας ἔμφρασιν· καὶ γὰρ οὐδὲ τῆς δεκαλόγου πλεῖον παραλαβεῖν ἠξιώθησαν. ἐνταῦθα τῆς Ἰσραηλιτικῆς βασιλείας οἱ χρόνοι κατέληξαν εἰς ἔτη τριακόσια τρία καὶ μῆνας ἑπτὰ, ἀρξάμενοι μὲν ἀπὸ Ἱεροβοὰμ τοῦ Ναβιάτ, καταλήξαντες δὲ εἰς Ὠσηὲ τὸν τοῦ Ἰλα καὶ τὴν ὑπὸ Σαλμανα-
 10 σάρ τοῦ Ἰσραὴλ μετοικεσίαν ἀπὸ Σαμαρείας εἰς Μηδίαν. ἤμαζε δὲ καὶ ἡ προκειμένη τοῖς ἐκ Δαβὶδ βασιλέως, πῆν μὲν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ δεκάτου τῆς τοῦ Σαοὺλ ἔχουσα μοναρχίας, καταλήξασα δὲ ἐπὶ τὸν τριμηναῖον Ἰωακείμ· τούτου γὰρ ὁ Ναβουχοδονόσορ Ἰούδα πορθήσας μετέκτισεν εἰς Βα-
 15 βυλῶνα.

Ἀκόλουθον λοιπὸν ἐπιδραμεῖν τοῖς ἐν τοῖς ἑβδομήκοντα τῆς αἰχμαλωσίας ἔτεσιν ἠγησαμένοις. ἄχρι τούτου τοῦ τελευταίου Ἰωακείμ συνάγονται ἀπὸ Ἀδὰμ ἔτη δωοβ. λοιπὸν οὖν τοὺς ἐφεξῆς χρόνους ἀπὸ τοῦ α' ἔτους Σεδεκίου δεῖ ψη-
 20 φίζειν. ἐκπορθήσας ὁ Ναβουχοδονόσορ τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ τὸν Ἰωακείμ εἰς Βαβυλῶνα σὺν τοῖς ἄλλοις ἀπαγαγών, Μανθανίαν δὲ τὸν τούτου ἀδελφὸν τῶν ἐπιλοίπων βασιλέα κατα-

10. Μηδεῖαν C

cerdotibus misit, qui quae ibi sancita essent, obiret. hic Bathel habitans et legem eos docuit et dei venerationem; et ita ex eo tempore factum est, ut terra leonibus liberaretur. eos etiamnunc a terra Samaritas appellant; quare etiam singularibus sunt moribus, et quod legem edocti sunt, brevem habent divini cultus speciem, nam nihil praeter decalogum aliud accire voluerunt. tum Israelitarum regnum concidit postquam floruit 303 annos et 7 menses; initium fuerat regno Ieroboam, Nabat filii, finis in Osee regis, Ilae filii et migratione ex Samaria in Mediam, quae fuit sub Salmanasare. florebat etiam tum regnum sub regibus e gente Davidis, quae inceperat decimo anno regni Saul finitaque est trimestri regno Ioakim; hunc enim Nabuchodonosor everso Iudaeorum regno Babylonem traduxit.

Reliquum igitur est memorare eos, qui 70 captivitatis annis populo praefuerunt. usque ad hunc ultimum Ioakim sunt ab Adamo anni 4872. iam igitur quae sequuntur tempora a primo Sedekiae anno numeranda sunt. Nabuchodonosor, deletis Hierosolymis quum Ioakim et ceteros Babylonem duxisset et Manthanian illius fratrem relictorum regem constituisset, quem etiam Sedekian nominavit, concessit ut pax

στήσας, ὃν καὶ Σεδεκίαν μετωνόμασε, ἐπὲ τῆς οὐκείας γῆς μεθ' ἡσυχίας μένειν ἐδίδου, κομιζόμενος ἀπὸ τοῦ Σεδεκίου τὰς ἐτησίους ἀποφοράς. ἐπ' ἐννέα μὲν ἔτη τούτου τὰ τέλη παραπέμποντος ἡσύχασεν ὁ Ἰσραήλ· κατὰ δὲ τοῦτον ὁ Σεδεκίας τὸν ἐνιαυτὸν ἀποστάς, καὶ πάσῃ τὸν θεὸν καὶ τὸν βασιλέα παραλογισάμενος ἀγνωμοσύνη, παρορμῆ πάλιν κατὰ τῶν Ἱεροσολύμων τὸν Ναβουχοδονόσορ. ὁ δὲ τὴν πόλιν δευτέρῳ πολιορκῶν ἔτει χειροῦται, καὶ τὸν ναὸν ἐμπιρᾷ, καὶ τοῦ Σεδεκίου κατ' ὄψιν ἀνείλε τοὺς παῖδας, καὶ κείνον ἐκτυφλώσας καὶ πέδαις περιβαλὼν ἅμα παντὶ τῷ λαῷ κατάγει εἰς Βαβυλώνα, Γολίαν τῶν ἐπιλοιπίων ἡγεμόνα καταστήσας, υἱὸν Ἀχικάν. καὶ τοῦτο μὲν οἱ δυνατοὶ τῶν αὐτόθι κατέλιπον, καὶ ἀνελόντες ἀναχωροῦσι, δεδιότες τοὺς Χαλδαίους, ἀπάραντες εἰς Αἴγυπτον, ἔνθα μετ' οὐ πολὺ διαφθείρονται, ζηλωταὶ τῆς Αἴγυπτιακῆς γενομένοι δεισιδαιμονίας. 15

Σεδεκίας δὲ ἀπάγεται τὰ πάντα βασιλεύσας ἔτη ια'. ἦν ἀρχιερεὺς ἐπ' αὐτοῦ Ἀρέας, καὶ προεφήτεον ἐν μὲν τῇ Ἰουδαίᾳ Ἱερεμίας ἐν δὲ τῇ Βαβυλῶνι Δανιήλ· κατὰ δὲ τὸ δεύτερον τῆς αἰχμαλωσίας καὶ τῆς Σεδεκίου βασιλείας ἔτος ἐμῆνυσέ τε καὶ διέκρινε τὸ ἐνύπνιον τῷ Ναβουχοδονόσορ. ὁ δὲ Ἰεζεκιήλ κατὰ τὸ πέμπτον αὐτῶν ἔτος προεφήτευσεν. ἔπειτα προφητεύει Ναούμ καὶ Μαλαχίας. τοῦ Σεδεκίου τελευτήσαντος ἐν Βαβυλῶνι εἰς τὸν ἐπίλοιπον τῆς ἑβδομηκονταετίας χρόνον, μετὰ ἔνδεκα ἔτη τῆς τοῦ Σεδεκίου βασιλείας ἤρξαντο οἱ

1. κατωνόμασε C

12. τοῦτον?

17. αὐτοῖς C

20. τε] δὲ C

suam terram incolerent, annua tributa a Sedekia accipiens. novem annos illo tributa reddente pacati fuerunt Israelitae. sed eo anno Sedekias defecit omnique superbia et deum et regem offendit effecitque ut iterum Nabuchodonosor Hierosolyma peteret. qui quum secundo obsessionis anno urbe potitus esset, et templum incendit et coram Sedekiae oculis filios eius necavit. ipsum excaecavit et compedibus vinctum cum omni populo Babylonem duxit, constituto relictorum duce Galia Achikan filio. hunc nobiles deseruerunt et trucidarunt, et Chaldaeos extimescentes emigrarunt, profecti in Aegyptum, ubi non multo post corrupti sunt, sectatores facti Aegyptiacae superstitionis.

Sedekias autem abductus est quum omnino regnasset annos 11. erat tum temporis summus sacerdos Areas et prophetarunt in Iudaea Ieremias in Babylone Daniel. is altero exilii et Sedekiae regni anno interpretatus est somnium regi Nabuchodonosor. Iesekiel 5 eius anno prophetavit. postea Naum et Malachias prophetarunt. Sedekia mortuo Babylone per reliquos 70 annorum post 11 annos Sedekiae re-

ὑπαγεταγμένοι. οὗτος ὁ Ναβουχοδονόσορ τρίτον ἐπόρθησε τὰ Ἱεροσόλυμα, πρῶτον μὲν ὅτε ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει Ἐλιακεῖμ ἀνῆλθε καὶ ἔλαβεν αὐτόν τε Ἰεχονίαν καὶ τὴν τοῦτου μητέρα καὶ σὺν τῷ ἄλλῳ πλήθει τὸν προφήτην Ἰεζεκιήλ, ἔτος ἄγων τῆς βασιλείας πρῶτον· δευτέρον δὲ ὅτε ἐν τῷ τρίτῳ μηνὶ Ἰεχονίου, τοῦ καὶ Ἰωακεῖμ, ἀνῆλθε καὶ ἔλαβε σὺν ἐτέροις τὸν Δανιήλ καὶ Ἀνανίαν καὶ Μισαήλ καὶ Ἀζαρίαν, ἔτος ἄγων αὐτὸς ὄγδοον τῆς βασιλείας· τὸ δὲ τρίτον ὅτε ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει τοῦ Σεδεκίου ἀνῆλθε, καὶ τὸν μὲν ναὸν ἐνέπηρσε, τὸν δὲ Σεδεκίαν ἐξετύφλωσε, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ σὺν ἐτέροις κατέσφαξε, καὶ τὸ λοιπὸν πλήθος ἀπήγαγεν εἰς αἰχμαλωσίαν, ἔτος ἄγων αὐτὸς τῆς βασιλείας ἑνεακαιδέκατον.

Ναβουχοδονόσορ πρὸς τοῖς δεκαεννέα ἔτεσιν οἷς πρότερον ἐκράτησε, βασιλεύει ἔτη εἴκοσι καὶ πέντε. προσφίτενον δὲ ἐπ' αὐτοῦ οἱ εἰρημένοι Δανιήλ καὶ Ἰεζεκιήλ. Μαρωδάχ τοῦτον διαδεξάμενος βασιλεύει ἔτη δώδεκα. Βαλτάσαρ ὁ τοῦτου ἀδελφός, υἱὸς Ναβουχοδονόσορ, ἐβασίλευσεν ἔτη τέσσαρα· ἔτι ἐπὶ τούτου Δανιήλ προφητεύει, καὶ ἐπιλύεται αὐτῷ τὸ ὄραμα ὃ δειπῶν ἐθεάσατο καὶ πίνων εἰς τὰ ἱερατικά ἐκπώματα. τοῦτον ἀκολούθως τῇ τοῦ ὄραματος ἐρμηνείᾳ κατὰ τὴν ἔχομένην νύκτα Δαρεῖος ἀνελὼν, ὁ τοῦ Ἀσουήρου υἱός, ἐκράτησε τῆς ἀρχῆς. Δαρεῖος ὁ εἰρημένος τοῦ Ἀσουήρου υἱός, ὃς ἐπεκλήθη Ἀστύαγης, ἐβασίλευσεν ἔτη δεκαεπτά.

15. αὐτοῖς C

23. δε om C

gni, regnarunt subpraefecti. hic Nabuchodonosor tertium Hierosoly-
ma delevit. primum quidem quum tertio anno Eliakim profectus
esset, et cepisset ipsum Iechoniam et eius matrem et cum reliqua
multitudine Iesekiel prophetam, anno regni sui primo; secundum quum
tertio mense Iechoniae, qui etiam Ioakim dicitur, profectus cum ce-
teris Daniele et Ananian et Misaelem et Asariam cepisset, anno re-
gni sui 8; tertium denique quum 11 anno Sedekiae proficiaceretur, et
templum incenderet, Sedekiam excaecaret et eius filios cum aliis ne-
caret, reliquam multitudinem in exilium duceret, anno 19 re-
gni sui.

Nabuchodonosor postquam 19 annos antea regnavit, 25 annos
imperium obtinuit. prophetabant autem qui iam nominati sunt, Da-
niel et Iesekiel. Marodach hunc secutus 12 annos regnavit. Baltasar
eius frater, Nabuchodonosor filius 4 annos regnavit. etiam sub hoc
Daniel prophetavit et explicatum est ei visum, quod coenans viderat
et bibens ex sacerdotilibus poculis. hunc, ut visum monstraverat,
insequenti nocte, Darius Asueri filius interfecit, et regno politus est.

ἐπὶ τούτου Δανιὴλ εἰς τὸν λάκκον ἐμβάλλεται τῶν λέοντων, καὶ μηδὲν ὑπ' αὐτῶν παθὼν ἑβδομαῖος ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀνιμάται, καὶ τῶν ἑβδομάδων αὐτῷ τὸ μυστήριον ἀποκαλύπτεται. καὶ εἴ τις ἀκριβῶς τῶν ἑβδομάδων ἐξετάσαι βουλευθεῖη τὸν λόγον καὶ διαριθμήσασθαι τοὺς χρόνους, ἀρξάμενος ἀπὸ ἐξόδου λόγου κατὰ τὸν προφήτην τοῦ οἰκοδομηθῆναι Ἰερουσαλήμ, τουτέστιν ἀπὸ Νεεμίου υἱοῦ Ἀχελῆ, τοῦ ἀρχινοχοῦ Ἀρταξέρξου, ὃς ἀξιόσας καὶ ἐπιτραπεῖς ἀνεισιν οἰκοδομήσων τὰ Ἱεροσόλυμα, εὐρήσει τὰς ὁ συμπεραιουμένας ἑβδομάδας, τουτέστι τετρακόσια ἐνεήκοντα ἐπὶ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ὅτε παλαιοῦται τὸ παράπτωμα καὶ συντελεῖται ἡ ἁμαρτία καὶ σφραγίζεται ὄραμα καὶ προφητεύει καὶ χριεῖται ἅγια ἄγιων, τουτέστιν ἐπὶ τὴν τοῦ Χριστοῦ παρουσίαν καὶ τὴν λοιπὴν πραγματείαν.

Κῦρος ὁ Πέρσης καταλύσας τὴν Μήδων καὶ Ἀσσυρίων δυναστείαν, κρατήσας τε τῆς Ἀσίας ἀπύσης, ἐβασίλευσεν ἔτη λα'. τούτου τῷ πρώτῳ ἐνιαυτῷ ἑβδομηκονταετῆς χρόνος τῆς μετοικεσίας συμπληροῦται. ἐν δὲ τῷ ἐρχομένῳ ἔτει συγχωρεῖ τοὺς δυναμένους τῶν Ἑβραίων οἰκίειν ἀνελθόντας τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ τὸν ναὸν ἀνοικοδομηθῆναι προσέταξε. τῆς δὲ ἐπανόδου ἠγεῖτο Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰουσεδὲκ μέγας ἱερεὺς καὶ Ζοροβάβελ ὁ τοῦ Σαλαθιήλ, καὶ προεφήτευσον Ἀγγαῖος καὶ

17. τούτῳ C

hic Darius Asueri filius qui nominabatur Astyages, regnavit 17 annos. sub eo Daniel in foveam leonum coniectus est, a quibus nihil perpressus septimo die a rege sursum tractus est. atque hebdomadam mysterium ei revelatum est; et si quis diligenter rationem hebdomadam computare velit et tempora numerare, incipiens ab exitu, quo secundum prophetam aedificata sunt Hierosolyma i. e. a Neemia, Achelē filio, Artaxerxis primo pocillatore, qui sua sponte et cum permissu regis profectus est, ad aedificanda Hierosolyma; is inveniet 70 hebdomadas omnes peractas, i. e. 490 annos usque ad illud tempus, quo deletur peccatum, et vitium finitur, visumque probatur, quo prophetat et ungitur sanctus sanctorum, i. e. usque ad Christi praesentiam et reliqua facta.

Cyrus Persa everso Medorum et Assyriorum imperio tota Asia potitus annos 31 regnavit. huius primo anno tempus 70 annorum captivitatis completum est. procedente anno iis Hebraeorum qui possent, permisit abire, et Hierosolyma incolere et templum restituere eos iussit. duxit Israelitas redeuntes Iesus, Iosedek filius, magnus sacerdos et Zorobabel, Salathiel filius- et prophetarunt Angeus et Zacharias, Addo filius. quum vero ii, qui cum Iesu profecti erant templi fun-

Ζαχαρίας ὁ τοῦ Ἀδδώ. καταθέμενοι δὲ οἱ περὶ τὸν Ἰησοῦν τοῦ ναοῦ τὴν ἔδραν, ἐφ' ὅλα μβ' ἔτη τὸ ἔργον ἐκωλοῦντο συμπεραιῶσαι, μέχρις οὗ Δαρείος ὁ υἱὸς Ὑστάσπεω δευτέρῳ ἔτει τῆς αὐτοῦ βασιλείας τοὺς ἐμποδίζοντας ἀναστείλας τελείαν ἐπιτρέπει τοῦ ναοῦ τὴν κατασκευήν, καὶ συμπληροῦται ἐν ἄλλοις τέτρασιν ἔτεσιν, ὥστε συντελεσθῆναι αὐτὸν ἐν ὅλοις ἔτεσι τεσσαρακονταῆξ. φατερὰ δέ ἐστι τῶν ὑποκειμένων ἢ ἀπόδειξις. Καμβύσης ὁ καὶ Ἀρταξέρξης (ὁ αὐτὸς δέ ἐστιν ὁ καὶ ἐν τῷ Ἑσδρα λεγόμενος Ἀρθασασθὰ) τὸν Κύρον ὁ υἱὸς διαδεξάμενος ἐβασίλευσεν ἔτη ὀκτώ. Σφενδάτις καὶ Κιμάρδιος ἀδελφοὶ Μάγοι, Μῆδοι τῷ γένει, ἐπιθέμενοι βασιλεύουσι μῆνας ἑπτὰ. Δαρείος ὁ Κύρου μὲν ἀπόγονος, Ὑστάσπου δὲ υἱός, τοῖς Μάγοις ἐπιθέμενος καὶ κρατήσας ἐβασίλευσε μέχρι συμπληρώσεως Ἱερουσαλήμ ἔτη ἕξ καὶ πρὸς τούτοις ἄλλα τριάκοντα, ὥστε βεβασιλευκῆναι ἔτη λξ'. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους Πυθαγόρας ὁ φιλόσοφος ἐτελεύτησε καὶ Ἱπποκράτης ὁ ἰατρὸς ἐγνωρίζετο. Ξέρξης ὁ Δαρείου υἱὸς ἐβασίλευσεν ἔτη κ'. Ἀρτάβανος ἐβασίλευσε μῆνας ζ'. Ἀρταξέρξης ὁ Ξέρξου ὁ μακρόχειρ (καὶ οὗτος ἐν τῷ Ἑσδρα Ἀρθασασθὰ κέκληται) ἐβασίλευσεν ἔτη μα'. ἐπὶ τούτου τὰ κατὰ Ἑσθῆρ καὶ Μαρδοχαῖον καὶ Ἀμμᾶν ἐπράχθη· καθ' ὃν καιρὸν καὶ Ἑσδρας προεφήτευσεν. συγχωρησάντος Ἀρταξέρξου Ἑσδρας ὁ ἱερεὺς τοὺς ὑπολοίπους ἀναγαγὼν εἰς Ἰσραὴλ

7. ἢ om C

damentum iecissent, per totos 42 annos opus finire impediti sunt, donec Darius Hystaspis filius altero regni anno eos qui opus impediabant repulit et aedificationem templi ad finem perducendam curavit, quod finitum est 4 annis, ita ut aedificatum sit totis 46 annis. perspicua autem est harum rerum comprobatio. Cambyses, qui etiam Artaxerxes nominabatur (est autem ille idem, qui ab Esdra Arthasastha nominatur) Cyrum patrem secutus annos 8 regnavit. Sphendatis et Cimar dius fratres Magi, genere Medi, regnum adepti, 7 menses administrarunt. Darius ex Cyri gente, Hystaspis filius Magos aggressus est iisque superatis regnavit 6 annos usque ad finitam Hierosolymorum aedificationem et praeterea 30 annos, ita ut omnino regnarit 36 annos. hiace temporibus Pythagoras philosophus mortuus est et Hippocrates medicus clarus fuit. Xerxes Darii filius annos 20 regnavit. Artabanus regnavit menses 7; Artaxerxes Xerxis filius longimanus (qui et ipse ab Esdra Arpasastha nominatur) 41 annos regnavit. sub hoc facta sunt illa quae de Esther et Mardocheo et Amman narrantur; etiam Esdra illo tempore prophetavit. cum permissu Artaxerxis Esdra sacerdos reliquos in Israel reductos legem edocuit. Neemias

τὸν νόμον ἐξεπαίδευε. Νεεμίης τε ὁ ἀρχιερονοχός Ἀρταξέρ-
ξου, ἀνὴρ ἐκ γένους ὧν ἱερατικοῦ, παρακαλέσας τὸν βασιλέα
καὶ ἐπιτραπείς ἄνεισιν εἰς τὴν Ἰουδαίαν καὶ τὴν Ἰσραήλ.
τειχίζει δὲ αὐτήν, τῶν ἐπιθεμένων ἕνεκα ὄπλοις τοὺς ἐνεργ-
γούντας περιτειχίσας, καὶ τὸν λαὸν σὺν τῷ Ἐσδρα τῷ Μωϋ-
σέως ἐξεπαίδευε νόμῳ, πᾶσαν ἐξ αὐτῶν Ἑλληνικὴν ἀποκινή-
σας ἀγωγὴν· καὶ ἠχοδομήθη πλατεῖα καὶ περίτειχος ἡ πό-
λις. ὅθεν ἄρχονται ἀριθμεῖσθαι αἱ ὁ ἑβδομάδες αἱ ἐν τῷ
Δαυιδ εἰκοστῷ ἔτει τῆς βασιλείας Ἀρταξέρξου. ἐντεῦθεν
φασὶ τὰς ἑβδομάδας ἀριθμεῖσθαι τὰς ἑβδομήκοντα τὰς ἐν τῇ 10
τοῦ Δαυιδ ὀπτασίᾳ μέχρι τῆς τοῦ κυρίου παρουσίας καὶ
τῶν ἐξῆς ἐπιβεβηκότων. φανερόν δέ ἐστιν ὅτι αἱ ἑβδομάδες
ποιοῦσιν ἔτη υῖ. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους Σωκράτης
ἐγένετο.

Ξέρξης ὁ Ἀρταξέρξου υἱὸς τὴν ἀρχὴν διαδεξάμενος βα-
σιλεύει μῆνας δύο. Σουγδιανὸς βασιλεύει μῆνας ἑπτὰ. Δα-
ρεῖος ὁ Ξέρξου ὁ ἐπικληθεὶς Νόθος ἀνελὼν τὸν Σουγδιανὸν
ἐβασίλευσε Περσῶν ἔτη ιθ'. Ἀρταξέρξης ὁ Δαρείου καὶ
Παρυσάτιδος τὸν πατέρα διαδεξάμενος ἐβασίλευσεν ἔτη μβ'.
κατὰ τούτους τοὺς χρόνους Πλάτων ὁ φιλόσοφος καὶ Ἀρι-
στοτέλης ἐγνωρίζετο. Ἀρταξέρξης ὁ ἐπικληθεὶς Ὡχος ἐβασί-
λευσεν ἔτη κβ'. Ναρσῆς τούτον διαδεξάμενος ἐβασίλευσεν
ἔτη δ'. Δαρεῖος ὁ Ἀρσάμου ἐβασίλευσε μετὰ τὸν Ναρσῆν
ἔτη ε'. Ἀλεξάνδρου δὲ τοῦ Μακεδόνοιο Πέρσαις ἐπικειμέ-

11. τῆς om C

quoque primus pocillator Artaxerxis, vir ex genere sacerdotali, exorato
rege huic rei praefectus, in Iudaeam et Israel profectus est. atque
communivit eam operas propter lacessentes hostes armis defendens.
idem cum Esdra populum Mosis legibus erudit, omnem graecum
cultum expellens. exstructa autem est urbs ampla et moenibus cin-
cta. hinc numerantur 70 hebdomades, de quibus est apud Daniele, m.
anno 20 regni Artaxerxis. inde dicunt numerari hebdomades 70,
quas vidit Daniel usque ad domini praesentiam et reliquas, quae
deinceps secutae sunt. est autem perspicuum efficere hebdomades an-
nos 407. illis temporibus Socrates vixit.

Xerxes, Artaxerxis filius, imperio accepto duos menses regnavit.
Sugdianus 7 menses regnavit. Darius Xerxis filius cognomine
Nothus interfecto Sugdiano 19 annos in Persis regnavit. Arta-
xerxes, Darii et Parysatidis filius, patrem secutus 42 annos re-
gnavit. hisce temporibus Plato philosophus et Aristoteles innotue-
runt. Artaxerxes cognomine Ochus 22 annos regnavit. hunc secu-
tus est Narses qui 4 annos regnavit. Darius Arsami filius regnavit

νον, Δαρειὸν οἱ περὶ τὸν Βῆσον ἀναιροῦσιν ἐν Βάκτροις, καὶ καταλύεται. ἡ Περσῶν βασιλεία, ἐφ' ἧλοις παρατείνασα ἔτεσι τριακοσίοις, τὰ μὲν τῆς μετοικεσίας ὁ τὰ δὲ ἕξῃς σλ', καὶ μεταπίπτει εἰς Μακεδόνας ἡ βασιλεία. Ἀλέξανδρος δηλοῖ Ἰαδ-
 5 δού τῷ ἀρχιερεῖ δοῦναι αὐτῷ συμμαχίαν κατὰ Δαρειῶν· τοῦ δὲ ἀπειπόντος Τύρον καὶ Γάζαν πόλεις πορθεῖ μετὰ κόπον· ἐνθα καὶ Σάτυρον βλέπει καθ' ὕπνου ἐν τῇ πορθήσει Τύρον, φήσας αὐτὸν τοῦ ὄνειροκρίτου "σὰ Τύρος Ἀλέξανδρε." εἰθ' οὕτως ἀνῆλθεν εἰς Ἰσραήλ, καὶ ὑποτάξας αὐτὴν καὶ παρὰ
 10 τοῦ ἀρχιερέως λαβὼν συμμαχίαν, καὶ ὡς θεὸν τιμήσας καὶ προσκυνήσας, ὑπεχώρησε πρὸς Πέρσας.

Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν τὴν Περσῶν καταλύσας ἀρχὴν περιῆγεν εἰς Μακεδονίαν. οὗτος ἐβδόμῳ ἔτει τῆς ἑαυτοῦ βασιλείας χειρωσάμενος Πέρσας ἔτι πρὸς τούτοις ἐπτά ἔτεσι
 15 βασιλεύει καὶ Περσῶν μετὰ τὸν Δαρειὸν ἔτη ἄξ καὶ μῆνας ἕξ. τούτου τελευτήσαντος ἐν Βαβυλῶνι διαδέχονται τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τῆς Μακεδονίας Φίλιππος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Ἀντίγονος δὲ τὴν ἐπὶ τῆς Ἀσίας, Πτολεμαῖος δὲ ὁ Λάγον καὶ Ἀρσινόης τῆς Μελεάγρου θυγατρὸς τὴν ἐπ' Αἰγύπτου, καὶ
 20 τὴν ἐπὶ Συρίας Σέλευκος ὁ Νικάτωρ.

Πτολεμαῖος τόνον ὁ Λάγου ἐβασίλευσεν Αἰγύπτου ἔτη μ. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους Ἐπίκουρος ὁ φιλόσοφος ἐγνωρίζετο. Πτολεμαῖος ὁ φιλάδελφος ἐβασίλευσεν ἔτη λη'. οὗτος

4. Ἰαδδοῦ Cramerus: codex αἰδοῦς. 8. σοί C

post Narsen annos 6. Alexandro autem Macedone Persas fugante Bessi comites Darium Bactria trucidarunt. ac dissolutum est Persarum imperium postquam floruit annos 300, (exilii 70 et deinceps 230) cessitque regnum in Macedones. Alexander renunciavit laddu summo sacerdoti, ut societatem secum iniret contra Darium. hoc negante Tyrum et Gazan urbes deleuit; ibi Satyrum somnians vidit; dixitque ei somni interpret: "tibi Tyrus Alexander." deinde in Israel profectus eam sibi subiecit, et accepto a summo sacerdote auxilio, illum ut deum honoravit et veneratus est, tum contra Persas profectus est.

Alexander Macedo ademptum Persis imperium Macedonibus tradidit. hic victis 7 regni anno Persis regnavit praeterea 7 annos Persisque post Darium 6 annos et 6 menses imperavit. qui cum Babylonem mortuus esset Macedoniae imperium accepit Philippus, frater eius; Asiae regnum Antigonus; Aegypti Ptolemaeus, Lagi et Arsinoes, Meleagri filiae filius, Syriam denique Seleucus Nicator accepit.

Ptolemaeus Lagi regnavit in Aegypto annos 40. illis temporibus Epicurus philosophus innotuit. Ptolemaeus philadelphus annos 38

Leo Grammaticus.

4

Ἑβραίους καταδουλωσάμενος εἰς τὴν Ἑλληνίδα μεταβάλλει φωνὴν ἐκ τῆς Ἑβραϊδος τὰς θείας γραφάς, καὶ ποιοῦνται τὴν ἑρμηνεῖαν ἄνδρες ἑβδομήκοντα ἐν σοφίᾳ παρὰ τοῖς Ἑβραίοις ἐπαινούμενοι. τῆς θείας οὖν γραφῆς ἑρμηνευθείσης καὶ ἀναγνωσθείσης ἐκπλαγῆναι τε τὸν βασιλέα ἐπὶ τῷ κάλλει τῶν 5 θείων λογίων καὶ πάντας τοὺς ἐν τέλει. παρόντος οὖν Με-νεδήμου φιλοσόφου καὶ Δημητρίου Φαληρέως, καὶ θαναμαζόντων τὴν δύναμιν τῶν λόγων, ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς ὅτι τοιούτων τῶν θείων λόγων, πῶς οὐδεὶς ἱστορικῶν ἢ ποιητῶν ἐμνήσθη αὐτῶν; καὶ ἀπεκρίθη Δημήτριος ὅτι οὐδεὶς ποτε 10 ἐτόλμησε τούτων ἄψασθαι διὰ τὸ καὶ Θεόπομπον θελήσαντα περὶ αὐτῶν παραφροσύνη κρατηθῆναι, καὶ ὄναρ ἰδεῖν ὅτι τοῦτο αὐτῷ συμβέβηκε περιεργασαμένῳ τὰ θεῖα, καὶ Θεόδοκτον τὸν τραγωιδῶν ποιητὴν ἐν ἐνὶ δράματι μνησθέντα τῶν ἱερῶν τούτων βιβλίων τυφλωθῆναι· ἐκατέρους δὲ ἀποιχομέ- 15 νους τοῦ τολμήματος καὶ τὸ θεῖον ἄξενμενισαμένους ὑγιεῖς γενέσθαι.

Πτολεμαῖος δὲ ὁ εὐεργέτης, ὁ τοῦ φιλαδέλφου καὶ Εὐρυδικῆς καὶ Ἀρσινόης, ἐβασίλευσεν ἔτη κς'. κατὰ τούτους τοὺς χρόνους Ἰησοῦς ὁ τοῦ Σιράχ, ὁ τὴν Σοφίαν συγγράψας, 20 παρ' Ἑβραίοις ἐγνωρίζετο. Πτολεμαῖος ὁ φιλοπάτωρ ὁ τοῦ εὐεργέτου υἱός, ἐβασίλευσεν ἔτη ις'. ἐπὶ τούτου ὁ λαὸς τῶν

9. τῶν] ὄντων τῶν?
15. ἀποσχομένους?

11. Θεόπεμπον cod
19. καὶ] τῆς?

14. τῶν C

regnavit. hic subactis Hebraeis in graecam linguam ex Hebraico divina scripta transtulit; interpretationem fecerunt viri 70 sapientia apud Hebraeos insignes. translata igitur divina scripta cum praelegerentur perculsum esse aiunt divinarum sententiarum pulchritudine regem omnesque magistratus. praesentibus autem Menedemo philosopho et Demetrio Phalereo, et admirantibus verborum vim, interrogavit rex, quare divinatorum horum verborum nullus historicorum vel poetarum mentionem fecerit. respondit Demetrius neminem unquam ausum esse ea attingere, quod hoc conatus Theopompus insania esset punitus, et somnium vidisset, accidisse sibi illa, quia divina curasset; tum quod Theodectus tragoedus, facta in dramate quodam sacerorum horum librorum mentione excaecatus esset; sed utrumque relicto tentamine quum re divina abstinuissent, sanatos esse.

Ptolemaeus euergetes, filius philadelphia et Eurydices Arsinoes filiae, 26 annos regnavit. his temporibus Iesus, Sirach filius, qui Sapientiam conscripsit apud Hebraeos innotuit. Ptolemaeus philopator, euergetis filius 17 annos regnavit. sub hoc Hebraeorum populus captivus in Aegyptum abductus, hanc fortunam expertus est. iassit

Ἐβραίων ἀρχιμάωτος ἐν Αἰγύπτῳ ἀπαχθεὶς τοιοῦτόν τι ἔπα-
 θεν. οὗτος γὰρ προσέταξε τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάσπισταῖς ἐλέφαν-
 τας πεντακοσίους, οὓς εἶχε, ποτίσαι οἶνον λιβανωτόν, ὅπως
 ἀπαντας τοὺς Ἰουδαίους δι' αὐτῶν ἀπολέσῃ· εὐξαμένων δὲ
 5 ἐκείνων οἱ ἐλέφαντες εἰς τοὺς ἰδίους στρατιώτας τε καὶ δή-
 μους ἐμπηδήσαντες πολὺν αὐτῶν ὄχλον ἐν τῇ περιεχοῦσῃ μα-
 νίᾳ κατέσφαξαν· καὶ οὕτως σωθέντες μετὰ εὐχαριστίας ἀπε-
 λύθησαν εἰς τὰ ἴδια. Πτολεμαῖος ὁ ἐπιφανῆς, ὁ τοῦ φιλο-
 πάτορος υἱός, ἐβασίλευσεν ἔτη δ'. Πτολεμαῖος ὁ φιλομήτορ,
 10 ὁ τοῦ ἐπιφανοῦς υἱός, ἐβασίλευσεν ἔτη λέ'. ἐπὶ τούτου Ἀν-
 τίοχος ὁ ἐπιφανῆς τοὺς Μακκαβαίους μὴ βουλομένους μαρο-
 φαεῖν ἐκόλαζεν.

Ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ φιλομήτορος ἱεράτεον Ἰουδαίους
 Ἰρκανὸς καὶ Ἀριστόβουλος, καὶ Ἰρκανῷ μὲν συνεμάχει τὸ
 15 δημοτικόν, Ἀριστοβούλῳ δὲ οἱ ἱερεῖς. ἦν δὲ τις Ὀνίας ὀνό-
 ματι εὐσεβῆς καὶ δίκαιος ἐκ τῶν ἱερέων, ὃς καὶ ἀνομβρίαν
 ἔλυσεν εὐξάμενος. τοῦτον ἠνάγκασεν εὐξασθαι περὶ νίκης·
 ὁ δὲ ἠῦξάτο λέγων "Θεὲ δέσποτα, μήτε τῷ δήμῳ κατὰ τῶν
 ἱερέων σου μήτε τοῖς ἱερεῦσι κατὰ τοῦ δήμου σου βοηθήσης."
 20 τοῦτον δὲ εὐθέως ἐλίθασαν. καὶ παρευθὴ ἡ θεία δίκη τού-
 τος μετελθοῦσα ἐπήγαγε κατ' αὐτῶν Πομπήϊον Ῥωμαίων
 στρατηγὸν ὃς καὶ τὴν πόλιν ἐπόρθησε, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὰ
 ἅγια τῶν ἁγίων δι' εὐσέβειαν οὐδενὸς τῶν ἱερῶν σκευῶν

17. τούτῳ C

ille cetratos suos 500 quos habebat elephantis vinum ture mistum
 dare, ut omnes Iudaeos per illos interimeret. precantibus autem
 illis, elephantis in ipsius milites se converterunt magnamque eorum
 copiam vesanos interfecerunt. sic illi servati cum gratia in suam ter-
 ram restituti sunt. Ptolemaeus epiphanes, philopatoris filius 4 an-
 nos regnavit. Ptolemaeus philometor, epiphanis filius 35 annos re-
 gnavit. eodem tempore Antiochus epiphanes Maccabaeos, impuris
 cibis vesci nolentes, supplicio affecit.

Sub Ptolemaeo philometore sacerdotium Iudaeorum administra-
 runt Hyrcanus et Aristobulus; et a Hyrcani quidem parte plebs sta-
 bat, ab Aristobuli sacerdotes. erat autem sacerdos quidam, nomine
 Onias, vir pius et iustus, qui orando siccitatem averterat; hunc coë-
 gerunt victoriam orare. ille autem haec precatus est: deus domine;
 neque plebi contra sacerdotes tuos, neque sacerdotibus contra plebem
 tuam fer auxilium. hunc statim lapidavere. et illico eos divina poena
 persecuta est, adduxitque contra eos Pompeiun Romanorum ducem,
 qui urbem delevit et ingressus in sancta sanctorum pietate adductus

ἤψατο, καίπερ πολλῶν χρημάτων ὄντων, ἀλλὰ καθῆραι τὸ ἱερὸν καὶ τὰς θυσίας ἐπιτελεῖν προσέταξεν. ἐπεμψε δὲ Ἀριστόβουλος δῶρον Πομπηίῳ ἄμπελον χρυσῆν διακοσίων τάλαντων ἐγχειρισθεῖς τὴν ἱερατεῖαν καὶ ἐπικράτειαν τῶν Ἰουδαίων. 5

Πτολεμαῖος ὁ τοῦ φιλομήτορος ἀδελφός, ὁ δεύτερος εὐεργέτης, βασιλεύει ἔτη κθ'. Πτόλεμαῖος ὁ Φούσκων ἐβασίλευσεν ἔτη ιζ', μῆνας ε'. Πτολεμαῖος ὁ ἐπικληθεὶς Ἀλεξᾶς ἐβασίλευσεν ἔτη ι'. Πτολεμαῖος ὁ δεύτερος σωτήρ, ὁ υἱὸς τοῦ δευτέρου εὐεργέτου καὶ Κλεοπάτρας τῆς εὐεργετίδος, ¹⁰ ἐβασίλευσεν ἔτη κ'. Πτολεμαῖος ὁ ἐπικληθεὶς νέος Διόνυσος ἐβασίλευσεν ἔτη λ'. Κλεοπάτρα ἡ τοῦ νέου Διονύσου θυγάτηρ τελευτήσαντα διαδέχεται τὸν πατέρα, καὶ συμβασιλεύει αὐτῇ Πτολεμαῖος ὁ ἀδελφός. τοῦτον διενεχθέντα πρὸς αὐτὴν ἀνελοῦσα μόνη κατέσχε τὴν ἀρχήν, καὶ βασιλεύει ἔτη ¹⁵ κβ'. ὅτι ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν χρόνων τετάρτῳ μόνῳ ἔτει τῆς βασιλείας Κλεοπάτρας δεῖ ἀριθμεῖν.

Ἰούλιος Καῖσαρ κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος τῆς βασιλείας Κλεοπάτρας ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἀναρρηθεὶς ἕπατος, εἰς τὴν ἀνατολὴν σὺν πολλῇ κατελθὼν δυνάμει, καὶ πολλοὺς τῶν αὐ- ²⁰ τόθι τροποσάμενος καὶ ὑποφόρους καταστήσας, ἰδίους τῶν τόπων καθίστησι ἐπιμελητάς. Ἀντίπατρον μὲν οὖν τὸν Ἀσκαλονίτην τῆς Παλαιστίνης κατέστησε διοικητὴν· υἱὸς δὲ ἦν

11. Διονύσιος C

12. Διονυσίου C

ne unum quidem sacrorum vasorum tetigit, quamquam multae ibi erant divitiae; immo purgari templum et sacrificia fieri iussit. Aristobulus autem donum Pompeio misit, vitem auream ducentorum talentorum cum potitus esset sacerdotio et regno Iudaeorum.

Ptolemaeus philometoris frater, alter euergetes 29 annos regnavit. Ptolemaeus Phusco 17 annos et 6 menses; Ptolemaeus cognomine Alexas regnavit annos 10; Ptolemaeus alter soter, alterius euergetis filius et Cleopatrae, euergetidis filiae, 20 annos regnavit; Ptolemaeus cognomine iuvenis Dionysus 30 annos regnavit; Cleopatra, iuvenis Dionysi filia, post mortem patris regnum accepit, regnavitque una cum ea Ptolemaeus frater. hunc exorto inter ipsos odio Cleopatra interfecit et sola imperio potita est, quod 22 annos obtinuit; quapropter in enumerandis annis incipiendum est a quarto anno regni Cleopatrae.

Iulius Caesar quarto anno regni Cleopatrae a Romanis consul creatus in orientem profectus est magnis copiis, multisque ibi populis victis, terris illis curatores praefecit. atque Antipatrum Ascaloui-

Ἀντίπατρος Ἡρώδου τινὸς τῶν ἐν νεωκόροις ἀριθμουμένων καὶ τῶν αὐτόθι τοῦ Ἀπίλλωνος ἱεροδούλων. παῖδα δὲ ὄντα ποτὲ τὸν Ἀντίπατρον λησται ἀναρπάσαντες Ἰδουμαῖοι κατέλαβον, λύτρα ὑπὲρ αὐτοῦ κειμῖσθαι ὑπειληφότες· τοῦ δὲ πατρὸς αὐτοῦ εἰς ἔσχατον πενίας ἐηλακότες ἔμεινε παρὰ τοῖς ἀρπάσασι δουλεύων καὶ τοῖς ἐκείνων ἔθεσι τρεφόμενος. ἀναίρεθέντος δὲ τοῦ Ἀντιπάτρου φαρμάκῃ βασκανίᾳ τῆς πολλῆς εὐδαιμονίας ὑπὸ Βαλλίχου τινὸς Ἰουδαίου, διαδέχονται οἱ παῖδες αὐτοῦ τὴν ἀρχήν, Ἡρώδης καὶ Φασαῖλος. καὶ ὁ μὲν 10τὴν Ἰδουμαίαν καὶ τὴν Ἱεροσόλυμον ἐκληρώσατο γῆν, ὁ δὲ τὴν Ἰουδαίαν καὶ Γαλιλαίαν. γυνὴ δὲ ὡς Ὑρκανὸς ὁ πρὸ αὐτοῦ βασιλεύσας τὸν τοῦ Δαβὶδ τάφον ἀνοίξας τρισχίλια ἔλαβε τάλαντα, ἤνοιξε καὶ αὐτός, καὶ χρήματα μὲν οὐχ εὗρε, κόσμον δὲ χρύσειον καὶ κειμήλια πολλὰ ἀνείλετο. πειραθέν- 15τος δὲ αὐτοῦ ἐνδοτέρῳ χωρεῖν, οὗ τὰ σώματα Δαβὶδ καὶ Σολομῶντος ἐτέθησαν, πῦρ ἐξελθὼν δύο τῶν δορυφόρων διέφθειρε. γενόμενος δὲ καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον Ἰούλιος τῆς Κλεοπάτρας κρατύνει τὴν ἀρχήν, τῶν ἐπιτιθεμένων ἀναστειλάς τὰς ἐπιβουλάς, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς ἅπαντα διοικη- 20σάμενος ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ρώμην.

Γάϊος Ἰούλιος Καίσαρ.

Γάϊος Ἰούλιος Καίσαρ ἐβασίλευσεν ἔτη δ' καὶ μῆνας ζ'.

ten Palaestinae procuratorem fecit. filius autem erat Antipatrus Herodi cuiusdam, qui erat ex aedituis, et ex Apollinis in ea regione ministris. hunc Antipatrum cum puer adhuc esset praedones Idumaei rapuerant et retinuerant, pretium pro eo postulantes. redacto autem ad summam paupertatem patre, servus remansit apud raptores, et educatus est eorum moribus. iam cum Ballichas, Iudaeus quidam, ductus invidia magnae felicitatis, Antipatrum veneno occidisset, regnum accepere filii illius Herodes et Phasailos, quorum alter Idumaeam et circa Hierosolyma terram, alter Iudaeam et Galilaeam sortitus est. ubi cognovit Hyrcanum, qui ante eum regnaverat, in aperto Davidis sepulchro tria milia talentorum reperisse, ipse aperuit; atque pecuniam quidem nullam invenit, sed ornatum aureum multasque res pretiosas inde sumsit. quum vero ulterius penetrare tentaret, ubi Davidis et Solomontis corpora iacebant ignis prodiit militumque duos combussit. Iulius Caesar in Aegyptum quum venisset, Cleopatrae regnum firmavit, adversariorum insidias defendit, atque orientis rebus ita compositis Romam rediit.

CAIUS IULIUS CAESAR.

Caius Iulius Caesar 4 annos et 7 menses regnavit. cognominatus

Καίσαρ δὲ ἐπεκλήθη, ὃ λέγεται ἀνατομή, ὅτι θανούσης τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ ἐννάτῳ μηνὶ ταύτην ἀνατεμόντες ἐξήγαγον αὐτόν. οὗτος καὶ δικτάτωρ ἐκλήθη, ὃ ἐστὶ μονάρχης· δικτατωρία δὲ ἐστὶν ἀρχὴ ἀνυπεύθυνος. μειωνόμασται δὲ ὁ ἐπονομαζόμενος Κвинτίλιος μὴν Ἰούλιος διὰ Καίσαρα, ὡς ἐν 5 τούτῳ αὐτοῦ μοναρχήσαντος. ὁ αὐτὸς Ἰούλιος μεγίστοις ἀγῶσι Γερμανοὺς καὶ Γάλλους καὶ Βρετανοὺς χειρωσάμενος, ὑποφόρους τοῖς Ῥωμαίοις πεντακοσίας πόλεις οἰκουμένας κατεστήσατο. τούτῳ ἐτέχθη ἵππος ἀντὶ ὀπλῆς χηλᾶς ἔχων, καὶ μηδένα ἕτερον ἀναβάτην δεχόμενος ἢ αὐτόν, ὡς ὁ Βουκεφά- 10 λας τὸν Ἀλέξανδρον. τούτῳ μέλλοντί ποτε τὴν αὐλείον ἐξιέναι θύραν ἀπερχομένῳ ἐπὶ τὸ βουλευτήριον εἰκῶν αὐτοῦ πρὸ τῶν θυρῶν ἐστῶσα αὐτομάτως κατέπεσε, καὶ πρὸς τούτῳ χάριτην αὐτῷ τις ἐπέδωκεν ἔχοντα πᾶσαν τὴν κατ' αὐτοῦ μελετωμένην ἐπιβουλήν· καὶ νομίσας ἄλλο τι εἶναι, καὶ μὴ 15 ἐντυχῶν ἀλλὰ δεδωκῶς ἕτερον φυλάττειν, ἐσφάγη ὑπὸ Βρουτου καὶ Κασσίου ἐν τῷ βουλευτηρίῳ.

Ὀκτάβιος Αὐγουστος.

Ὀκτάβιος Αὐγουστος Καίσαρ ἐβασίλευσεν ἔτη νς'· ἀφ' 20 οὗ Αὐγουστοὶ οἱ Ῥωμαίων βασιλεῖς καὶ ὁ μὴν Αὐγουστος ἐκλήθη, ὃ ἐστὶ Σεβαστός, Σεξτίλιος πρὶν ὀνομαζόμενος. τῇ

6. μέγιστος C

est Caesar i. e. dissectio, quia mortua matre eius nono mense, eam dissecantes eum protulerunt. dictus est idem dictator, h. e. monarchus; dictatura autem est summum imperium. nominatus est qui antea dicebatur Quintilis mensis, Iulius, Caesaris gratia, quoniam eo regnum adeptus est. idem Iulius maximis certaminibus Germanos Gallos et Britannos devicit, et 500 urbes Romanis tributarias fecit. huic natus est equus, qui pro solidis unguis bifidas habebat, neque quemquam praeter ipsum equitem patiebatur sicuti Alexandri Bucephalus. exituro quondam Caesare ex vestibuli porta, et in senatum ituro, simulacrum eius, quod ante ostium stabat, concidit; quo facto homo quidam chartam ei dedit, qua omnes contra eum inita consilia continebantur; Caesar ratus aliud quid esse, non inspexit chartam, sed dedit cuidam asservendam, et a Bruto et Cassio in senatu necatus est.

OCTAVIUS AUGUSTUS.

Octavius Augustus Caesar 56 annos regnavit, a quo Augusti dicti sunt Romanorum reges, et mensis Augustus i. e. venerandus, qui an-

δὲ νυκτὶ ἢ ἐγεννήθη, εἶδεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καθ' ὕπνου ἐκ τῶν κόλπων τῆς γυναικὸς αὐτοῦ τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα. Ἀντώνιος δὲ στρατηγὸς καὶ ὕπατος Ῥωμαίων, ἀνελὼν Κάσσιον καὶ Βρούτον τοὺς φονεύσαντας Ἰούλιον Καίσαρα, ἦλθεν ἐν 5 Συρίᾳ ἔρωτι κρατηθεὶς Κλεοπάτρας· ὄθεν ἐπανελθεῖν εἰς Ῥώμην οὐκ ἐγνώκει ὡς λόγον ἀποδώσων. ὁ γοῦν Αὐγουστος τὴν ἐξ Ἰταλίας συναθροίσας δύναμιν κάτεισιν ἐπὶ Ἀντώνιον, καὶ γενομένης συμβολῆς ἠτιῶται Ἀντώνιος καὶ φεύγει μετὰ τῆς Κλεοπάτρας εἰς Αἴγυπτον. καὶ ὁ μὲν Ἀντώνιος ἐαυτὸν 10 διαχειρίζει, ἡ δὲ Κλεοπάτρα εὐλαβουμένη τὸν ἐν τῇ Ῥώμῃ θριάμβον καὶ συσχεθεῖσα, ἀσπίδα τὸ θηρίον ἐαυτῇ προσενηγαμένη τελευτᾷ. Ἥλιος καὶ Σελήνη τὰ ταύτης τέκνα συσχεθέντα προήχθη ἐν τῷ θριάμβῳ Ῥώμης. ἐπὶ Αὐγουστου ἀρχὴν ἡ τετάρτη λαμβάνει βασιλεία, ἣν ὁ Δανιὴλ ἐν τῇ τῶν 15 τεσσάρων θηρίων ὄψασα τέταρτον θηρίον φοβερὸν ὀνομάζει. τότε πρῶτον ἐπὶ τῆς τετάρτης βασιλείας ἐμονάρχησεν Αὐγουστος, ὅτε καὶ ὁ τῶν πρώτων τεσσάρων στοιχείων δημιουργός, τὸν τετραπέρατον κόσμον ἐν τούτοις συνδήσας, Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ τοῦ Θεοῦ υἱὸς τὴν ἐκ γυναικὸς ἀειπαρθένου γέννησιν δι' ἡμᾶς κατεδέξατο, ᾧ ἡ ἐπουράνιος ἀνάκειται βασιλεία.

Ἐγαπᾶτο δὲ ὑπὸ Αὐγουστου Μαικήνας ἀνὴρ τις σοφός, ὅς ποτε δικάζοντος τοῦ Καίσαρος καὶ πολλῶν θάνατον κατα-

23. Θανάτου C

tes Sextilis vocabatur. nocte autem, qua natus est, pater eius in somnio ex uxoris sinu vidit orientem. Antonius dux atque consul Romanorum occisis Cassio et Bruto, Iulii Caesaris interfecto-ribus, in Syriam profectus amore Cleopatrae devinctus tenebatur: unde recusavit Romam reverti ad rationem reddendam. sed Augustus copiis in Italia collectis contra Antonium profectus est et armis congressus eum devicit, qui cum Cleopatra in Aegyptum confugit. Antonius mortem sibi conscivit; Cleopatra autem metuens, ne Romam in triumpho duceretur et terrore percussa aspide sibi admota mortem obiit. Helius et Selene, eius liberi crudeliter Romam in triumpho ducti sunt. sub Augusto quartum imperium initium cepit, quod Daniel in visione quattuor animalium, quartum et terribile animal dixit. tum primum quartum regnum obtinuit Augustus quum etiam is qui prima quattuor elementa creavit universum mundum in illis involvens Iesus Christus, dei filius, ex muliere semper virgine nostra gratia natus est cui est coeleste imperium.

Amabatur ab Augusto Maecenas, vir sapiens qui indicante quon-

ψηφισαμένον, μὴ δυνάμενος διὰ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἐντυ-
 χεῖν αὐτῷ, ἔγραψεν “ἀνάστηθι δήμιοι,” καὶ σφραγίσας ἔρριψεν
 ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ. ὅπερ ἀναγνοὺς ὁ Καῖσαρ ἀέστη, κελύσας
 ἀργῆσαι τὰ κριθέντα ὑπ’ αὐτοῦ. πάλιν δὲ τις τῶν στρατιωτῶν
 φιλούμενος παρ’ αὐτῷ ἐδεήθη τῆς εἰς τὸ βουλευτήριον αὐτοῦ 5
 παρουσίας, εἰπόντος δὲ αὐτὸν μὲν ἀσχολεῖσθαι, ἐπιτρέψαι δὲ
 τινι τῶν φίλων παραγενέσθαι καὶ τὴν χρεῖαν πληρῶσαι, ὄρ-
 γισθεὶς ἔφη “ἐγὼ μέντοι, ὅσάκις ἂν τῆς ἐμῆς ἐπικουρίας
 ἐδεήθης, οὐκ ἄλλον ἂν’ ἐμοῦ ἔπεμψα.” ἐρυθριάσας οὖν ὁ
 Καῖσαρ συναπῆλθε καὶ συνέπραξεν. εἶχε δὲ καὶ Ἀθηνόδω- 10
 ρον τὸν Ἀλεξανδρέα σοφώτατον πάνυ, ὃς ἐν τοῖς αἰσχίστοις
 ἔργοις τοῦ Καίσαρος ἐλέγχων αὐτὸν ἐπηνώρθου. ὁ δὲ Καῖ-
 σαρ πολλάκις ἐν τῇ συγκλήτῳ τὸν Ἀθηνόδωρον ἐπαινῶν προ-
 σετίθει ὡς καὶ αὐτὸς ἐκεῖνος ὑπὸ Ἀθηνοδώρου διώρθωται,
 κακὸν βίον πρότερον ἐσχηκώς. ὁ γοῦν Ἀθηνόδωρος καταγῆ- 15
 ράσας ἤτησεν εἰς τὴν ἰδίαν πεμφθῆναι πατρίδα. ἔλεγε γὰρ
 ὡς τέλειος εἶη ὁ Καῖσαρ κατὰ πᾶσαν φιλοσοφίαν καὶ πρά-
 ξιν. ὡς δὲ μέλλων ἀπαίρειν ἠσπάζετο αὐτὸν, καὶ ἐπικύσας
 πρὸς τὸ οὐδὲ παρεκάλει ἵνα, ὅσάκις ὄργισθῆ, μὴ πρότερον κε-
 λεύσῃ τί πρακτέον, πρὶν ἂν καθ’ ἑαυτὸν ἀριθμῆσῃ τὰ εἰκο- 20
 σιτέσσαρα στοιχεῖα. ἦδει γὰρ αὐτὸν ὀξύθυμον καὶ εὐμετά-
 βλητον ὄντα. ὁ δὲ Καῖσαρ αἰσθόμενος ἔφη “εἰ γὰρ ὑπέμνη-
 σὺς με ὡς ἀτελὴς εἰμι. διὰ τοῦτο οὐ συγχωρήσω σοι τῆς

dam Caesare, multosque capitis condemnante, quum per multitudinem
 populi non posset eum adire, scripsit: “surge carnifex” atque hoc ob-
 signatum ei in sinum iniecit. quod cum Caesar legisset surrexit et
 iudicia sua differri iussit. quondam miles quidam ei carus quum pe-
 tiisset, ut in senatu praesens adesset, negante Caesare otium sibi esse,
 et amicorum cuidam imperante ut adesset et negotium conficeret,
 miles iratus, “ego, inquit, quoties meo auxilio egebas non alterum
 pro me misi.” erubuit tum Caesar et una cum illo ivit et rem con-
 fecit. habuit etiam Athenodorum Alexandrinum, hominem sapientis-
 simum qui in impiis facinoribus eum vituperans correxit. et saepe
 Caesar in consilio suo laudans Athenodorum dixit, sese ab Athe-
 nodoro meliorem redditum esse, quum antea improbe vixisset.
 hic Athenodorus quum consenuisset, petiit ab Augusto, ut in patriam
 suam remitteretur, dixit enim Caesarem omni philosophia et omni re
 perfectum esse. quum vero profecturus esset eum amplexus est et
 in aurem dixit, ne quid iratus prius fieri iuberet, quam secum 24
 litteras pronunciasset; sciebat enim eum iracundum et placabilem
 esse. his auditis Caesar, “bene, inquit, admones, nondum perfectum

ἐνεγκαμέκης ἐπιβῆναι.” οὗτος ὁ Ἀύγουστος ἀπελθὼν ἐν Δελφοῖς ἠρώτησε τίς μετ’ αὐτὸν βασιλεύσει· τοῦ Πυθίου δὲ μηδὲν ἀποκριναμένου, καὶ τοῦ Ἀύγουστου πάλιν ἐρωτήσαντος διὰ τί σιγῇ τὸ μαντεῖον, ἔφη ἡ Πυθία ταῦτα “παῖς Ἑβραῖος κέλεται με, θεὸς μακάρεσσιν ἀνάσσων, τόνδε δόμον προλιπεῖν καὶ ὁδὸν αὔθις ἰκέσθαι. ἅπιθι τοίνυν λοιπὸν ἐκ δόμων ἡμετέρων.”

Τῷ δὲ ἐφ’ ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου καὶ τεσσαρακοστῆ δευτέρῳ ἔτει Ἀύγουστου ἐξῆλθε δόγμα παρ’ αὐτοῦ ἀπογρά-
10 φεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, ἐν ᾗ ἔτει καὶ ὁ κύριος ἡμῶν ἐγεννήθη, Ἡρώδου βασιλεύοντος τῆς Ἰουδαίας, ὃν ὁ Καῖσαρ Ἀύγουστος προεχειρίσατο. ἐν δὲ τῷ μέλλειν αὐτὸν ἀποβιῶ-
15 ναί κεραυνὸς εἰς τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ἐμπεσὼν τὸ πρῶτον γράμμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἠφάνισε. συγκαλεσάμενος οὖν τοὺς
20 ὑπάτους καὶ βουλευτὰς εἶπεν ὅτι τὴν Ῥώμην πηλίγην παραλαβὼν λιθίνην ὑμῖν καταλείπω, ἐμφαίνων τὸ στερρὸν τῆς δυνάμεως. παρηγγύησε δὲ τοῖς ἐν τέλει πᾶσιν ἐν τῇ τελευτῇ αὐτοῦ χεῖρας κροτῆσαι καὶ γελάσαι ὡς ἐπὶ μίμου τελευτῆς. τοῦτο δὲ ποιῆσαι διωρίσατο ἀποσκώπτων εἰς τὸν ἀνθρώπινον
βίον ὡς γέλωτος ἄξιον.

Ἡρώδης οὐ μόνον διὰ τοὺς ἐν Βηθλεὲμ ἀναρθεθέντας ἐπὶ τῇ κατὰ τοῦ Χριστοῦ μανίᾳ παιδοκτόνος δνομάζεται, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς ἰδίους υἱούς. τρεῖς μὲν ἀποκτείνας τῶν

22. κατὰ om C. cf. Cedren. 1 p. 321 11.

me esse, quapropter non concedam tibi, in patriam reverti.” hic Augustus Delphos profectus, interrogavit, quis post eum sit regnaturus. Pythia vero nihil respondente iterum rogavit, cur taceret oraculum. tum haec Pythia: “puer hebraeus, deus beatissimus imperans, iubet me hanc domum derelinquere et revertere; dehinc igitur abi ex sedibus nostris.”

Anno 5500 post mundi creationem et 42 Augusti, iussit, omne regnum censeri; atque eo anno natus est dominus noster, regnante in Iudaea Herode, quem Caesar Augustus creaverat. quumque mors eius appropinquaret, fulgur in simulacrum eius incidit primamque nominis litteram delevit; tum convocatis consulibus et senatoribus latericiam, inquit, accepi Romam marmoream vobis relinquo, ostendens potentiae suae robur. mandavit omnibus magistratibus se mortuo plaudere et ridere ut post actum mimum, respiciens nimirum in vitam humanam, visu dignam.

Herodes non solum propter infantes quos Bethleem furore in Christum incitatus trucidarat, paedoctonos est appellatus, sed etiam propter suos liberos. nam quum tres e liberis suis et matrem insuper

ἑαυτοῦ παιδῶν, καὶ τὴν μητέρα τούτοις ἐπικατασφάξας καὶ τὸν τῆς γυναικὸς ἀδελφόν, ἑτέρους τε πολλοὺς τῶν οἰκείων ἀποκτείνει, καὶ πλῆθος οὐκ ὀλίγον Ἰουδαίων διαφθείρει ἐν τῇ αὐτοῦ τελευτῇ. ἰστέον ὅτι τρεῖς ἔσχεν Ἡρώδης ὁ μέγας υἱούς, Ἡρώδην τὸν καὶ Ἀντίπαν, τὸν καὶ ἀποτεμόντα τὸν πρόδρομον, ἐφ' οὗ καὶ ὁ κύριος ἐσταυρώθη ἐπὶ Τιβερίου Καίσαρος· καὶ Ἡρώδην τὸν καὶ Φίλιππον, ᾧ πρῶτον Ἡρωδιάς ἐγαμήθη, καὶ ἔσχε θυγατέρα Σαλώμην τὴν ὀρχησαμένην· καὶ Ἡρώδην τὸν καὶ Ἀγρίππαν, τὸν ἀνελόντα τὸν Ζεβεδαίου Ἰακώβον, ὃς καὶ ἀδελφὸς μὲν ἦν Ἡρωδιάδος πατὴρ δὲ Ἀγρίππα καὶ 10 Βερενίκης, ἐφ' ᾧν ὁ Παῦλος ἀπελογήσατο κρινόμενος.

Τιβέριος.

^{εφμαβ}
^{της ρνη} Τιβέριος ἐβασίλευσεν ἔτη κβ' μῆνας ζ'. οὗτος ἔσχε Γαῖον ἀδελφιδοῦν, ἀστρολόγον δὲ τοῦ Θερασύλου γέγονε φοιτητής, 15 ὃς τοσοῦτος ἦν τὴν τέχνην ὡς ἀγανακτῆσαντά ποτε τὸν Τιβέριον κατ' αὐτοῦ, καὶ βουλευθέντα διὰ τοῦ τείχους αἴφνης αὐτὸν ᾠθῆσαι ἐσκυθρώπασεν, ἐρωτήσαντος δὲ Τιβερίου τὴν αἰτίαν ἀπεκρίνατο αἰσθάνεσθαι κλιμακτῆρα ἐγγὺς αὐτοῦ, καὶ τὸν Τιβέριον θανατάσαντα εἶσαι αὐτόν. οὗτος ἀκούσας τὰ 20 περὶ τοῦ Χριστοῦ διὰ βασιλικῶν τύπου ἠβουλήθη ἀναγορεύσαι θεόν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἀντεπράχθη παρὰ τῆς συγκλήτου· Πιλᾶτω δὲ παραστάσιμος εἰς Ῥώμην ἦχθη, καὶ εἰς τοσαύτην

necasset et uxoris suae fratrem, alios multos cognatorum interfecit et numerum Iudaeorum non parvum morte sua perdidit. sciendum autem est, tres filios Herodi magno fuisse, Herodem qui etiam Antipas nominatur, percussorem antecursoris, sub quo dominus cruci affixus est imperatore Tiberio; alterum Herodem qui etiam Philippus nominatur et primus Herodiam duxerat filiamque habebat Salomen saltatricem, tertium Herodem Agrippam, qui Iacobum Zebedaei filium interfecit et frater fuit Herodiadis, paterque Agrippae et Berenices, sub quibus Paulus in iudicio se defendit.

TIBERIUS.

Tiberius imperavit 22 annos et 7 menses; hic Caium nepotem habuit et Thrasyli astrologi auditor fuit; qui quidem ita arte valebat, ut iratum quondam sibi Tiberium et parieti se volentem affigere severe aspiceret et Tiberio, causam roganti responderet videre se appropinquare periculum; tum admiratus Tiberius ab eo sese abstinit. hic quum facta Christi audiisset, pro regia quadam voluntate deum praedicari voluit. sed hoc a senatu irritum factum est. Pilatus

πέπρωκε περιστάσιν ὑπὸ Τιβερίου διὰ τὸ σταυρῶσαι τὸν Χριστὸν ὥστε αὐτὸν φονεῦσαι. τὸν δὲ Τιβέριον ὁ Γάϊος ἐν τῇ νόσῳ αὐτοῦ ἱμάτια πολλὰ ἐπιθείς ἀπέπνιξε. περὶ δὲ Τιβερίου φασὶν ὅτι βραδέως τοὺς ἄρχοντας διεδέχετο φειδοῖ τῶν ὑπήκοων, καὶ ὅτι ἐρωτηθεὶς διὰ τί οὕτως ποιεῖ, εἶπε τὴν παροίμιαν τῶν ἐπικαθημένων μυιῶν τῷ τραύματι καὶ τοῦ θελήσαντος ἀποσοβῆσαι ταύτας καὶ κωλυθέντος ὑπὸ τοῦ τραυματίου εἰπόντος, ἵνα μὴ ἄλλαι πεινωῶσαι αἱματος ἐπέλθοιεν.

Ἐπὶ Τιβερίου ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν τῷ πεντεκαιδεκάτῳ ἔτει αὐτοῦ βαπτίζεται, ἐν δὲ τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τὸ σωτήριον ὑπέστη πάθος, ἐν ἔτει ερλγ'. γράφει δὲ καὶ Ἰώσηπος περὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν "ἔτι κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἦν Ἰησοῦς σοφὸς ἀνὴρ, εἴ γε αὐτὸν ἄνδρα λέγειν χρὴ· ἦν γὰρ παραδόξων ἔργων ποιητὴς καὶ διδάσκαλος ἀνθρώπων τῶν ἐν ἡδονῇ τὰ ἀληθῆ δεχομένων." πολλοὺς γὰρ καὶ ἀπὸ Ἑλλήνων ἠγάγετο. ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν ὃν Πιλάτος σταυρώσας οὐκ ἔξεπαύσαντο οἱ τὸ πρῶτον αὐτὸν ἀγαπήσαντες· ἐφάνη γὰρ αὐτοῖς τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ πάλιν ζῶν, τῶν θείων προφητῶν ταῦτά τε καὶ ἄλλα μυρία περὶ αὐτοῦ θανάσια εἰρηκότων. ἐπὶ Τιβερίου, μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν, ἐκλέγονται ὑπὸ τῶν ἀποστόλων Ματθίας ἀντὶ τοῦ προδότου καὶ Ἰάκωβος ἀδελφὸς τοῦ κυρίου

2. Τιβέριος τῷ τρόπῳ καὶ τῇ γνώμῃ ἦν ἀπηνῆς καὶ οἴνου ἐλάτων· διὸ καὶ Ῥωμαῖοι Τιβέριον (Βιβέριον?) αὐτὸν ἐκάλουν, ὃ σημαίνει παρ' αὐτοῖς τὸν οἴνοπότην. *marginis cod.* 16. ὡς φησιν Εὐσεβίος. *marginis.*

ad tantam calamitatem redactus est per Tiberium propterea quod cruci Christum affixerat, ut sese interficeret. Caius Tiberium aegrotantem multis iniectis vestimentis suffocavit. narrant Tiberium graviter tractasse nobiles, pepercisse humilibus, et interrogatum, cur hoc faceret, proverbium de insedentibus vulneri muscis commemorasse quum qui eas pellere vellet, a vulnere arceretur, ne aliae esurientes advenirent.

Sub Tiberio dominus noster Iesus Christus anno eius decimo quinto baptizatus est, et 18 anno salutiferam passionem tulit, anno 5533. scripsit etiam Iosephus de domino nostro: "erat etiam illo tempore Iesus, homo sapiens, si quidem homo nominandus est, facinora enim edidit admirabilia, docuitque homines, qui libenter veritatem accipiebant." multos enim etiam ex Graecis sibi conciliavit. hic erat Christus quem a Pilato crucifixum non reliquerunt, qui primo eum adamarant. apparuit enim iis rursus vivus tertio die, quod praeter alia innumera miracula sancti prophetae de eo praedixerant. sub Tiberio post discessum domini, servatoris nostri, electi sunt ab

πρῶτος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων, καὶ διάκονοι τὸν ἀριθμὸν ἑπτὰ, Στέφανος ὁ πρωτόμαρτυς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. Φίλιππος δὲ ὁ ἐξ αὐτῶν εἷς ποιῶν ἐν Σαμαρείᾳ τεράστια, ἀρθεῖς ὑπὸ πνεύματος ἐπέστη Κανδάκη. οὗτος πρῶτος ἐβαπτίσθη ὑπὸ Φιλίππου ἐξ ἔθνων, τῆς προφητείας πληρωθείσης ἔργῳ. “Αἰθιοπία 5 προφθάσει χεῖρα αὐτῆς τῷ θεῷ.” ἀλλὰ καὶ Μαγοὶ Χριστὸν προσκυνήσαντες πρότερον τὴν τῶν ἔθνων κλήσιν ἤνιξαν, καὶ Κορνήλιος πρῶτος ἐξ ἔθνων Πέτρῳ διὰ πίστεως προσῆλθεν. ἐπὶ τούτοις Παῦλος τὸ τῆς ἐκλογῆς σκευὸς δι’ ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπόστολος δεικνύεται. 10

ΓΑΪΟΣ.

εμφη
κατὰ τὴν
σδ
Γαῖος ἐβασίλευσεν ἔτη τρία καὶ μῆνας θ'. ἦν δὲ μοιχι-
κώτατος πάντων. οὗτός ποτε προῖὼν κατὰ τὴν ἀγοράν, καὶ πη-
λὸν ἐν τῇ ὁδῷ ἰδὼν, ἤγαγε Φλάβιον Οὐσεπασιανὸν τότε ἀγο- 15
ρανόμον ὄντα, καὶ ὡς ἀμελήσαντος τὸν πηλὸν ἐς τὴν ἐσθῆτα
αὐτοῦ βληθῆναι ἐκέλευσεν. ὅπερ ἐσήμαινε τὰ κοινὰ τεταρα-
γμένα αὐτὸν ὑπολήψεσθαι. οὗτος ἐσφάγη ὑπὸ Κλαυδίου. ἐπὶ
Γαῖου Ἀγρίππας βασιλεύει τῆς Ἰουδαίας, καὶ Σίμων ὁ Μά-
γος παρὰ Φιλίππου βαπτίζεται, ἐνὸς τῶν ζ' διακόνων. 20

apostolis Matthias in locum proditoris et Iacobus, domini frater, primus episcopus Hierosolymorum, praeterea diaconi numero 7, Stephanus, primus martyr eiusque collegae. e quibus unus, Philippus, miracula faciens in Samaria a spiritu incitatus obviam factus est Candacae. hic primus paganorum a Philippo baptizatus est, atque ita expleta est facta propheta: Aethiopia prima manus suas deo protendet. sed etiam magi qui Christum venerati erant, antea significant, invitatos esse paganos; atque Cornelius primus ex paganis Petro cum fide obviam ivit. post haec Paulus electionis apparatus apocalypsi Iesu Christi apostolus est declaratus.

CAIUS.

Caius annos 3 et 9 menses regnavit, homo adulterrimus. hic quum aliquando per forum incederet, et lutum in via videret, reum fecit Flavianum Vespasianum, qui tum aedilis erat, et propter incuriam, luto vestem eius adspergi iussit, quae res significavit, illum rem publicam turbatam accepturum. interfectus hic est a Claudio. sub Caio Agrippa in Iudaea regnavit et Simo Magus a Philippo, uno e septem diaconis, baptizatus est.

Κλαύδιος.

Κλαύδιος ἐβασίλευσεν ἔτη ἰγ' μῆνας ε'. οὗτος δειλὸς ^{εφ' ἑξή} ἂν πάντας τοὺς προσιόντας αὐτῷ ἐποίησεν ἐρευνᾶσθαι, μὴ ^{καὶ τὴν} τι ^{σε} ξιφίδιον ἔχουσι, καὶ ἐν τοῖς συμποσίοις ὀπλισμένοι εἰς φυ-
 5 λακὴν παρειστήκεισαν αὐτῷ· ἐξ οὗ καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς εἰ-
 θιστο γίνεσθαι. καὶ τοὺς κατηγορήσαντας τῶν ἰδίων δεσπο-
 τῶν δούλους καὶ ἀπελευθέρους μονομαχεῖν ἠνάγκαζε καὶ δια-
 φέρεσθαι, τινὰς δὲ καὶ τοῖς οἰκείοις παραδέδωκε δεσπόταις.
 μύκητα δὲ πεφαρμαγμένον φαγῶν ἐτελεύτησεν. ἐπὶ Κλαυ-
 10 δίου Ἀγρίππας, ὁ καὶ Ἡρώδης, ἀνείλεν Ἰακώβον τὸν ἀδελ-
 φὸν Ἰωάννου μαχαίρα, καὶ Πέτρον ἔθετο ἐν φυλακῇ ὡς
 ἀναιρήσων αὐτόν. Σίμων δὲ ὁ Μάγος τὸν χριστιανισμὸν
 ἀποβαλόμενος καὶ Μάγοις προσομιλήσας, ἐν Ῥώμῃ κατελθὼν
 ὡς θεὸς ἐτιμᾶτό τε καὶ ἐσέβετο διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ γοητείας.
 15 Πέτρον δὲ διὰ ταῦτα ἐπιδημήσαντος τῇ Ῥώμῃ ἡ μὲν τοῦ
 Σίμωνος ἀπέβη καὶ παραχρῆμα σὺν τῷ ἀνδρὶ καταλέλυτο δύ-
 ναμις· παρακλήσει δὲ πάντων Μάρκον προετρέψατο Πέτρος
 ἐκ τῆς διὰ λόγου αὐτοῦ διδαχῆς Ῥωμαίοις τὸ εὐαγγέλιον
 γράψαι. ὁ δὲ Μάρκος καὶ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ στείλας πρῶτος
 20 ἐπίσκοπος καὶ κῆρυξ Ἀλεξανδρείας καθίσταται. Ἀγρίππας δὲ
 λαμπρὰν καὶ χρυσοῦφῃ ἐσθῆτα περιβαλόμενος ἐδημηγύρησεν
 Ἰουδαίοις· τῶν δὲ φησάντων "θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώ-

8. πεφαρμαγμένον Cramerus, πεφραγμένον cod. 15. ἀπέσβη?

CLAUDIUS.

Claudius annos 13 et 5 menses regnavit. hic ita timidus erat, ut omnes qui ad se accederent, inquiri iuberet, num cultrum secum haberent et in conviviis armatos custodes collocaret; unde etiam reliqui morem acceperunt. idem servos liberosque, suorum dominorum accusatores concertare et ita rem probare coegit. nonnullos etiam suis dominis tradidit. mortuus est comeso fungo venenato. sub Claudio Agrippa, qui etiam Herodes nominatur, Iacobum, Iohannis fratrem gladio interfecit et Petrum in vincula coniecit ut eum interficeret. Simo autem magus, repudiata fide Christiana sectatus magos Romam quum esset profectus, ut deus colebatur et honorabatur malis suis artibus. Petro autem eodem tempore Romae commorante Simonis vis statim cum ipso periit. omnium hortatu Petrus Marco, suis sermonibus edocto mandavit, Romanis evangelium scribere. Marcus etiam in Aegyptum profectus primus episcopus et praedicator Alexandriae factus est. Agrippa, veste candida et aurata indutus concionem ha-

πων," ἤσθεις ἐπὶ τούτῳ, αὐτίκα παρ' ἀγγέλου ῥομφαία πληγείς τελειοῦται.

Νέρων ὁ υἱὸς Κλαυδίου.

εἰρηρὲ γ'
τῆς σῆ

Νέρων ἐβασίλευσεν ἔτη γ' μῆνας ἦ, περὶ οὗ λόγιον ἦν
Ἰσχατος Αἰνεαδῶν μητροκτόνος ἡγεμονεύσει·

5

κατήγετο γὰρ ἐκ τῆς γενεᾶς Αἰνείου καὶ Ῥωμύλου καὶ Ἀν-
γούστου· ὃς τὴν μητέρα καὶ τὴν μηνηστὴν ἀνελὼν εὐνοῦχον
ἔγημεν. οὗτος ἀνεῖλε τοὺς ἀποστόλους Πέτρον καὶ Παῦλον
καὶ πολλοὺς ἑτέρους μάρτυρας. ᾧ τινὶ διὰ τὸν αἰσχρὸν καὶ
ἀσελγῆ βίον αὐτοῦ ἐπέθεντο τινες ἀναιρήσοντες. ὁ δὲ παρε- 10
κάλει τοὺς συνόντας αὐτῷ ἀνελεῖν αὐτόν. ὡς δὲ οὐδεὶς τοῦτο
ἠθέλησεντο πράξαι, "ἐγὼ μόνος" ἔφη "οὔτε φίλον ἔχω τὸν σώ-
ζοντα οὔτε ἐχθρὸν τὸν ἀναιροῦντά με. ἀποθανεῖν θέλει ἡ
ψυχὴ, καὶ ἡ χεὶρ οὐχ ὑπηρετεῖ." τελευταῖον δὲ εἰπὼν "ὦ
Ζεῦ, οἷος τεχνίτης καθαρωδὸς ἀπόλλυται" ἑαυτὸν ἀνεῖλεν. 15
ἀποθανόντος δὲ αὐτοῦ πιλία ὡς ἐλευθερούμενοι Ῥωμαῖοι ἐφό-
ρουν. παρ' οὗ καὶ Ἀβλάβιος περὶ τῆς κατ' αὐτοῦ ἐπιθέ-
σεως, ὡς οἰκεῖος αὐτοῦ ὦν, ἐρωτηθεὶς ἔφη "ἐφίλησά σε παν-
τὸς μᾶλλον καὶ ἐμίσησα· ἐφίλησα ἐλπίσας ἀγαθὸν ἀντοκράτορα
ἔσεσθαι, μισῶ δὲ ὅτι ταῦτα ποιεῖς· οὔτε γὰρ ἀρματηλάτῃ οὔτε 20
κυνηγῷ οὔτε καθαρωδῷ δουλεύειν δύναμαι." εἶτα Γάλβας μὴ

16. πιλία] πολλὰκις C. v. Cedrenus I p. 378 6: 19. ἐλπίδας C

buit Iudaeorum quumque dicentibus illis dei esse vocem, non homi-
nis, ea re laetaretur, statim ab angelo gladio percussus extinctus est.

NERO CLAUDII FILIUS.

Nero annos 13, menses 8 regnavit, de quo sententia ferebatur:

ultimus Aeneadum matris percussor erit rex.

erat enim ex genere Aeneae, Romuli et Augusti. is occisa matre et uxore eunuchum pro uxore habuit. idem Petrum et Paulum apostolos necavit multosque alios martyres. cui quum propter turpem et luxuriosam vitam insidiarentur quidam, petiit a satellitibus suis ut se interficerent. quod quum nemo auderet, "ego", inquit "solus neque amicum habeo servatorem, neque inimicum interfectorem; moriturus est animus, sed ministerium manus recusat." postremo dixit: "Iupiter qualis artifex citharoedus perit" et haec locutus se interfecit. post eius mortem pileis Romani tanquam liberati incesserunt. a Nerone cum interrogatus esset de insidiis ei paratis Ablabius familiaris, respondit longe maxime te amavi et odi; "amavi, sperans bonum te imperatorem fore, odi, quia talia facis, non enim neque aurigae ne-

ὡν ἐξ αἵματος βασιλικοῦ διεδέξατο αὐτόν. Ἀγρίππα τελευτήσαντος Φῆσιτος καθίσταται διάδοχος ὑπὸ Νέρωνος, Παῦλος δὲ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον δικαιολογησάμενος ἐπὶ Φῆσιτου πέμπεται πρὸς Νέρωνα, καὶ τὸ μὲν ἀπολογεῖται, δευτέρον δὲ 5 ἐν Ῥώμῃ ἐλθὼν τὴν κεφαλὴν ἀποτέμνεται παρὰ Νέρωνος. ὡσαύτως καὶ Πέτρον τὸν κορυφαῖον ἀνασκολοπισθῆναι προσιτάτει. ἐπὶ τούτου Ἰουδαῖοι Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου ἀπὸ τοῦ πτερυγίου τοῦ ἱεροῦ ὠθήσαντες ἐφόνευσαν· καὶ παρευθὺ διὰ τὴν τούτου ἀναίρεσιν Οὐεσπασιανός, στρα- 10 τηγὸς ὡν Ῥωμαίων, πορθεῖ τὰ Ἱεροσόλυμα, ὡς Ἰώσεπος ἱστορεῖ.

Γάλβας.

Γάλβας ἐβασίλευσε μῆνας 9 ἡμέρας 13, ἣν δὲ τῶν εὐ-εφορ' 8
15 πατριδῶν, εἶχε δὲ παραδυναστεύοντα τὸν Ὄθωνα, ὃς ἰδὼν τῆς σια'
τὸν Γάλβαν Λούκιον εἰς νιοθεσίαν παραλαβόντα, φθονήσας
καὶ τὸ στρατεύμα κατ' αὐτοῦ κινήσας, ἀπέκτεινεν αὐτόν.
ἀπαιτούμενος δὲ ὁ Ὄθων χρήματα παρὰ τῶν στρατιωτῶν, ἃ
ὑπέσχετο αὐτοῖς, ἔφη "οὐ δεῖ αὐτοκράτορα ἀναγκάζεσθαι."
20 Ὄθων ἐβασίλευσε μῆνας τρεῖς ἡμέρας 7, ἣν δὲ γένους ἀσή-
μον. Θύων δέ ποτε ἐν τῷ ἱερῷ τὰ τῆς Ἀφροδίτης ἄσματα
τοῖς ἱεροῖς παρέμιξε. καὶ διὰ τοῦτο Βιταλίον αὐτῷ ἐπανα-

4. τὸ] τότε?

que venatori neque citharoedo servire possum." eum Galba excepit, vir non regii sanguinis. mortuo Agrippa in eius locum a Nerone constitutus est Festus. sub quo quum Paulus evangelium renuntians reus factus esset, ad Neronem missus est. ac tum quidem absolutus est, iterum autem quum Romam venisset caput ei a Nerone abscisum est. item etiam Petrum coryphaeum crucifigi iussit. sub eo Iudaei Iacobum, domini fratrem, a cacumine templi deicientes interfecerunt; et statim propter eius necem Vespasianus, dux Romanorum, Hierosolyma delevit, sic ut memoriae prodidit Iosephus.

GALBA.

Regnavit Galba 9 menses diesque 13, vir nobili loco natus. eodem tempore Otho regnum affectavit, qui cum Lucium a Galba adoptari videret, exercitu incitato eum occidit. quum iam Othonem milites pecuniam poscerent sibi promissam, „non decet, inquit, cogi imperatorem." Otho tres menses regnavit diesque 8; genere erat ignobili. qui cum aliquando in templo sacrificaret Veneris cantus sacris miscuit, quumque propterea Vitellius contra eum surgeret, gla-

στάντος ξιφιδίῳ ἑαυτὸν διεχειρίσατο, εἰπὼν “τέ γάρ με ἔδει μακροῖς ἀύλοις αὐλεῖν;” Γάλβας καὶ Ὄθων καὶ Βιτάλιος ἐν πολέμοις ὄντες ὑπὸ στρατιωτῶν ἀνῆρέθησαν. Οὐεσπασιανὸν δὲ τὰ Ἱεροσόλυμα ἐκπορθοῦντα ὡς ἐχέφρονα καὶ ἀνδρεῖον ἢ τῶν Ῥωμαίων σύγκλητος ἀνηγόρευσε βασιλεία. 5

Βιτάλιος.

Βιτάλιος ἐβασίλευσεν ἔτος ἕν, γένους ἐπιφανοῦς ὢν. οὐ-
τος ἀστρολόγους καὶ ἀστρονόμους καὶ γόητας ἐντὸς ἡμέ-
ρας πάντα ἐκ χωρῆσαι τῆς Ἰταλίας προσέταξεν· ὧ καὶ
πρόγραμμα ἔρριψαν προαγγέλλοντες ἐντὸς ἡμέρας ἡμέρας 10
ἀπαλλαγῆσεσθαι αὐτὸν τοῦ βίου, ὃ δὴ καὶ γέγονεν. ἐσφάγη
δὲ ὑπὸ στρατιωτῶν.

Οὐεσπασιανός.

εφπς
τῆς σιβ
Οὐεσπασιανὸς ἐβασίλευσεν ἑπτὰ δέκα ἡμέρας ὀκτώ, ἦν δὲ
γονέων ἀσχημῶν. αὐτοκράτωρ δὲ γέγονεν ἐν Παλαιστίνῃ, ἔτι 15
ταὺς πόλεις τῶν Ἰουδαίων πολιορκῶν· ὅστις καὶ Ἰώσηπον
τὸν συγγραφέα ὑποχείριον ἐποίησατο. ἀνήχθη δὲ ἐν Ῥώμῃ
ἀναγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ στρατοῦ βασιλεύς, καταλιπὼν Τίτον
τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὴν Παλαιστίνην πολιορκεῖν. οὗτος τελευτᾷ
νόσφ. περὶ τῆς Οὐεσπασιανοῦ ἀλώσεως τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ 20
Τίτου υἱοῦ αὐτοῦ Ἰώσηπος θανμαστῶς ἰστορεῖ.

dio se interfecit dicens: “cur enim me oportuit magnis tibiis ca-
nere?” Galba, Otho et Vitellius bello a militibus trucidati sunt;
Vespasianum autem Hierosolyma oppugnantem, utpote sapientem vi-
rum et fortem senatus regem creavit.

VITELLIUS.

Vitellius unum annum regnavit, genere ortus illustri. hic astro-
logos, astronomos magosque ante certam diem omnes Italia cedere
iussit; ei submonitionem dederunt praedicientes ante certam diem
eum ex vita excessurum. id ita factum est; trucidatus enim est a
militibus.

VESPASIANUS.

Vespasianus annos 10 diesque 8 regnavit. parentibus natus ob-
scuris imperator factus est in Palaestina, Iudaeorum urbes oppugnans,
ubi etiam Iosephum historicum cepit. ab exercitu rex declaratus.
Romam profectus est, relicto in Palaestina Tito filio. Periiit morbo.
de expugnatione Hierosolymorum Iosephus admirabiliter scripsit.

Τίτος υἱὸς Οὐεσπασιανοῦ.

Τίτος ἐβασίλευσεν ἔτη δύο μῆνας γ'. οὗτος πολιορκεῖ εφθ' ὄ
 τὰ Ἱεροσόλυμα. ἀνήρεθη δὲ ὑπὸ Δομετιανοῦ ἀδελφοῦ, ὃς τῆς σιδ
 νοσήσαντα ἔβαλεν αὐτὸν εἰς λάρνακα ξυλίην χιόνος γέμουσαν
 5 ὡς δῆθεν θεραπεύσων, καὶ ἀπέκτεινε. Τίτος ἀπειλαῖς οὐ τιμω-
 ρίαις ἐφόβει μόνον. βασιλεύοντος οὖν αὐτοῦ οὐ παρήλθεν
 ἡμέρα ἐν ἧ' τι δῶρὸν τινι ἢ εὐεργεσίαν οὐ παρέσχε· βασι-
 λέως γάρ ἐστι τὸ εὐεργετεῖν καὶ ἀληθεύειν. ἔλεγε δὲ ὅτι τὸν
 βλέποντα βασιλέα οὐ δεῖ ἐξέρχεσθαι λυπούμενον.

10

Δομετιανός.

Δομετιανός ἐβασίλευσεν ἔτη ιε' μῆνας ια'. οὗτος τὰς εχα' τῆς
 γενέσεις τῶν πρώτων τῆς Ῥώμης ἔρευνησάντων, καὶ οὐκ ὀλίγους σιδ
 εὐρίσκων ἐν δυνάμει ἔσεσθαι, ἀνήρει διὰ προφάσεως, ἀνο-
 σιουργὸς ὢν καὶ ἀνδρομανίας ἀνάμεστος· ἐφ' οὗ Τιμόθεος
 15 ὁ ἀπόστολος ἐμαρτύρησε, καὶ Ἰωάννης ὁ εὐαγγελιστῆς ὡς
 ὑπεύθυνος ἐν Πάτμῳ τῇ νήσῳ ἐξώριστο. ὁ δὲ γε Ἀπολλώ-
 νιος ὁ Τυανεύς τῷ τότε καιρῷ ἀκμάζων, ἐν Βυζαντίῳ ἐλθὼν
 καὶ παρακληθεὶς ὑπὸ τινων ἐστοιχείωσεν ἕφεις μὲν καὶ σκorp-
 πίδους μὴ πλησσειν, κώνωπας μὴ παρεῖναι, ἵππους μὴ κατο-
 20 φροῦσθαι μήτε μὴν ἀγριαίνεσθαι ἢ κατὰ τινος ἢ κατ' ἀλλή-

TITUS VESPASIANI FILIUS.

Titus duos annos mensesque tres regnavit. Hierosolyma expu-
 gnavit. interfectus est a Domitiano fratre, qui aegrotantem eum in
 cistam ligneam nive refertam trusit, scilicet ut eum curaret, itaque
 interfecit. Titus minando tantum, non puniendo homines terre-
 bat, neque donec imperabat ullum diem intermisit, quin donum vel
 beneficium cuidam exhibuerit; regis enim est, beneficia et verita-
 tem exercere. dicebat autem non decere, qui regem vidisset moe-
 stum exire.

DOMITIANUS.

Domitianus 15 annos regnavit mensesque 11. hic in familias
 primorum Romanorum inquirens quum invenisset non paucos opibus
 valere, causas simulans eos interfecit, homo impurus et moechus. sub
 eo Timotheus apostolus martyr fuit et Ioannes evangelista ut nocens
 in Patmum insulam est relegatus. Apollonius Tyaneus illo tempore
 florens Byzantium venit et a quibusdam provocatus angues et scor-
 piones docuit non vulnerare, culices non pungere, equos non irasci
 neque contra hominem neque contra alios equos furere. Domitianus

λων. οὗτος δὲ Δομετιανὸς Νερούαν ἐκέλευσεν ζῶντα βληθῆ-
 ναι εἰς πῦρ, τῶν ἀστρονόμων εἰπόντων ὑπὸ κυνῶν τοῦτον
 ἀναλωθῆσεσθαι· ὑετὸς δὲ κατενεχθεὶς πολὺς τὴν πυρᾶν κα-
 τέσβεσε, καὶ δεδεμένον ἔτι τῷ χεῖρι κύνας ἀφεθέντες κατέφα-
 γον. Λάρπος δὲ ἀστρονόμος εἶπεν εἰς ὄψιν τῷ Δομετιανῷ⁵
 τεθνήξεσθαι ἡμέρα τῆδε. ὁ δὲ ἐκέλευσεν αὐτὸν τηρηθῆναι ἐν
 δεσμῷ, ὡς ἂν τῆς ἡμέρας διελευσῆς τῆ ἐπαύριον ἀναιρή-
 σων. ἀλλὰ θανόντος Δομετιανοῦ ἀπελύθη ἀβλαβῆς. Δομετια-
 νὸς τοὺς ἀπὸ γένους Δαυὶδ καὶ Χριστοῦ ἀναιρεῖσθαι προσέ-
 ταξεν· ἐδεῖ δὲ γὰρ τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου, ὡς καὶ Ἡρώ-¹⁰
 δης, τοῦ κηρύγματος ἤδη δύναμιν λαμβάνοντος. ἤγαγον οὖν
 συγγενεῖς τοῦ κυρίου πρὸς Δομετιανόν, καὶ ἐπηρώτησεν εἰ
 ἐκ Δαυὶδ καὶ Χριστοῦ εἰσὶ, καὶ ὁμολόγησαν. “καὶ πύ-
 σων” ἔφη “χρημάτων κυριεύετε;” “ἐννέα” φησὶ “θηναρίων οἱ
 πάντες καὶ πλέθρων γῆς ὀλίγων, ἕξ ὧν καὶ τοὺς φόρους¹⁵
 ἀναφέρομεν.” καὶ τὰς χεῖρας σκληρᾶς ἐκ τῆς ἐργασίας
 ἐδείκνυον. ἡ δὲ καὶ ὁποία τίς ἐστιν ἡ τοῦ Χριστοῦ βασι-
 λεία, καὶ πότε φανησομένη, ἀθῆς ἠρώτησεν. οἱ δὲ ἔφρασαν
 ὡς οὐ κοσμικὴ μὲν οὐδὲ ἐπίγειος, ἐπουράνιος δὲ καὶ ἐπὶ
 συντελείᾳ τῶν αἰώνων, ὅταν ἔλθῃ ἐν δόξῃ κρῖναι ζῶντας²⁰
 καὶ νεκρούς· ἐφ’ οἷς αὐτῶν καταφρονήσαντα ἐλευθέρους μὲν
 αὐτοὺς ἀφεῖναι κελεύσαι, τὸν δὲ τῆς ἐκκλησίας διωγμὸν κα-
 ταπαῦσαι.

7. ἀναιρήσειν C

15. φόρους C

21. κελεύσας C

Neruum vivum in ignem conici iussit, quum dixissent astronomi,
 canibus illum laceratum iri. sed imber flammam exstinxit, illumque
 manibus vincum canes devorarunt. Larpus astronomus Domitiano
 dixit, eodem die eum esse moriturum. Ille eum in vincula conici
 iussit, ut postridie eum interficeret; mortuo autem Domitiano li-
 beratus est. Domitianus eos, qui Davidis et Christi generis essent
 interfici iussit; timebat enim domini praesentiam, ut Herodes praed-
 icatione iam vim adeptus. ducti igitur sunt ad Domitianum Christi
 cognati, quos interrogavit ille, essentne ex Davide et Christo. affir-
 mantibus illis “quantas,” inquit, “opes habetis?” “novem,” inqui-
 unt, “denarios et pauca iugera, unde vectigalia pendimus,” simul
 manus labore maceras monstrarunt. tum ille interrogavit, quale
 Christi regnum et quando appariturum esset. responderunt illi, non
 esse in hoc mundo nec in hac terra sed in coelo et finitis aeternis,
 quando venturus esset cum gloria iudicatum vivos mortuosque. quae
 cum Domitianus audisset, dimitti eos et persecutionem ecclesiae in-
 termitti iussit.

Νέρβας ὁ καὶ Μάρκος.

Νέρβας ἐβασίλευσεν ἔτος ἓν μῆνας δ', σώφρων ὢν καὶ ἐχέ κατα
ἐπικηής. οὗτος ἀνεκαλέσατο τῆς ἔξορίας, ἀποστείλας αὐτὸν τὴν σιδ'
ἐν Ἐφέσῳ, ἔνθα καὶ τελευτᾷ. ἐκ Παιονίας δὲ ἀγγελία ἐπι-
5 νικίων ἐλθοῦσα παρὰ Τραιῖανου ἀνελθὼν ἐν τῷ Καπετω-
λίῳ καὶ λιβανωτὸν ἐπιθύσας στάς τε ἐπὶ βήματος καὶ με-
γάλα βοῶν, τῆς τε βουλῆς καὶ τοῦ δήμου τῶν Ῥωμαίων πα-
ρόντων, ἔφη "ἀγαθῇ τύχῃ Μάρκος Νέρβας Τραιῖανὸν υιο-
ποιουῖμαι." οὗτος ἀπηγόρευσε τοῦ ἐκτέμνειν τινῶν τὰ αἰ-
10 δοῖα ἐν Ῥώμῃ· καὶ νόσφ τελευτᾷ.

Τραιῖανός.

Τραιῖανός ἐβασίλευσεν ἔτη ιθ' μῆνας ε'. ὃς ἦν μισοπό- ε... τῆς
ηρος καὶ φιλοδίκαιος· γυμνώσας γάρ ποτε ξίφος ἐνώπιον σιδ'
τῶν ἐν τέλει πάντων ἐπέδωκε τῷ ἐπάρχῳ λέγων "δέξαι τοῦτο,
15 καὶ εἰ μὲν καλῶς ἄρχω, ὑπὲρ ἐμοῦ, εἰ δὲ μή, κατ' ἐμοῦ αὐ-
τῷ χρῆσαι." προεχειρίσθη δὲ ὑπὸ Νέρβα διὰ τὴν ἀρετὴν
αὐτοῦ ὡς πολεμικώτατος καὶ πολλὰ κατορθώματα ἐν Ῥώμῃ
καὶ πανταχοῦ πεποιηκώς. φίλου δὲ τινος αὐτῷ ποτὲ διαβλη-
θέντος ὡς ἐπιβούλου, καὶ τοὺς τε ὀφθαλμοὺς ἐκκεντηθέντος
20 καὶ τὸ γένειον ἀποκειραμένου, ἐπεὶ τυφλὸς πρὸς Τραιῖανὸν

3. οὗτος] οὗτος Ἰωάννην τὸν εὐαγγελιστὴν?

NERVA SIVE MARCUS.

Nerva unum annum mensesque 4 regnavit vir sapiens et hone-
stus. hic Ioannem ex exilio revocavit, et Ephesum misit ubi mortuus
est. ex Paeonia cum victoria Traiani nunciaretur, in Capitolium ascen-
dit libavitque et clara voce praesente senatu populoque Romano
"quod felix faustumque sit, inquit, Marcus Nerva Traianum filium
adopto." idem vetuit cuiquam Romae pudenda amputari. obiit
morbo.

TRAIANUS.

Traianus 19 annos et 6 menses regnavit, homo optimus et iustis-
simus; qui quondam coram omnibus magistratibus gladium nudavit
et primo eorum tradidit his verbis "accipe hoc, et si bene imperabo
pro me, sin minus, contra me eo utere." electus autem est a Nerva
propter virtutem quod esset fortissimus et Romae et ubique splendi-
dissima facinora edidisset. cum quondam amicum eius calumniati
essent, tanquam insidias pararet, et ille effossis oculis barbaque tonsa

εισηχθη, πολλὰ λυπηθεὶς ἐπὶ τούτῳ πόλιν τε κτίσας ἐπὶ τῇ ὀνόματι αὐτοῦ τὴν νῦν Τραιανούπολιν ὀνομαζομένην, καὶ τοῦτον κατοικιτείας, ὡς δεσπότην τῆς πόλεως ἐκείσε ἀπέστειλεν ἕως τῆς αὐτοῦ τελευτῆς. θνήσκει δὲ Ἀδριανὸν προχειρισάμενος εἰς βασιλέα. ἐπὶ τούτου ἐμαρτύρησεν ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος καὶ Συμεὼν ὁ τοῦ Κλεόπα. Τραιῖνὸς προσέταξε τὸ Χριστιανῶν φῦλον μὴ ἐκζητεῖσθαι μὲν, ἔμπεσόν δὲ κολάζεσθαι. ἐπὶ αὐτοῦ Σίμωνα τὸν Μάγον Μένανδρος διεδέξατο, γόης καὶ ἀπατεῶν, Σαμαρεὺς τὸ γένος, ἐαυτὸν Χριστὸν ὀνομάζων. ἦν δὲ καὶ Κήρινθος αἰρεσιάρχης τότε, 10 καὶ Νικόλαος εἰς τῶν ἐπτά διακόνων.

Ἀδριανὸς Αἴλιος.

Ἀδριανὸς Αἴλιος ἐβασίλευσεν ἑτη κ' μηνας ια'. ἦν δὲ ^{εχμέ} ^{κατὰ τὴν} ^{σκό} φιλόλογος ἐπιτήδειος ἐν τε τῷ πεζῷ λόγῳ καὶ τῷ ἑμμέτρῳ, συγγενῆς καὶ υἱοπεποιημένος τῷ Τραιανῷ. οὗτος ἐν Μυσίᾳ 15 ἐνθα ἐθήρασεν, ὠκοδόμησε πόλιν, καὶ ἐκάλεσεν αὐτὴν Ἀδριανουῦ θήρας ἐν τοῖς μιτάτοις, καὶ ἑτέραν πόλιν ἐν τῇ Θράκῃ ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ. οὗτος καὶ τὴν Ἰουδαίων πόλιν κατέστρεψε διὰ τὸ βουληθῆναι τοὺς Ἰουδαίους ἀνοικοδομησαὶ τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ναόν, καὶ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ πενήτηκοντα ὀκτώ 20 μυριάδας ἀνεῖλε. σημεῖον δὲ γέγονε τῆς ἀναλώσεως αὐτῶν ὡς τὸ τοῦ Σολομῶντος ἠμνημεῖον ἀντομάτως διαλυθῆναι. τὰ

caecatus ad Traianum duceretur, magno ea re moerore afflicto urbem condidit, quam de suo nomine Traianopolin nominavit, et amicum deplorans praefectum eum eius urbis fecit. mortuus est Adriano imperatore designato. martyr sub eo fuit sanctus Ignatius et Symeon Cleopae filius. iussit Traianus Christianos non inquiri, palam autem factos puniri. sub eo Simonem Magum Menander excepit magus et praestigiator, genere Samareus, qui Christum se nominavit. erat etiam tum temporis Cerinthus haeticorum princeps et Nicolaus, unus e septem diaconis.

ADRIANUS AELIUS.

Adrianus Aelius 20 annos regnavit mensesque 11. fuit autem philologus satis doctus quum pedestri oratione tum poetica, Traiano cognatus et ab eo adoptatus. hic in Mysia, ubi venatus erat, urbem aedificavit, quam Adriani venationem nominavit; aliam urbem in Thracia de se nominavit. idem Iudaeorum urbem delevit, quoniam conati erant Iudaei templum Hierosolymis aedificare, unoque die 580000

δὲ παλαιὰ λείψανα τῆς πόλεως ἐρειπίσας καὶ ἐρημώσας, κτί-
 ζει ἐπὶ τῷ ἰδίῳ ὀνόματι τὴν πόλιν, Αἰλίαν αὐτὴν ἐπονομά-
 σας. ἐν δὲ τῷ ναῷ τὸν αὐτοῦ ἀνδριάντα ἀνεστήλωσε διὰ
 τὸ εἶναι αὐτὸν λωβόν, ὅπως εὖρη ἴασιν. Σίμιλον δὲ τινα ἔν-
 5 τε φρονήσει καὶ ἐπιεικείᾳ καὶ ἀρεταῖς πολλαῖς κεκοσμημένον
 πάνυ ἐτίμα, καὶ ἐν μεγάλῃ ἀρχῇ ἐτίμησεν αὐτόν· ἀλλ' ἐπ'
 ὀλίγον τῆς ἀρχῆς κρατήσας δεηθεὶς ἐξέστη αὐτῆς, καὶ ἐν
 ἀγῶνι ἐπὶ ἑτῆ διατρίψας ἐτελεύτησεν, ἐπιγραφῆναι προστά-
 10 ται, βιώσας μὲν ἑτῆ τόσα, ζῆσας δὲ ἑπτὰ." Θνήσκει δὲ Ἀδρι-
 ανὸς Ἀντωνίνον προχειρισάμενος. ἀπέθανε δὲ βίᾳ τῆς νόσου,
 κρούζων "ὦ Ζεῦ, πόσον κακόν ἐστιν ἐπιθυμοῦντά τινα ἀπο-
 θανεῖν καὶ μὴ τυγχάνειν." ἐπὶ Ἀδριανοῦ ὑπῆρχον αἰρεσιῶ-
 15 σιλείδης καὶ Καρποκράτης.

Ἀντωνίνος ὁ εὐσεβής.

Ἀντωνίνος ὁ εὐσεβὴς ἐβασίλευσεν ἑτῆ κδ', υἰοποιηθεὶς
 τῷ Ἀδριανῷ, καὶ πρῶτος τῶν αὐτοκρατόρων εὐσεβὴς ἐπεκλή-
 9 θη· πᾶσαν γὰρ ἀρετὴν ἐπεκτίησατο. Θνήσκει δὲ προσβαλόμε-

1. λείψανα C 17. Ἀντωνίνος ὁ εὐσεβὴς καὶ Οὐίρος μὲν
 τῆς σκ' ἐπὶ αὐτοῦ ἐγνωρίζοντο Οὐαλεντιανὸς καὶ Κέρδων καὶ
 Μαρκίων αἰρεσιάρχαι ἐν Ρώμῃ margo.

eorum interfecit. signum huius calamitatis fuit quod Solomontis se-
 pulchrum sua sponte apertum est. antiquis urbis ruinis deletis et
 disiectis, urbem condidit et de suo nomine Aeliam dixit. in templo
 autem simulacrum sui collocavit, eo consilio ut lepra liberaretur. Si-
 milum quendam, ratione, aequitate multisque virtutibus ornatum, ad-
 modum honoravit et magnam praefecturam ei tribuit. sed is quum
 per aliquod tempus praefecturam administrasset, inde recessit et otio-
 sus 7 annos quum degisset mortuus est, hac sepulchrali inscriptione
 relicta: "Similus hic iacet, tot annos vixit, vita fruitus est 7 annos."
 mortuus est Adrianus Antonino designato imperatore. morbo extin-
 ctus est clamans: o Iupiter, quanta miseria est, mori volentem non
 posse." sub Adriano fuerunt haeretici, Christianae fidei inimici, Sa-
 turninus, Basilides et Carpocrates.

ANTONINUS PIUS.

Antoninus Pius annos 24 regnavit, adoptatus ab Adriano primus-
 que imperatorum pius est cognominatus, omnem enim virtutem pos-
 sidebat. mortuus est imperatore designato Marco Antonino genere

νος εἰς βσιλέα Μάρκον Ἀντωνῖνον τὸν ἴδιον γαμβρόν. ἐπὶ Ἀντωνίου Οὐήρου Βαρδισάνης τις Σύρος διαλεκτικώτατος καὶ σοφὸς ἦν, ὥστε θαυμάζεσθαι αὐτοῦ τὸν πρὸς Ἀντωνῖνον κατὰ εἰμαρμένης λόγον.

Μάρκος Ἀντωνῖνος ὁ φιλόσοφος καὶ Βῆρος ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ. 5

σχπζ
κατὰ τὴν
σλέ
Μάρκος Ἀντωνῖνος ἐβασίλευσεν ἔτη εἴς' μετὰ Βήρου τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ. οὗτος ὁ Μάρκος σοφὸς ἦν πάνυ καὶ ἐνά-
ρετος, καὶ τὴν πόλιν ἐκ πολλῶν πολέμων διασωσάμενος καὶ ἀγαπηθεὶς ὑπὸ τῶν πολιτῶν σφόδρα ἀπέθανε φαρμακευθεὶς ὑπὸ Κομόδου τοῦ ἰδίου υἱοῦ. τὴν δὲ μνήμην τῆς ἀρετῆς 10 αὐτοῦ ἡ βουλή ἔχουσα μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν χρυσῶ ἀνδριάντι αὐτὸν ἐτίμησε. πολεμοῦντος Μάρκου Γερμανοῦς καὶ Σαυρομάτας, δίψει τῆς στρατιᾶς πιεζομένης καὶ διὰ τοῦτο κινδυνευούσης, τοὺς ἐπὶ τῆς Μελιτινῆς οὕτω καλουμένης λεγεῶνος Χριστιανούς ὄντας, δι' εὐχῆς ἐκτενοῦς πρὸς 15 θεὸν γενομένης, ἱστορεῖται τοὺς μὲν πολεμίους κεραυνῶ βαλεῖν, ὄμβρῳ δὲ τοὺς Ῥωμαίους παραμυθῆσασθαι· ὅπερ, ὡς φασι, σφοδρῶς καταπλήξαν τὸν Μάρκον, γράφει τιμῆσαι Χριστιανούς, τὴν δὲ λεγεῶνα κεραυνοβόλον προσαγορεῦσαι. 20

15. γινομένης C

genere suo. sub Antonino Vero Bardisanes quidam Syrus sapientissimus erat. ita ut admirabilis sit eius ad Antoninum contra factum oratio.

MARCUS ANTONINUS PHILOSOPHUS ET VERUS GENES EIVS.

Marcus Antoninus 19 annos cum Vero genere suo regnavit; hic Marcus omnino sapiens fuit et probus atque ex multis bellis servata urbe a civibus maxime dilectus mortuus est veneno, quod Commodus filius ei dederat. virtutis eius memoriam servans senatus post mortem eum aureo simulacro honoravit. Marcus quum contra Germanos et Sauromatas bellum generet, urgebatur quondam siti exercitus et in magnum periculum venit. tum qui in Melitina legione Christiani erant multis precibus effecisse narrantur, ut hostes fulmine percuterentur, Romani autem pluvia recrearentur; quae res Marcum admodum narratur commovisse, ita ut honoraret Christianos et legionem illam fulminatricem nominaret.

Κόμοδος ὁ υἱὸς Μάρκου.

Κόμοδος υἱὸς Μάρκου ἐβασίλευσεν ἔτη ιβ' μῆνας ε'. εψθ' τῆς
 οὗτος εἶχε τρίχας ξανθὰς εἰκασμένας χρυσῶ, ἦν δὲ μοιχικῶ- σλθ'
 ταιος πάνυ καὶ φιλοκύνητος. ὃν φασιν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ δώ-
 5 δεκα λέοντας φονεῦσαι. γέγονε δὲ ποδαλγὸς καὶ καταβαρῆς.
 συνέβη δὲ πολλὰ τοὺς κατὰ τὴν Ῥώμην παθεῖν ἐν ταῖς ἡμέ-
 ραις αὐτοῦ. Νάρκισσος δὲ τις τῶν οἰκειῶν αὐτοῦ ἀπέπνιξεν
 αὐτὸν ἐν τῷ λουτρῶ. ἐπὶ Κομόδου Κλήμης ὁ στρωματεὺς
 ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐγνωρίζετο. Κλήμεντος δὲ φοιτητῆς Ὁριγέ-
 10 νης ἐγένετο. ἀλλὰ καὶ Μοντανὸς αἰρεσιάρχης τότε ἦν, ὃς
 ἑαυτὸν παρὰ κλητὸν ἔλεγεν εἶναι.

Περτίναξ.

Περτίναξ ἐβασίλευσεν ἡμέρας πζ', μῆτε τὴν γυναῖκα μή- εψα' κατὰ
 τε τὰ τέκνα εἰς τὸ παλάτιον ἀγαγών, ἀλλ' εἰσας παρὰ τῷ τῆν σμα'
 15 πάππῳ διαιτᾶσθαι. οὗτος ἐσφάγη παρὰ τῶν στρατιωτῶν.
 ἐπὶ Περτίνακος εἰς τῶν ἐρμηνευτῶν Ἐβιοναῖος τὴν αἵρεσιν
 ἦν· ἀλλὰ καὶ Πορφύριος φιλόσοφος ὁ κατὰ Χριστιανῶν
 γράψας καὶ Ἀφρικανὸς ὁ σοφώτατος.

7. ὡς φησιν Ἀφρικανὸς ὁ σοφώτατος margin. 16. ἐβίω νέος
 codex : corr Cramerus. 18. ὁ χρονολογῶν m.

COMMODUS, MARCI FILIUS.

Commodus Marci filius 12 annos et 5 menses regnavit. habuit
 hic flavam comam auro similem, moechusque fuit et venandi cupidus,
 quem dicunt uno die 12 leones interfecisse. laborabat autem pedi-
 bus et corpore erat gravi. sub eius imperio multa mala Romanis ac-
 ciderunt. Narcissus, quidam ex eius familiaribus, balneo eum suffo-
 cavit. sub Commodo Clemens Stromateus in Alexandria clarus fuit.
 Clementis discipulus Origenes fuit. praeterea Montanus tum vixit,
 haereticus, qui se esse consolatorem dicebat.

PERTINAX.

Pertinax regnavit 87 dies et neque uxorem neque liberos in pa-
 latium duxit, sed apud patrem vivere iussit. trucidatus est a militi-
 bus. sub Pertinace Ebionaetus, unus ex interpretibus, haereticus vi-
 xit; praeterea Porphyrius philosophus, qui contra Christianos scripsit
 et Africanus sapientissimus.

Ἰουλιανὸς Δίδιος.

Ἰουλιανὸς Δίδιος ἐβασίλευσεν ἡμέρας ζς', φανυλότερος τοῖς τρόποις, καὶ τοῖς ἔργοις ἀνοσιουργὸς καὶ χρημάτων ἐραστής. οὗτος διὰ ταῦτα ἐσφάγη ψήφῳ τῆς βουλῆς, μέγαν ἐπιβώμενος "τί γὰρ δεινὸν ἐποίησα;"

5

Σευῆρος.

εψ...β
τῆς σμγ' Σευῆρος ἐβασίλευσεν ἔτη ιζ' μῆνας η'. οὗτος τὸ Βυζάντιον παραλαβὼν τὰ τεῖχη αὐτοῦ καθεῖλεν. εἶχε δὲ πύργους ἑπτὰ, ἐκ τῶν Θρακικῶν πυλῶν ἀρχομένους καὶ ἐπὶ τὴν ἀρκιῶσαν θάλασσαν καθήκοντας· καὶ τούτων εἴ τις ἐν ἑτέρῳ πύργῳ προσῆλθεν, οὐδεμία αἰσθησις τοῖς ἄλλοις ἐγένετο· εἰ δὲ ἐν τῷ πρώτῳ πύργῳ ἀνεβόησεν ἢ καὶ λίθον ἐσάλευσεν, αὐτὸς τε ἤχει καὶ τῷ δευτέρῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν ἐφεξῆς μετεδίδου τῆς ἡχῆς. οὗτος καὶ τὸ Ζεύξιππον λοστρὸν ἔκτισε Βυζαντίοις, καὶ τὸ πρῶτον κτίσμα τῷ ἵπποδρομίῳ παρέδωκε, καὶ κυνήγιον καὶ θέατρον αὐτοῖς κατεσκεύασεν. ἐπὶ τούτου ἤκμαζε καὶ Ὀριγένης, ὃς ἐνέσπειρεν ἐπὶ τῆς γῆς πονηρὰ ζιζάνια καὶ πᾶσαν ἀκαθαρσίαν ἐπεδείξατο. ἐμαρτύρησε δὲ καὶ Λεωνίδης ὁ πατὴρ Ὀριγένους. νοσηλευθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς ἐτελεύτησεν ἐν πολέμῳ. οὗτος τὸν ἐν Βρεττανίᾳ νικήσας πό-

10

15

20

9. ἐν] μὲν C 16. ε Ὀριγένης αἰρεσιάρχης ὡν μετεμψύχωσιν ἐδόξαζεν ἀπ' ἄλλου εἰς ἄλλον μεταβαίνου m.

IULIANUS DIDIUS.

Julianus Didius 66 dies regnavit, homo pessimis moribus, improbus et avarus; quapropter quum ex senatusconsulto interficeretur, exclamavit: "quid tandem mali feci?"

SEVERUS.

Severus 17 annos mensesque 8 regnavit. hic expugnato Byzantio moenia evertit, erant autem 7 turres inde a Thracio porto usque ad mare septentrionale. ad harum unam quum quis accedit, ex reliquis nihil audiri potest; sed quum in prima turri clamatur, vel lapis percutitur et ipsa resonat et alteri reliquisque deinceps omnibus sonum communicat. hic etiam Zeuxippum balneum construxit, hippodromi fundamentum iecit et venationem et theatrum Byzantiis exhibuit. sub hoc Origenes floruit, qui mala zizania in terra dispersit omnemque impuritatem docuit. martyr fuit Leonides, Origenis pater. Aegrotavit rex et in bello mortuus est. hic feliciter in Britan-

λεμον ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν περιετείχισε τὴν νῆσον
σταδίους χιλίους.

Ἀντωνῖνος υἱὸς Σευήρου ὁ Καράκαλος.

Ἀντωνῖνος υἱὸς Σευήρου ἐβασίλευσεν ἔτη 5' μῆνας β. σφκ' 5
οὗτος τῶν ἴδιον ἀδελφῶν ἐν τῷ κόλπῳ τῆς μητρὸς ἀπέσφαξε. τῆς σμ' 5
Σαραπίων δέ τις μαθηματικὸς ἔλεγεν ὡς τεθνήξεται Ἀντω-
νῖνος καὶ Μακρίνος αὐτὸν διαδέξεται καὶ ἔδειξεν αὐτῷ τῷ
δακτύλῳ παρεστῶτα μετὰ τῆς συγκλήτου. ὁ δὲ ὑπὸ θυμοῦ,
μᾶλλον δὲ ὑπὸ τῆς τύχης οὐ συνῆκε τῷ προσώπῳ Μακρί-
10 νου, ἀλλ' ἕτερον τὸν πλησίον ἐκέλευσεν ἀποκτανθῆναι. ὁ δὲ
Μακρίνος ἐσπούδαζε τὸν Ἀντωνῖνον προκαταλαβεῖν, καὶ τοῦ
Ἀντωνῖνου ἀπὸ τοῦ ἵππου κατελθόντος ἐν κνηγίῳ εἰς ἀπό-
πατον ἑκατόνταρχον ἀποστείλας τοῦτον τῷ ξίφει ἀνείλεν, εἰ-
15 πὼν πρὸς αὐτὸν "ὡς σὺ τὸν ἀδελφὸν ἀπέσφαξας, οὕτω κἀγὼ
ἔσομαι." ἐπὶ Ἀντωνῖνου Ὁριγένης διάφορα συγγράμματα κατα-
λέλοιπε μετὰ καὶ τῆς τῶν Ἑβραίων σημειώσεως, τὰ λεγόμενα
ἔξαπλᾶ.

Μακρίνος.

Μακρίνος ἐβασίλευσεν ἔτος ἐν μῆνας δύο. Εὐτυχιανὸς σφκ' β 5
20 δὲ τις παραλαβὼν τὸν Ἀβιτον ὡς Ἀντωνῖνου υἱὸν μοίχειον τῆς
περιτέθεικε διᾶδημα καὶ αὐτοκράτορα ἀνηγόρευσε, καὶ δούς

nia gesto bello murum aedificavit a mari usque ad mare per 1000
stadia.

ANTONINUS CARACALLA SEVERI FILIUS.

Antoninus Severi filius 6 annos duosque menses regnavit. hic
germanum fratrem ad matris sinum necavit. Sarapio quidam, mathe-
maticus, quum praedixisset moriturum antoninum et Macrinum eum
secuturum esse huncque in senatu praesentem digito monstrasset,
Antoninus prae ira vel potius fato impeditus Macrinum non agnovit,
sed alium quendam prope stantem interfici iussit. Macrinus autem
Antonino antevertere properavit eumque in venatione equo descen-
dentem misso in foricam centurione gladio obruncavit haec dicens:
"quomodo tu fratrem occidisti, ita ego te occido." sub Antonino
Origenes varia scripta reliquit cum Hebraeorum explicatione, quae
dicuntur sextupla.

MACRINUS.

Macrinus unum annum mensesque duos regnavit. Eutythianus
quidam declarato Avito Antonini filio spurio diademate eum ornavit

χρυσίον τοῖς στρατιώταις συνέβαλε πόλεμον μετὰ Μακρίνου, καὶ ἠτήθεις Μακρίνος ἔφυγε καὶ ἀπεσφύγη μετὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ.

Ἄβριος.

Ἄβριος ἐβασίλευσεν ἔτη τρία μῆνας ἑννέα. οὗτος γυναι-5
κώδης ἦν, ὥστε καὶ Ἱεροκλέα ἔννομον αὐτοῦ ἄνδρα ποιῆσαι.
ἐσφάγη δὲ διὰ τὰς ἀκαθαρσίας αὐτοῦ, κακῶς τὸ ζῆν ἀπορ-
ρήξας, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀλέξανδρος ἐξάδελφος αὐτοῦ. Ἄβρι-
τος τὸν ἰατρὸν ἠντιβόλει διφυῆ αὐτὸν διὰ τομῆς ἐμπροσθίου
τῆ ἰσχῆρη ποιεῖσθαι. 10

Ἀλέξανδρος.

Ἄλέξανδρος ὁ Μاماίας ἐβασίλευσεν ἔτη ἑξήμισι μῆνας ἡ.
ἐπὶ αὐτοῦ γέγονε λιμὸς ἐν Ῥώμῃ, ὥστε καὶ κρεῶν αὐτοῦς
ἀνθρωπίνων ἄψασθαι. οὗτος ἐκστρατεύσας κατὰ Περσῶν,
προεβάλλοντο οἱ στρατιῶται Μαξιμίον. Μاماία ἡ Ἀλεξάν-15
δρου μήτηρ Θεοσεβῆς ἐτύγγανε, καὶ τὸν Ὀριγένην ἐν Ἀντιο-
χεια διετρίβοντα μετεπέμψατο πρὸς αὐτὴν τοῦ διδαχθῆναι τὸ
κατὰ Χριστὸν μυστήριον.

5. Ἄβριος Ἀντώνιος· Βασιάν ὁ καὶ Ἡλιογάβαλος m. 8. ὡς
ψησι Δίων.

regemque appellavit, pecunia deinde corruptis militibus Macrinum vi-
dit, qui in fuga cum filiis suis interfectus est.

AVITUS.

Avitus tres annos et 9 menses regnavit. feminae hic similis erat
ita ut Hieroclem legitimum sibi maritum faceret. trucidatus est pro-
pter impuritatem et turpiter vitam finivit. regnavit post eum Ale-
xander, frater eius. Avitus medicum oravit ut arte sibi utrumque
sexum tribueret rima adversa facta.

ALEXANDER.

Alexander, Mamaeae filius annos 13 mensesque 8 regna-
vit. fuit sub eo Romae annonae caritas tanta, ut vel humana
carne vescerentur. qui cum contra Persas bellum gereret, milites
Maximinum elegerunt. Mamaea, Alexandri mater, pia fuit et Ori-
genem Antiochiae degentem ad se arcessivit ut Christi mysterium se
doceret.

Μαξιμίνος.

Μαξιμίνος ἐβασίλευσεν ἔτη 5. οὗτος ποιμὴν ὦν καὶ μετὰ ταῦτα στρατιώτης γεγονώς, εἶθ' οὕτως στρατηγὸς Ἀλεξανδρείας, ὑπὸ τοῦ δήμου καὶ τῆς βουλῆς προεβλήθη βασιλεὺς δι' ἀνδρείαν καὶ φρόνησιν, μετὰ δὲ ταῦτα ἀπεσφάγη δολίως παρὰ Μαξιμου καὶ Βαλβίνου, ἄξιον τῆς ἑαυτοῦ ἀνοσιοῦργοῦ γνώμης εὐρῶν τὸ τέλος. Μαξιμίνος ἔχθει τῷ πρὸς Ἀλέξανδρον πολλοὺς Χριστιανούς ἔχοντα καὶ τιμῶντα διωγμὸν ἤγειρε μέγαν κατὰ Χριστιανῶν.

Μάξιμος καὶ Βαλβίνος.

Μάξιμος καὶ Βαλβίνος ἐβασίλευσαν ἡμέρας κβ. τῷ αὐτῷ δὲ τρόπῳ ἀπεσφάγησαν καὶ οὗτοι ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν. ὁμοίως καὶ Γορδιανὸς ὁ προγεγονὼς Καῖσαρ παρὰ Μαξιμου καὶ αὐτὸς βασιλεύσας ἀνῆρέθη, ὡς κωλύσαντος Φιλίππου τοῦ ἐπάρχου τὸν αἶτον διακομισθῆναι τῷ στρατῷ. οὗτος δὲ ὁ Φίλιππος ἦν πατὴρ τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐγενίας. ἐπὶ Μαξιμου καὶ Γορδιανοῦ Ἀφρικανὸς ὁ συγγραφεὺς ἐγνώμιζετο.

Γορδιανός.

20) Γορδιανὸς Καῖσαρ περὶ ἔτη που γεγονὼς ἰγ' αὐτοκράτωρ ἐψη' β τῆς σγ'

8. Ἀλεξανδρείαν — ἔχοντα καὶ τιμῶν C. corr Cedrenus.

MAXIMINUS.

Maximinus 6 annos regnavit. qui quum antea pastor fuisset, miles factus Alexandriae praefectus est et a senatu populoque propter virtutem et sapientiam imperator est declaratus. postea vero dolo interfectus est a Maximo et Balbino, dignam impio animo mortem expertus. Maximinus odio ductus Alexandri, qui multos Christianos circa se habebat honorabatque, magnam Christianorum persecutionem excitavit.

MAXIMUS ET BALBINUS.

Maximus et Balbinus 22 dies regnarunt. hi quoque eodem modo a militibus trucidati sunt. item Gordianus Maximum praecedentem imperatorem interfecit ipseque est interfectus prohibente Philippo praefecto, quominus commeatus ad exercitum portaretur. hic Philippus pater fuit sanctae Eugeniae martyris. sub Maximo et Gordiano Africanus historicus floruit.

GORDIANUS.

Gordianus 13 annos Caesar fuit; imperator declaratus 6 annos.

τε ἀνεδείχθη ἔτη ε΄, καὶ τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἀνεδέξατο, εἴτα ὑπὸ Φιλίππου ἐπάρχου ἐπιβουλευθεὶς ἐτελεύτησε.

Φίλιππος.

εψνς' β τῆς σνε' **Φίλιππος** ἐβασίλευσεν ἔτη πέντε, ὃς ὑπῆρχε μὲν τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως σπονδαστῆς, συνέσει καὶ ἐπει-5 κεία κεκοσμημένος, ὡρμάτο δὲ ἀπὸ Βόστρας, ἐνθα καὶ πόλιν ἠχοδόμησεν ὀνομάσας αὐτὴν Φιλιππούπολιν. οὗτος σπονδὰς εἰρηνικὰς ἐποίησε μετὰ Σαβῶρου βασιλέως Περσῶν, ὃς ἐθανμάζετο ἐπὶ μεγέθει σώματος· μέχρι γὰρ ἐκείνου τοῦ χρόνου τηλικούτος ἄνθρωπος οὐκ ᾤφθη. ἀνηρέθη δὲ ὁ 10 Φίλιππος ἅμα τῷ νιῷ ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ Χριστιανῶν ὑπὸ Δεκίου.

Δέκιος.

εινγη' β τῆς σε' **Δέκιος** ἐβασίλευσεν ἔτη δύο, ὃς πολλοὺς ἁγίους ἐτιμωρή-15 σατο καὶ θανάτῳ παρέδωκεν· ἀνηρέθη δὲ ὑπὸ Σκυθῶν ὑπο-θῆκαις Γάλλου καὶ Βολουσιανοῦ· ἐν τέλματι ἀποπνιγείς μετὰ τοῦ ἰδίου νιοῦ, ἀξίαν τιμωρίαν τῆς ἰδίας αὐτῶν θηριωδίας ἐπιτυχόντες, ὡς μηδὲ τὰ σώματα αὐτῶν εὔρεθῆναι ἢ τι μέρος ἐξ αὐτῶν. ἐπὶ τούτου ἦν Κλήμης ὁ στραματεὺς καὶ Ἀφρικανὸς

4. Φίλιππος· τῷ δὲ ὃ ἔτει Φιλίππου χριστιανὸν ἔτος πληρωθὲν ἀπὸ Ῥωμύλου καὶ πίστεως Ῥώμης· ἑώρα . . . Ῥωμαῖοι μεγιστ . . . θε . . . παρασκευὴν m. 14. πάλματι C.

Romanorum regnum obtinuit. deinde a Philippo praefecto insidiis circumventus obiit.

PHILIPPUS.

Philippus 5 annos regnavit, fuitque Christianae fidei studiosus, et ornatus prudentia et aequitate; orsus est a Bostra, ubi urbem condidit, quam Philippopolin nominavit. hic pacem fecit cum Sabore, Persarum rege, qui admirabilis erat corporis magnitudine; nunquam enim antea tantus vir vixerat. interfectus est Philippus una cum filio a Decio, certans pro Christianis.

DECIVS.

Decius duos annos regnavit. multos sanctos supplicio tradidit. interfectus est a Scythis, Galli et Volusiani consiliis, suffocatus cum filio suo in palude. ita nacti sunt dignam ferocitate poenam, neque enim corpora eorum neque membrum ullum inveniri potuerunt. sub hoc fuit Clemens Stromateus, Africanus et Gregorius qui miracula fecit.

καὶ Γρηγόριος ὁ Θανατουργός. ἐπὶ Δεκίου Ναυάτος πρεσβύτερος ὢν ἀπέσχισε τῆς ἐκκλησίας, ὃς τοὺς ἐπιθύσαντας καὶ μετανοοῦντας οὐκ ἐδέχετο. ἐπὶ αὐτοῦ Κυπριανὸς ὁ ἅγιος ἐμαρτύρησε, καὶ οἱ ἐπὶ τὰ παῖδες οἱ ἐν Ἐφέσῳ, καὶ πλῆθος ἁγίων.

Γάλλος καὶ Βολουσιανός.

Γάλλος καὶ Βολουσιανὸς ἐβασίλευσαν ἔτη β' μῆνας η'. γέγονε δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν λοιμός, κινήθεις ἀπὸ ἀνατολῆς μέχρι τῆς δύσεως, καὶ οὐδεμία πόλις εὐρέθη ἄμοιρος ταύτης τῆς ἀπειλῆς. ἐκράτησε δὲ ἔτη ια', ἀρχόμενος ἀπὸ φθινοπώρου καὶ λήγων τῇ τοῦ κυνὸς ἐπιτολῇ. μετεδίδοτο δὲ ἡ νόσος αὕτη ἀπὸ τε ἱματίων καὶ ψιλῆς θέας. καὶ οἱ Σκιθαι περάσαντες τὸν Ἰστρον πᾶσαν τὴν δύσιν καὶ Ἰταλίαν ἀνατολὴν τε καὶ Ἀσίαν ἐπόρθησαν καὶ παρέλαβον δίχα μόνης Ἰλίου καὶ Κυζίκου. ἀνηρέθη δὲ ὁ Γάλλος καὶ Βολουσιανὸς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, καὶ ἀνηγορεύθη βασιλεὺς Αἰμιλιανὸς ὑπ' αὐτῶν. ἐπὶ Γάλλου καὶ Βολουσιανοῦ ἦ κατὰ Σαβέλλιον αἵρεσις συνέστη.

Αἰμιλιανός.

20 Αἰμιλιανὸς ἐβασίλευσε μῆνας δ', ἤρχε δὲ τοῦ ἐν Μυσίᾳ στρατεύματος, ἔχων καὶ Λιβυκὸν στρατόν, μεθ' ὧν πολεμη-

sub Decio Navatus presbyter ex ecclesia excludebat, qui sacrificarant neque eos mutata mente recipiebat. martyr fuit sanctus Cyprianus, septem Ephesi liberi, et sanctorum multitudo.

GALLUS ET VOLUSIANUS.

Gallus et Volusianus annos duos mensesque 8 regnarunt. fuit eorum tempore pestis, ab oriente orsa usque ad occidentem, qua nulla urbs intacta mansit. duravit autem 11 annos bruma incipiens et cane oriente desinens. communicabatur hic morbus vestibus visuque. Scythae Istro superato omnem occidentem, Italiam, orientem et Asiam depopulati sunt et occuparunt praeter Ilium et Cyzicum. trucidati sunt Gallus et Volusianus a militibus, qui regem sibi fecerunt Aemilianum. sub Gallo et Volusiano Sabelliana haeresis exstitit.

AEMILIANUS.

Aemilianus 4 menses regnavit. in Mysia exercitui praeerat, si-

σας τοὺς Σκύθας καὶ νικήσας ἐπήρθη τῇ εὐτυχίᾳ καὶ ἤταρ-
χησεν. ἀναιρεῖται δὲ καὶ αὐτὸς ὑπὸ στρατιωτῶν.

Οὐαλεριανὸς καὶ Γαληνός.

εἰσο' β' Οὐαλεριανὸς καὶ Γαληνός ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐβασίλευσεν ἔτη
τῆς σν' ιε'. οὗτος Οὐαλεριανὸς πόλεμον μετὰ Σαβώρου τοῦ Πέρσου 5
ποιήσας, καὶ δορυάλωτος γεγωνὸς ἐν Καισαρείᾳ τῇ πόλει ἔχων
μυριάδας τεσσαράκοντα, ὑπὸ Σαβώρου ἐκδαρεῖς ἐτελεύτησεν.
ὁ δὲ Γαληνὸς μετὰ τοῦτον πρῶτος ἵππικὰ τάγματα κατέστη-
σε· πεζοὶ γὰρ κατὰ πολὺ οἱ στρατιῶται τῶν Ῥωμαίων ὑπῆρ-
χον. ἐσφάγη δὲ καὶ αὐτὸς ὑπὸ στρατιωτῶν. 10

Κλαύδιος.

εἰσο' α' Κλαύδιος ἐβασίλευσεν ἔτος ἕν. οὗτος πάππος γέγονε
κατὰ τὴν Κωνσταντίου τοῦ πατρὸς Κωνσταντίνου τοῦ ἁγίου. ἐπὶ αὐ-
τοῦ οἱ Σκύθαι περῶσαντες ἀπελθόντες εἰς Ἀθήνας παρέλα-
βον αὐτάς, καὶ συναγαγόντες πάντα τὰ βιβλία ἐβούλοντο 15
καῦσαι· ὡς φρονῶν δέ τις ἐξ αὐτῶν ἐκώλυσεν αὐτούς, εἶ-
πὼν ὅτι περὶ ταῦτα οἱ Ῥωμαῖοι σχολάζοντες τῶν πολέμων
ἀμελοῦσιν. οὗτος Ἀνθελιανὸν εἰς τὴν βασιλείαν προαγαγὼν
νόσῳ τελευτᾷ.

12. Πορφύριος καὶ Πλωτῖνος ἀμφότεροι ἡκμαζον m. 14. Σκύ-
θες C

mulque Lybicas copias ducebat, quibus cum Scythas vicisset, fortuna
inflatus est et defecit. hic quoque a militibus occisus est.

VALERIANUS ET GALENUS.

Valerianus et Galenus filius eius 15 annos regnarunt. hic Va-
lerianus bellum gerens cum Sabore, Persarum rege captus est Ca-
esareae cum 400000, et eute detracta interfectus est a Sabore. post
eum Galenus primus equitum copias constituit, maximam enim
partem pedites erant Romani milites. hic quoque a militibus interfe-
ctus est.

CLAUDIUS.

Claudius anum annum regnavit. pater hic fuit Constantii, sancti
Constantini patris. sub eo Scythae invasionem fecerunt et Athenas ce-
perunt. ibi omnes libros congestos comburere voluerunt; sed unus
eorum eos retinuit dicens propterea Romanos otiosos bellum negle-
xisse. hic ascito in imperium Aureliano morbo mortuus est.

Κυνιλλος.

Κυντίλλος ἀδελφὸς Κλαυδίου βασιλεὺς ἀναρρηθεὶς καὶ ἡμέρας ὀλίγας βιώσας, μνήμης τε ρῦδὲν ἄξιον πεπραχώς, ἐπειδὴ Ἀυρηλιανὸν ἔγνω ἐπιβῆναι μέλλοντα τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, ἐαυτὸν ὑπεξάγει τοῦ βίου, τὴν φλέβα τμηθεὶς τῆς χειρὸς ὑπὸ τινος τῶν ἰατρῶν, μέχρις οὗ λειποψυχῆσας ἐτελεύτησεν.

Ἀυρηλιανός.

Ἀυρηλιανὸς ἐβασίλευσεν ἔτη 5', ἀνηρέθη δὲ ὑπὸ στρα-^{εψπγ' β}τιωτῶν μεταξὺ Ἡρακλείας καὶ τοῦ Βυζαντίου, ἐν τῷ κα-^{τῆς σέβ}λουμένῳ Καινῷ φρουρίῳ, καὶ ἐκεῖ ἐτάφη. Ἀυρηλιανὸς τινὲς ὠτακουστὴν ἔσχεν, ἀναφέροντα αὐτῷ πάντα τὰ γινόμενα καὶ λεγόμενα. ἀπειληθεὶς ποτε παρ' αὐτοῦ διὰ τινα αἰτίαν καὶ φοβηθεὶς ἐμιμήσατο τὴν χεῖρα τοῦ βασιλέως, ἐν 15 γραφῇ ποιησάμενος ὀνομασίας δυνατῶν ἐπὶ θάνατον ἀπαχθισομένων· οὗ φοβηθέντες ἀνέβλον αὐτόν. ἐπὶ τούτου καὶ ὁ ἅγιος Χαρίτων ἀμολόγησεν. ἐπὶ Ἀυρηλιανοῦ Μάνης ὁ κατάρματος ἐγένετο, ἀφ' οὗ τὸ Μανιχαῖον ὄνομα τοῖς πολλοῖς ἐπιπολάζει.

Τάκιτος.

Τάκιτος ἐβασίλευσεν ἔτη δύο. οὗτος Μαξιμίονον συγγενῆ ^{εψπδ' δ} ^{τῆς σέγ}

11. τινὰ] τῆς δς C   12. γενόμενα C

CYNTILLUS.

Cyntillus Claudii frater rex declaratus, per aliquot dies regnavit, memoria dignum nihil fecit. qui cum audiret Aurelianum regnum affectare, mortem sibi conscivit; nam aperta in manu a medico vena decedente paulatim vita mortuus est.

AURELIANUS.

Aurelianus 6 annos regnavit. interfectus est a militibus inter Heracleam et Byzantium, ubi sepultus est. Aurelianus exploratorem habuit, qui facta dictaque omnia ei referebat. cui quum quondam poenam minitatus esset, ille manum regis imitatus est, scripsitque nobilium nomina, qui ad mortem ducendi erant. illi timore percussi, eum occiderunt. sub hoc sanctus Chariton vixit et praeterea detestandus Manes, a quo Manichaei nomen habent.

TACITUS.

Tacitus duos annos regnavit. hic Maximinum cognatum Assyriae

αὐτοῦ ἐπέστησε τῇ Ἀσσυρίᾳ· ὃν διὰ τὰς ὑπ' αὐτοῦ γενομέ-
νας ἀδικίας ἀνελόντες οἱ στρατιῶται, φοβηθέντες μὴ ἐκδικήσῃ
αὐτὸν ὁ Τάκιτος, ἀπέκτειναν καὶ αὐτόν, καὶ γεγόνασι βασι-
λεῖς Πρόβος καὶ Φλωριανός.

Πρόβος καὶ Φλωριανός.

5

εἰς κατὰ
τὴν σελ. Πρόβος καὶ Φλωριανός ἐβασίλευσαν ἔτη δύο μῆνας δ'.
οὗτος οὖν ὁ Πρόβος παράφρονα ἑαυτὸν ποιήσας ἀνείλε τὸν
Φλωριανόν. ἐπὶ αὐτοῦ βροχῆς γεγονυίας οἷτος μεμιγμένος
τῷ ὕδατι κατηνέχθη πολὺς, ὃν συναγαγόντες σωρούς μεγάλους
ἐποίησαν· ὡσαύτως καὶ ἐπὶ Αὐρηλιανοῦ ψεκάδας ἀργυρᾶς 10
κατενεχθῆναι φασί. Βικτωρίνος δὲ φίλος τοῦ Πρόβου ἤτησε
φίλον αὐτοῦ γενέσθαι εἰς Βρετανίαν, ὃ δὲ ἀπελθὼν ἀντήρην·
ὄνειδιζόμενος οὖν ὁ Βικτωρίνος δι' αὐτὸν ἀπεσιτάλη παύσων
τὴν ἀνταρσίαν προσποιησάμενος ἀπὸ προσώπου φεύγειν τοῦ
βασιλέως, ὡς φίλος τοῦ ἀντάρτου ἀπεδέχθη, καὶ ἀνείλεν αὐ- 15
τόν. ὑποστρέψας δὲ ὡς ἐξῆι τοῦ πλοίου, λύσας τὴν ζώνην
ἔρριψεν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ εἰσῆλθε λυσιζωνος εἰς τὸν
βασιλέα. ὃ δὲ ὠργίσθη δοκῶν ὑφ' ἑτέρου αὐτὸν τοῦτο πε-
πονθέναι. Βικτωρίνος δὲ ἔφη ὑφ' ἑαυτοῦ τοῦτο γενέσθαι,
αἰτησάμενος μηκέτι ἄρξαι πράγματος· ἀρχὴ γὰρ πᾶσα μετὰ 20
κινδύνων καὶ κλιμακτῆρων. ὃ δὲ καὶ ἡσυχίαν αὐτῷ ἔχαρι-
σατο καὶ δωρεῖς πολλὰς παρέσχεν. ἀπέκτεινε δὲ πάντας τοὺς

praefecit. quem Maximinum quum milites propter improbitatem in-
terfecissent, timentes, ne eum Tacitus ulcisceretur hunc quoque occi-
derunt. imperatores facti sunt Probus et Florianus.

PROBUS ET FLORIANUS.

Probus et Florianus duos annos regnarunt. Probus autem simulans
se insanum Florianus interfecit. sub eo imbris deiecti, magna cibi
copia aquae mixta depluit, quem cibum in magnos acervos college-
runt, quemadmodum sub Aureliano argenteam arenam depluisse nar-
rant. Victorinus, Probi familiaris, petiit ab eo, ut amicum quen-
dam suum in Britanniam mitteret. qui quum missus esset defecit.
propterea vituperatus Victorinus missus est ut defectioni finem fac-
ceret et simulans regem sese fugere ut amicus a defectore excep-
tus eum interfecit. revertens quum e navi egrederetur, solutam
zonam in mare abiecit et sine zona ad regem venit. is iratus est,
putans ab alio quodam eum illud passum esse. Victorinus autem
a se factum esse dixit petiitque ne ulli amplius rei praeficeretur,

ἀποκτείνοντας Τάκιτον καὶ Αὐρηλιανὸν ἐν τῇ Πειρίνθῳ, καὶ ἐπὶ ἐστίασιν αὐτοὺς καλέσας. ἀνῆρέθη δὲ καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῶν περὶ αὐτόν, καὶ βασιλεύει Κάρος καὶ Καρίνος καὶ Νομμεριανός.

5 Κάρος καὶ Καρίνος καὶ Νομμεριανός.

επιβ. γ
της σξε

Κάρος καὶ Καρίνος καὶ Νομμεριανός ἐβασίλευσαν ἔτη β'. οὗτος ὁ Κάρος τὴν Περσίδα καὶ Κτησιφῶντα παρέλαβε, τοῦτο ἦδη τέταρτον ἀλωθέντων ὑπὸ Τραιανῶ, ὑπὸ Βήρου Σενήρου καὶ Κάρου. τελευτήσαντος δὲ Κάρου ὑπὸ λοιμικῆς, καὶ Νομμεριανῶ τυφλωθέντος, ἀνείλεν αὐτὸν Ἄπρος, καὶ ἐβασίλευσε Νομμεριανός. ἐπὶ αὐτοῦ δὲ ἐμαρτύρησεν ὁ ἅγιος Γερμανός καὶ ὁ ἅγιος Βαβύλας ἐν Ἀντιοχείᾳ. τοῦτον ἀνείλε Διοκλητιανός δούξ τυγχάνων Μυσίας.

Διοκλητιανός.

15 Διοκλητιανός ἐβασίλευσεν ἔτη κ', τῷ γένει Δαλμάτης. μὴ περιγινόμενος δὲ τῶν πραγμάτων προβάλλεται βασιλέα Μαξιμιανόν Ἐρκούλιον, γαμβρὸν καὶ φίλον αὐτοῦ ὄντα. ὕφ' ὧν μέγας διωγμός κατὰ Χριστιανῶν ἐκινήθη. οὗτοι ἐν ταῖς

επιβ. γ
κατά την
σξε

16. περιγεγόμενος C

omne enim imperium esse periculosum. imperator et quietem ei concedit et multa praeterea dona dedit. interfecit autem Perinthi omnes Taciti et Aureliani percussores ad coenam convocatos. ipse occisus est a satellitibus suis, regnaruntque post eum Carus, Carinus et Numerianus.

CARUS, CARINUS ET NUMERIANUS.

Carus, Carinus et Numerianus duos annos regnarunt. Carus Perisidem et Ctesiphontem occupavit, quae itaque quater a Romanis captae sunt, a Traiano, a Vero, a Severo et a Caro. Carus quum morbo mortuus esset caecum factum Numerianum Aper interfecit, quo facto regnum adeptus est Carinus. sub eo sanctus Germanus martyr fuit et sanctus Babylas. interfecit illum Diocletianus, Mysiae praefectus.

DIOCLETIANUS.

Diocletianus 20 annos regnavit, genere Dalmata. qui cum non par esset rebus administrandis regem fecit Maximinum Herculum, generum suum et amicum. hi persecutionem Christianorum instituerunt, et in suo quisque imperio Caesares fecerunt Constantium et Galerium,

Leo Grammaticus.

ἑαυτῶν ἐξουσίαις Κωνσταντίον καὶ Γαλλέριον προβάλλονται
 Καίσαρας καὶ ποιούσι γαμβρούς, πείσαντες τὰς ἰδίας κατα-
 λιπόντας γαμετὰς αὐτῶν τὰς αὐτῶν εἰληφέναι θυγατέρας·
 Θεοδώρα δὲ ἦν ἡ τοῦ Κωνσταντίου καὶ Βαλλερία ἡ τοῦ Γαλ-
 λερίου. ὧν ὁ Γαλλέριος δεηθεὶς Διοκλητιανοῦ πρὸς Πέρσας 5
 ἀπεισιάλῃ πολεμῆσων αὐτούς· οὓς μάχῃ νικήσας παρέλαβε
 τὰ τε βασιλεία καὶ τὴν γυναῖκα Σαβώρου, καὶ μετὰ μεγάλης
 νίκης πρὸς Διοκλητιανὸν ἐξεληλύθε, βαλάντια πεπληρωμένα
 ἔχων λίθων τιμίων καὶ μαργαριτῶν, ἀφ' ὧν πρῶτος Διοκλη-
 τIANὸς ἐσθῆτι καὶ ὑποδήμασι λίθοις τιμίοις καὶ χρυσῶ κε- 10
 κοσμημένοις ἐχρήσατο, προσκυνεῖσθαι τε αὐτὸν παρὰ τὸ ἐξ
 ἄρχῃς ἔθος ἐκέλευσε, καὶ Θρίαμβον ἐπετέλεσεν. ὠνομάσθη
 δὲ Θρίαμβος διὰ τὴν τῶν ποιητῶν λεγομένην Θρίασιν ἧγουν
 μανίαν, ἣ ἀπὸ τοῦ Θρία τὰ φύλλα τῆς συκῆς ὀνομάζεσθαι.
 τῷ δὲ εἰκοστῷ ἔτει τῆς αὐτοῦ βασιλείας Διοκλητιανὸς καὶ 15
 Μαξιμιανὸς ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τὴν βασιλείαν ἀπέθεντο. καὶ ὁ
 μὲν Διοκλητιανὸς ἰδιώτευσεν ἔτη δώδεκα, καὶ τῆς γλώσσης
 αὐτοῦ σαπείσης μετὰ τοῦ φάρυγγος πληθὺς σκωλήκων ἀνα-
 βρουσίσης ἀπέρρηξεν τὸ πνεῦμα· ὁ δὲ Ἐρκοῦλιος τὴν βασι-
 λείαν ἀναλαβέσθαι βουληθεὶς καὶ ἀποτυχῶν ἀπήγγατο· ὁ δὲ 20
 Γαλλέριος σκωληκόβρωτος γεγωνὸς ἐξέψυξε, Λικίνιον κοινωρὸν
 τῆς βασιλείας προσλαβόμενος ἐν τῇ ἑψά. ἐπὶ Διοκλητιανοῦ
 Ἄδακτος μάγιστρος ἐμαρτύρησε· τῆς δὲ γυναικὸς καὶ τῶν
 δύο αὐτοῦ θυγατέρων ζητουμένων, αὗται φυγῆ χρησάμεναι

18. φάλαγγος C

quos etiam generos sibi fecerunt; persuaserunt enim ut repudiatis
 uxoris suas filias ducerent. Constantii uxor fuit Theodora et Ga-
 lerii Valeria. Galerius hortatu Diocletiani Persis bellum intulit, qui-
 bus proelio victis et regiam et Saboris uxorem cepit, atque victor
 ad Diocletianum rediit saccos secum afferens gemmis et margaritis re-
 fertos. dehinc primus Diocletianus vestibus usus est et calceis gem-
 mis auroque ornatis iussitque se adorari (quod erat contra antiquum
 morem) et triumphum celebravit. hic nominatus est *Θρίαμβος* pro-
 pter poetarum *Θρίασιν*, quae est insania vel quia *Θρία* vocantur ficul-
 nea folia. anno regni vicesimo Diocletianus et Maximianus uno die
 imperium deposuerunt. Diocletianus 12 annos privatus vixit et lin-
 gua putrescente quum vermium multitudinem eructaret, spiritus eius
 interceptus est. Herculius, regnum recuperare conatus, male re gesta
 laqueo se interfecit. Galerius a vermibus comesus mortuus est as-
 sumpto in orientis imperii societatem Licinio. sub Diocletiano mar-
 tyr fuit Adactus magister. cuius uxor et duae filiae quum quaere-

διὰ τὸ μὴ διαφθεῖραι τὴν σωφροσύνην ἑαυτὴν σὺν ταῖς θυγατράσιν ἔρριψε κατὰ τοῦ ποταμοῦ· περὶ ὧν ζητητέον εἰ ἀριθμοῦνται εἰς μαρτύρας. Θεότεκνός τις γόης ὑποθήκη Μαξιμιανοῦ τὰ ἐπὶ Χριστοῦ δῆθεν παρὰ Πιλάτου πραχθέντα 5πλασάμενος, ὑπομνήματα πάσης βλασφημίας ἀνάπλεα κατὰ πόλιν καὶ κώμην ἔσταλκε, Μαξιμιανοῦ προστάξαντος τοῖς γραμματοδιδασκάλοις ταῦτα τοὺς παῖδας ἐκδιδύσκειν, ὡς ἂν διαγελῶτο τὸ καθ' ἡμᾶς μυστήριον.

Κωνσταντίος ὁ πατὴρ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου ὁ Χλωρός.

- 10 *Κωνσταντίος ἐβασίλευσεν ἔτη δύο, Καίσαρ δὲ ἔτη ἑγ'· ὃς ἐξ Ἑλένης ἐγέννησε Κωνσταντῖνον περὶ τὴν τῆς Λακίας πόλιν. Μαξέντιος δὲ καὶ Μαξιμίνοσ ἀναιροῦνται ὑπὸ Λικινίου, καὶ οἱ Πέρσαι ἀπὸ Διοκλητιανοῦ καὶ Γαλλερίου εἰρήνευον μετὰ Ῥωμαίων, ἀπολυθεισῶν αὐτοῖς καὶ τῶν βασιλικῶν γυναικῶν 15 καὶ παίδων. Κωνσταντίος εὐσεβὴς ἦν, καὶ τὸν υἱὸν Κωνσταντῖνον ὁμοίως ἐξεπαίδευσεν, καὶ τῷ καθ' ἡμᾶς διωγμῷ οὐδαμῶς ἐκοιτώνησεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν χριστιανίζειν ἀδείξας καὶ ἀκαλύτως ἐπέτρεπε, Κωνσταντῖνον σεβαστὸν καὶ βασιλέα ἐν Ῥώμῃ ἀναδείξας. Μαξιμῖνος ἐν τῇ ἀνατολῇ 20 πολλὰ δεινὰ κατὰ Χριστιανῶν εἰργάσατο· ὡσαύτως καὶ Μαξέντιος ἐν Ῥώμῃ. Κωνσταντῖνος οὖν ὁ θεῖος εἰς τὴν τῶν*

10. δὲ] δὲ γέγονεν? cf. p. 299 15.

17. αὐτῶν C

rentur fugerunt et ne inquinaretur earum pudicitia in flumen desilierunt; de his quaeritur num martyribus sint adnumerandae. Theotecnos quidam quum Maximiniani hortatu ea quae Christus a Pilato passus erat finxisset, exempla omni impietate referta per urbes pagosque collocavit, iussis a Maximiniano magistris haec pueros docere ut rideretur mysterium nostrum.

CONSTANTIUS CHLORUS.

Constantius duos annos regnavit, Caesar fuit annos 13. ex Helena procreavit Constantinum circa Daciae urbem. Maxentius et Maximinus a Licinio trucidati sunt. Persae inde a Diocletiano et Galerio pacem cum Romanis agebant, redditis eis regis uxoribus liberisque. Constantius pius fuit et ita Constantinum filium educavit. persecutionis Christianorum nunquam socius fuit, et qui sibi subiecti erant in fide Christiana non impedivit. Constantinum Augustum regemque Romae declaravit. Maximinus in Oriente multa crudeliter contra Christianos fecit, item ut Romae Maxentius. Constantinus

τυράνων διανέσθη κατάλυσιν· και Μαξέντιος μὲν ἐν Ῥώμῃ κτείνεται ὑπ' αὐτοῦ, ὅτε και τὸ τοῦ σταυροῦ σημεῖον εἰς συμμαχίαν θεοῦ αὐτῷ παρέσχετο, Μαξιμῖνος δὲ ὑπὸ Λικινίου οὐπω μανέντος ἐν τῇ ἀνατολῇ ἠττηθεὶς φεύγει και νόσφ δεινῇ τελευτᾷ. Μαξεντίου και Λικινίου ἀναιρεθέντων, πάσης 5 κρατήσας τῆς ὑπὸ Ῥωμαίων γῆς Κωνσταντῖνος πολλὰ ὑπὲρ Χριστιανικῆς θρησκείας ἐνομοθέτησε και τὴν παρασκευὴν και τὴν κυριακὴν τιμᾶσθαι προσέταξε, τὴν μὲν διὰ τὸν σταυρὸν τοῦ κυρίου τὴν δὲ διὰ τὴν ἀνάστασιν, και σταυρῷ μηκέτι καταδικάζεσθαι ἄνθρωπον. τὴν δὲ μητέρα πέμψας ἐν τοῖς 10 ἁγίοις τόποις, και τὸν τίμιον σταυρὸν ἀνευρούσης, μέρος τοῦ τιμίου ξύλου και τοὺς ἥλους τῷ υἱῷ ἀπέστειλε· και τὸν μὲν ἕνα περικεφαλαίαν σωτήριον, τὸν δὲ ἕτερον ἐν τῷ τοῦ ἵππου χαλινῷ κατεκόσμησε, προστάξας και ἐν τοῖς αὐτοῦ νομίμασι τὴν τούτου εἰκόνα και τοῦ σταυροῦ τύπον ἐγχαράττεσθαι. 15

Κωνσταντῖνος ὁ μέγας ὁ ἅγιος.

Κωνσταντῖνος ὁ μέγας και πρῶτος χριστιανικώτατος ἐν βασιλεῦσιν ἐβασίλευσεν ἔτη λγ', ζήσας ἔτη ξε', ἐν Ῥώμῃ δὲ ὑπὸ Σιλβέστρον βαπτισθεὶς Χριστιανὸς γέγονε· δεδιὼς δὲ τὴν σύγκλητον Ῥώμης διὰ τὸ εἰς Χριστὸν πιστεῦσαι, ἐξῆλθε 20 δῆθεν ἐπὶ τὸν τῶν Σκυθῶν πόλεμον. Λικίνιον δὲ γαμβρὸν ἐπ' ἀδελφῇ ποιησάμενος βασιλέα κατέστησε. προσφυγόντες

igitur divinus ad perdendos tyrannos surrexit. Maxentius Romae ab eo occisus est, quum crucis signum auxilio ei deus dedisset; Maximinus a Licinio nondum insaniente in Oriente victus est et fugiens gravi morbo consumptus. interfectis Maxentio et Licinio Constantinus toto imperio Romanorum potitus multa in cultu Christiano constituit; diem veneris et solis sanctas haberi iussit, illum propter Christi crucem, hunc propter resurrectionem; vetuit praeterea cruce quemquam interfici. matrem in sanctam terram misit. quae cum ibi sanctam crucem invenisset, partem eius ligni et clavos filio misit, quorum altero calyptam, altero equi frena ornavit. iussit praeterea in nummis suis eius imaginem crucemque fingi.

CONSTANTINUS MAGNUS.

Constantinus magnus, primus ex imperatoribus vere christianus 33 annos regnavit. Romae a Silvestro baptizatus Christianus factus est. metuens autem senatum, quod Christianam fidem amplexus erat ad Scytharum bellum profectus est. Licinio sororem suam in ma-

δὲ τινες τοῦ Κωνσταντίνου τῷ Λικινίῳ ὡς ἀντίοῦται ἐπιζη-
τούμενοι παρ' αὐτοῦ οὐκ ἐδίδογτο, καὶ ἐκστρατεύσας Κων-
σταντίνος κατὰ Λικινίου ἐπολέμησεν αὐτὸν εἰς Παιονίαν·
ἔνθα καὶ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἐθεάσατο ἐπιγραφὴν "ἐν
5 τούτῳ νίκα." καὶ τοῦτο τὸ σημεῖον χρυσοῦν ποιήσας καὶ
ἐπὶ δόρατος ἀναρτήσας τοὺς ἐχθροὺς ἐτροποῦτο. Λικίνιος δὲ
τραπεῖς ἔφυγεν εἰς Θράκην, κάκειθεν καταπολεμηθεὶς εἰς
Φιλιππούπολιν, ἔνθα λαμπρῶς καὶ περιφανῶς ἠττηθεὶς εἰρή-
ρευσεν. εἶτα πάλιν ἐχθρὸς ἐλεγχθεὶς κατεπολεμήθη ἐν Ἀδρια-
10 νουπόλει καὶ ἠττηθῆ, καὶ ἔλθων εἰς τὸ Βυζάντιον ἀπέδρασεν
ἐν Χρυσοπόλει, κάκει πάλιν ἠττηθεὶς ἔφυγεν ἐν Νικομηδείᾳ.
ἡ δὲ ἀδελφὴ Κωνσταντίνου εἰσελθοῦσα πρὸς αὐτὸν καὶ δεη-
θεῖσα, τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς τὸ ζῆν χαρίζεται, ἐν ἰδιωτικῷ σχή-
ματι αἰρετισαμένου Λικινίου ἀπελθεῖν ἐν Θεσσαλονίκῃ· κά-
15 κείσε ταραχὰς ποιήσας ἀνηρέθη ὑπὸ τοῦ στρατοῦ. ἐφ' οὗ
Λικινίου καὶ ὁ ἅγιος Θεόδωρος ἐμαρτύρησε, δέκα καὶ ὀκτώ
ἔπειτα τοῦ πολέμου ἱσταμένου μεταξὺ Λικινίου καὶ Κων-
σταντίνου.

Ἡ δὲ γενομένη εἰρήνη μεταξὺ Περσῶν καὶ Ῥωμαίων
20 διελύθη δι' αἰτίαν τοιαύτην. Μητρούδωρός τις Περσογενῆς
προσποισάμενος φιλοσοφεῖν ἀπῆλθεν ἐν Ἰνδίᾳ καὶ εἰς τοὺς
Βραχμῶνας χρησάμενος ἐγκρατεία πολλῇ γέγονεν ἐν αὐτοῖς
σεβαστός, ἐργάζετο δὲ ὑδρομύλους καὶ λαστρὰ μέχρι τότε

4. ἐπιγράφων C   10. ἐπέδρασεν C

trimonium dederat eumque regem constituerat. quidam qui Constan-
tinum deseruerant et ad Licinium transfugerant quum ut defectores
ab illo poscerentur neque traderentur, Constantinus bello eum in Paeo-
niam prosecutus est. ibi crucis signum vidit inscriptum; in hoc vin-
ces. hoc signo auro ficto et hastae impōsito hostes devicit. victus
Licinius in Thraciam aufugit et inde pulsus Philippopolin, ubi magno
proelio victus pacem fecit. postea rupta pace ad Adrianopolin supe-
ratus est, et Byzantium profectus inde Chrysopolin fugit. ibi quoque
victus in Nicomediam abiit. soror autem Constantini quum ad eum
venisset supplex effecit, ut marito vita concederetur quum praetulis-
set Licinius privatus Thessalonicae degere. quum ibi quoque turbas
faceret ab exercitu interfectus est. sub Licinio sanctus Theodorus
martyr fuit; bellum autem Constantini et Licinii 18 annos duraverat.

Pax, quae fuerat inter Persas et Romanos hoc modo rupta est.
Metrodorus quidam Persa se simulans philosophandi causa in In-
diam profectus est, atque multam Brahmanibus modestiam ostendens
valde ab iis honorabatur, iisque molas aquarias et balnea usque ad

μὴ γνωρίζόμενα. οὗτος ἐν τοῖς ἀδύτοις εἰσιὼν ὡς εὐσεβῆς λίθους καὶ μαργαρίτας πολλοὺς καὶ τιμίους ὑφείλετο· ἔλαβε δὲ καὶ παρὰ τοῦ βασιλέως τῶν Ἰνδῶν ὥστε τῷ βασιλεῖ δῶρου κομίσει, καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὸ Βυζάντιον δέδωκεν ὡς ἴδια τῷ βασιλεῖ. θαυμάζοντι δὲ αὐτῷ ἔφη καὶ ἄλλα διὰ γῆς⁵ προπέμψαι, ἀλλ' ἀφαιρεθῆναι ὑπὸ Περσῶν. γράφει οὖν ἀποτόμῳ Κωνσταντίνου πρὸς Σαβῶρην ἀποσταλῆναι αὐτά. καὶ δεξάμενος Σαβῶρης οὐκ ἀνταπέστειλε, καὶ διὰ τοῦτο ἐλύθη ἡ εἰρήνη. ἐκ τούτων οὖν τῶν λίθων ἔργον ποιήσας ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλε τοὺς πέρα τοῦ Δανουβίου ἔθνησιν, ἐπιγράψας¹⁰ "τῷ μείζονι τὸ δῶρον·" ὅπερ γέγονεν αὐτοῖς ὀλέθρου αἴτιον διὰ τὴν ἐπιγραφὴν. φασὶ δὲ αὐτὸν πρῶτον πάντων τῶν βασιλέων διαδήματι χρῆσασθαι καὶ μαργαρίταις καὶ ἄλλοις λίθοις περιεργότερον κοσμηθῆναι. ἀλλὰ καὶ πτύχας εὐαγγελίων χρυσῆς διὰ μαργαριτῶν καὶ λίθων κατασκευάσας ἐν τῇ με¹⁵ γάλῃ ἐκκλησίᾳ προσήγαγε θαύματος ἀξίας. οὗτος ἐξέθετο νόμον ὥστε τοὺς τῶν εἰδώλων ναοὺς καὶ τὰς τοιῶν προσόδους ἀποδίδουσαι τοῖς Χριστιανῶν ἱερεῦσι, καὶ μόνους Χριστιανούς ἄρχειν καὶ στρατεύεσθαι.

Τῷ εἰκοστῷ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ γέγονεν ἡ ἐν Νι²⁰ καίᾳ πρώτῃ σύνοδος κατὰ Ἀρείου πρεσβυτέρου Ἀλεξανδρείας, ὑπὸ πατέρων ἁγίων τῆς. τὸν δὲ χρόνον ὡς ἐν παρασημείωσειν εὖρομεν, ἔτη ἀπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνοιο τε-

23. ἐτι C

illud tempus ignota iis confecit. hic sacra ut pius ingressus gemmas et margaritas multas abstulit; accepit praeterea ab Indorum rege, quae dona regi perferret. is Byzantium reversus tanquam sua essent regi dedit et miranti illi dixit alia se praemisisse, quae rapta essent a Persis. propterea Constantinus severe a Sabore postulavit ut redderentur; quo nihil mittente pax rupta est. rex opus ex illis gemmis confectum gentibus trans Danubium incolentibus misit, cui operi inscriptum erat: "fortiori hoc donum." haec inscriptio perniciei iis causa fuit. dicunt primum illum ex omnibus regibus diademate usum esse et margaritis aliisque gemmis impensius sese ornasse. sed etiam evangeliorum libros margaritis et gemmis ornavit et in magna ecclesia deposit admiratione dignos. idem legem tulit idolorum templa eorumque aditus Christianorum sacerdotibus tradenda esse utque soli Christiani imperarent et militarentur.

Eius anno imperii vicesimo factum est contra Arium Alexandrinum presbyterum Nicaeae primum concilium, patrum sanctorum 318; ut autem tempus in notationibus invenimus anni erant ab Alexandri

λευτῆς χλς', καθὰ Σωκράτει τῷ ἱστορικῷ δοκεῖ. ὑπῆρχον δὲ πατέρες Σιλβέστρος πάπας Ῥώμης, Μητροφάνης τῆς Κωνσταντινουπόλεως τῆς Βυζαντίδος, Ἀλέξανδρος Ἀλεξανδρείας, Εὐστάθιος Ἀντιοχείας, Μακάριος Ἱεροσολύμων. συνῆλθον δὲ κατὰ Ἀρείου βλασφημοῦντος τὸν θεὸν λόγον κτίσμα εἶναι καὶ ἑτεροούσιον τοῦ πατρός, καὶ ὅτι ἦν ὅτε οὐκ ἦν.

Κτίζει δὲ τὴν πόλιν, ἀπὸ μὲν τῆς ἐλεύσεως αὐτοῦ τῆς πρὸς τὸ Βυζάντιον εἰκοστὸν πρῶτον ἔτος, ἀπὸ δὲ τῆς ἀρχῆς τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἔτη κέ', ἀπὸ δὲ Ἀδάμ ἔτος ἦν εὐαλζ'.
 10 ἐπεῦθεν ἦλθεν εἰς τὸ Βυζάντιον, ἀναλαβὼν καὶ τοὺς ἁγίους καὶ ἔμφανεις πατέρας πρὸς τὸ εὐλογηθῆναι παρ' αὐτῶν τὴν πόλιν ἦν ἔκτισεν. ἦν δὲ οἰκοδομήσας παλάτιον καὶ ἵππικὸν καὶ τοὺς δύο τερπνοὺς ἐμβόλους καὶ τὸν φόρον, ἐν ᾧ κίονα μονόλιθον καὶ ὀλοπόρφυρον ἔστησεν, ἐκ Ῥώμης ἀγαγὼν, ἐκ-
 15 δῆσας αὐτὸν διὰ χαλκῶν ζωνῶν γεγραμμισμένων. ἰδρυσάτο δὲ ἐπάνω αὐτοῦ ἀνδριάντα ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ, ἐπιγράψας διὰ τὰς ἐν αὐτῷ ἀκτίνας "Κωνσταντίνῳ λάμποντι ἡλίου δίκην." ὅς ἦν μὲν ἔργον Φειδίου, ἤχθη δὲ ἐξ Ἀθηνῶν.

Ὅστις ἐν Κωνσταντινουπόλει λείψανα τῶν ἁγίων ἀποστό-
 20 λων εἰσηῆξεν, Ἀνδρέου καὶ Λουκᾶ καὶ Τιμοθέου, καὶ κατέθη-
 κεν ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων. εἶτα κατὰ Περσῶν νικίσας ἀπὸ Νικομηδείας ἐν τοῖς Πνθίοις θερμοῖς παραγίνε-

1. Σωκράτη C

11. ἔμφανεις? an ἐπιφανείς?

Macedonis morte 636, quod quidem Socrati historico videtur. patres fuerunt Silvester papa Romanus, Metrophanes Constantinopolitanus, Alexander Alexandrinus, Eustathius Antiochensis, Macarius Hierosolomytanus. convenerunt autem contra Arium impie contententem deum verbum esse creatum et separatum a patre et fuisse, quum non esset.

Urbem condidit anno antequam Byzantium migravit 21, imperii anno 25, ab Adamo 5837. inde Byzantium venit ducens secum sanctos patresque illustres, ut urbem, quam condiderat, initiarent. aedificavit palatium, hippodromum, duas porticus et forum in quo columnam collocavit porphyreticam uno lapide factam Roma allatam; eam aeneis cingulis circumdedit lineis conscriptis. supra eam columnam statuam collocavit suo nomine, cui propter radios eius inscripsit: "Constantino solis instar fulgenti." opus hoc erat Phidiae et Athenis advectum.

Hic Constantinopolin reliquias apostolorum apportavit, Andreae, Lucae et Timothei, easque in ecclesia sanctorum apostolorum consecravit. postea victis Persis Nicomedia in Pythias thermas profectus est, ibique morbo affectus, inde per Helenopolin in castra se contu-

ται, καὶ κικωθεὶς, ἐκεῖθεν τε δι' Ἐλενοπόλεως ἐν τῆ χάρακι ἐλθὼν πυρρετοῦ λάβρου κατασχόντος αὐτὸν ἐτελεύτησε μετὰ ἔννατον τοῦ οἰκισμού Κωνσταντινουπόλεως. καὶ ἀπεκομίσθη τὸ λείψανον αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ ἁγίων ἀποστόλων, καὶ ἀπέτεθη ἐν λάρνακι πορφυρῷ ἦτοι Ῥωμαίῳ, αὐτὸς τε καὶ ἡ μήτηρ 5 αὐτοῦ Ἐλένη, πρὸ δώδεκα ἐτῶν τῆς αὐτοῦ τελευτῆς Θανοῦσα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ Φαύστα, θυγάτηρ Μαξιμιανοῦ τοῦ Ἐρκουλίου, κατυλείψας τρεῖς υἱούς, Κωνσταντίον Κώνσταντα καὶ Κωνσταντῖνον, διορισάμενος Κωνσταντίον μὲν ἔχειν τὰ Θράκης καὶ ἑώας μέρη, Κώνσταντα δὲ Κρήτην καὶ Ἀφρικὴν καὶ 10 τὸ Ἰλλυρικόν, Κωνσταντῖνον δὲ τὰ πρὸς Ὠκεανὸν ἐσπέρια.

Κωνσταντίνου τοῦ Θείου ὑπὸ Ἑλλήνων φιλοσόφων ὄνει-
 δισθέντες εἰς τὸ Βυζάντιον, ὡς οὐ πράττει καλῶς παρὰ τὰ
 ἔθη τῶν παρὰ Ῥωμαίοις βασιλευσάντων διαγιγόμενος, ἀλλὰ
 νεοκτερίζοι τὴν θρησκείαν μεταθέμενος, ἔδοξεν αὐτῷ ἕνα τῶν 15
 φιλοσόφων διαλεχθῆναι Ἀλέξανδρον τῷ ἐπισκόπῳ τοῦ Βυζαν-
 τίου περὶ τῆς πίστεως. οὗτος Ἀλέξανδρος πατριάρχης ἦν
 πρὸς τὸ τέλος τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου. λόγων δὲ ἄπειρος
 ὢν ὁ Ἀλέξανδρος, τὰ δὲ ἄλλα θεῖος, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς διαλέ-
 ξεως εἶπε τῷ διαλεκτικῷ φιλοσόφῳ “ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χρι- 20
 στοῦ ἐπιτάτω σοι σιωπᾶν καὶ μὴ φθέγγεσθαι.” ἅμα δὲ τῷ
 λόγῳ ἐπιμώθη καὶ διέμεινεν ἄλαλος. Εὐσεβίῳ δὲ τῷ Πам-
 φίλου βίβλους ἱεράς Κωνσταντίνος κατασκευάσαι προσέταξε
 λόγῳ τῶν ἐκκλησιῶν Κωνσταντινουπόλεως, παρασχόμενος αὐ-

lit, ubi vehementi febris mortuus est nono anno postquam Constantinopolin aedificaverat. delatum est corpus eius in sanctorum apostolorum ecclesiam ibique in capulo sepultus est porphyretico Romano iuxta Helenen matrem 12 annis ante eum mortuam atque Faustam uxorem Maximiani Herculii filiam. tres filios reliquit Constantium, Constantem et Constantinum, stipulatus Constantium habere Thraciae et Orientis partes, Constantem Cretam, Africam et Illyricum, Constantinum occidentem, qui ad Oceanum spectat.

Constantino quum a graecis philosophis malediceretur, quod non bene faceret, qui veterum Romanorum regum mores negligeret et novarum rerum studiosus deorum cultum mutasset; visum est ei philosophorum unum cum Alexandro, Byzantii episcopo, de fide disputare; hic Alexander patriarcha fuit sub fine Constantini magni imperii. oratione non valebat Alexander, in ceteris autem rebus divinus erat. disputationis die philosopho dixit: “nomine Iesu Christi iubeo te tacere neque loqui.” statim ille conticuit et mutus mansit. Eusebio, Pamphili filio, mandavit Constantinus ratione ecclesiarum Constanti-

τῷ δημόσια χρήματα· ὅς, ἄτερ τῶν λοιπῶν ἱερῶν βιβλίων ἐξήκοιτα βίβλους ἐκ δορκάδων βεμβράνων γραφίας ἐφιλοκάλησά. τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Εἰρήνης καὶ τῶν θεῶν ἀποστόλων καὶ τοῦ ἁγίου Μωκίου καὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἀγαθονίκου καὶ τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ ἐν τῷ Ἀνάπλῳ καὶ Σωσθενίῳ, ἔνθα καὶ θείας ὀμφᾶς θαυμαστῶς ἤκουσέ τε καὶ ἐθεάσατο, ὁ θεῖος Κωνσταντῖνος κτίζει. Μητροφάνης ὁ ἐν ἁγίοις πρὸ Ἀλεξάνδρου ἐπίσκοπος Βυζαντίου ἦν. πρῶν τῷ βασιλεῖ κτίζιν ἀρξάμενῳ πόλιν εἰς ὄνομα ἴδιον ἐν τῷ πανδίῳ τῷ πρὸ τοῦ Ἰλίου, ὑπὲρ τὸν Αἴαντος τάφον, ὁ θεὸς αὐτῷ κατ' ὄναρ ἐκέλευσεν ἐν τῷ Βυζαντίῳ κτίσαι τὴν νῦν Κωνσταντινούπολιν. ὀλίγους δὲ ὄρων τοὺς οἰκήτορας, ἀπὸ τε Ῥώμης τοὺς ἄξιολόγους κατὰ γένος ἐπιδεξάμενος ἀπὸ τε τόπων ἑτέρων, καὶ οἴκους αὐτοῖς μεγάλους οἰκοδομήσας καὶ χαρισάμενος, οἰκῆσαι τὴν πόλιν ἐποίησεν. ἐπὶ αὐτοῦ πολλὰ τῶν ἐθνῶν τὸν Χριστιανισμόν προσεδέξαντο, ἀπὸ τε Κελτῶν καὶ Γαλατῶν τῶν ἑσπερίων, ἀλλὰ καὶ Ἰνδοὶ οἱ ἐνδότεροι, ἐπίσκοποι παρὰ Κωνσταντινουπόλεως ἀποσταλέντες πρὸς αὐτοὺς ἅμα μὲν καὶ ἐπὶ ἱστορίᾳ τῶν τόπων, ἅμα δὲ καὶ τὴν πίστιν κηρῶσαι. ὡσαύτως καὶ Ἰβηρες καὶ Ἀρμένιοι χριστιανίζουσιν, ἀρχὴν ἐκ Τηριδάτων τοῦ ἐκ Πάρθων καταγομένου λαβόντες, καὶ Πέρσαι ὁμοί-

9. πεδίῳ? 11. ἰστέον δι' ἐδεματίσθῃ ἡ Κωνσταντινούπολις

πρὸς τὰ τοῦ βασιλέως Κώσταν ^{την} παρὰ Οὐάλεντος ἀστρονόμου, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν ἐγκαινίων αὐτῆς, μηνὶ Μαίῳ ια', ἡμέρᾳ β', ὥρα γ', ἔτους ἀπὸ κτίσεως κόσμου ξωλη· περιέχει δὲ τὸ ὄλον συμπῆρασμα τοῦ αὐτοῦ θεματίου, ὅποσα καὶ μέλλει συστήναι ἡ πόλις αὕτη ἔτη χγς'. m.

nopolis sacras bibliis conficere, publica data pecunia. is praeter alios sacros libros 60 bibliis conscribendas curavit. aedificavit Constantinus sanctae pacis templum, divinorum apostolorum, sancti Mocii, Agathonici martyris et Michael archangeli Anapli et Sosthenii, ubi divinam vocem mirifice audiverat. sanctus Metrophanes ante Alexandrum episcopus Byzantii fuit. quum iam coepisset Constantinus urbem condere in agro Troiano super Aiakis sepulchrum, deus eum per somnium iussit Byzantii loco Constantinopolin condere. quoniam autem paucos esse incolas videtur nobiles Roma et ex reliquis urbibus excepit magnisque iis domibus datis effecit ut urbs incoletetur. sub eo Christianam fidem amplexae sunt multae gentes Celtarum, Gallorum; Indi quoque interiores, ad quos missi erant Constantino-poli episcopi ad terram cognoscendam et fidem praedicandam; item Iberes et Armenii Christiani facti sunt, initio facto a Teridato, Per-

ως ἐπὶ Συμεῶν ἐπισκόπου Κτησιφῶντος· μεθ' οὗ καὶ Οὐσταζιάδης εὐνοῦχος παιδαγωγὸς Σαβῶρου ἐμαρτύρησεν.

Κωνσταντίος, Κώνστας, καὶ Κωνσταντῖνος υἱοὶ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου.

εωξέ β' τῆς σοκ' *Κωνσταντίος μὲν ἐβουσίλευσεν ἔτη κδ', Κώνστας ἔτη ιζ', 5 Κωνσταντῖνος δὲ ταχὺ τετελεύτηκε. τετελεύτηκε δὲ τρῶσι τοιαῦδε. πρὸς τὸν ἀδελφὸν Κωνσταντίον κοινωσόμενος ἦεν περὶ τινων μετὰ πολλῆς ἰσχύος τε καὶ δυνάμεως, ὃ τὸν Κωνσταντίον εἰσήγεν εἰς ἔκκληξιν, μὴ τι νεωτερίσων ἀφικνεῖται ἐπ' αὐτόν. καὶ πονηρῶν συμβούλων ἐπιτυχῶν, πλέον ἐναγόντων αὐτὸν εἰς ἀγῶνα καὶ φόβον καὶ διὰ τούτων εἰς πόλεμον ἢ ἀνατρεπόντων αὐτὸν τῶν τοιούτων λογισμῶν, ἐξῆλθε κατ' αὐτοῦ· καὶ πολέμου γεγονότος ἐν τοῖς ἐσχάτοις τῶν φευγόντων εὐρεθεῖς ὁ Κωνσταντῖνος ἀναιρεῖται, τρίτος ὢν ἀδελφός. καὶ Κώνστας ἐγκρατὴς πάντων τῶν ἐσπερίων ἐγένετο, ὃν τῷ 15 ἐπτακαιδεκάτῳ τῆς ἀρχῆς ἔπει Μαγνέντιος τύραννος ἐν Γαλλίαις ἀναφανείς ἀνείλε μετὰ Θήραν Κώνσταν ὑπὸν κατεχόμενον. ὅπερ μαθὼν ἐν Ἀντιοχείᾳ ὢν ὁ Κωνσταντίος προβάλλεται μὲν Γάλλον Καίσαρα, γαμβρὸν ἐπ' ἀδελφῆ, τὰ ἐσπερία διοικεῖν, αὐτὸς δὲ εἶχετο τοῦ κατὰ Περσῶν πολέμου, 20*

5. Κωνσταντίος Κώνστας καὶ Κωνσταντῖνος υἱοὶ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου. ἰστίον ὅτι Κωνσταντῖνος ἐδμήκῃς ἦν τὸ σῶμα, ἐπιξανθός, χαροποιὸς τὴν ὄψιν, εὐμετάβολος τὴν γνώμην, σάφρων τὰ πρὸς Ἀφροδίτην, ἐγκρατὴς τὰ πρὸς τροφήν, ὀπωρῶν τε παντάπασιν ἀφροσθηκώς. m. 7. κοινωσόμενος C

saeque item sub Symeon Ctesiphontis episcopo, quocum Ustaxades eunuchus, Saporis praeceptor, fidei causa mortem perpressus est.

CONSTANTIUS, CONSTANS ET CONSTANTINUS.

Constantius 24 annos regnavit, Constans 17 annos, Constantinus post breve tempus hoc modo mortuus est. communicaturus quaedam cum Constantio ad eum multis viribus profectus est, quae res Constantio timorem movit, ne novarum rerum studiosus accederet. igitur improbis usus consultoribus, qui eum in periculum potius metuque indeque in bellum induxerunt, quam ut a tali consilio eum deterrerent, contra fratrem profectus est. pugna facta Constantinus, postremus in fuga occiditur. Constantem, qui omnem occidentem possidebat anno imperii 170 Magnentius, in Gallia tyrannus declaratus; interfecit, post venationem somno oppressum. quod quum Antiochiae Constantius comperisset, Gallum Caesarem fecit et sororis

εἰς τὸν ἦδη ἐκστρατεύσας κατ' αὐτῶν. καὶ Γάλλος κατεπολέ-
 με μὲν Μαγνέντιον, ὃν καὶ ἀνέλεν, εἶτα καὶ μετὰ Κωνσταν-
 τίου γίνεται· ὃν ὁ Κωνσταντίος θωπεῖα καὶ κολακεία χει-
 ρωσάμενος ἀναιρεῖ, καὶ τὴν τούτου ἀρχὴν μηδενὶ τότε δούς,
 5 μετ' οὐ πολὺν χρόνον, ἐπεὶ μεγάλως τὸ Περσῶν κεκίνητο
 στράτευμα, τῷ τοῦ Γάλλου ἀδελφῷ Ἰουλιανῷ ταύτην παρα-
 δίδωσιν, ἐξ Ἀθηνῶν αὐτὸν ἀγαγὼν καὶ προχειρισάμενος Καί-
 σαρα, οὐκ ἔλαττον εἰς τοῦτο σφαλεις ἢ τὸ Ἀρείου προῖστα-
 σθαι, ὡς εἰς Ἀθανάσιον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας καὶ Παῦλον
 10 Κωνσταντινουπόλεως πολλὰ κακὰ ἐνδείξασθαι. κατὰ Περσῶν
 δὲ ἐκστρατεύσας, καὶ μαθὼν ὡς ἀντήρην Ἰουλιανὸς αὐτῷ
 ὑπὸ τῆς συνεχείας τῶν φροντίδων νόσου ἐπιγενομένης ἐκ με-
 λαίνης χολῆς, εἰς Μόψου κρήνην ἐτελεύτησεν, ἐν ταῖς ὑπω-
 ρείαις τοῦ Ταύρου κειμένην· τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ Ἰοβιανὸς ὁ
 15 μετὰ ταῦτα βασιλεύσας, προτίκτωρ ὢν, μετὰ Εὐσεβίας τῆς
 αὐτοῦ πρώτης γυναικός, ἀποκομίσας ἀπέθετο πλησίον τοῦ πα-
 τρός αὐτοῦ ἐν τῷ ἡρώῳ.

Κωνσταντίον κουφύτητι γνώμης Εὐσέβιος ὁ Νικομηδείας
 παρέπεισεν ἀρειανίζειν καὶ τὴν λέξιν τοῦ ὁμοουσίου ὡς ἄγρα-
 20 φον ἐκβαλεῖν. Ἀλεξάνδρου πατριάρχου τελευτήσαντος Παῦ-
 λος ὁ ὁμολογητῆς χειροτονεῖται. τούτου ἐκβληθέντος ἑαυτὸν
 Εὐσέβιος δώροισι ὁ Νικομηδίας ἐνθρονίζει εἰς πατριάρχην·
 εἰθ' οὕτως πάλιν Παῦλος τὸν θρόνον ἀπολαμβάνει, καὶ μετ'

14. Ἰουλιανὸς μετὰ C
 μου m.

15. προτίκτων C

18. γρ. λογί-
 μου m.

maritum, deditque ei occidentem administrandum, ipse Persarum bello
 occupatus erat, contra quos tertium iam erat profectus. Gallus Ma-
 gumentium bello superatum interfecit. eum Constantius adulatione de-
 ceptus interfecit. et tum quidem eius imperium nemini tradidit,
 paulo post vero, Persarum exercitu admodum incitato, Galli fratri
 Iuliano imperium tradidit eumque Athenis accessitum Caesarem fecit,
 qua re non minus peccavit, quam quum Ario favebat ita quidem, ut
 multa mala Athanasio, Alexandriae episcopo, et Paulo Constantinopo-
 litano infligeret. contra Persas profectus quum Iulianum defecisse
 comperisset continuis curis ex atra bile morbus ortus est, quo morbo
 prope Mopsi fontem sub radicibus Tauri montis mortuus est. corpus
 eius a Ioviano protectore iuxta Eusebiam, primam uxorem in templo
 prope patrem eius sepultum est.

Constantio Eusebium Nicomedensis rationis levitate persuasit, ut
 Arii doctrinam praeferret, et doctrinam homousiae ut bibliae non
 consentaneam reiiceret. mortuo Alexandro patriarcha Paulus confes-
 sor creatus est. eo pulso Eusebius donis sibi patriarchatum compa-

αὐτὸν Μακεδόνιος ὁ πνευματόμαχος, ὃς διωγμὸν κατὰ Χριστιανῶν ἐκίνησε τῶν εἰδωλολατρῶν οὐχ ἤττονα.

Κωνσταντίος κτίζει τὴν τοῦ Θεοῦ Σοφίαν πλησίον Εἰρήνης, ἐκκλησίαν περικαλλῆ, ἀλλ' οὐ κατὰ τὸ νῦν ὑρῶμενον σχῆμα καὶ κάλλος καὶ μέγεθος, καὶ ταύτης τὰ ἐγκαινία ποιεῖ ἐπὶ Εὐδοξίου πατριάρχου, μαθητοῦ Εὐνομίου. ὁ ἐν ἀγίοις Ἐφραιμ ὁ Σύρος ἐπὶ Κωνσταντίνου ἦν μέγας ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ· ὃς πολλὰ ἐγγράφων ὠφέλιμα καταλέλοιπε.

Τοῦ στρατοῦ ἀνελόντος τὸν νέον Δαλμάτιον, Γάλλον μὲν νόσος, Ἰουλιανὸν δέ, υἱοὺς ὄντας τοῦ ἀναιρεθέντος Γάλλου 10 Καίσαρος, ἡ ἡλικία ἐρρύσατο· δοθέντων δὲ παρὰ Κωνσταντίνου ἐν ἰχωρίῳ τινὶ πλησίον Καισαρείας παιδεύεσθαι, Ἰουλιανὸς ἐν χρῶν κειράμενος μοναχικὴν ὑπεκρίνατο ἄσκησιν. ἀναγνωσται δὲ ἄμφω γενόμενοι ἐκκλησίαν κτίσαι προεθυμήθησαν τῇ μάρτυρι Μάμαντι· εἰς δὲ τὸ μέρος ἐν ᾧ Ἰουλιανὸς κτί- 15 ζειν ἔλαχεν, ἡ γῆ οὐχ ἐδέχτο τὰ τῶν θεμελίων βύθρα.

Ἰουλιανὸς ὁ παραβάτης

εωξ β
της σπδ

Ἰουλιανὸς ὁ παραβάτης ἐβασίλευσεν ἔτη δύο, Καῖσαρ δὲ γέγονεν ἔτη τέσσαρα καὶ μῆνας ἕξ, ἐξάδελφος ὢν Κωνσταντίνου, ὃς ἐγράφη ὑπὸ Εὐσεβίου τοῦ Νικομηδείας ἐπισκόπου. 20

ravit; postea sic Paulus recuperavit et post eum Macedonius, qui contra spiritum certavit et non minorem paganorum persecutionem contra Christianos movit.

Constantius dei Sophiam aedificavit ecclesiam splendidam, non autem ea qua nunc est forma, pulchritudine et magnitudine, eiusque dedicationem celebravit Eudoxio patriarcha, Eunomii discipulo. St. Ephraim Syrus sub Constantino magnus fuit factis et oratione multaque et utilia scripta reliquit.

Exercitus quum Dalmatium interficeret, filiis eius parvitum est, Gallo morbi causa, Iuliano propter aetatem. quos quum Constantinus in locum quendam prope Caesaream misisset ut ibi educarentur, Iulianus tonsa coma monasticam vitam simulavit; quumque lectores ambo facti essent, ecclesiam Mamanti martyri aedificare cupierunt; ibi qua parte Iulianus aedificaturus erat terra fundamentum non accepit.

IULIANUS APOSTATA.

Iulianus apostata duos annos regnavit; Caesar fuit 4 annos mensesque 6; nepos fuit Constantii, ab Eusebio, Nicomediae episcopo educatus. corpore fuit parvo, barba pulchra, coma promissa, somno,

ἦν δὲ βραχὺς τὸ σῶμα, εὐπῶγων, τετανόθριξ, καὶ ὕπνου μὲν
καὶ τροφῆς καὶ ἀφροδισίων ὅτι μάλιστα ἐγκρατής, τῷ δὲ ἄλλῳ
τρόπῳ σκαιὸς καὶ πρὸς εὐσέβειαν πονηρός. τοῖς Χριστιανῶν
μυθεῖς μυστηρίοις, ὕστερον αὐτὰ παριδὼν τὰ τῶν Ἑλλήνων
5 προεἶλετο, δυσσεβεῖα μὲν τὴν εὐσέβειαν ἀπωσάμενος, πονηρία
δὲ καὶ ποικιλία γνώμης τὴν ἀρετὴν. οὗτος τὴν μὲν τοῦ προ-
δρόμου θῆκην ἀνοίξας πρὶ τὰ λείψανα παραδέδωκε καὶ τὴν
κόνιν διελικμήσατο. τὴν δὲ τοῦ Χριστοῦ εἰκόνα τὴν ἐν τῇ
Πανεαδί, ἣν ἡ αἰμόρρους ἀνέστησε, κατεαγῆναι καὶ συρῆναι
10 προσέταξεν, εἰδῶλον ἐκέῖσε τοῦ Διὸς ἀναστήσας ἀντὶ τῆς Χρι-
στοῦ εἰκόνοσ, ὃ δυσσεβῆς τε καὶ ἀλιτήριος, καὶ πολλὰ λείψα-
να τῶν ἁγίων κατέκαυσεν, οὐκ ἀτιμωρητὶ δέ. στρατεύσας
γὰρ ἐπὶ Πέρσας ἐδεδελεύσθη ὑπὸ τῶν αὐτομόλων ἐμπρησαι
τὰς ναῦς. εἶτα δι' ἐρημίας καὶ ἀνωμαλίων χωρίων τὴν πο-
15 ρεῖαν ποιούμενος ἐφ' ἱκανόν, πάντων ἀπολελοιπότων τῶν τε
χρειωδῶν καὶ τῶν ἀναγκαίων, καὶ πολλὰ τάλαιπωρησάντων
τῶν μετ' αὐτοῦ, ἐπειδὴ καιρὸς τοῦ πολέμου καὶ μάχης ἀφί-
κετο, τραπεῖς εἰς φυγὴν τιτρώσκειται δόρατι, καὶ τοῦ αἵματος
διὰ τῶν ῥινῶν φερομένου, λαβὼν αὐτοῦ ταῖς χερσὶ καὶ εἰς
20 τὸν ἀέρα λικμήσας ἔφη “νενίκηκας, Χριστέ. κορέσθητι, Να-
ζωραῖε,” καὶ οὕτως ἀπέρριψε τὴν δολίαν αὐτοῦ ψυχὴν. οὗ
τὸ σῶμα ἀπεκομίσθη ἐν Ταρσῶ καὶ ἐτάφη πλησίον τοῦ τά-
φου Μαξιμιανοῦ υἱοῦ Γαλλερίου. ἀπεκομίσθη δὲ αὐθις ἐν

12. ἀτιμωρητοῦ C

victu et amore moderatissimus, sed quod reliqua attinet ineptus et impius. Christianorum mysteriis initiatus, postea ea sprexit et Graecorum anteposuit, impietate pietatem mutans et virtutem nequitia et sententiae inconstantia. hic praecursoris sepulchrum aperuit et reliquias eius igni tradidit cineresque dissipavit; simulacrum Christi, quod Paneade mulier profluvio laborans erexerat, frangi tollique iussit, ibique impie Iovis simulacrum constituit. idem multas sanctorum reliquias combussit, quod tamen non inultum tulit. nam bellum cum Persis gerens a transfugis inductus est, ut naves combureret. tum quum satis diu per deserta et montana loca iter fecisset, omnibus necessariis rebus perditis, milites eius magnam calamitatem perpassi sunt, ita ut cum dimicandum esset, in fugam verterentur. in ea fuga hasta vulneratus profluentem per nares sanguinem manibus excepit et in aerem sparsit dicens: “vicisti Christe, satiare Nazarene.” sic scelestam animam exspiravit. corpus eius Tarsum delatum est et prope Maximianum Gallerii filium sepultum. inde Cpolim allatum est depositumque prope Iovianum arca porphyretica cylindrica iuxta

Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἐτέθη ἔνθα καὶ τὸ Ἰοβιανοῦ, ἐν λάρνακι πορφυρῷ κυλινδροειδεῖ μετὰ Ἑλένης θυγατρὸς Κωνσταντίνου καὶ γυναικὸς αὐτοῦ. τῆς δὲ ἐκκλησίας τότε ἐπὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου ἐκράτει Εὐδόξιος Ἀρειανός. Κωνσταντίνου τελευτήσαντος Ἰουλιανὸς μονοκράτωρ γενόμενος ἀναιδῶς⁵ ἔλληριζε, καὶ τὸ ἅγιον βάπτισμα αἵματι θυσιῶν ἀπεπλύνατο. Εὐσεβίον πρῶτον τὸν βασιλείον εὐνοῦχον ἀνεῖλεν ὡς ἀδικητήν, τοῦ δικαίου δῆθεν δόξαν θηρώμενος. ἐδίωξε δὲ καὶ πάντας εὐνοῦχους τοῦ παλατίου διὰ τὸ καὶ τὴν γαμετὴν ἀποβαλεῖν, διὰ τὸ εἶναι ἀδελφὴν Κωνσταντίνου, μίσει τῷ πρὸς αὐτόν.¹⁰ ἀλλὰ καὶ μαγεῖρους καὶ κουρεῖς, ἐκ δὲ τοῦ δημοσίου δρόμου καμήλους βόας ὄνους καὶ ἡμιόνους· μόνους δὲ τοὺς ἵππους τῷ δημοσίῳ δρόμῳ ὑπουργεῖν συνεχώρησεν. ὁ αὐτὸς ἐνομοθέτησεν μὴ μετέχειν Χριστιανὸς Ἑλληνικῶν μαθημάτων. Ἀπολλινάριος δὲ τῇ μὲν θείᾳ γραφῇ ὕλη χρησάμενος, πάντων¹⁵ δὲ ποιητῶν τοὺς χαρακτῆρας μιμησάμενος, ἔγραψε τοῦ δι' αὐτῶν παιδεύεσθαι Χριστιανούς. Ἰουλιανὸς δὲ μαντεῖαις καὶ θυσίαις καὶ δαιμόνων ἀπάταις φραξάμενος κατὰ Περσῶν ἐστράτευσεν, ὅτε καὶ χρησμὸν λέγεται λαβεῖν ἔχοντα οὕτως “νῦν δὲ πάντες ὠρμηθήμεν θεοὶ νίκης τρόπαια κομίσασθαι²⁰ περὶ Θηρὶ ποταμῷ· τῶν δὲ ἐγὼ ἡγμονεύσω, θουῖρος πολέμοκλονος Ἄρης.

1. τοῦ C   15. τὴν μὲν θείαν γραφὴν ὕληχρησάμενος C   19.
8τι C   21. τὸν C

Helenam uxorem, Constantini filiam. sub Iuliano apostata ecclesia potitus est Eudoxius Arianus. mortuo Constantio Iulianus imperator factus impudenter graecos mores sectatus est et sanctum baptisma sacrificiorum sanguine eluit. Eusebium primum eunuchum regium ut sortem necare iussit, iustorum scilicet gloriam persequens. omnes praeterea palatii eunuchos eiecit ob repudiatam a se uxorem, quam quod Constantini soror erat, odio illius dimisit. item coquos et tonsores, et ex publico cursu camelos, boves, asinos mulasque eiecit; solos equos publico usui inservire sivit. idem legem tulit, ne participes fierent Christiani graecarum litterarum. tum Apollinarius, sacra scriptura usus omnes poetas imitatus est, quibus erudirentur Christiani. Iulianus vaticinationibus, sacrificiis et deorum fraudibus inductus contra Persas profectus est, postquam hoc oraculum accepisse dicitur: “nunc omnes surreximus dii, ut victoriae insignia tibi tradamus; dux ero ego, fortis et bellicosus Mars.

Ἰοβιανός.

Ἰοβιανός ἐβασίλευσε μῆνας ὀκτώ ἔτος ἕν. ὃς ἐν μὲν τῷ στρατιῇ Χριστιανὸν αὐτὸν ὠμολόγει, ἣν δὲ καὶ γνωστὸς τῷ Ἰουλιανῷ· ὃς καὶ ὀπισθεν αὐτοῦ περιπατῶν τὴν Ἰουλιανοῦ ὀφθαλμύδα διαπεπάτηκε· πρὸς δὲ πρὸς ἐπιστραφεῖς Ἰουλιανός, καὶ ἰδὼν οὐκ ἄλλον ἄλλ' αὐτόν, εἶπεν “εἶθε γοῦν ἄνθρωπος.” οὗτος Ἰοβιανός ὑπὸ τοῦ στρατοῦ παντὸς ἤρέθη βασιλεὺς τῷ τε εὐσεβείῃς εἶναι περιφανῶς καὶ τῇ πραῦς καὶ ἐπιεικῆς. ὃς εἰρηρικὰς σπονδὰς καὶ μετὰ Περσῶν ποιήσας ἐν τῷ ὑποστρέ-
 10 φειν εἰς τὸ Βυζάντιον ἐν Ἀγκύρᾳ τῆς Γαλατίας, ἐν χωρίῳ Δαδαστάνῳ, μύκητα πεφαρμαγαμένον φαγὼν ἐτελεύτησεν. ἀπεκομίσθη δὲ τὸ σῶμα αὐτοῦ; καὶ ἀπετέθη ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐν λάρνακι πορφυρῷ. Ἰοβιανός δὲ τὸν περιλειφθέντα στρατὸν σῶσαι θέλων ἠναγκάσθη Νίσιβιν μεγά-
 15 λην καὶ πολυάνθρωπον τοῖς Πέρσαις παραχωρῆσαι. ὁ αὐτὸς προέτεινε τῷ στρατῷ ὡς ἄρχειν οὐ δύναμαι στρατοῦ ἐν τοῖς χρόνοις Ἰουλιανοῦ ἐλληνίζειν ἐθίσαντος· πρὸς δὲ πᾶς ὁ στρατὸς Χριστιανοὶ ὑπάρχειν ὠμολόγησαν. Ἰοβιανός οὗτος ἦν τῇ ἡλικίᾳ εὐμήκης, ὥστε μηδὲν τῶν βασιλικῶν ἱματίων
 20 ἀρμόσαι αὐτῷ. γυνὴ δὲ ἦν αὐτῷ Χαριτώ, ἣτις οὐδὲ αὐτὸν βασιλεύσαντα ἐθεάσατο. τὴν δὲ ἐκκλησίαν κατεῖχεν ἐπὶ αὐτοῦ Δημόφιλος Ἀρειανός.

14. μεγάλην] πόλιν μεγάλην?

ΙΟΒΙΑΝΟΣ.

Iovianus unum annum et 8 menses regnavit. In exercitu Christianum se confessus est, notusque fuit Iuliano. post quem quum quondam incederet, chlamydem eius pedibus laceravit; quum se Iulianus revertisset, neque alium quam illum videret “utinam, inquit, certe homo.” hic Iovianus a toto exercitu rex creatus est, quod pius erat, mitis et moderatus. facta cum Persis pace Byzantium revertabatur, sed Ancyrae, Galatae urbe fungo venenato comeso mortuus est. corpus eius sepultum est in ecclesia sanctorum apostolorum in arca porphyretica. Iovianus, quum reliquum exercitum servare vellet, coactus est, Nisibin, urbem magnam et incolis plenam, Persis tradere idem exercitui declaravit, imperare se non posse, quum exercitus Iuliani temporibus graecos mores secutus esset; ad quod totus exercitus Christianum se est confessus. Iovianus statura fuit magna, ita ut nihil e regis vestibus commodum ei esset; nupserat ei Charito, quae regnantem eum nunquam vidit. in ecclesia primoipatum habebat Demophilus Arianus.

Οὐαλεντινιανός.

Οὐαλεντινιανός. οὗτος ἀνηγορεύθη ἐν Νικαίᾳ τῆς τῶν Βιθυνῶν ἐπαρχίας παρὰ τοῦ στρατοπέδου διὰ τὸ εὐδοκιμῆσαι αὐτὸν ὡς Χριστιανὸν ἐν τῇ ὁμολογίᾳ ἐπὶ Ἰουλιανοῦ. ἦν δὲ τὴν μορφὴν τοῦ σώματος ἀνὴρ εὐμεγέθης, τὴν χροιάν 5 ἄρρυθρός, τὴν τρίχα τῆς κεφαλῆς ἐπίξανθον ἔχων, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὠραίους. ἰστέον ὅτι γυναῖκες Οὐαλεντινιανοῦ δύο ὑπῆρχον, Σιβῆρα καὶ Ἰουστίνα, ἦντινα διὰ κάλλος ἔτι ζώσης Σιβῆρας ἐγημε, καὶ νόμον ἔθετο τοὺς θέλοντας δύο γυναῖκας ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀγαγέσθαι ἀκωλύτους εἶναι. ἀνηρέθη δὲ τὸ 10 σῶμα αὐτοῦ ἀπὸ τῶν Γαλλιωῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἐτέθη ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων. κατεῖχε δὲ τὴν ἐκκλησίαν Εὐδόξιος καὶ Δημόφιλος Ἀρειανός. Οὐαλεντινιανός ἐβασίλευσεν ἔτη τρία, οὗ καὶ τὸ αὐστηρὸν διὰ τὸ δίκαιον ἐπηρεϊτό τε καὶ ἐθανμάζετο. οὗ γὰρ ἄνευ λογισμοῦ τὸ αὐ- 15 στηρὸν ὡς ἐκέκτητο ἤδεισαν, ἀλλ' αἰεὶ τῷ δικαίῳ τὰ πρῶτα παρεῖχεν, ὑπ' οὐδενὸς ἐκ τούτου περικυρπόμενος, οὐδὲ μετατιθέμενος ὑπὸ τινος ἐξ ὧν ἄνωξ ἐβουλεύσατο. ὅς ὑπὸ τοῦ στρατοῦ μετὰ Ἰοβιανὸν ἀνηγορεύετο. καὶ ἐπεὶ ἐν Κων- 20 σταντινουπόλει ἤξιουν αὐτὸν κοινωνὸν προσλαβέσθαι τῆς βασιλείας, ἔφη "λήψομαι κοινωνὸν ὃν ἂν ἐθέλω," καὶ φθάσας εἰς Νικομήδειαν ἐπνυθάνετο τῶν ἐν τέλει περὶ τοῦ σὺν αὐτῷ

5. χωρὰν C   10. ἀγαγέσθαι C   17. παρεῖχεν C   20. προ-
λαβέσθαι C   22. σὺν αὐτοῦ βασιλεύσαντος C

VALENTINIANUS.

Valentinianus imperator ab exercitu declaratus est Nicaeae, Bithyniae urbe, quod bene audiebat, Christianum se sub Iuliano professus; corpore fuit magno rubroque colore, coma flava, oculis pulchris. fuerunt Valentiniano uxores duae Sibera et Iustina, quam pulchritudinis causa vivente Sibera duxit, legemque tulit, ne qui duas uxores simul ducere vellent, impedirentur. corpus eius a Gallis Cpolim delatum in sanctorum apostolorum ecclesia sepultum est. in ecclesia imperarunt Eudoxius et Demophilus Arianus. Valentinianus 3 annos regnavit, eiusque austeritatem propter iustitiam laudavere et admirati sunt, sciebant enim non temere eum austeritate uti, sed primam semper iustitiae rationem habere, a qua nulla re retinebatur, neque, quae decreverat, mutabat. hic ab exercitu post Iovianum rex declaratus est, cumque Cpoli vellent eum collegam imperii sibi eligere, "collegam, inquit, assumam, quem voluero." tum Nicomediam profectus magistratus de regnatura secum consuluit. respondit Dae-

βασιλεύσοντας. ἵπρος δὲν Δαυλάφος συγκλητικὸς ἀπεκρίνατο
 “εἰ τοὺς σοὺς φιλεῖς, κράτιστε αὐτοκράτορ, ἔχεις ἀδελφόν,
 εἰ δὲ τὴν πολιτείαν, σκόπησον ὅτω ἂν τὴν ἀλουργίδα περιβά-
 λης.” ὁ δὲ τῇ φύσει μᾶλλον πιστεύσας τὸν ἀδελφὸν Οὐά-
 5 λεντα προσελάβετο. καὶ ἑαυτῷ μὲν τὴν δύσιν ἀπένειμεν,
 ἔθνων τινῶν ἐπανάστασιν ἐνταῦθα μαθῶν, τῷ δὲ Οὐάλεντι
 τὴν ἀνατολήν. ἦν δὲ περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς βασιλείας παρὰ
 Σαλουστίου τινὸς μεμαθηκῶς ὡς ἐγκρατῆς αὐτῆς γενήσοιτο·
 ὃν καὶ μηδενὸς ἀποτεύξεσθαι ὑπέσχετο, ἐπειδὴν ἐπὶ τῆς τοι-
 10 αῖτης ἀρχῆς γένηται. βασιλεύσας δὲ καὶ ἀπαιτούμενος κατὰ
 τὴν ὑπόσχεσιν ὑπὸ Σαλουστίου τὴν ἐπάρχου ἀρχὴν, ἔφη μὴ
 δεῖν ἴσως τὴν τῶν ἐπαγγελιῶν φυλάττεσθαι πίστιν, ὅταν τοῦτο
 βλάβος φέρῃ τῇ πολιτείᾳ. ἐπὶ τούτου γυναικὸς τινος διηρηπάγῃ
 ἢ οὐσία ὑπὸ Ροδάνου πραιποσίτου· ὁ δὲ βασιλεὺς κρίνας αὐ-
 15 τοὺς προσέταξε τῷ πραιποσίτῳ ἀποδοθῆναι αὐτῇ τὰ ἴδια. ὁ
 δὲ οὐκ ἐπέισθη. ὅπερ μαθῶν ὁ βασιλεὺς προσελθεῖν αὐτῷ
 ἔφη τὴν γυναῖκα· ἣ δὲ ἐν ἵπποδρομίᾳ προσῆλθε θεωμένου
 τοῦ βασιλέως· ἐρωτηθεῖσά τε καὶ εἰπούσα τὴν ἀπειθειαν τοῦ
 πραιποσίτου ἐκέλευσε τὸν πραιπόσιτον παριστάμενον αὐτῷ μετὰ
 20 τῶν ἀμφίων τῆς ἀξίας, πυρὰν μεγάλην ἀνάφαντας εἰς τὴν
 σφενδόνην καῦσαι αὐτὸν καὶ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ πᾶσαν ἀποδο-

5. ἑαυτοῦ μὲν τῇ· δύναμιν C   6. δὲ om C   9. ἀποτεύξα-
 σθαι C. hinc quae minutis litteris descripsi, a Cedreno pleraque
 sumpta, eorum locum C vacuum habet.   17. ἵπποδρομίᾳ C
 20. ἀνάφαντες C

laphus senator. “si tuos amas, fortissime imperator, fratrem habes,
 si civitatem, vide, cui purpuram induas. ille naturae magis confusus
 Valentem fratrem assumpsit, ac sibi quidem occidentem delegit, gen-
 tes ibi nonnullas defecisse certior factus, Valenti orientem tribuit.
 quomodo imperio potiretur edoctus erat a Sallustio quodam, cui pro-
 miserat nihil eum non impetrare, quum ipse imperio potitus foret;
 iam rex factus, quum a Sallustio secundum promissum provinciae ad-
 ministrationem rogaretur, respondit non debere promissorum fidem
 servari, quum civitati inde damnnum nasceretur. sub hoc mulieris
 cuiusdam res familiaris a Rhodano praeposito direpta est; rex rem
 iudicans praepositum iussit, mulieri sua reddere. ille vero non obe-
 divit. quod cum rex comperisset, mandavit, ut mulier ad se veni-
 ret; illa in circo ad imperatorem accessit et interrogata de praepo-
 siti inobedientia detulit; tum imperator praesentem praepositum cum
 vestibibus in magnum rogam imponi et in funda comburi, remque fa-
 miliarem totam mulieri tradi iussit. Valentinianus Calcedone urbe
 deleta illis lapidibus magnum aquaeductum urbis aedificavit et aquam in

Θῆναι τῇ γυναικί. οὗτος καὶ τὴν πόλιν Καλχηδόνα καταλύ-
 σας τοῖς λίθοις αὐτῆς τὸν μέγαν ὑδραγωγὸν τῆς πόλεως ἐκτι-
 σε, καὶ τὸ ὕδωρ εἰσήγαγεν ἐν τῇ πόλει. καταπολεμήσας δὲ
 τοὺς Σαυρομάτας, πρέσβεις ἀπ' αὐτῶν ἰδὼν ἐλθόντας, ἠρώ-
 τησεν εἰ τοιοῦτοι εἶεν Σαυρομάται· καὶ μαθὼν ὡς οἱ ἄρι-5
 στοι πρὸς αὐτὸν ἦκασι, πλησθεὶς θυμοῦ καὶ πρηγεὶ τῇ χειρὶ
 τὸν μηρὸν πληξας ἔφη “δεινὰ Ῥωμαίοις, εἰ τοιοῦτοι ὄντες
 πρεσβεύειν ἀξιοῦσιν.” ἐκ δὲ τοῦ θυμοῦ φασὶ ἀναστομωθῆ-
 ναι φλέβα καὶ ἀρτηρίαν διαρραγῆναι, καὶ αἵματος πολλοῦ
 ἐκχυθέντος τελευτῆσαι τὸν αὐτὸν βασιλέα Οὐαλεντινιανόν.¹⁰
 Οὐαλεντινιανὸς ὀρθοδοξότατος ὢν Ἀμβρόσιον ἐν Μεδιολάνῳ
 προεχειρίσατο ἐπίσκοπον· ὃν φασὶ τοὺς ἀδίκους ἄρχοντας
 ἐπὶ τοῦ βασιλέως διελέγχειν. οἱ Γότθοι κακῶς ἐχρῶντο Οὐά-
 λεντι· ὁ δὲ αἰτεῖ τὸν θειότατον Οὐαλεντινιανὸν πέμψαι αὐ-
 τῷ στρατὸν εἰς βοήθειαν· ὁ δὲ οὐ μόνον οὐ δέδωκεν,¹⁵
 ἀλλὰ καὶ ἐπωνείδισεν εἰπὼν ὅτι οὐ χρὴ ἐπαμύνειν ἀνδρὶ
 πολεμοῦντι θεῷ. ἐπὶ αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις Βασίλειος καὶ Γρη-
 γόριος ἠκμαζόν, παιδευόμενοι παρὰ Ἱμερίῳ καὶ Προαιρεσίῳ
 εὐδοκίμοις σοφισταῖς. ἐμαθήτευσαν δὲ καὶ παρὰ Λιβανίῳ
 τῷ ἐν Ἀντιοχείᾳ σοφιστῇ.

20

Οὐάλης.

^{εωπβ}
 τῆς σπῆ

Οὐάλης ἐβασίλευσεν ἔτη τρία. ἐπὶ αὐτοῦ οἱ Γότθοι πε-

4. ἐπ' C   9. φλέμα C   22. Οὐάλης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. οὐ-

urbem introduxit. bellum gerens cum Sauromatis, quum legatos eorum videret ad se venire, interrogavit, num tales Sauromatae essent, cumque comperisset praestantissimos eorum ad se venisse, irato animo femur manu percutiens “vae, inquit, Romanis, quum tales homines legationibus cum iis agere volunt;” tum ira venam apertam esse dicit et arteriam crevisse, et Valentinianum multo sanguine profuso mortuum esse. Valentinianus, verae fidei sectator, Ambrosium Mediolani episcopum fecit, qui iniustos apud regem fertur accusasse. Gothi male habebant Valentem; is igitur divinum Valentinianum petiit, ut exercitum sibi auxilio mitteret. ille vero non solum non dedit, sed conviciatus est etiam dicens, non adiuvandam esse hominem qui cum deo certaret. sub eo Athenis Basilius et Gregorius floruerunt, educati ab Himerio et Proaeresio, sophistis illustribus; instituti sunt etiam ab Libanio, sophista Antiochensi.

VALENS.

Valens triennium regnavit. sub eo Gothi Maeotin paludem trans-

ῥάσαντες τὴν Μαιῶνιν λίμνην ἐλάφου ἡγησαμένης ἤλθον εἰς
 τὴν Θράκην, καὶ δύο γεγονότες μέρη ἀλλήλοις ἐμάχοντο. καὶ
 συμμαχίαν αἰτήσαντες οἱ τοῦ ἐνὸς μέρους παρὰ Οὐάλεντος
 ἐν ὑποσχέσει τοῦ Χριστιανούς γενέσθαι, ὅθεν καὶ βαπτισθέν-
 5 τες Ἀρειανοὶ ἀπεκατέστησαν, καθὼς ἦν καὶ Οὐάλης. μετὰ
 τοῦτο οὖν ἐν Συρίᾳ τοῦ Οὐάλεντος διατριβόντος οἱ Σκύθαι
 περάσαντες κατὰ τῆς πόλεως εἰσέφρησαν, σπονδὰς μὴ φυλά-
 ξαντες μετὰ τὸ βαπτισθῆναι αὐτούς· ὁ δὲ καταλαβὼν καὶ
 πολεμήσας ἠττηθεὶς κατέφυγεν ἐν ἀχυρῶνι, ἐν χωρίῳ Ἀδρια-
 10 νουπόλεως, καὶ κατεκῆ ἐκεῖσε. γυνὴ δὲ τούτῳ Δομνίκα
 Ἀρειανῆ διάπυρος· Δημόφιλος δὲ Ἀρειανὸς τὴν ἐκκλησίαν
 εἶτι κατεῖχε. πολλὰ δὲ δεινὰ Οὐάλης κατὰ τῶν ὀρθοδόξων
 εἰργάσατο, ἐμπρησμοὺς θαλαττίους σὺν αὐταῖς νηυσὶ καὶ
 πνιγμοὺς ἐν ὕδασι καὶ βασάνους ἄλλας πολλὰς. πᾶσαν οὖν
 15 ἐκκλησίαν πορθήσας ἤκεν εἰς Καισάρειαν, κατὰ Βασιλείου
 πρῶξας οἷα καὶ ὁ Θεολόγος εἰς τὸν ἐπιτύφιον γέγραπεν, ὅταν
 καὶ Γαλάτιος υἱὸς Οὐάλεντος καὶ ἡ σύμβιος Δομνίκα νόσφ
 χαλεπῆ ἐχειμάσθησαν, καὶ Δημοσθένους δὲ ἐνὸς τῶν ὀπο-
 ποιῶν Οὐάλεντος ἐν τῇ ὁμιλίᾳ τῇ πρὸς Οὐάλεντα μεμφομέ-
 20 νου Βασιλείου καὶ βαρβαρίζοντος, εἰπεῖν τὸν διδάσκαλον “ἰδοὺ
 ἔθεασάμεθα καὶ Δημοσθένην ἀγράμματον.” πολλοὺς Οὐάλης
 ἐφόνευσεν ὑπονοηθέντας βασιλεύειν ἀπὸ τοῦ θῆτα γράμματος.

τος ἦν τὴν ἡλικίαν διμοιρίαν ἔχων, αὐθάδης τὸν τρόπον καὶ
 ὑπερήφανος, καὶ πρὸς αἱμάτων χύσεις ἐτοιμοτάτους ἔχων τὰς
 φρένας, ἀσυμπαθὴς τε καὶ παντὸς ἐλέους ἀλλότριος. m.

gressi ducente cervia in Thraciam venerunt, et in duas partes divisi
 sibi invicem bellum intulerunt. quorum altera pars a Valente auxi-
 lium petiit. et Christianam fidem se amplecti velle promisit; inde
 baptizati Ariani facti sunt, quoniam Valens Arianus. posthac quum
 Valens in Syria esset, Gothi fines transgressi urbem petierunt ruptis
 post baptismum pacis conditionibus. Valens obviam iis profectus di-
 micavit, victus autem in fuga sub palea se abscondidit, ibique igni
 periit. uxor eius dominica Ariana fuit fervida; ecclesiam tenebat De-
 mophilus Arianus. Valens multis malis orthodoxos excruciauit, in
 mari eos cum navibus comburens, aqua suffocans, multisque aliis
 suppliciis eos afficiens. omni igitur ecclesia deleta Caesaream venit,
 et in Basilium ea perpetravit quae in epitaphio theologus comme-
 morat. tum Galatius, Valentis filius et dominica uxor gravi morbo
 perierunt. Demosthenes, ex coquis Valentis quidam quum in sermone
 cum Valente Basilio malediceret et barbaramente loqueretur, dicitur
 magister dixisse: “ecce, vidimus etiam illiteratum Demosthenem.” Va-
 lens multos necavit, quos suspicabatur a th littera oriri.

Γρατιανὸς Οὐαλεντινιανοῦ.

Γρατιανὸς υἱὸς Οὐαλεντινιανοῦ ἐβασίλευσεν ἔτη τρία καὶ μετὰ Θεοδοσίου ἔτη τρία· οὗτος γὰρ τὸν μέγαν Θεοδοσίον προεχειρίσατο εἰς βασιλείαν ἐν Βυζαντίῳ, ἀγαγὼν ἐξ Ἰσπανίας ὅς πρὸς τὸ πολεμεῖν τοὺς Σκύθας τὴν Θράκην ληϊζομένους, αὐτὸς ἐν Ῥώμῃ διέτριβε. Μάξιμος δὲ τις Βρεττανὸς δυσανασχετῶν ὅτι Θεοδόσιος ὑπὸ Γρατιανοῦ βασιλείας ἤξίσται αὐτοῦ μηδεμιᾶς τυχόντος τιμῆς, διήγειρε τοὺς ἐν Βρεττανίᾳ ἀντάραι Γρατιανῷ· καὶ ἀποστέλλει Ἀνδραγάθιον κατ' αὐ- 10 τοῦ. ὃ δὲ εἰσῆλθεν ἐν φορείῳ καταστέγῳ, φημίσας τὴν γυναικα Γρατιανοῦ εἶναι ἐκ Βρεττανίας ἐπανήκουσαν. ἥς τῇ ἀγάπῃ Γρατιανὸς κρατηθεὶς τῷ φορείῳ προσῆλθε, καὶ ἀνακαλύψας βλέπει τὸν Ἀνδραγάθιον, ὃς παραντίκα διὰ στρατιωτῶν παρεσκευασμένων ὄντων ἐπὶ τούτῳ Γρατιανὸν διεχειρί- 15 σατο. μετετέθη δὲ ὑπὸ Θεοδοσίου Γρατιανὸς εἰς τοὺς βασιλικοὺς τάφους, ὅστις τοσοῦτον εὐστόχως καὶ ἐπὶ πολὺ ἐτόξευεν ὡς λέγειν τινὰς τὰ Γρατιανοῦ βέλη φρένας ἔχειν. ἐπὶ Γρατιανοῦ Μελέτιος ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιοχείας ἐν Κωνσταντινουπόλει γενόμενος, καὶ Δημόφιλον εὐρῶν τὰς ἐκκλησίας 20 κατέχοντα, Γρηγόριον τὸν θεολόγον ἐκ Ναζιανζοῦ ἤγαγεν πρὸς τὴν τῆς Ἀρειανικῆς πλάνης κατάλυσιν.

8. ἔχοντες C

GRATIANUS.

Gratianus Valentiniani filius triennium regnavit et cum Theodosio iterum triennium. hic enim Byzantii regem fecit Theodosium Hispanum, qui cum Scythis Thraciam populantibus bellum gereret; ipse Romae degit. sed Maximus quidam Britannus aegre ferens Theodosium a Gratiano in regnum assumptum esse, quum ipse nullum honorem esset adeptus, Britannis persuasit ut a Gratiano deficerent, misitque ad illum Andragathium. is lectica aperta profectus famam sparsit, Gratiani uxorem ex Britannia advenire. eius amore Gratianus commotus quum ad lecticam accessisset eamque aperuisset, Andragathium conspexit, qui statim per paratos milites Gratianum interfecit. sepultus est a Theodosio Gratianus in regis sepulchris. fuit autem tanta iaculandi peritia, ut dicerent quidam, spicula eius mente praedita esse. sub Gratiano Meletius, Antiochensis episcopus Cpolim profectus, quum Demophilum inveniret in ecclesia dominantem Gregorium theologum Nazianzo abduxit ad Arianum errorem extinguendum.

Θεοδόσιος ὁ μέγας.

Θεοδόσιος ὁ μέγας ἐβασίλευσεν ἔτη ις'. οὗτος ἦν τὴν μὲν ἀναδρομὴν τοῦ σώματος σύμμετρος, ἄμειπτος, ἐπέρουθρος τῷ προσώπῳ, ξανθὴν ἔχων τὴν τρίχα, τὴν ῥίνα λεπτήν καὶ ἐπί-
 5 γυρνον, χαρίεις τὴν ὁμιλίαν, τὸν τρόπον δὲ χαριέστερος, καὶ
 εὐγενὴς ἐξ Ἰβήρων τῶν καὶ Ἰσπανῶν, ἔχων γυναῖκα ὀνόματι
 Πλακίλλαν, ἐξ ἧς ἔσχεν Ἀρκαδίον καὶ Ὀνώριον. τελευτησά-
 10 σης Γάλλαν ἀδελφὴν Γρατιανοῦ ἔγημε, καὶ κατὰ τῶν Σκυ-
 θῶν χωρήσας πάντας ἀνείλε· τοὺς δὲ τοὺς συγγενεῖς Γρα-
 15 τιανοῦ ἀνελόντας τυράννους ἐν Ῥώμῃ, καὶ Ἀνδραγάθιον τὸν
 αὐτὸν διαχειρισάμενον, πάντας θανάτῳ παρέδωκεν. [ἐπὶ δευ-
 τέρῳ δὲ] τῷ δευτέρῳ ἔτει αὐτοῦ γέγονεν ἡ δευτέρα σύνοδος
 ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ πατέρων ῥν', κατὰ Μακεδονίου
 τοῦ πνευματομάχου· ὑπῆρχον δὲ Τιμόθεος Ἀλεξανδρείας,
 20 Μελέτιος Ἀντιοχείας, Κύριλλος Ἱεροσολύμων, Γρηγόριος ὁ
 θεολόγος. ἀνεθεμάτισαν Μακεδόσιον περὶ τοῦ ἁγίου πνεύ-
 ματος βλασφημοῦντα, καὶ σὺν αὐτῷ Σαβέλλιον καὶ Ἀπολινά-
 ριον. ἀπέχει οὖν ἡ δευτέρα σύνοδος ἀπὸ τῆς πρώτης ἔτη
 ἐξήκοντα· ὅτε καὶ Γρηγόριος ὁ θεολόγος τῆς ἐκκλησίας ἐξε-
 25 βλήθη. ἤχθη δὲ ἐπὶ αὐτοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἡ κεφαλὴ
 Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ καὶ τὰ λείψανα τῶν ἁγίων μαρτύ-
 ρων Τερεντίου καὶ Ἀφρικάνου, καὶ ἀπετέθησαν εἰς τὴν ἁγίαν

6. tel.] ἤς tel.?

19. ἐν] ἐπὶ C

THEODOSIUS MAGNUS.

Theodosius magnus 16 annos regnavit; decenti erat statura, non reprehendendus, facie subrubra, coma flava, parvo et adunco naso, consuetudine gratus, gratior moribus; natus erat nobili apud Hispanos loco uxoremque habuit Placillam, ex qua sustulit Arcadium et Honorium. ea mortua Gallam, Gratiani sororem, duxit. contra Scythas profectus omnes devicit; eos vero tyrannos, qui Gratiani cognatos Romae necaverant, et ipsum Andragathium interfectorem, supplicio tradidit. altero eius anno factum est alterum Cpoli concilium patrum 150 contra Macedonium, sancti spiritus impugnatorem; adierant autem Timotheus Alexandrinus, Meletius Antiochenus, Cyrillus Hierosolymitanus, Gregorius theologus. excommunicaverunt Macedonium, qui sancto spiritui insultaverat, et cum illo Sabellium et Apollinarium. interiecti igitur inter hoc alterum primumque concilium 60 anni; tum etiam Gregorius theologus ex ecclesia pulsus est. sub eo allatum est Cpolim caput Ioannis baptistae et Terentii et Africani martyrum reliquiae, et depositae sunt in sanctae Euphemiae ecclesia.

Ἐλφημίαν ἐν τῇ πέτρᾳ. ὁ αὐτὸς ἤγαγε τὸν μέγαν Ἀρσένιον ἐκ Ῥώμης, ἀκούσας τῆς αὐτοῦ φιλοσοφίας καὶ θείου γνώσεως, καὶ τούτῳ Ἀρκάδιον καὶ Ὀνώριον τοὺς αὐτοῦ παῖδας δέδωκε παιδεύεσθαι παρ' αὐτοῦ τὰ ἱερά γράμματα· ὃν καὶ βασιλοπάτορα πεποίηκεν. οὗτος ἐν νυκτὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ ἤκουσε φωνῆς λέγουσας “Ἀρσένιε, φεῦγε τοὺς ἀνθρώπους καὶ σώζη.”

Οὗτος ὁ Θεοδοσίος, οὗς Κωνσταντῖνος ὁ μέγας τῶν Ἑλλήνων ναοὺς οὐ κατέλυσε ἀλλὰ κλεισθῆναι μόνον προσέταξε, πάντας ἕως ἐδάφους κατέλυσε. τελευταίων δὲ τὸν μὲν Ἀρκάδιον ἀποκαθίστησι βασιλέα Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς ἐώας ἀπάσης, Ὀνώριον δὲ σὺν Πλακιδίᾳ χειροτονεῖ τῆς δυνεως βασιλεῖς. καὶ ὁ μὲν Ὀνώριος ἔσχε τὰ βασιλεια εἰς Ῥάβενναν, Πλακιδία δὲ ἡ θυγάτηρ Γρατιανοῦ ἐν τῇ Ῥώμῃ. ἐπὶ τούτων Γιζέριχος εἰς Ῥώμην καὶ αἰχμαλώτους ἤγαγε 15 τὰς βασιλίδας.

Ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου Γρηγόριος ὁ θεολόγος ἐν τῇ νῦν ἐκκλησίᾳ Ἀναστασίας τῆς μάρτυρος, εὐκτηρίῳ ἔτι οὔσῃ μικρῷ, τοὺς ὀρθοδόξους ἐδίδασκεν. Ἀναστασίαν δὲ τὸν μέγαν οἶκον ὁ ἱστορῶν φησὶν ὀνομάζεσθαι ἢ διὰ τὴν τῆς ὀρθῆς 20 πίστεως ἀνάστασιν, ἢ διὰ τὸ γυναικα ἐγκύμονα πεσοῦσαν ἄνωθεν τελευτῆσαι, κοινῆς δὲ ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων γενομένης εὐχῆς ἀναστῆναι τὴν τελευτήσασαν. τὸ δὲ τὴν τοῦ ναοῦ ἐπωνυμίαν παρὰ τισι δίσσῳς ὀνομάζεσθαι τοῖς ἱστοροῦσιν οὕτως

17. ἐν om C

idem magnum Arsenium Roma recessivit, cuius de philosophia et divinarum rerum scientia compererat, eique Arcadium et Honorium tradidit, sacris litteris instituendos; eundem imperatoris patrem fecit. qui quum nocte ad deum precaretur, vocem audivit: Arsenie, fuge homines et servaberis.

Theodosius ea Graecorum fanà, quae non diruerat Constantinus magnus sed claudi tantum iusserat, omnia funditus delevit. moriens Arcadium regem constituit Cpolis omnisque orientis, Honorium et Placidiam occidentis reges fecit. Honorius Ravennae regiam sedem constituit, Placidia Romae. sub his Giserichus Romam cepit et reginas captivas secum abduxit.

Sub Theodosio Gregorius theologus in parvo oratorio, quae est nunc Anastasiae martyris ecclesia orthodoxos docuit; Anastasiam vero nominatam esse magnam domum historicus narrat vel propter fidei erectionem vel quod gravida mulier ex alto loco delapsa mortua est, sed communibus orthodoxorum precibus in vitam restituta est. quod

ἡρμάνευται, τὸ μὲν Ἀναστασίαν αὐτὴν κεκλήσθαι διὰ τὸ τὸν τῆς ὀρθοδοξίας λόγον ἐν αὐτῇ τὴν ἀνάστασιν δεξασθαι, τὸ δὲ Ἀναστασίαν καλεῖσθαι αὐτὴν διὰ τὸ συμβῆν ἐν αὐτῇ θαυματουργήματα.

5 Θεοδόσιος ἐδήλωσε Δημοφίλῳ ἢ τῆς Ἀρείου πλάνης ἀποστῆναι ἢ τῶν ἐκκλησιῶν ὑπεκστῆναι. ἐξῆλθεν οὖν κατησχυμένος, τεσσαράκοντα ἔτη τῶν Ἀρειανῶν κατασχόντων τὰς ἐκκλησίας. ἡ σύνοδος οὖν καὶ ὁ βασιλεὺς Γρηγόριον καὶ ἄκοντα βιασάμενοι τῷ θρόνῳ τῆς ἀρχιερωσύνης ἐνίδρυσαν, ὡς πολλὰ
10 κάμοντα καὶ τῆς λώβης τῶν αἰρέσεων τὴν πόλιν ἐλευθερώσαντα. τοὺς ἔξ Αἰγύπτου δὲ μαθῶν ὁ Γρηγόριος τῷ λόγῳ τούτου φθονήσας, τὸν συντακτῆριον λόγον ἐπιδειξάμενος ἐκουσίως τῆς ἐπισκοπῆς ὑπεχώρησε, Νεκταρίου αὐτ' αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ βασιλέως προχειρισθέντος.

15 Τὸ σῶμα Παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ Θεοδόσιος εἰς τὴν πόλιν εἰσήγαγε, καὶ ἐν τῇ ἐπὶ Παῦλον ὀνομαζομένῃ ἐκκλησίᾳ ἀπέθετο, ἣν ὑποκόμῃσε Μακεδόσιος Παύλῳ ἐπιβουλεύων.

Ἡλιόδωρος ὁ γράψας τὰ λεγόμενα Αἰθιοπικὰ ἐπίσκοπος ἦν Τρίκκης ἐπὶ Θεοδοσίῳ· γράφει δὲ καὶ διὰ στίχων ἰάμ-
20 βων τὴν τοῦ χρυσοῦ ποίησιν πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδόσιον.

Διὰ τοὺς γενομένους ἐν Θεσσαλονικῇ σὺν τῷ πλήθει καὶ τῷ ἐπάρχῳ καὶ τῷ παιδί αὐτοῦ, ἐν Μεδιολάνῳ Θεοδόσιος

1. τὸ om C	12. συνακτῆριον λόγον ἐπιδειξάμενος C	18.
δ om C	20. cf. Fabric. Bibl. Gr. t. 6 p. 156. SAM.	21.
suppl. Φορύβους. id.		

vero ecclesiae nomen dupliciter a quibusdam nominatur historici ita explicant, Anastasiam eam dici, quod verbum orthodoxiae in ea resurrectionem adeptum sit, et Anastasiam appellari propter factum in ea miraculum.

Declaravit Theodosius Demophilo aut Arianis erroribus ei abstinendum aut ecclesia cedendum esse. cessit igitur cum ignominia, postquam Ariani 40 annos in ecclesia imperarant. concilium et imperator Gregorium quamvis invitum episcopum fecerunt, utpote multa perperum et qui haeresis maculo urbem liberaverat. quum vero comperisset Gregorius Aegyptios aegre id ferre, oratione habita sponte se episcopatu abdicavit, Nectario in eius locum a rege creato.

Pauli martyris corpus Theodosius in urbem apportari et in Pauli ecclesia quam Macedonius condidit, sepeliri iussit.

Heliodorus, qui Aethiopica scripsit, sub Theodosio Triccae episcopus fuit; is iambicis versibus conscripsit, quomodo aurum confici posset, et Theodosio opus dedicavit.

Propter ea quae Thessalonicae facta erant cum multitudine, prae-

απειὼν εἴργετο τῆς ἐκκλησίας παρὰ Ἀμβροσίου ἐπὶ πολὺ· μετὰ πολλῆς οὖν ἰκασίας καὶ μετανοίας μόλις δεχθεὶς, ὡς ἔθος τὰ δῶρα προσενεγκῶν, τοῦ θυσιαστηρίου τοῦτον ἐκοτῆ-
ναι ἐκέλευσεν Ἀμβρόσιος, διδάξας ἱερέων καὶ βασιλέων τό-
πον· ὃς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐλθὼν ἐτύπωσε τοῦτο, τῶν δ
βασιλέων πρὸ τούτου ἐνδοθεν τοῦ θυσιαστηρίου ἰσταμένων.

Ἐν Ἀντιοχείᾳ ἡ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Πλακίλλης εἰκὼν
φύρων ἔνεκα πλείστων ἐπιθέσεως· δι' ἣν ὀργισθεὶς ὁ βασι-
λεὺς ὄλεθρον ἄρδην ἠπειλήσε τῇ πόλει· ἐλεκώλυτο δὲ διὰ
τὸν τοῦ θυμοῦ νόμον, ὃν ὁ Ἀμβρόσιος γράψαι τοῦτον πε-10
ποίηκε· τότε καὶ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος πρεσβύτερος ἐν
Ἀντιοχείᾳ ὦν τοὺς ἀνδριάντας ἔγραψε.

Θεοδοσίον ἐν Μεδιολάνῳ τελευτήσαντος, τὸ σῶμα αὐτοῦ
Ἀρκάδιος ἐν τῇ πόλει ἀποκομίσας κατατίθειν ἐν τῷ ἡρώῳ,
ὅπερ ὁ ἐν ἀγίοις Κωνσταντῖνος κατεσκεύασεν εἰς ταφήν. ἐν 15
δὲ τῆς ἀρχιαιρωσύνης καθέδραν κατεῖχεν Νεκτάριος.

Ἀρκάδιος.

Ἀρκάδιος ἐλθὼν ἀπὸ Ῥώμης ἐβασίλευσεν ἔτη κβ, εἰς ας
ἐν τῇ Ῥώμῃ Ὀνώριον. οὗτος ἐποίησεν ἴδιον ἀριθμὸν, οὗς
Ἀρκαδιακοὺς ἐκάλεσεν ἔστησε δὲ καὶ τὸν κίονα τοῦ Ξηρολόφου, 20

4. τύπον C   8. post ἐπιθέσεως adde κατηνέχθη.

fecto filioque suo Mediolanum Theodosius profectus ab Ambrosio
ecclesia exclusus est; post multam tandem supplicationem et muta-
tionem animi vix intromissus quum secundum consuetudinem munera
offerret, iussit eum Ambrosius extra sacrarium adstare, sacerdotibus
et regibus locum assignans. hoc Theodosius Cpolim reversus sanc-
vit, ut scilicet reges extra sacrarium adstarent.

Antiochiae Placillae, uxoris eius, simulacrum quum tributorum
causa violatum esset, iratus rex interitum urbi minatus est, impedi-
tus autem est iracundiae lege, quam ut ferret Ambrosius auctor fue-
rat. tum temporis Ioannes Chrysostomus, presbyter Antiochenus si-
gna scripsit.

Theodosio Mediolani mortuo Arcadius corpus eius in urbem af-
ferri et in heroo sepeliri iussit, quod sepulchrum sanctus Constanti-
nus aedificarat. episcopatum tenuit Nectarius.

ARCADIUS.

Arcadius Roma reversus 22 annos regnavit, regnante Romae Ho-
norio. is peculiarem numerum instituit, quos Arcadianos appellavit;
in Xerolopho columnam erexit, in qua simulacrum suum collocavit;

ιδρύσας ἐν αὐτῷ τὸν ἑαυτοῦ ἀνδριάντα, καὶ πόλιν ἐν τῇ
 Θράκῃ κτίσας ἐκάλεσεν Ἀρκαδίου πόλιν. ἐπὶ τούτου ἐξωρί-
 σθη Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος συσκευῆς γεγонуίας ὑπ' Εὐδο-
 ξίας Ἀγούστης καὶ Θεοφίλου πάπα Ἀλεξανδρείας· ἐπέμφθη
 5 ἐν Κουκουσῶ. ἀσπασαμένον δὲ αὐτοῦ Ὀλυμπιάδα θυγατέρα
 Σελεύκου ἀπὸ ἐπαρχῶν καὶ ἑτέρας σεμνὰς γυναῖκας, ἐξῆλθε
 τῆς ἐκκλησίας, καὶ παρευθὺ πῦρ ἐξελθὼν ἐκ τοῦ θυσιαστη-
 ρίου κατέκαυσε πάντα. τῷ αὐτῷ δὲ χρόνῳ ἀντήραν οἱ Ἰσαυ-
 ροὶ πραιδεύοντες μέχρι Καππαδοκίας. ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ Ἀρ-
 10 καδίου εἰσηλθε καὶ τὰ λείψανα τοῦ ἁγίου Σαμονήλ τοῦ προ-
 φητου, καὶ ἀπετέθησαν ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ πλησίον τοῦ ἐβδό-
 μου. ἀρρωστήσας δὲ ὁ αὐτὸς βασιλεὺς τελευτᾷ, καταλιπὼν
 Θεοδόσιον τὸν υἱὸν αὐτοῦ, πάντας τοὺς ὑπ' αὐτὸν ὄντας ἀρί-
 στους προαποκτείνας διὰ τὸ μείζον εἶναι τὸ ἐκείνου φρόνημα·
 15 ἐν οἷς ἦν καὶ Ρουφῖνος ὁ παρ' αὐτῷ μέγα δυνάμενος. ἐτέθη
 δὲ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἐν τῇ
 μισεμβρινῇ στοᾷ, ἔνθα καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ Εὐδοξία προαπε-
 τέθη ἐν λάρνακι Ῥωμαίῳ. Νεκταρίου τελευτήσαντος Ἀρχά-
 διος Ἰωάννην ἀπὸ Ἀντιοχείας ἀγαγὼν ποιεῖ πατριάρχην·
 20 τῶν εὐγενῶν δὲ ἦν ὁ Ἰωάννης καὶ ἐλλόγιμος, ᾧ καὶ Λιβᾶ-
 νιος ἐμαρτύρησε· πυθομένων γὰρ τῶν αὐτοῦ φοιτητῶν τίνα
 ἀντ' αὐτοῦ προΐστησι τῷ διδασκαλείῳ, “Ἰωάννην” ἔφη “εἰ
 μὴ ἐσυληθῆ ὑπὸ τῶν Γαλιλαίων.” μεταξὺ Ἰωάννου καὶ

20. ὦν C   21. γὰρ] δὲ γὰρ C

urbem in Thracia conditam Arcadiopolim nominavit. sub hoc Ioannes Chrysostomus in exilium est missus, initis consiliis ab Eudoxia Augusta et Theophilo, Alexandriae papa; missus est Cucusum. appetens Arcadius Olympiadem, Seleuci praefecti filiam aliasque mulieres nobiles, ex ecclesia cessit, et statim ignis ex ara proveniens eum combussit totum. eodem tempore Isauri defecerunt et praedantes usque ad Cappadociam venerunt. sub Arcadio etiam Samueltas prophetae reliquiae allatae sunt et depositae in templo eius prope septimum. morbo rex mortuus est relicto Theodosio filio, quum principes sibi subiectos omnes antea trucidasset, quod maiora adspirabat; in his fuit etiam Rufinus qui multum apud eum valebat; corpus eius sepultum est in sanctorum apostolorum ecclesia, ubi iam humata erat Eudoxia uxor arca Romana. mortuo Nectario Arcadius Ioannem Antiochia arcessitum patriarcham fecit. fuit Ioannes nobilis et illustris, cuius rei Libanius testis; interrogantibus enim discipulis, quemnam suo loco scholae praeficeret, “Ioannem, inquit, nisi eum Galilaei surripissent.” inter Ioannem et Epiphanium, Cypri episcopum, per Eu-

Ἐπιφανίου τῆς Κύπρου γογγυσμὸς . . . . Εὐδοξίαν γέγονεν ἐδήλωσε δὲ Ἰωάννης Ἐπιφάνῳ τὴν ἐν τῷ πλοίῳ αὐτοῦ τελευτήν, ὡσαύτως καὶ Ἐπιφάνιος τὴν ἐπ' ἐξορίας αὐτοῦ τελευτήν. μέλλων δὲ ἀποπλεῖν Ἐπιφάνιος ἐπὶ Κύπρον τοῖς παραπέμπουσι φίλοις ἔφη “σπεύδω ἐγώ, σπεύδω, ἀφίημι δὲ ὄμνῃ τὰ βασίλεια, τὴν πόλιν καὶ τὴν ὑπόκρισιν.” τελευτήσαντος Ἰωάννου ἐν τῇ ἐξορίᾳ χειροτονεῖται Ἀρσάκιος πατριάρχης.

Γαινᾶς Ἀρκαδίῳ ἀντάρας πολλὰ δεινὰ κατὰ τῆς πύλεως εἰργάσατο, πολέμον δὲ συρραγέντος κατὰ τε γῆν καὶ θάλασσαν αὐτὸς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἀπώλοντο.

Θεοδόσιος ὁ νέος υἱὸς Ἀρκαδίου.

Θεοδόσιος ὁ νέος υἱὸς Ἀρκαδίου ἐβασίλευσεν ἔτη λγ'. οὗτος ἔγχευε βουλῇ Πουλχερίας τῆς ἰδίας ἀδελφῆς καὶ Παυλίνου φιλουμένου παρ' αὐτοῦ Εὐδοκίαν Ἀθηναίαν ὄραιστα- τὴν πάνυ, θυγατέρα οὖσαν Λεοντίου τοῦ φιλοσόφου. ἐν τῇ μεγάλῃ δὲ ἐκκλησίᾳ ἀπίοντος αὐτοῦ, προσήγαγεν αὐτῷ πένης μῆλον μῆγα καὶ ὑπερφυές· ὅπερ ἰδὼν ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ σύγκλητος ἐξεπλάγησαν, καὶ δεδωκὼς τῷ πένητι νομισμάτα ἑκατὸν ἀπέστειλε τῇ Ἀγούστῃ. αὐτὴ δὲ νοσοῦντι τῷ Παυλίνῳ τῷ συμπράξαντι τοῖς γάμοις αὐτῆς ἀπέστειλε· πάλιν δὲ ὁ Παυλῖνος εἰσερχομένῳ τῷ βασιλεῖ ἐν τῷ παλατίῳ

1. . . .] δέ?

doxiam simultas intercessit; significavit Epiphānio Ioannes, in navi eum periturum esse, itemque Epiphānius Ioannem exulantem obituum. Epiphānius Cyprum navigaturus comitantibus amicis dixit: “festino equidem, vobis regiam, urbem et simulationem relinquens.” mortuo in exilio Ioanne Arsacius patriarcha creatus est.

Gainas ab Arcadio deficiens multa mala urbi intulit, sed terra marique commissis pugnis cum suis periit.

THEODOSIUS MINOR.

Theodosius minor Arcadii filius 33 annos regnavit. hic consilio Pulcheriae sororis et Paulini, quem amabat, duxit Eudociam Atheniensem pulcherrimam, Leontii philosophi filiam. quum in magnam ecclesiam iret pauper quidam homo malum ei attulit pergrande, quo viso rex et senatus mirati sunt; pauperi 100 nummos dedit et pomum Augustae misit; ea aegrotanti Paulino nuptiarum suarum effectori, misit; iterum Paulinus regi in palatium revertenti dedit. ille re perspecta ce-

ἄγοῶν ἀπέστειλεν. ὁ δὲ γνωρίζας ἀπέκρουσε, καὶ εἰσελθὼν ἤρω-
 τησε τὴν Ἀγούστην περὶ τοῦ μήλου. ἡ δὲ εἶπε φαγεῖν αὐτό·
 ὁ δὲ ὄρκωσεν αὐτὴν εἰς τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ, μὴ τιτι τοῦτο
 κέπομφεν· ἡ δὲ εἶπε φαγεῖν αὐτό· καὶ τοῦ μήλου ἐνεχθέν-
 5τος γέγονεν ἔκτοτε μεταξὺ αὐτῶν λύπη καὶ ἀπομερισμός. τὸν
 δὲ Παυλῖνον ἀποστείλας ἀνέλεν ὁ βασιλεὺς τυκτί. καὶ γνοῦ-
 σα τοῦτο ἡ Ἀγούστα ὡς ὑβρισθεῖσα ἐξώρμησεν εἰς τοὺς
 ἁγίους τόπους, κάκεῖ τελευτᾷ ἐν Ἱεροσολύμοις· ἐν δὲ τῷ
 10 κατ' αὐτῆς ἐνεκε Παυλῖνον.

Οὗτος δὲ ὁ Θεοδοσίος ἦν τὸ σῶμα μέσος, ὄμματα ἐς
 κύκλον τῶν βλεφάρων μείζονα ἔχων, μέλανά τε καὶ ὀξὺ βλέ-
 ποντα, εἰς λεπτή καὶ ὀρθία, μελίθριξ· πάσης παιδείας με-
 τασχῶν καὶ ἀστρονομίας, ἱππεύειν τε καὶ τοξεύειν ἀσκηθεῖς
 15 τοῦ μετρίου πέρα, μελίχιος ὢν τὸν τρόπον, καὶ ἐς ἄγρην ἐπι-
 τήδειος· ὥστε διὰ τοῦ καὶ πολλὰ τῶν κοινῶν διαπεσεῖν τῆ
 πρὸς τοὺς εὐνούχους κρατηθέντα αἰδῶ, οἵτινες ἦσαν Εὐτρό-
 πιος Λαῦσος καὶ Καλοπόδιος, καὶ πρὸς τούτοις Χρυσάφιος
 αὐτὸν κατεδουλώσατο. ὁ δὲ αὐτὸς βασιλεὺς Θεοδοσίος πέμ-
 20 ψας εἰσήγαγε τὸ λείψανον Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καὶ
 ἀπέθετο ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ τῶν ἁγίων ἀποστόλων. ἐπὶ αὐ-
 τοῦ δὲ ἀπετέθη καὶ τὰ λείψανα τῶν ἁγίων Στεφάνου καὶ
 Λαυρεντίου.

Ἐν δὲ τῷ τρισκαιδεκάτῳ αὐτοῦ εἶτι γέγονε καὶ ἡ τρίτη

16. διαπεσεῖς C

lavit et Augustam de malo interrogavit; illa sese edisse aiebat. tum rex
 eam per salutem iurare coegit nemini se misisse; et regina se edisse
 confirmavit. malo vero allato orta est inter eos moestitia et discor-
 dia. Paulinum rex noctu interfici iussit. quod quum Augusta com-
 perisset, ut offensa in sacra loca profecta est et Hierosolymis obiit;
 moribunda vero quum esset, iureiurando contendit, innocentem sese
 Paulini causa accusatam esse.

Hic Theodosius corpore fuit mediocri, oculi palpebris erant maio-
 res, nigri et acuti, nasus tenuis et rectus, crinis flavus; omni doctri-
 na et astronomia erat institutus, equitandi et iaculandi supra modum
 peritus, moribus mitissimus et venationis peritissimus, ita ut multa
 in re publica eunuchorum verecundia negligerentur; ii erant Eutro-
 pius Lausus et Calopodius, et praeter eos Chrysaphius eum sibi su-
 begerat. Theodosius rex misit, qui Chrysostomi reliquias referrent,
 quas in sanctorum apostolorum ara consecravit. sub eodem Stephani
 et Laurentii reliquiae consecratae sunt.

Anno eius 13 Ephesi tertia synodus fuit 200 patrum, in quibus

σύνοδος ἢ ἐν Ἐφέσῳ ὑπὸ διακοσίων πατέρων, ἐξ ὧν Κωνσταντίνος Ἀλεξανδρείας, Κελεστίνος πάπας Ῥώμης, Ἰουβενάλιος Ἱεροσολύμων, κατὰ Νεστορίου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀλεξάνδρου Ἱεραπόλεως, λέγοντος μὴ εἶναι θεοτόκον ἀλλὰ Χριστοτόκον. καὶ τοῦτον ἀναθεματίζοντες, ἐκέρχον-5 ζαν θεοτόκον κυρίως καὶ ἀληθῶς τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν. ἀπέχει δὲ τῆς δευτέρας ἢ τρίτης ἔτη ὀκτώ· ὅτι καὶ οἱ ἑπτὰ παῖδες ἀνέστησαν οἱ κοιμηθέντες ἐπὶ Λεκίου.

Ἐξῆλθε δὲ ὁ βασιλεὺς Περσῶν κατὰ Ῥωμαίων, ἀπέστειλε δὲ ὁ βασιλεὺς Προκόπιον στρατηλάτην κατ' αὐτῶν. ὁ δὲ 10 Περσῶν βασιλεὺς δηλοποιεῖ Προκοπίῳ ὡς ὅτι ποιῶ πάντα εἰρήνης μετὰ Ῥωμαίων ἐπὶ πενήκοντα ἔτη, ἐὰν ἡττηθῆ ὃν προβάλλομαι Πέρσῃν εἰς τὸ μονομαχεῖν· εἰ δὲ ἡττηθῆ παρ' αὐτοῦ ὁ ἐξ ὑμῶν μέλλων μονομαχεῖν, αὐτὸν λαμβάνειν 15 μα κεντηνάρια πενήκοντα καὶ τὰ ἐξ ἔθους δῶρα πάντα. τοῦτο δὲ δόξαντων ἐξῆλθε ὁ Πέρσης, ὁ δὲ στρατηλάτης προεβάλετο Ἀρεόβινδον κόμητα φοιδεράτων. καὶ ἐξελθόντες ἔνοπλοι καὶ ἔφιπποι, τοῦ Ἀρεόβινδου σώκιστρον κατέχοντος, καὶ πρώτου Πέρσου ὀρμήσαντος κατ' αὐτοῦ, ὑποπλαγίαςας ὁ Ἀρεόβινδος ἐσώκισεν 20 αὐτὸν τῷ σωκίστρῳ ᾧ ἐπέφερετο, καὶ κατενεγκῶν ἐκ τοῦ ἵππου ἔσφαξε· καὶ ἐποίησε πάντα εἰρήνης ὁ βασιλεὺς Περσῶν. εἰσελθὼν δὲ ἐν τῇ πόλει Ἀρεόβινδος, καὶ μεγάλως παρὰ τοῦ βασιλέως ἀποδεχθεὶς, προήχθη ὑπατος. ὁ δὲ αὐτὸς βασιλεὺς καταλύσας τὸ χερσαῖον τεῖχος τῆς πόλεως, καὶ προσ-

15. τούτων?

Cyrillus Alexandrinus, Celestinus papa Romanus, Iuvenalis Hierosolymitanus contra Nestorium Cpolis episcopum et Alexandrum Hierapolitanum, qui dicebant, non esse genitricem dei, sed Christi. hoc excommunicato docuerunt, esse re vera dei genitricem sanctam virginem Mariam. abest haec tertia a secunda 8 annos. tum temporis 7 liberi surrexerunt, qui sub Decio dormitum procubuerant.

Persarum rege contra Romanos profecto, rex Procopium ducem contra eos misit. ei Persarum rex nunciavit, pacem se cum Romanis 50 annorum pacisci velle, si vinceretur Persa, quem certamini propositurus esset; contra si vinceretur Romanus, poscere se 50 centenaria et cetera dona usitata. quae cum viderentur, Persa processit; dux vero Areobindum, foederatorum comitem elegit. qui cum armati et equis identes abissent Areobindus adortum sese Persam laqueo irretivit, et ab equo detractum occidit. tum Persarum rex pacem iniit. Areobindus in urbem reversus benigne a rege exceptus et consul creatus est. rex dirutis a parte continentis terrae moenibus

θεις ἄλλα διαστήματα δύο, ἐκδόμησεν ἕτερον τεῖχος διὰ Κύρου ἐπάρχου σοφωτάτου καὶ ἰκανοῦ, δι' ἡμερῶν ἐξήκοντα.

Μετὰ δὲ τινα χρόνον ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἐκπασθῆναι, καὶ συμπεσόντος αὐτῷ τοῦ ἔκπου πληγείς εἰσῆλθεν ἐν λεκτικῇ, καὶ καλέσας τὴν ἀδελφὴν Πουλχερίαν εἶπεν αὐτῇ διὰ Μαρκιανὸν τὸν μετ' αὐτὸν βασιλεύσαντα. "τοῦτο γάρ μοι" φησὶν "ὁ θεολόγος Ἰωάννης ἀπεκάλυψεν ἐν Ἐφέσῳ μοι ὄντι." καὶ μεταστειλόμενος Μαρκιανὸν εἶπεν αὐτῷ "ἐπὶ Ἀσπαρος καὶ 10 τῆς συγκλήτου ἐδείχθη μοι ὅτι σὲ δεῖ γενέσθαι βασιλέα μετ' ἐμέ." καὶ μεθ' ἡμέρας δύο ἐτελεύτησε.

Πουλχερία ἡ βασίλισ, καίπερ νέα οὖσα, ἄριστα τὴν βασιλείαν ἐδιώκει διὰ τὸ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς καὶ βασιλέα Θεοδοσίον πάνυ μικρὸν εἶναι. ἐπαίδευσε δὲ καὶ τὸν ἀδελφὸν 15 σωφρόνως βιούν, καὶ αὐτὴ τὴν ἰδίαν παρθενίαν θεῶ προσανέθηκε, καὶ τὰς ἀδελφὰς Ἀρκαδίαν καὶ Μαρίναν τὰ ὁμοιωπράττειν ἐδίδαξε. Ἀρσακίου τελευτήσαντος Ἀττικὸς ὁ ἐν ἁγίοις χειροτονεῖται πατριάρχης. ἐπὶ Θεοδοσίῳ Ἀσπαρ καὶ Ἀρδαβούριος προχειρίζονται δομέστικοι ἀνατολῆς τε καὶ 20 σεις. Ἀττικῷ τελευτήσαντος Σισίνιος προχειρίζεται. τούτου τελευτήσαντος Νεστόριος γέγονε πατριάρχης. τούτου καθαιρεθέντος Πρόκλος ἀντ' αὐτοῦ χειροτονεῖται, ὅτε καὶ τὸ λείψανον τοῦ Χρυσοστόμου ἐν τῇ πόλει μετετέθη ὑπὸ Θεοδοσίου παρακλήσει Πρόκλου πατριάρχου. ἐπὶ αὐτοῦ ἐν τῇ

interiecto spatio 60 diebus nova extruxit per Cyrum praefectum prudentissimum et idoneum.

Paulo post rex equitatum egressus collapse equo afflictus in lectica reversus est et arcessita Pulcheria sorore, dixit factum esse ob Marcianum post se regnaturum. "illud enim, inquit, Ioannes theologus Ephesi mihi declaravit." tum "arcessito Marciano dixit "ab Aspare et senatu dictam mihi est, "post me te esse regnaturum." duobus diebus post obiit.

Pulcheria regina quamquam iuvenis optime civitatem administravit donec frater eius, Theodosius rex puer erat; fratrem ad modestam vitam educavit suamque virginitatem deo consecravit, quod etiam Arcadiae et Marinae sororibus persuasit. mortuo Arsacio Atticus sanctus patriarcha electus est. sub Theodosio Aspar et Ardaburius protectores creati sunt orientis et occidentis. Attico mortuo Sisinius electus est, et hoc mortuo Nestorius patriarcha factus est; eo occiso in eius locum suffectus est Proclus, quo hortatore Theodosius Chrysostomi reliquias afferri iusserat. sub hoc in supplicatione puer e

λειῆ τοῦ κάμπου ἤρθη παιδίον μετέωρον ἐπὶ ὄρας πολλάς, ὃ καὶ ἐπήκουσε θείας φωνῆς, μὴ προστιθέναι ἐν τῷ τρισαγίῳ “ὃ σταυρωθεὶς δι’ ἡμῶς,” ὃ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἄδεται.

Θεοδοσίος ὁ βασιλεὺς εὐμετάγωγος ἦν σφόδρα, πειθόμενος τοῖς ὑποβάλλουσιν αὐτῷ οἰκείοις, ὥστε καὶ χάριτας ἀπα-⁵ραγνώστως ὑπέγραψεν· ὅπερ γνοῦσα Πουλχερία ἢ αὐτοῦ ἀδελφῆ σοφῶς ὑπῆλθεν αὐτόν, δωρεὰν ὑποβάλλουσα Θεοδοσίῳ ἐκχωροῦσαν πρὸς δουλείαν Εὐδοκίαν τὴν γαμετὴν αὐτοῦ, ἣν καὶ ὑπέγραψε, καὶ δεινῶς ὑπὸ τῆς Πουλχερίας ὠνευδίσθη. Πρόκλου τελευτήσαντος Φλαβιανὸς ἀνὴρ ἱερώτατος τῆς ἐκ-¹⁰κλησίας προέστη.

Ἐκ τῶν Γότθων ἔθνη γέγονε τέσσαρα, Γότθοι Ὑπόγοιθοι Γήπεδες καὶ Οὐάνδιλοι, ἐξ ὧν Ἄβαρις ἤρξατο διαπερᾶν ἐν τῇ Ῥωμαίων γῆ. Χρυσάμφιον εὐνουῆχον πολλὰ δυνάμενον παρὰ τῷ βασιλεῖ Θεοδοσίῳ ὡς καὶ Νεστορίῳ προσκείμενον,¹⁵ μετὰ θάνατον Θεοδοσίου Πουλχερία ἀνεῖλα. Κῦρος ἑπαρχος τῆς πόλεως, ἀνὴρ σοφώτατος καὶ ἰκανὸς ἔκτισε τὰ τεῖχη τῆς πόλεως, ὅπερ ἐξέπληξε τὸν δῆμον διὰ τὸ κάλλος καὶ τὸ τάχος τῆς τοῦ τείχους κτίσεως· καὶ ἐποίησεν ἐκβοῆσαι καθεζομένον τοῦ βασιλέως ἐν τῷ ἵππικῷ “Κωνσταν-²⁰τῖνος ἔκτισε, Κῦρος ἀνένεωσε.” φθονηθεὶς οὖν διαβάλλεται ὡς ἑλληνόφρων· δεσμευθεὶς οὖν καὶ ἀποκαρτεῖ χειροτονεῖται ἐν Σμύρῃ ἐπίσκοπος. ἐπὶ τούτου τὰ τέλη γέγονεν ἐν

7. σοφὸν C

8. ἐκχωροῦσα C

campo in aërem sublatus est et multas horas sublimis mansit; is divinam vocem audivit, ne in tersancto “qui crucifixus est pro nobis” adderetur; idque nunc etiam ita canitur.

Theodosius rex admodum infirma erat voluntate, familiaribus suis consulentibus obsequens, ita ut etiam non perlectas litteras subscriberet. quod quum Pulcheria soror comperisset callide eum lusit; petiit a Theodosio, ut Eudociam uxorem sibi in servitutem traderet; quod quum ille subscripsisset, magnopere a Pulcheria vituperatus est. mortuo Proclo Flabianus, vir sanctissimus, ecclesiae praeerat.

Gothi in 4 gentes se diviserunt, in Gothos, Hypogothos, Gepidas et Vandalos, e quibus Abaris in Romanorum imperium invadere coepit. Chrysamphium eunuchum, qui multum apud Theodosium valuerat, et Nestorium sectabatur post Theodosii mortem Pulcheria trucidavit. Cyrus, urbi praefectus, homo sapientissimus et idoneus, moenia urbis aedificavit et pulchritudine muri et celeritate operis populi admirationem movit; quo effecit ut praesente in circo rege exclamaret: “Constantinus condidit, Cyrus renovavit.” ob hoc invisus accusatus est ut Graecorum studiosus et vinctus tonsusque Smyrnam

Κωνσταντινουπόλει σεισμός μέγας, ὥστε πολὺ μέρος τῆς πό-
λεως καταπεσῆν.

Μαρκιανὸς ὁ γαμβρὸς Θεοδοσίου.

Μαρκιανὸς ἐβασίλευσεν ἔτη ἕξ καὶ μῆνας πέντε, στεφθεὶς ἐξῆ
5 ὑπὸ Ἀνατολίου πατριάρχου. οὗτος ὁ Μαρκιανὸς ἦν πρεσβύ-
της τὴν ἡλικίαν, αἰδέσιμος, ἱεροπρεπῆς τῇ καταστάσει, ἐρύ-
θημα ἐπὶ τοῦ προσώπου φέρων κεκερασμένον χάριτι, μεγαλό-
ψυχος, φιλαργυρίας ὑπέρτερος, σώφρων καὶ περὶ τὰ θεῖα εὐλα-
βῆς, πρὸς τοὺς ἁμαρτάνοντας συμπαθής, ἄπειρος δὲ παιδείας
10 τῆς ἔξωθεν. ἔγημε δὲ ὁ αὐτὸς θεϊότατος Μαρκιανὸς Πουλ-
χερίαν τὴν ἀδελφὴν Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως, οὗσαν πενή-
κοντα τεσσάρων ἐτῶν παρθένον καὶ μὴ διαφθαρεῖσαν.

Ἐπὶ τούτου γέγονεν ἡ τετάρτη σύνοδος ἐν Καλχηδόνι ὑπὸ
πατέρων χλ', κατὰ Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρου καὶ Νεστορίου
15 τῶν ματαίων, λεγόντων μὴ εἶναι τὴν σάρκασιν τοῦ κυρίου
ὁμοούσιον ἡμῖν, ἀλλ' ἐκ δύο φύσεων τὴν ἔνωσιν λέγεσθαι,
μίαν δὲ ἀποτελεσθῆναι μετὰ τὴν ἔνωσιν, καὶ ὡς ἐν φαντασίᾳ
φορέσαι τὴν σάρκα τὸν κύριον καθομολογούντων, καὶ θεότητι
πάθος ἀπονεμόντων. ἤγουντο δὲ Λεόντιος Ῥώμης, Ἀνατόλιος
20 Κωνσταντινουπόλεως, Ἰουβενάλιος Ἱεροσολύμων. εἰσῆλθον δὲ
καὶ τὰ λείψανα τοῦ ἁγίου προφήτου Ἡσαΐου ἐνεχθέντα ἀπὸ
Νεάδος, καὶ κατετέθησαν εἰς τὸν ἅγιον Λαυρέντιον. τῷ δὲ

episcopus est missus. sub finem imperii Theodosii Cpoli terra per-
cussa est, et magna urbis pars concidit.

MARCIANUS.

Marcianus 6 annos et 5 menses regnavit, coronatus ab Anatolio patriarcha. hic aetate erat provecior, venerabilis, optimis moribus, in facie ruborem gratia temperatum habens, magnanimus, avaritiae expers, moderatus et religiosus, misericors in peccatores, ceterum disciplinarum iudis. duxit hic divinissimus Marcianus Pulcheriam, 54 annorum virginem incorruptam.

Sub hoc Chalcedone quarta synodus fuit 630 patrum contra Eutychetem, Dioscurum et Nestorium, homines vanos, qui dicebant, non esse carnem domini nobis similem, sed duas naturas iunctas esse et unam factam, et dominum tantem speciem carnis circumtulisse, divinitatem passam esse aiebant. principes in concilio fuerunt Leontius Romanus, Anatolius Cpolititanus, Iuvenalis Hierosolymitanus. apportatae sunt etiam Neade Iesaiæ prophetæ reliquiae, quae in sanctuario

τρίτῳ ἔτει αὐτοῦ ἐκοιμήθη Πουλχερία, ἣτις κτίζει τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τὸν ἐν τοῖς Χαλκοκρατείοις καὶ τὸν ἐν Βλαχέρναις, καὶ τοὺς αὐτῶν ὀρόφους χρυσῷ ἐποίκιλέ τε καὶ ἐκαλλώπισε.

Τυφθεὶς δὲ τοὺς πόδας αὐτοῦ Μαρκιανὸς ἔτι ἐν στρα-5
τείᾳ ὧν καὶ νοσήσας ὑπελείφθη ἐν πόλει Σύδιμα· ἀναρρω-
σθεὶς οὖν ὑγκειώθη δυσὶν εὐπόροις ἀδελφοῖς, ἅμα δὲ αὐτοῖς
ἐπὶ Θήραν ἐξῴων, ὡς μεσημβρίας πάντες ἀναπauσαμένοι ὑπνω-
σαν. ἐξυπνοὶ δὲ γεγόμενοι οἱ αὐτὰδελφοὶ ὄρωσιν ὑπνοῦντα
ἐν ἡλίῳ Μαρκιανόν, ὑπὸ αἵτου δὲ περισκεπόμενον· ἐκπλα-10
γέστες οὖν διυκνισθέντι λέγουσιν αὐτῷ “εἰ βασιλεύσεις, τί
ἡμῖν χαρῖση;” ὁ δὲ διυκνιστῶν ὁμῶς ἔφη “ἀντὶ πατρὸς ἔχειν
ὑμᾶς.” δόντες οὖν αὐτῷ νομίσματα διακόσια ἀπέστειλαν ἐν
τῇ πόλει, “μέμνησο ἡμῶν ὅποταν εὐτυχῆς” φήσαντες. ὁ δὲ
εἰσελθὼν προσεκολλήθη τῷ Ἀσπαρ καὶ Ἀρδαβουρίῳ. εἰθ’ 15
οὕτω μετὰ Ἀσπαρος εἰς Ἀφρικὴν ἐλθὼν ἐξωργήθη· ὑπνοῦν-
τος δὲ ἐν τῇ αὐτῇ ἐξ οἴκου αἰετὸς αὐδὶς κατελθὼν ἐπέσκεπεν
αὐτόν· ὄραθεις δὲ παρὰ Γιζερίχου, τοῦτον ἀνελεῖν ᾤηθη
ὡς βασιλεύσειν μέλλοντα Ῥωμαίων. λογισάμενος δὲ ὡς τὴν
τούτων βουλήν κωλύσαι ἀδύνατον, σπονδὰς εἰρήνης μετ’ αὐ-20
τοῦ ποιήσας ἐξαπέστειλε. Φλαβιανοῦ τελευτήσαντος ἐπὶ Μαρ-
κιανοῦ Ἀνατόλιος προχειρίζεται. ἐτέθη δὲ τὸ σῶμα αὐτοῦ
ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐν τῷ ἡρώῳ.

20. τούτων] τοῦ Θεοῦ?

Laurentii collocatae sunt. tertio eius anno obiit Pulcheria quae sanctissimae dei genetricis templum condidit Chalcopratiis et Blachernis eadem tecta auro exornavit.

Marcianus, quum miles adhuc esset, pede vulneratus Sydimae urbe relictus est; refectis viribus apud duos fratres divites degit; cum iis venatum exiit, et meridie quiescentes quum procubuissent, fratres ex somno dormientem in sole viderunt Marcianum aquila obtectum, quare stupefacti “si quando, inquit, rex eris, quomodo nobis gratificaberis?” ille non credens id fore tamen dixit “pro patre vos habebō;” tum fratres 200 nummos ei dederunt eumque in urbem miserunt dicentes “recordare nostri quum tibi bene erit.” ille abiit et Aspari se adiunxit et Ardaburio. postea cum Aspare in Africam profectus captus est; dormiente eo in aula aquila descendit et eum operuit. quod quum Giserichus vidisset, eum ut regem Romanorum futurum trucidare voluit; sed quum reputasset, dei voluntatem irritam fieri non posse, pacis conditionibus cum eo initis eum dimisit. mortuo Flabiano sub Marciano Anatolius creatus est. corpus eius in apostolorum ecclesia sepultum est.

Λέων ὁ μέγας ὁ Μακέλλης.

Λέων ὁ μέγας ὁ Μακέλλης ἐβασίλευσεν ἔτη ιη', διὰ τὴν ἐξοχὴν ἰν-
 ἄρετην αὐτοῦ καὶ διὰ τὸ εἶναι ὀρθόδοξος προβληθεὶς παρὰ ^{δικτιω-}
 Ἄσπαρ καὶ Ἀρδαβουρίου· τούτους γὰρ βουληθέντας τῆς βα-
 5 σιλείας κρατῆσαι οὐκ εἴασεν ἢ σύγκλητος, Ἀρειανούς ὄντας·
 οὓς ὁ βασιλεὺς Λέων βλέπων μὴ ὀρθὴν πίστιν πρὸς αὐτὸν
 ἔχοντας, ἀλλὰ πάντα τὰ πράγματα ὑπὸ τὴν διοίκησιν αὐτῶν
 βουλομένους εἶναι, ἀνεῖλεν αὐτούς, γράψας καὶ πρὸς Ἀνθέ-
 10 μιον βασιλέα Ῥώμης ἐπιστολὴν τινα περιέχουσαν καὶ τοῦτο
 ἔστι ὅτι ἐγὼ ἐφόνευσα Ἄσπαρα καὶ Ἀρδαβουρίον, ἵνα μηδεὶς μοι
 ἐναντιοῦται κελεύοντι. μάκελ δὲ λέγεται Ῥωμαῖστί ὁ φονεύς.

Οὗτος δὲ ὁ Λέων ἦν κάτισχνος μὲν τὸ σῶμα, ὑπόσπα-
 νος δὲ τὴν γενειάδα, καὶ τὰς ὄψεις ἄγαν ἐκτετηκώς, φρονήσει
 δὲ κεκοσμημένος, εἰ καὶ παιδείας καὶ μαθημάτων ἐκτός.
 15 Ἄσπαρ δὲ ἤτησάτο τὸν βασιλέα Λέοντα ἐγκαταστῆσαι τῇ πό-
 λει ἑπαρχον τῆς ἑαυτοῦ γνώμης ὁμόφρονά τε καὶ ὁμόδοξον·
 ὃ κατένευσε μὲν ὁ βασιλεὺς ποιῆσαι, μὴ βουλομένου δέ, ἐν-
 ῥύχιον δεδῆλωκεν ἐνὶ τῶν συγκλητικῶν τοῦ παραγενέσθαι ἑω-
 20 ρθεν ἐν τῇ προελεύσει· τοῦ δὲ παραγενομένου, προσκαλεσά-
 μενος αὐτὸν ὁ βασιλεὺς τῆς πόλεως ἑπαρχον προεβάλετο.
 Ἄσπαρ δὲ παρ' ἐλπίδας ἰδὼν καὶ ἐκπλαγείς ἐπὶ τούτῳ, εἰ-
 σελθὼν ἐκράτησε τοῦ ἱματίου τοῦ βασιλέως, καὶ φησὶ πρὸς
 αὐτὸν “βασιλεῦ, τὸν ταύτην τὴν ἀλουργίδα περιβεβλημένον

11. σφαγεύς m.
22. τοῦτο C

18. Ἐνῥύχιον C. cf. Cedrenus I p. 607 19.

LEO MAGNUS MACELLES.

Leo magnus Macelles 18 annos regnavit, propter virtutem et quod orthodoxus erat ab Aspare et Artaburio creatus. eos enim, quum ipsi imperio potiri vellent, senatus, quod Ariani erant, impedit; quos quum Leo imperator videret non veram fidem habere, et cupere, ut omnia ipsi administrarent, eos interfecit, scriptis ad Anthemium Romae regem litteris, quae hoc quoque continebant, „Asparum et Ardaburium occidi, ne quem habeam iussis meis sese opponentem. macel autem latine est interfector.

Hic Leo corpore erat macerrimo, barba rara, oculis admodum siccis, prudentia ornatus, litterarum et disciplinarum rudis. Aspar a Leone postulavit, ut urbi praefectum crearet virum secum consentientem; quod quum rex annuisset se facturum sed invitum, noctu senatorum cuidam mandavit, mane adesse; eum rex praefectum fecit. Aspar vero, quum praeter spem accidere videret, et re stupefactus, regem pallio reprehendit et, “rex, inquit, hac purpura indutum men-

οὐ χρὴ διαψεύδουσαί." "ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦτο" φησὶν ὁ βασιλεύς "προσῆκει τῷ βασιλεῖ, τὸ μὴ ὑπέικειν τινὶ καὶ ὑποκεῖσθαι, μάλιστα ὅταν τοῦ κοινῷ σύμφορον ᾖ."

Ἐπὶ τούτου δὲ ἠνέχθη ἐσθῆς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἕξ Ἱεροσολύμων, εὐρέθεισα παρά τινι γυναικὶ εὐλαβεστάτῃ Ἐβ-5
ραΐδι καὶ παρθένῳ, καὶ τὰ λείψανα τῆς ἁγίας Ἀναστασίας, καὶ κατετέθη ἐν τῷ μαρτυρίῳ αὐτῆς. ἐπὶ αὐτοῦ δὲ γέγονε καὶ ὁ μέγας ἐμπρησμός ἀπὸ τοῦ νεωρίου ἀρξάμενος καὶ μέ-
χρι τοῦ ἁγίου Θεωμᾶ κατελθὼν, ἀφ' οὗ καὶ κόνις ἕξ οὐρανοῦ κατηρέχθη, ὥστε κείσθαι εἰς τοὺς κεράμους ἕως σπιθαμῆς. 10
ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἦν καὶ ὁ ἅγιος Δανιὴλ ὁ στυλίτης ἐν τῷ Ἀνάπλῳ, εἰς ὃν καὶ πολλὴν πίστιν εἶχεν ὁ αὐτὸς βασιλεύς. νόσῳ δὲ τελευτᾷ.

Ἐπὶ Λέοντος, Ἀνατολίου τελευτήσαντος, Γεννάδης προ-
χειρίζεται πατριάρχης· προεβύλετο δὲ Μαρκιανὸν οἰκονό- 15
μον τῆς τῶν καθαρῶν ὄντα θρησκείας, εἰς δὲ τὴν ἐκκλησίαν μετελθόντα. ὃς ἐν τῷ ἐμπρησμῷ εἰς τοὺς κεράμους ἀνελθὼν τῆς ἁγίας Ἀναστασίας, κατέχων τὸ εὐαγγέλιον, ἀβλαβῆ τὸν οἶκον διέσωσε, τοῦ πυρὸς καμαροειδῶς ὑπερβάντος ἄνωθεν αὐτῆς. 20

Ἐπὶ Γενναδίου ἡ χεὶρ τοῦ ζωγράφου ἐξηράνθη τοῦ ἐν σχήματι Διὸς τὸν σωτήρα ζωγραφήσαντος, ὃν δι' εὐχῆς ἰά-
σαιτο ὁ Γεννάδιος. φασὶ δὲ ἄλλο σχῆμα τοῦ σωτήρος τὸ οὐ-
λον καὶ ὀλιγοτριχόν· ὑπάρχει δὲ τὸ ἀληθέστερον. ἐπὶ Λέον-

1. τῷ κοινῷ ἀσύμφορον?

tiri dedecet." "sed illud, rex inquit, regem decet, ne cui cedat vel obediat, praesertim, quum rei publicae prodest."

Sub hoc vestis sanctissimae dei matris Hierosolymis allata est inventa apud Hebraicam mulierem probissimam et virginem; etiam sanctae Anastasiae reliquiae inventae sunt et in marturio eius consecratae. sub eodem magnum incendium fuit a navalibus usque ad Thomae templum, quo pulvis de coelo deiecta tecta dodrantis altitudine operuit. fuit etiam illo tempore Anapli sanctus Daniel stylites, cui multum rex confidebat. mortuus est morbo.

Sub Leoute mortuo Anatolio Gennades patriarcha creatus est; elegit Marcianum Novatianorum cultus oeconomum, qui in ecclesiam rediit. is in incendio in sauctae Anastasiae tecta ascendit tenens evangelium et integram domum servavit igni tanquam arcu supra trans-eunte.

Sub Gennadio pictoris manus exaruit, qui ad Iovis figuram servatorem pinxerat; eum Gennadius precibus sanavit. dicunt autem, quod verius est, aliam fuisse servatoris figuram, crispis et raris cri-

τος Στούδιος δυνάστης ἔκτισε τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, καὶ μοναχοὺς ἐκ τῶν ἀκοιμήτων αὐτῷ ἐγκατέστησεν. ἐπὶ Λέοντος τὸ τοῦ προφήτου Ἐλισσαίου σῶμα μετετέθη ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐν τῇ μονῇ Παύλου τοῦ λεπροῦ· λεπρὸν γὰρ ἴασατο, καὶ λεπρὸν ἐποίησε, καὶ εἰς τὰ τοῦ λεπροῦ ἐτέθη. ἐπὶ αὐτοῦ Ἰσοκάσιος κοιαισίτωρ, ὡς Ἑλλήν διαβληθεὶς, εἰσῆχθη πρὸς τὸν ἑπαρχὸν τῆς πόλεως δεδεμένος ὀπισθάγκωνα. ἔφη οὖν αὐτῷ Πασέως ὁ ἑπαρχος “ὄρας ἑαυτὸν, Ἰσοκάσιε, ἐν ποίῳ ἀγγήματι καθέσθησας;” ὁ δὲ εἶπεν “ὄρω καὶ οὐ ξενίζομαι· 15 ἄνθρωπος γὰρ ὢν ἀνθρωπίναις περιέπεσα συμφοραῖς. ἀλλὰ δίκασον ἐπ’ ἐμοὶ ὡς ἐδίκαζες σὺν ἐμοί.” ταῦτα μαθὼν ὁ βασιλεὺς, καὶ σπλαγχνισθεὶς ἐπὶ τούτῳ, ἐλεύθερον εἶασεν.

Ἐπὶ Λέοντος μετὰ χίλια τριακόσια ἔτη τῆς τοῦ Ῥωμύλου βασιλείας, τοῦ τὴν Ῥώμην κτίσαντος, βασιλεύει Ῥωμύλος, καὶ κατέπαυσεν ἡ βασιλεία ἐπὶ Ῥωμύλου, ἀρξαμένη ἐπὶ 15 Ῥωμύλου, Ὀδοάκρου Γότθου ἡγὸς τὴν ἀρχὴν χειρωσαμένου. οὗτος δὲ ὁ Λέων Ζήνωνα στρατηλάτην προχειρισάμενος εἰσποιήσατο γαμβρὸν εἰς Ἀριάδνην τὴν ἰδίαν θυγατέρα τὴν ἐκ Βερνίκης· νόσῳ δὲ ληφθεὶς ὁ αὐτὸς Λέων ἐτέθη δὲ τὸ σῶμα 20 αὐτοῦ ἐν λάρνακι πρασίῃ ἐν τῷ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου ἡρώῳ. ἡ γυνὴ δὲ τούτου Βερνίκη ἀδελφὴ Βασιλίσκου.

7. ὀπιθάγκωνα
χειρωσάμενος C

8. Ποσαῖος Cedreno

ὁ om C

16.

nibus. sub Leone Studius sancti Ioannis templum condidit et monachos eo ex acoemetis duxit. Elissaei prophetae corpus Alexandriam delatum in monasterio Pauli leprosi depositum est; leprosum enim sanavit et leprosum fecit et apud leprosum depositus est. sub eo Isocasius quaestor accusatus tanquam Graecus manibus vinctus ad urbis praefectum ductus est; ei Paseos praefectus, “viden’, inquit, in qua conditione verseris?” ad quod ille “video, inquit, neque miror, homo enim humanos casus subii; sed de me iudicium fer, ut una mecum ferebas.” quae quum rex audiisset, misericordia ductus eum liberavit.

Sub Leone 1300 annis post Romuli, urbis conditoris, regnum Romulus regnavit. atque cessit sub Romulo imperium, quod a Romulo inceperat, Odoacro Gothico rege, rerum potito. hic Leo Zenoni, quem ducem fecerat, Ariadnam filiam in matrimonium dedit. morbo Leo periit rege declarato Leone nepote. corpus eius in prasia arca in Constantini heroo sepultum est. uxor eius fuerat Bernice, Basilisci soror.

Λέων ὁ μικρός.

Λέων ὁ μικρός ὁ ἔγγονος αὐτοῦ, ὁ ἀπὸ Ζήνωνος καὶ Ἀριάδνης, ἐβασίλευσεν ἔτος ἕν, καὶ στέψας τὸν ἴδιον πατέρα Ζήνωνα ἐτέλευτήσας.

Ζήνων.

5

Ζήνων ἐβασίλευσεν ἔτη ἑπτὰ ἰνδικτιῶνος β. ἐπὶ αὐτοῦ ἐκτίσθη τὸ Ἀμώριον. ἐστέφθη δὲ ὑπὸ Ἀκακίου πατριάρχου ἐν τῷ καθίσματι τοῦ ἵπποδρομίου, τὴν δὲ τῆς ἀρχιερωσύνης τιμὴν κατεῖχε Φραβίτας πρεσβύτερος τῆς ἁγίας Θεέκλης, καὶ μετ' ἐκεῖνον Ἀκάκιος. τελευτήσαντος δὲ αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ 10 τῶν ἁγίων ἀποστέλων ἐν τῷ ἡρώῳ ἐν λάρνακι τεθέντος πρασίην. ὁ δὲ Ζήνων διωχθεὶς μὲν τῆς βασιλείας ὑπὸ Βασιλίσκου· τοῦ γὰρ Ζήνωνος ἐν τῇ Θράκῃ διατρίβοντος, συνεργούσης Βερίνης τῷ αὐτῆς ἀδελφῷ Βασιλίσκῳ καὶ Ἀρμάτῳ ἀνεμιῷ, ἔστασίασαν κατὰ Ζήνωνος· οὓς φοβηθεὶς ὁ Ζήνων, 15 ἔλθων ἐκ τῆς Θράκης σὺν Ἀριάδνῃ καὶ χρημάτων ἱκανῶν, φεύγει ἐν Ἰσαυρίᾳ εἰς τι φρούριον ὄχυρόν. μετὰ δὲ τινὰς χρόνους τοῦ Βασιλίσκου κακῶς διοικοῦντος, καὶ διὰ τοῦτο ἄχθος τῆς συγκλήτου πρὸς αὐτὸν ἐχούσης, Ζήνων πάλιν σὺν τῇ Ἀριάδνῃ τὴν βασιλεύουσιν καταλαβὼν ἐδέχθη ὑπὸ τῆς 20 συγκλήτου, ἀνελὼν Βασιλίσκον καὶ Ἀρμάτιον. ἐπὶ αὐτοῦ δὲ γέγονε σεισμός ὁ φοβερός ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἔπεσον

LEO MINOR.

Leo minor, illius nepos Zenonis et Ariadnae filius unum annum regnavit et coronato Zenone patre mortuus est.

ZENO.

Zeno 7 annos regnavit. sub eo Amorium conditum est. coronatus est ab Acacio patriarcha in throno imperiali hippodromi. episcopatum tenuit Frabitas sanctae Theclae presbyter et post eum Acacius. mortuus sepultus est in sanctorum apostolorum heroo arcae impositus prasiae. Zeno a Basilisco imperio pulsus est; nam quum in Thracia esset conspirantes Berina cum Basilisco fratre et Armato avunculo a Zenone defecerunt. eos effugiens Zeno cum Ariadna multisque opibus in Isauriam fugit in castellum tutum. paulo post vero, Basilisco male regnante et propterea senatui peroso, Zeno cum Ariadna a senatu revocatus imperium recepit, Basilisco et Armatio occisis. sub eo

ἐκκλησίας πολλὰ οἰκίας τε καὶ ἔμβολοι ἕως ἐδάφους, ἔπαυθ' ἔτι καὶ Νικομήδεια μητρόπολις.

Οὗτος δὲ ὁ Ζήνων ἦν τῆς κακίτης καὶ εἰδεχθοῦς γενεᾶς τῶν Ἰσαυρῶν· ἀπόγονοι γὰρ τοῦ προπάτορος αὐτῶν Ἰσαῦ ἐτυγχάνον. δασύς καὶ αὐτὸς ὁ Ζήνων καὶ εἰδεχθέστατος, ὡσπερ Ἕλληνες ζωγραφοῦσι τὸν Πᾶνα τραγοσκελὴν τε καὶ δασύκνημον, τὴν χοροῖαν μέλας, τὴν ἡλικίαν ἀσύμβλητος, ὀργίλος, μνησίκακος καὶ φθόνου μεστός. Μαριανὸς δὲ τις προεῖπεν αὐτῷ ὅτι καὶ τὴν βασιλείαν καὶ τὴν γυναικῶ σου διαδέχεται τις ἀπὸ σελεντιαρίων. Πελάγιον δὲ τινα ἀπὸ σελεντιαρίων ὄντα πατρίκιον, ἄνδρα σοφώτατον, ἐκέλευσε φυλάττεσθαι ἐν εἰρκῆ· ὃν οἱ φυλάττοντες ἐν νυκτὶ ἀπέπνιξαν κατὰ κέλευσιν Ζήνωνος. μετὰ δὲ χρόνον ὀλίγον δυσεντερία ληφθεὶς ὁ Ζήνων ἐτελεύτησεν, τῶν ἀκεφάλων ὢν.

15 Ζήνων ἡδοναῖς ἀτόποις καὶ πράξεσιν ἀτόποις ἐσχόλαζεν· ἐφ' οὗ τὸ τοῦ ἀποστόλου Βαρνάβα λείψανον εὐρέθη ἐν Κύπρῳ ὑπὸ δένδρον κερατέαν, ἔχον ἐπὶ στήθους τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἰδιόγραφον τοῦ Βαρνάβα, ἐξ ἧς προφάσεως γέγονε μητρόπολις, καὶ μὴ τελεῖν ὑπὸ Ἀντιόχειαν ἀλλ' ὑπὸ 20 Κωνσταντινούπολιν. τὸ δὲ τοιοῦτον εὐαγγέλιον Ζήνων ἀπέθετο εἰς τὸ παλάτιον ἐν τῷ ἀγίῳ Στεφάνῳ.

Ἐπὶ αὐτοῦ Περόζης ὁ Πέρσης ἠττηθεὶς ἐν πολέμῳ ὑπὸ Οὐννων τὸν μάργαρον, ὃν ἐφόρει λευκότερον καὶ μέγαν εἰς

16. § C   22. Περιζες C

terribilis terrae motus fuit Cpoli, qua multae ecclesiae, domus et porticus conciderunt, et Nicomedia metropolis aliquid passa est.

Natus fuit Zeno ex pessima et deformi gente Isaurorum, qui abnepotes erant Esavi, hirsutus et deformis, quemadmodum Graeci Panem pingunt capripedem et villosis cruribus, niger, statura inconcinna, iracundus, iniuriarum memor et invidiosus. et Marianus quidam praedixit, regnum eius et uxorem e silentiariis quendam habiturum. Pelagium silentiarium patricium, virum sapientissimum in carcerem concilii iussit. eum custodes per noctem Zenonis iussu interfecerunt. Paulo post Zeno torminibus intestinorum mortuus est; fuerat autem ex Acephalorum haeresi.

Zeno malis libidinibus deditus erat et facinoribus. sub eo Barnabae apostoli reliquiae in Cypro inventae sunt sub arbore ceraso; in pectore iacebat evangelium Matthaei a Barnaba ipso descriptum; hanc ob causam metropolis facta est (Cyprus) neque sub Antiochia censebatur sed sub Cpoli; id evangelium Zeno in palatio reposuit in aede St. Stephani.

Sub eo Peroses, Persarum rex, bello ab Hunnis victus margari-

ὑπερβολὴν, ὡς Προκόπιος ὁ Καισαρεύς γράφει, ἔξ αὐτοῦ τοῦ δεξιοῦ ἀφελόμενος ἔρριψεν, ὅπως μὴ τις αὐτὸν τῶν Περσῶν βασιλεὺς ὀπίσω αὐτοῦ φορέσῃ. ἐπὶ δὲ τοῦ γεγονότος σεισμοῦ ἔπεσε καὶ ἡ σφαῖρα τοῦ ἀνδριάντος τοῦ φόρου καὶ ἡ στήλη τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου εἰς τὸν κίονα τοῦ Ταύρου. 5

Ὁ αὐτὸς τὴν ἰδίαν πενθερὰν Βερίναν ἐξώρισεν εἰς τὸ Παπυρίου καστέλλον, βουλῇ Ἰλλου μαγίστρου· ἡ δὲ Ἀριάδνη μηνιώσα διὰ τὴν μητέρα παρεγγύησεν Οὐρβικίῳ ἀνελεῖν τὸν Ἰλλον. καὶ ἀνερχόμενος ὁ Ἰλλος ἐν τῇ ἰππικῇ εἰς τὸν μέγαν κοχλίαν, μετὰ ξίφους λαβὼν ἀπετημήθη τὸ δεξιὸν ὡς. ἐκ 10 τούτου ἀνταρσίαν κατὰ Ζήνωνος ἐμελέτησε, προβληθεὶς καὶ θυμώτικος τῆς ἀνατολῆς.

Ἀναστάσιος ὁ δίκωρος.

Ἀναστάσιος ὁ δίκωρος ἀπὸ σελεντιαρίων, ὁμοίως ἀκέφαλος ὢν, ἐβασίλευσεν ἔτη εἰκοσιεπτί. οὗτος καὶ τὸ σῶμα εὐ-15 μήκης τε, τὸν δὲ ὀφθαλμὸν χαροπὸς τε καὶ γλαυκὸς μετριῶς, φαλακρὸς ἤρέμα καὶ πολιός. ἄγει δὲ αὐτὸν ἐπὶ μοναρχίαν Οὐρβίκιος ὁ τότε μεγίστην περὶ τὰ βασίλεια καὶ τοῖς ἐννοῦχοις ἔχων δύναμιν. ἐφ' οὗ Ἀναστασίου Βιταλιανὸς ὁ Θραξ ἀντίρας, καὶ παραλαβὼν Θραξίας καὶ Σκύθας, ἦλθεν ἕως τοῦ 20 Ἀνάπλου παιδεύων· ἀλλὰ ναυμαχῆσαντος αὐτῷ Μαρριανῷ τοῦ ἐπάρχου σοφωτάτου μετὰ τοῦ Μηδικοῦ πυρὸς καὶ θείου

16. τε] ἦν?

23. ἀπείρου cod

tam, quam portabat splendidissimam et supra modum albam, ut Procopius narrat, ex dextra auri sumpsit et abiecit, ne quis post eum Persarum rex ea se ornaret. facto sub eodem terrae motu sphaera statuæ in foro decidit et magni Theodosii columna in Tauri statuam.

Idem Berinam socrum in exilium misit in Papyrium castellum Illi magistri consilio. Ariadae autem propter matrem irata hortata est Urbicium, ut illum interficeret. atque illo quum in circum per magnam cochleam ascenderet gladio dextra auris amputata est. ex eo tempore seditionem contra Zenonem machinatus est, factus etiam orientis domesticus.

ANASTASIUS.

Anastasius e silentiariis quidam, acephalus, 27 annos regnavit. hic statura fuit procera, oculis trucibus et mediocriter caesiis, paululum calvus et canus. ad regnum eum evexerat Urbicius, qui tum in regia et eunuchis potestatem habebat. sub Anastasio Vitalianus Thrax defecit et iunctis sibi Thracibus et Scythis praedans usque ad Anaplum processit. sed Marianus praefectus prudentissimus Medici

ἀπύρου, οὗ κατεσκευάσασε Πρόκλος ὁ φιλόσοφος, κατέφλεξε τὰς ναῦς τῶν βαρβάρων· ὁ δὲ Βιταλιανὸς ἔφυγε μετ' ὀλίγων διασωθεὶς.

Τοῦ δὲ βασιλέως βουληθέντος προσθεῖναι εἰς τὸν τρισά-
 5 γιον τὸ “ἅγιος ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς ἐλέησον ἡμᾶς,” οἷα
 παιδομένον Σεβήρω τῇ ἀκεφάλῃ, τοῦ λογοθέτου δὲ καὶ τοῦ
 ἐπάρχου ἀνελθόντων ἐν τῷ ἄμβωνι τῆς ἐκκλησίας τοῦτο ἐκ-
 φωνῆσαι, ἔγεγονε δημοτικὴ στάσις, ἐπιβουωμένων ἄλλον βα-
 10 σιλέα τῇ πόλει. ἐμπρήσαντες πολλοὺς οἴκους καὶ ταραχὰς
 ποιήσαντες, καὶ τὸν βασιλέα ὑβρίζαντες, ἤλθον ἕως τῆς
 κινστέρνης τῆς οὔσης πλησίον τοῦ ἁγίου Μωκίου, ἣν ὁ αὐ-
 τὸς βασιλεὺς ἔκτισε· καὶ τὸν ἠγούμενον τῆς μονῆς τοῦ
 ἁγίου Φιλίππου, ὃς ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἠγαπᾶτο, φονεύσαντες,
 καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ δόρατος ἀναρτήσαντες, ἔκραζον
 15 “οὗτός ἐστιν ὁ φίλος τοῦ ἐχθροῦ τῆς ἁγίας τριάδος.” ἀλλὰ
 καὶ γυναῖκα ἐγκλειστήν, εἰς ἣν ὁ βασιλεὺς εἶχε πίστιν, ἀνεῖ-
 λον, καὶ σύραντες ἀμφοτέρους ἔκασαν ἐν τῇ μονῇ τῶν Στου-
 δίου. ὁ δὲ βασιλεὺς φοβηθεὶς πρὸς μικρὸν ἐπαύσατο τῆς
 αἰρέσεως.

20 Ἐπὶ τούτου Μούνδαρος ὁ τῶν Σαρακηνῶν φύλαρχος ἐβα-
 πτίσθη ὑπὸ ὀρθοδόξων. Σευῆρος δὲ ἐπισκόπος ἐπεμψε πρὸς
 αὐτὸν δύο, θέλων αὐτῷ μεταδοῦναι τῆς οἰκείας αἰρέσεως·
 ὧν τοῦ δόγματος τὸ ἄτοπον αἰσθόμενος ἔφη μεθ' ὑποκρίσεως

17. Στουδίω C

ignis et sulphuris auxilio, quem Proclus philosophus confecerat na-
 ves barbarorum incendit. Vitalianus cum paucis fugit.

Rex quum ter sancto apponere vellet: “sanctus et crucifixus
 propter nos miserere nostri,” qua in re obsequutus est Severo ace-
 phalo logotheta et praefectus, ut scilicet in ambone ecclesiae ita re-
 citaretur, seditio facta est plebis et alium regem proclamaverunt.
 multis aedificiis incensis et tumultu facto regem laeserunt et usque
 ad cisternam ab ipso rege aedificatam, quae est prope Mocii aedem,
 processerunt; praefectum monasterii St. Philippi, qui a rege dilige-
 batur, interfecerunt, eiusque caput hastae imposuerunt clamantes:
 “hic est amicus inimici sanctae trinitatis,” sed etiam solitariam mu-
 lierem, cui rex fidem habebat, occiderunt et ambos protrahentes in
 Studii monasterio combusserunt. rex terrefactus aliquamdiu haeresi
 abstinuit.

Sub hoc Mundarus, Saracenorum princeps, baptizatus est ab or-
 thodoxis. Severus ad eum duos episcopos misit participem eum fa-
 cturus suae haeresis. quorum doctrinae pravitatem quum perspexis-
 set, simulanter episcopis dixit: “litteras hodie accipi mortuum esse

πρὸς τοὺς ἐπισκόπους “ἐδεξάμην γράμματα σήμερον ὅτι Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος ἀπέθανε.” τῶν δὲ εἰπόντων ἀδύνατον εἶναι τοῦτο, “καὶ πῶς” φησὶ “θεὸς γυμνὸς ἐσταυρώθη καθ’ ἡμᾶς, εἰ μὴ ἐκ δύο φύσεων ὁ Χριστός, εἰ μὴδὲ ἄγγελος ἀποθνήσκει, ὡς φατέ.” ὅπερ ἀκούσαντες, καὶ σφόδρα ἐκπλαγέν-⁵τες εἰς τὸ φυσικὸν φρόνημα τῆς προτάσεως αὐτοῦ, ἀνεχώρησαν μετ’ αἰσχύνης.

Ἀναστάσιος εἶδε καθ’ ὕπνου φοβερόν τινα τῆ χειρὶ κατέχοντα κώδικα γεγραμμένον καὶ λέγοντα αὐτῷ “ἰδοὺ διὰ τὴν ἀπιστίαν σου ἀπαλείφω τῆς σῆς ζωῆς ἔτη ἰδ’.” καὶ βροντῶν¹⁰ καὶ ἀστραπῶν περὶ τὸ παλάτιον εἰλουμένων, τοῦ βασιλέως μονωτάτου καταλειφθέντος καὶ φεύγοντος ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, ἐν ἐνὶ τῶν κοιτωνίσκων τῷ λεγομένῳ ὠάτῳ κατέλαβεν αὐτὸν ἡ ὄργῃ, ὥστε αἰφνίδιον εὐρεθῆναι νεκρόν. ἐτέθη δὲ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῇ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἐν λάρνακι¹⁵ λιθίνῃ Ἀκυντάνῃ, μετὰ Ἀριάδνης τῆς αὐτοῦ γυναικὸς προτελευτησάσης. οὗτος λέγεται καῦσαι καὶ τὰ βιβλία τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. τὸν δὲ τῆς ἀρχιερωσύνης θρόνον κατεῖχε τις Τιμόθεος. φασὶ δὲ αὐτὸν μετὰ τὸ ταφῆναι μεθ’ ἡμέρας τινὰς βοᾶν “ἐλεήσατέ με καὶ ἀνοίξατε.” τῶν μνημοραλίων²⁰ δὲ εἰπόντων “ἄλλος βασιλεύει,” ἔφη “οὐδὲν μοι μέλει· εἰς μοναστήριον ἀπαγύγετέ με.” οἱ δὲ εἶασαν αὐτόν. λέγεται δὲ μετ’ οὐ πολὺ τὸ μνήμα ἀνοιγῆναι, καὶ εὐρεθῆναι αὐτόν

4. εἰ δὲ μὴ C

Michael archangelum;” quod quum fieri posse illi negassent “qui vero, inquit, deus vester nudus crucifixus est, nisi duarum naturarum est Christus, si vel angelum mori negatis?” his auditis mirati sanam quaestionis rationem cum dedecore abierunt.

Anastasius in somnio terribilem hominem vidit codicem conscriptum manibus tenentem et dicentem: “ecce, propter malam fidem tuam de vita tua 14 annos deleo”. tonitru et fulminibus ad regiam adactis rex solus relictus huc illuc fugiens in cubiculo, quod oatus dicitur, ira correptus est et statim mortuus inventus. sepultum est corpus eius in St. apostolorum ecclesia in cista lapidea Acyntana, iuxta Ariadnen uxorem antea mortuam. hic etiam aureos et argenteos libros combussisse dicitur. episcopatum tenuit Timotheus. hunc narrant postquam aliquot dies sepultus esset clamasse: “miseremini mei et aperite;” sepulchrorum custodes dixerunt: “alius regnat,” ille vero, “nihil mea interest, in monasterium me abducite.” illi vero eum reliquerunt. paulo post sepulchrum aperuerunt et invenerunt eum fame brachia et caligas adedisse. quia haereticus erat Anastasius Euthymius patriarcha a seditiosorum partibus

ὑπὸ πείνης φάγοντα τοὺς βραχίονάς αὐτοῦ καὶ τὰ καλήγια
 ἃ ἐφόρει. διὰ τὸ εἶναι αἰρετικὸν Ἀνάστασιον Εὐθύμιος πα-
 τριάρχης προσέκειτο ταῖς ἀντάρασιν· ὅπερ γνοὺς Ἀναστά-
 σιος ὁ βασιλεὺς μετὰ τὸ χειρῶσασθαι αὐτοὺς ἐδήλωσεν Εὐ-
 5 θυμῷ ἀγίῳ “αἱ εὐχαί σου αἱ μεγάλαι τοὺς φίλους σου ἡσθό-
 λωσαν.” προεχειρίσατο δὲ ἀντ’ αὐτοῦ Μακεδόνιον· εἰς ὃν,
 διὰ τὸ μὴ ὑπεῖκειν τῇ αἰρέσει αὐτοῦ, πολλὰ δεινὰ ἐνεδείξα-
 το. φασὶ γὰρ τελευτήσαντος Μακεδονίου ἐν ἔξορίᾳ φοβερόν
 τι συμβῆναι· νεκρὸν γὰρ ὄντα καὶ ἐν κραββάτῳ τεθειμένον,
 10 βλεπόντων πάντων, σφραγίσασθαι ἑαυτὸν τῷ σταυρῷ. μέλλον-
 τος δὲ ἐν Νεοκαισαρείᾳ γίνεσθαι σεισμοῦ στρατιώτης ὁδεύων
 δύο τινὰς εἶδεν ἐπὶ τὴν πόλιν βαδίζοντας, καὶ ὄπισθεν ἄλλον
 βοῶντα “φυλάξατε τὸν οἶκον ἐν ᾧ ἡ Θῆκη Γρηγορίου ἐστί.”
 γενομένου δὲ τοῦ σεισμοῦ τὸ πλεῖστον μέρος τῆς πόλεως
 15 ἐπιοθήθη, πλὴν τοῦ ἀγίου Γρηγορίου.

Ἀναστάσιος πολλὰ τῶν χαλκουρρημάτων ζῶδα χωνεύσας
 ἐξ αὐτῶν στήλην ἰδίαν ἔστησεν εἰς τὸν κίονα Ταύρου. ἡ γὰρ
 πρῶν ἑστῶσα Θεοδοσίου ἦν τοῦ μεγάλου· ἥτις ἀπὸ σεισμοῦ
 πεσοῦσα συνετρίβη. ἐφ’ οὗ ἀνῆρ τις ἐκ τῆς χείμας τεχνῶν
 20 εὐφυῆς ὢν ἐπεδείκνυεν ἀργυροπράταις τε καὶ ἑτέροις χεῖμας
 καὶ πόδας ἀνδριάντων καὶ ἑτερα εἶδη χρυσαῖ, λέγων θησαυ-
 ροὺς εὐρηκέναι· καὶ διὰ τοῦτο πολλοὺς ἀπατῶν εἰς πένιαν

5. αἱ μεγάλαι δμέσας C. cf. Cedrenus I p. 627 21. 11. στρα-
 τιώτης adde Cedrenus I p. 628 17. 19. ᾧ C 21. ἀργυρο-
 πράτας τε καὶ ἑτέρας C

stabat, quod quum Anastasius comperisset post victos eos Euthymio
 dixit: “magnae preces tuae amicos fuligine consperserunt.” consti-
 tuit autem in eius locum Macedonium, quem non cedentem haeresi
 multimodis cruciavit. mortuo enim Macedonio in exsilio terribile
 aliquid accidisse fertur; mortuum enim et in lectulo iacentem viden-
 tibus omnibus narrant crucis signo se munivisse. imminente Neo-
 caesareae terrae motu, miles quidam iter faciens duos conspexit ad
 urbem accedentes aliumque a tergo clamantem: “conservate domum,
 in qua Gregorii arca est;” facto motu maior urbis pars concidit, ex-
 cepta St. Gregorii aede.

Anastasius confatis multis aeneis signis inde suam statuam con-
 fecit et in Tauri columna collocavit; quae enim antea ibi collocata
 erat, Theodosii statua, terrae motu deiecta et fracta erat. sub eo
 vir quidam, qui chymicam artem profitebatur callidus argentariis aliis-
 que manus et pedes statuarum aliaque aurea signa obtulit, dicens
 thesauros se invenisse; multos hac re deceptos ad paupertatem rede-
 git fama vulgata captus et ad Anastasium ductus attulit regi equi

ἤνεγκε. φήμας οὖν περὶ αὐτοῦ διαθεούσης κρατηθεὶς ἤχθη Ἀναστασίῳ. προσήνεγκε δὲ τῷ βασιλεῖ ἔππου ὀλόχρυσον χαλινὸν διὰ μαργαριτῶν· ὃν λαβὼν ὁ βασιλεὺς ἔφη αὐτῷ “ὄντως σὺ ἐμὲ οὐ κομπάγεις.” ἐξώρισε δὲ αὐτὸν εἰς τι φρούριον, ἔνθα καὶ τελευτᾷ. ἐπὶ αὐτοῦ Δευτέριος ἐπίσκοπος ἑβζαντιῶν Ἀρειανός, βάρβαρόν τινα βαπτίζων, ἐτόλμησε εἰπεῖν “βαπτίζεται ὁ δεῖνα εἰς ὄνομα πατρὸς δι’ υἱοῦ ἐν ἀγίῳ πνεύματι.” καὶ εὐθέως ἐξηράνθη ἡ κολυμβήθρα. ὁ δὲ βάρβαρος ἔμφοβος γενόμενος γυμνὸς ἔφυγεν ἐν τῇ ἀμφοδίῳ, ὡς ἐξ αὐτοῦ πᾶσι γνωσθῆναι τὸ θαῦμα. δύο ἐπισκόπων ἀμφισβη-10 τούντων ἐπὶ Ἀναστασίου, ὀρθοδόξου καὶ Ἀρειανοῦ, καὶ τοῦ μὲν Ἀρειανοῦ διαλεκτικοῦ ὄντος τοῦ δὲ ὀρθοδόξου Θεοσεβοῦς καὶ πιστοῦ, ὁ ὀρθόδοξος προὔτεινεν ὥστε ἀφεμένους τῶν λόγων εἰς πυρᾶν εἰσελθεῖν καὶ οὕτως δειχθῆναι τὸν εὐσεβέστε-20 ρον· τοῦ δὲ Ἀρειανοῦ τοῦτο παραιτησαμένου αὐτὸς εἰσελ-15 θῶν ἀπὸ τῆς πυρᾶς διελέγετο καὶ ἀπαθῆς ἐφυλάττετο.

Ἰουστίνος ὁ Θραξ ὁ μέγας.

Ἰουστίνος ὁ Θραξ, ὁ μέγας ἐν πολέμοις καὶ ζηλωτῆς ὦν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ἦν καὶ τῷ σώματι μεσηλιξ, εὐρὺς τοὺς ὤμους καὶ τὰ στήθρα, πολὺς μετὰ οὐλότητος καὶ δα-20 σείας κόμης. ἐπήνθει δὲ τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ἐρευθος, βλο-

4. οὐχ ἀπατήσεις Cedrenus I p. 629 16.
15. τοὺς εὐσεβεστέρους C

13. ἀφρεμένων C

frenum aureum et margaritis consertum, quo accepto rex “profecto,” inquit, “me non decipies.” relegavit hominem in castellum ubi mortuus est. sub hoc Deuterius Byzantii episcopus Arianus barbarum quendam baptizans dicere ausus est: “baptizatus in nomen patris per filium in sanctum spiritum;” tum statim labrum baptisterii exsiccatum est; barbarus vero territus in plateam aufugit nudus, ita ut omnes ab eo miraculum cognoscerent. duobus episcopis sub Anastasio disputantibus, orthodoxo et Ariano, quum esset Arianus dialecticus, orthodoxus vero pius et fidelis, orthodoxus proposuit ut relicta disputatione in ignem inirent et ita pietatem probarent. quod quum Arianus recusasset, ipse inivit et ex medio igni verba fecit et incolumis servatus est.

IUSTINUS THRAX.

Iustinus Thrax magnus bello et acer orthodoxae fidei sectator; corporis statura erat mediocri, pectore et humeris latis, canis simulque villosis crinibus, faciei truci inerat rubor. Iustinus Vitalianum, de quo dictum est, familiarem sibi adiunxit et ducem eum fecit, con-

σουρή ὄντι καὶ πλατεῖ. ὅς καὶ Βιταλιανὸν τὸν προρρηθέντα
 φειδώσατο καὶ στρατηγὸν ἐτίμησε καὶ παρρησίαν ἔχειν πρὸς
 αὐτὸν ὑπὲρ τοὺς λοιποὺς ἐποίησεν. ἐδολοφονήθη δὲ ὁ Βιτα-
 λιανὸς παρὰ τῶν Βυζαντίων μηνιῶντων αὐτὸν διὰ τὴν προ-
 5 εἰρημένην ἐπανάστασιν. Ἀμάντιον δὲ τὸν πραιπόσιτον, ὅς
 τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ θανασταῶς φκοδόμησε,
 λέγεται χρήματα δεδωκέναι Ἰουστίνῳ ὄντι κόμητι τῶν ἐξκου-
 βιτόρων ἐπὶ Ἀναστασίῳ, ὅπως Θεόκτιτον τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ
 ἀναγορεύσῃ εἰς βασιλέα· τοῦτον ἀνείλεν Ἰουστίνος, καὶ τοὺς
 10 τὴν ἀνταρσίαν σὺν αὐτῷ μελετήσαντας, τὴν βασιλείαν αὐτὸς
 κατασχών.

Ἐπὶ αὐτοῦ τὰ κατὰ τὸν ἄγρον Ἀρέθαν καὶ τοὺς ἐν Νε-
 γρηῖ τῇ πόλει ἐπράχθη, καὶ τὰ κατὰ τῶν Ὀμηριτῶν δι' Ἐλε-
 σβαῖν τοῦ βασιλέως Αἰθιοπίων. ἐτυπώθη δὲ ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ
 15 ἑορτάζειν ἡμῶς καὶ τὴν ἑορτὴν τῆς ὑπαπαντιῆς, μέχρι τότε
 μὴ ἑορταζομένης. ἐφ' οὗ ἀστὴρ ἐφάνη ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπάνω
 τῆς χαλκῆς πύλης ἐν τῷ παλατίῳ φαίνων ἐπὶ ἡμέρας καὶ
 νύκτας εἰκοσιεννέα· καὶ γέγονε σεισμὸς φοβερώτατος· καὶ
 ἡ μὲν Κωνσταντινουπόλις ἐν διαφόροις τόποις ἀπέλαβεν, ἡ
 20 δὲ μεγάλῃς Ἀντιοχείας κάθος ἔκλυεν ἀνεκδιήγητον, ὡς κα-
 ταπιωθῆναι πᾶσαν σχεδὸν τὴν πόλιν καὶ τάφρον γενέσθαι τῶν
 οἰκητόρων· τσσαύτη γὰρ ἡ ὄργη τοῦ Θεοῦ ἐπῆλθεν ὡς καὶ
 τοὺς ὑπολειφθέντας πῦρ ἐξελθεῖν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ οἰκτρῶς
 καταφλέξαι. ἀλλὰ καὶ ἡ Πομπηϊούπολις τῆς Μυσίας διαρ-

7. ἐξ κουσάτρων C
 πᾶς cod

16. ἀφ' C

21. καταπιωθῆναι C

cessitque ei, libere pro reliquis apud se loqui. Vitalianus dolo circumventus est a Byzantiis iratis ei propter seditionem supra commemoratam. Amantius praepositus, qui St. Thomae apostoli templum splendidum aedificavit et varie ornavit, argentum dedisse perhibetur Iustino, quum hic esset sub Anastasio excubitorum comes, ut scilicet Theoctitum cognatum suum regem proclamaret. hunc Iustinus interfecit una cum iis, qui seditionem cum eo machinati erant, sibi imperium retinens.

Sub eo facta sunt quae de sancto Aretha et Negræ incolis narrantur, et de Homeritis per Elesbaan Aethiopum regem facta. constitutum etiam est obviationis festum celebrare, quod antea non factum erat. sub eo sidus in coelo apparuit supra aeneam portam palatii per 29 dies noctesque fulgens. fuit etiam terræ motus terribilis, quo Cpolis passim laesa est, sed Antiochia ineffabilem calamitatem perpessa est; nam tota fere urbs concidit et facta est incolarum sepulchrum; et tanta fuit dei ira, ut vel relictis igni e terra prorump-

ραγείσα μέσον κατεπόθη μετὰ τῶν οἰκητόρων· καὶ ἔκραζον ὑπὸ τὴν γῆν ὄντες οἱ ἄνθρωποι τὸ “ἐλεήσατε.” καὶ γυνὴ δέ τις ἐπὶ αὐτοῦ ἀνεφάνη ἐκ Κιλικίας οὔσα γιγαντογενής, ὑπερέχουσα τῇ ἡλικίᾳ πάντα ἄνθρωπον πῆχυν ἓνα, καὶ πλατεῖα σφόδρα. ὥς ἐπὶ θανάτου δὲ οἱ ἀδόκμοι ὀρώοντες αὐτὴν ἐν 5 τοῖς ἐργαστηρίοις καὶ οἴκοις ἐδίδον αὐτῇ ἀνά ὄβολου.

Ὁ δὲ αὐτὸς βασιλεὺς πολλὰ ἐφιλοφρονήσατο τῇ τε πόλει Ἀντιοχείᾳ πρὸς ἀνοικοδομήν, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ ζῶντας ὑπολειφθέντας· τοσοῦτον δὲ ἐπ’ αὐτῇ ἤλγησεν ὥς καὶ τὸ διάδημα ἀποθεῖναι καὶ τὴν πορφύραν, καὶ σάκκον καὶ σποδὸν 10 περιβαλέσθαι, καὶ πενθεῖν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. ἐτελεύτησε δὲ καταλιπὼν βασιλεία Ἰουστινιανὸν τὸν ἴδιον ἀνεψιόν· ἐτέθη δὲ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῇ μονῇ τῆς Ἀδυγούστης, ἐν λάρνακι πρασίῳ, μετὰ δὲ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Εὐφημίας· ἐν ᾗ καὶ αἱ στολαὶ εὐρέθησαν. τὸν δὲ τῆς ἀρχιερωσύνης θρόνον δι- 15 εἶπεν Ἰωάννης ὁ λεγόμενος Καππαδόκης.

Ἰουστίνος ἀνεκαλέσατο πάντας ἱερεῖς καὶ ἄνδρας εὐσεβεῖς ὀρθοδόξους, οὓς Ἀναστάσιος ἀδίκως ἐξώρισεν. ἐπὶ αὐτοῦ Ἔδεσα πόλις, τοῦ Σκιρτοῦ ποταμοῦ μέσον αὐτῆς διερχομένου καὶ πλοῦτον καὶ τέρψιν αὐτῇ παρεχομένου, πλημ- 20 μυρήσαντος αὐτὴ σὺν τοῖς συνοίκιοις ἐποντίσθη. μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὰ ὕδατα πλάξ λιθίνη ἀνέθη ἐν τῇ τοῦ ποταμοῦ ὄχθῃ, ἱερογλυφικοῖς γράμμασιν ἐγκεκολλημένη περιέχουσαν οὕτως “Σκιρτὸς ποταμὸς σκιρτήσει κατὰ σκιρτήματα πολιταῖς.”

21. αὐτῆς C

22. εὐρέθη Cedrenus I p. 640 1.

penite misere comburerentur. sed etiam in Mysia Pompeiopolis deleta concidit in incolas; et clamaverunt qui terra conditi erant “miseremini.” mulier sub eo exstitit Cilissa, corpore giganteo, alti viri staturam cubito superans et admodum lata, ita ut admirarentur qui videbant in officinis et domibus et obolum ei quisque daret.

Rex benevolentissimum se praestitit Antiochiae, ut restitueretur, et eis, qui vivi relictis erant. atque ita hanc calamitatem luxit, ut diadema et purpuram deponeret, saccum et cinerem iniiceret, multosque dies doleret. moriens regem reliquit Iustinianum affinem; sepultus est in monasterio Augustae in arca prasina iuxta Euphemiam uxorem, ubi etiam stolae inventae sunt. episcopatum tenuit Iohannes, qui Cappadoces dicebatur.

Iustinus omnes sacerdotes piosque orthodoxos revocavit, quos Anastasius iniuste relegaverat. sub eo Edessa, quam perfluit Scirtus fluvius divitias et oblectationes suppetans, inundatione facta cum incolis submersa est. postquam aqua recessit lapidea tabula iuxta est in fluvii ripa cui hieroglyphicis literis haec inscripta erant: Scirtus fluvius malas saltationes civibus saltabit.”

Εὐλαλίον τινὸς ἀπὸ πλουσίων πένητος τελευτήσαντος, καὶ γράψαντος Ἰουστινὸν βασιλέα κληρονόμον ἐν διαθήκαις, καὶ παρακαλεσαμένον ὥστε τὰς τρεῖς αὐτοῦ θυγατέρας μικρὰς καταλειφθείσας ἀναθρέψαι καὶ ἐκπροικίσαι, καὶ πάντα αὐτοῦ ἐν τῇ χρεῖᾳ δοῦναι τοῖς δανεισταῖς, καὶ τὰ γραμματεῖα αὐτοῦ ἀναρρῦσασθαι, πάντα βασιλικῶς Ἰουστινὸς ἐπλήρωσε, κατὰ-πληξας ἐν τούτῳ πάντα ἀκούσαντα ἄνθρωπον.

Ἰουστινιανὸς ὁ μέγας.

- 10 Ἰουστινιανὸς ἐβασίλευσεν ἔτη 39, ἐτῶν ὧν μέ. οὗτος τὴν μὲν τοῦ σώματος ἀναδρομὴν βραχὺ μείζων τοῦ μέσου, ἐρῶδρὸς τὴν χροιάν, χαροπὸν καὶ εὐπερίστρογον βλέπων, καὶ τὴν κεφαλὴν πρὸς κόμης κάλλος μικρὸν ἐπιλωμένην ἔχων, ὑπατεύσας ἐν μέσῃ τῇ πόλει καὶ δοὺς χρήματα πάμπολλα.
- 15 οὗτος οὖν ἐποίησε καὶ τὰς νεαρὰς διατάξεις, ἐκφωνήσας καὶ τύπον περὶ τε ἐπισκόπων καὶ ξενοδόχων καὶ οἰκονόμων καὶ ὀρφανοτρόφων, ὥστε μὴ κληρονομεῖσθαι πλὴν ὧν πρὸ τοῦ γενέσθαι ἐκέκτηντο. οὗτος διωγμὸν κατὰ Ἑλλήνων καὶ πά-
 20 τέλει τούτῳ νοσοῦντας, δεσμεύσας καὶ τιμωρησάμενος φόβον πολὺν εἰργάσατο, θρασύσας μόνους ὀρθοδόξους πολιτεύεσθαι.

Ἐπλήρωσε δὲ καὶ τὸ δημόσιον λουτρὸν τὸ εἰς τὸν Διηγη-

19. πολλοὺς τῶν ἐν τέλει οὕτω? 22. Δαγισθέως Cedrenus I p. 644, Διηγιστέως p. 688.

Eulalius quidam e divitibus parentibus ortus quum pauper decessisset et scripsisset Iustinum regem esse lege constitutum eumque hortatus esset, ut tres suas filiolas educaret et dote donaret, et quae debebat solveret, et tabulas suas deleret; cuncta Iustinus ut regem decet, perfecit, admirantibus omnibus, qui audiebant.

IUSTINIANUS MAGNUS.

Iustinianus regnavit annos 39 rerum potitus anno aetatis 45. is corpore paulo maiore erat, quam ex modo vulgari, colore rubro, vultu truci et versuto, capite nonnihil glabro, regnavit autem in media urbe permulta dans dona. hic igitur nova instituta fecit, legem quoque promulgans de episcopis, hospitibus, dispensatoribus et orphanotrophis, ne quid legarent nisi quod ante susceptum munus possedissent. hic persecutionem movit Graecorum et omnis haeresis; inveniens autem multos e magistratibus hoc morbo laborantes, his vincitis et vindicta sumpta magnum terrorem iniecit, quum solos orthodoxos posse rempublicam capessere ediceret.

Perfecit etiam balneum publicum Dagisthei ab Anastasio inchoa-

στέα, ὃ ἤρξατο κτίζειν Ἀναστάσιος ὁ βασιλεύς. ἡ δὲ Ἀντιόχεια σειομένη οὐκ ἐπαύετο, μέχρι οὗ ἐφάνη Θεοσεβεῖ ἀνθρώπῳ ἐπιγράψαι εἰς τὰ ὑπέρθυρα τῶν φλιῶν “Χριστὸς μεθ’ ἡμῶν· στήτε.” καὶ τούτου γενομένου ἔστη ἡ ὄργη τοῦ Θεοῦ, καὶ ἔκτοτε ἡ πόλις ἀνομάσθη Θεούπολις. 5

Ἐπὶ αὐτοῦ γέγονε δημοτικὴ ἀνταρσία, καὶ τὴν τε ἁγίαν Σοφίαν καὶ τὸν τοῦ ὀσίου Σαμψῶ οἶκον μετὰ τῶν ἀρροάστων καὶ τὴν εἴσοδον τοῦ παλατίου τὴν χαλκώστεγον, τὴν ἔκτοτε καὶ νῦν χαλκῆν προσαγορευομένην διὰ τὸ ἐκ χαλκῶν κεράμων κεχρυσωμένων ἐστεγᾶσθαι αὐτήν, καὶ τοὺς δύο ἐμβόλους μέ-10 χρι τοῦ φόρου κατέκαυσαν, καὶ Ἰουστινιανὸν βασιλέα ἀναθεματίζοντες ἐφύβριζον, Ὑπάτιον δὲ πατρικίον εὐφήμησαν ἐν τῷ καθίσματι στέψαντες· ἧτις ἀνταρσία ἐπαύθη διὰ Βελισσαρίου καὶ Μούνδου καὶ Νάρσῃ, ἀνελότων τριάκοντα πέντε χιλιάδας καὶ αὐτὸν Ὑπάτιον ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ. ἀνεκαίνισε15 δὲ ἐκ θεμελίων ὁ Ἰουστινιανὸς τὴν τοῦ Θεοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν.

Ἰστέον δὲ ὅτι τῷ ἑξακισχιλιοστῷ μ’ ἔτει ἀπὸ κτίσεως κοσμοῦ, ἰνδικτιῶνος ιε’, ὥρα πρώτη τῆς ἡμέρας, τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς εἰκοστῇ γ’, τὸν τῆς μεγίστης ἐκκλησίας ἀνοικισμὸν²⁰ ἤρξατο ποιεῖν ὁ Ἰουστινιανὸς εἰς κάλλος καὶ μέγεθος ὑπὲρ τὸ πρότερον, παραδοὺς καὶ τροπάρια αὐτῇ ὑπ’ αὐτοῦ μελιθθέντα ψάλλεσθαι “ὁ μονογενὴς υἱὸς καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ.” ἀλλὰ

tum. Antiochiae autem terrae motus non prius cessavit, quam homini pio divinitus nunciatum est, ut scriberet super postes portae: “Christus nobiscum, consistite.” quo facto ira dei consedit et inde ex eo tempore urbs nominata est Theopolis.

Eo regnante seditio populi orta est, et sanctam Sophiam et sancti Sampso domus cum infirmis et palatii aditum aere tectum, qui inde adhuc aheneus dicitur, utpote stratus tegulis aheneis inauratis et bina rostra usque ad forum combusserunt et Iustinianum regem excommunicatum male tractarunt, Hypatium patricium regem salutarunt coronis in solio ornantes. oppressa est seditio a Belisario, Mundo et Narsete triginta quinque millibus hominum cum ipso Hypatio in circo interfectis. restituit ex fundamento Iustinianus magnam dei ecclesiam.

Sciendum est, anno 6040 a creato mundo, indictionis 15, prima hora diei d. 23 Februarii Iustinianum incepisse restitutionem maxime ecclesiae, ita ut pulchritudine et magnitudine priorē superaret; carmen quoque a se compositum tradidit cantandum “unigenitus

καὶ ἡ ὑπαπαντὴ ἔλαβε δῶρον ἐστιάζεσθαι, μὴ συναριθμου-
μένη πρότερον ταῖς δεσποτικαῖς ἑορταῖς.

Τῷ δὲ ιδ' ἔτει αὐτοῦ γέγονε καὶ ἡ πέμπτη σύνοδος ἡ
κατὰ Σευήρου. τῷ δὲ δεκάτῳ αὐτοῦ ἔτει γέγονε τὰ πρῶτα
5 ἐγκαίνια τῆς μεγάλης ἐκκλησίας. γενομένης δὲ τῆς πέμπτης
συνόδου κατὰ Σευήρου τοῦ ἀκεφάλου καὶ δυσσεβοῦς καὶ κα-
τὰ Ὠριγένους ἐν Κωνσταντινουπόλει, Ἀπολλινάριος Ἀλεξαν-
δρείας, Δόμνος Ἀντιοχείας, ἐπὶ Βιγελίου πάπα Ῥώμης, κατὰ
Ἐριγένους καὶ τῶν αὐτοῦ δογματῶν, ἐν οἷς ἐληρώδουν τὰς
10 ψυχὰς προϋπαρχούσας τῶν σωμάτων, τὴν τε μετεμψύχωσιν
δοξάζοντες τέλος τε τῆς κολάσεως, καὶ τὰ σώματα ἡμῶν μὴ
ἀνίστασθαι ἐν τῇ ἀναστάσει τὰ αὐτά, καὶ τὴν τῶν δαιμόνων
εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀποκατάστασιν, καὶ τὸν παράδεισον ἀλληγο-
ρεῖσθαι, μὴ γεγενῆσθαι μήτε εἶναι ὑπὸ θεοῦ αἰσθητὸν παρα-
15 δέειον, μηδὲ ἐν σαρκὶ πλασθῆναι τὸν Ἀδάμ.

Τελευτησάσης δὲ Θεοδώρας τῆς αὐτοῦ γυναικὸς γέγονε
τὰ ἐγκαίνια τῶν ἁγίων ἀποστόλων. ἐφ' οὗ καὶ θανατικὸν γέ-
γονεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὥστε μένειν ἀτάφους τοὺς ἀπο-
20 θνήσκοντας διὰ τὸ μὴ ἐξαρκεῖν τοὺς κραββάτους τῶν ἐκκλη-
σιῶν καὶ τῶν ἐναγῶν οἰκῶν ἐκφέρειν αὐτούς· τοῦ δὲ βασιλέως
κραββάτους ποιήσαντος χιλίους, ἐπεὶ μὴ ἐξήρχον μηδὲ οὔτοι,
ἁμάξας προσέταξε πλείστας εὐτρεπισθῆναι καὶ ἄλογα καὶ τοὺς
τεθνεῶτας ἐν αὐτοῖς ἐκφέρειν. ἐκράτησε δὲ ἡ θνησις αὕτη

5. τῆς om C

filius et verbum dei." etiam concessum est, ut obviatio celebraretur,
quae non numerabatur antea in dominicis festis.

Quarto decimo autem eius anno fuit quintum concilium contra Severum. decimo autem anno prima solemnitas restitutae magnae ecclesiae celebrata sunt. factum autem est quintum concilium contra Severum acephalum et improbum et contra Origenem Cpolititanum, cui concilio praefuerunt Apollinarius Alexandrinus, Domnus Antiochenus sub Vigelio, papa Romano, contra Origenem eiusque dogmata, in quibus nugabantur, animos fuisse ante corpora et migrationem animorum statuebant et poenae finem et corpora nostra non eadem resurrectura in surrectione et daemones in veterem statum restitutum iri et paradysum allegorice dici, nec esse nec fuisse conditum a deo terrestrem paradysum, nec carne fictum esse Adamum.

Mortua Theodora eius uxore celebrata sunt solemnitas restitutorum apostolorum. sub eo Cpoli erat morbus letalis, ita ut insepulta iacerent corpora mortuorum, quia non sufficiebant feretra ecclesiarum et sacrarum aedium ad efferendum, postquam vero rex mille feretra fecit, quum ne haec quidem sufficerent, currus permultos comparari

μῆνας δύο, Ἰούλιον καὶ Αὐγουστον. γεγόνασι δὲ βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ μεγάλαι καὶ φοβεραὶ σφόδρα, ὥστε πολλοὺς ἐπ' αὐτῶν κατακαῆναι. ἀλλὰ καὶ σεισμός μέγιστος καὶ παγκόσμιος· καὶ ἔπεσον οἴκοι καὶ ἐκκλησίαι πολλαὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὥστε πολλοὺς τελευτῆσαι· ἀλλὰ καὶ τὸ τεῖχος 5 τῆς χρυσοῦς πόρτης καὶ ἡ λόγχη ἦν κρατεῖ ὁ ἀνδριάς τοῦ φόρου. καὶ ἐπεκρότει ἡ γῆ σειομένη ἐπὶ πολὺ. ἐκ δὲ τῆς λύπης ὁ βασιλεὺς εἰς τὰ γενέθλια τοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνια ἄνευ στέμματος προῆλθε, καὶ τὰ ἕξ ἔθους ἀριστόδειπνα τοῦ δωδεκαημέρου οὐκ ἐτέλεσεν, ἀλλὰ πάντα τοῖς πτω- 10 χοῖς διένειμε. τὴν δὲ θάλασσαν ἀναρριχάναι φασὶν ἐκ τοῦ σειμοῦ μίλια δύο, καὶ ἀπολέσθαι πλοῖα πολλὰ ἐν τῇ τοῦ ὕδατος ἀναχαιτίσει. ἔπεσε δὲ ὁ τροῦλλος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ὃν καὶ ἀνέκτισεν ὑψηλότερον καὶ κρείττονα, ποιήσας καὶ τὰ δευτέρα ἐγκαίνια τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας φαιδρότερον 15 καὶ λαμπρότερον.

Οὗτος μαθὼν περὶ ἀρρενοφθόρων, ἐρευνήσας καὶ τοῦτους εὐρών, τοὺς μὲν ἐκαυλοτόμωσεν, τοῖς δὲ καλάμους ὀξεῖς ἐμβάλλεσθαι εἰς τοὺς πόρους τῶν αἰδοίων ἐκέλευσε, καὶ γυμνοὺς κατὰ τὴν ἀγορὰν θριαμβευθῆναι· ὑπῆρχον δὲ τῶν μὲν 20 πολιτικῶν καὶ συγκλητικῶν πολλοί, τῶν δὲ ἀρχιερέων οὐκ ὀλίγοι, οἱ δεσμευθέντες οὕτως περιηγόμενοι κατὰ τὴν ἀγορὰν γυμνοὶ δεινῶς ἐτελεύτησαν. καὶ γενομένου φόβου μεγάλου οἱ

iussit et equos, quibus efferrentur mortui. mansit hic morbus duos menses, Iulium et Augustum. erant autem tonitrua et fulmina magna maximeque terrentia, ita ut multi iis percuterentur. praeterea terrae motus erat maximus per totum mundum, conciderunt domus et ecclesiae multae Cpoli, ita ut multi morerentur, concidit quoque murus ad auream portam et hasta, quam statua forensis manu tenet et vehementer sonuit terra mota. rex autem luctu afflictus usque ad natalia Christi et sancta Theophania sine corona prodiit et, duodecim diebus coena vespertina usitata abstinuit, omniaque mendicis dedit. mare quoque motu terrae ascendisse dicunt duo miliaria, et naves multas in aqua aestuatione periisse. concidit autem trullus magnae ecclesiae, quem altiore et meliorem refecit, celebratis splendidius et elegantius solemnibus eiusdem ecclesiae restitutae.

Hic quum audisset de paederastis, inquisitione instituta quos invenit eorum alios membro virili privavit, aliis acutos calamos in foramina inguinum intrudere iussit eosque nudos per forum duci. erant autem ex iis, qui muneribus publicis fungebantur et e senatoribus multi, e sacerdotibus primariis non pauci, qui vincti ita per forum

λοιποὶ ἐσφραγισθῆσαν· “ὀλολύζεται γὰρ” φησι “λίτους, ὅτι πέπτωκε κέδρος.”

Ἔστησε δὲ καὶ τὸν κίονα τὸν ἐπιλεγόμενον *Αὐγουσταία*, ἐπιθεῖς ἐπάνωθεν ἔφιππον τὴν αὐτοῦ στήλην, κρατοῦσαν τῇ μὲν ἀριστερᾷ χειρὶ μῆλον σφαιροειδὲς ὡς τῆς γῆς ἀπάσης αὐτοῦ κυριεύσαντος, τὴν δὲ δεξιὰν ἀνατεταμένην ἔχουσαν, καὶ οἶονεὶ πρὸς Πέρσας ἐμφαίνουσαν καὶ διακελευομένην “στῆτε, καὶ τῆς Ῥωμαίων γῆς μὴ ἐπιβῆτε.”

Ἀπέστειλε δὲ καὶ *Βελισάριον* στρατηγὸν μετὰ πλήθους ἀναριθμήτου καὶ πλοίων καὶ χρυσοῦ πολλοῦ καταπολεμήσαι *Οὐανδήλους* καὶ Ἀφρικὴν ἐκπορθῆσαι· ὃς ἀγχινοῖα καὶ φρονήσει πάντα ληϊσάμενος καὶ Γελημέρον ἐγκρατῆ ποιησάμενος ἀνήγαγεν ἐν τῇ πόλει μετὰ πλούτου πολλοῦ καὶ ἐθριάμβου-
 10 σεν ἐν τῷ ἱππικῷ, ὑπατεῖαν ποιήσας ἐν τῇ πόλει· τὸν δὲ Ἰουστινιανὸν ἀμειβόμενον αὐτὸν τῆς τοιαύτης μεγίστης καὶ
 15 παραδόξου πράξεως, ἐν μὲν τῷ ἐνὶ μέρει τοῦ νομίσματος ἑαυ-
 τὸν ἐγχαράξας, ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ *Βελισάριον* ἔνοπλον, καὶ ἐπι-
 γράφας “*Βελισάριος ἡ δόξα τῶν Ῥωμαίων.*” ἀλλ’ οἷα ὁ φθό-
 νος ἐν μεγάλῃ εὐδαιμονίᾳ οἶδε ποιεῖν, ὧδινε καὶ εἰς *Βελισά-
 ριον*· διαβληθεὶς γὰρ μετέστη τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς δόξης, καὶ
 20 *Σολομῶν* ἀντ’ αὐτοῦ στρατηγὸς ἐπέμφθη, ὃς τὰ κτηθέντα
Βελισαρίῳ φυλάξασθαι μὴ δυνηθεὶς τοῖς *Οὐανδήλοις* πάντα
 παρεχώρησεν.

7. οἶον εἰς C 14. τὸν δὲ] ὥστε *Cedrenus*, et mox ἐγχαράξει — ἐπιγράψαι.

ducti nudi misere obierunt. magno timore percussi ceteri edocti sunt. “luget enim,” ut dicunt, “pinus, quod cecidit cedrus.”

Posuit quoque columnam Augusteam dictam, sua ipsius, equestri statua imposita, ita ut sinistra manu pomum globosum teneret, quia omnem terram subactam haberet, dextram autem porrigeret et quasi adversus Persas ostenderet et iuberet: “consistite neve pedem inferte in terram Romanorum.”

Misit quoque *Belisarium* ducem cum innumerabili multitudine navium et magnis opibus, qui *Vandalis* bellum inferret et *Africam* vastaret. is ingenio et prudentia omnia expugnavit et *Gelimerum* captum cum multis divitiis in urbem duxit, ipse in circo triumphavit, et pecuniam in urbe dispersit. *Iustinianus* gratiam reddens pro ea re maxima et inopinata in altera nummi parte suam imaginem procussit, in altera *Belisarium* armatum, addita inscriptione “*Belisarius, gloria Romanorum.*” sed quae invidia in magna felicitate facere solet, ea etiam contra *Belisarium* molita est. falsis enim criminatio-nibus imperio et honore destitutus est, *Solomon* eius loco dux missus, qui, quum ea quae *Belisarius* ceperat non posset defendere, omnia *Vandalis* cessit.

Ἦν δέ τις χαλκεὺς Ἀνδρέας τοῦνομα, ἔχων μεθ' αὐτοῦ κύνα ξανθὸν καὶ τυφλόν, ὃς ἐποίει τέρατα· παρεσιῶτος γὰρ αὐτῷ ὄχλον, λάθρα τοῦ κυνὸς ἐκομιζέτο τὰ τῶν ἐνεστώτων δακτυλίδια χρυσοῦ τε καὶ ἀργυροῦ καὶ σιδηροῦ, καὶ ἐτίθει εἰς τὸ ἄσπερον περισκεπῶν αὐτὰ χῶματι, καὶ ἐπέτρηψε τῷ κυνί, 5 καὶ ἐλάμβανε καὶ ἐδίδου ἐκάστῳ τὸ ἴδιον. ὁμοίως καὶ διαφόρων βασιλέων νομίσματα μιννύμενα ὑπεδίδου κατ' ὄνομα. ἀλλὰ καὶ τῶν παρεστώτων ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ἐπεδείκνυε τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας καὶ πόρνοισι καὶ μοιχοῦσι καὶ ἀνελεήμονας καὶ κνιποὺς ἀπλανῶς καὶ μετὰ ἀληθείας ἐδείκνυε· ὅθεν ἔλεγον τὸν κύνα πνεῦμα Πύθωνος ἔχειν.

Ὁ δὲ αὐτὸς βασιλεὺς κτίζει καὶ τὸν ἐν τῇ πηγῇ ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, καὶ πάμπολλα κτίσματα ἐποίησεν ἐκκλησιῶν τε καὶ πόλεως, καὶ τὴν πενταπέφυραν τοῦ Συγγαρίου ἄπερ Προκόπιος ὁ ἱστορικὸς ἐν ὀκτῶ λόγοις ἀνεγράφαστο. 15 εἰς δὲ τὰ τέλη αὐτοῦ τὸ περὶ φθαρτοῦ καὶ ἀφθάρτου κινήσας δόγμα ἀλλότριος τῆς εὐσεβείας Θεοῦ ἐτελεύτησε, προβαλόμενος Ἰουστινὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ εἰς βασιλεῖα, κουροπαλάτην τότε ὄντα. κατετίθη δὲ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων πρὸς βορρᾶν ἐν λάρνακι βοθυρῆ· ἧ δὲ 20 γυνὴ αὐτοῦ Θεοδώρα προετελεύτησεν. τὴν δὲ τῆς ἀρχιερωσύνης τιμὴν ἐπὶ αὐτοῦ εἴληψε πρῶτον μὲν Ἰωάννης, ἔπειτα

14. σαγάρου cod. 15. δ om C

Erat faber quidam, cui nomen Andreae, qui secum habebat canem flavum et caecum miracula edentem. adstante enim multitudine hominum, adstantium hominum annulos aureos, argenteos, ferreos inscio cane in solo ponebat, et terra tegebat; tum canis iussus sumebat et suum cuique annulum reddebat. eadem ratione variorum regum nummos, permixtos, prout nomen erat, reddebat. quin etiam ex adstantibus feminis et viris ostendebat, quae gravidae essent, quae meretrices, qui moechi, qui immisericordes, qui avari, eaque omnia sine errore et vere ostendebat. unde dicebant, canem habere Pytho- nis spiritum.

Idem rex templum sanctissimae matris dei prope fontem aedificat et permultas ecclesias et in urbe aedificia condidit et pontem Sangarii 5 arcubus aedificavit, quem octo sermonibus descripsit Procopius historicus. sub finem autem ipsius movens dogma de mortalitate et immortalitate alienus a pietate erga deum obiit, postquam Iustinum patruelem europalatae munere tunc fungentem regem proposuit. sepultum est corpus eius in ecclesia sanctorum apostolorum. uxor eius Theodora antea mortua erat. summi sacerdotii honorem autem sub

Ἐπιφάνιος, τρίτον Μηνῆς, τέταρτον Εὐτύχιος, καὶ μετὰ τοῦ-
τον πάλιν Ἰωάννης.

Γέλιμερ Βελισάριον ἐκφεύγων εἰς ὄρος ὄχυρόν κατέφυ-
γεν ἔθρους τῶν Μαρουσιῶν· παρ' αὐτοῖς δὲ οὔτε ἄρτος οὔτε
5 οἶνος οὔτε ἔλαιον γεωργεῖται, ἀλλὰ κριθάς καὶ ὀλύρας, ὡς
ἀλογα ζῶα, ἐφθιά σιτίζονται. γράφει οὖν πρὸς Φαρὰν Γε-
λίμερ, ὃν Βελισάριος κατέλιπε φυλάσσειν αὐτόν, πεμφθῆναι
αὐτῷ ἄρτον καὶ σπόγγον καὶ κιθάραν. ὁ δὲ Φαρὰς διηπόρει
περὶ τούτων, ἕως ὃ τὴν ἐπιστολὴν κομίσας ἔφη ὅτι ἄρτον μὲν
10 αἰεὶ, διότι τοῦτον ἐπιθυμεῖ γεύσασθαι καὶ ἰδεῖν, σπόγγον δὲ
διὰ τὰ δάκρυα καὶ τὴν ἀλουσίαν, ὥστε παραμυθῆσασθαι τοὺς
ὀφθαλμούς, κιθάραν δέ, ὅπως τὰς συμφορὰς αὐτοῦ ἐκτραγω-
δοίη. ταῦτα Φαρὰς ἀκούσας, περιαλήσας τε καὶ τὴν ἀν-
δραπειάν τύχην ἐκμυκτηρίσας, πάντα ἐξέπεμψεν ὅσων ἔχρηζε.
15 Χοσρόου δὲ τοῦ Πέρσου τὴν ἅπασαν ἀνατολὴν ληϊζόμε-
νον, Ἰουστινιανὸς Βελισάριον ἐκ τῆς δύσεως ἀγαγών, στρα-
τηγὸν ἀνατολῆς ποιήσας κατὰ Περσῶν ἔστειλεν· ὁ δὲ καθο-
πλισθεὶς, καὶ κατὰ Περσῶν στρατεύσας, τοσοῦτον τοὺς πρέ-
σβεις Χοσρόου τῇ καθοπλίσει καὶ στρατείᾳ ἐξέπληξεν, ὡς ἐπὶ
20 θῆραν δῆθεν ἐξῴων ὀφθεῖς αὐτοῖς, ὥστε ἀφικόμενον πρὸς
Χοσρόον ὑπόσπονδον αὐτόν Ῥωμαίοις ποιῆσαι. τοσοῦτον δὲ
Βελισάριος ἐθανυμάσθη παρὰ Περσαῖς καὶ Ῥωμαίοις εὐδοκί-
μησεν, ἧ ὅτε Γέλιμερα δορυάλωτον καὶ Οὐτίγγην τοὺς δύο

19. Χοσρόου Cramerus, δαρείου cod.

20. θύραν C

eo tenuerunt primum Ioannes, deinde Epiphanius, tum Menas, postea
Eutychius et post hunc iterum Ioannes.

Gelimer, postquam Belisarium effugit, in montes in terram Maru-
siorum recesserat. ibi nec panis nec vinum nec oleum nascitur, sed
hordeo et arinca, ut bestiae ratione carentes, cocta vescuntur. scri-
bit igitur Gelimer ad Pharam, quem Belisarius, ut illum custodiret,
reliquerat, ut mitteret sibi panem et fungum et citharam. qua de
re sententia non stabat Pharae, dum is qui litteras attulerat dixit,
panem ab illo peti, quia hunc cuperet edere et videre, fungum pro-
pter lacrimas et squalorem, ita ut consolaretur oculos, citharam, qua
miserias suas caneret. his auditis, Pharas dolore commotus et huma-
nam sortem praesagiens, omnia, ut rogabat, misit.

Chosroa Persa per omnem orientem praedante Instinianus Belisa-
rium ex occidente accessitum ducemque orientis constitutum contra
Persas misit. is exercitu contra Persas educto, ita legatos Chosroae
armis et exercitu terruit venatum scilicet egressus iis obvius factus
ut veniens ad Chosroam ad inducias cum Romanis faciendas eum mo-
veret. tantam autem Belisarius a Persis admirationem, apud Roma-

βασιλεὺς ἐν Βυζαντίῳ ἤγαγε. κατηγορηθεὶς οὖν μετὰ ταῦτα ὡς ἐπιβουλευὼν Ἰουστινιανῶ βασιλεὶ ἐκ θλίψεως τελευτᾷ, δεσμευθεὶς ἀπάσης αὐτοῦ τῆς ὑποστάσεως.

Ἰουστίνος ὁ μικρὸς ἀνέμιος Ἰουστινιανοῦ.

Ἰουστίνος ὁ μικρὸς ἐβασίλευσεν ἔτη δεκατρία, μεγαλόδω-5
ρός τε ὢν καὶ φιλοκτίστης. ἔσχε δὲ γυναῖκα Σοφίας ὀνόματι.
εὐσεβῆς δὲ ὢν καὶ ὀρθόδοξος ἐπεκόσμησε τὰς ἐκκλησίας τὰς
κτισθῆσας ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ, τὴν τε μεγάλην ἐκκλησίαν καὶ
τοὺς ἁγίους ἀποστόλους, ἀπὸ τε κειμηλίων καὶ πάσης προσόδου.
οὗτος ἦν τῇ ἰδέᾳ εὐήλιξ, πλατὺς εὐογκος, ὑπόγλαυκος, ἐπίξαν-10
θος, σπανίζων τὴν γενειάδα, δειλός, ὀξύθυμος, ἀπονενομημένος,
ἀσύμβουλος, καὶ καθάπερ εἶπον, φιλοκτίστης καὶ μεγαλόδωρος.
ὁ αὐτὸς ἀνελθὼν ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ, καὶ τῶν δῆμων στασια-
ζόντων, ἐδήλωσε τοῖς μὲν βενέτοις ὅτι Ἰουστινιανός ὁ βασι-
λεὺς ἐτελεύτησε, τοῖς δὲ πρασίνοις ὅτι ἑμὲν ὁ βασιλεὺς ζῆ· 15
καὶ ἀκούσαντα τὰ μέρη ἠσύχασαν.

Ὁ αὐτὸς κτίζει καὶ τὰ παλάτια Σοφριανῶν ἑξαίσια καὶ
λαμπρὰ καὶ ὑπερθαύμαστα, ἐπ' ὀνόματι τῆς γυναικὸς αὐτοῦ
Σοφίας, καὶ τὴν νῆσον τὴν Πριγκίπων, ἧν προαίστειον αὐ-
τοῦ, κατασκευάσας καὶ ἐκεῖ παλάτιον. ἔκτισε δὲ καὶ τὸν λε-20
γόμενον χρυσοτρίκλινον, τὸν ἐν τῷ παλατίῳ. ἐκ θεμελίων ὁ
αὐτὸς ἔκτισε καὶ τὸν ναὸν τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ

nos gloriam nactus est, quantam quum Gelimerum captum et Vitigem duos reges Byzantium duceret. accusatus postea, quasi insidiaretur Iustiniano regi persecutione mortuus est, victa tota eius factione.

IUSTINUS MINOR.

Iustinus minor regnavit annos 13, vir liberalis et aedificandi studiosus. habuit uxorem Sophiam. pius autem et orthodoxus ornavit ecclesias a Iustiniano exstructas magnam ecclesiam et sanctorum apostolorum ornamentis et vestimentis omnique reditu instruens. hic forma erat conspicuus, latus, magno ambitu, subcaeruleus, flavus, barba rara, ignavus, iracundus, temerarius, nullius consilium curans et, ut dixi, aedificandi studiosus et liberalis. idem progressus in circum factionibus excitatis edixit venetis, Iustinianum regem obisse, prasinis autem, regem iis vivere. quibus auditis quievit populus.

Idem exstruit palatia Sophianorum ingentia et splendida maximeque mirabilia, nominata a Sophiae uxoris nomine, et insulam principem, quod illius erat suburbium et ibi quoque palatium exstruxit. aedificavit praeterea aureum quod dicitur triclinium in palatio. e fundamento idem aedem sanctorum apostolorum Petri et

Παύλου ἐν τῷ ὀρφανοτροφείῳ. ἀλλὰ καὶ τὰς δύο ἀψίδας τῶν Βλαχερσῶν ὃ αὐτὸς προσέθηκεν, ὡς εἶναι τὴν ἐκκλησίαν σταυρωτὴν, καλλωπίσας τῇ τῶν κίωνων καὶ μαρμάρων ποικιλίᾳ. Ναρσῆς δὲ ὁ κουβικουλάριος ἠγαπᾶτο παρὰ τοῦ βασιλέως· διὸ καὶ ἐλοιδορεῖτο εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῶν εἰωθότων ἴσως πάντα ὑπονοεῖν· ὃν καὶ ἀπέστειλεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν κατὰ ἐχθρῶν πολεμίων, καὶ διεπράξατο πρῶξις ἀρίστιας. οὗτος ὁ Ναρσῆς ἔκτισε τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἐν ᾧ καὶ λείψανα τῶν ἁγίων μαρτύρων Προβίου Ταράχου καὶ Ἀνδρονίκου ἀπέθετο· ὅστις ναὸς τὰ Ναρσοῦ λέγεται.

Οὗτος ὁ Ἰουστινὸς συνεχῶς ἐνοσηλεύετο· ὅθεν οἱ δυνάσται τὰ τῶν πτωχῶν ἤρπαζον καὶ οὐδενὸς ἐφείδοντο. καὶ ποτε τοῦ βασιλέως ἐπὶ πρόκενον ἐξελθόντος ἐπεβόων ὅτι κλειστοὶ παρὰ τῶν δυνατῶν βλαπτόμενοι· τοῦ δὲ βασιλέως ἀγανακτήσαντος εἰς τίς τῶν ἐν τέλει παρορησιασάμενός φησι τῷ βασιλεῖ “προχειρισάτω με, δέσποτα, ἡ βασιλεία σου ἐνώπιον ἀπάντων ἔπαρχον, καὶ βιβαιῶ σε μέχρι ἁ ἡμερῶν μὴ εὐρίσκεισθαι τὸν ἀδικοῦντα ἢ ἀδικούμενον.” καὶ εὐθέως προσχειρίσθη ἔπαρχος ὡς καὶ τοῦ βασιλέως ἀποδεξαμένον τοῦτον. τῇ δὲ ἔωθεν ἐπὶ τὸ τοῦ ἐπάρχου καθίσαντος βῆμα, καὶ γυναικὸς χήρας αὐτῷ προσελθούσης, καὶ φησάσης ὡς μάγιστρος τις καθήρπασεν αὐτῆς τὴν ἅπασαν οὐσίαν καὶ διὰ τοῦτο εἰς ἀπόριαν κατέστη, ἔφη ὁ ἔπαρχος ἀπελθεῖν αὐτὴν μετὰ

Pauli in orphanotropheo exstruxit. addidit idem duas cameras Blachernarum, ut crucis formam praeberet ecclesia, ornans eam columnis et marmore. Narses cubicularius quum amaretur a rege, ei maledixerunt ii, qui consueverant quemque suspicere. hunc misit Alexandriam adversus hostes et res optime gessit. hic Narses aedem sanctissimae matris dei condidit, in qua reliquias sanctorum martyrum Probi Tarachi et Andronici deposuit. haec appellatur aedes Narsesiae.

Hic Iustinus continuo aegrotabat; quare proceres res pauperum rapiebant nec cuiquam parcebant. atque progresso aliquando tege ad processum, quam plurimi a potentibus se opprimi clamabant: quod quum aegre ferret rex, unus e magistratibus, libere dixit; “constituat me, maiestas tua coram omnibus praetorem, promitto, post triginta dies nullum inventum iri neque vexatum neque vexantem.” statim ille praetor constitutus est, quum rex quoque eum accepisset. matutino autem tempore ubi in praetoris sella consedit, quum vidua adveniret et magistrum aliquem omnem rem familiarem sibi abstulisse eaque de causa se ad inopiam detrusam esse diceret, iussit praetor eam abire cum ipsius sigillo et dicere magistro, ut ad se veniret in

σφραγίδος αὐτοῦ, καὶ εἰπεῖν τῷ μαγίστρῳ παραγενέσθαι πρὸς αὐτὸν δικαιολογηθῶμενον. ἀπελθούσα οὖν ἡ γυνὴ οὐκ ἤκούσθη, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἐτύφθη. ὁ δὲ ἑπαρχος αὐτῆς ἕνα τῶν κουρσόρων ἀποστειλάς ἐλθεῖν τὸν μάγιστρον ἤξιον· ἐκεῖνος δὲ παραλογισιάμενος ἤκεν ἐν τῇ προελεύσει. τοῦ δὲ ἐπάρχου ἐν τῷ ἵππικῷ τοῦτον ἐκδεχομένου, κληθέντος αὐτοῦ εἰς ἐστίασιν παρὰ τοῦ βασιλέως, εἰσῆλθεν ὁ ἑπαρχος ἐν τῇ παλατίῳ, καὶ μηνυθεὶς ἐκελεύσθη εἰσελθεῖν τοῦ βασιλέως ἐστιωμένου. καὶ εἰσελθὼν ἔφη πρὸς τὸν βασιλέα “εἰ μὲν ἂ προστάξάς μοι, ὦ βασιλεῦ, μὴ φεῖσθαι τῶν τοὺς πτωχοὺς ἀδικούντων, οἵτινες ἂν ὦσι, φυλάττεις, γνῶθί με τελειοῦντα τὴν ἐμὴν ὑπόσχουσιν· εἰ δὲ μεταμελόμενος φίλους μᾶλλον σεαυτῷ ποιεῖς καὶ συνεστιῶς, γνῶθι καὶ με παραιτούμενον τὴν τοιαύτην δουλείαν.” ὁ δὲ βασιλεύς φησι πρὸς αὐτὸν “εἰ ἐγὼ εἶμι ὁ ἀδικῶν, ἐξανάστησόν με ἀπὸ τοῦ θρόνου· εἰ δὲ ἕτερός τις τῶν ἐμοὶ συνεστιωμένων, μὴ φείδου.” ὁ δὲ αὐτίκα τὸν μάγιστρον βιαίως ἄρπάσας καὶ τῇ χαλκῇ καταβάς, καὶ ἀκούσας τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ μαγίστρου, καὶ γνούς ὡς σὺ μικρῶς αὐτὴ ὑπ’ αὐτοῦ ἠδικήθη, τύπας αὐτὸν καὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τρίχας κείρας καὶ γυμνῶ ὄντῃ ἐπικαθίσας διὰ μέσης τῆς πόλεως αὐτὸν ἐθριάμβευσεν, τῇ δὲ γυναικὶ τὴν ἅπασαν αὐτοῦ περιουσίαν ἀπέδωκεν. ἐκ τούτου οὖν ἅπαντες ἐσωφρονίσθησαν.

Οὗτος δὲ ὁ Ἰουστίνος Τιβέριον τὸν κόμητα τῶν ἔξκου-

24. ἐξ κουσσατέρων C

iudicium. mulier quum abiisset non audita est, sed magis etiam vapulavit. praetor autem iterum unum de cursoribus misit, ut magistrum arcesseret. ille autem argutiis fallens publico processu venit. praetor in circo eum exspectavit et, quum a rege ille ad convivium vocaretur, ad palatium se contulit et nomine dato intrare iussus est, coenante rege. ingressus ad regem “si in eo, inquit, persistis, quae mihi mandasti, o rex, ne parcam iis, qui vexent pauperes, quicumque sint, scito me perfecturum, quae promisi: sin tu illos poenitentia ductus amicos potius habes et conviviis adhibes me quoque scito tale negotium deprecari.” contra rex: “si ego,” inquit, “iniuste ago, deice me de sede regia; sin alius quidam ex iis qui mecum coenant, ei ne parcas.” ille extemplo magistrum vi arripuit et in Chalcen duxit ubi quum mulierem et magistrum audisset illamque non leviter ab hoc esse vexatam cognovisset, magistrum verberibus oneratum, capite tonso, asino imposuit et per mediam urbem duxit, mulieri omnes res reddidit. inde omnes sibi temperabant.

Hic Iustinus Tiberium cometam unum de excubitoribus misit ad-

βιτόρων ἀπέστειλε κατὰ τῶν Οὐννων, ἐξελθόντων καὶ λεηλο-
τούτων τὰ Θρακικῶν μέρη· εἶτα νόσφ ληφθεῖς, καὶ Τιβέριον
ἰδιοποιησάμενος διὰ τὰς ἀνδραγαθίας αὐτοῦ, Καίσαρα ἀνη-
γόρευσε. πίττει δὲ καὶ τὰ παλάτια τὰ ἐν τῷ Ἰουλιανοῦ λι-
5 μένι, ἐπ' ὀνόματι τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Σοφίας, ἀποκαθάρσας
τὸν λιμένα καὶ μέσον τοῦ λιμένος ἰδρύσας στήλας δύο, αὐτοῦ
καὶ τῆς γυναικὸς, μετονομάσας τὸν λιμένα Σοφίας.

Νόσφ δὲ βαρηθεῖς προσεκαλέσατο τὸν τε ἀρχιερεῖα καὶ
τὴν σύγκλητον πᾶσαν, καὶ ἀγαγὼν τὸν Τιβέριον παρουσίᾳ
10 πάντων προεβύλετο αὐτὸν βασιλέα, εἰπὼν τάδε “ὁ θεὸς ἀγα-
θὸν σε ποιήσας αὐτός, οὐκ ἐγὼ σοι τὸ σῆμα τῆς βασιλείας
δίδωσι. τίμησον αὐτόν, ἵνα τιμηθῆς ὑπ' αὐτοῦ. μὴ ἐπιχαίρης
αἵμασι· μὴ κοινωγῆς φόνοις· μὴ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδι-
δῶς. μὴ μηνιῆς τινὶ ὡς κἀγὼ· κἀγὼ γὰρ μηνιεῖς ἔπαισα καὶ
15 σφαλεῖς ἀπέλαβον κατὰ τὰς ἀνομίας μου· ἀλλὰ δικάσομαι
ἐν τῷ θεῷ μετὰ τῶν ὑποβαλόντων μοι ταῦτα. μὴ ἐπαρθῆς
ἐπὶ τιμῇ τῆς βασιλείας σου. οὕτως ἔχε τοὺς πάντας ὡς σε-
αυτόν. γινῶθι τίς ἦς καὶ τίς εἶ νῦν. μὴ ὑπερήφανος ἦς τοῖς
ἑμοφύλοις, καὶ οὐχ ἁμάρτης. οἶδα τίς ἦμην καὶ τίς εἰμι νῦν
20 τὸν θάνατον ἐν ὀφθαλμοῖς ὄρων. πάντες οὗτοι παριστάμενοι
δοῦλοὶ εἰσι καὶ τέκνα σου. τῷ στρατῷ πρόσεχε· ἀνάνδρους
καὶ ἀσυνέτους μὴ προχειρίζη· μὴ σε πεισάτωσαν ὅτι καὶ οἱ
πρὸ σοῦ οὕτως διεγένοντο. ταῦτα παρεγγυῶ σοι καὶ παραινῶ

10. προσεβάλλειτο C.

14. μηνιῶν Cedrenus

15. δίκασον C

versus Hunnos, qui invasione facta Thraciam diripiebant. postea morbo oppressus, quum Tiberium propter virtutes adoptasset Caesarem eum pronuntiavit. extruxit etiam palatia in Iuliani portu dicta ex nomine Sophiae uxoris, 'ubi portum purgavit et in medio portu duas statuas, suam et uxoris, posuit, nomine mutato Sophiae portum appellans.

Morbo autem gravatus episcopum arcessivit omnemque senatum et arcessitum Tiberium coram omnibus regem constituit dicens: "deus qui bonum te fecit ipse, non ego, regalem habitum tibi dat; cole eum ut eo colaris, ne gaudeas sanguine, ne caedis particeps sis; ne malum 'pro malo redde. ne irascere cuiquam, ut ego: nam ego quoque iratus erravi et peccatorum meorum mercedem accepi, sed causam agam coram deo cum iis, qui id mihi suaserunt. ne spiritus sume propter regum honorem. eodem loco, quo te, omnes habe. cognosce quis fueris, quis nunc sis. ne superbus sis adversus gentiles tuos neve pecces. scio quis fuerim et quis nunc sim mortem oculis cernens. omnes qui hic adstant ministri sunt et liberi tui. exercitus cu-

ἀφ' ὧν ἔπαθον. περιουσίαν οἱ ἔχοντες ἀπολαυτέωσάν αὐτῶν
 χρησίμως. τοῖς μὴ ἔχουσιν, εἰ ἀγαθοί, δώρησαι. οἶδας ὅτι
 τῶν σπλάγγνων μου σε προσέμιησα. τὴν μητέρα σου τὴν
 ποτὲ σου δέσποιναν γενομένην σέβου καὶ τίμα· δοῦλος γὰρ
 ἦσθα πρόταρον, νῦν δὲ γενοῦ υἱὸς αὐτῆς." ταῦτα εἰπόντος 5
 τοῦ βασιλέως, καὶ τοῦ Καίσαρος ἐν τοῖς ποσὶν αὐτοῦ πεσόν-
 τος, ἔφη ὁ βασιλεὺς "εἰ θέλεις, εἰμὶ, εἰ οὐ θέλεις, οὐκ ᾧ. ὁ
 θεὸς ὁ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ποιήσας ἐμβάλοι εἰς τὴν σὴν
 καρδίαν ἄλλα ἢ ἐπελαθόμεν εἰπεῖν σοι." τελευτήσαντος δὲ
 αὐτοῦ ἐκράτησε Τιβέριος. 10

Οὗτος οὖν ὁ Ἰουστίνος τὸν ναὸν τοῦ ἀρχιστρατήγου, τὸν
 ἐκ τινος Ἀδᾶ ἐκεῖσε κατοικοῦντος προσαγορευόμενον, ἔκτισέ
 τε καὶ ἐκαλλώπισεν. ἐπὶ αὐτοῦ Ἰουστίνου Ναρσῆς κτίζει τὴν
 τῶν καθαρῶν ἐπιλεγομένην μονήν, ἐκκλησίαν περικαλλῆ κατα-
 σκευάσας. Ἰουστίνος ἀνακαινίζει καὶ τὸν μέγαν ἀγωγὸν Οὐά- 15
 λεντος ὑπὸ σεισμοῦ καταπεθέντα. κτίζει δὲ καὶ ἕτερον ἀγω-
 γὸν τὸν λεγόμενον Ἀδράνην, δαψίλειαν ὕδατος τῇ πόλει χο-
 ρηγῆσας. ἐπὶ αὐτοῦ χειροτονεῖται Ἰωάννης πατριάρχης ὁ
 νηστευτής. τελευτήσαντος τοῦ βασιλέως ἐτέθη τὸ σῶμα αὐ-
 τοῦ ἐν τῷ ἡρώφ, ἐν λάρνακι λευκῇ Προικονησίῳ· ὡσαύτως 20
 καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ Σοφία. τὴν δὲ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀρχὴν
 διεῖπε πάλιν Εὐτύχιος, ἀνακληθεὶς τῆς ἐξορίας.

7. οὐ ζῶ Cedrenus

16. καταποθέντα Cramerus. an καταπι-
 θέντα?

ram habe, effeminatos et stupidos ne elige; ne tibi persuadeant eos
 quoque qui ante te regnaverint, ita fecisse. haec te admoneo et
 hortor edoctus iis, quae passus sum. divitiis qui abundant, bene
 iis fruantur, iis qui non habent, si boni sunt, dona da. scis prae
 visceribus te a me dilectum esse. matrem tuam quae tua olim do-
 mina fuit, cole et dilige; servus enim antea eras, nunc eius filius
 esto." quae quum dixisset rex et Caesar ad eius pedes procubuis-
 set, rex: "si vis," inquit "sum, sin vis, non sum. deus qui coelum
 et terram fecit, iniiciat in animum tuum cetera quae tibi dicere ob-
 litus sum" postquam mortuus est, regnavit Tiberius.

Hic igitur Iustinus aedem summi ducis ab Ada aliquo, quo ibi
 habitaverat, dictam exstruxit et ornavit. sub ipso Iustino Narses
 exstruit purarum dictum monasterium, ecclesiam perpulchram parans.
 Iustinus restituit praeterea magnum aquaeductum Valentis, terrae motu
 deletum; exstruxit etiam alium ductum qui dicitur Adranes, copiam
 aquae urbi praebens. sub eo Ioannes abstinens patriarcha eligitur.
 rege mortuo corpus eius sepultum est in heroo, in urna alba Proeco-
 nesia; quemadmodum uxor quoque Sophia. episcopatu iterum fun-
 ctus est Eutychius, ex exilio accitus.

Τιβέριος.

Τιβέριος ἐβασίλευσεν ἔτη πέντε. οὗτος ἦν τὴν μὲν τοῦ σώματος ἀναδρομὴν τέλειος, εὐστηθός, εὐόμματός τε καὶ ὀλίγον ὑπόγλαυκος, ξανθὴν ἔχων τὴν τρίχα τῆς κεφαλῆς καὶ τὸ γένειον, λευκὸς τὴν χροιάν, καὶ τὸ πρόσωπον ἀνθηρός, ἀγαθὸς τε καὶ μεγαλόψυχος εἰς ὑπερβολήν. τούτου ἀνελθόντος ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ ἔκραξαν τὰ μέρη “ἴδωμεν, ἴδωμεν τὴν Ἀγούσταν Ῥωμαίων.” ὁ δὲ ἐδήλωσεν “ἢ ἀπικρὺ τοῦ δημοσίου λοστρόν, Διηγέσεως ἐκκλησία οὐσα ὁμώνυμός ἐστι τῆς Ἀγούστη.” εὐφήμησαν οὖν τὰ μέρη “*Ἀναστασίας Ἀγούστης* πολλὰ τὰ ἔτη.” ἢ δὲ Σοφία τοῦ Ἰουστίνου γυνὴ ἐπλήγη τὴν ψυχὴν· οὐ γὰρ ἤδει ἔχειν αὐτὸν γυναῖκα, καὶ διὰ τοῦτο προσεφιλιάθη αὐτῷ ἐπὶ Ἰουστίνου, καὶ ἐπεισεν αὐτὸν προβαλέσθαι εἰς βασιλέα τὸν Τιβέριον, βουλομένη γῆμαι αὐτὸν καὶ μεῖναι Ἀγούσταν. ταύτην δὲ κατήγαγε Τιβέριος εἰς παλάτιον τὸ ἐν τῷ Ἰουλιανῷ λιμένι, κελύσας κουβικουλαρίους καὶ ἑτέρους τινὰς εἶναι εἰς ὑπουργίαν αὐτῆς καὶ διατηρεῖν αὐτήν· ἐτίμα δὲ αὐτὴν ἰσα μητρὶ, ποιῶν πᾶσαν θεραπείαν αὐτῆς.

Οὗτος ἔκτισέ τε καὶ κατεκόσμησε καὶ τὸ δημόσιον τῶν Βλαχερνῶν λοστρόν, καὶ πολλὰς ἐκκλησίας καὶ ξενώνας ἀνέκτισεν. οὗτος καὶ τὸν λεγόμενον χρυσοτρίκλινον ἐν τῷ παλατίῳ ἐπεκόσμησέ τε καὶ κατελάμπρυνε τὸν πρώην ὑπὸ Ἰου-

9. Διηγισίως Cedrenus

TIBERIUS.

Tiberius regnavit annos 5. is erat corporis figura iusta, pectore firmo, oculis decoris et paullum subcaeruleis; flavo capitis et barbae capillo, colore candido, vultu vicens, bonus et magnanimus quam maxime. is quum procederet in circum partes clamabant: “videamus, videamus Augustam Romanorum.” ille vero edixit: “ecclesia publico balneo Diegesis ex adverso sita cognomen Augustae habet.” partes igitur clamarunt: “Anastasiae Augustae anni sint multi.” Sophiae autem Iustini uxoris animum ea res percussit. nesciebat enim, ei uxorem esse eaque de causa et favebat sub Iustino et persuasit huic, ut regem proponeret Tiberium, sperans se ei nupturam et Augustam mansuram. sed hanc Tiberius deduxit in palatium in Iuliani portu exstructum et cubicularios cum aliis nonnullis ei iussit ministros esse et custodes, colebat vero eam ut matrem, omnem honorem tribuens.

Hic exstruxit et ornavit publicum in Blachernis balneum, multasque ecclesias et deversoria restituit. is aureum quoque quod dicitur triclinium ornavit et composuit, quod antea a Iustino e funda-

στινοῦ ἐκ θεμελίων κτισθέντα. οὗτος Μαυρίκιον καὶ Ναρ-
σην κατὰ Περσῶν ἀπέστειλε. Μαυρίκιον δὲ ὑποστραφέντα
μετὰ νίκης μεγάλης ἐδέξατο ὁ βασιλεὺς μετὰ τιμῆς πολλῆς,
καὶ γαμβρόν αὐτὸν εἰσεποίησατο ἐπὶ θυγατρὶ αὐτοῦ Κων-
σταντίνῃ· ὡσαύτως καὶ Γερμανὸν πατρίκιον τὸν ἐν Ἀφρικῇ⁵
στρατηγοῦντα ἐπὶ τῇ ἐτέρῃ αὐτοῦ θυγατρὶ, ἀμφοτέρους ποιή-
σας Καίσαρας. φαγὼν δὲ καὶ συγκόμωρα προΐμα ἀξιόθεατα
πεφαρμαγμένα, καὶ μέλλον τελευτῶν, Μαυρίκιον βασιλεῦ
ἀνηγόρευσεν.

Μαυρίκιος ὁ γαμβρὸς Τιβερίου.

10

Μαυρίκιος ἐβασίλευσεν ἔτη εἴκοσι. οὗτος ἔσχε γαμβρόν
ὀνόματι Φιλιππικόν, ὃς ἔκτισε μονὴν ἐν Χρυσοπόλει ἐπ' ὀνό-
ματι τῆς θεοτόκου, στρατηγὸς δὲ παρὰ Μαυρικίου προχειρι-
ρισθεὶς καὶ ἀναλαβὼν τὰ στρατευμάτα κατὰ Περσῶν ἐχώ-
ρησε, πολλὰς ἀνδραγαθίας κατ' αὐτῶν ἐνδεικνύμενος, ἅμα¹⁵
Ἡρακλείῳ στρατηγῷ. κτίζει δὲ Μαυρίκιος τὰ Καριανοῦ καὶ
τὸν ἐν αὐτῷ ἔμβολον, ὑπογράφας ἐν αὐτῷ τὰς αὐτοῦ πρά-
ξεις καὶ ἀριστείας· καὶ τὴν λιτὴν τὴν ἐν Βλαχέρναις τὴν
καλουμένην πρεσβείαν, τὴν κατὰ παρασκευὴν τελουμένην, ὃ
αὐτὸς τελεῖσθαι διετύπωσεν, ὡσαύτως καὶ τὴν προέλευσιν τῆς²⁰
ὑπερωγίας θεοτόκου ἀπαρτίσας καὶ τὸ ἐν αὐταῖς δημόσιον
λοστρόν. οὗτος κτίζει καὶ τὸν ναὸν τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα,
ὄντα πλησίον τοῦ σωτηρίου.

mento exstructum erat. hic Mauricium et Narsem adversus Persas
misit. Mauricium magna cum victoria redeuntem rex multo cum ho-
nore accipit et generum fecit data ei filia Constantina; item Germa-
no patricio in Africa milites ducenti alteram filiam in matrimonium
dedit, utrumque Caesarem constituens. quum autem praematura et
mira sycomora edisset venenata et iam in eo esset ut moreretur, Mau-
ricium regem pronuntiavit.

MAURICIUS TIBERII GENER.

Mauricius regnavit annos 20. is generum habuit Philippicum,
qui monasterium exstruxit Chrysopoli dictam a matre dei; dux autem
a Mauricio electus exercitu accepto adversus Persas profectus magnam
virtutem eo bello una cum Heracleo duce praestitit. exstruxit autem
Mauricius Cariani aedem et eius porticum, inscribens res gestas et fa-
cinora sua. idem processionem in Blachernis, quae *πρεσβεία* dice-
batur, et parascena fiebat, celebrare instituit; praeterea processum
sanctissimae deiparae et publicum ibi balneum confecit; condidit etiam
⁴⁰ sanctorum templum prope sotarium.

Οὗτος οὖν ὁ Μαυρίκιος ὄρμητο ἐκ τῆς τῶν Καππαδο-
 κῶν χώρας, ἦν δὲ τῇ ιδέα μεσηλιξ, εὐσθενής, λευκόχρους,
 στρογγύλην ἔχων τὴν ὄψιν, πυρρακῆς, ἀναφάλας, εὖρειν, ἀπό-
 γων, χειρόμενος τὸ γένειον καθὸ Ῥωμαίοις ἐστὶν ἔθος. ἐπι-
 5 τούτου Χαγάνος ὁ τῶν Ἀβάρων ἀρχηγός, τὰς σπονδὰς δια-
 λύσας, ἐπὶ τὴν Θράκην χωρεῖ καὶ πολλὰ στρατεύματα τῶν
 Ῥωμαίων ἀνεῖλε· τοῦ δὲ βασιλέως κατ' αὐτοῦ ἐξιόντος καὶ
 ἐν τῷ Δαονίῳ γενομένου, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ γύναιον ἔτικτε καὶ
 οἰκτρὰς φωνὰς ἤφειε· ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπέστειλε μαθεῖν τὸ
 10 συμβάν, καὶ εἶδεν παιδίον γενηθὲν ἄνευ ὀφθαλμῶν καὶ βλε-
 φάρων, μῆτε χεῖρας μῆτε βραχίονας ἔχον· πρὸς δὲ τὸ ἰσχίον
 ἰχθύος οὐρὰ προσπεφυκυῖα ὑπῆρχεν αὐτῷ. ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ
 ἔσωθεν τοῦ Βυζαντίου χωρία ἐτέχθησαν ἐν μὲν παιδίον τε-
 τράπουν καὶ ἕτερον δικόρυνον. οἱ δὲ τὰς ἱστορίας γράφοντες
 15 λέγουσιν, ἐν αἷς τοιαῦτα τίκτονται, μὴ σημαίνειν ἀγαθὰ ταῖς
 πόλεσιν. τῇ δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ καὶ ὁ ἵππος τοῦ βασιλέως διερ-
 ρύγη πεσῶν. ὁ δὲ τούτοις οἰωνισάμενος ὑπέστρεψεν ἐν τῇ
 πόλει, Πρίσκον ἀποστείλας τὸν ἴδιον γαμβρὸν κατὰ Σκυθῶν
 μετὰ παντὸς τοῦ στρατοῦ· οἱ τοὺς Σκύθας νικήσαντες ἀν-
 20 τάραι κατὰ τοῦ βασιλέως ἐβουλεύοντο. ἔμεινε δὲ ἐπ' αὐτοῖς
 ὁ βασιλεὺς. πολέμον συγκροτηθῆναι μέλλοντος μεταξὺ Ῥω-
 μαίων καὶ Ἀβάρων ὑπέθετο Μαυρίκιος ὁ βασιλεὺς τῷ στρα-
 τηγῷ τῷ καταπιστευθέντι τὸ στράτευμα προδοῦναι τούτους

10. γενηθέντα C

15. ἐν] ἢ ἐν C

20. ἐμήνισ?

Hic igitur Mauricius, oriundus e Cappadocia, statura fuit medio-
 cri, robustus, candidus, facie rotunda, rufus, recalyaster, naribus saga-
 cibus, barba nulla, tondens eam, ut mos est Romanorum. eo regnante
 Chaganus Avarorum dux, foedere rupto, in Thraciam irrupit et mul-
 tos exercitus Romanorum cecidit; contra quem quum rex exiret et
 Daonii esset, illa nocte mulier peperit ac lugubres voces edebat. mi-
 sit rex, ut audiret quid accidisset, et vidit infantem natum esse ocu-
 lis et supercilliis carentem, neque manus neque brachia habentem:
 inguini autem caudam piscis habebat innatam. sed etiam extra By-
 zantium nati sunt pueri alter quadrupes alter biceps. historici di-
 cunt, urbibus in quibus talia nascantur, non bona omina esse. eo-
 dem die etiam equus regis concidens ruptus est. his auspiciis motus
 ille in urbem rediit, misso contra Scythas Prisco genero cum omni
 exercitu. hi, Scythis victis, reditionem moliti sunt adversus regem.
 sed superavit eos rex. quum in eo esset, ut bellum oriretur inter
 Romanos et Avaros, Mauricius rex duci, cui mandatus erat exercitus,
 illum tradere hostibus mandavit propter seditionem, quam contra

τοῖς πολεμίοις δι' ἣν ἀνταρσίαν κατ' αὐτοῦ ἐμελέτησαν· ὅπερ καὶ γέγονε. συνελήφθη οὖν πλῆθος πολὺ, καὶ ἤγαγον αὐτοὺς οἱ Σκύθαι ἐξωνηθῆναι παρὰ Ῥωμαίων. ἐδήλωσε δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ Χαγάνῳ δωρεὰν αὐτῷ πάντας ἀπολυθῆναι, εἰ τὴν εἰρήνην φιλεῖ· ὁ δὲ ἀντεδήλωσεν “ἀποδίδωμι πάντας κατὰ 5 ψυχὴν ἐν νόμισμα κομιζόμενος” τοῦ βασιλέως μὴ ἀνασχομένου δοῦναι, ἀνὰ ἡμισυ νόμισμα ἤξιώσε λαβεῖν ὁ βάρβαρος· καὶ μηδὲ τοῦτο καταδεξαμένου τοῦ βασιλέως, θυμωθεὶς ὁ βάρβαρος ἀπέκτεινε χιλιάδας δώδεκα ἐν τῷ κάμπῳ τοῦ τριβουναλίου τὸ ὄν πλησίον τοῦ ἐβδόμου· ὅθεν ἐκ τού- 10 του ἐμισήθη Μαυρίκιος ὑπὸ πάντων. ὁ δὲ μεταμεληθεὶς, καὶ τὸ μέλλον κριτήριον ἐννοήσας, εἴλετο μᾶλλον ἐνταῦθα τὴν ἁμαρτίαν ἀπολαβεῖν, καὶ μὴ ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ κριτηρίου καὶ ποιήσας δεήσεις ἐγγράφους ἀπέστειλεν εἰς τε τοὺς πατρι- αρχικοὺς θρόνους καὶ εἰς ἀσκητήρια καὶ μοναστήρια μετὰ 15 δώρων πολλῶν, ὅπως εὖζωνται περὶ αὐτοῦ, ἵνα τὴν ἁμαρτίαν ἐνταῦθα ἀπολάβῃ. προσεκαυθαλιζετο δὲ καὶ εἰς Φιλίππικὸν γαμβρὸν αὐτοῦ διὰ τὸ φ γράμμα· οὕτως γὰρ εἶπον Μαυρικίῳ, ὅτι μέλλει φ αὐτὸν διιδέχασθαι· ὁ δὲ δι' ὄρκων πολλῶν ἐπληροφόρει Μαυρίκιον καθαρὸς εἶναι τῆς ὑποψίας 20 ταύτης. ὁ δὲ Μαυρίκιος τὸν θεὸν ἱκετεύσας ἐνοσθῆναι τῆς ἁμαρτίας, εἶδεν ἐνύπνιον τοιοῦτον, ὡς ὅτι λαοῦ πλείστου παρσευῶτος τῇ εἰκόνι Χριστοῦ ἐν τῇ χαλκῇ πύλῃ τοῦ παλατίου φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς εἰκόνης λέγουσα “ἀγάγετέ μοι Μαυρί-

ipsum moverat. quod et factum est. capta igitur est magna multitudo, et duxerunt eos Scythae ut emerentur a Romanis. indicavit autem rex Chagano, ut nullo pretio sibi omnes redderet, si pacem cuperet. ille contra: “reddam,” inquit, “si unam pro singulo homine nummum accepero.” quod quum rex dare nollet, dimidium pretium barbarus se accipere velle significavit, et quum me hoc quidem rex vellet, iratus barbarus interfecit duodecim millia in campo tribunalis prope septimum miliarium. illo ex tempore omnibus invisus erat Mauricius. ipse vero, quum facti eum poeniteret, iudicii futuri memens, hic maluit peccato se liberare, quam in iudicio terribili; et preces litteris scriptas misit ad sedes patriarchales et ad asceteria et monasteria cum multis donis, ut pro se precarentur, quo peccato liberaretur. irascebatur vero etiam Philippico genero propter φ litteram; dixerant enim Mauricio, fore ut φ eum exciperet; sed ille multis iuribus iurandis ei persuasit, ut liber esset ab hac suspitione. Mauricius precatus a deo, ut peccato liberaretur, hoc somnium vidit; magna astante multitudine ad Christi simulacrum in porta aenea

κιοι," ὃν ἀγαγόντες παρέστησαν, καὶ φησὶν ἡ θεία φωνή "ποῦ
 θέλεις, ὦ Μαυρίκιε, ἀποδώσω σοι; ἐνταῦθα ἢ ἐν τῷ μέλ-
 λοντι αἰῶνι;" ὁ δὲ γενόμενος ἔντρομος ἀποκριθεὶς εἶπε "φι-
 λάνθρωπε κύριε, ὡςδε καὶ μὴ ἐκεῖ." καὶ εὐθέως ἐκέλευσεν
 5 ἐκδοθῆναι αὐτόν τε καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ πᾶσαν
 τὴν συγγένειαν αὐτοῦ Φωκῆ τῷ στρατιώτῃ. διωπνισθεὶς οὖν
 ἀπέστειλεν εὐθύς τὸν παρακοιμώμενον αὐτοῦ ἀγαγεῖν Φιλιπ-
 πικόν, ὃς ἐν τῇ αὐτῇ ὄρα ἰδὼν τὸν παρακοιμώμενον καὶ τῆς
 ἑαυτοῦ ζωῆς ἀπογνούς ἠτήσατο κοινωνῆσαι, καὶ οὕτως ἀπῆει
 10 πρὸς τὸν βασιλέα καταλιπὼν τὴν γυναῖκα ἐπὶ σάκκῳ καὶ
 σποδοῦ θρηνοῦσαν· ἐλθὼν δὲ πρὸς τὸν βασιλέα ἔπεσεν ἐν
 τοῖς ποσὶν αὐτοῦ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκέλευσεν ἐξελεῖν τὸν πα-
 ρακοιμώμενον, καὶ ἐξελεθόντος ἔπεσε καὶ αὐτὸς εἰς τοὺς πόδας
 Φιλιππικοῦ λέγων "συγγώρησόν μοι, ἀδελφέ, ὅτι ἡμαρτὴν
 15 σοι πολλά· σὲ γὰρ ὑπενόουν τῇ ζωῇ μου ἐπιβουλεύσαι, ἀλλὰ
 πῦν ἔγνω αἰθῶν εἶναι σε. παρακαλῶ οὖν σε εἰπεῖν μοι εἰ
 γνώσκεις ἐν τοῖς τάγμασι Φωκῶν τινὰ στρατιώτην." ὁ δὲ
 Φιλιππικὸς εἶπεν "ἕνα γινώσκω, ὃς πρὸ καιροῦ πεμφθεὶς ἐκ
 τοῦ στρατοῦ ἀντέλεγε τῷ κράτει σου." καὶ ὁ βασιλεὺς ἔφη
 20 "ποίας ἐστὶ γνώμης;" ὁ δὲ εἶπε "δειλὸς καὶ θρασύς." ὁ δὲ
 βασιλεὺς ἔφη "εἰ δειλός, καὶ φρονεύς," καὶ διηγήσατο ὁ βα-
 σιλεὺς αὐτῷ τὸ ἐνύπνιον. ὁ δὲ εἶπεν "ἴδε πῶς γράμμα οὐ
 λείπει τῷ θεῷ, δέσποτα, ὅταν θέλῃ δοῦναί τιμὴν τὴν βασι-
 λείαν." ἔφθασε δὲ καὶ ὁ ἀποσταλεὶς μαγιστριανὸς φέρων

palatii, vox edita est e simulacro haecce: "ducite ad me Mauricium,"
 quo adducto et apposito, divina vox: "ubi vis," inquit "Maurici, te
 puniam? utrum hic an in futura vita?" ille vero exterritus respon-
 dit; "amantissime domine, hic, non illic." atque extemplo iussit
 eum cum muliere et liberis omnibusque cognatis Phocae militi tradi.
 expectatus igitur iussit extemplo excubitozem adducere Philippicum,
 qui simulac vidit excubitozem de vita sua desperans rogavit, ut par-
 ticeps esset, et ita abiit ad regem, relicta muliere in sacco et cinere
 flente. quum ad regem venisset, ad pedes procubuit. rex excubito-
 zem iussit egredi foras eoque egresso ipse quoque procubuit ad pe-
 des Philippici, dicens: "ignosce mihi, frater quod peccavi in te multa;
 te enim suspicabar vitae meae insidiari; nunc cognovi, innocentem
 te esse; moneo igitur nunc te, ut mihi dicas, num noveris in exer-
 citu Phocam quendam militem." Philippicus contra: "anum," inquit,
 "novi, qui missus ex exercitu contra potestatem tuam locutus est."
 atque rex: "qua," inquit natura? ille "ignavus," inquit, "et au-
 dax. rex: "si ignavus," inquit, "etiam interfector." et narravit ei

ἀπόκρισιν ἐκ τῶν ἀγίων ὅτι ὁ θεὸς τὴν μὲν ψυχὴν σου σώ-
 ζει δεξιόμενος τὴν μετάνοιάν σου, τῆς δὲ παρουσίας ζωῆς μετὰ
 πολλῆς θλίψεως καὶ κινδύνων ἐκπίπτεις· ὑπὲρ ἀκούσας Μαυ-
 ρίκιος ἐκ ψυχῆς ἠὲ χαρίστησε τῷ θεῷ. κατεσκεύασε δὲ στέμμα
 Σοφία ἢ τοῦ Ἰουστίνου γυνὴ καὶ Κωνσταντίνα γυνὴ Μαυρι- 5
 κίου τῷ βασιλεῖ ὑπερφυῆς καὶ ὑπέριμον· ὁ δὲ τοῦτο θεα-
 σάμενος καὶ θαυμάσας τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἀγίου πάσχα ἀπελ-
 θὼν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦτο ἀνέθηκε τῷ θεῷ.

Τοῦ μετοπώρου δὲ καταλαβόντος, καὶ τοῦ βασιλέως γρά-
 ψαντος Πέτρῳ τῷ στρατηγῷ παραχειμάσαι μετὰ τῶν ταγμα- 10
 των ἐν τῇ τῶν Σκλάβων χώρα, ἀντεῖπεν ὁ λαός· ὄθεν οἱ
 ἄρχοντες εἰς ἐν τὰ πλήθη συναγαγόντες προβάλλονται εἰς βα-
 σιλέα Φωκῶν τὸν στρατιώτην. τοῦ δὲ Πέτρου καὶ τῶν λοι-
 πῶν ἀρχόντων εἰς τὴν πόλιν παραγενομένων καὶ τοῦτο τῷ
 βασιλεῖ εἰπόντων, Μαυρίκιος τὸ κατ' αὐτοῦ μῖσος τοῦ λαοῦ 15
 εἰδὼς, μεσοῦσης τῆς νυκτός, τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα ἀποδυσά-
 μενος εἰσῆλθεν εἰς δρόμωνα σὺν τῇ γυναικὶ καὶ τοῖς τέκνοις,
 φεύγων τὴν ἐπανάστασιν τοῦ λαοῦ. καὶ μετὰ κινδύνον εἰς
 τὸν ἅγιον Ἀυτόνομον διασωθεὶς, βουλόμενος εἰς τι φρούριον
 ὄχυρον καταφυγεῖν, οὐκ ἴσχυσεν· αἴφνης γὰρ ἐπιτίθενται 20
 αὐτῷ σφοδρότατοι πόνοι ἀρθρίτιδος, ὥστε κεῖσθαι αὐτὸν
 ἀμετακίνητον. ὁ δὲ Φωκᾶς ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ δήμου
 τῶν πρᾶσίνων δεχθεὶς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τὰ βα-

rex somnium. ille vero: "en," inquit, "ut littera deo non deest, do-
 mine, si dare vult alicui regnum." celeriter vero magisterianus mis-
 sus e sacris rettulit responsum, deum servaturum esse eius animum,
 accepta poenitentia, ex vita praesenti autem magna miseria et peri-
 culis eum egressurum. quibus auditis Mauricius pio animo celebra-
 vit deum. paraverunt autem Sophia Iustini uxor, et Constantina
 Mauricii uxor, regi permagnam et magnificentissimam coronam, quam
 rex quum vidisset et admiratus esset, eodem sancti paschatis die in
 ecclesiam abiens, deo sacravit.

Bruma autem imminente quum rex scriberet ad Petrum ducem,
 ut hibernaret in terra Slavorum, exercitus non obedivit. quare prin-
 cipes, populo coacto, regem proposuerunt Phocam ducem. quum vero
 Petrus et reliqui duces in urbem venissent idque regi indicassent,
 Mauricius, populi contra se odii bene sciens, media nocte vesti regia
 abiecta dromonem conscendit cum muliere et liberis, fugiens seditio-
 nem populi. postquam cum periculo ad sanctum Autonomum venit,
 in firmum aliquod castellum fugere non potuit; subito enim vehe-
 mentissimae arthritides cum invaserunt, ut iaceret immotus. Phocas
 autem a populo et prasinorum factione acceptus in urbem et regiam

σίλεια. τὸν δὲ νῖδον αὐτοῦ Θεοδοσίον ἀπέστειλε Μαυρίκιος πρὸς Χοσρόην τὸν βασιλέα Περσῶν, μετὰ γραμμάτων ἀναμιμνησκόντων τὰς εἰς αὐτὸν εὐεργεσίας, καὶ ὡς δι' αὐτοῦ τὴν βασιλείαν Περσῶν κατεκράτησεν. ἔκτοτε οὐδεὶς ἔγνω τί γέγονεν ὁ αὐτὸς Θεοδοσίος. τὴν δὲ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀρχὴν διεῖπεν Ἰωάννης. Χοσρόης δὲ τὴν τῶν Περσῶν ἀθροίσας δύναμιν κατὰ Ῥωμαίων ἐχώρησεν ἐπὶ Φωκᾶ, καὶ πολλὰς πόλεις καὶ χώρας τῶν Ῥωμαίων ἐπόρθησεν.

Φωκᾶς ὁ τύραννος.

10 Φωκᾶς ὁ τύραννος ἐβασίλευσεν ἔτη ὀκτώ, στέψας καὶ Λεοντῶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ εἰς Ἀγούσταν. οὗτος ὁ Φωκᾶς ἦν κεντυρίων τῇ τάξει, τὴν τοῦ σώματος ἀναδρομὴν μέσος, δύσμορφος, ἐκπληκτικὴν ἔχων τὴν ὄψιν καὶ τὴν τρίχα πυρρῖζουσαν, σύνοφρὺς τε καὶ τὸ γένειον κειρόμενος, ἔχων οὐλὴν
15 ἐπὶ τῆς παρεῖās αὐτοῦ, ἣτις ἐν τῷ θυμοῦσθαι αὐτὸν ἐμελαίνετο, οἰνοβαρῆς, αἰμοχαρῆς καὶ πρὸς γυναῖκας ἐπτοημένος, φοβερός καὶ θρασὺς ἐν τῷ φθέγγεσθαι, ἀσυμπαθῆς καὶ θηριώδης τὸν τρόπον. εἰς δὲ τὸ ἵππικὸν ἀνελθόντος, καὶ στάσεως γενομένης περὶ προτιμήσεως τόπου τοῖς μέρεσιν, ἔκραξαν
20 οἱ δῆμοι “Μαυρίκιος ζῆ, οὐκ ἀπέθανεν, ἐρωτηθῆτω.” τότε ὁ ἀλάστωρ κινεῖται πρὸς τὸν φόνον Μαυρικίου, καὶ ἤχθη

domum ingressus est. filium autem Theodosium misit Mauricius ad Chosroem Persarum regem cum litteris, in quibus de suis erga illum beneficiis scripserat et quemadmodum se adiuvante imperium Persarum occupasset. inde nemo cognovit quid factum sit de Theodosio illo. episcopatu fungebatur Iohannes. Chosroes autem, Persarum vi coacta, contra Romanos ivit adversus Phocam multasque urbes et agros Romanorum vastavit.

PHOCAS TYRANNUS.

Phocas tyrannus regnavit annos 8, Leontone uxore Augusta coronata. hic Phocas fuerat centurio in exercitu, corporis statura mediocri, deformis, vultum habens turgidum, comam rubram, supercilia iuncta et barbam tonsam: in mala cicatricem habebat, quae, quum irascebatur, nigrescebat; erat vinosus, caede gaudens et feminarum amans, saevus et audax in dicendo, sine misericordia et horridis moribus. quum vero in circum venisset, seditione inter partes orta de honore loci clamaverunt factiones: “Mauricius vivit, non mortuus est, interrogetur.” tunc homo impius commotus est ut Mauricium occideret. vincetus Mauricius in portum Eutropii ductus est. antea au-

Μαυρίκιος δέσμιος εἰς τὸν Εὐτροπίου λιμένα. προκολάζων δὲ αὐτὸν ὁ μαιφόνος τῇ θεωρίᾳ τοὺς πέντε ἄρρενας υἱοὺς αὐτοῦ ἔμπροσθεν αὐτοῦ σφαγῆναι προστάττει. ὁ δὲ Μαυρίκιος φιλοσοφῶν τῷ δυστυχήματι συνεχῶς ἐπεφθέγγετο “δικαιος εἶ, κύριε, καὶ δικαία ἡ κρίσις σου.” τῆς δὲ τιθηνῆς 5 ὑποκλεψιάσης ἐν ἑκ τῶν πέντε βασιλικῶν παιδίων, καὶ τὸ ἴδιον ἀντιδιδούσης πρὸς ἀναιρέσιν, ὁ Μαυρίκιος οὐ κατεδέξατο, ἀλλὰ τὸ ἴδιον ἐπέζητησεν ἐλθεῖν καὶ αὐτὸ ἀναιρεθῆναι. καὶ οὕτω καὶ αὐτὸς ἀπειμήθη τὴν κεφαλὴν, τοῦ ἀθλίου Φωκῆ προστάξαντος τὰς τούτων κεφαλὰς ἐν τῷ κάμπῳ τοῦ τριβου-10 νάλιου ἀποτεθῆναι· καὶ ἐξήρχοντο οἱ τῆς πόλεως, καὶ ἐθιῶρον αὐτάς ἕως οὗ ἐπάωζον· καὶ τότε συνεχώρησεν αὐτὰ τοῖς ποθυοῖσιν ἀποδοθῆναι. τὴν δὲ Μαυρικίου γυναῖκα σὺν ταῖς τρισὶ θυγατρῶσιν αὐτῆς μετ’ οὐ πολὺ διαβληθεῖσαν ὡς κατ’ αὐτοῦ μελετώσαν ἀνεῖλεν ἐν τῷ μίλῳ τοῦ Εὐτρο-15 πίου. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν αὐτοῦ τοῦ Μαυρικίου διώλεσεν ὁ παράνομος. τὸ δὲ σῶμα Μαυρικίου καὶ τὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν ἐτέθησαν ἐν τῷ σεμνείῳ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μάμαντος, ὅπερ 20 ἔκτισε Φαρασαμένης ὁ ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως Ἰουστινίου, πλησίον τῆς ξηροκέρκου πόρτης. ἐπεγράφη δὲ τῷ τάφῳ αὐτῶν ἐλεγείων τόδε.

“Ἄδ’ ἐγὼ ἡ τριτάταινα καὶ ἀμφοτέρων βασιλίων,
Τιβερίου θυγάτηρ Μαυρικίου τε δάμαρ,

tem puniens eum aspectu sceleratus quinque filios eius coram eo interfici iubet. Mauricius autem de calamitate philosophans perpetuo clamavit: “Iustus es, domine, et iustum est iudicium tuum.” quum nutrix unum e quinque regis infantibus detraxisset suumque ipsius infantem ad caedem substituisset, Mauricius id non accepit, sed suum infantem venire et interfici iussit. atque ita ipsius quoque caput abscisum est, et misero Phoca iubente, cum reliquis in campo tribunalis depositum. proveniebant cives et videbant ea dum putrefacta sunt; tum demum concessit, optantibus ut traderentur. Paulo post Mauricii uxorem cum tribus filiabus incusatam, tanquam aliquid contra se moliretur, interfecit in portu Eutropii. quin etiam omnes cognatos Mauricii exstinxit tyrannus. corpus autem Mauricii eiusque uxoris et liberorum sepeliverunt in sacro sancti martyris mamantis, quod extruxerat Pharasmenes, cubicularius Iustini regis, prope portam areae. inscripta est sepulcro eorum haec elegia:

Haec ego ter misera et utriusque regis
Tiberii filio Mauricii uxor

ἡ πολὺπαις βασιλεία, καὶ ἡ δεῖξασα λοχείη
 ὡς ἀγαθὸν τελέθει καὶ πολυκοιρανίη,
 κείμαι σὺν τεκέεσσι καὶ ἡμετέρῳ παρακοίτῃ,
 δήμου ἀτασθαλίη καὶ μανίη στρατιῆς.
 5 ἔτιλν τῆς Ἑκάβης πολὺ χεῖρονα, τῆς Ἰοκάστης.
 αἰ αἰ τῆς Νιδόβης ἔμπνοός εἰμι νέκυσ.
 ναὶ ναὶ τὸν γενέτην. τί μάτην τὰ νεογὰ ἔτειναν,
 ἀνθρώπων κακίης μηδὲν ἐπιστάμενα;
 ἡμετέροις πετάλοισι κατάσκιος οὐκέτι Ῥώμη·
 10 ὄϊζα γὰρ ἐκλάσθη Θρηκίσις ἀνέμοις.

Ἐκτοτε δὲ Φιλιππικὸς ἀποκειράμενος καὶ ἱερωσύνην λα-
 βὼν, ἐν Χρυσουπόλει διατελῶν ἡσύχως ἐτελεύτησε. καὶ ἀπὸ
 τότε οὐ διέλιπε τῇ πολιτείᾳ δυστυχήματα ποικίλα τε καὶ ἐπάλ-
 ληλα· ὃ τε γὰρ Χοσρόης ὁ Πέρσης τὴν εἰρήνην διέλυσε,
 15 καὶ Ἀβάρεις τὴν Θράκην ἐδήωσαν καὶ ἄμφω τὰ στρατόπεδα
 τῶν Ῥωμαίων διέφθειραν, καὶ χειμῶν βαρύτατος γεγόνεν
 ὥστε παγῆναι τὴν θάλασσαν καὶ τοὺς ἰχθύας τεθνάναι.

Ποιήσαντος δὲ αὐτοῦ ἱππικόν, καὶ τῇ ἑσπέρᾳ πολλῶ οἴνῳ
 χρησαμένου καὶ βραδύνοντος ἀνελθεῖν, ἔκραζεν ὁ δῆμος “ἀνά-
 20 τεῖλον Φωκᾶ·” μὴ ἔξερχομένου δὲ αὐτοῦ τάχιον πρὸς τὴν
 θέαν ἔφη ὁ δῆμος “πάλιν τὸν καῦκον ἔπιες, πάλιν τὸν νοῦν
 ἀπώλεσας.” ἔφ’ οἷς μανεῖς πολλοὺς ἠκρωτηρίασε καὶ πολλῶν
 κεφαλὰς ἀπέτεμε. τοῦ δὲ ὄχλου πῦρ εἰς τὸ πραιτώριον βάλ-

liberis fecunda regina et quae ostendi pariendo
 bonum esse etiam multorum imperium
 iaceo cum liberis nostroque marito
 populi scelere et exercitus furore.
 perpeffa sum multo peiora Hecuba et Iocasta
 heu heu Niobes animatum corpus sum.
 proh patrem! quid nequicquam infantes interfecerunt
 hominum malignitatis inscios?
 nostris foliis nunquam inumbratur Roma:
 radix enim Thraciis ventis fracta est.

Inde Philippicus tonsus et sacerdos factus Chrysopoli vivens tran-
 quille mortuus est. atque inde ex hoc tempore non reliquerunt ci-
 vilitatem calamitates variae et continuae. Chosroes enim Persa pacem
 rupit, et Avari Thraciam vastaverunt, et utrumque exercitum Roma-
 norum attriverunt; hiems etiam gravissima erat, ut mare gelaret et
 pisces morerentur.

Quum instituisset cursum equorum, vesperi autem multum vini
 bibisset et egredi cunctaretur, clamavit populus “surge Phoca!” quum
 vero non celerius ad spectaculum egrederetur, populus “iterum,” in-
 quit, “caucum bibisti, iterum mentem perdidisti.” quo iratus mul-

λοντος ἐξῆλθον πάντες οἱ δέσμοι καὶ ἔφυγον. ὁ δὲ αὐτὸς Φωκάς ἀρμάμενον τὸ ὄν πλησίον τῶν παλατίων τῆς Μαγναύρας, στήσας ἐν μέσῳ αὐτοῦ καὶ κίονα κτιστόν, καὶ τὴν στήλην αὐτοῦ ἐπάνωθεν.

Ὁ δὲ γαμβρὸς αὐτοῦ Κρίσπος ὁ πατρίκιος, μὴ ὑποφέρων⁵ δρᾶν τοὺς τε ἀδίκους φόρους καὶ τὰ δεινὰ τὰ ὑπὸ Φωκᾶ γινόμενα, ἔγραψε πρὸς Ἡράκλειον στατηγὸν ὄντα ἐν Ἀφρικῇ μετὰ τοῦ στόλου, ὅπως ἀνέλθῃσι κατὰ τοῦ τυράννου Φωκᾶ. ὁ δὲ αὐτὸς Ἡράκλειος ἐξ Ἀφρικῆς πλοῖα πολλὰ ἐξοπλίσας καὶ στρατὸν τὴν Κωνσταντινούπολιν κατέλαβεν, ἐπιφερόμενος καὶ τὴν ἀγει-¹⁰ροποιήτων εἰκόνα τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ ἡμῶν. καὶ πολέμου κροτηθέντος μεταξὺ Φωκᾶ καὶ Ἡρακλείου εἰς τὸν Σοφίας λιμένα, ἠττηθεὶς ὁ ἀλιτήριος ἔφυγεν εἰς τὰ βασιλεία. Φωτεινὸς δὲ τις ὑπὸ Φωκᾶ εἰς τὴν σύζυγον ἀδικηθεὶς, εἰσελθὼν μετὰ στρατιωτῶν εἰς τὰ βασιλεία, ἀτίμως ἐκ τοῦ θρόνου τοῦτον¹⁵ ἀναστήσας, καὶ τῆς βασιλικῆς ἐσθῆτος ἀπογυμνώσας τὸν ἄθλιον Φωκᾶν καὶ μέλανα χιτῶνα ἐνδύσας καὶ κλοιά περιθεὶς, ἄτιμον πρὸς Ἡράκλειον ἀπήγαγεν, ὃν θεασάμενος εἶπεν “οὕτως, ἄθλιε, τὴν πολιτείαν διώκησας;” ὁ δὲ ἀπεγνωσμένος ὢν ἔφη “σὺ κάλλιον καὶ κρεῖττον ἔχεις διοικῆσαι.” καὶ ἐκέλευσεν Ἡρά-²⁰κλειος πρῶτον μὲν τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐκκοπήναι, εἰδ’ οὕτως καὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ ἀκρωτηριασθῆναι, καὶ τὰ αἰδοῖα ἐκμηθῆναι καὶ κοντῶ ἀναρτηθῆναι διὰ τὰς ἀμέ-

tos mutilavit multorumque capita praecidit. plebe autem ignem inlicente in praetorium, omnes vincti fugerunt. idem Phocas armentorium prope Magnaurae palatium (aedificavit), in medio eo columnam erigens, cui statuam imposuit.

Crispus autem patricius eius gener, non ferens aspectum combustarum caedium et scelerum a Phoca factorum, litteras dedit ad Heraclium, qui in Africa classi praeerat ut surgerent contra Phocam tyrannum. ipse autem Heraclius, multis navibus ex Africa paratis et exercitu, cepit Cpolin, afferens etiam imaginem domini et dei nostri manu non factam. ac certamine inter Phocam et Heraclium commisso in Sophiae portum, victus scelestus ille fugit in regiam. Photinus quidam, cuius uxorem Phocas stupraverat, in regiam ingressus cum militibus ignominiose de solio infelicem Phocam deiecit, veste regia eum spoliavit, vestem atram ei iniexit, collaria addidit et tali ignominia affectum ad Heraclium duxit, qui quum eum videret: “itane,” inquit, “miser, civitatem administravisti?” ille vero perditus: “tuum est,” inquit, “melius administrare.” iussit Heraclius primum manus eius et pedes praecidi, deinde eadem ratione humeros mutilari, tum pudenda amputari et de conto suspendi propter immodicas iniurias

τρονς ὕβρεις ἄς ἔπραξεν, ἔπειτα δὲ καὶ τὴν καφαλὴν ἀποτμηθῆναι, τὸ δὲ καταλειφθὲν σῶμα τοῦ δυσωνύμου συρὲν κατὰ τὴν τοῦ βοῦς λεγομένην ἀγορὰν τῷ πυρὶ παραδοθῆναι. μοναχὸς δὲ τις ἄγιος, ὡς φασιν, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Φωκᾶ 5 πρὸς Θεὸν δικαζόμενος ἔλεγε πολλάκις “κύριε, διὰ τί τοιούτον παράνομον βασιλέα δέδωκας τοῖς Χριστιανοῖς;” ἦλθε δὲ αὐτῷ φωνὴ ἀόρατος “ὅτι χεῖρονα τούτου οὐχ εὖρον πρὸς τὴν κακίαν τῶν νῦν κατοικούντων ἐν τῇ πόλει.”

Ἡράκλειος ὁ μέγας.

10 Ἡράκλειος ὁ μέγας ἐβασίλευσεν ἔτη τριάκοντα, στεφθεὶς ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου Στεφάνου ὑπὸ Σεργίου πατριάρχου ἐστέρθη δὲ ἅμα αὐτῷ καὶ ἡ μεμνηστευμένη αὐτῷ Φαβία, ἡ καὶ Εὐδοκία μετονομασθεῖσα, Ἀνγούστα. τοῖς στεφάνοις τοῦ γάμου ὁμοῦ αὐτοκράτωρ καὶ νυμφίος ἀναδειχθεὶς, καὶ ἐν τῇ 15 μεγάλη ἐκκλησίᾳ ὑπὸ πάσης τῆς συγκλήτου καὶ τοῦ λαοῦ βασιλεύς. συνέ * * δὲ τούτοις καὶ συνευδόκει Κρίσπος ὁ γαμβρὸς τοῦ Φωκᾶ.

Οὗτος ὁ Ἡράκλειος ἦν τὴν ἡλικίαν μεσηλιξ, εὐσθενής, εὐστερνος, εὐόφθαλμος καὶ ὀλίγον ὑπόγλαυκος, ξανθὸς τὴν 20 τρίχα καὶ λευκὸς τὴν χροιάν, ἔχων τὸν κόγωνα πλατὺν καὶ πρὸς μῆκος ἐκκρεμῆ. ὀπηνίκα δὲ πρὸς τὸ τῆς βασιλείας ἦλ-

16. συνέπραττε?

quas fecerat; tum vero etiam caput abscindi, reliquum autem corpus raptum in boario quod dicitur foro igni tradi. monachus quidam sanctus, ut ferunt, coram deo litigans saepe dicebat: “domine cur tam scelestum regem dedisti Christianis?” venit autem ad eum vox occulta: “quia illo peiorem non inveni ad nequitiam eorum, qui nunc in urbe habitant.”

HERACLIUS MAGNUS.

Heraclius magnus regnavit annos 30, coronatus in oratorio sancti Stephani a Sergio patriarcha, coronata est simul cum eo sponsa eius Fabia, quod nomen mutatum est in Eudociam, Augusta. nuptiarum coronis factus est simul princeps et maritus, rex salutatus in magna ecclesia a toto senatu et populo. adiuvit autem haec et consensit Crispus gener Phocae.

Hic Heraclius statura fuit mediocri robustus, pectore lato, bonis oculis et subcaeruleis, capillo flavo, colore candido, barbam habebat latam et prolixam. euectus autem ad imperii honorem, statim capillum et barbam more regio totondit. aliquo post tempore ipsum

θεν αξίωμα, εὐθέως ἐκείρατο τὴν κόμην καὶ τὸ γένειον τῷ βασιλικῷ σχήματι. μετὰ δὲ τινα χρόνον στρατηγὸν αὐτὸν τὸν Κρίσπον Καπποδοκίας ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς, ἀπέστειλε δὲ φιλοφρονούμενος αὐτὸν πάμπολλα. ἐκεῖ τοίνυν ἀπελθὼν ἐλοιδόρει Ἡράκλειον, καὶ ἀνταρσίαν ἐμελέτα κατ' αὐτοῦ. ἐλθὼν δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἔφη πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς, τὰ κατ' αὐτοῦ γεγραμμένα κρατῶν ἐπὶ χάριτον, καὶ κρούσας ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς συγκλήτου ἔφη "ταλαίπωρε, γαμβρὸν οὐκ ἐποίησας, καὶ πῶς ἂν φίλον ἀληθῆ ποιήσεις;" εἶτα κληρικὸν αὐτὸν ποιήσας ἐν τῇ μονῇ τῆς χώρας περιώ-10 ρισεν, ἐν ᾗ καὶ ἐτελεύτησεν.

Οἱ δὲ Πέρσαι παρέλαβον τὴν Καππαδοκίαν καὶ τὴν Δαμασκὸν καὶ τὴν Παλαιστίνην καὶ τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ πολλὰς μυριάδας διὰ χειρὸς τῶν Ἰουδαίων Χριστιανούς ἀνείλον, ἤχμαλώτευσαν δὲ καὶ Ζαχαρίαν τὸν πατριάρχην Ἱεροσολύ-15 μων, καὶ τὰ τίμια ξύλα ἔλαβον καὶ ἐν Περσίδι ἀπήγαγον. ὡσαύτως παρέλαβον Αἴγυπτον καὶ Λιβύην καὶ ἕως Αἰθιοπίας, ἦλθον δὲ καὶ ἕως Καλχηδόνας, καὶ ταύτην παρέλαβον. ἀπέστειλε δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡράκλειος πρέσβεις πρὸς Χοσρόην αἰτούμενος εἰρήνην. ὁ δὲ τούτους ἀπεπέμψατο εἰρηκῶς "εἰ²⁰ ἀρνήσεται ὁ βασιλεὺς ὑμῶν τὸν ἐσταυρωμένον καὶ προσκυνήσει τῷ ἡλίῳ, ποίω εἰρήνην." ἐπεστράτευσαν δὲ καὶ οἱ Ἀβάρεις κατὰ τῆς πόλεως. εἰδὼς δὲ Ἡράκλειος τοὺς περιέχον-
τας αὐτῷ πανταχόθεν πολέμους, ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς εἰ-

Crispurn Cappadociae ducem fecit rex; misit autem eum benigne tractatum. illuc decedens maledixit Heraclio et seditionem contra eum moliebatur. veniens autem Constantinopolin contra eum dixit rex, ea quae contra eum scripta erant, in charta tenens et caput ipsius plangens in senatu. "miser," inquit, "generum non fecisti, quomodo verum amicum feceris?" deinde clericum factum in monasterium terrae eum ablegavit, ubi mortuus est.

Persae ceperunt Cappadociam et Damascum et Palaestinam et urbem sacram multaque millia Christianorum per Iudaeos interfecerunt, ceperunt vero etiam Zachariam patriarcham Hierosolymorum et ligna sacra rapta in Persidem abstulerunt; eadem ratione Aegyptum et Libyam usque ad Aethiopiam expugnarunt, veneruntque usque ad Chalcedonem eamque ceperunt. misit Heraclius rex senes ad Chosroem, qui pacem peterent. ille vero eos remisit dicens: "si rex vester crucifixum deseret, et solum venerabitur, pacem faciam." profecti sunt vero etiam Avari contra urbem. Heraclius, quum undique se bello circumventum videret, misit ad eos, qui pacem peterent,

ρήνην αἰτῶν· οἱ δὲ συνέθεντο ταύτην ποιῆσαι. ἐξελθόντος δὲ τοῦ βασιλέως εἰς τὸ μακρὸν τεῖχος μετὰ ἀποσκευῆς πολλῆς ὡς ὑποδέξασθαι τὸν χαγάνον, καὶ λαβὼν πιστὰ παρ' αὐτοῦ καὶ σπονδὰς εἰρηνικὰς ποιήσας σιγηφραίνεται. ὁ δὲ χαγάνος τὰς συνθήκας καὶ τοὺς ὅρκους ἀθετήσας αἴφνης κατὰ τοῦ βασιλέως τυραννικῶς ἐχώρησεν· ὁ δὲ βασιλεὺς φρυγῆ μάλιστα ὑπέστρεψεν ἐν τῇ πόλει, ἔλαβέ τε ὁ βάρβαρος τὴν τε βασιλικὴν ἀποσκευὴν καὶ δορυφορίαν, καὶ ὑπέστρεψε τὴν Θράκην πᾶσαν ληϊσάμενος τῇ ἐλπίδι τῆς εἰρήνης. ὁ δὲ βασιλεὺς πάλιν πρέσβεις ἀπέστειλε πρὸς χαγάνον, ἐκκαλῶν αὐτὸν καὶ πρὸς εἰρήνην προκαλούμενος· ὁ δὲ αἰδεσθεὶς τὴν τοῦ βασιλέως ἀγάπην εἰρήνευσεν.

Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἡράκλειος τὴν ἑορτὴν τοῦ πάσχα τελέσας κατὰ Περσίδος ἠβούλετο χωρῆσαι, χρήματα τῶν ἐναγῶν οἴκων καὶ σκευὴ τῶν ἐκκλησιῶν λαβῶν καὶ χαράζας νομίματα καὶ μυριαρῆσια. ὁ δὲ Χοσρόης Σαῖτον ἡγεμόνα μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἀποστείλας πᾶσαν τὴν ἀνατολὴν ἠφάνισεν. ἔλθων δὲ οὗτος ἐν Καλχηδόνι ἰκανὸν χρόνον ταύτην παρεκάθισεν· ὃς τὸν Ἡράκλειον μεθ' ὑποκρίσεως προσκαλεσόμενος τὰ πρὸς εἰρήνην αὐτῷ ὠμίλησεν. ὁ δὲ τοῖς δολίοις αὐτοῦ λόγοις πιστεύσας ἐκπέμπει σὺν αὐτῷ πρέσβεις μεγιστάνους πρὸς Χοσρόην ἑβδομήκοντα· οὓς παραλαβὼν ἀτίμους καὶ δεσμίους ἀπήγαγεν ἐν Περσίδι. ὁ δὲ Χοσρόης τὸν μὲν Σαῖτον, ὡς τὸν Ἡράκλειον ἰδόντα καὶ μὴ συλλαβόντα, ἀποδείραι

illi vero se eam facturos esse promiserunt. egressus rex in longum murum cum multa suppellectile et exspectaret Chaganum, fide accepta et pacis foedere facto, gaudebat. Chaganus autem, foedere et iuribus iurandis spreto, subito violenter regem aggressus est, rex aegre fugiens in urbem se recepit; barbarus suppellectile regia et satellitibus captis, rediit totam Thraciam spe pacis vastans. rex iterum legatos ad Chaganum misit eumque postulavit et ad pacem admouit; ille vero magni faciens amorem regis pacem agebat.

Rex Heraclius, festo paschatis celebrato, adversus Persidem ire voluit opes sacrarum domuum sumens et vasa ecclesiarum, e quibus nummos cuderet et miliarisia. Chosroes vero, misso Saito duce cum multis copiis totam orientem vastavit. hic quum Chalcedonem venisset per aliquod tempus urbem obsedit; Heraclium dolose arcescens de pace cum eo egit. ille vero dolosis eius verbis fidem habens misit cum eo septuaginta legatos nobiles ad Chosroem; quos ille arreptos, vexatos et viuctos in Persidem duxit. Chosroes autem iussit Saito cutem detrahi, quippe qui Heraclium vidisset nec cepis-

ἐκέλευσεν, τοὺς δὲ πρόσβεις ἐν φρουραῖς καὶ κακουχίαις κατεδίκασεν· ὑπὲρ ὧν ἀθυμία καὶ θλίψις πολλή κατεῖχε τὸν βασιλέα.

Εἶτα πάλιν Χοσρόης ἀπέστειλεν ἕτερον ἄρχοντα κατὰ Ῥωμαίων ὀνόματι Σάρβαρον, ὃς μετὰ πλείστης δυνάμεως ἦλθε πρὸς τὴν Ἀσίαν, τὴν γῆν τῶν Ῥωμαίων ληϊζόμενος. ὁ δὲ γὰρ βασιλεὺς Ἡράκλειος, ὡς εἴρηται, πρὸς Περσίδα βουλόμενος ἐκχωρήσαι τάδε πρὸς τὸν πατριάρχην ἔφη “εἰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ σοῦ ἀφίημι τὴν πόλιν ταύτην καὶ τὸν υἱόν μου.” καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν μελانا ὑποδήματα περιβαλόμενος καὶ πρηγῆς πεσῶν ἠΰξατο οὕτως “δέσποτα θεὰ καὶ κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, μὴ παραδῶς ἡμᾶς εἰς ὄνειδος τοῖς ἐχθροῖς σου διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν, ἀλλ’ ἐπιβλέψας ἐλέησον, καὶ τὴν κατὰ τῶν ἐχθρῶν σου νίκην δὸς ἡμῖν, ὅπως μὴ καυχῆσονται οἱ ἀλάστορες κατὰ τῆς σῆς κληρονομίας ἐπαιρόμενοι.” ὃν ἰδὼν Γεώργιος ὁ Πισσιδῆς μετὰ τοιαύτης ταπεινώσεως ἔφη.

ὦ βασιλεῦ,

μελαμβαρῆς πέδιλον εἰλξας πόδας,

βάψεις ἐρυθρὸν Περσικῶν ἐξ αἱμάτων.

20

λαβὼν δὲ μετὰ χεῖρας τὴν Θεανδρικήν ἀχειροποίητον μορφὴν τοῦ κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν κατὰ Περσῶν ἐστράτευσε μετὰ πλοίων διὰ τοῦ Εὐξείνου πόντου, προσλαβόμενος εἰς συμμαχίαν πλῆ-

set, legatos autem custodia et verberibus damnavit; quae res dolore et tristitia magna regem affecit.

Deinde iterum Chosroes alium ducem contra Romanos misit, cui nomen Sarbaro; is cum permultis copiis venit in Asiam vastans terram Romanorum. rex autem Heraclius, ut fertur, quum contra Persidem egredi vellet, haec patriarchae dixit: “in manus dei eiusque patris et matris et tuas trado hanc urbem et filium meum.” atque ingressus magnam ecclesiam nigris calceis sumptis et sese prosternens ita ad deum precatus est: “maxime deus et domine Iesu Christe, ne tradas nos cum dedecore hostibus tuis propter peccata nostra, sed aspiciens nos miserere et victoriam de hostibus tuis nobis da, ne glorientur scelesti qui contra hereditatem tuam surrexerunt.” quem videns Georgius Pissides in tali humilitate:

“o rex,” inquit,

„nigris calceis pedes tectus

tinges eos rubros sanguine Persarum.”

sumpta autem manibus imagine Christi domini et dei nostri manibus non facta, contra Persas profectus est navibus per pontum Euxinum

θος Τούρκων καὶ ἄλλων ἐθνῶν πλήθη, ἐξορμήσας κατὰ Περσῶν δυνάμει βαρεῖα σφόδρα.

Οἱ δὲ Ἀβάρεις τὰς εἰρηνικὰς σπονδὰς διαλύσαντες τῷ τείχει τοῦ Βυζαντίου προσπελάζουσι, πάντα τὰ τῆς πόλεως 5 ἐκτὸς πυρὶ παραδιδόντες, καὶ ὥσπερ ἀναμερισάμενοι Πέρσαι μὲν τὰ τῆς ἀνατολῆς κατεδήουν, Ἀβάρεις δὲ τὰ τῆς Θράκης πάντα διέφθειρον. διαπορηθέντες οὖν οἱ πολλοὶ καὶ ἀπελπίσαντες πρὸς τοὺς Ἀβάρεις πόλεμον συνῆψαν, συνεργίᾳ Βόνου πατρικίου καὶ Σεργίου πατριάρχου, καὶ πολλὰς χιλιάδας 10 κατασφάζαντες καὶ τὰς ναῦς ἐμπρήσαντες πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν χώραν αὐτοὺς ἐξήλασαν.

Χοσρόης δὲ μαθὼν τὴν Ἡρακλείου ἔφοδον πολλοὺς πολέμους συνῆψεν αὐτῷ, καὶ τῇ τοῦ Θεοῦ συνεργίᾳ ἐν πᾶσι 15 τούτοις κατὰ κράτος ἠττηθεὶς πλησιάζοντι δὲ τῷ βασιλεῖ τῇ αὐτοῦ πόλει σατραπὴν ἓνα ἐν χιλιάσιν ὀπλιτῶν τριάκοντα κατ' αὐτοῦ ἐξέπεμψε· συμβολῆς δὲ γενομένης ἀνῆρέθησαν πάντες. οἱ ὑπολειφθέντες δὲ καὶ διαδράντες Περσῶν οἴκῳ 20 τοῦτον κατέκλεισαν, καὶ προύθηκαν χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ μαργαρίτας καὶ λίθους, εἰπόντες αὐτῷ “ἔσθιε τούτων καὶ ἀπόλαυε, διὸ καὶ τοὺς Ῥωμαίους καθ' ἡμῶν ἤγαγες.” καὶ οὕτω λιμῷ καὶ δίψῃ τιμωρήσαντες ἀνείλον αὐτόν. Ἡράκλειος δὲ τὰς τε πόλεις Περσίδος καθήρει καὶ τὰ πνεῖα διέστρεφεν, ἐφ' ὧν εὐρέθη Χοσρόου τὸ μυσαρὸν ἐκτύπωμα, ὥσπερ ἐν οὐρανῷ ἐν τῇ τοῦ οἴκου στέγῃ καθήμενον, ἐν ᾧ ἄστρα καὶ

in societatem assumens multitudinem Turcorum et aliorum populorum, et ita Persas magnis viribus adortus est.

Avares rupta pace ad moenia Byantii accesserunt, omnia extra urbem igni delentes et tanquam dividentes. Persae orientem depopulabantur, Avares totam Thraciam. laborantes igitur cives et desperantes Avaribus bellum intulerunt, adjuvante Bono patricio et Sergio patriarcha, multaque milia eorum interfecerunt, naves incenderunt et in suam terram eos abigerunt.

Chosroes autem, Heraclii impetu audito, multa bella cum eo gessit, et dei auxilio in his omnibus graviter victus, contra regem ad urbem eius accedentem unum satrapam cum 30000 militibus misit, pugna vero commissa omnes interfecti sunt. qui autem e Persis relicti sunt et fugerunt domi illum incluserunt et auro, argento margaritis et gemmis appositis dixerunt “vescere his et frueri, quia Romanos contra nos duxisti” atque ita fame et siti punitum interfecerunt. Heraclius autem urbes Persidis cepit et focos delevit, in quibus inventum est tetrum Chosroae simulacrum tanquam in coelo in tecto

ἥλιον καὶ σελήνην κατεσκεύασεν, καὶ ἀγγέλους περιεστῶτας αὐτῷ, καὶ βροντὴν διὰ μηχανῆς γίνεσθαι, καὶ βρέχειν ὅταν θελήσειαν· ἅπερ ὁ βασιλεὺς εἰς γῆν καταστρέψας κοπιορτὸν ἀπετέλεσε. ταῦτα δὲ Σάρβαρος ἐν τῇ Ῥωμαίων γῆ ἀκούσας γράφει πρὸς Ἡράκλειον ἀπολογία, ὡς ὅτι οὐχ ἑκὼν ἀλλὰ ὑ γνώμῃ Χοσροῦ διεπραττόμην τὰ κατὰ τῶν Ῥωμαίων. ὃν ὁ βασιλεὺς διὰ γραμμάτων εἰρηνικῶν προσεκαλέσατο· ὁ δὲ ἦκε πρὸς αὐτὸν ἐν Περσίδι. ἀναζητήσας οὖν ὁ βασιλεὺς τοὺς πρεσβευτάς, καὶ μαθὼν ὡς ὑπὸ Χοσροῦ δεινῶς ἀνηρέθησαν, θυμοῦ πλησθεὶς οὐκ ἐφείσατο κατασφάζων τὴν πᾶσαν Περσίδα ἐν ἔτεσιν ἕξ, τῷ δὲ ἑβδόμῳ ἔτει τὰ τίμια ξύλα ἀπὸ Περσίδος ἀναλαβὼν καὶ εἰς Ἱερουσαλήμ παραγενόμενος καὶ ταῦτα ὑψώσας μετὰ χαρῆς καὶ εὐφροσύνης ἐπὶ Κωνσταντινούπολιν ὑπέστρεφεν.

Ἐπὶ αὐτοῦ ἀνεφάνη Μωάμεθ ὁ τῶν Σαρακηνῶν ἀρχηγός, ἐκ τῆς Αἰθιοπίας ἀνεληθὼν, καὶ τῷ βασιλεὶ ὑπαντήσας μετὰ πλήθους καὶ προσπεσὼν αὐτῷ καὶ τόπον αἰτησάμενος εἰς κατοίκησιν τετύχηκε τῆς ἐφέσεως.

Ἀναγκαῖον δὲ ἡγοῦμαι περὶ τῆς τοῦ Μωάμεθ γενεᾶς μικρὸν τι διηγήσασθαι. τῷ τοίνυν δωδεκάτῳ τοῦ Μωάμεθ χρόνῳ, ἐν ἔτει ζρλ' ἀπὸ κτίσεως κόσμου, Ἰνδικτιῶνος ε', μηνὶ Σεπτεμβρίῳ τρίτῃ, ἡμέρᾳ πέμπτῃ, ἐγένετο θεμάτιον τῶν Ἀγαρηνῶν παρὰ Στεφάνου Ἀλεξανδρείας κανονίσαντος κρατῆσαι τούτους ἐν ἰαχῦ ἔτη τριακόσια ἑννέα, ἐν δὲ συστροφῇ καὶ

domus sedentis, in quo sidera et solum et lunam fecerant et angelos circumstantes et tonitru ut arte fieri posset et imber quando velent. quae rex humi deiecta ad pulverem redegit. haec quum Sarbarus in Romanorum terra audiisset Heraclio, se per litteras purgavit non sua sponte sed iussu Chosroae se contra Romanos rem gessisse. quem rex propter pacificas litteras arcessivit; ille vero ad eum in Persidem venit. postulans deinde rex legatos, postquam audiit crudeliter eos esse a Chosroe interfectos, iratus non se continuit quin totam Persidem sex annos depopularetur; septimo autem sacris lignis e Perside sumptis, postquam Hierosolyma venit et illa exiit, cum gaudio et pace Cplim rediit.

Eo regnante apparuit Moameth Saracenorum dux ex Aethribo ascendens et regi cum magna multitudine obviam veniens et ad eius pedes se prosternens locum petiit ad habitandum, quem nactus est.

Necessarium videtur de Moameth pauca narrare. anno eius aetatis 12, mundi creati anno 6130, indictione 10, mense Septembris 3, die 5 praedictio facta est Agarenorum a Stephano Alexandrino, fore

ἀτασασαίᾳ καὶ συμφοραῖς ἕτερα ἔτη εἴκοσι ἑπτὰ, ὡς εἶναι τὴν διακράτησιν τὴν ἅπασαν εὐτυχοῦσαν καὶ δυστυχοῦσαν ἔτη τριακόσια τριακοντάεξ.

Οὗτος ἐξ Ἰσμαὴλ κατήγετο, υἱοῦ Ἀβραάμ. Νίζαρος γὰρ 5 ὁ τοῦ Ἰσμαὴλ ἀπόγονος γεννᾷ υἱοὺς δύο, Μούνδαρον καὶ Ἀραβίαν. ἐκ τούτων πολλοὶ ἐγένοντο καὶ ᾤκουν τὴν Μυδιαντίν ἔρημον, ἐπραγματεύοντο δὲ καὶ ἐν τοῖς καμήλοις αὐτῶν. ἀπόρου δὲ καὶ ὄρφανοῦ ὄντος τοῦ προειρημένου Μωά-
 10 μεθ, εἰσῆλθε πρὸς τινὰ γυναῖκα πλουσίαν συγγενῆ αὐτοῦ ὀνό-
 15 ματι Χαδιγᾶν, μίσθιος ἐπὶ τῷ καμηλεύειν καὶ πραγματεύε-
 σθαι. κατ' ὀλίγον δὲ παρρησιασάμενος ὑπεισῆλθε τῇ γυναικί, καὶ ἔγημεν αὐτὴν, καὶ ἔσχε τὰς καμήλους αὐτῆς καὶ τὴν ὑπαρξιν. ἐρχόμενος δὲ ἐν Παλαιστίνῃ συναναστρέφετο καὶ Χριστιανοῖς, θηρώμενος παρ' αὐτῶν τινὰ γραφικὰ. ἔσχε δὲ
 20 τὸ πάθος τῆς ἐπιληψίας· καὶ τοῦτο νοήσασα ἡ γυνὴ ἔλυπειτο σφόδρα ὅτι τοιοῦτῳ συνήφθη, οὐ μόνον ἀπόρῳ ἀλλὰ καὶ ἐπι-
 λητικῷ ὄντι. τροποῦται δὲ αὐτὸς θεραπεῦσαι αὐτὴν, οὕτω λέγων, ὅτι ὄπτασίαν ἀγγέλου θεωρῶ λεγομένου Γαβριὴλ, καὶ μὴ ὑποφέρων τὴν θῆαν αὐτοῦ σκοτοδινιῶν πίπτω. αὕτη δὲ
 25 μοναχόν τινα, διὰ κακοπιστίαν ἐξόριστον ἐκεῖσε, ὄντα προσ-
 φιλῆ αὐτῆς μετεκαλέσατο καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῷ πάντα καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀγγέλου· κάκεινος συμβουλήν ὁ κατάρατος

5. Μούνδαρον καὶ Ῥαβίαν Cedrenus.

ut vigerent imperio 309 annos, mutata autem fortuna turbati et male rem gerentes 27 annos ita ut totum imperium secundum et adversum esset annorum 336.

Hic ab Ismael descendit, filio Abrahami. Nizarus enim, unus de Ismael posteris, duos filios procreavit, Mundarum et Arabiam. ex his multi nati sunt iique habitabant in deserto Madiano et camelorum ope mercaturam faciebant. Inops autem et orbatus quum esset Moameth, de quo dixi, adiit mulierem quandam divitem cognatam nomine Chadigam, ut camelos posceret eaque re lucrum faceret. Paulatim autem liberiore eius consuetudine utens, se in gratiam eius insinua-
 vit, uxoremque adeo eam duxit eiusque camelos et rem familiarem habuit. profectus porro in Palaestinam inter Iudaeos et Christianos versatus est, accipiens ex iis quaedam de sacris litteris. laborabat autem morbo comitali; quod quum comperisset mulier vehementer doluit, quod tali homini nupsisset non modo egeno sed etiam comitali. quam demulsit, dicens videre se angeli Gabrieli speciem eiusque aspectum non ferentem vertigine correptum cecidere. haec monachum quendam propter falsam fidem illuc relegatum ipsique amicam arcessivit et omnia cum nomine angeli ei narravit. atque ille,

παρὰ τοῦ Μωάμεθ ἔχων, πληροφορήσας αὐτὴν εἶπεν ὅτι ἀληθῆ λέγει· οὗτος γὰρ ὁ ἄγγελος εἰς πάντας προφήτας ἀποστέλλεται. αὐτὴ δὲ τῷ λόγῳ τοῦ ψευδαββᾶ πεισθεῖσα, ὃς ἦν τῆς μονῆς τῶν Καλλιστράτου, δι' αἵρεσιν ἐκβληθεὶς καὶ ἐξορισθεὶς τῆς πόλεως, ἐκήρυξε ταῖς ὁμοφύλοις γυναῖξί προ-5 φήτην αὐτὸν εἶναι· καὶ ἐκράτησεν ἡ αἵρεσις αὐτῆ ἔκτοτε τὰ μέρη τῆς Αἰθιοπίου. ἐνομοθέτησε δὲ τοῖς ὑπηκόοις αὐτοῦ ὅτι ὁ ἀποκτείνων ἐχθρὸν αὐτοῦ ἢ ὑπὸ ἑχθροῦ φονευόμενος εἰς παράδεισον εἰσέρχεται· τὸν δὲ παράδεισον σαρκικῆς βρώ-10 σεως καὶ μίξεως γυναικῶν ἔλεγεν εἶναι, καὶ τῆς μίξεως διαρκῆ καὶ πολυχρόνιον εἶναι τὴν ἡδονήν, καὶ ἄλλα τινὰ ἀσωτίας καὶ μορίας φήματα. Ἀβουβάχαρον δὲ Μωάμεθ κατέλιπε διάδοχον, καὶ πολλάκις πολεμηθέντες οἱ μετ' αὐτοῦς ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων παραχωρήσει Θεοῦ διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν ἐνίκη-15 σαν, καὶ ἔκτοτε τῶν Ῥωμαίων κατεδυνάστευσαν. ἐπαντίεν¹⁵ τοίνυν ἐπὶ τὴν προκειμένην διήγησιν.

Ταῦτα τελέσας Ἡράκλειος ἐπὶ Κωνσταντινούπολιν ὑπέστρεψεν. οἱ δὲ τῆς πόλεως τὴν ἔλευσιν αὐτοῦ γνόντες ἀκα-20 τασχέτω πόθῳ περὶ αὐτὸν πάντες· οἱ ἐν τοῖς παλατίοις τῆς ἡρίας ἐξῆλθον σὺν τῷ πατριάρχῃ καὶ Κωνσταντίνῳ βασιλεῖ²⁰ τῷ νῦν αὐτοῦ, βασιτάζοντες κλάδους ἰελαιῶν καὶ λιμπάδας πρὸς ὑπαντὴν καὶ εὐφημοῦντες αὐτόν. καὶ ὁ μὲν υἱὸς αὐτοῦ προσελθὼν ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ πατρὸς· ὁ δὲ

8. ἀπὸ C

homo nequam, conspirans cum Moameth ut mulieris sententiam firmaret dixit, vera illum loqui, eum enim angelum mitti ad omnes prophetas. mulier fidem habens verbis impostoris, qui erat e sodalitiis Callistrateorum, propter haeresim eiectus et ex urbe relegatus, narravit mulieribus gentilibus, illum esse prophetam: obtinuitque ea haeresis inde partes Aetribi. eos qui se ei dederant docuit, qui aut inimicum interfecisset aut ipse ab inimico interfectus esset, eum in paradysum venturum esse. paradysum autem dixit esse in cibo carnario et coitu muliebri positum et coitus voluptatem magnam esse et diuturnam et alia quaedam perditae et stultae nugarum. Abubadarum Moameth successorem reliquit; et bello saepe petiti a Romanis ii, qui hos exceperunt, deo concedente, propter peccata nostra vicerunt; atque inde ex eo tempore Romanis imperarunt. redeundum iam est ad narrationem propositam.

His gestis Heraclius Cpolim rediit. cuius adventum quum cives audivissent, summo eius desiderio correpti omnes qui erant in palatiis heriae egressi sunt cum patriarcha et Constantino rege eius filio, oleagine et faces obviam ferentes eumque laudantes. et filius

περιπλακείς αὐτόν, κατεφιλον ἀλλήλοις ἐν δάκρυσι, καὶ οὐ-
τως λαβόντες τὸν βασιλέα, εὐφημοῦντες καὶ χαίροντες εἰσήλ-
θον ἐν τῇ πόλει.

Οὗτος δὲ ὁ Ἡράκλειος ὑπὸ Ἀθανασίου πατριάρχου τῶν
5 Ἰακωβιτῶν καὶ Σεργίου τοῦ Σύρου Κωνσταντινουπόλεως ἀπα-
τηθεὶς εἰς τὴν αἵρεσιν τῶν μονοθελητῶν ἐξεκυλίσθη. καὶ δὴ
μετὰ ταῦτα νόσφ περιπεσὼν ὑδερικῆ, δι' ἧς καὶ τέθνηκε, δει-
νῶς ἐτιμωρεῖτο· ἐπὶ τοσοῦτον γὰρ τὸ πάθος ἐπεκτάθη, ὡς
ἤνικα ἀπουριῶν ἔμελλε, σπιῖδα κατὰ τοῦ ἤτρου ἐπετίθει, διὰ
10 τὸ στρέφειν τὸ αἰδοῖον αὐτοῦ καὶ κατὰ τοῦ προσώπου τὸ
οὖρον ἀναπέμψειν. ἔλεγχος δὲ ἦν τοῦτο τῆς ἑαυτοῦ παρανο-
μίας ἕνεκεν τῷ εἰς τὴν ἰδίαν ἀνεπιάν Μαρίναν παρανομο-
ταίου γάμου. τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρακλείου κατετέθη ἐν
λάρνακι, καὶ ἔμενεν ἀσκεπῆς ἡμέρας τέσσαρας· καὶ μετὰ
15 ταῦτα ἔσκεπάσθη, καὶ συνετάφη αὐτῷ στέμμα χρυσοῦν διὰ
λῶων τιμῆς λιτρῶν ἑβδομήκοντα.

Κωνσταντῖνος υἱὸς Ἡρακλείου.

Κωνσταντῖνος υἱὸς Ἡρακλείου ἐβασίλευσεν ἔτος ἑν. οὐ-
τος φαρμακοῦται ὑπὸ τῆς ἰδίας μητριᾶς Μαρτίνης, καταλι-
20 πῶν τὸν υἱὸν Κόσταν· ἐτέθη δὲ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ
τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐν τῷ ἡρώφῃ Ἰουστινιανοῦ. γυνὴ δὲ
τούτου Ἀναστασία, ἣ καὶ μετὰ τὴν αὐτῆς τελευτὴν συνετάφη

quidem adveniēns procubuit ad pedes patris; qui cum eum ample-
xus esset, lacrimantes invicem se osculati sunt; atque ita, regem secum
ducentes acclamantes et laeti urbem ingressi sunt.

Hic Heraclius ab Athanasio patriarcha Iacobitarum et Sergio
Syro Cpolitano seductus in haeresim monotheletarum delatus est.
postea in aquae intercutis morbum delapsus, qui necavit eum, atro-
ces poenas dedit. adeo enim malum increvit, ut lotium redditurus
inferiori ventri tabulam imponeret, quia veretrum ipsius inversum
urinam sursum adversus faciem emittebat. hoc erat testimonium fla-
gitiū, quod perpetravit iuncta sibi incestissimis nuptiis consobrina
Martina. mortuo autem Heraclio, corpus in arca positum per 4 dies
sine tegmine mansit, deinde tectum est et sepulta cum eo corona
aurea propter gemmas libris 70 aestimata.

CONSTANTINUS HERACLII FILIUS.

Constantinus, Heraclii filius regnavit unum annum. hic a Mar-
tina noverca veneno necatus, filio relicto Constante. corpus in fano
sanctorum apostolorum sepultum est. uxorem habuit Anastasiam,

τῷ ἀνδρὶ. τὸν δὲ τῆς ἀρχιερωσύνης θρόνον κατέειχε Πύρρος Σεργίου τελευτήσαντος. ἦν δὲ Κωνσταντῖνος ἀσθενὴς μὲν τῷ σώματι, καθ' ἑκάστην ὥς εἰπεῖν ἡμέραν νοσηλευόμενος. τούτῳ τινὲς λέγουσιν ὅτι τὸ στέμμα, ἐν ᾧ ἐστέφθη, σὺν τῷ πατρὶ σου ἐτάφη. καὶ ἐκέλευσε Καλλίνικον κουβικουλάριον⁵ ἀνοιχθῆναι τὸν τάφον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ τὸ στέμμα ἐπαρθῆναι. ἀπελθὼν οὖν πρὸς τὸ ἀνοῖξαι εὔρε τὸ σῶμα διάλυθὲν καὶ κείμενον ὡς ὕδωρ, ὅπερ ἦν ἀπορρυνὲν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ τὸ στέμμα συμπαγὲν τῇ κεφαλῇ· καὶ ἀνέσπασεν αὐτὸ σὺν τῇ κόμῃ τῆς κεφαλῆς πενθῶν καὶ ὀδυρόμενος, καὶ ἀπήγαγε¹⁰ Κωνσταντῖνον. ὃ δὲ τοῦτο θεασάμενος ἐκέλευσε παραλυθῆναι καὶ σμηχθῆναι, ὅπερ διετιμήσαντο χρυσοῦ λίτρας ἑβδομήκοντα.

Ἡρακλωνᾶς νόθος υἱὸς Ἡρακλείου.

Ἡρακλωνᾶς ἐβασίλευσεν ἅμα Μαρτίνῃ τῇ μητρὶ αὐτοῦ μῆνας τέσσαρας· ἥ δὲ σύγκλητος ἀπώσατο Ἡρακλωνᾶν, ῥί-¹⁵ νοκοπήσαντες αὐτόν, καὶ Μαρτίαν γλωσσοκομήσαντες ἐξώρισαν αὐτούς· ἀνεβίβασε δὲ ἐν τῇ βασιλείᾳ Κωνσταντῖνον υἱὸν Κωνσταντῖνου, ἔγγονον Ἡρακλείου. οὗτος προσηγάγευ εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν τὸ στέμμα ὕπερ ἀφείλετο Κωνσταντῖνος ἐκ τοῦ μνήματος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. οὐκ ἐτόφη δὲ βασιλικῶς ὁ²⁰ Ἡρακλωνᾶς, ἀλλὰ διωχθεὶς ἐκ τῆς βασιλείας καὶ ἰδιωτεῶν

quae post mortem una cum viro sepulta est. sedem patriarchalem, Sergio mortuo tenuit Pyrrhus. corpore Constantinus erat infirmo quotidie fere aegrotans. is a quibusdam admonitus coronam, qua coronatus fuisset, cum patre esse sepultam, Callnicum cubicularium iussit, aperto sepulcro patris, coronam tollere. abiens igitur, ut sepulcrum aperiret, invenit corpus solum et iacens aquae instar ex eo effusae, coronamque capiti adhaerentem. eam cum crinibus capitis revellit moestus et lamentans et ad Constantinum attulit. qui, cum eam vidisset, solvi et purgari iussit et aestimata est corona libris auri 70.

HERACLONAS NOTHUS HERACLIJ FILIUS.

Heraclonas regnavit una cum matre Martina menses 4. senatus autem deiecit Heraclonam naso mutilatum et Martinam lingua privatam eosque relegavit; imperio praefecit Constantem filium Constantini Heraclii nepotem. is in templum sanctae Sophiae attulit coronam, quam Constantinus ex sepulcro patris abstulerat. ceterum Heraclonas non est regia sepultura affectus, sed regno eiectus privatam-

μέχρι τελευτῆς αὐτοῦ ἐτάφη ἐν μοναστηρίῳ τῷ δεσποτικῷ
σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ Μαρτίνῃ. τὸν δὲ τῆς ἀρχιερωσύνης
θρόνον κατέειχε Παῦλος διαδεξάμενος Πύρρον.

Κώνστας υἱὸς Κωνσταντίνου ἑκγονος Ἡρακλείου.

5 Κώνστας ἐβασίλευσεν ἕτη εἰκοσιεπτὰ· ἔφη δὲ ἐπὶ σε-
λεπτιῦ πρὸς τὴν σύγκλητον “τοῦ ἐμοῦ πατρὸς Κωνσταντίνου
ἐπὶ ζωῆς τοῦ ἰδίου πατρὸς, ἐμοῦ δὲ πάππου Ἡρακλείου, ἰκα-
νὸν σὺν τῷ πατρὶ βασιλεύσαντος, μετὰ δὲ τοῦτον λίαν βραχὺ
(ὁ γὰρ Μαρτίνης φθόνος τῆς αὐτοῦ μητριᾶς τοῦ ζῆν αὐτὸν
10 ἀπήλλαξε διὰ Ἡρακλωνᾶν τὸν ἐξ αὐτῆς ἄγαν ἀθέσμως γεγε-
νημένον), ταύτην μετὰ τοῦ τέκνου ἡ ἡμετέρα σὺν θεῷ ψῆφος
ἐξήγαγε πρὸς τὸ μὴ τὸν ἐξαθέσμως καὶ ἐκνόμως γενηθέντα
βασιλεύεσθαι τὴν βασιλείαν Ῥωμαίων. ἐγὼ δὲ παρακαλῶ
συμβούλους ἔχειν ὑμᾶς καὶ φίλους καὶ γνώμονας τῆς ἐμῆς
15 βασιλείας.” καὶ φιλοτιμησάμενος αὐτοὺς δάροις ἀπέλυσεν.
ἐφ’ οὗ γέγονε βίαιος ἄνεμος, καὶ πολλὰ δένδρα ἀνέσπασε καὶ
κίονας κατέβαλε καὶ πλοῖα συνέτριψεν. ἀλλὰ καὶ Μανίας ὁ
τῶν Ἀράβων ἀρχηγός, τὴν Ῥόδον καταλαβὼν καὶ παραλαβὼν
τὸν κολοσσὸν Ῥόδου, μετὰ χίλια τριακόσια ἐξήκοντα ἔτη τῆς
20 αὐτῆς ἰδρύσεως καθεῖλεν· ὃν Ἰουδαῖός τις ἔμπορος ὠνησά-
μενος ἑπτακοσίους καμήλους ἐφόρτωσε τὸν χαλκὸν τοῦ κολοσ-
σοῦ. Μανίας δὲ μετὰ πλοίων ἦλθεν ἐν Φοινίκῃ, ἔνθα ἦν ὁ

21. τοῦ om C

que agens vitam usque ad mortem, humatus est in dominico mona-
sterio cum matre Martina. sedem patriarchalem tenuit Paulus, qui
exceperat Pyrrhum.

CONSTANS CONSTANTINI FILIUS HERACLII NEPOS.

Constans regnavit annos 27; is per silentium retulit ad senatum:
“postquam pater, meus Constantinus vivente Heraclio, ipsius patre,
meo avo, satis diu cum patre regnavit, post vero perbreve tempus
(Martinae enim novercae eius, invidia, vita eum privavit propter He-
raclionam contra leges ex illa natum), hanc cum filio nostrum et dei
decretum expulit, ne, qui contra leges et instituta natus esset, impe-
rium Romanorum teneret. ego vero moneo vos, ut consilarii mihi
sitis et amici et imperii mei iudices.” dimisit eos liberaliter dona-
tos. sub eo ingens ventus ortus est multosque arbores prostravit et
columnas deiecit et naves contrivit. Mavias vero, Arabum dux, Rhodo
capto, colosso Rhodio potitus, eum evertit anno post quam positus
fuerat 1306. emit eum Iudaeus aliquis mercator et 700 camelis aes

βασιλεὺς Κωνσταντὸς μετὰ Ῥωμαϊκοῦ στόλου, ναυμαχεῖν μέλλον μετ' αὐτοῦ· τῇ δὲ νυκτὶ εἶδε κατ' ὄναρ ὁ βασιλεὺς ὅτι διέτριβεν ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ πόλει· διυπνισθεὶς δὲ καὶ τῷ ὄνειροκρίτῃ διηγησάμενος ἐνύπνιον, ὃ δὲ ἔφη “εἶδε, ὦ βασιλεῦ, μὴ ὑπνωσας τῇ νυκτὶ ταύτῃ μήτε ὄνειρον ἐθεάσω· τὸ γὰρ εἶναι σε ἐν Θεσσαλονίκῃ θὰς ἄλλῃ τὴν νίκην κρίνεται· πρὸς τὸν ἐχθρὸν σου ἢ νίκη τρέπεται.” καὶ δὴ τοῦτο ἀπέβη· συμβαλόντες γὰρ πόλεμον ἤττωνται Ῥωμαῖοι, ὃ δὲ βασιλεὺς μόλις διασωθεὶς ὑπεστράφη μετ' αἰσχύνῃς ἐν Κωνσταντινουπόλει.

10

Οὗτος ὁ Κωνσταντὸς μὴ δυνηθεὶς τὸν ἅγιον Μάξιμον εἰς τὴν αὐτοῦ κατοικοῦσαν ἐνεγκεῖν τὴν τε γλῶσσαν καὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἀπέκοψε, καὶ τὸν ἅγιον Μαρτίνον πάπαν Ῥώμης ἐξώρισε διὰ τὸ ἐλέγχεσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὸ μονοθέλημα δόγμα. οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ τὸν ἴδιον ἀδελφὸν Θεοδοσίον ἐσφαξε, 15 διάκονον χειροτονηθέντα ὑπὸ Παύλου πατριάρχου· ἀρχιερεὺς δὲ Κωνσταντινουπόλεως ἦν Γεώργιος, πρεσβύτερος καὶ σύγκελλος γενόμενος. Μανίας δὲ ὁ τῶν Ἀράβων ἀρχηγὸς μετὰ ταῦτα ἐπρέσβευσε περὶ εἰρήνης πρὸς Κωνσταντὸν διὰ τὴν εἰς αὐτὸν γενομένην ὑπὸ τῶν Ἀράβων ἀνταρσίαν, καὶ ἵνα τε- 20 λῶσι τοῖς Ῥωμαίοις ὑπὲρ τῆς τοιαύτης εἰρήνης οἱ Ἀραβες καθ' ἡμέραν νομίσματα χίλια καὶ ἵππον καὶ δοῦλον· ὃ δὲ οὐκ ἐπέισθη. καταλιπὼν δὲ Κωνσταντινουπόλιν κατήλθεν εἰς

18. δ] δ δε C

abduxit. Mavias autem navibus venit in Phoeniceam, ubi Constans rex cum classe Romana erat, pugnare cum eo cupiens. noctu autem rex per somnum vidit, se degere in urbe Thessalonica. quod somnium t̄ quum experrectus coniectori narrasset, ille: “utinam,” inquit, “o rex, hac nocte neque dormivisses, neque insomnium tibi esset oblatum. quod enim tibi visus es Thessalonicae esse, id significat θὰς ἄλλῃ τὴν νίκην. proinde ad hostes victoria inclinat.” atque ita evenit. proelio enim orto Romani vincuntur. rex autem aegre servatus cum decore Cpolim rediit.

Hic Constans sancto Maximo, quum eum ad pravae sententiae societatem perducere nequiret, linguam et manum abscidit, ac sanctum Martinum Romae episcopum relegavit. causa indignationis in utrumque fuit, quod monotheletarum doctrinam, cui ipse favebat, non probaverant. quin etiam fratrem suum Theodosium, diaconum a Paulo patriarcha creatum, interfecit. patriarcha Cpoli erat Georgius, presbyter et syncellus factus. Mavias autem, Arabum dux, suorum seditione compulsus, de pace ineunda ad Constantem misit, eius pacis nomine in singulos dies ab Arabibus mille nummos depensum iri

Συράκουσαν τῆς Σικελίας, τῷ βαλανεῖῳ σμηχόμενος· μετὰ γὰρ ταῦ κύδδου κατὰ κορυφῆς λαβῶν παρὰ Ἀνδρέου ἐτεθνήκει, καὶ προεβάλοντο οἱ Συρακοῦσιοι Νιζίζιον Ἀρμένιον εἰς βασιλέα, ὄντα λίαν εὐπρεπῆ καὶ ὠραιότατον.

5 Κωνσταντῖνος υἱὸς Κώνστα ὁ Πωγωνάτος.

Κωνσταντῖνος υἱὸς Κώνστα ἐβασίλευσεν ἕτη δεκαεπτὰ. οὗτος μαθὼν τὴν τοῦ πατρὸς ἀναίρεσιν μετὰ πλείστου στρατοῦ καὶ ναυστολίας τὴν Σικελίαν κατέλαβε, καὶ χειρωσάμενος Νιζίζιον καὶ τοὺς τοῦ πατρὸς ἀναιρέτας πάντας ἀπεκεράλι-
 10 σεν· ὡσαύτως καὶ Ἰουστινιανὸν πατρίκιον τὸν πατέρα τοῦ Γερμανοῦ τοῦ γενομένου πατρίαρχου· τὸν δὲ Γερμανὸν ὄντα τραχύτερον εὐνούχισεν. οὗτος ἐκλήθη Πωγωνάτος ὡς ἀπελθὼν ἐπὶ τῇ τοῦ πατρὸς ἐκδικήσει, ἐπανελθὼν δὲ μετὰ πάγωνος. καὶ ὑποστρέψας ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐβασίλευσεν
 15 ἄμα τοῖς ἀδελφοῖς· ἐπιβουλευθεὶς δὲ παρ' αὐτοῖς καὶ κατῆσχυσας ἕξιοτομήτους καὶ ἐξορίστους ἐποίησεν Ἡράκλειον καὶ Τιβέριον.

Ἐπὶ αὐτοῦ δὲ ἐξῆλθε στόλος μέγας καὶ κεφαλαὶ πλείσται τῶν Ἀράβων, καὶ παραλαβόντες Κύζικον ἦλθον μέχρι τῆς
 20 χρυσῆς πόρτης καὶ τοῦ κυκλοβίου, πολέμουσ ποιοῦντες καθ'

1. τῷ] ἔνθα ἐδολοφονήθη ἐν τῷ?

promittens, et equum et servum. verum id Constans non admisit. Cpoli relicta, Syracusas venit, ubi in balneo est interfectus: cado enim graviter capite inflicto, necatus est ab Andrea. Syracusani Nizizium Armenium regem creaverunt, hominem longe forma praestantissimum,

CONSTANTINUS CONSTANTIS FILIUS.

Constantinus, filius Constantis regnavit annos 17. hic, patris caede comperta, cum permagno exercitu et classe Sicilia potitus est et Nizizio ac patris interfectoibus captis caput abscidit; eademque ratione Iustinianum patricium patrem Germani, qui patriarcha factus erat, truncavit, Germanum autem ferocius se gerentem eviravit. hic vocatus est Pogonatos, quia imberbis abierat ad patrem ulciscendum barbatus redierat. reversus Cpolim simul cum fratribus regnavit, cum vero ei insidiarentur et vim facerent, ille Heraclium et Tiberium navibus truncatos expulit.

Eo regnante magna classis et permulti duces Arabum egressi sunt et Cyzico capta, usque ad anream portam et cyclobium venerunt, pugnantes quoque die et hibernantes in sinu Cyzico, per 7 an-

ἐκάστην, καὶ παραχειμαζόντες ἐν τῷ κόλπῳ καὶ Κνύζιῳ, ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη πολεμοῦντες Κωνσταντινούπολιν. τῇ δὲ τοῦ Θεοῦ χάριτι καταπολεμηθέντες ὑπὸ τῶν Βυζαντίων ὑπὸ τοῦ στρατοῦ τῶν Κιβυρραιωτῶν αὐθις πολεμηθέντες ἠττήθησαν, ἐμπερησθέντων καὶ τῶν πλοίων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὕδατόδου πνυρῶς. Καλλίνικος γάρ τις ἀρχιτέκτων ἀπὸ Ἡλιουπόλεως Συρίας προσφυγὼν τοῖς Ῥωμαίοις πῦρ ὑγρὸν ἀρχῆθεν αὐτοῖς κατεσκευάσεν, καὶ τὰ τῶν Ἀράβων σκάφη καταπρήσας σύμφυχα ἀπόλεσε. καὶ οὕτως οἱ Ῥωμαῖοι μετὰ νίκης μεγάλης ὑπέστρεψαν, ἔκτοτε ὑγρὸν πῦρ ἐφευρόντες. 10

Εἰσῆλθον δὲ οἱ Μαρδαῖται εἰς τὸν Λίβανον Συρίας, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. καὶ Μανίας φοβηθεὶς σφόδρα ἀποστέλλει πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλέα, ζητῶν εἰρήνην, ὑποσχόμενος καὶ ἐτήσια πάκτα. ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς πρέσβεις δεξάμενος ἀποστέλλει σὺν αὐτοῖς Ἰωάννην πατρίκιον τὸν Πιτζογάβδην, ὡς 15 πολυπειρία καὶ φρονήσει κεκωσμημένον, διαλεχθῆναι τοῖς Ἀραβι. τῶν δὲ Ἀράβων θαναμασάντων τὴν φρόνησιν καὶ ἀγχινοίαν αὐτοῦ, συνεφώνησαν παρέχειν Ῥωμαίοις κατ' ἔτος χρυσοῦ χιλιάδας δέκα καὶ αἰχμαλώτους χιλιάδας ὅπκω καὶ ἵππους εὐγενεῖς πενήκοντα. ταῦτα ἐστοιχῆθη δίδοσθαι ἐπὶ 20 χρόνοις τριάκοντα, ὥστε εἶναι πλατεῖαν εἰρήνην ἀναμεταξὺ Ἀράβων καὶ Ῥωμαίων. ὡσαύτως καὶ οἱ τὰ ἐσπέρια οἰκοῦντες Σκύθαι, ὃ τε χαγάνος καὶ οἱ ἐπέκεινα ῥῆγες καὶ οἱ κάσταλδοι, δῶρα τῷ βασιλεῖ στείλαντες ἠτήσαντο εἰρήνην. εἶξεν

10. καὶ add Cramerus

nos bellum Cpolim gesserunt. dei autem gratia victus a Byzantinis rediit impius exercitus, et in itinere a Cibyraeotarum exercitu iterum armis petiti et victi, sunt, navibus igne maritimo combustis. Callinicus enim architectus quidam ab Heliopoli, Syriae urbe, quum ad Romanos transfugisset, ignem humidum inventum iis paravit et Arabum naves comburens una cum hominibus perdidit. ita Romani magna cum victoria redierunt, igne humido invento.

Ingressi autem Mardaitae Libanum occupaverunt. et Mavias valde exterritus legatos misit ad regem, pacem petentes, concedens tributa annua. rex, legatis auditis, misit cum iis Ioannem patricium Pitzogabdem, qui peritia et prudentia ornatus cum Arabibus loqueretur. quum huius prudentiam et acumen mirarentur Arabes, convenit inter eos, Romanis quotannis dari millia 10 auri, servorum octo millia, equos generosos 50. haec annos 30 ut darentur, constitutum est, ita ut longa pax esset inter Arabes et Romanos. eadem ratione Scythae in occidente habitantes et Chaganus et reges ibi regnantes et Castaldi do-

ὄν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐκύρωσεν εἰρήνην, καὶ γέγονε γαλήνη ἐν
 τῇ ἀνατολῇ καὶ δύσει.

Ἐπὶ αὐτοῦ δὲ τοῦ βασιλέως τὸ τῶν Βουλγάρων ἔθνος
 διαπεράσας καὶ ἀπὸ τῶν δημοφύλων ἀποχωρισθὲν ἐσκήνωσεν
 5 ἐν Βάρναις ἐν τισὶ λόχοις καὶ ὄρεσιν. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦτο
 ἀκηκοὺς ἄνυ ναυοὶ καὶ στρατῶ ἐπῆλθε κατ' αὐτῶν. οἱ δὲ
 Βούλγαροι τοῦτο ἀθρόως θεασάμενοι, καὶ τῆς ἐαυτῶν ἀπε-
 γνωκότες σωτηρίας, εἰς τι ὄχυρωμα καταφεύγουσι καὶ ἐαυ-
 τοὺς ἀσφαλιζονται. τῶν δὲ Ῥωμαίων πόλεμον μὴ δυναμέ-
 10 των συνάψαι διὰ τὰ τέλματα καὶ τὴν τοῦ τόπου ὄχυρω-
 σιν, ἐθρασύνθη τὸ μιαρὸν ἔθνος. συνέβη δὲ καὶ τὸν βασιλέα
 ποδαλγία ὀξυπαθῆσαι καὶ ἐπὶ Μεσημβρίαν ὑποστρέψαι, πα-
 ρεγγήσαντος τοῖς στρατηγοῖς ἐνέδραν καὶ λόχον ποιῆσαι, εἴτα
 διὰ χλεῦης τινὸς ὑποσύραι αὐτοὺς ἔξω. ἀλλ' οἱ καβαλλαρι-
 15 κοὶ τὸν βασιλέα φεύγειν διαφημίσαντες φηγῇ ἐχρήσαντο μη-
 δεὸς διώκοτος. οἱ δὲ Βούλγαροι τοῦτο θεασάμενοι ἐδίωξαν
 ἄπισθεν αὐτῶν, καὶ πολλοὺς ξίφει ἀνεῖλον· καὶ ἔκτοτε δια-
 περάσαντες καὶ θρασυνθέντες κατεκράτησαν, καὶ πλατυθέν-
 τες τὴν Ῥωμαϊκὴν χώραν ἠχμαλώτιζον· ὅθεν καὶ ἀναγκα-
 20 σθείς ὁ βασιλεὺς εἰρηνεῦσαι μετ' αὐτῶν, ἐτήσια αὐτοῖς συμ-
 φωνήσας πάντα, ἐπ' αἰσχύνῃ Ῥωμαίων, διὰ πλῆθος ἁμαρ-
 τῶν ἡμῶν, ὅτι ὁ πάντας ὑποτελεῖς ποιήσας ὑπὸ μιαρῶ
 ἔθνος ἤττηθη.

20. εἰρήνευσε ?

nis ad regem missis, pacem petiverunt. cessit igitur rex et pacem
 auxit. ita et Oriens et Occidens pacati sunt.

Hoc regnante, Bulgari traiecerunt et a popularibus suis separati
 in Barnis habitaverunt, in saltibus quibusdam et montibus. quod
 quum audiisset rex naves et exercitum contra eos duxit. sed Bulgari
 primo Romanorum impetu de salute desperantes in munitionem quan-
 dam recesserunt, ibique se in tuto collocarunt; cumque eos adoriri
 Romani ob paludes et iniquitatem locorum non possent, ferocior fac-
 tus est turpis populus. accidit vero etiam, ut rex pedibus laboraret
 et ad Meridiem rediret, postquam duces iussit dolo et insidiis factis,
 cum ludibrio ipsos subducere. sed equites, sparsa rumore, regem
 fugisse, nemine urgente, fugam fecerunt. quod quum animadvertis-
 sent Bulgari a tergo insecti multos gladiis interfecerunt. atque
 inde progredientes, aucta fiducia, vicerunt et effusi in terram Roma-
 nam magnam praedam abegerunt. itaque rex coactus est pacem cum
 iis componere iisque annua tributa cum dedecore Romanorum con-
 cessit propter peccatorum nostrorum multitudinem, quia quum omnes
 vectigales fecisset, a turpi populo victus est.

Ἡρεμήσας δὲ ἐκ πάντων ἤνωσε τὰς ἀγίας ἐκκλησίας· καὶ σύνοδον οἰκουμενικὴν ποιήσας, συναθροίσας ἐν Κωνσταντινουπόλει τῶν σπθ' πατέρων, ἐβεβαίωσε τὰ δόγματα τῶν προλαβουσῶν ἀγίων πέντε συνόδων, καὶ τὴν τῶν μονοθελητῶν αἵρεσιν ἀνεθεμάτισε, καθελὼν Σέργιον τε καὶ Πύρρον. τε-5
 λυτήσας δὲ ἐτέθη ἐν τῷ ναῷ τῶν ἀγίων ἀποστόλων ἐν λάρνακι Θεσσαλῆ· τὸν δὲ τῆς ἀρχιερωσύνης θρόνον κατεῖχε Γεώργιος ὁ Σύρος· ἔστειψε δὲ Ἰουστινιανὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ τοῦ συμβασιλεύειν αὐτῷ. Μαυίου δὲ τοῦ Ἀράβος τελευτήσαντος Ἀβιμέλεχ ἐκράτησεν· ὃς καὶ ἀποστείλας πρέσβεις¹⁰ πρὸς τὸν βασιλέα ἤτήσατο εἰρήνην τοῦ παρέχειν τξέ' χιλιάδας χρυσίου νομίσματα καὶ τξέ' δούλους καὶ εὐγενεῖς ἑππους τξέ' καθ' ἕκαστον χρόνον, ὅπως παυθῆ τὰ τῶν Μαρδαϊτῶν τάγματα ἐκ τοῦ Λιβάνου. ἀπεβίω δὲ ὁ αὐτὸς εὐσεβῆς Κωνσταντῖνος κρατήσας ἔτη ιζ'.¹⁵

Ἰουστινιανὸς ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ διωτῆτος.

ταί ἰν-
 δικ. ιε' Ἰουστινιανὸς ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐβασίλευσεν ἔτη ιζ'. οὗτος ἀπέστειλε πρὸς Ἀβιμέλεχ ἀσφαλίσασθαι τὰ στοιχηθέντα ἐγγράφως ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πατρὸς, καὶ πέμψας παρέστειλε τοὺς Μαρδαῖτας χιλιάδας δώδεκα, ὡς τῆς ἀνοίας, Ῥωμαϊκὴν δυνα-²⁰ στείαν ἀκρωτηριάσας· πάνδεινα γὰρ κακὰ ἔκτοτε πέπονθεν ἢ Ῥωμανία ὑπὸ τῶν Ἀράβων μέχρι τοῦ νῦν, τούτων παρα-

Tutus autem ab omnibus coniunxit sanctas ecclesias; et concilio oecumenico facto, quum 289 patres Cpolitani convenissent, firmavit dogmata priorum quinque conciliorum et monotheletarum haeresin excommunicavit, Sergio et Pyrrho interfectis. mortuus in fano sanctorum apostolorum sepultus est in cista Thessalica. patriarchalem sedem tenuit Georgius Syrus, qui filium eius Iustinianum, ut simul cum patre regnaret, coronavit. Mavia Arabe mortuo Abimelech imperavit qui, legatis ad regem missis pacem petivit eo pretio, ut 365 millia nummum aureorum, 365 servos et nobiles equites quoque anno daret, Mardaitarum autem agmen e Libano eiceretur. Mortuus vero est ipse Constantinus, postquam annos 12 regnavit.

IUSTINIANUS.

Iustinianus eius filius regnavit annos 16. hic misit ad Abimelech, qui firmarent ea, quae sub patre ipsius, litteris constituta erant et legato misso 12000 Mardaitarum revocavit, heu stultitiam imperium Romanum concidens. Maxima enim mala illis revocatis terra Romana inde passa est ab Arabibus usque ad hoc tempus. idem pacem

σιαλέντων. ἔλυσε δὲ καὶ τὴν τῶν Βουλγάρων εἰρήνην. ἐπι-
 στρατεύσας δὲ ἐπὶ τὰ δυτικά μέρη πολλὰ τῶν Σκλάβων πλη-
 θη τὰ μὲν πολέμῳ τὰ δὲ λόγῳ παραλαβῶν ὑπέστρεψεν, ἀφ'
 ὧν ἐπιλεξάμενος καὶ στρατεύσας χιλιάδας τριάκοντα λαὸν πε-
 5 ριούσιον τούτους ἐπωνόμασεν· οὓς δὴ καθοπλίσας καὶ ἰδιο-
 ποιησάμενος, καὶ τῇ τούτων συμμαχίᾳ πεποιθώς, λύει τὴν
 μεταξὺ Ῥωμαίων καὶ Ἀγαρηῶν εἰρήνην ἐξ ἀνοίας, καὶ λα-
 βῶν τὸν περιούσιον ἢ μᾶλλον ἀνόσιον εἰπεῖν λαὸν καὶ τὰ
 λοιπὰ στρατεύματα πρὸς τὴν Σεβαστοῦπολιν ἀπῆρεν· ἐν ἧ
 10 καὶ οἱ Ἀγαρηνοὶ παραγενόμενοι, καὶ προμαρτυρούμενοι αὐτῷ
 τὰ μεθ' ὄρκων συμφωνηθέντα μὴ διαστρέψαι, ἐπέειπε γε κρι-
 τῆς ὁ θεὸς καὶ ἔκδικος γενήσεται, οὐ κατεδέξατο τὰ τῆς εἰ-
 ρῆνης ὁ βασιλεὺς, ἀλλὰ πρὸς πόλεμον παρετάσσετο. καὶ δὴ
 παραντίκα ἀπλώσαντες οἱ Ἀγαρηνοὶ τὸν τῆς εἰρήνης ἔγγρα-
 15 φον χάριτην, καὶ ἐπὶ δόρυτος ἀναστήσαντες, ὤρμησαν κατα
 Ῥωμαίων. καὶ συμβολῆς γενομένης ἠτύμολόγησαν ἐκ τῶν
 Σκλάβων πρὸς τοὺς Ἀγαρηνοὺς χιλιάδες εἴκοσι, καὶ οὕτως
 τῶν Ῥωμαίων δεινῶς τραπέντων καὶ ἀναριθμητῶν σφαγόντων
 ἢ δικαιοκρισίᾳ καὶ νίκη πρὸς τοὺς ἐναντίους ἐχώρησε, διδά-
 20 σκουσα μὴ παραβαίνειν θεῖον ὄρκον πώποτε, κἂν πρὸς τοὺς
 ἐναντίους καὶ ἀπίστους γένηται. πεφηνγῶς δὲ ὁ βασιλεὺς,
 καὶ φθάσας ἐν τῷ παρὰ θάλασσαν τόπῳ τοῦ Λευκάτου μετ'
 αἰσχύνῃς πολλῆς καὶ ἥττης, ἀνέλλε τὰς περιλειφθείσας δέκα
 χιλιάδας τῶν Σκλάβων, καὶ ἔκτοτε πλείω θρασυνθέντες οἱ

20. προβαίνειν C

cum Bulgaris factam confudit. profectus in terras occidentales ma-
 gna Slavorum multitudine partim sermone partim bello subacta re-
 didit. ex his novum exercitum 30000 militum conscripsit eosque pecu-
 liarem populum appellavit. quibus armatis et sub ditionem redactis,
 horum societate fisus pacem inter Romanos et Agarenos factam stulte
 rupit et cum peculiari vel potius nefasto populo reliquisque exerciti-
 bus adversus Sebastupolim profectus est; ubi Agareni aderant. hi
 quum eum obtestarentur, ne quae iuribus iurandis statuta essent
 everteret, quia iudex deus futurus esset et ultor, rex non accepit pa-
 cem, sed ad bellum se paravit. ac statim Agareni, postquam scriptas
 pacis tabulas pansas e hasta suspenderunt, Romanos aggressi sunt.
 pagna commissa, transfugerunt e Slavis ad Agarenos 20000 hominum;
 itaque, magna fuga orta et innumerabili Romanorum multitudine in-
 terfecta, iustitia et victoria ad hostes transiit, docens, ne quis etiamsi
 cum hostibus et non in Christum credentibus agatur, divinum iusiur-
 randum laedat. rex fugiens celeriter in locum mari adiacentem, cui
 nomen Leucatae, magna cum clade et dedecore, reliqua 10000 Sla-

Ἄγαρῆνοι σφοδρότερον ἐληΐζοντο τὴν Ῥωμανίαν, ἔχοντες εἰς βοήθειαν καὶ τοὺς πρόσφθαγας Σκλάβους. τοῦ δὲ βασιλέως εἰσελθόντος εἰς τὴν πόλιν γέγονεν ἡλιακὴ ἔκλειψις, ὥστε καὶ τοὺς ἀστέρας φανῆναι.

Ἰουστινιανὸς δὲ τὰ τοῦ παλατίου κτίσματα ἐπεμελεῖτο, τὸν Ἰουστινιανοῦ λεγόμενον τρίκλινον κτίσας καὶ ποικίλοις κοσμήσας μαρμαρίοις, καὶ τὰ περίξ τοῦ παλατίου, ἔχων Στέφανον σακελλάριον αὐτοῦ καὶ πρωτευνοῦχον, αἰμοβόρον ὄντα καὶ ἀπηγῆ, αἰκίζοντα ἀηλεῶς τοὺς ἐργολάβους, καὶ τοσοῦτον ἀπηγῆ ὡς καὶ τὴν μητέρα τοῦ βασιλέως τυπῆσαι· ὃς καὶ εἰς τὸ πολιτικὸν πλεῖστα κακὰ ἐνδεικνύμενος, καὶ ἐκ τῶν οἰκητῶρων τῆς πόλεως ἀπαιτήσεις καὶ ἐκταγὰς ἀπροφασίστους ποιούμενος, μισητὸν τὸν βασιλέα τῇ πόλει πεποίηκεν.

Ὁ δὲ γε βασιλεὺς βουλόμενος κτίσαι τῷ δήμῳ βάρθρα καὶ στάσις, ἀπῆτει Καλλίνικον τὸν πατριάρχην εὐχὴν ποιῆσαι τοῦ καταλυθῆναι τὴν ἐκκλησίαν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τὴν οὖσαν πλησίον τοῦ παλατίου, βουλόμενος στῆσαι φιάλην καὶ βάρθραν κτίσαι τῷ δήμῳ πρὸς τὸ ἐκεῖσε γίνεσθαι τὸ λεγόμενον σαξιμοδέξιον. ὁ δὲ πατριάρχης ἔλεγεν ὅτι εὐχὴν ἐπὶ συστάσει ἐκκλησίας ἔχομεν, ἐπὶ δὲ καταλύσει οὐ παρελάβομεν. βιασθεῖς δὲ καὶ ἀπαιτούμενος τὴν εὐχὴν ἔφη “δόξα τῷ Θεῷ τῷ ἀνεχομένῳ πάντα νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων,” καὶ παρευθὺ κατέλυσαν τὴν ἐκκλησίαν.

vorum interfecit. inde Agareni, aucto animo, magis praedabantur terram Romanam, transfugas Slavorum in auxilium adscitis. rege in urbem ingresso, sol defecit, ita ut stellae cernerentur.

Iustinianus autem aedificiorum palatii curam habuit, triclinium quod dicitur Iustiniani condens vario splendore ornatum et moenibus palatium circumdans. habuit Stephanum sacellarium et eunuchorum principem, hominem sanguinarium et crudelem, qui sine misericordia operarios vexabat adeoque rudem ut ipsam regis matrem verberaret. idem quum publice plurima mala fecisset neque ulla causa addita pecuniam et sportulas ab oppidanis posceret, regem civibus invisum reddidit.

Rex autem, quum populo gradus et sedes extruere vellet, a Callinico patriarcha postulavit, ut deum oraret destructionem ecclesiae sanctissimae matris dei palatio adiacentis; voluit enim gradus et phialam extruere populo, ut ibi saximodexium, quod dicitur, ageretur. respondit patriarcha, preces esse de erigenda ecclesia, non vero de evertenda. sed vi coactus et preces rogatus: “gloria,” inquit, “deo qui omnia sustinet nunc et semper et in aeternum,” et statim destructa est ecclesia.

Λεόντιος δὲ ὁ πατρίκιος ἐν ὑπολήψει ὦν τῆς βασιλείας, καὶ διὰ τοῦτο ἐναπόκλειστος γεγονὼς ἐπὶ ἔτη δύο, τότε δὲ ἐκπεμφθεὶς παρὰ Ἰουστινιανοῦ στρατηγὸς εἰς Ἑλλάδα, καὶ φίλῳ αὐτοῦ Παύλῳ μοναχῷ καὶ ἀστρονόμῳ ἐντυχῶν, ὃς καὶ προέειπεν αὐτῷ τῆς βασιλείας κρατῆσαι, πρὸς αὐτόν τε καὶ τοὺς λοιποὺς φίλους αὐτοῦ ἰδιαζόντως ἔφη "ἰδοὺ ὕπισθὲ μου ἀποστέλλει ὁ βασιλεὺς καὶ αἶρει τὴν κεφαλὴν μου, καὶ ψευδῆ μοί εἰσιν ἅ μοι ἐπηγγείλασθε περὶ βασιλείας." οἱ δὲ εἶπον "αὐτὸς μὴ δκνήσῃς, καὶ τοῦτο εὐθέως καὶ ἄρτι πληροῦται." 10 καὶ λαβῶν αὐτοὺς ἦλθε καὶ ἔκλασε τὰς δημοσίας φυλακάς, συλλαβόμενος ὄχλον πολὺν μετ' αὐτοῦ. ἐξελεθῶν δὲ εἰς τὸν φόρον ἐκήρυσεν παντὶ τῷ λαῷ βοῶντες "ὅσοι Χριστιανοί, εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν· καὶ ἐπισυναχθὲν πλῆθος ἔκραζον "ἀνασκαφείη τὰ ὀσῆα Ἰουστινιανοῦ." ἐξελεθῶν δὲ Λεόντιος εἰς τὸ 15 ἱπποδρόμιον ἀναγορεύεται βασιλεὺς, καὶ ἡμέρας γενομένης ἔξαγαγὼν Ἰουστινιανὸν εἰς τὸ ἱππικὸν καὶ ῥινότιμητον ποιήσας ἐν τῇ σφενδόγῃ ἐξώρισεν εἰς Χερσῶνα. ὁ δὲ ὄχλος συλλαβόμενος Στέφανον σακελλάριον τὸν εὐνοῦχον καὶ Θεόδοτον γενικόν, σχοίνοις τε ἐκ ποδῶν δέσαντες ἔσυραν διὰ τῆς μέ- 20 σης, καὶ εἰς τὸν βοῦν ἀγαγόντες ἔκασσαν.

Λεόντιος.

Λεόντιος ἐβασίλευσεν ἔτη τρία· ἐφ' οὗ οἱ Ἄραβες τὴν *συγγιν-διστ. i.*

5. καὶ om C

Leontius patricius suspectus de regno affectando eaque de causa duos annos in custodiam datus, tum vero a Iustino dux in Graeciam missus quum incidisset in Paulum monachum et astronomum sibi que amicum, qui ipsum praedixit regno potiturum esse; huic et reliquis amicis laicis "ecce" inquit, "rex post me mittit aliquem et caput abscidit et falsa sunt quae mihi de regno narrastis." illi vero: "ipse noli cunctari, statim tibi hoc et nunc iam impletur." sumptis igitur his carceres publicos aggressus reclusit, magnam hominum multitudinem secum duxit. progressus in forum toti populo clamans nuntiavit: "quicumque Christiani sunt, ad aedem S. Sophiae praesto sint." et populus in unum coactus clamavit: "refodiantur ossa Iustiniani." egressus Leontius in circum rex renuntiatur et prima luce Iustinianum in circum productum nasoque in funda truncatum Chersonam relegavit. populus autem Stephanum sacellarium et eunuchum ac Theodolum aerarii praefectum captos, funibus ad pedes alligatis, per viam mediam traxit et ad bovem ductos combussit.

LEONTIUS.

Leontius regnavit annos 3. sub eo Arabes Africam bello illato

Ἀφρικὴν ἐκστρατεύσαντες παρέλαβον. ὁ δὲ Λεόντιος ταῦτα μαθὼν ἀποστέλλει τὸν πατρίκιον Ἰωάννην ἄνδρα ἱκανὸν μετὰ Ῥωμαϊκοῦ στόλου· ὃς τοὺς ἐχθροὺς κατατροπωσάμενος ἠλευθέρωσε τὴν Ἀφρικὴν, καὶ ταῦτα ἀναγαγὼν τῷ βασιλεῖ ἐπέπεσε παρεχέμασεν. ὁ δὲ πρωτοσύμβουλος ταῦτα μαθὼν δύναμιν πολλὴν Ἀγαρηῶν ἀπέστειλε κατὰ Ἰωάννου, καὶ τοῦτον ἐξεδίωξεν. ὁ δὲ Ἰωάννης ἐπὶ Ῥωμανίαν ἔκαμψε, δύναμιν πλείω βουλόμενος ἀναλαβεῖν· ἐλθόντος δὲ ἕως Κρήτης ἐπὶ τὸν βασιλέα πορευομένου, ὁ στρατὸς ὑπὸ τῶν ἰδίων ἀρχόντων ἀντραπείας εἰς βουλήν πονηρὰν ἐξετράπη, καὶ φονεύσαντες Ἰωάννην πατρίκιον καὶ τὸν βασιλέα ἀναθεματίσαντες, Ἀψίμαρον δρουγγάριον τῶν πλωίμων τῶν Κιβυρραιωτῶν βασιλέα ἀνηγόρευσαν, Τιβέριον ὀνομάσαντες. τοῦ δὲ Λεοντίου τὸν τοῦ νεωρίου λιμένα ἐκκαθαίροντος, ἡ τοῦ βομβῶνος λύμη ἐνέσκηψε τῇ πόλει καὶ πλῆθος λαοῦ διέφθειρε. κατέλαβε δὲ ὁ Ἀψίμαρος ἅμα τῷ στόλῳ, καὶ προσώρμισεν ἐν Συκαῖς. τῆς δὲ πόλεως Λεόντιον παραδοῦναι μὴ βουλομένης προδοσίᾳ γέγονε διὰ τῆς τῶν Βλαχερνῶν πόρτης, καὶ τὸν Λεόντιον χειρωσάμενος Ἀψίμαρος καὶ ξινοκοπήσας ἐν τῇ μονῇ τῆς Δαλμάτου περιώρισεν, καὶ πάντα τοὺς φίλους αὐτοῦ τύψας καὶ δημύσας ἐξώρισεν.

5. πρῶτος σύμβουλος C

occupaverunt. quo audito Leontius Ioannem patricium, prudentem virum, cum classe Romana misit qui hostibus expulsis, Africam liberavit idque regi nuntiavit, ibi hibernavit. id quum primus consiliarius audiisset, magna Agarenorum vi missa, Ioannem expulit. Ioannes autem in terram Romanam profectus est, ut maiorem multitudinem hominum peteret. proficiscens autem ad regem quum usque ad Cretam venisset, exercitus ab ipsis ducibus motis in malum consilium deflexit; et, Ioanne patricio interfecto, rege excommunicato Apsimarum drungarium navium Cibirrhæotarum regem creavit, nomine imposito Tiberii. quum Leontius navalia purgaret, bubonum leces in urbe grassata magnam hominum multitudinem abstulit. Apsimarus autem cum classe ad Sycas appulit. urbem quum Leontius tradere nollet proditione facta, per portam Blachernarum ingressus est Apsimarus et Leontium captum nasoque truncatum in Dalmatæ monasterium relegavit, et amicos omnes verberatos et vinctos expulit.

Ἀψίμαρος ὁ καὶ Τιβέριος.

Ἀψίμαρος ὁ καὶ Τιβέριος ἐβασίλευσεν ἔτη ἐπτά, ἐφ' οὗ ⁵5^{ση} γέγονε θανατικὸν μέγα, καὶ Ῥωμαῖοι τὴν Συρίαν ληισάμενοι κατέσφαξαν μέχρι χιλιάδων διακοσίων. Ἀψίμαρος δὲ Φιλίπ-
⁵5 πικὸν υἱὸν Νικηφόρου πατρικίου εἰς Κεφαλληνίαν ἐξώρισεν ὡς
ὄνειροπολοῦντα τὸ βασιλεῦσαι. κατ' ὄναρ ἔλεγεν ἑωρακέσθαι
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ὑπὸ ἀετοῦ σκεπάζεσθαι, ὅπερ ἀκούσας
ὁ βασιλεὺς τοῦτον ἐξώρισεν. ὁ δὲ Ἰουστινιανὸς ἐν Χερσῶνι
ἐφήμιζεν ὡς πάλιν τὴν βασιλείαν ἀπολήψοιτο· οἱ δὲ οἰκήτορες
¹⁰10 φοβηθέντες ἐβουλεύσαντο ἢ φονεῦσαι τοῦτον ἢ τῷ βασιλεῖ πα-
ραπεμπῆναι. τοῦτο δὲ γινούσ Ἰουστινιανὸς εἰς Χαζαρίαν φεύγει·
καὶ ἐξέδοτο αὐτῷ εἰς γυναῖκα ὁ Χάζαρος τὴν αὐτοῦ ἀδελφὴν
Θεοδώραν. ταῦτα μαθὼν Ἀψίμαρος πέμπει πρὸς χαγάνον,
πολλὰ δῶρα ὑπισχνούμενος αὐτῷ, ἢ τὸν Ἰουστινιανὸν ζῶντα
¹⁵15 ἢ καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀποστελεῖν αὐτῷ. ὁ δὲ Ἰουστινια-
νὸς ταῦτα μαθὼν ἀπελθὼν ἐν Χερσῶνι λάθρα καὶ νῦν ἀνα-
λαβόμενος ἀπέπευσε, ἐπὶ τὸ στόμιον τοῦ Ἰστροῦ τὸν πλοῦν
ποιούμενος. καὶ κλύδωνος γενομένου καὶ πάντων ἀπογόν-
των διὰ τὸν κλύδωνα οἰκεῖος αὐτῷ τις ἔφη “εἰ περισωθῆς, ὧ
²⁰20 θέσποτα, καὶ σοι τὴν βασιλείαν ὁ θεὸς ἀποδοῖ, δὸς λοιπὸν
μηδένα τῶν ἐχθρῶς ἀμύνασθαι.” ὁ δὲ ἐν θυμῷ καὶ ὀργῇ
ἔφη “ἐνταῦθά μοι καταπογτίσει κύριος, εἰ φείσομαι τινος ἐξ

APSIMARUS.

Apsimarus, qui etiam Tiberius, regnavit annos 7. sub eo magna pestis orta est, et Romani Syriam praedantes fere 200000 hominum interfecerunt. Apsimarus autem Philippicum filium Nicephori patricii, quippe qui de regnando somniaret, Cephalleniam relegavit. somnio enim dixit ille se vidiisse caput suum per aquilam obumbratum. Iustinianus autem Chersone dicebat se regnum recepturum esse. oppidani exterriti aut interficere eum aut ad regem mittere statuerunt. quo audito Iustinianus Chazarium fugit, deditque ei Chazarus in matrimonium Theodoram sororem. haec quum Apsimarus audivisset ad chaganum legatos mittit eumque multis donis promissis rogat, ut aut vivum Iustinianum aut caput eius sibi mitteret. his cognitis Iustinianus clam Chersonam abiit et, nave sumpta, profectus est, ad Istri ostia iter dirigens. tempestate orta quum omnes desperassent propter tempestatem, familiaris quidam: “si servatus fueris,” inquit, domine, “et imperium tibi reddiderit deus, promitte te non ulturum quemquam superstitem ex inimicis tuis.” respondit Iustinianus irato animo: “hic me deus submergat, si cui ex iis parcam.” servatus Iustinianus e

αὐτῶν." διασωθεῖς δὲ ἐκ τοῦ κλύδωνος ἀπέστειλε πρὸς Τέρβελον τὸν Βούλγαρον δοῦναι αὐτῷ συμμαχίαν τοῦ κρατῆσαι τὴν προγονικὴν βασιλείαν, καὶ πλείστα δῶρα παρασχεῖν αὐτῷ. ὁ δὲ οὐ μόνον συμμαχίαν ἀλλὰ καὶ ἑαυτὸν ἐπιδέδωκεν ἕμα γὰρ αὐτῷ μετὰ πλείστης δυνάμεως ἐπὶ τὴν βασιλεύσαντα παρεγείετο. εἰσῆλθε δὲ Ἰουστινιανὸς σὺν ὀλίγοις ὁμοφύλοις διὰ τοῦ ἀγαθοῦ κατὰ προδοσίαν τινῶν τῶν ἐν τῇ πόλει, καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν ἁγίαν Ἄνναν τὸ λεγόμενον δι' αὐτὸν ἔκτοτε δεύτερον, καὶ κατεσκήνωσεν ἐν τῷ παλατίῳ Βλαχερινῶν, ἀπολαβὼν τὴν αὐτοῦ βασιλείαν. ὅπερ μαθὼν Ἀψίμαρος εἰς Ἀπολλωνιάδα φεύγει.

Ἰουστινιανὸς τὸ δεύτερον δ ἡνόμητος.

58αξ' ἰν-
δικτ. δ' Ἰουστινιανὸς τὴν βασιλείαν τὸ δεύτερον ἀπολαβὼν ἐβασίλευσεν ἔτη ἕξ, δῶρα πολλὰ τῷ Τέρβελι δούς, καὶ χώραν τῶν Ῥωμαίων ἐκκόψας δίδωσιν αὐτῷ τὰ λεγόμενα νῦν Ζαγόρια. Ἀψίμαρον δὲ ἀποστείλας ἐχειρώσατο καὶ Ἡράκλειον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ σὺν πᾶσι τοῖς δυνασπιζομένοις αὐτοῖς ἄρχουσι· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ἐν τῷ χειμῶνι πάντας ἀνασκολοπίσας, Ἀψίμαρον δὲ καὶ Λεόντιον ἀλύσει δεσμεύσας ἤγαγεν ἐν τῷ καθίσματι τοῦ ἵπποδρομίου, καὶ τοὺς ἀρχένας αὐτῶν πατῶν ἦν ἄχρις ἀπολύσεως τοῦ πρώτου βαίτου. ὁ δὲ

9. αὶ Βλαχέρναι ἀπὸ τινος Σκύθου καλουμένου ἀναιρεθέντος ἐκεῖ προσηγορεύθη.

tempestate misit ad Terbelum Bulgarum auxilium petens ad recuperandum avitum imperium multaque dona promittens. ille vero non solum auxilium, sed se ipsum etiam dedit. una cum eo cum magna hominum vi Cpolim venit. ingressus proditione nonnullorum ex iis, qui in urbe erant, per aquaeductum cum paucis gentilibus in S. Annam, quod exinde ab eo secundum est appellatum, provenit et tentorio in palatio Blachernensi posito, regnum suum recepit. quo audito Apsimarum Apolloniadem fugit.

IUSTINIANUS ITERUM NASO TRUNCATUS.

Iustinianus regnum iterum nactus regnavit annos 6. postquam Terbeli multa dona dedit etiam partem Romanorum eam, cui nunc nomen Zagoriae est, concessit. Apsimarum autem, hominibus missis cepit et Heraclium fratrem una cum armatis pro eo principibus. et ceteros quidem omnes hieme in stipitibus fixit, Apsimarum autem et Leontium catenis vinctos in sedibus circi duxit eorumque cervices calcabat dum primum baium missum est. populus autem clamavit:

δῆμος ἐβόα “ἐπὶ ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον ἐπέβης, καὶ κατεπά-
 τησας λέοντα καὶ δράκοντα.” καὶ οὕτως ἀποστείλας αὐτούς
 ἐν τῷ κυνηγίῳ ἀπεκεφάλισε. Καλλίνικον δὲ τὸν πατριάρχην
 τυφλώσας ἐξώρισε, καὶ πολλοὺς τῶν ὄντων ἐν τῇ πόλει ἀπό-
 5 λεισε θανάτῳ, ὥστε φόβον μέγαν γενέσθαι. ἀποστείλας ὁ δὲ
 ἤγαγε Θεοδώραν τὴν ἐκ Χαζαρίας καὶ Τιβέριον υἱὸν αὐτῆς,
 καὶ συνεβασίλευσαν αὐτῷ. λύσας δὲ τὴν εἰρήνην τῶν Βουλ-
 γάρων ἐπεστράτευσε κατ’ αὐτῶν, καὶ καταπολεμηθεὶς εἰς
 φρούριον κατέφυγε, καὶ τοὺς ἵππους νευροκοπήσας, εἰς τὰ
 10 σκάφη ἐπιβάς, μετ’ αἰσχύνης ἦλθεν ἐν Κωνσταντινουπόλει.
 Χερσωνίταις δὲ μνησικακῶν ἀπὸ τῆς ἐξορίας αὐτοῦ, ἀποστεί-
 λας Μαῦρον πατρίκιον κατέσφαξε καὶ τὰ νήγια αὐτῶν κατη-
 δύψισεν. ὁ δὲ Φιλιππίδος ὁ καὶ Βαρδάνης ἐκέλευε ὧν ἐξορι-
 στος, καὶ τινὰς τῶν στρατιωτῶν ὑπονοθεύσας καὶ πρὸς τὴν
 15 αὐτοῦ ἐλκύσας εὐνοίαν, διὰ τὴν τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἀπῆγειαν
 καὶ ὠμότητα τοῦτον εὐφήμησαν εἰς βασιλέα καὶ μετὰ στόλου
 προέπεμψαν ἐν τῇ πόλει ὅπερ γνούς ὁ Ἰουστινιανός, ἐπὶ πλεῖον
 φοβηθεὶς καὶ θυμωθεὶς, ἀνῆλθε μέχρι Σινώπης ἀκριβέστερον
 περὶ τούτου μαθησόμενος. τοῦ δὲ Φιλιππικοῦ σὺν τῷ στόλῳ
 20 τὴν πόλιν καταλαβόντος Ἰουστινιανός πρὸς τὸν Δαματρὺν
 ἀπέδρα, καταλειφθεὶς ὑπὸ πάντων ὃν αὐτίκα Φιλιππίδος
 χειρωσάμενος τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀφείλετο καὶ τοῖς Σκύθαις
 ἐξέπεμψε.

“super aspidem et basiliscum ambulavisti et leonem ac draconem cal-
 cavisti.” inde eos in cynegium missos capite truncari iussit. Calli-
 nicum patriarcham oculis orbatum in exilium misit, multosque ex iis
 qui in urbe erant perdidit ita ut magnus timor oriretur. Theodoram
 Chazaream eiusque filium Tiberium adduxit qui una cum eo regna-
 runt. rupta pace, quam cum Bulgaris inierat, bellum iis intulit et
 victus in castrum fugit; deinde equorum suorum nervis incisis naves
 ingressus, cum dedecore Cpolim venit. memor malorum, quae Cher-
 sonenses contra se, quum in exilio esset, moliti erant, Mauro patricio
 misso eos trucidavit et infantes prostravit. Philippicus autem, qui
 etiam Bardanes, corruptis nonnullis militibus et in suam voluntatem
 tractis propter Iustiniani inimicitiam et crudelitatem faustis acclama-
 tionibus rex creatus est et cum classe in urbem missus. quibus cog-
 nitis, Iustinianus magis exterritus et iratus usque ad Sinopen pro-
 fectus est, ut accuratius de re audiret. quum autem Philippicus ur-
 bem cum classe occupasset, Damatrya confugit Iustinianus, desertus
 ab omnibus. Philippicus extemplo eum cepit et caput abscisum Scy-
 this misit.

Φιλιππικός ὁ καὶ Βαρδάνης.

58κη Φιλιππικός ὁ καὶ Βαρδάνης ἐβασίλευσεν ἔτη δύο· ὃς ἐν μὲν ταῖς διαλαλιαῖς αὐτοῦ λόγιος καὶ ἐχέφρων ἐλογίζετο, ἐν δὲ ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ ἀσέμνως καὶ ἀνικάνως καὶ αἰσχρῶς τὸν βίον διατελῶν πάντῃ ἀδόκιμος ἐδείκνυτο. ἦν δὲ καὶ κα-⁵ κόδοξος, μὴ αἰσχυνθεὶς ὀρμησαὶ τοῦ κινῆσαι ὄρια τὰ τῆς ἀγίας συνόδου ἐκτεθειμένα· ταῦτα καὶ γὰρ ἀνατρέψαι ἐσπούδαζεν, ὑπὸ ἐγκλείστου τινὸς ἐν τοῖς Καλλιστράτου καταμέροντος τὴν κακοπιστίαν ἐκδιδαχθεὶς, παρ' οὗ καὶ τὸ ὅτι βασιλεύει πρότερον ἤκουσεν. ἐφ' οὗ καὶ οἱ Βούλγαροι μέχρι¹⁰ τῆς χρυσῆς πόρτης αἰχμαλωσίαν ποιήσαντες ὑπέστρεψαν. ὁ δὲ, ἵππικόν τελομένου καὶ τῶν πρασίνων νικησάντων, ἔδοξεν αὐτῷ μετὰ δοχῆς καὶ ὀργάνων εἰσελθεῖν καὶ λούσασθαι εἰς τὸ λουτρὸν τοῦ Ζευξίππου καὶ μετὰ πολιτῶν αἰσχρῶν ἐστιαθῆναι· ἐν δὲ τῷ αὐτὸν ἐστιασθαι αἰφνης Γεώργιος πα-¹⁵ τρικός, ᾧ τὸ ἐπίκλην Βόραφος, καὶ Θεόδωρος πατρικός ὁ Μαϊάκης, μετὰ ταξεωτῶν ἐκ τῆς Θράκης εἰσδραμόντες, καὶ ἀρπάσαντες τὸν Φιλιππικὸν καὶ ἀνεγκόντες εἰς τὸ ἀρματοῦριον τῶν πρασίνων ἐτύφλωσαν, καὶ ἐπισυναχθέντος τοῦ λουῦ τῆ ἐπαύριον εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν ἔσπεσαν Ἀρτέμιον²⁰ πρωτασηκρήτις. ἐπὶ τούτου τὸν τῆς ἀρχιερωσύνης θρόνον κατεῖχεν Ἰωάννης διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ ὁ αἰρετικός.

PHILIPPICUS SIVE BARDANES.

Philippicus, qui etiam Bardanes, regnavit annos 2, qui in colloquio facundus atque prudens habitus, sed in actionibus suis absque gravitate et industria ulla versans; turpiterque vivens extremam sibi infamiam paravit. erat etiam malae fidei, quippe quem non puduit tentare sancti concilii constituta decreta infringere. ea enim abolere voluit malam fidem doctus a monacho quodam in Callistrateis habitante, a quo audiverat antea, se regnaturum esse. sub eo Bulgari usque ad auream portam captivos abducentes venerunt. illi vero, circo finito, quum Prasini vicissent, placuit, invitato cum instrumentis ingredi et in lavacrum Zeuxippi descendere et se lavare et cum turpibus civibus coenare. quum vero coenaret, subito Georgius patricius, cui cognomen Borapho, et Theodorus patricius Maiaca natus, cum militibus e Thracia accurrentes, Philippicum arreptum et in armamentarium Prasinarum abductum oculis privant, et populo altero die in magna ecclesia collecto, Artemium principem secretariorum coronaverunt. sub hoc patriarchalem sedem tenuit Ioannes diaconus et chartarum custos haereticus.

Ἀρτέμιος ὁ καὶ Ἀναστάσιος.

Ἀρτέμιος ὁ καὶ Ἀναστάσιος ἐβασίλευσεν ἔτη δύο, λογιώ-
 5 τας ὧν ὅς προεβάλετο στρατηγούς εἰς τε τὰ καβαλλαρικά
 θέματα καὶ εἰς τὰ πολιτικά λογιωτάτους καὶ ἰκανωτάτους,
 ὥστε τὰ πολιτικά ἐν ἀδείᾳ τελεῖν. οὗτος Θεόδωρον καὶ Γεώρ-
 10 γιον τοὺς πατρικίους ἐκτυφλώσας ἐξώρισεν ἐν Θεσσαλονίκῃ.
 τῶν δὲ Ἀράβων ὀπλιζομένων κατὰ Ῥωμανίας διὰ τε γῆς καὶ
 θαλάσσης, ἀπηγγέλη τῷ βασιλεῖ κατὰ τῆς πόλεως τούτους
 παραγίνεσθαι· ὁ δὲ ἤρξατο κτίζειν δρόμωνάς τε διήρεις καὶ
 15 παράλια τείχη ἀνακαινίζειν, ὡσαύτως καὶ τὰ χερσαῖα, τοξο-
 βολίστραις τε καὶ λοιπαῖς ὀπλίσει τὴν πόλιν κατοχύρωσε.
 καὶ γεννημάτων τὰ ὄρεϊα ἐπλήρωσεν. ἐπὶ τούτου καὶ Γερ-
 μανὸς ἐκ μητροπόλεως Κυζίκου μετατίθεται εἰς Κωνσταντι-
 20 νούπολιν, καὶ κιταγώριον δὲ μεταθεσίμον ἐκπεφώνηται, ψή-
 φῳ καὶ δοκιμασίᾳ τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου καὶ δια-
 κόνου καὶ τῆς ἱερᾶς συγκλήτου ἐκφωνηθέν. “ἡ θεία χάρις ἣ
 πάντοτε τὰ ἀσθενῆ θεραπεύουσα καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπλη-
 ροῦσα μετατίθησι Γερμανὸν τὸν ὀσιώτατον πρόεδρον τῆς Κυ-
 25 ζικηνῶν μητροπόλεως εἰς ἐπίσκοπον ταύτης τῆς Θεοφυλάκτου
 καὶ βασιλίδος πόλεως ἐπὶ Ἀρτεμίου βασιλέως.”

Μαθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ὅτι στόλος ἐξῆλθε τῶν Ἀγαρη-
 30 τῶν πρὸς τὸ κόψαι ξύλα ἐπὶ τὸν Φοίνικα, ἀπέστειλε στόλον
 μετὰ κληρικῷ ὀνόματι Ἰωάννην, ὃν καὶ Ἰωαννάκην ἐκάλεσαν,

ARTEMIUS SIVE ANASTASIUS.

Artemius qui etiam Anastasius duos annos regnavit, vir pruden-
 tissimus, qui et equestribus copiis et provinciis homines prudentissi-
 mos et aptissimos praefecit, ita ut res publica quiete administrare-
 tur. hic Theodorum et Georgium patricios excaecatos Thessalonicam
 relegavit. Arabes quum contra Romanos terra marique bellum pa-
 rarent, nuntiatam est regi, contra urbem illos proficisci. tum rex
 aedificare celoces et biremes coepit et maritima et terrestria moenia
 reparare; ballistis praetera et aliis armis urbem firmavit et frugi-
 bus granaria replevit. sub eo Germanus ex Cyzico metropoli Cpolin
 transpositus est et citatorium transpositionis proclamatum, secundum
 suffragium et sententiam a deo amatissimi presbyteri, diaconi et sancti
 concilii his verbis “divina gratia, quae semper debilia firmat et
 manca supplet, Germanum, sanctissimum Cyzicenorum metropolis prae-
 35 fectum episcopum facit urbis a deo defensae et regiae sub imperio
 Artemii.”

Rex certior factus profectum esse Agarenorum exercitum ligna
 in Phoenicia caesum, classem misit sub clerico quodam Ioanne, qui

πρὸς τὸ καθῆσαι τὴν ξυλὴν εἰς τὸν Φοῖνικα καὶ τὴν ἐξάρτησιν τῶν Ἀγαρηνῶν. ὁ δὲ στόλος στασιάζας τὸν βασιλέα ἀνεσκιωσαν, τὸν δὲ Ἰωάννην ῥομφαίαις ἀνεῖλον. οἱ δὲ τοῦτο ποιήσαντες ἀντάραντες ἀνήρχοντο κατὰ τῆς βασιλίδος πόλεως. ἐλθόντων δὲ ἐν τῷ Ἀτραμυτίῳ, εὗρον ἐκεῖ Θεοδοσίον⁵ ἐκλήπτορα τῶν δημοσίων φόρων εὐσεβῆ καὶ ἀπράγμονα, καὶ ἀνηγόρευσαν αὐτὸν βασιλέα ὡς μὴ τινα ἔχοντες ἄρχοντα· ὁ δὲ φηγῆ χρησάμενος εἰς τὸ ὄρος ἐκρύβη. εὗρόντες δὲ αὐτὸν εὐφήμισαν βιασάμενοι εἰς βασιλέα. ὕπερ μαθὼν Ἀρτεμίος τὴν πόλιν ὀχυρώσας, ἐν Νικαίᾳ τῇ πόλει κατέφυγεν. ὁ δὲ¹⁰ τῆς πόλεως στόλος καὶ ὁ τοῦ Θεοδοσίου μέχρι μηνῶν ἕξ ἀλλήλους κατεπολέμουν· περάσας δὲ Θεοδόσιος ἐπὶ τὰ Θρακῶα μέρη ἐν ὄχλῳ βαρεῖ τὴν πόλιν καταλαμβάνει, καὶ διὰ τῆς τῶν Βλαχερνῶν πύργης τοῦ μονοτείχους εἰσῆει, ληζόμενος τὴν τε πόλιν καὶ τοὺς ἄρχοντας. οἱ δὲ πλώριοι πραιδευ-¹⁵σαντες μεγίστην εἰργάσαντο ἄλωσιν, μηδενὸς φεισάμενοι· τὸν δὲ πατριάρχην Γερμανὸν καὶ τοὺς ἄρχοντας Ἀρτεμίον συλλαβόμενοι ἐν Νικαίᾳ ἐξορίστους ἀπήγαγον. ὁ δὲ Ἀρτεμίος τούτοις θεασάμενος, λόγον τινα ἀπαθείας λαβὼν, τὸ μοναδικὸν περιεβάλετο σχῆμα· ὃν Θεοδόσιος ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐξώ-²⁰ρισε. Λέων δὲ ὁ Ἰσαυρὸς τῶν ἀνατολικῶν στρατηγὸς ὢν, Ἀρτεμίου ὑπερμαχῶν, οὐχ ὑπετάγη Θεοδοσίῳ, ἔχων συναγωνιζόμενον Ἀρτάβασδον Ἀρμένιον στρατηγὸν Ἀρμενιακῶν, ᾧ δοῦναι συνέθετο καὶ τὴν ἰδίαν θυγατέρα.

etiam Ioanhaces vocabatur, ut in Phoenicia lignum et navalia instrumenta Agarenorum combureret. classarii vero seditione facta imperium regi abrogarunt et Ioannem gladiis obtruncarunt, quo facto seditionosi Cpolim reversi sunt. Atramyitium quum venissent, Theodosium, publicorum vectigalium conductorem invenerunt, virum pium et quietum, quem regem salutaverunt, ut neminem imperantem haberent. Ille vero quum fuga evasisset et in montibus se abscondisset, inventum vi regem fecerunt, quod quum Artemius audisset, munita urbe Nicaeam aufugit. per 6 menses inter classem Cpolitianam et Theodosianam certamen fuit; Theodosius tandem in Thraciae partes digressus cum magnis copiis urbem aggreditur et per Blachernarum portam, ubi simplex murus, intrat spolians urbem et magistratus; classarii omnia diripientes neminique parcentes magnam praedam fecerunt. Germanum patriarcham et Artemii magistratus Nicaeam in exilium miserunt. quibus inspectis Artemius securitate promissa monachi habitum induit et a Theodosio Thessalonicam est relegatus. ceterum Leo Isaurus, dux Orientis, pro Artemio pugnavit se Theodosio non subiecit, coniunctus cum Artabaso Armenio Armeniorum duce, cui etiam filiam sponponderat.

Θεοδόσιος ὁ Ἀτραμυτινός.

Θεοδόσιος ἐβασίλευσεν ἔτη δύο. ἐφ' οὗ ὁ Μάσαλμος ὁ ⁵σαλξ τῶν Σαρακηρῶν ἀρχηγὸς ἐπεστράτευσεν κατὰ Ῥωμαίων· καὶ πρὸς τὰ μέρη τοῦ Ἀμορίου γενόμενος γράφει πρὸς τὸν Λέ-
 5 οντα στρατηγὸν τῶν Ἀρμενιακῶν “ἡ βασιλεία τῶν Ῥωμαίων
 σὴ ἐστίν· ἐλθὲ οὖν καὶ λαλήσωμεν τὰ πρὸς εἰρήνην, καὶ
 ποιῶ πάντα ὅσα θέλεις.” ὁ δὲ πρὸς αὐτὸν ἀποστείλας ὑπά-
 10 τους καὶ λόγους εἰρήνης ποιησάμενος, καὶ ὡς βασιλεὺς εὐφη-
 μισθεὶς, ἐπὶ Νικομήδειαν ἀνέρχεται μετὰ πλείστου στρατοῦ,
 15 ἐν ᾗ τῷ τοῦ Θεοδοσίου υἱῷ περιτυχὼν ἐν πολέμῳ, καὶ τοῦ-
 τον χειρωσάμενος μετὰ βασιλικῆς ὑπηρεσίας πάσης καὶ τῶν
 ἐν τέλει ἐπισήμων τοῦ παλατίου, καταλιμπάνει τὴν Χρυσό-
 πολιν. ὁ δὲ Θεοδόσιος λόγον ἀπαθείας παρ' αὐτοῦ λαβὼν
 παρεχώρησεν αὐτῷ τὴν βασιλείαν, κληρικὸς σὺν τῷ υἱῷ γε-
 15 νόμενος. Ἰστέον δὲ ὅτι οὗτος ὁ Θεοδόσιος ἦν ἐκλήπτωρ τῶν
 δημοσίων φόρων, εὐσεβῆς δὲ καὶ ἀπράγμων.

Λέων ὁ Ἰσαυρος ὁ Σύρος, ὁ καὶ Κόνων, ὁ εἰκονομάχος.

Λέων ὁ Ἰσαυρος ἐβασίλευσεν ἔτη εἰκοσιτέσσαρα. ἔχει ⁵σσις ἰγ-
 δὲ τὰ κατ' αὐτὸν ὠδέ πη. Ἀράβων ἀρχηγὸς ὑπῆρχεν Ἡσιθ, ^{διπ.} α
 20 δύο δὲ τινες Θεομάχοι Ἑβραίων παῖδες, ὡς δῆθεν ἀστρολο-
 γικὴν ἐπιστήμην μεταδιώκοντες, καταλαμβάνουσι τὴν τῶν Ἀρά-

THEODOSIUS ATRAMYTINUS.

Theodosius duos annos regnavit. sub eo Masalmus Saracenorum
 dux contra Romanos profectus est et quum prope Amorium venisset,
 ad Leonem Armeniorum ducem scripsit “tuum est Romanorum impe-
 rium; veni igitur, ut de pace colloquamur, et omnia, quae voles, fa-
 ciam.” ille consules ad eum misit, qui de pace verba facerent, et
 rex declaratus cum maximo exercitu Nicomediam venit, ubi quum
 Theodosii filio bello obviam factus esset, eum cepit; ipse autem re-
 gio ornato cum nobilibus palatii Chrytopolin reliquit. Theodosius,
 promisso securitatis accepto, regnum ei concessit, factus cum filio
 clericus. fuit autem hic Theodosius tributorum publicorum exceptor,
 pius et pacis amans.

LEO ISAVRUS.

Leo Isaurus 24 annos regnavit. haec fere est eius historia. Ara-
 bum dux fuit Hesith; Hebraei quidam deo inimici, tanquam astrolo-
 giam profitentes ad Arabum aulam venerunt et Hesith adierunt lon-
 gam ei vitam oraculo praedicentes, si simulacra domini nostri Iesu

βων βασιλικὴν αὐλήν, καὶ καταμηνύοντα τῶν Ἡζιδ, καὶ τοῦ-
 τον χρησμοφδίαν πολυζωίας μυοῦνται, εἶγε τὴν θεανδρικήν
 τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς θεοτόκου μητρὸς
 ἐκ πάντων τῶν ἐκκλησιῶν τῶν ὑπ' αὐτὸν οὐσῶν ἀπαλείψειεν.
 καὶ δὴ ὁ φιλόζωος ὑπακούσας τῇ συμβουλήῃ τῶν ἀπατεῶνων⁵
 πάσας τὰς ἐκκλησίας τὰς οὐσας ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ διεσάλευ-
 σεν. ἀλλ' ἀπατηθεὶς ὁ δειλαιὸς εὗρεν ἄξια τὰ ἐπίχειρα τῆς
 ἀνοίας· μετῆλθε γὰρ αὐτὸν ἡ θεία δίκη, οὐπω διελθόντος
 ἐνὸς ἐνιαυτοῦ. οὐδ' ὁ υἱὸς διαδεξάμενος τὴν ἡγεμονίαν ὡς
 ψευδομάντις αὐτοὺς ἠβουλήθη ἀποκτείνει· μαθόντες δὲ οὐ-¹⁰
 τοὶ ἀνέκαμψαν ἐν τοῖς Ἰσαυρικοῖς μέρεσιν. εἰς πηγὴν δέ τινα
 ἀναψυχόντων αὐτῶν, ἰδοὺ οὗτος ὁ Λέων νεανίσκος ἔτι ὢν,
 καλὸς τῷ εἶδει καὶ εὐμήκης τῷ σώματι, βάνασος τὴν τέχ-
 νην, ἔξ αὐτοῦ τὴν ζωὴν ποριζόμενος, τοῖς ὑποζυγίοις περιτι-
 θεὶς φόρτον καὶ ἀεμπολῶν διέζη πτωχικῶς· καὶ δὴ ἐκ τοῦ¹⁵
 ὑποζυγίου τότε φόρτον περιελόμενος ἐκάθισε καὶ αὐτὸς ἐπὶ
 τῇ πηγῇ ὡς ἀριστήσων. εἶτα οἱ τῶν ἐγγαστριμύθων μύσται
 μυοῦνται αὐτὸν τοῦ κατάρξαι τῆς Ῥωμαϊκῆς βασιλείας τῶν
 σκήπτρων· καὶ τοῦ Λέοντος ἀναβαλλομένου, ἐπὶ τῇ εὐτελείᾳ
 αὐτοῦ ἀφορῶντος, ὄρκοις πληροφορεῖται ὑπὸ τῶν ἀθέων ὅτι²⁰
 ταῦτα οὕτως ἔχει γενέσθαι. καὶ δὴ αἰτούντων αὐτῶν ὁμό-
 σαι αὐτοῖς ἵνα εἰ ἄρα εἰς πέρας ἔλθοι τοῦτο, εἴ τι ἂν αἰτη-
 θῇ παρ' αὐτῶν, ἀνυπερθέτως δώσει αὐτοῖς· ἦν δὲ πλησίον
 ναὸς τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, καὶ εἰσελθὼν εὐθὺς ὁ βάνασος

4. αὐτοῦ C

8. αὐτοῦ C

17. οἱ om C.

Christi et divinae matris ex omnibus ecclesiis quae sub eius ditione
 essent extrusisset. atque ille vitae amans, virorum fraudulentorum
 consilio obsecutus omnes suae ditionis ecclesias delevit; sed falsus
 miser meritam vesaniae poenam dedit; accessit eum enim ultio di-
 vina anno nondum exacto. eius filius quum ei successisset, ut fal-
 sos vates eos interfectorum erat; quod quum illi comperissent in
 Isauros aufugerunt. quondam quum hi prope fontem quietem sume-
 rent, supervenit Leo, etiamtum adolescens formosus ac procerus cor-
 pore, qui sordida arte sustentabat vitam et mercibus iumentis impo-
 sitis venditisque misere victum quaerebat; tum iumentum onere le-
 vavit prandendi causa et ipse ad fontem consedit. huic illi genio
 vaticinium suggerente praedicunt, fore ut Romanorum imperio potia-
 tur et non credenti illi et paupertatem respicienti iuramentis persua-
 serunt athei, ita esse futurum. tum iuri iurando eum adigunt, si ad
 eum finem pervenerit, sese statim facturum quod eum postulaturi es-
 sent. prope erat St. Theodori templum; in id ingressus Leo sanctos

Ἄων, τῶν ἱερῶν καγκέλων τοῦ θυσιαστηρίου ἀφάμενος, δέ-
 δοκεν ἐγγυητὴν τὸν μεγαλομάρτυρα τοῦ Χριστοῦ, ἐστῶτων
 τῶν Ἰουδαίων ἐκτὸς τῶν πυλῶν τοῦ ναοῦ, καὶ δεχομένον
 τὸν ὄρκον παρ' αὐτοῦ. καὶ αὐθις ᾤχετο ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια.
 5 ἦν δὲ τῶν ἀνατολικῶν στρατηγὸς τότε Σισίνιος πατρικίος· ἐφ'
 οὗ καὶ Λέων στρατολογήθεις ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ εἰς προκοπὴν
 μεγίστην ἀναβιβάζεται, σπαθάριος προχειρισθεὶς ὑπὸ Ἰουστι-
 νιανοῦ τοῦ ὕψινομήτου. καὶ τὰ ἐσπέρια ἐκπεμφθεὶς καὶ με-
 τὰ μεγάλης νίκης ἀνελθὼν προχειρίσθη παρὰ Θεοδοσίον
 10 στρατηγὸς εἰς ἀνατολήν. τὴν δὲ βασιλείαν αὐτοῦ κρατήσαν-
 τος τρόπῳ οἴῳ προείρηται, προσῆλθον οἱ μάντις οἱ τοῦτον
 χρησμοδοτήσαντες, καὶ δεξιολαβηθέντες ἀπαιτοῦσι παρ' αὐ-
 τοῦ τὴν ὑπόσχεσιν· τοῦ δὲ ἐτοιμῶς ἐπαγγελιαμένου ἀποδι-
 δῶναι αὐτοῖς, εἶπον οἱ θεομάχοι “τοῦτο αἰτούμεθα παρὰ σοῦ,
 15 βασιλεῦ, ἵνα τὸν χαρακτῆρα τοῦ Ναζωραίου Χριστοῦ καὶ τῆς
 μητρὸς αὐτοῦ καὶ πάντων τῶν ἁγίων ἐκ πάσης ἐκκλησιαστι-
 κῆς ἱστορίας ἀπυλείψῃς, καὶ τοῦτο ποιῶν μέλλεις βασιλεύειν
 ἄχρι χρόνων ἑκατὸν ἐν τῇ γενεᾷ σου.” ὁ δὲ ἀλιτήριος, ἀστή-
 ρικτος ὢν τῇ πίστει, ἐτοιμότερα τὸ αἰτηθὲν ἐπαγγέλλεται,
 20 καὶ πρὸς τοῦτο ἤδη ἐχώρει. ἐτέχθη δὲ τῷ δυσσεβεῖ βασιλεῖ
 Λέοντι υἱὸς ὀνόματι Κωνσταντῖνος, ὃν ἐν τῇ ἁγίᾳ κολυμβή-
 θρα ἐν τῷ βαπτίζεσθαι [ᾧς] φασιν ἀφοδεῦσαι, δεινὸν καὶ
 δυσῶδες προσημαίνων τεκμήριον. μετυστειλάμενος γὰρ μετ'
 οὐ πολὺ Γερμανὸν πατριάρχην ὃ βασιλεὺς ἤρξατο λόγους

13. αὐτοῦ τὴν] αὐτὴν C

cancellos amplexus per Christum iuravit, stantibus extra templum
 Iudaeis et iusiurandum eius accipientibus. tum quisque sua via per-
 rexit. erat tum in Oriente dux Sisinius patricius, sub quo militans
 Leo brevi tempore ad summas dignitates proventus est, spatharius
 factus a Iustiniano Rhinometo. in occidentem missus quum victor
 redisset, a Theodosio dux est Orientis constitutus. postea quum ea
 ratione, qua diximus, regno potitus esset, adierunt eum vates qui
 praedixerant, et promissis ut staret postulerunt. qui quum se fa-
 cere velle significasset dixerunt illi: “hoc te poscimus, rex, ut Chri-
 sti et matris eius et omnium sanctorum nomina ex tota ecclesiastica
 historia deleas; quod si feceris, 100 annos domus tua regnabit.” in-
 sanus ille et fluctuans fide libentissime postulata fecit, et ad perfici-
 enda se accinxit. natus est impio Leoni filius nomine Constantinus,
 quem in sancto baptisterio, quum baptizaretur cacasse narrat, quod
 malum et foedum fuit omen. accessito paulo post Germano patriar-
 cha illatoque subdole sermone damnare coepit omnes ante se impe-

τινάς κινεῖν μεθ' ὑπουλείας, καὶ καταγωνώσκειν πάντων τῶν
 πρὸ αὐτοῦ βουσιλέων καὶ ἱερέων ὡς εἰδωλολατρησιάντων ἐν
 τῇ προσκυνήσει τῶν ἁγίων εἰκόνων. ὁ δὲ μέγας ἔφη Γερμα-
 νός "ἄκουσον, ᾧ βασιλεῦ· τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
 διὰ σαρκὸς ἐπιφανέντος πᾶσα εἰδωλολατρεία ἐκποδῶν γέγονε,⁵
 καὶ πᾶν ἄγαλμα εἰδωλικὸν ἠφάνισται καὶ ἐξωστράκισται, ὡς
 φησι Ζαχαρίας ὁ προφήτης ὅτι λέγει κύριος Σαβαώθ, ἐξολο-
 θρεύσω τὰ ὀνόματα τῶν εἰδώλων ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ οὐκέτι
 αὐτῶν ἔσται μνεῖα. πλὴν τὴν καθαίρεσιν τῶν ἱερῶν εἰκόνων
 μέλλειν ἔσσεσθαι ἀκούομεν, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τῆς σῆς βουσιλείας." ¹⁰
 τοῦ δὲ βιασαμένου εἰπεῖν ἐπὶ ποίας βασιλείας, ἔφη "ἐπὶ Κό-
 νωνος." ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἔφη "ὄντως ἐγὼ εἰμι, καὶ οὕτως
 παιδύθη ἐκλήθη." καὶ ὁ μέγας Γερμανός ὑπολαβὼν ἔφη "μὴ
 γένοιτο, δέσποτα, ἐπὶ τῆς σῆς βασιλείας πραχθῆναι τὸ θεοστι-
 γές τοῦτο κακόν." ὁ δὲ θεομάχος τύραννος τοῦτο ἀκούσας,¹⁵
 καὶ ὡς ἀνήμερος θῆρ βρυῖξας καὶ σφόδρα χαλεπήνας, εἰδω-
 λολάτρην τε ἀποκαλέσας καὶ ταῖς ἰδίαις χερσὶ ῥαπίσας τῶν
 βασιλείων ἐξελάνθει, καὶ ἐξουσιαστικῶς τε καὶ δυσσεβεῶς τῆς
 αἰρέσεως ἀπάρχεται. καὶ τὴν ἐπὶ τῆς χαλκῆς πύλης εἰκόνα
 τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κατεάξας, καὶ σελέντιον²⁰
 κατὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων ποιήσας, προσκαλεῖται πάλιν τὸν
 ἅγιον Γερμανὸν καὶ τίμιον, οἰόμενος πείσαι αὐτὸν ὑπογράψαι
 κατὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων. ὁ δὲ οὐδ' ὄλωσ εἶξε τῇ θωπεΐᾳ ἢ
 τῇ ἀπειλῇ τοῦ τυράννου, ἀλλὰ θεὸς τὸ ὠμόφορον ἐν τῇ ἁγία

ratores et sacerdotes, quod illi in sacrarum imaginum adoratione
 idola sectati essent; ad haec magnus Germanus "audi," inquit, "rex,
 domino nostro Iesu Christo in carne exhibito, omnis idolorum cultus
 abolitus est, omnisque impia imago sublata est et explosa, quemad-
 modum Zacharias propheta praedixit dicens: sic ait dominus Sabaoth,
 exstinguam e terra nomina idolorum, neque erit eorum ulla memo-
 ria, sed sacras quoque imagines audivimus deiectum iri, non vero
 te imperante." tum coactus sub cuius imperio id esset futurum di-
 cere, "Cononem nominavit," ad quod ille "omnino is ego sum, Co-
 non enim a puero sum dictus;" Germanus autem, "ne fiat," inquit,
 "ut te imperante hoc invisum deo facinus perpetretur." sed tyrannus
 deo adversus auditis his verbis graviter indignatus ferocis bestiae in-
 star rugiit et Germanum simulacricolam appellans, suis manibus eum
 verberavit et e regia exturbavit. tum tyranni in modum et impie
 haeresin sectari coepit fracto Christi simulacro supra porta aenea
 collocato et facto contra sacras imagines adiecto, iterum sanctum et
 venerabilem Germanum arcessivit, sperans se ei ut subscriberet per-

τραπέζῃ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἀπετάξατο τῇ ἱερωσύνῃ καὶ ὑπεχώρησεν. ὁ δὲ Θεομάχος ἀντ' αὐτοῦ χειροτονεῖ Ἀναστάσιον προσβύτερον, συνθέμενον τῇ ἀσεβεῖ αὐτοῦ βουλῇ, πᾶσαν τε εἰκόνα τοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ τῆς Θεοτόκου μητρὸς καὶ 5 τῶν ἁγίων κατέστρεψε καὶ κατέκαυσε, καὶ διωγμὸν μέγαν ἐγείρας πολλοὺς ἱερεῖς καὶ μονάζοντας καὶ λαϊκοὺς διαφόροις τιμωρίαις καὶ θανάτοις παρέδωκε. πλησίον δὲ τῶν χαλκοπρατείων παλάτιον ἦν σεμνόν, ἐν ᾧ ὑπῆρχε κατὰ τύπον ἀρχαῖον οἰκουμενικὸς διδάσκαλος, ἔχων συλλήτορας ἄνδρας τῶν 10 ἐν τέλει τὸν ἀριθμὸν δώδεκα, πᾶσαν ἐπιστήμην μετερχομένους καὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ κρατύνοντας δόγματα, βασιλικὰς τε διαίτας καὶ βίβλους ἔχοντας ὡσαύτως· ὧν οἱ βασιλεῖς ἄνευ βουλῆν ἢ γνώμην οὐκ ἐθέπιζον. τούτους ὁ δυσώνυμος θῆρ προσκαλεσάμενος ἐπειροῦτο πείθειν· τῶν δὲ μὴ κατα- 15 δεξαμένων ἀλλ' ἐλεγξάντων αὐτόν, προσέταξεν ἐνεχθῆναι πληθος ξύλων, καὶ τούτων ὑπαφθέντων κατακαῆναι τοὺς ἄνδρας σὺν τοῖς οἰκῆμοσι καὶ βιβλίοις καὶ τοῖς λοιποῖς αὐτῶν πᾶσι.

Διὰ ταῦτα ὁ πρόεδρος Ῥώμης ἀφηνίασε, καὶ πρὸς τὸν 20 Φράγγον σπονδὴν εἰρηνικὴν ποιησάμενος τοὺς τε φόρους ἐκώλυσε καὶ Ἀναστάσιον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἀνεθεμάτισεν. ὁ δὲ τῶν Σαρακηῶν ἡγούμενος Μάσαλμας ἐξεδέχετο τὰς τοῦ Λέοντος ὑποσχέσεις· μηδὲν δὲ παρὰ Λέοντος δεξάμενος, καὶ

10. ἀρχαῖος C

15. ἐνεχθῆ C

suasurum. sed Germanus nequaquam neque adulationi neque minis tyranni cessit sed humerale in sacra mensa magnae ecclesiae deponens, resignavit munus suum atque recessit. deo invisus pro eo creato. Anastasio presbytero, impii consilii socio omnia domini nostri, sanctae matris sanctorumque simulacra comminuit et combussit et magna persecutione facta multos sacerdotes, monachos et laicos variis poenis et suppliciis mulctavit. prope forum aerarium palatium fuit, in quo antiquo more oecumenicus magister cum 12 contubernalibus viris degebat omni eruditione et ecclesiastica doctrina excellentibus, qui a rege alebantur et libris regiis utebantur, et quorum sine consilio et sententia nihil reges imperabant. iis nefanda bestia arcessitis persuadere conatus est, sed resistentibus et refutantibus iussit ligna afferri iisque accensis viros cum domiciliis et libris et aliis rebus omnibus comburi.

Hanc ob rem pontifex Romanus defecit et cum Francis coniunctus tributum negavit se daturum, Anastasium praeterea cum sociis e-communicavit. Masalmas, Saracenorum dux fidem Leontis accepit; sed nihil reddente Leonte quum lusum se ab eo videret, contra prin-

γνούς ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπ' αὐτοῦ, ἐπὶ τὴν βασιλεύουσαν πόλιν ἐκίνησε, καὶ τὴν Ἄβυδον καταλαβὼν καὶ ἀντιπεράσας λαὸν πλείστον γράφει πρὸς Σουλεϊμᾶν τὸν πρωτοσύμβουλον ἐλθεῖν ἐν τάχει μετὰ στόλου, καὶ τῇ Ἀγούστῳ μηνὶ περικαθίσας τὴν πόλιν καὶ τὸ χερσαῖον τεῖχος περιχαρὰ κώσας ἐλνυαίμετο⁵ σφόδρα τὰ Θρακῶα μέρη. τῇ δὲ πρώτῃ τοῦ Σεπτεμβρίου ἀνέβηλεν ὁ Σουλεϊμᾶν ἔχων εὐμεγέθεις ναῦς τριήρεις καὶ δρόμωναυς χιλίους ὀκτακοσίους· ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν στόλον κατ' αὐτῶν ἐκπέμψας καὶ τὰς ταχείας ναῦς μετὰ ὕγρου πυρός πυρριωλώτους ἐποίησε τὰς πλείω καὶ φοβεράς ναῦς ἐκείνας¹⁰ καὶ αἱ μὲν εἰς τὰ παράλια τείχη πυρπολούμεναι προσερείφησαν, αἱ δὲ εἰς τὸν βυθὸν αὐτανδροὶ κατεποντίσθησαν, ἕτεραι δὲ μέχρι τῆς Ὀξειῆς καὶ τῶν λοιπῶν νήσων ἀπηνέχθησαν καταρλεγόμεναι. ἐντεῦθεν οἱ τῆς πόλεως θύρσος ἔλαβον, τῶν πολεμίων μεγάλως καταπτωθέντων. παραχειμάσασι¹⁵ δὲ τῇ πόλει τῇ ἑαρινῇ καιρῷ λοιμικὴ νόσος αὐτοῖς ἐνοκήψουσα μετὰ λιμοῦ πληθὸς ἀναρίθμητον ἐξ αὐτῶν διέφθειρεν· ἐξ ὧν οἱ περιλειφθέντες πόλεμον ἐν τῇ Θράκῃ μετὰ Βουλγάρων συνάψαντες ἀηρέθησαν πλείονες. τῇ δὲ πεντεκαίδεκάτῃ τοῦ Ἀγούστου μηνὸς ἐκ τῆς πόλεως ἀπύρουντες,²⁰ ἀνέμον σφοδροτάτου πνεύσαντος, οἱ μὲν ἐν τῇ Προικονήσῳ καὶ ταῖς ἄλλαις ἀκταῖς ἀπώλοντο, οἱ δὲ ἔξαβυδίσαντες ἀθρόως ἐπελθόντος νέφους χαλάζης ὀλέθρου μετὰ βιαίου ἀνέμου ὑποβρύχιοι πάντες ἐγένοντο· διεσώθησαν δὲ παραδόξως ἐκ τῶν αὐῶ πέντε καὶ μόναι πλοῖα, ἃ καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὰ ἴδια²⁵

cipem urbem profectus est. Abydo occupato et maxima exercitus parte traiecta ad Solyman, primum consultorem litteras dedit ut celeriter cum exercitu veniret. Augusto mense urbem oppugnavit et chersaea moenibus vallo circumditis Thraciam partem admodum laesit. primo die Septembris Solyman advenit cum ingentibus triremibus et celocibus 1800. rex vero missa contra hos classi et celeribus cum aquatili igni navibus, illorum naves maiores et terribiles incendit, quarum aliae igni deletae maritimo muro adactae sunt, aliae cum hominibus submersae, reliquae usque ad Oxiam et reliquas insulas flagrantes sunt latae. hinc oppidanis animus crevit, hostibus magnopere afflictis. qui quum circum urbem hiemassent vere morbus pestilens eos invasit cum fame coniunctus et innumeros eorum attrivit; reliqui Bulgari bello se adiunxerunt, sed maximam partem occisi sunt. 15 die Augusti ab urbe navigantes spirante fortissimo vento alii ad Praeconesum aliaque litora interierunt, alii grandini super-

τὴν τε Ῥωμαίων νίκην καὶ τὴν ἑαυτῶν πανώλεθρον κατά-
πωσην.

Σέργιος δὲ στρατηγὸς Σικελίας ἀκούσας ὅτι οἱ Ἀγαρηνοὶ ἐπορθοῦσι τὴν πόλιν, ἔστειψε βασιλέα ἐκ τῶν ἀνθρώπων αὐ-
5 τοῦ ὀνόματι Βασιλείον, ᾧ ἐπώνυμον Ὀνομάγουλος, ποιήσας
καὶ προβολὰς ἀρχόντων. ὁ δὲ βασιλεὺς ταῦτα ἀκούσας ἀπέ-
στειλεν ἐκεῖσε Παῦλον μετὰ κελεύσεων καὶ στόλου. μαθόν-
τες οὖν οἱ Σικελῶται ὅτι κατετροπώθησαν οἱ Σαρακηνοὶ καὶ
Λέων βασιλεύει, τὸν τε Βασιλείον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀρχοντας
10 παραδεδώκασι τῷ Παύλῳ, καὶ πάντας ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀπε-
κεφάλισεν ὡς ἀντάρτας. Νικήτας δὲ ὁ πατρικίος ὁ Ξυλίνι-
της μετὰ καὶ ἑτέρων πατρικίων τὸν Τέρβελιν διὰ γραμμάτων
καὶ πολλῶν δώσεων καὶ χρημάτων δεξιωσάμενοι παρῴρησαν
ἐλθεῖν κατὰ Λέοντος· οὗς τινες τῶν Βουλγάρων προεδεδώ-
15 κωσι καταμηνύσαντες τῷ βασιλεῖ, καὶ πάντας ἐν φόνῳ μα-
χαίρας ἀνεΐλεν.

Ἔστειψε δὲ Κωνσταντῖνον υἱὸν αὐτοῦ ὁ αὐτὸς Λέων ἐν τῇ
τριβουναλίῳ τῶν δεκαεννέα ἀκουσίτων. ἐβίπτισε δὲ ἀναγκα-
στῶς καὶ τοὺς Ἑβραίους, ὥστε λέγεσθαι ἔκτοτε τοὺς Ἑβραίους
20 καὶ Μοντάνους. Ἰωάννην τε τὸν Λαμασκήρον, ὃν Χρυσορροῶν
ἐκάλουν διὰ τὴν ἐνυπάρχουσαν αὐτῷ σοφίαν, ἔξορίας Μανσοῦο
ἐπωνόμασεν, ὃ ἔστι βλάσφημον. ἐνυμφεύσατο δὲ εἰς τὸν υἱὸν
Κωνσταντῖνον τὴν θυγατέρα τοῦ χαγάνου τοῦ Σκυθῶν δυνάστου,

veniente et ingenti vento omnes aqua sunt obiecti. praeter opinio-
nem de 1800 navibus 5 tantum sunt servatae, quae Romanorum vi-
ctoriam suamque cladem renunciarunt.

Sergius autem, dux Siciliae, quum Agarenos audisset urbem de-
levisse, hominem quendam e suis, Basilium, cui Onomaguli cogno-
men, regem coronavit, et magistratus elegit. his compertis rex Pau-
lum cum iussis et exercitu eo misit. Siculi autem, ubi Saracenos fu-
gisse audiverunt et regnare Leontem, Basilium et reliquos magistra-
tus Paulo tradiderunt, qui omnibus ut defectoribus capita abscidit.
Nicetas patricius Xylinites cum aliis patriciis Terbelin literis, donis
et auro hortati sunt contra Leontem. surgere et proficisci; eos e Bul-
garis quidam indicarunt et tradiderunt, eosque gladio interemit.

Constantinum filium Leo in tribunali 19 acubitorum coronavit.
idem Hebraeos vi baptizavit, ut inde Hebraei dicerentur Montani.
Ioannem Damascenum, quem Chrysorroam propter sapientiam appella-
bant, relegavit Masur eum dicens, quod est dei conviciator. Constantino
filio Chagani, Scytharum principis, filiam in matrimonium dedit,
Christianam eam faciens et Irenen nominans; quae quum sacram do-

Χριστιανὴν ποιήσας καὶ Εἰρήνην ἐπονομάσας· ἥτις μαθοῦσα τὰ ἱερὰ γράμματα διέπρεπεν ἐν εὐσεβείᾳ, τὴν τοῦτου δυσσεβείαν ἐλέγχουσα. πολλὰ δὲ τῇ Ῥώμῃ κακὰ ἐνεδείξατο διὰ τὸν ἄπαν, καὶ πάντα ἐτήσια ταῖς ἐκκλησίαις διατάξατο τελεῖν. ἐστράτευσαν δὲ καὶ οἱ Ἀγαρηνοὶ κατὰ πάσης Ῥωμανίας, καὶ 5 πολλὴν αἰχμαλωσίαν λαβόντες ὑπέστρεψαν. καὶ σεισμός μέγας ἐγένετο, ὥστε πτωθῆναι ἐκκλησίας καὶ οἴκους, καὶ πεσεῖν τὴν σιὴλην Ἀρκαδίου τὴν ἐν τῷ Ξηρολόφῳ τὰ τε χερσαία τῆς πόλεως τεῖχη καὶ Νικομήδειαν καὶ Νίκαιαν, ἀποφνεῖν δὲ καὶ τὴν θάλασσαν τῶν ἰδίων ὄρων ἐν τισι τόποις. εἰδὼς 10 δὲ ὁ βασιλεὺς τὰ τεῖχη πτωθέντα διελάλησε λέγων ὅτι ἡμεῖς οἱ τῆς πόλεως ἀδυνατεῖτε τὰ τεῖχη κτίσαι, ἀλλὰ προστάξαμεν τοῖς διοικηταῖς εἰς τὸν κανόνα ἀπαιτῆσαι κατὰ νόμισμα μιλιαρσίον ἐν, καὶ λαμβάνειν αὐτὸ τὴν βασιλείαν, καὶ κί- ζειν τὰ τεῖχη. ἐντεῦθεν ἐκράτησεν ἡ συνήθεια παρέχειν τὰ 15 δικέρατα τοῖς διοικηταῖς. ἐν τοίτοις ὁ παμμίαρος Λέων τελευτᾷ, νόσῳ δυσεντερίᾳς τὴν ψυχὴν ἀπορρηξας. τελευτήσαντος δὲ αὐτοῦ ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ τὸ δύστηνον ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων. τὸν δὲ τῆς ἀρχιερωσύνης θρόνον κατέειχεν Ἀναστάσιος ὁ αἰρετικὸς, διαδεξάμενος Γερμανὸν τὸν 20 μακάριον.

7. πεπτωθῆναι C

etrinam didicisset pietate excelluit illum impietatis convincens. multis Romam iniuriis papae causa vexavit et annum tributum ecclesiis imposuit. expeditionem in Romanos Agareni fecerunt et multis captis reverterunt. terrae motus fuit tantus, ut ecclesiae et aedificia conciderent, praeterea Arcadii columna, quae in Xerolopho erat, terrestria urbis moenia et Nicomedia et Nicaea, utque recederet a terminis suis mare quibusdam in locis. rex quum moenia concidisse videret haec proclamavit "vos quum pares non sitis moenibus aedificandis, quaeestoribus nostris imperavimus, ut praeter constitutum tributum in singula nomismata miliarisium unum accipiant, idque in aerarium nostrum conferant, ut moenia inde extruantur." inde obtinuit ut dicerata quaeestoribus solvantur. tum impurissimus Leo mortuus est intestinorum torminibus. corpus eius infelix conditum in apostolorum ecclesia. episcopatum Anastasius tenuit haereticus, beatum Germanum secutus.

Κωνσταντῖνος ὁ υἱὸς Λέοντος Ἰσαύρου ὁ Κοπρώνυμος.

Κωνσταντῖνος ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ Κοπρώνυμος ἐβασίλευσεν ⁵⁸⁵ *ἔτη λδ', ἐκ δεινοτάτου λέοντος φανείς ποικιλότροπος πάρδα-* ^{δικτ. ι'}
λις, ἐκ σπέρματος ὄφως ἀσπίς καὶ ὄφις πετώμενος. οὗτος
5 τὴν πατρώαν τε βασιλείαν καὶ δυσσέβειαν διαδεξάμενος ἐκ
θεοῦ πλεῖον διίσταται καὶ τῆς θεοτόκου Μαρίας καὶ πάντων
τῶν ἁγίων αὐτοῦ, κἀντεῦθεν λοιπὸν μαγείαις καὶ ἀσελγείαις
καὶ ὀδῶν καὶ δαιμόνων ἐπικλήσει καὶ σπλάγγων ἀνατομίαις
καὶ ἄλλοις πονηροῦς ἐπιτηδεύμασι καὶ κνηγίοις καὶ ἵπποδρο-
10 μίοις σχολάζων ὄργανον ἐπιτήδειον τοῦ ἀντικειμένου γέγονεν.
εἰς τοσαύτην γὰρ ἀπόνοιαν ἐξώκειλεν ὥς καὶ θεσμόν καθολι-
κὸν ἐκθέσθαι μὴ λέγεσθαι τινα ἅγιον, ἀλλὰ καὶ τὰ λείψανα
τούτων εὐρισκόμενα διαπτύεσθαι, καὶ μηδὲ πρεσβείαν αὐτῶν
ἔσαιτεν, οὐδὲν γὰρ ἰσχύουσι," προσθεῖς ὁ ἀνόσιος "μηδὲ τῆς
15 Μαρίας ἐπικαλεῖσθω τις τὴν πρεσβείαν· οὐ γὰρ δύναται
τι" μηδὲ θεοτόκον αὐτὴν ὀνομάζεσθαι. λαβὼν γὰρ ἐν χειρὶ
βαλάντιον πλήρες χρυσοῦ, καὶ ὑποδείξας αὐτὸ πᾶσιν, ἤρετο
"τίνος ἄξιόν ἐστι;" τῶν δὲ "πολλοῦ" εἰπόντων, κενώσας τὸ
χρυσίον πάλιν ἤρετο "τίνος ἐστὶν ἄξιον;" καὶ λέγουσιν "οὐ-
20 δένος." "οὕτως" ἔφη "καὶ ἡ Μαρία" (οὐ γὰρ θεοτόκον ὁ
ἄθεος ἤξιον λέγειν) "ἕως μὲν εἶχε τὸν Χριστὸν ἐν ἑαυτῇ, τε-
τιμημένη ἦν, ἀφ' οὗ δὲ τοῦτον ἀπέτεκεν, οὐδὲν τῶν λοιπῶν

CONSTANTINUS COPRONYMUS LEONTIS ISAURI FILIUS.

Constantinus filius eius Copronymus annos regnavit 34, ex saevissimo leone factus pardus versutissimus et ex serpentis semine aspis et alatus serpens. hic patriis imperium et impietatem excipiens magis a deo sese abalienavit et deipara Maria sanctique omnibus atque exinde magorum artificiiis, voluptatibus, deorum incantationibus, viscerum dissectionibus aliisque malis studiis, venationibus et circensibus ludis deditus aptum antichristi instrumentum est factus. in tantum enim insaniae abiit, ut universali edicto iuberet, ne quis sanctus diceretur, imo reliquiae eorum inventae ut conspuerentur, neque intercessio eorum peteretur, "nihil enim valent" inquit impius, "neque Mariae intercessionem quisquam impleret, quippe quae nihil valet." neque deiparam eam haberi voluit. sumpta enim in manum crumena auro referta et monstrata praesentibus "quanti," inquit, "est pretii?" qui cum "magni" respondissent, evacuada crumena iterum "quanti," inquit, "est pretii," et illis "nullius" respondentibus, "sic," inquit, "etiam Maria" (non enim deiparam eam dicere voluit) "quamdiu Christum utero gestavit, in honore fuit, postquam illum peperit, nihil

γυναικῶν διενήνοχεν." ὡ τῆς βλασφημίας. φεῖσθαι ἡμῶν, κύριε.

Ἐκ τούτων οὐ μικρά τις ἀθυμία τοὺς Χριστιανούς κατέλαβεν, ὥστε πάντας μισῆσαι αὐτὸν καὶ Ἀρταβιάσδω κουροπαλάτῃ καὶ γαμβρῷ ἐπ' ἀδελφῇ αὐτοῦ προστεθῆναι. ἐξελθὼν γὰρ Κωνσταντίνος ἐν τοῖς μέρεσι τοῦ Ὀψικίου κατὰ Ἀράβων, Ἀρταβιάσδου μετ' αὐτοῦ ὄντος, ὑπεβλέποντο ἀλλήλους, καὶ συμβολῆς γενομένης μετ' ἀλλήλων, καὶ τοῦ Βισῆρ τοῦ καὶ συμμύτου Κωνσταντίνου σφαγέντος παρὰ Ἀρταβιάσδου, Κωνσταντίνος φοβηθεὶς ἔφυγεν εἰς τὸ Ἀμόριον. ἐντεῦθεν μάχαι 10 μεταξὺ αὐτῶν γεγῶνασι δεινόταται. Ἀρτάβασδος δὲ Θεοφάνῃ μάλιστα, φίλον αὐτοῦ ὄντα καὶ τότε ἐκπροσωποῦντα ἐν τῇ πόλει, ἔγραψε δέξασθαι αὐτόν. καὶ δεχθεὶς ὑπὸ τῶν θεμάτων ἀνηγορεύθη βασιλεύς. εἰσελθὼν δὲ ἐν τῇ πόλει, πῶς ὁ λαὸς σὺν τῷ ψευδωνύμῳ πατριάρχῃ Ἀναστασίῳ ἀνεθεμέλι- 15 τισαν Κωνσταντίνον, Ἀρτάβασδον δὲ ὡς ὀρθόδοξον βασιλέα ἀνεκήρυξαν. καταλαβὼν δὲ Κωνσταντίνος ἐν Χρυσοπόλει μετὰ λαοῦ, καὶ μηδὲν ἀνύσας, ὑπέστρεψε πάλιν εἰς τὸ Ἀμόριον. ὁ δὲ Ἀρτάβασδος τὴν ἱερὰν εἰκόνα πανταχοῦ ἀνεστήλωσε, καὶ τὸν πρὶν αὐτῆς κόσμον ἢ ἐκκλησίαν ἀπέλαβεν. Ἀνα- 20 στάσιος δὲ ὁ πατριάρχης κρατήσας τὰ τίμια ξύλα ὤμοσεν ἐν τῷ ἄμβωνι ἑστῶς ὅτι μὰ τὸν προσηλωθέντα ἐν τούτοις, οὕτως μοι εἶπεν Κωνσταντίνος ὁ βασιλεύς, ὅτι μὴ λογιῆσι υἱὸν Θεοῦ εἶναι τὸν Χριστόν, ὃν ἔτεκεν ἡ Μαρία, εἰ μὴ ψιλὸν ἄν-

reliquis mulieribus praestantior fuit." quam impie dictum! parce nobis domine!

Inde non exiguus pavor Christianos invasit, ita ut omnes eum odissent et Artabaso curopalatae, sororis eius marito sese adiungerent. Constantino enim in regionem Opsicianam profectus contra Arabes et praesente Artabaso alter alterum suspiciebat et consertis manibus interfecto ab Artabaso Biser, Constantini sacrorum socio, Constantinus perterritus Amorium confugit. hinc pugnae inter eos factae sunt gravissimae. Artabasdus Theophani magistro, amico suo et tum in urbe vicario scripsit ut sese exciperet. a legionibus exceptus rex est declaratus. urbem quum esset ingressus, omnis populus cum Anastasio, falso nomine patriarcha, Constantinum excommunicarunt, Artabasdum orthodoxum regem appellarunt. Constantinus cum exercitu Chrysopolin profectus infecta re Amorium rediit. Artabasdus sancta simulacra ubique erexit, et ecclesia pristinum ornatum recuperavit. Anastasius patriarcha, lignis sanctis in manus sumptis stans in ambone iuravit per eum, qui affixus est, dixisse Constantinum, non se credere dei filium esse Christum, Mariae filium, sed vulgarem hominem, sic

θρωπον, ὡς ἔτεκεν ἐμὲ ἡ μήτηρ μου Μαρία. καὶ τοῦτο
 ἀκούσαντες οἱ λαοὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτόν. ὁ δὲ Ἀρτάβασδος
 ἐξελθὼν ἐστρατολόγει. Κωνσταντῖνος δὲ τοῦτο μαθὼν ἐκίνησε
 κατ' αὐτοῦ, καὶ συμβαλὼν μετ' αὐτοῦ πόλεμον τρέπει αὐτόν,
 5 καὶ καταλαβὼν τὴν Κύζικον ἐκείθεν ἐν τῇ πόλει διασώζεται.
 ὁ δὲ Κωνσταντῖνος ἐν Χαλκῆδόνι ἐλθὼν ἀντεπέρασεν ἐν τοῖς
 Θρακώοις μέρεσι, καὶ τῷ χερσαίῳ τείχει παρακαθίσας διέ-
 δραμεν ἕως τῆς χρυσοῦς πόρτης, ἐπιδεικνύων ἑαυτὸν τοῖς
 ὄχλοις. ὁ δὲ Ἀρτάβασδος ἀνοίξας τὰς πόρτας καὶ συμβαλὼν
 10 πάλιν πόλεμον ἠτήτη κατὰ κράτος. τοῦ δὲ Κωνσταντῖνου
 τὰ πλοῖα κρατήσαντος ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὸς ἐν τῇ πόλει,
 ὥστε πρᾶθῆναι τὸν μύδιον τῆς κριθῆς νομισμάτων δώδεκα
 καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως. τοῦ δὲ λαοῦ θνήσκοντος καὶ ἀπολλυ-
 μένου ἠναγκάσθη Ἀρτάβασδος ἀπολύειν καὶ ἐξέρχεσθαι αὐ-
 15 τοὺς ἐκ τῆς πόλεως. νικήσας δὲ ὁ υἱὸς Ἀρταβασδοῦ, ἐπι-
 σσάζας λαὸν ἱκανόν, ἦλθεν ἕως τῆς Χρυσουπόλεως· καὶ πε-
 ράσας ὁ βασιλεὺς ἐδίωξεν αὐτόν καὶ καταλαβὼν ἐχειρώσατο,
 καὶ τοῦτον πεδῆσας ἐλθὼν διὰ τοῦ τείχους τῷ πατρὶ ἐπεδεί-
 κνεν. ἄφνω δὲ παραταξάμενος διὰ τοῦ χερσαίου τείχους τὴν
 20 πόλιν παρέλαβε. καὶ χειρωσάμενος Ἀρτάβασδον σὺν τοῖς δυ-
 σὶν υἱοῖς καὶ τὸν πατρίκιον Βακουάγιον, τὸν μὲν Ἀρτάβασδον
 σὺν τοῖς δυσὶν υἱοῖς αὐτοῦ ἐτύφλωσε, τοῦ δὲ Βακταγίου χει-
 ρας καὶ πόδας κόψας ἐν τῷ κυνηγίῳ ἀπεκεφάλισε· πολλοὺς
 δὲ καὶ ἄλλους τῶν προυχόντων ἀνείλε, καὶ τὰς οὐσίας αὐτῶν

ut ipsum Maria mater peperit. quod quum 'populus audivisset eum
 excommunicavit; Artabasus autem contra eum profectus est. hoc
 audito Constantinus ei obviam ivit et commissa pugna eum fugavit,
 Cycicum cepit et inde in urbem salvus pervenit. Constantinus Chal-
 cedonem venit, in Thraciam traiecit et terrestria moenia obsidena
 usque ad auream portam penetravit, seque populo monstravit. Ar-
 tabasus ex urbe egressus iterum manum conseruit, sed graviter est
 victus. quum Constantinus naves cepisset, annonae caritas in urbe
 existit tanta, ut hordei modius 12 nummis venderetur, et similiter
 reliqua. iam quum morentur incolae coactus est Artabasus eos
 allevare et ex urbe dimittere. victor Artabasus filius idoneo exer-
 citu coacto usque ad Chrysopolin progressus est. rex traiecto mari
 eum fugavit cepitque et vinctum patri trans murum monstravit. sub-
 ito impetu contra terrestria moenia facto urbem expugnavit; Artabas-
 dum cum duobus filiis cepit et Bactagium patricium; Artabasum
 cum duobus filiis caecavit, Bactagio praecisis manibus et pedibus in
 amphitheatro caput abscondit; multos praeterea nobiles interfecit eo-
 rumque bona publicavit. Artabasum equo impositum cum filiis et

ἔδημευσεν. ἰππικὸν δὲ ποιήσας ἀπήγαγε τὸν Ἀρτάβασδον σὺν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, ἅμα τῷ πατριάρχῃ Ἀναστασίῳ καὶ τοῖς φίλοις αὐτοῦ, τοῦ πατριάρχου ἐπὶ ὄνου ἀντιστρόφως καθέζομενον καὶ πομπευόμενον. οὗτος γὰρ περιπατῶν ποτὲ ὄπισθε Γερμανοῦ τοῦ πατριάρχου σύγκελλος ὡν ἐπίτησε τὸ ὠμοφύριον αὐτοῦ· ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς ἔφη αὐτῷ “μὴ σπευδε· τὸ Διίππιον ἐκδέχεται σε.” πάλιν δὲ Κωνσταντῖνος ὡς ὁμόφρονα αὐτοῦ ὄντα, ἐν τούτοις ἐκφοβήσας, ἐν τῷ θρόνῳ τῆς ἱερωσύνης καθίστησιν. ἐφ’ οὗ ἤρξατο ἀθρόον καὶ ἀοράτως σημεῖα ἐν τε ἱματίοις τῶν ἀνθρώπων γίνεσθαι καὶ εἰς τὰ 10 τῶν ἐκκλησιῶν ἱερά ἐνδύματα, σταυροὶ ἐλαιώδεις πλεῖστοι, καὶ οὕτως κατέλαβεν ἡ Θεομηρία τοῦ βουβῶνος λοιμικὴ νόσος, οὐ μόνον τοὺς ἐν τῇ πόλει ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τοῖς περιχώροις αὐτῆς δεινῶς ὀλοθρευούσα. καὶ πρὸς τούτοις ἐγίνοντο καὶ φαντασίαι τινὲς εἰς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων καὶ δειμάτά τινα 15 ἔξαισια, ἃ οἱ ὄρωντες ἐτελεύτων, ὥστε καὶ ὀλοκλήρους οἴκους κλεισθῆναι παντελῶς καὶ μὴ εἶναι τοὺς ὀφειλοντας θάπτειν τοὺς νεκρούς. παντὸς δὲ οἴκον διαφθαρέντος διὰ τὴν ἀσέβειαν τοῦ τυράννου, πάντα τὸν πλοῦτον τῆς πόλεως τῶν οἰκητόρων εἰσχομίσας ἐν τῷ παλατίῳ ἀπέθετο. ἔφθασε δὲ καὶ 20 ἡ ὄρη εἰς Ἀναστάσιον τὸν ἀνέρον, καὶ οἰκτιστῶ πάθει τῷ λεγομένῳ χορδαψῶ καταλύνει τὸν βίον.

Ὁ δὲ γε τύραννος τῶν Σαρακηνῶν κατ’ ἀλλήλων μαχομένων ἀκούσας ἐκστρατεύει πρὸς τὰ μέρη τῆς Συρίας, καὶ

Anastasio patriarcha amicisque eius abduxit, patriarcha in asino perverse sedente et irriso; hic enim, cum esset syncellus, post Germanum patriarcham quondam incedens, pallium eius proculcaverat; ille vero sese convertens “noli,” inquit, “festinare; Diippium te exspectat.” sed iterum Constantinus eum secum consentientem et his rebus perterrefactum episcopum fecit. sub eo subito signa in vestibus hominum existere coeperunt visu non observante atque in ecclesiasticis sacris vestimentis oleaceae cruces plurimae, et ita dei ira invasit, inguinis morbo non solum urbis incolas, sed etiam circumiacentis regionis male perdente; multis hominibus etiam visa oblata sunt et terriculamenta fatalia, quibus adspectis moriebantur, ita ut totae domus plane clauderentur et deessent, qui mortuos sepelirent; familia autem omni extincta per tyranni impietatem omnes incolarum divitias in palatium congegessit. assecuta est etiam Anastasium impium dei ira, quippe qui foedissimo morbo, quem chordapsum dicunt, vitam finivit.

Saracenorum tyrannus comperto domestico tumultu in Syriam et

τὴν Γερμανίειαν παρέλαβε καὶ Θεοδοσιούπολιν καὶ Μελιτη-
 νήν, αἰχμαλωτίσας πάντας τοὺς ἐκεῖσε. διὰ δὲ τὴν τοιαύτην
 πρόφασιν τοῦ θανατικοῦ προσλαβόμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ
 Ἀρμενίους τε καὶ Σύρους αἰρετικούς εἰς τὸ Βυζάντιον με-
 5 τῶκισε καὶ ἐν τῇ Θράκῃ, οἱ μέχρι τοῦ νῦν τὴν αἵρεσιν τοῦ
 τυράννου διακρατοῦσιν. ἐτέχθη δὲ τότε τῷ βασιλεῖ Κων-
 στατίνῳ υἱὸς ἐκ τῆς χαγάνου τῆς Χαζάρας θυγατρὸς, ὃν
 ἐπωνόμασε Λέοντα. ἐπαρθεῖς δὲ τῷ φρονήματι διὰ τὴν παρ'
 αὐτοῦ γενομένην νίκην σύνοδον ἀθροίζει κατὰ τῶν ἁγίων εἰ-
 10 κόνων ἐν Βλαχέρναις, καὶ ἀνελθὼν ἀθέσμως ἐν τῷ ἄμβωνι,
 χειροκρατῶν ἐπίσκοπον τοῦ Συλαίου, ἐξεφώνησαν οὕτως “Κων-
 στατίνου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη.” ἐν ἧ συ-
 νόδῳ πολλὰ κατὰ τοῦ κυρίου κενολογήσαντες οἱ ἱερεῖς τῆς αἰ-
 σχήνης, καὶ τὰς μιὰς χεῖρας εἰς ὕψος ἄραντες, ἔρηξαν τὴν
 15 ἐλεεινὴν ἐκείνην φωνὴν λέγοντες “σήμερον σωτηρία τῷ κόσμῳ,
 οἱ σὺ βασιλεῦ ἐλυτρώσω ἡμᾶς ἐκ τῶν εἰδώλων.”

Ταῦτα ἐπράξαντο οἱ ἀνέροισι καὶ χριστέμποροι. οὐ πολὺ
 τὸ ἐν μέσῳ, καὶ ἀνάξια εἰς τὸν χειροτονηθέντα ὑπ' αὐτοῦ
 πατριάρχην διεπράξαντο ἔργα. μαθὼν γὰρ ὁ ἀλάστωρ ὅτι ὁ
 20 πατριάρχης πολλοὺς ἐπληροφόρησεν εἰπεῖν τὸν βασιλέα πρὸς
 αὐτὸν ὅτι οὐκ ἔστι θεὸς ὁ Χριστός, διὰ τοῦτο οὕτε τὴν μη-
 τέρα αὐτοῦ ἔχω θεοτόκον, ἐξεμάνη κατ' αὐτοῦ ὡς τὸ μυστή-
 ριον αὐτοῦ θριαμβεύσαντα, καὶ ἐπιθεῖς αὐτῷ πολλὰς πληγὰς
 ἐθριαμβεύσεν αὐτὸν ἐπὶ λαοῦ καὶ ἵπποδρομίας ἐμπτυόμενον

Germaniciam invasit, Theodosiopolin et Melitenam occupavit et omnes
 incolae cepit. imperator morbum causam proferens Armenios et Sy-
 ros haereticos, sibi cognatos, Byzantium traduxit et in Thraciam, ubi
 nunc etiam tyranni haeresin exercent. natus est eo tempore regi
 filius ex chagani Chasarae filia, quem Leonem vocavit. efflatus autem
 victoria animo synodum in Blachernis habuit contra sancta simulacra,
 et contra legem in ambonem ascendit Sylaci episcopum manu tenens
 et dicens “multa sint anni Constantini oecumenici episcopi.” in syn-
 odo multa contra dominum vana dixerunt nefandi illi sacerdotes et
 impuras manus ad coelum tollentes futilia verba dixerunt “hodie sa-
 lus mundo, quoniam tu rex idolis nos liberasti.”

Haec impii illi agitaverunt. neque multo post indigna in pa-
 triarchum ab ipso electum edidit facinora. nam quum sceleratus ille
 comperisset, multis persuasisse patriarcham, regem negasse Christum
 deum esse neque propterea matrem eius habendam deiparam; contra
 eum furit ut secreti proditorem, et multis verberibus ei inflicto con-
 sputum eum et raptum pompa per populum et circum duxit. deinde

καὶ συρόμενον· εἶτα ἀσφαλισάμενος αὐτὸν ἀποστέλλει πρὸς αὐτὸν πατρικίους, καὶ φησὶ “τί λέγεις ἄρτι περὶ τῆς πίστεως ἡμῶν καὶ τῆς συνόδου ἧς ἐποιήσαμεν;” ὁ δὲ ματαιωθείς ταῖς φρεσὶ, καὶ οἶόμενος αὐτὸν πάλιν ἐξευμενίσασθαι, ἀποκριθεὶς εἶπε “καλῶς πιστεύεις καὶ καλῶς τὴν σύνοδον ἐποίησας.” οἱ 5 δὲ ἐπιγελάσαντες εἶπον πρὸς αὐτὸν “ἡμεῖς τοῦτο μόνον ἠθέλομεν ἀκοῦσαι ἐκ τοῦ μαροῦ σου στόματος,” καὶ παραχρῆμα ἐξευεγκόντες αὐτὸν ἀπεκεφάλισαν, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἔρριψαν εἰς τὰ Πελαγίου, ἐνθα πρώην ὑπῆρχεν ὁ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Πελαγίου ναός, ὃν ὁ Θεομισῆς καταλύσας καὶ τάφον 10 καταδίκων ποιήσας ἐκάλεισε τὰ Πελαγίου. καὶ ἀντιχειροτονεῖ πατριάρχην Νικήταν τὸν εὐνοῦχον καὶ Σκλάβον. ὡσαύτως δὲ καὶ Πέτρον τὸν ἱερόν καὶ τὸν Θεῖον Στέφανον τὸν τοῦ Ἀλεξαντίου, τὸν Θεοφόρον, πικρῶς φονεύσας εἰς τὰ Πελαγίου συρέντας ῥιφῆναι προσέταξε. πολλοὺς δὲ καὶ ἑτέρους ἄρχον- 15 τὰς τε καὶ μοναχοὺς διὰ τὰς ἱερὰς εἰκόνας δεινῶ θανάτῳ παρέδωκεν.

Ἐστράτευσε δὲ κατὰ Βουλγάρων περὶ τὴν τε καὶ πλωί, καὶ τούτους τροπασάμενος εἰσῆλθεν ἐν τῇ πόλει, καθωπλισμένος τοῖς πολεμικοῖς ὅπλοις, θριαμβεύων δεδεμένους τοὺς Βουλγά- 20 ρους. ἐφ’ οὗ χρόνου γέγονε χειμῶν καὶ ψῦχος μέγα καὶ πικρότατον, ὥστε καὶ τὴν ἀρκτώαν τοῦ πόντου θάλασσαν ἐπὶ μίλια ἑκατὸν ἀπολιθωθῆναι, καὶ ἐπὶ πῆχσει τριακότα τὸ

in carcerem coniecit et patricos ad eum misit rogatum: “quaenam est tua de fide nostra et synodo sententia?” ille deceptus mente et ratus se in gratiam redire posse, respondit: “recta est fides tua et bene synodum habuisti. illi vero ridentes “id, inquit, unum ex impuro ore tuo audire volumus” et statim eum eduxerunt et caput ei absciderunt; corpus in Pelagium proiecerunt, ubi antea erat sancti martyris Pelagii templum, quod deo invisus deleverat et condemnatorum sepulchrum fecerat Pelagii nomine indito. patriarcham in eius locum suffecit Nicetam eunuchum et Sclabum. eodem modo etiam Petrum, virum iustum et divinum Stephanum, Auxentii monachum inspiratum mirabiliter interfecit et raptos in Pelagium proiici iussit. multos idem alios praefectos et monachos propter sacras imagines gravi supplicio affecit.

Bellum Bulgaris intulit pedestri exercitu et classi profectus. iisque victis in urbem ingressus est bellicis armis indutus, triumpho viactos Bulgaros ducens. illo tempore hiems fuit et frigus ingens et acutissimum, ita ut septentrionalis Ponti pars per 100 miliaria in lapidem redigeretur 30 cubitorum altitudine, in quod quum nix decidisset, additi sunt 20 cubiti, ita ut mare terrae simile esset et supra

βάθος τοῦ πελάγους παγῆναι, οὐπερ χιονισθέντος ἠϋξήθη ἐπὶ ἄλλας εἴκοσι πῆχεις, ὥστε συμμορφωθῆναι τὴν θάλασσαν τῇ ξηρᾷ καὶ πεζοπορεῖσθαι ὑπερθε τοῦ κρύους ὑπὸ ἀγρίων τε καὶ ἡμέρων ζώων. τῷ δὲ Φεβρουαρίῳ μηνὶ προνοία θεοῦ 5 τὰ τοιαῦτα πελάγη εἰς πλεῖστα καὶ ὄροφανῆ τμήματα διαιρεθέντα, καὶ τῇ τῶν ἀνέμων βία ἐπὶ τὸ Ἱερὸν κατενεχθέντα, οὕτως διὰ τοῦ στενοῦ ἐπὶ τὴν πόλιν ἔφθασαν κακείθε μέχρι τῶν νήσων καὶ Ἀβύδου πᾶσαν τὴν παράλιον ἐπλήρωσαν, ἔχοντα καὶ ζῶα διάφορα προσπεπηγμένα· διὸ πᾶς ὁ βουλό- 10 μενος ἀπὸ Σοφριανῶν εἰς τὸν ἅγιον Μάμαντα καὶ εἰς τὴν πόλιν καὶ πάλιν εἰς Χρυσόπολιν ὡς διὰ ξηρᾶς διεπέρων βαδίζοντες. ἐκ δὲ τῶν μεγάλων ἐκείνων τμημάτων ἐν τῷ τείχει τῆς πόλεως προσραγὲν ἐκ τῶν θεμελίων τοῦτο ἐδόνησε σὺν ταῖς ἔνδοθε πλησίον οἰκήμασιν· ὅπερ διαιρεθὲν εἰς τρία ἀπὸ 15 τῶν Μαγγάνων ἕως τοῦ Βοσπορίου, καὶ τὴν πόλιν περικυκλώσαν, ὑπερεῖχε πολὺ τῷ ὕψει τῶν τειχῶν. καὶ ταῦτα θεωροῦντες οἱ τῆς πόλεως ἐθρήνον ἀπαρηγόρητα.

Τῷ δὲ Ἀπριλλίῳ μηνὶ δρόμος καὶ κίνησις ἀστέρων γέγονεν ἐν τῷ αἴρι, καὶ κατεσπῶντο πρὸς τὴν γῆν ὡς τοὺς 20 ὄρωντας νομίζειν εἶναι συντέλειαν. ὁ δὲ βασιλεὺς κατὰ Βουλγάρων ἐπιστρατεύσας πλοῖ τε καὶ πεζῇ ἐπὶ Ἀγγελῶν ἀπέστειλεν· ἀνέμου δὲ βιαίου πνεύσαντος τὰ πλοῖα συνετριβή. τοῦτο μαθόντες οἱ Βούλγαροι πόλεμον πρὸς αὐτὸν συναπέτασαν. δεινῶς οὖν ἡττηθεὶς ὑπέστρεψε μετ' αἰσχύνης· μέχρι

12. τῶν τειχῶν C

glaciem feræ et mansueta animalia incederent; Februario mense quum dei voluntate hoc mare in plurimas et montium similes partes dissectum esset, et ventorum vi ad Hierum delatum, per fretum usque ad urbem venit ibique omne usque ad insulas et Abydum litus occupavit, inclusa asportans varia animalia. ita ut ii, qui a Sophianis in sanctum Mamantem et urbem et retro Chrysopolin contendebant, tanquam in terra incederent. unum de his frustis ingentibus urbis muro allisum funditus illum cum vicinis domibus concussit; quod in tres partes divisum a Manganis usque ad Bosporum urbem cinxit multum altitudine murum superans. quae videntes oppidani incredibili plangori indulserunt.

Aprili mense motus et cursus stellarum factus est in aere, et in terram deciderunt, ut, qui videbant mundi consumptionem adesse arbitarentur. rex cum classe et pedestri exercitu contra Bulgaros profectus ad Acheloum delatus est; vento vehementi naves deletae sunt. hoc comperto Bulgari pugnam commiserunt. rex graviter victus cum

γὰρ καὶ τήμερον κατὰ τὸν Ἀγελῶν κῶλα τῶν ἀνηρημένων
 συμφῶς ὑποδεικνύουσι τὴν ἤτταν.

Οὗτος ὁ Θεομισῆς πολλῶν ἁγίων λείψανα κατέκαυσεν,
 ἄλλα καὶ τῇ θαλάσῃ παρέδωκε. διὸ καὶ τῆς ἁγίας Εὐφη-
 μίας τὸ λείψانون μὴ φέρων ὄραν μύρον ἀναβλύζον, σὺν τῇ⁵
 λάρνακι τῷ βυθῷ παρέπεμψεν· ὅπερ ἐν τῇ νήσῳ τῇ Ἀθήνῳ
 σῶον διασωθῆν παρὰ τῶν οἰκητόρων ἐδέχθη ἐκ θείας ἀπο-
 καλύψεως· τὸν δὲ ναὸν τῆς ἁγίας καὶ πανευφήμου ἀρμάμεν-
 τον καὶ κοπροθέσιον ἐποίησεν. ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης
 τὸ αὐτὸ λείψانون τῆς πανευφήμου πάλιν μετὰ τιμῆς πολλῆς¹⁰
 ἀνεκομίσθη ἐν τῇ πόλει.

Οὗτος τῶν υἱῶν αὐτοῦ τοὺς μὲν δύο προεβάλετο Καί-
 σαραι, Νικηφόρον, καὶ Χριστοφόρον, τὸν δὲ Νικήταν νο-
 βελίσσιμον. εἰσελθούσης δὲ τῆς Εἰρήνης ἐξ Ἀθηνῶν ἐν τῇ¹⁵
 βασιλευούσῃ πόλει μετὰ δρομίωνων, ἔξευξεν αὐτὴν Λέοντι τῷ¹⁵
 υἱῷ αὐτοῦ, στέψας αὐτοὺς ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Στεφάνου
 τῷ τῆς βασιλείας καὶ τῷ τοῦ γάμου. ἔσχε δὲ δεξιωσάμενος
 φίλους κρυπτοὺς ἐν Βουλγαρίᾳ, οἱ κατεμήνον αὐτῷ ἅπαντα
 τὰ τῷ ἄρχοντι αὐτῷ βουλευόμενα· οἱ δηλοῦσι τῷ βασιλεῖ
 ὅτι ἀποστέλλει ὁ κῆρις Βούλγαρος λαὸν πρὸς τὸ αἰχμαλωτί-²⁰
 σαι τὴν Βερζητιάν. ὁ δὲ βασιλεὺς σχηματισάμενος κατὰ
 Ἀράβων κινεῖν, ἀποστείλας τοὺς ἀποκρισιαρίους τοὺς διὰ εἰ-
 ρήνην παραγενομένους ἐπὶ Βουλγαρίαν, καὶ ἐπισωρεύσας πάν-
 τα τὸν στρατὸν ἅμα τοῖς τάγμασιν, ἐπέπεσε τοῖς Βουλγάρους

ignominia rediit. etiam hodie circa Acheloum exstinctorum membra
 clades perspicue testantur.

Hic deo invisus multorum sanctorum reliquias combussit vel etiam
 mari tradidit. propterea St. Euphemiae reliquias, quod myrrham pro-
 venientem videre noluit, cum arca in undas demisit; quae reliquiae
 in Lemno insula integrae pervenerunt et ab incolis ex divina apo-
 calypsi sunt acceptae. aedem sanctae et illustris armamentarium et
 stercorarium locum fecit. sub Constantino et Irene eae ipsae san-
 ctae reliquiae honorificentissime in urbem relatae sunt.

Hic duos filiorum Nicephorum et Christophorum Caesares fecit
 et Nicetam nobilissimum. advectam celocibus Irene Athenis in prin-
 cipem urbem Leoni filio in matrimonium dedit easque in St. Ste-
 phani ecclesia coronavit. clam in Bulgaria amicos habuit, qui omnia
 contra se inita consilia sibi renunciarent. ii regem certiore fecer-
 runt, ducem, Bulgarorum populum emisisse ut Bersetiam caperet. rex
 vero simulans se contra Arabes proficisci legatos misit de pace cum
 Bulgaris transacturos et coacto omni exercitu et legionibus Bulgaros

ἀσαλπικτί, καὶ τρέψας αὐτούς ἐποίησε νίκος μέγα· καὶ ὑποστρέψας ἐν τῇ πόλει καὶ θριαμβεύσας τεθωρακισμένος τὸν πόλεμον τοῦτον ἐπωνόμασεν εὐγενῆ ὡς μηδενὸς αὐτῷ ἀντιστάτος, μηδὲ σφαγῆς Ῥωμαίων γενομένης.

5 Ὁ δὲ ἄρχων Βουλγάρων Τέλθριχος, γνούς ὅτι ἐκ τῶν οἰκείων αὐτοῦ τὰς βουλὰς ὁ βασιλεὺς μανθάνει αὐτῷ ἐν δολιότητι ὅτι βουλήσ εἶμι ἐκφυγεῖν καὶ ἐλθεῖν πρὸς σέ, ἵνα δέ μοι ὑποτάξῃς πῶσαν τὴν Βουλγαρίαν· ἀλλὰ πέμψον μοι λόγον ἀπαθείας μοι, καὶ τίνας φίλους ἔχεις ἐνταῦθα, ἵνα 10 θαρρήσω αὐτοῖς ἐλθεῖν σὺν ἐμοί. ὁ δὲ κουφότητι γνώμης καὶ ἀνοίᾳ κρατηθεὶς ἔγραψε τοὺς καταμηνύοντας αὐτῷ, κάκεινος μαθὼν πάντα δεινῷ θανάτῳ παρέδωκεν· ὅπερ ἀκούσας Κωνσταντῖνος τὴν γενειάδα αὐτοῦ ἀπέτιλλεν.

Ἐκστρατεύσας δὲ πάλιν κατὰ Βουλγάρων, καὶ δεινῶς 15 κατὰ τῶν σκελῶν ἀνθρακωθείς, καὶ πυρετῷ λάβρω καὶ διακαεῖ συσχεθείς κατὰ τὴν Ἀρκαδιούπολιν, ὑπέστρεψεν ἐγκλίσιος· καὶ ἐλθὼν ἐν Σηλυμβρία, καὶ πλωίσας μέχρι τοῦ στρογγύλου καστελλίου, θησακούσῃ ψυχῇ καὶ σώματι, βοῶν καὶ λέγων ὅτι ζῶν πυρὶ ἀσβέστῳ παρεδόθην διὰ τὴν Θεοτόκον 20 Μαρίαν· ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ νῦν τιμάσθω καὶ ἀνυμνεῖσθω ὡς Θεοτόκος ἀληθῆς οὕσα. ταῦτα αὐτοῦ ἐπιβοωμένου, καὶ τὴν Θεοτόκον Μαρίαν ἐπικαλουμένου, καὶ πᾶσι παρακλενομένου, καὶ δογματίζοντος ὡς χρὴ τιμᾶσθαι καὶ προσκυνεῖσθαι κυρίως Θεοτόκον τὴν ἀειπύρθενον, δεινῷ καὶ χαλεπῷ τὴν

sine tubarum sono adortus est quibus fugatis magnam victoriam reportavit; in urbem reversus armatus triumphum egit, bellum illud illustre dicens, quod nemo sibi restisisset, neque Romanorum caedes facta esset.

Telthrichus, Bulgarorum dux, comperto ex familiaribus suis regem consilia comperisse dolo usus ei scripsit "constitui aufugere et ad te venire, ut per me omnem Bulgariam expugnes; sed fidem mihi da, nihil me abs te passurum, et quos hic amicos habeas, ut per eos audeam ad te venire." rex mentis stupiditate et amentia ductus delatores illos significavit, quos statim ille re comperta gravissimo supplicio affecit. quod quum Constantinus audisset, barbam evulsit.

Rursus contra Bulgaros profecto rege carbunculi crura eius invaserunt; febris praeterea vehementi et ardentissima correptus Arcadiopoli, in lectica reversus est. Selymbriam quum venisset et usque ad Strongylum castellum navi vectus corpus eius et anima exstincta sunt. clamavit autem, vivum se sempiterno igni traditum esse propter deiparam Mariam, iussitque in posterum eam honorari et cele-

ἀθλίαν αὐτοῦ ψυχὴν ἀπέρρηξε μόρω. τὸν δὲ τῆς ἀρχιερω-
σύνης θρόνον κατέχεν Ἀναστάσιος, καὶ δεύτερος μετὰ τοῦ-
τον Κωνσταντῖνος ὁ ἀποκεφαλισθεὶς ἐν τῷ κνηγίῳ, τρίτος δὲ
μετὰ τοῦτον Νικήτας, πάντες αἰρετικοί.

Λέων ὁ υἱὸς τοῦ Κοπρωνύμου ὁ ἐκ τῆς Χαζάρας. 5

547ε Λέων ὁ ἐκ τῆς Χαζάρας, ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐβασίλευσεν ἔτη
πέντε. οὗτος ἤρξατο ἐφαπλοῦσθαι ἐπὶ τοῖς καταλειφθεῖσιν,
ἔξενμενισάμενος τοῖς ἐν τέλει καὶ τῷ λαῷ, εὐσεβῆς εἶναι προ-
ποιησάμενος καὶ φίλος τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν μοναχῶν,
προχειρισάμενος καὶ μητροπολίτας τινὰς καὶ μοναχοὺς ἐν 10
θρόνοις τισίν. εἰσελθόντες οὖν οἱ τῶν θεμάτων ἄρχοντες
σὺν τῷ πολλῷ πλήθει ἐν τῇ πόλει ἤτιούντο Κωνσταντῖνον τὸν
υἱὸν αὐτοῦ βασιλέα. ὁ δὲ διὰ τοὺς ἀδελφούς αὐτοὺς δεδιὼς
ἀντεδήλωσεν αὐτοῖς ὅτι ὁ υἱὸς μου μονογενὴς μοι ἐστι, καὶ
φοβοῦμαι τοῦτο ποιῆσαι, μὴ πως συμβῆῖ μοι θάνατος, καὶ 15
νηπίου αὐτοῦ ὄντος θανατώσῃτε αὐτὸν καὶ ἄλλον ἀντ' αὐτοῦ
προβάλλονται. οἱ δὲ μεθ' ὄρκων φορικτῶν ἐπληροφόρουν αὐ-
τὸν μὴ δέξασθαι ἄλλον βασιλέα ἐκτὸς αὐτοῦ. ἀπὸ δὲ τῆς
βαῖοφόρου ἕως τῆς μεγάλης πέμπτης τοῦτο ἤτιούντο. τῇ δὲ
ἀγίᾳ παρασκευῇ ἐκέλευσεν ὁμοῦσαι αὐτοὺς εἰς τὰ τίμια ξύλα 20
καὶ ὤμοσαν οἱ τε τῶν θεμάτων καὶ τῶν ἔσω ταγματῶν καὶ

11. Θεμάτων Cramerus Θεμάτων cod.

brari ut vere deiparam. ita igitur quum deiparam Mariam vocasset
omnibusque mandasset, ut venerarentur et adorarentur deiparam sem-
per virginem, gravi et misera morte animam efflavit. episcopatum
tenuit Anastasius, post hunc Constantinus, cui in circu caput absci-
sum postremo Nicetas, omnes haeretici.

LEO COPRONYMI FILIUS.

Leo Copronymi ex Chasara filius 5 annos regnavit. hic ab ini-
tio iis, qui relictī erant, benevolū se praestitit, magistratus et po-
pulum sibi conciliaturus et piū se simulans et deiparae monachis-
que amicū metropolitās quosdam fecit et monachis episcopatus ob-
tulit. adierunt eum legionum praefecti cum magno civium numero
postularuntque ut Constantinum filium regem designaret; ille vero
fratres timens, dixit, filium sibi esse unicum seque illud facere non
audere, ne si forte moreretur, relictum puerulum interficerent et
aliū pro eo regem crearent. illi autem gravissimo iureiurando se
obstrinxerunt, nullum aliū regem nisi eum se creaturos. hoc a pal-
marum die usque ad quintam feriam ante pascha petierunt; sacra

τῶν πολιτῶν πάντων τοῦ μὴ δέξασθαι βασιλέα ἐκτὸς Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου καὶ τοῦ σπέρματος αὐτῶν. καὶ τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ προεβάλετο Εὐδόκιμον ἀδελφὸν αὐτοῦ νουβελίσμιον, καὶ προῆλθε σὺν δυοῖν Καίσαροι καὶ τρισὶ νουβελισίμοις καὶ τῷ νέῳ Κωνσταντίνῳ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ τὰ ἐξ ἔθους ποιήσας σὺν τῷ πατριάρχῃ καὶ τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἀνῆλθεν εἰς τὸν ἄμβωνα. εἰσελθόντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ἀποθεμένων τὰ ἔγγραφα αὐτῶν ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ, εἶπεν ὁ βασιλεὺς “ἰδοὺ ἐκ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς χειρὸς τοῦ Χριστοῦ τὸν υἱὸν μου παραλαμβάνετε.” οἱ δὲ ἐβόησαν “Χριστὸς ἐγγύησον ἡμᾶς ὅτι ἐκ τῆς χειρὸς σου παραλαμβάνομεν τὸν κύριον Κωνσταντίνον εἰς βασιλέα, τοῦ διαφυλάττειν αὐτὸν καὶ ὑπεραποθνήσκειν αὐτοῦ καὶ τοῦ πατριάρχου, ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ.” καὶ προῆλθον ἐν τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ οἱ δύο βασιλεῖς σὺν δυοῖν Καίσαροι καὶ τρισὶ νουβελισίμοις.

Τῶν δὲ Ἀράβων ἐξελθόντων ἀποστειλας ὁ βασιλεὺς τὰ στρατεύματα ἐποίησεν νίκην μεγίστην. ἐν Σοφριαναῖς δὲ ἐλθὼν καὶ ποιήσας μαϊουμῶν ἐθριάμβευσε τὰ ἐπινίκια· ἐκεῖ γὰρ ἦν ἔθος τοὺς βασιλεῖς δέχεσθαι τὰ λάφυρα. τοῦ δὲ Νικήτα πατριάρχου, τοῦ ἀπὸ Σκλάβων καὶ εὐνούχων, τεθνηκότος προχειρίζεται πατριάρχης Παῦλος ὁ Κύπριος καὶ τίμιος, ὁ λόγῳ καὶ πράξει τετιμημένος.

Κατεμηνύθη δὲ τῷ βασιλεῖ ὡς ὅτι Θεοφάνης ὁ παπίας

3. προσῆλθε C

autem die Veneris iurare eos in sacra ligna iussit; et iuraverunt legiones et cohortes omnesque cives nullum se praeter Leonem et Constantinum eiusque filios regem electuros. magno sabbato Eudocimum fratrem nubelissimum fecit, et cum duobus Caesaribus tribusque nubelissimis et Constantino filio in ecclesiam venit et, cum ex more omnia cum patriarcha filioque fecisset, in ambonem ascendit. omni populo ingresso et professionibus fidei in altari depositis rex, “ecce,” inquit, “ex ecclesia et Christi manibus filium meum accipite;” illi exclamarunt, “Christus testis nobis esto, ex manibus tuis accipere nos Constantinum regem, eumque nos servaturos et pro eo et patriarcha morituros coram omni populo;” et venerunt in sanctam ecclesiam duo reges cum duobus Caesaribus tribusque nubelissimis.

Arabes quum invasissent, Leo exercitus misit magnamque victoriam reportavit. in Sophianas quum venisset et maiumam celebrasset, victor triumphavit; ibi enim mos erat reges spolia accipere. Niceta patriarcha Sclavo et eunucho mortuo patriarcha factus est Paulus Cyprius, vir praestantissimus. ob sermones actionesque venerandus.

Nunciatum est regi Theophanem palatii papiam et tres cubicu-

τοῦ παλατίου, καὶ κουβικουλάριοι τρεῖς σὺν αὐτῷ σέβονται καὶ προσκυνοῦσι τὰς τιμίας εἰκόνας, καὶ τὴν αὐτοῦ γαμετὴν Εἰρήνην παρέπεισαν ταύτας σέβεσθαι. ὁ δὲ βασιλεὺς ταῦτα ἀκούσας, καὶ τὴν ἐν αὐτῷ ἐγκεκρυμμένην κακίαν ἀπογυμνώσας, τούτους ἀνηλεῶς ἔτυψε καὶ λαθραίως φονεύσας ὁμολογητὰς πεποίηκε, τὴν δὲ γυναῖκα αὐτοῦ ἐξουδενώσας ἀπώσκατο, μὴ ἐγνωκῶς αὐτὴν ἔτι. ὁ δὲ Ἀαρὼν ὁ τῶν Ἀράβων βασιλεὺς ἐξελθὼν ἐν τοῖς θέμασι, καὶ κύστρα πολλὰ παραλαβὼν καὶ αἰχμαλωσίαν πολλὴν συναγαγὼν ὑπέστρεψε. ὁ δὲ αὐτὸς Λέων λιθομανῆς ὑπάρχων λίαν ἠγάσθη τοῦ στέμματος Μαν-10 ρικίου, καὶ λαβὼν ἐφόρεσεν αὐτὸ καὶ προῆλθεν. ὑποστραφέντος δὲ ἀπηνδρακώδη δεινῶς ἢ κεφαλὴ αὐτοῦ, καὶ σφοδροτάτῳ πυρετῷ συνεχόμενος καὶ φθειρόμενος ἐτελεύτησε, τῆς ἱεροσυλίας τὰ ἐπίχειρα κομισόμενος.

Κωνσταντῖνος ὁ υἱὸς τοῦ ἐκ τῆς Χαζάρης Λέοντος καὶ ἡ μήτηρ 15 αὐτοῦ Εἰρήνη.

Κωνσταντῖνος σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ Εἰρήνῃ ἐβασίλευσεν ἔτη δέκα, τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως ἐπ' αὐτῶν ἀναλαμπύσεως. μετὰ δὲ τεσσαράκοντα ἡμέρας τοῦ κρατῆσαι αὐτὴν μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, συμβούλιον ποιήσαν-20 τές τινες τῶν ἐν τέλει εὐφῆμισαν εἰς βασιλεία Νικηφόρον Καί-

17. Κωνσταντῖνος καὶ Εἰρήνη 5τε. ὁ Κωνσταντῖνος μόνος ζ καὶ μετὰ τὸ ἀποτυφλωθῆναι τοῦτον ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἔτη ε', ἦτοι 5τιζ.

larios venerari et adorare sancta simulacra et Irene uxori idem ut faceret persuasisse. hoc comperto occultam improbitatem rex aperuit, nam illos sine misericordia ferivit et clam interficiens martyres fecit, uxorem autem cum contemptu dimisit, neque iterum agnovit. Aaron autem Arabum dux contra legiones profectus multis castris expugnatibus multaque praeda potitus reversus est. Leo gemmarum avidus Mauricii coronam supra modum concupiscere coepit ablatamque gestavit in publicum progressus. inde domum reversi caput carbunculis graviter est affectum; vehementissima febris correptus et attritus e vita cessit sacrilegii praemium iustum consecutus.

CONSTANTINUS LEONIS FILIUS ET IRENE.

Constantinus cum Irene matre 10 annos regnavit, pietate et ecclesiastico ordine restituto. 40 dies postquam regnum cum filio adeptus est, quidam e magistratibus consilio inuito Nicephorum Caesarem, mariti eius fratrem, regem proclamarunt, quos Irene fustibus caesos,

σαρα τὸν ἀνδράδελφον αὐτῆς · οὓς δείρασα καὶ δημεύσασα
 ἐξώρισεν ἐν διαφόροις τόποις, τοὺς δὲ ἀνδραδέλφους αὐτῆς
 Καίσαράς τε καὶ νουβελισίμους ἀποκείρασα ἱερατεῦσαι καὶ
 μεταδοῦναι τῷ λαῷ πεποίηκεν ἐν τῇ ἑορτῇ τῆς Χριστοῦ γεν-
 5 νήσεως, ἐν ἣ καὶ προσελθούσα βασιλικῶς δημοσίᾳ σὺν τῷ υἱῷ
 προσήνεγκε τῇ ἐκκλησίᾳ τὸ ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἀρθρὸν
 στέμμα, ἐπικαλλωπισθὲν διὰ μαργαριτῶν.

Ἐν δὲ τῷ μακρῷ τείχει ἀνθρωπὸς τις ὀρῦντων εἶρε λάρ-
 νυκα καὶ τοῦτον ἀποσκευάσας εἶδεν ἄνδρα κείμενον μέγαν
 10 νεκρὸν, καὶ γράμματα ἐγκεκολαμμένα τῷ λάρνυκι γράφοντα
 ταῦτα “Χριστὸς μέλλει γεννᾶσθαι ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας,
 καὶ πιστεύω εἰς αὐτόν. ἐπὶ δὲ Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῶν
 βασιλέων πάλιν ὧ ἤλιε ὄψει με.”

Ἀπέστειλε δὲ Εἰρήνη πρὸς Κάρουλον τὸν ἑῷγα τῶν
 15 Φράγγων, ὅπως τὴν αὐτοῦ θυγατέρα νυμφεύσεται εἰς τὸν
 υἱὸν αὐτῆς. ἀλλὰ τοῦτου διασκευασθέντος φθόνῳ, ἤγαγε κό-
 ρην ἐκ τῶν Ἀρμενιακῶν ὀνόματι Μαρίαν, καὶ ἐξευξεν αὐτὴν
 Κωνσταντίνῳ τῷ υἱῷ αὐτῆς, ἄκοντα καὶ μὴ βουλόμενον διὰ
 τὴν σχέσιν ἣν εἶχε πρὸς τὴν Καρούλου θυγατέρα. Ἄρα ὡν
 20 δὲ ὁ τῶν Ἀράβων ἀρχηγὸς κατὰ τῆς πόλεως ἦλθεν ἐν μεγά-
 λῃ δυνάμει, καὶ περιεκάθισεν ἐν Χρυσόπολει. ὁ δὲ βασι-
 λεὺς πέμψας λαὸν τὴν λίμνην Βανῆς ἐκράτησε, καὶ εἰρήνην
 διὰ τοῦτο ὁ Ἄραβ ἐξαιτεῖται. συναρπασθέντες οὖν ἐπὶ τού-
 του ἄνευ λόγου, πρὸς αὐτὸν ἐξῆλθον Πέτρος μάγιστρος καὶ

bonis privavit et in varia loca relegavit; Caesares autem mariti fra-
 tres et nobilissimos raso capite sacerdotes fecit eosque natalicio Chri-
 sti festo sacris populum impertire coegit, quo die regio ornatu in
 publicum progressa obtulit ecclesia ablatam a marito coronam mar-
 garitis ornatam.

In magnis moenibus homo quidam inter fodendum in arcam in-
 cidit, in qua aperta magnum virum conspexit mortuum et verba ar-
 cae incisa haec: “Christus nascetur e Maria virgine, inque eum credo,
 Constantino autem et Irene regnantibus, rursus me, sol, videbis.”

Misit Irene ad Carolum, Francorum regem, ut filiam eius suo
 filio in matrimonium posceret. sed pacto invidia rupto, ex Armenia
 puellam nomine Mariam adduxit et Constantino filio uxorem dedit
 invito et nolenti, quod Caroli filiam praeferebat. Aaron, Arabum
 dux, magnis copiis contra urbem profectus Chrysopolim obsedit. rex
 exercitum misit et Banes lacu potitus est, quam ob rem Arabes pa-
 cem petiit; hac re decepti nulla sponsione facta Petrus magister, Stau-
 racius logotheta aliique plurimi magistratus ad eum exierunt, quos

Σταυράκιος λογοθέτης καὶ ἕτεροι πλείστοι τῶν ἐν τέλει, οἱτινες δέσμοι παρ' αὐτῶν ἐκρατήθησαν. διὕπερ ἀναγκασθέντες οἱ τῆς πόλεως, καὶ δῶρα πλείστα δόντες, ἀναλαβόμενοι τούτους εἰρήνην ἐποίησαν, καὶ ἀνεχώρησαν οἱ Ἄραβες. Σταυράκιον δὲ λογοθέτην ἀποστείλασα Εἰρήνη μετὰ δυνάμεως πολ-⁵λῆς κατὰ τῶν Σκλαβηνῶν ἐθνῶν ὑπέταξε πάντας καὶ ὑποφόρους ἐποίησε τῇ βασιλείᾳ. ἐξῆλθε δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἐν τῇ Θράκῃ μετ' ὀργάνων μουσικῶν καὶ λαοῦ πλείστου, καὶ ἀπῆλθον ἕως Βεροίας· καὶ ταύτην κτίσασα ἡ μήτηρ αὐτοῦ Εἰρηνούπολιν ἐπωνόμασεν. ἔκτισε δὲ καὶ τὴν¹⁰ Ἀγχιάλον, καὶ ὑπέστρεψε μετ' εὐφροσύνης.

Ὁ δὲ γε πατριάρχης Παῦλος ἀρρωστήσας καὶ τὴν ἐνθρόνῳ μετὰστασιν αὐτοῦ προγνούς, τὸν θρόνον καταλιπὼν, ἀπελθὼν ἀπεκείρατο ἐν τῇ μονῇ τῶν Φλώρου. ἀπέρχεται οὖν πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ, βουλόμενος μαθεῖν¹⁵ τῆς ὑποχωρήσεως τὴν αἰτίαν. ὁ δὲ μετὰ πολλῶν δακρύων ἔφη “εἶθε μηθ' ὄλλως ἐκάθισα ἐν τῷ θρόνῳ τῆς ἐκκλησίας, ἀπεσχισμένης ὑπαρχούσης ἐκ τῶν λοιπῶν ἁγίων θρόνων καὶ ἀναθεματιζομένης.” ταῦτα ἀκοίσαντες οἱ βασιλεῖς μετὰ συν-
θροπότητος καὶ κατηφείας ἀνεχώρησαν· καὶ ἀποστέλλουσι²⁰ πρὸς αὐτὸν πατρικίους ἀκοῦσαι τὰ παρ' αὐτοῦ λεγόμενα. πρὸς οὓς μετὰ παρρησίας ἐν τῷ τέλει τῆς διδασκαλίας εἶπεν “ἐὰν μὴ σύνοδος οἰκουμενικὴ γένηται καὶ τὸ σφάλμα διορθωθῇ τῆς πίστεως ἡμῶν, οὐκ ἔχετε σωτηρίαν.” οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν

ille in vincula coniecit; quare quum oppidani coacti multis muneribus oblati illos recuperassent et pacem fecissent, Arabes recesserunt. Stauracium logothetam cum magnis copiis contra Sclavenas gentes misit, omnesque subegit et imperio tributarios fecit. profectus est etiam rex cum matre et musicis instrumentis magnaque populi parte in Thraciam et usque ad Beroeam processit. hanc condidit mater eius et Irenopolin vocavit. condidit etiam Anchialum et cum gaudio rediit.

Paulus patriarcha morbo affectus quum mortem appropinquare videret, solium reliquit in Flori monasterium recessit, ubi crines tondit. ad eum rex cum matre se contulit, ut recedendi causam cognosceret. ille multum lacrimans respondit “utinam nunquam omnino ecclesiae solio insedissem a reliquis sacris solis avulsae et excommunicatae.” his auditis reges cum dolore et tristitia redierunt et patriarios ad eum miserunt, qui quae diceret cognoscerent. cum his libere locutus in fine admonitionis “nisi,” inquit, “oecumenicum concilium fit, et peccatum fidei nostrae compensatur, nulla est nobis salua.” ad quod illi “cur, inquirunt, quum crearent, subscripsisti, non te sacras

“καὶ ἵνα τί καθυπέγραψας ἐν τῷ χειροτονεῖσθαι σε τοῦ μη προσκυνεῖν τὰς ἁγίας εἰκόνας;” ὁ δὲ ἔφη “διὰ τοῦτο καὶ γὰρ θρηνῶ καὶ πρὸς μετάνοιαν φεύγω, δεόμενος ἵνα μὴ ὡς ἱερέα κολάσῃ ὁ Θεὸς καὶ ποιμένα, σιγήσαντα μέχρι τοῦ νῦν καὶ μὴ κηρύξαντα τὴν ἀλήθειαν τῷ φόβῳ τῆς μανίας ὑμῶν.” ταῦτα ἀκούσαντες ἀπῆλθον, ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς πολλὴν συζήτησιν. ἐν τούτοις οὖν τὴν μυσαρὰν διαπτύων αἵρεσιν, καὶ τὸν λόγον τῆς ἀληθείας κηρύσσων, ἐκοιμήθη ἐν εἰρήνῃ, πένθος καταλιπὼν τοῖς τε βασιλεῦσι καὶ τοῖς εὐσεβέσιν ἄνθρώποις· ἦν γὰρ σεβάσμιος πᾶν καὶ πάση ἀρετῇ κεκοσμημένος. αὐτ’ αὐτοῦ δὲ κεχειροτόνηται Ταράσιος ὁ ἀπὸ ἀσηκρήτης.

Διὰ οὖν βασιλικῆς παρακλήσεως ἀπὸ τε Ῥώμης καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων θρόνων καὶ τῶν ὑπὸ τὴν βασιλεύουσαν πόλεων πάντων ἐπισκόπων ἐν τῷ ναῶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐπισυναχθέντων τῇ βουλῇ καὶ παραινέσει Ταρασίου πατριάρχου, ὡς γενέσθαι σύνοδον εἰς τὸ προσκυνεῖσθαι τὰς ἁγίας εἰκόνας, τὰς περὶ συνόδου δὲ θείας γραφὰς εἰς ἐπήκοον τῷ βασιλεῖ καὶ τοῦ λαοῦ παντὸς ἀναφωνούντων, ἐστασίασαν κατ’ αὐτῶν οἱ τοῦ Κοπρωνύμου σχολάριοι, καὶ γυμνώσαντες τὰ ξίφη αὐτῶν τὸν σύλλογον διέλυσαν· οὓς οἱ βασιλεῖς ἀντίκα τῆς πόλεως ὑπέξαγαγόντες ἀόπλους προφάσει εὐωχίας εἰς τὰ Μαλάγινα πρὸς τὰς ἰδίας χώρας ἀτίμως ἐξήλασαν. τὸν δὲ θεῖον Ταράσιον οὖν τοῖς προρρηθεῖσιν ἐπισκόποις ἐν Νικαίᾳ ἀπο-

11. δὲ] γὰρ C πρωτασηκρήτης? 12. Σύνοδος ζ ἐν Βιδυνίᾳ ὑπὸ τῶν πατέρων κατὰ τῶν ἀθέων εἰκονομάχων καὶ κεντουκλάδων, ἔπει- τῆς Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης μητρὸς βασιλείας ὀγδόῃ.

images adoraturum?” ille “propter id ipsum,” inquit, “Iacrimo et ad poenitentiam confugio a deo precans, ne me ut sacerdotem et pastorem puniat, hucusque silentem, neque veritatem profitentem vestri furoris timore.” his auditis redierunt multum inter se disputantes. tum igitur impura haeresi reiecta veritatis verbum professus in pace mortuus est, regibus etque hominibus luctum relinquens; fuit enim omnino venerandus et omni virtute ornatus. creatus est in eius locum Tarasius e secretariis.

Regio mandato et Tarasii consilio et adhortatione ex Roma reliquisque sanctis solis et ex urbibus Cpoli subiectis omnes episcopi in St. apostolorum templum sunt arcesiti, ut concilium de adorandis imaginibus fieret, quumque de synodo sacra scripta ita ut rex et totus populus audire posset proclamassent, Copronymi scholarii contra eos surrexerunt et nudatis gladiis concionem dissiparunt. eos reges statim ex urbe eductos luxuriae specie inermes in Malagina in suas

στέλλουσι· και γενομένης συνόδου ἀπέλαβεν ἡ ἐκκλησία τὸν ἀρχαῖον αὐτῆς κόσμον, συνελθόντων πατέρων τὸ δεύτερον ἐν Νικαίᾳ τν', οἱ τὰς εἰκόνας σὺν τῷ σταυρῷ διωρίζαντο προσκυνεῖσθαι.

Φθόνῳ δὲ τινες φερόμενοι τῶν προσφιλῶν Εἰρήνης τῆς βασιλείσσης, βουλόμενοι οὗτοι τὰ πράγματα διοικεῖν, συνέβαλον τὴν μητέρα κατὰ τοῦ υἱοῦ πείσαντες αὐτὴν ὡς οὐκ ἔστιν ὠρισμένον παρὰ θεῶ τοῦ κρατῆσαι τὸν υἱόν σου· σὴ γὰρ ἔστιν ἡ βασιλεία. αὐτὴ δὲ ὡς ἄτε γυνὴ ἔξαπατηθεῖσα, στέργουσα δὲ καὶ τὸ φίλαρχον, ἐβεβαιώθη τῷ νοῦ οὕτως εἶναι, καὶ τῷ υἱῷ οὐδεμίαν ἔξουσίαν ἐνεχείρισεν. ὁ οὖν βασιλεὺς εἰκοσαετῆς ὢν καὶ ῥωμαλεώτατος πάνυ καὶ ἱκανὸς ἐν τοῖς πολέμοις ἔλυνετο μηδὲν ἔξουσιάζων, καὶ ἐμελέτησεν κατὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ. ἡ δὲ τοῦτο γνοῦσα παρὰ τοῦ Σταυρακίου τοὺς μὲν οἰκείους αὐτοῦ ἀνθρώπους πάντας τίψασα ἔξώρισεν, τὸν δὲ υἱὸν αὐτῆς πολλὰ λοιδορήσασα ἀπρόιτον ἐποίησεν· πάντα δὲ τὸν στρατὸν καὶ πάντας τοὺς ἐν τέλει ὁμόσαι πεποίηκεν ὅτι ἕως οὗ ζῆς, οὐ καταδεξόμεθα τὸν υἱὸν σου κρατῆσαι. Ἀρμενιοὶ δὲ μόνοι τοῦτο οὐ κατεδέξαντο, ἀλλὰ Κωνσταντῖνον καὶ Εἰρήνην ὡς ἐξ ἀρχῆς εὐφόμενοι. ἡ δὲ ἀπέστειλεν Ἀλέξιον δρουγγάριον τῆς βίγλης, ᾧ ἐπὶ κλην Μωσῆ, πρὸς τὸ πείσαι αὐτούς. οἱ δὲ τοῦτον κρατήσαντες αὐτὸν ἄρχειν αὐτῶν προεβάλλοντο, τὸν ἴδιον στρατηγὸν φρουρή-

3. στρατῷ C

5. τῶν om C

terras cum ingnomina ablegarunt; Tarasium autem cum nominatis episcopis Nicaeam miserunt. facto concilio ecclesia pristinum splendorem recuperavit, quum iterum Nicaeae 350 patres convenissent, qui imagines et crucem venerandas esse constituerunt.

Invidia quidam ducti ex Irenae amicis, ut sibi rerum administrationem vindicarent, matrem et filium committunt, Irenae persuadentes, non esse a deo destinatum, filium eius regnare, sed ipsius esse imperium. illa utpote mulier decepta, imperandi alioquin cupida, ita fieri animo suo informavit, neque ullam filio potestatem concessit. rex autem annuum iam agens vigesimum, viribus valentissimus, nihil se posse aegre ferens contra matrem quaedam machinabatur. quod quum illa a Stauracio comperisset, ministros eius omnes verberibus caesos relegavit filiumque graviter conviciis insectata prodire in publicum vetuit; omnem autem exercitum omnesque magistratus iuri iurando adegit, ipsa viva filio imperium se non delaturos. Armeniaci autem soli id recusarunt et Constantinum et Irenen ut ab initio imperatores salutaverunt. ad eos sedandos regina Alexium, vigiliae praefectum, cui Mosele cognomen, misit; illi vero hunc ceperunt, ducem

σαιτες, Κωνσταντινον μόνον εὐφήμουν. τοῦτο δὲ μαθόντες
 καὶ οἱ τῶν λοιπῶν θεμάτων λαοὶ ὁμοίως εὐφήμουν, τοῦ δια-
 βόλου τὴν τοιαύτην ἄρνησιν καὶ ἐπιорκίαν τοῖς ἀνθρώποις
 ὑποβαλόντος. φοβηθεῖσα δὲ ἡ Εἰρήνη τὸ τοῦ λαοῦ ὄρημα
 5 ἔξαπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτῆς πρὸς τὸ στράτευμα. αὐτοὶ δὲ
 τοῦτον αὐτοκράτορα εὐφήμησαν, τὴν μητέρα αὐτοῦ ἀποκη-
 ρύξαντες, τὸν δὲ Ἀλέξιον ἐκύρωσαν στρατηγὸν τῶν Ἀρμενια-
 κῶν. ὑποστρέψας δὲ ἐν τῇ πόλει, Σταυράκιον καὶ Ἀέτιον
 πρωτοσπαθαρῖους καὶ οἰκείους αὐτῆς ἀνθρώπους ἀηλεῶς τύ-
 10 ψας ἔξώρισεν, ὡσαύτως καὶ τοὺς λοιποὺς οἰκείους αὐτῆς εὐ-
 ρούχους· αὐτὴν δὲ μετὰ ἀπαθειῶν ἐκάθισεν ἐν τῷ οἴκῳ τῷ
 Ἐλευθερίου, ἣ αὐτὴ ἠκοδόμησεν, ἐν ᾧ καὶ τὰ πλεῖστα χρή-
 ματα κατέκρυψεν.

Ἐγένετο δὲ καὶ ἐμπρησμός, καὶ ἐκάη ὃ τε τρίκλινος τοῦ
 15 πατριαρχείου ὃ λεγόμενος Θωμαῖτης, καὶ αἱ καμάραι αἱ ὑπο-
 κάτω, ἐνθα ἀπέκειντο καὶ τὰ σχέδη πάσης γραφῆς, ἃ ἠρμή-
 νευσεν ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος· καὶ διῆλθεν ἡ φλόξ
 ἕως τοῦ μιλίου καὶ τοῦ κοιαιστωρίου, πανταχόθεν ἐπινεμομέ-
 νη, ἕως οὗ πάντα κατέκαυσεν. ὃ δὲ βασιλεὺς ἐξῆλθε κατὰ
 20 Βουλγάρων, καὶ τούτους ληισάμενος καὶ νικήσας ὑπέστρεψεν.
 ὡσαύτως καὶ ἐν Ταρσῷ μετὰ στρατοῦ πολλοῦ ἀπῆλθε κατὰ
 Ἀράβων, καὶ πολλοὺς αἰχμαλωτίσας ὑπέστρεψεν. πυρακλη-
 θεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῆς ἰδίας μητρὸς καὶ πολλῶν τῶν ἐν

6. εὐφημήσαντες C 13. Κωνσταντίνος μόνος ἐτι ἐπί.

suum fecerunt, proprio duce in vincula coniecto, et Constantinum so-
 lum regem salutarunt. qua re comperta reliquae legiones idem fece-
 runt, diabolo haec mendacia et periuria hominibus suggerente. Irene
 militum impetum metuens filium ad exercitum misit, quem illi impe-
 ratorem fecerunt, abrogato matri imperio; Alexium autem Armenia-
 corum ducem crearunt. rex in urbem reversus Stauracium et Aetium,
 primos spatharios et reginae domesticos, itemque reliquos eius dome-
 sticos eunuchos gravissime verberatos relegavit; ipsam matrem data
 securitate in Eleutherii domo collocavit, quam ipsa aedificaverat, quo
 et plurimum auri abdiderat.

Incendio facto patriarchae triclinium, quod Thomaitis dicebatur
 consumptum est et camerae subiectae, ubi schedae totius scripturae
 servabantur, quam St. Ioannes Chrysostomus interpretatus erat; gras-
 sata est flamma usque ad milliarium et quaestorium, omnia consu-
 mens donec nihil supererat. rex contra Bulgares profectus inde spo-
 lia et victoriam reportavit. item Tarsum cum magno exercitu profe-
 ctus contra Arabes multos captivos inde reduxit. admonitus rex a
 matre multisque magistratibus, ut rursus eam reginam declararet, ut

τέλει αὐθις ἀναγορεύει αὐτὴν εὐφημεῖσθαι, ὡς ἐξ ἀρχῆς, Κωνσταντῖνον καὶ Εἰρήνην, τοῖς πᾶσι δισκελεύσατο. καὶ πάντες μὲν πειθαρχοῦσιν, Ἀρμενιοὶ δὲ μόνοι στασιαζοῦσι, καὶ ἐπιζητοῦσιν Ἀλέξιον τὸν Μουσηλέ, ὃν ἐτίμησε πατρίκιον καὶ μεθ' ἑαυτοῦ εἶχεν ὁ βασιλεὺς. τοῦτον οὖν διὰ τὴν τοιαύτην ἐπιζήτησιν καὶ διὰ τινὰς λόγους οὓς ἤκουεν, ὡς μέλλειν βασιλεύειν αὐτόν, δείρας καὶ κουρεύσας ἐν εἰρκτῇ ἀπέκλεισε. τῶν δὲ ταγμάτων καὶ θεμάτων ἐν τῇ πόλει ἐπισυναχθέντων, ἐβούλοντο ποιῆσαι Νικηφόρον τὸν τῶν ἀποκαισάρων εἰς βασιλέα. τοῦτο γνοὺς καὶ ἀποστείλας ἐξήγαγεν ἀμφοτέρους τοὺς υἱοὺς Κωνσταντῖνου τοῦ πάππου αὐτοῦ ἐν τῷ ἁγίῳ Μάμαντι, καὶ τὸν μὲν Νικηφόρον δεινῶς ἐτύφλωσε, Χριστοφόρον δὲ καὶ Νικήταν, Ἀνθιμον καὶ Εὐδόκιμον ἐγλωσσοκόπησιν ἐν αὐτοῖς δὲ καὶ Ἀλέξιον τὸν Μουσηλέ ἐτύφλωσε, πεισθεὶς ταῖς μητρικαῖς εἰσηγήσει. τοὺς δὲ Ἀρμενιοὺς χειρωσάμενος καὶ πολέμῳ τροπωσάμενος, τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν ἐποιήλιον, ἐπιγράψας εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῶν μέλανι κεντητῷ "Ἀρμενιᾶκὸς ἐπίβουλος," ἔξορίσας αὐτοὺς ἐν τε Σικελίᾳ καὶ ταῖς λοιπαῖς νήσοις.

Μισήσας δὲ ὁ βασιλεὺς τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα Μαρίαν²⁰ ὑποβολῇ τῆς ἑαυτοῦ μητρὸς, ἐφιεμένης τῆς ἀρχῆς, πρὸς τὸ μισηθῆναι αὐτόν, ἐξεβιάσατο αὐτὴν. τοῦ ἀποκείρασθαι, ἐμνηστεύθη δὲ παρανόμως Θεοδότῃ κουβικουλαρίᾳ, καὶ ἔστεψεν αὐτήν. ἀπέσχισε δὲ τοῦ πατριαρχείου Πλάτων ὁ τοῦ Σαδου-

1. αὐτήν, καὶ εὐφ.?

10. τοῦτον C

ab initio Constantinum et Irenen reges salutari iussit; atque quum omnes obedirent Armeniaci seditionem fecerunt, et Alexium Musele postularunt, quem patricii dignitate rex ornaverat et apud se habebat. hunc igitur quia ab illis postulatum videbat et regnaturum a quibusdam audierat verberatum et tonsum in custodiam coniecit. coactae autem in urbem legiones Nicephorum Caesarem regem facere voluerunt. hac re cognita duos Constantini patris filios in sacrum Mamantem abduxit atque Nicephorum misere excaecavit, Christophorum, Nicetam, Anthimum et Eudocimum linguis excisis mutilat; una cum iis Alexium Musele excaecavit matris consilio obsecutus; Armeniacos superavit fugavitque et principes eorum punivit in facie eorum nigris notis his verbis expressis "Armeniacus insidiator;" tum eos in Siciliam reliquasque insulas relegavit.

Rex odio Mariae uxoris ductus matris imperium affectantis hortatu, quo odiosum eum redderet, tondi eam iussit et contra legem Theodotam cubiculariam in matrimonium duxit et coronavit. Plato

κίονος ἡγούμενος καὶ λοιποὶ διὰ τὸ κοινωνῆσαι τὸν βασιλέα
 ἰέρου γάμου. εἰς οὓς πολλὰς θλίψεις ἐνεδείξατο ὁ βασι-
 λέυς. ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ ὑπερασπίζετο αὐτῶν ὡς τὸν υἱὸν
 μισούντων. Καρδαμος δὲ ὁ κύριος Βουλγαρίας ἔγραψε τῷ
 5 βασιλεῖ “ἡ τέλεσόν μοι πάκτα, ἡ ἔρχομαι ἕως τῆς χρυσοῦς
 πόρτης.” ὁ δὲ βασιλεὺς βαλὼν καβαλίνας ἐν μαντιλίῳ ἔπεμ-
 ψεν αὐτῷ, εἰπὼν “οἶα δὴ σοι πρόπει πάκτα, ἀπέστειλα. γέ-
 ρων δὲ εἶ, καὶ οὐ θέλω κοπωθῆναί σε ἕως τῶν ὠδε, ἀλλ’
 ἐγὼ ἔρχομαι πρὸς σέ.” καὶ λαὸν συναθροίσας καὶ ἐξεληθῶν ὁ
 10 βασιλεὺς ἐδίωξεν αὐτὸν ἕως τὰ ἴδια.

Ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ θωπεύσασα πάντας καὶ δωρεῶν ὑπο-
 σχέσειν ἐλκύσασα πρὸς ἑαυτὴν ἐτήρει ἡμέραν ἐπιτηδεῖαν
 πρὸς τὸ μοναρχῆσαι. τοῦ οὖν βασιλέως ἐξεληθόντος κατὰ
 Ἀράβων, τοῦ λαοῦ παρητοιμασμένου ὄντος τοῦτον κρατῆσαι
 15 ἐπὶ τε τῇ ὑποθέσει τῆς μητρὸς καὶ τῇ παρανομίᾳ τῆς γυναι-
 κός, δι’ ἧς μισητὸς ἐγένετο, πείθουσιν αὐτὸν οἱ μεγαστᾶνες αὐ-
 τοῦ ὑποστρέφειν ἐν τῇ πόλει, εἰσηγήσει τῆς μητρὸς. καὶ δὴ
 παραγενόμενον ἐν τῷ παλατίῳ, τῆς μητρὸς αὐτοῦ μὴ πα-
 ρουσίας, ἀπέκλεισαν αὐτὸν οἱ μεγαστᾶνες καὶ σύμβουλοι τῆς
 20 μητρὸς αὐτοῦ ἐν τῇ προφύρᾳ ἐν ἣ ἐγεννήθη, καὶ ἐκτυφλου-
 σιν αὐτὸν, τῆς μητρὸς αὐτοῦ τοῦτο βουλευσαμένης. ἐσκοτί-
 σθη δὲ ὁ ἥλιος ἐπὶ ἡμέρας δεκαεπτὰ, ὥστε καὶ τὰ πλοῖα
 πλανᾶσθαι, καὶ λέγειν πάντας ὅτι διὰ τὴν τοῦ βασιλέως τυ-
 φλωσιν ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος. ἀλλ’ ὄρα τὰ τοῦ Θεοῦ ἀνεξερευνήτα

7. δὴ] δεῖ C

Saducionis praefectus aliique a patriarchae societate recesserunt, quod
 aliam rex duxerat; eos varie rex vexavit; mater autem utpote filio
 infensos defendit. Cardamus, Bulgariae princeps, regi scripsit “aut
 pacta mihi persolve, aut usque ad anream portam accedam.” ei rex
 stercora in mantillium coniecta misit addens “quas tibi decet mit-
 tere, misi; sed senex es; nolo igitur te huc proficiscendo fatigari,
 sed ipse ad te veniam.” coacto exercitu profectus eum usque in
 suam terram profligavit.

Sed mater regis omnes ambiendo et donis sibi devinxit et ido-
 neum potiundi imperii diem quaesivit. profecto igitur contra Arabes
 rege, quum paratus esset populus eum deserere, reginae machinatio-
 nibus et iniusto matrimonio excitatus, suaserunt ei nobiles, ut in ur-
 bem rediret matris hortatu. quum in palatium venisset, absente ma-
 tre proceres et reginae consultores eum in vincula coniecerunt in
 Porphyram, ubi natus fuerat eumque matris iussu excaecarunt. sol
 tunc per 17 dies obscuratus est, ita ut naves de cursu aberrarent, di-
 cerentque omnes propter caecatum regem solem obscurari. sed vide

κρίματα. μετὰ γὰρ τὰ πέντε ἔτη τῷ αὐτῷ μηνὶ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐν ἣ ἀπετύφλωσε τοὺς ἰδίους Θεῖους καὶ Ἀλέξιον τὸν Μουσηλέ, ἀποτυφλοῦνται καὶ αὐτὸς ὁ Κωνσταντῖνος. ἐκράτησε δὲ Εἰρήνη μόνη τὴν βασιλείαν. ἑστασίασαν δὲ οἱ αὐτῆς ἀνδράδελφοί, καὶ ἐξώρισεν αὐτοὺς ἐν Ἀθήναις· οἱ καὶ 5 κείθεν βουλευσάμενοι περὶ βασιλείας ὑπὸ τῶν ἐντοπίων ἀνηρέθησαν, καὶ ἠφανίσθη τὸ τοῦ μισροῦ Κωνσταντίνου γένος.

Τῇ δὲ δευτέρᾳ τοῦ ἁγίου πάσχα ἀπελθοῦσα ἡ βασιλισσα ἐπὶ τῇ κατὰ τύπον γινομένῃ προελεύσει εἰς τοὺς ἁγίους ἀποστόλους, τῇ δείλῃ προῆλθεν ἐν ὀχλήματι χρυσῷ ἐποχου.¹⁰ μὲνη τέσσαρσιν ἵπποις λευκοῖς, κρατουμένοις ὑπὸ πατρικίων, ῥίψασα ὑπατεῖαν ἐν τῇ μέσῃ πολλήν. νοσηράσης δὲ τῆς βασιλίσσης ἐδηλώθη αὐτῇ ὅτι Σταυράκιος στάσιν κατὰ σοῦ μελετᾷ. ἡ δὲ ἐν τῷ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνῳ σελέντιον ποιήσασα ἐξεφώνησε μὴ προέρχουσαι Σταυρακίῳ τινὰ τῶν ἀρχόντων.¹⁵ Ἀέτιος δὲ ὁ σὺν αὐτῷ παραδυναστεύων, φθονῶν Σταυράκιον, εἰς ἑαυτὸν τὸ κράτος μετεχειρίζετο. τούτων δὲ οὕτως ὄντων Νικηφόρος πατρικίος καὶ γενικὸς ἐτυράνησε κατ' αὐτῆς μετὰ συμβουλῆς Νικήτα πατρικίου καὶ Σισιννίου τῶν ἀδελφῶν, τῶν ἐπιόρκων καὶ δολερῶν Τριφυλίων, καὶ Λέοντος πατρικίου²⁰ τοῦ τεσσαρακονταπήχως, καὶ Γρηγορίου πατρικίου τοῦ Μουσαλακίου, καὶ ἑτέρων τινῶν τῶν ἐν τέλει· οἱ καὶ ἐλθόντες ἐν τῇ Χαλκῇ, ὥρα τετάρτη τῆς νυκτός, ἀπατήσαντες τοὺς

4. βασιλεύει Εἰρήνη μόνη ἔτη ε' m.

15. τινὶ C

occulta dei iudicia; nam post 5 annos eodem mense eodemque die, quo avunculos suos et Alexium rex excaecaverat, ipse Constantinus est excaecatus. Irene autem sola regno potita est. cuius mariti fratres seditiōnem moliti Athenas in exilium missi sunt; ubi quum de imperio potiundo consilia inirent, ab incolis sunt occisi. hoc modo impuri Constantini genus extinctum est.

Altero sancti paschalis die regina facta ex more processione in St. apostolorum ecclesiam se contulit et sub vesperam aureo curru annos 4 equis albis tracto in publicum provecta est, tenentibus equos patriciis multumque pecuniae in populum sparsit. aegrotanti reginae nuntiatum est, Stauracium seditiōnem moliri, qua re audita in Iustiniani triclinio silentio facto vetuit quemquam ex magistratibus Stauracium convenire. Aëtius autem cum eo imperium exercens invidia Stauracii in se potentiam studebat deferre, quae quum ita essent Nicephorus patricius et aerario praepositus rebellavit contra eam consilio Nicetae patricii et Sisinnii fratrum, periurorum et doloſorum Triphyliorum, Leonis patricii tessaſarcontapechis, Gregorii patricii Musalacii aliorumque magistratuum. hi quarta noctis hora

φύλακας ὡς παρὰ τῆς Ἀυγούστης ἀπεστάλησαν, εἰσῆλθον ἐν τῷ παλατίῳ, καὶ διὰ τῆς νυκτὸς κατὰ πάσης τῆς πόλεως τὴν ἀναγόμενοι αὐτοῦ ἐποίησαντο, τοὺς φύλακας περιστήσαντες ἐν τῷ παλατίῳ τῶν Ἐλευθέρων φυλάττειν Εἰρήνην. ὄρθρου δὲ μεταστειλάμενος ἀπέκλεισεν αὐτὴν ἐν τῷ παλατίῳ καὶ σὺν τῷ προῆλθεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπὶ τῷ στεφθῆναι τὸν ἀλισηῖον, Ταρασίου ἔτι τὸν θρόνον κατέχοντος.

Νικηφόρος ὁ ἀνδράδελφος Εἰρήνης ὁ ἀπὸ γενικῶν.

Νικηφόρος ὁ ἀνδράδελφος Εἰρήνης ἐβασίλευσεν ἔτη ἡ
 10 μῆνας θ'. οἱ δὲ ὄχλοι ἐπαρῶντο καὶ τὸν στέφοντα καὶ τὸν
 στεφόμενον. χρησιότητα δὲ ὑποκρινόμενος παρηγόρει τὴν βα-
 σίλισσαν, ὡς πᾶσαν αὐτῆς ἀνάπαισιν ποιήσειεν, εἰ τοὺς θη-
 σαυροὺς αὐτῆς καταμηνύσειεν αὐτῷ. ἡ δὲ συνετῶ τῷ φρο-
 15 νήματι πρὸς τὸν χθὲς μὲν δοῦλον ἐπίορχον σήμερον δὲ τυ-
 βραννον ἔφη “ἐγὼ μὲν, ὦ ἄνθρωπε, θεὸν εὐεργέτην ἠγοῦμαι,
 τὸν ὑψώσαντά με εἰς ταύτην τὴν βασιλείαν, ταῖς δὲ ἐμαῖς
 ἁμαρτίαις τὴν κωθαιρίσιν ἐμαντῆ προσάπτω. ἐν πᾶσι δὲ τούτοις
 εἴη τὸ ὄνομα κυρίου εὐλογημένον. οὐ μὴ δὲ ἀγνοῆς τὰς κα-
 20 λῦτως εἶχον τοῦ ἀνελεῖν σε. ἀλλὰ τὸ μὲν τοῖς σοῖς ὄρκοις
 πειδομένη, τὸ δὲ φειδομένη σου, πάντα παρελογισάμην, τῷ
 θεῷ ἀποδοῦσά σε, δι’ οὗ βασιλεῖς βασιλεύουσι καὶ δυνάσται
 κατεξουσιάζουσι. καὶ τὰ νῦν ὡς εὐσεβῆ σε καὶ ἐκ θεοῦ

ad Chalcem venerunt custodibus deceptis, tanquam ab Augusta missi essent, in palatium intrarunt et nocte per totam urbem eum imperatorem declaraverunt, positis circa Eleutherorum palatium custodibus ad Irenen abductam. mane abductam eam in palatio inclusit, et ita in ecclesiam se contulit ut peccatorem coronaret, patriarcha tum etiam Tarasio.

NICEPHORUS.

Nicephorus Irenes mariti frater 8 annos 9 menses regnavit. populus imprecationibus coronantem et coronatum prosecutus est simulans probitatem reginae omnem tranquillitatem promisit, si thesaurus sibi indicasset. illa autem ei qui heri perierus servus, hodie tyrannus erat haec dixit “equidem dei beneficio credo me esse ad regiam dignitatem evectam, meis vero delictis meruisse, ut eo exciderem; sed in his omnibus domini nomen laudetur. me autem ignores insidias tuas ad me fuisse delatas, quibus si fidem fecissem facile te occidere potuissem; sed iuramentis tuis confisa et tibi parcens omnia neglexi deo te relinquens, per quem regnant reges, et principes dominantur.

προβληθέντα εἰς βασιλείαν προσκυνῶ, καὶ αἰτοῦμαι φείσασθαι μου τῆς ἀσθενείας καὶ συγχωρῆσαί μοι τὸν ὑπ' ἐμοῦ κτισθέντα τὸν Ἐλευθερίου οἶκον εἰς ψυχαγωγίαν τῆς ἀσυγκρίτου μου συμφορᾶς." ὁ δὲ ἔφη "καὶ εἰ τοῦτο θέλεις σοι γυνέσθαι, ὁμοσόν μοι μὴ ἀποκρύψαι τι τῶν θησαυρῶν, καὶ 5 πᾶσάν σου θεραπείαν ποιῶ." ἡ δὲ ὤμοσεν αὐτῷ, ὑποδείξασα καὶ πλοῦτον πολύν. ὁ δὲ τοῦ ποθουμένου τυχῶν παρευθὺ ἐξώρισεν αὐτὴν ἐν τῇ Πριγκίπῃ τῇ νήσῳ, ὃ αὐτὴ ὠκοδόμησεν εἰς μονήν. ἰδὼν δὲ πάντας τοὺς ἐν τέλει λυπουμένους ἐπ' αὐτῇ διὰ τὴν ἀπλησίαν αὐτοῦ, φοβηθεὶς, καίπερ βαρυτά- 10 του χειμῶνος ὄντος, ἐξώρισε τὴν αὐτὴν τὴν Εἰρήνην ἐν Λέσβῳ τῇ νήσῳ φρουρεῖσθαι. προσελάβετο δὲ Κωνσταντῖνον υἱὸν αὐτῆς, ὃ καὶ ὑπέδειξεν αὐτῷ τὸν ἀνακτισθέντα πλοῦτον ὑπὸ ὀρθομαρμαρώσεως, τὸν νῦν ἐν τῷ σίγματι ὄντα. Νικήταν δὲ τὸν Τριφύλιον ὃ αὐτὸς Νικηφόρος φαρμάκῳ ἀνέειλε. 15 Βαρδάνης δὲ ὁ πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τῶν ἀνατολικῶν θεμάτων, ὃς γὰρ τοῦτο πολλὰ παρητήσατο, διαδραῖναι δὲ μὴ δυναθεὶς, βίᾳ κατελθὼν ἐν Χρυσοπόλει, εἶτα φοβηθεὶς τὸν θεόν, μὴ πως δι' αὐτοῦ ἰγένηται σφαγὴ Χριστιανῶν, λαβὼν παρα- Νικηφόρου λόγον ἀπαθείας, νυκτὸς λάθρα τοῦ λαοῦ ἤλθε πρὸς 20 τὴν μονὴν Ἡρακλείου ἐν τῷ Καταβόλῳ, καὶ παρευθὺ γέγονε μοναχός. ἐρχόμενος δὲ διὰ τοῦ σταλέντος βασιλικοῦ χελανδίου ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ εἰς τὸ μοναστήριον αὐτοῦ, ὃ ἦν αὐτὸς προκατασκευάσας, τυφλοῦται, Λυκαόνων τινῶν τοῦτο κατὰ

nunc tibi ut pio et per deum ad imperium evecto supplico petens, ut valetudini meae parcas mihique permittas in Eleutherii domum a me aedificatam concedere, ut gravissimae calamitatis solatium habeam." respondit ille "hoc si fieri vis, iura nihil te ex thesauris celaturam, quo facto omni re tibi gratificabor." hoc illa iuravit multasque opes ei monstravit; quas ille adeptus statim eam in principis insulam relegavit, in monasterium, quid aedificaverat. cernens autem magistratus omnes aegre ferre aviditatem suam, timore impulsus vehementissimo hieme Irenen in Lesbum insulam relegavit. admisit ad se filium eius Constantinum, qui ei thesaurum sub marmoreo muro additum monstravit, qui est nunc in sigmate. Nicetam Triphylium idem Nicephorus veneno sustulit. Bardanes patricius legionum orientalium dux, qui hoc multum est deprecatus, quum aufugere non posset, coactus est Chrysopolin se conferre; tum deum veritus, ne sua causa caedes fieret Christianorum, accepto a Nicephoro impunitatis promisso, nocte clam populo in monasterium Heracliei in Catabolo ivit, statimque monachus est factus. tum in misso regio chelandio profectus

γνώμην τοῦ βασιλέως ποιησάντων. διὸ καὶ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ἵποκρίσει, ὡς δῆθεν λύπη συσχεθεῖς, πάντας μεθ' ὄρκων ἐπληροφόρει ἀναίτιον αὐτὸν εἶναι τοῦ τοιούτου δράματος.

Ἐφ' οὗ ὁ τῶν Σαρακηῶν ἀρχηγὸς ἐξεληθὼν παρεγένετο ἐν τῷ Ἀμορίῳ. ἐξῆλθε δὲ Νικηφόρος πρὸς τὸ Δορύλαιον, δηλώσων τῷ πρωτοσυμβούλῳ ταῦτα. “ἵνα τί ἐπιχαίρετε ταῖς ἀδικίαις καὶ ταῖς αἵματοχυσίαις, μὴ ἀρκούμενος εἰς τὰ ἴδια, ἀλλὰ παραβαίνεις ὄρους ἀρχαίους καὶ πατρῶους; ποῖος γάρ σοι προφήτης θεὸς ταῦτα ποιεῖν ἐδίδαξεν; οὐχὶ Μαχόμετ ὁ 10 προφήτης σου παρηγγεῖλε Χριστιανὸν ὡς ἀδελφὸν ἔχειν καὶ λέγειν; μὴ γὰρ ὁ πάντων δημιουργὸς θεὸς καὶ προνοητὴς ἀμφοτέρων αἵμασιν ἀνθρώπων ἀδίκως ἐκχυνομένοις χαίρει; μὴ γένοιτο. ἢ ἀργυρίου καὶ χρυσοῦ καὶ λοιπῶν ὑστερούμενος ἐξῆλθες ἀδικῆσαι τοὺς μηδὲν ἀδικήσαντάς σε; καίτοι γε 15 τὰ κάλλιστα καὶ δυσπόριστα καὶ ἡμῶν ἐπέραστα κατὰ κόρον ἔχεις· αὐτίκα παρεξομεν φιλοστοργίας τρόπῳ. μὴ τοίνυν ὡς ἀθάνατοι καὶ ἄθεοι κατ' ἀλλήλων ἀντιστρατεωόμεθα, καὶ τὸν ἐκ δαιμόνων κατὰ τῶν ἀνθρώπων πόλεμον ἐκ φθόνου μιμώμεθα, γινώσκοντες ὅτι μικρὸν ὑστερον τελευτήσομεν καὶ 20 πρὸς κριτὴν ἀδέκαστον ἀπελευσόμεθα, ὃς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.” ταῦτα τοῦ βασιλέως Νικηφόρου ἀποστειλαντος μετὰ δώρων τινῶν, ὃ Ἄραψ ἀγαθουθεῖς καὶ ἀν-

in monasterium suum in Prota insula, id quod ipse effecerat, excasatus est, Lycaonibus quibusdam ex mandato regis rem perficientibus. id factum sibi dolere simulans iure iurando omnibus persuasit, non esse se eius facti auctorem.

Sub eo Saracenorum dux Amorium cum exercitu venit; Nicephorus Dorylaeum profectus est primo consultori haec nuntiaturus, “quousque iniustitia et caedibus gaudes non tuo contentus et antiquas paternasque pactiones laedens? qui enim divinus propheta haec te facere docuit? nonne Machomet, propheta tuus, Christianum te fratrem habere et dicere iussit? an omnium opifex deus utrorumque curam gerens sanguine hominum iniuste fuso delectatur? ne fiat. an auro, argento aliisque rebus indigens profectus es, ut laederes eos, a quibus non es laesus? atqui rerum pretiosissimarum a nobis maxime optatarum paratuque difficilium abunde possides; sed statim eas benigne tibi praebebimus. ne igitur tanquam immortales neque deo subditi inter nos pugnemus et malorum daemonum in homines bello imitemur, scientes paulo post nos mouituros et coram incorrupto iudice comparituros, qui cuivis dignam suorum factorum mercedem reddet.” his litteris a Nicephoro rege cum donis missis placatus Ara-

Σταυράκιος λογοθέτης καὶ ἕτεροι πλείστοι τῶν ἐν τέλει, οἵτινες δέσμοι παρ' αὐτῶν ἐκρατήθησαν. διόπερ ἀναγκασθέντες οἱ τῆς πόλεως, καὶ δῶρα πλείστα δόντες, ἀναλαβόμενοι τούτους εἰρήνην ἐποίησαν, καὶ ἀνεχώρησαν οἱ Ἄραβες. Σταυράκιον δὲ λογοθέτην ἀποστείλασα Εἰρήνη μετὰ δυνάμεως πολλῆς κατὰ τῶν Σκλαβηνῶν ἔθνῶν ὑπέταξε πάντας καὶ ὑποφόρους ἐποίησε τῇ βασιλείᾳ. ἐξῆλθε δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἐν τῇ Θρακίᾳ μετ' ὀργάνων μουσικῶν καὶ λαοῦ πλείστου, καὶ ἀπῆλθον ἕως Βεροίας· καὶ ταύτην κτίσασα ἡ μήτηρ αὐτοῦ Εἰρηνούπολιν ἐπωνόμασεν. ἔκτισε δὲ καὶ τὴν Ἰγχιάλον, καὶ ὑπέστρεψε μετ' εὐφροσύνης.

Ὁ δὲ γε πατριάρχης Παῦλος ἀρρωστήσους καὶ τὴν ἐνθρόνῳ μετὰστασιν αὐτοῦ προγνούς, τὸν θρόνον καταλιπὼν, ἀπελθὼν ἀπεκείρατο ἐν τῇ μονῇ τῶν Φλώρου. ἀπέρχεται οὖν πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ, βουλόμενος μαθεῖν τῆς ὑποχωρήσεως τὴν αἰτίαν. ὁ δὲ μετὰ πολλῶν δακρύων ἔφη "εἶθε μηδ' ὄλωσ ἐκάθισα ἐν τῷ θρόνῳ τῆς ἐκκλησίας, ἀπεσχισμένης ὑπαρχούσης ἐκ τῶν λοιπῶν ἁγίων θρόνων καὶ ἀναθεματιζομένης." ταῦτα ἀκούσαντες οἱ βασιλεῖς μετὰ σκωθροπότητος καὶ κατηφείας ἀνεχώρησαν· καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτὸν πατρικίους ἀκοῦσαι τὰ παρ' αὐτοῦ λεγόμενα. πρὸς οὓς μετὰ παρησίας ἐν τῷ τέλει τῆς διδασκαλίας εἶπεν "ἐὰν μὴ σύνοδος οἰκουμενικὴ γένηται καὶ τὸ σφάλμα διορθωθῇ τῆς πίστεως ἡμῶν, οὐκ ἔχετε σωτηρίαν." οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν

ille in vincula coniecit; quare quum oppidani coacti multis muneribus oblatis illos recuperassent et pacem fecissent, Arabes recesserunt. Stauracium logothetam cum magnis copiis contra Sclavenas gentes misit, omnesque subegit et imperio tributarios fecit. profectus est etiam rex cum matre et musicis instrumentis magnaque populi parte in Thraciam et usque ad Beroeam processit. hanc condidit mater eius et Irenopolin vocavit. condidit etiam Anchialum et cum gaudio rediit.

Paulus patriarcha morbo affectus quum mortem appropinquare videret, solium reliquit in Flori monasterium recessit, ubi crines tondit. ad eum rex cum matre se contulit, ut recedendi causam cognosceret. ille multum lacrimans respondit "utinam nunquam omnino ecclesiae solio insedissem a reliquis sacris solis avulsae et excommunicatae." his auditis reges cum dolore et tristitia redierunt et patricos ad eum miserunt, qui quae diceret cognoscerent. cum his libere locutus in fine admonitionis "nisi," inquit, "oecumenicum concilium fit, et peccatum fidei nostrae compensatur, nulla est nobis salus." ad quod illi "cur, inquirunt, quum crearent, subscripsisti, non te sacras

“καὶ ἵνα τί καθυπέγραψας ἐν τῷ χειροτονεῖσθαι σε τοῦ μη προσκυνεῖν τὰς ἁγίας εἰκόνας;” ὁ δὲ ἔφη “διὰ τοῦτο καὶ γὰρ θρησκῶ καὶ πρὸς μετένοιαν φεύγω, δεόμενος ἵνα μὴ ὡς ἱερέα κολάσῃ ὁ θεὸς καὶ ποιμένα, σιγήσαντα μέχρι τοῦ νῦν καὶ μὴ κηρύξαντα τὴν ἀληθειαν τῷ φόβῳ τῆςμανίας ὑμῶν.” ταῦτα ἀκούσαντες ἀπῆλθον, ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς πολλὴν συζήτησιν. ἐν τούτοις οὖν τὴν μυσταρὰν διαπτύων αἵρεσιν, καὶ τὸν λόγον τῆς ἀληθείας κηρύσσων, ἐκοιμήθη ἐν εἰρήνῃ, πένθος καταλιπὼν τοῖς τε βασιλευσὶ καὶ τοῖς εὐσεβέσιν ἀνθρώποις· ἦν γὰρ σεβάσμιος πᾶν καὶ πάσῃ ἀρετῇ κεκοσμημένος. ἀντ’ αὐτοῦ δὲ κεχειροτόνηται Ταράσιος ὁ ἀπὸ ἀσηκρήτης.

Διὰ οὖν βασιλικῆς παρακλήσεως ἀπὸ τε Ῥώμης καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων θρόνων καὶ τῶν ὑπὸ τὴν βασιλεύουσαν πόλεων πάντων ἐπισκόπων ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐπισυναχθέντων τῇ βουλῇ καὶ παραινέσει Ταρασίου πατριάρχου, ὡς γενέσθαι σύνοδον εἰς τὸ προσκυνεῖσθαι τὰς ἁγίας εἰκόνας, τὰς περὶ συνόδου δὲ θείας γραφὰς εἰς ἐπήκοον τῷ βασιλεῖ καὶ τοῦ λαοῦ παντὸς ἀναφωνούντων, ἐστασίασαν κατ’ αὐτῶν οἱ τοῦ Κοπρωνίου σχολάριοι, καὶ γυμνώσαντες τὰ ξίφη αὐτῶν τὸν σύλλογον διέλυσαν· οὓς οἱ βασιλεῖς αὐτίκα τῆς πόλεως ὑπεξαγαγόντες ἀόπλους προφάσει εὐωχίας εἰς τὰ Μαλάγινα πρὸς τὰς ἰδίας χώρας ἀτίμως ἐξήλασαν. τὸν δὲ θεῖον Ταράσιον σὺν τοῖς προρρηθείσιν ἐπισκόποις ἐν Νικαίᾳ ἀπο-

11. δὲ] γὰρ C πρωτασηκρήτης? 12. Σύνοδος ζ ἐν Βιδυνίᾳ ὑπὸ τῶν πατέρων κατὰ τῶν ἀθέων εἰκονομάχων καὶ κεντουκιάδων, εἴτι τῆς Κωνσταντινου καὶ Εἰρήνης μητρὸς βασιλείας ὀγδόῃ.

imagines adoraturum?” ille “propter id ipsum,” inquit, “lacrimo et ad poenitentiam confugio a deo precans, ne me ut sacerdotem et pastorem puniat, hucusque silentem, neque veritatem profitentem vestri furoris timore.” his auditis redierunt multum inter se disputantes. tum igitur impura haeresi reiecta veritatis verbum professus in pace mortuus est, regibus piisque hominibus luctum relinquens; fuit enim omnino venerandus et omni virtute ornatus. creatus est in eius locum Tarasius e secretariis.

Regio mandato et Tarasii consilio et adhortatione ex Roma reliquisque sanctis soliis et ex urbibus Cpoli subiectis omnes episcopi in St. apostolorum templum sunt arcesiti, ut concilium de adorandis imaginibus fieret, quumque de synodo sacra scripta ita ut rex et totus populus audire posset proclamassent, Copronymi scholarii contra eos surrexerunt et nudatis gladiis concionem dissiparunt. eos reges statim ex urbe eductos luxuriae specie inermes in Malagina in suas

στελλουσι· καὶ γενομένης συνόδου ἀπέλαβεν ἡ ἐκκλησία τὸν ἀρχαῖον αὐτῆς κόσμον, συνελθόντων πατέρων τὸ δεύτερον ἐν Νικαίᾳ τῷ, οἱ τὰς εἰκόνας σὺν τῷ σταυρῷ διωρίζαντο προσκυβεῖσθαι.

Φθόνῳ δὲ τινες φερόμενοι τῶν προσφιλῶν Εἰρήνης τῆς βασιλείσης, βουλόμενοι οὗτοι τὰ πράγματα διοικεῖν, συνέβαλον τὴν μητέρα κατὰ τοῦ υἱοῦ πείσαντες αὐτὴν ὡς οὐκ ἔστιν ὠρισμένον παρὰ Θεοῦ τοῦ κρατῆσαι τὸν υἱὸν σου· σὴ γὰρ ἔστιν ἡ βασιλεία. αὕτη δὲ ὡς ἄτε γυνὴ ἐξαπατηθεῖσα, στέργουσα δὲ καὶ τὸ φίλαρχον, ἐβεβαιώθη τῷ νοῦ οὕτως εἶναι, καὶ τῷ υἱῷ οὐδεμίαν ἐξουσίαν ἐνεχείρισεν. ὁ οὖν βασιλεὺς εἰκοσαετῆς ὢν καὶ ῥωμαλεώτατος πάνυ καὶ ἰκανὸς ἐν τοῖς πολέμοις ἐλυπεῖτο μηδὲν ἐξουσιάζων, καὶ ἐμελέτησεν κατὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ. ἡ δὲ τοῦτο γνοῦσα παρὰ τοῦ Σταυρακίου τοὺς μὲν οἰκείους αὐτοῦ ἀνθρώπους πάντας τύψασα ἐξώρισεν, τὸν δὲ υἱὸν αὐτῆς πολλὰ λοιδορήσασα ἀπρόιτον ἐποίησεν· πάντα δὲ τὸν στρατὸν καὶ πάντας τοὺς ἐν τέλει ὁμοῖαι πεποίηκεν ὅτι ἕως οὗ ζῆς, οὐ καταδεξόμεθα τὸν υἱὸν σου κρατῆσαι. Ἀρμενιοὶ δὲ μόνοι τοῦτο οὐ κατεδέξαντο, ἀλλὰ Κωνσταντῖνον καὶ Εἰρήνην ὡς ἐξ ἀρχῆς εὐφρόνουν. ἡ δὲ ἀπέστειλεν Ἀλέξιον δρογγάριον τῆς βίγλης, ᾧ ἐπίκλην Μωσῆ, πρὸς τὸ πείσαι αὐτούς. οἱ δὲ τοῦτον κρατήσαντες αὐτὸν ἄρχειν αὐτῶν προεβάλλοντο, τὸν ἴδιον στρατηγὸν φρονη-

3. στρατῷ C   5. τῶν om C

terras cum ingnomina ablegarunt; Tarasium autem cum nominatis episcopis Nicaeam miserunt. facto concilio ecclesia pristinum splendorem recuperavit, quum iterum Nicaeae 350 patres convenissent, qui imagines et crucem venerandas esse constituerunt.

Invidia quidam ducti ex Irenae amicis, ut sibi rerum administrationem vindicarent, matrem et filium committunt, Irenae persuadentes, non esse a deo destinatum, filium eius regnare, sed ipsius esse imperium. illa utpote mulier decepta, imperandi alioquin cupida, ita fieri animo suo informavit, neque ullam filio potestatem concessit. rex autem annum iam agens vigesimum, viribus valentissimus, nihil se posse aegre ferens contra matrem quaedam machinabatur. quod quum illa a Stauracio comperisset, ministros eius omnes verberibus caesos relegavit filiumque graviter conviciis insectata prodire in publicum vetuit; omnem autem exercitum omnesque magistratus iuri iurando adexit, ipsa viva filio imperium se non delaturos. Armenii autem soli id recusarunt et Constantinum et Irenen ut ab imperio recusatorem salutaverunt. ad eos sedandos regina Alexium, cuius cognomen Mosele, cui Mosele cognomen, misit; illi vero hunc

τέλει αὐθις ἀναγορεύει αὐτὴν εὐφημεῖσθαι, ὡς ἐξ ἀρχῆς, Κωνσταντῖνον καὶ Εἰρήνην, τοῖς πᾶσι διακελεύσατο. καὶ πάντες μὲν πειθαρχοῦσιν, Ἀρμενιοὶ δὲ μόνοι στασιαζοῦσι, καὶ ἐπιζητοῦσιν Ἀλέξιον τὸν Μουσηλέ, ὃν ἐτίμησε πατρικίον καὶ μεθ' ἑαυτοῦ εἶχεν ὁ βασιλεὺς. τοῦτον οὖν διὰ τὴν τοιαύτην ἐπιζητήσιν καὶ διὰ τινὰς λόγους οὓς ἤκουεν, ὡς μέλλειν βασιλευεῖν αὐτόν, δείρας καὶ κουρεύσας ἐν εἰρκτῇ ἀπέκλεισε. τῶν δὲ ταγματῶν καὶ θεμάτων ἐν τῇ πόλει ἐπισυναχθέντων, ἐβούλοντο ποιῆσαι Νικηφόρον τὸν τῶν ἀποκαισάρων εἰς βασιλέα. τοῦτο γνοὺς καὶ ἀποστείλας ἐξήγαγεν ἀμφοτέρους τοὺς 10 υἱοὺς Κωνσταντῖνου τοῦ πάππου αὐτοῦ ἐν τῷ ἁγίῳ Μάμαντι, καὶ τὸν μὲν Νικηφόρον δεινῶς ἐτύφλωσε, Χριστοφόρον δὲ καὶ Νικήταν, Ἄνθιμον καὶ Εὐδόκιμον ἐγλωσσοκόπησε σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ Ἀλέξιον τὸν Μουσηλέ ἐτύφλωσε, πεισθεὶς ταῖς μητρικαῖς εἰσηγήσεσι. τοὺς δὲ Ἀρμενιοὺς χειρωσάμε- 15 νος καὶ πολέμῳ τροπασάμενος, τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν ἐποιήσας, ἐπιγράψας εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῶν μέλαν κεκτητῆν "Ἀρμενιοὺς ἐπίβουλος," ἐξορίσας αὐτοὺς ἐν τῇ Σικελίᾳ καὶ ταῖς λοιπαῖς νήσοις.

Μισήσας δὲ ὁ βασιλεὺς τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα Μαρῖαν 20 ὑποβολῇ τῆς ἑαυτοῦ μητρὸς, ἐφιεμένης τῆς ἀρχῆς, πρὸς τὸ μισηθῆναι αὐτόν, ἐξεβιάσατο αὐτὴν τοῦ ἀποκειρασθαι, ἐμνηστεύθη δὲ παρανόμως Θεοδότῃ κουβικουλαρίᾳ, καὶ ἔστεψεν αὐτὴν. ἀπέσχισε δὲ τοῦ πατριαρχείου Πλάτων ὁ τοῦ Σαδον-

1. αὐτὴν, καὶ εὐφ.?

10. τοῦτον C

ab initio Constantinum et Irenen reges salutari iussit; atque quum omnes obedirent Armeniaci seditionem fecerunt, et Alexium Musele postularunt, quem patricii dignitate rex ornauerat et apud se habebat. hunc igitur quia ab illis postulatum videbat et regnaturum a quibusdam audierat verberatum et tonsum in custodiam coniecit. coactae autem in urbem legiones Nicephorum Caesarem regem facere voluerunt. hac re cognita duos Constantini patris filios in sacrum Mamantem abduxit atque Nicephorum misere excaecavit, Christophorum, Nicetam, Anthimum et Eudocimum linguis excisis mutilat; una cum iis Alexium Musele excaecavit matris consilio obsecutus; Armeniacos superavit fugavitque et principes eorum punivit in facie eorum nigris notis his verbis expressis "Armeniacus insidiator;" tum eos in Siciliam reliquasque insulas relegavit.

Rex odio Mariae uxoris ductus matris imperium affectantis hortatu, quo odiosum eum redderet, tondi eam iussit et contra legem Theodotam cubiculariam in matrimonium duxit et coronavit. Plato

κίονος ἡγούμενος καὶ λοιποὶ διὰ τὸ κοινωνῆσαι τὸν βασιλέα
 ἑτέρον γάμου. εἰς οὓς πολλὰς θλίψεις ἐνεδείξατο ὁ βασι-
 λεύς. ἣ δὲ μήτηρ αὐτοῦ ὑπερασπίζετο αὐτῶν ὡς τὸν υἱὸν
 μισούντων. Κάρδαμος δὲ ὁ κύριος Βουλγαρίας ἔγραψε τῷ
 5 βασιλεῖ “ἢ τέλεσον μοι πάκτα, ἢ ἔρχομαι ἕως τῆς χρυσοῦς
 πόρτης.” ὁ δὲ βασιλεὺς βαλὼν καβαλίνας ἐν μαντιλίῳ ἔπεμ-
 ψεν αὐτῷ, εἰπὼν “οὔτα δὴ σοι πρόπει πάκτα, ἀπέστειλα. γέ-
 ρων δὲ εἰ, καὶ οὐ θέλω κοπωθῆναί σε ἕως τῶν ὠδε, ἀλλ’
 ἐγὼ ἔρχομαι πρὸς σέ.” καὶ λαὸν συναθροίσας καὶ ἐξεληθῶν ὁ
 10 βασιλεὺς ἐδίωξεν αὐτὸν ἕως τὰ ἴδια.

Ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ θωπεύουσα πάντας καὶ δωρεῶν ὑπο-
 σχέςσειν ἐκλύσασα πρὸς ἑαυτὴν ἐτήρει ἡμέραν ἐπιτηδεῖαν
 πρὸς τὸ μοναρχῆσαι. τοῦ οὖν βασιλέως ἐξεληθόντος κατὰ
 Ἀρύβων, τοῦ λαοῦ παρητοιμισμένου ὄντος τοῦτον κρατῆσαι
 15 ἐπὶ τε τῇ ὑποθέσει τῆς μητρὸς καὶ τῇ παρανομίᾳ τῆς γυναι-
 κός, δι’ ἧς μισητὸς ἐγένετο, πείθουσιν αὐτὸν οἱ μεγαστᾶνες αὐ-
 τοῦ ὑποστρέψαι ἐν τῇ πόλει, εἰσηγήσει τῆς μητρὸς. καὶ δὴ
 παραγενόμενον ἐν τῷ παλατίῳ, τῆς μητρὸς αὐτοῦ μὴ πα-
 ρούσης, ἀπέκλεισαν αὐτὸν οἱ μεγαστᾶνες καὶ σύμβουλοι τῆς
 20 μητρὸς αὐτοῦ ἐν τῇ προφύρᾳ ἐν ἣ ἐγεννήθη, καὶ ἐκτυφλου-
 σιν αὐτόν, τῆς μητρὸς αὐτοῦ τοῦτο βουλευσαμένης. ἔσκοτί-
 σθη δὲ ὁ ἥλιος ἐπὶ ἡμέρας δεκαεπτὰ, ὥστε καὶ τὰ πλοῖα
 πλανᾶσθαι, καὶ λέγειν πάντας ὅτι διὰ τὴν τοῦ βασιλέως τυ-
 φλωσιν ἔσκοτίσθη ὁ ἥλιος. ἀλλ’ ὄρα τὰ τοῦ Θεοῦ ἀνεξερεύνητα

7. δῆ] δεῖ C

Saducionis praefectus aliique a patriarchae societate recesserunt, quod
 aliam rex duxerat; eos varie rex vexavit; mater autem utpote filio
 infensus defendit. Cardamus, Bulgariae princeps, regi scripsit “aut
 pacta mihi persolve, aut usque ad auream portam accedam.” ei rex
 stercora in mantillium coniecta misit addens “quas tibi decet mit-
 tere, nisi; sed senex es; nolo igitur te huc proficiscendo fatigari,
 sed ipse ad te veniam.” coacto exercitu profectus eum usque in
 suam terram profligavit.

Sed mater regis omnes ambiendo et donis sibi devinxit et ido-
 neum potiundi imperii diem quaesivit. profecto igitur contra Arabes
 rege, quum paratus esset populus eum deserere, reginae machinatio-
 nibus et iniusto matrimonio excitatus, suaserunt ei nobiles, ut in ur-
 bem rediret matris hortatu. quum in palatium venisset, absente ma-
 tre proceres et reginae consultores eum in vincula coniecerunt in
 Porphyram, ubi natus fuerat eumque matris iussu excaecarunt. sol
 tunc per 17 dies obscuratus est, ita ut naves de cursu aberrarent, di-
 cerenique omnes propter caecatum regem solem obscurari. sed vide

κρίματα. μετὰ γὰρ τὰ πέντε ἔτη τῷ αὐτῷ μηνὶ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐν ἣ ἀπετύφλωσεν τοὺς ἰδίους Θεῖους καὶ Ἀλέξιον τὸν Μουσηλέ, ἀποτυφλοῦναι καὶ αὐτὸς ὁ Κωνσταντῖνος. ἐκράτησε δὲ Εἰρήνη μόνη τὴν βασιλείαν. ἐστασίασαν δὲ οἱ ἀντὶς ἀνδράδελφοι, καὶ ἐξώρισεν αὐτοὺς ἐν Ἀθήναις· οἱ καὶ 5 κείθεν βουλευσάμενοι περὶ βασιλείας ὑπὸ τῶν ἐντοπίων ἀγηρέθησαν, καὶ ἠφανίσθη τὸ τοῦ μισροῦ Κωνσταντίνου γένος.

Τῇ δὲ δευτέρᾳ τοῦ ἀγίου πάσχα ἀπελθοῦσα ἡ βασιλισσα ἐπὶ τῇ κατὰ τύπον γινομένη προελύσει εἰς τοὺς ἀγίους ἀποστόλους, τῇ δειλῇ προῆλθεν ἐν ὀχλήματι χρυσῷ ἐποχου- 10 μὲνη τέσσαρασι ἵπποις λευκοῖς, κρατουμένοις ὑπὸ πατρικίων, ῥίψασα ὑπάτειαν ἐν τῇ μέσῃ πολλήν. νοσησάσης δὲ τῆς βασιλίσσης ἐδηλώθη αὐτῇ ὅτι Σταυράκιος στάσιν κατὰ σοῦ μελετᾷ. ἡ δὲ ἐν τῷ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνῳ σελέντιον ποιήσασα ἐξεφώνησε μὴ προέρχεσθαι Σταυρακίῳ τινα τῶν ἀρχόντων. 15 Ἀέτιος δὲ ὁ σὺν αὐτῷ παραδυναστεύων, φθονῶν Σταυράκιον, εἰς ἑαυτὸν τὸ κράτος μετεχειρίζετο. τούτων δὲ οὕτως ὄντων Νικηφόρος πατρικίος καὶ γενικὸς ἐτυράννησε κατ' αὐτῆς μετὰ συμβουλῆς Νικήτα πατρικίου καὶ Σισινίου τῶν αὐταδέλφων, τῶν ἐπιόρκων καὶ δολερῶν Τριφυλίων, καὶ Λέοντος πατρικίου 20 τοῦ τεσσαρακονταπήχεως, καὶ Γρηγορίου πατρικίου τοῦ Μουσαλακίου, καὶ ἐτέρων τινῶν τῶν ἐν τέλει· οἱ καὶ ἐλθόντες ἐν τῇ Χαλκῇ, ὥρα τετάρτη τῆς νυκτός, ἀπατήσαντες τοὺς

4. βασιλεύει Εἰρήνη μόνη ἔτη ε' m. 15. τινὶ C

occulta dei iudicia; nam post 5 annos eodem mense eodemque die, quo avunculos suos et Alexium rex excaecaverat, ipse Constantinus est excaecatus. Irene autem sola regno potita est. cuius mariti fratres seditionem moliti Athenas in exilium missi sunt; ubi quum de imperio potiundo consilia inirent, ab incolis sunt occisi. hoc modo impuri Constantini genus exstinctum est.

Altero sancti paschalis die regina facta ex more processione in St. apostolorum ecclesiam se contulit et sub vesperam aureo curru annos 4 equis albis tracto in publicum provecta est, tenentibus equos patriciis multumque pecuniae in populum sparsit. aegrotanti reginae nuntiatum est, Stauracium seditionem moliri, qua re audita in Iustiniani triclinio silentio facto vetuit quemquam ex magistratibus Stauracium convenire. Aëtius autem cum eo imperium exercens invidia Stauracii in se potentiam studebat deferre, quae quum ita essent Nicephorus patricius et aerario praepositus rebellavit contra eam consilio Nicetae patricii et Sisinnii fratrum, periurorum et dolo- 20 sorum Triphyliorum, Leonis patricii tessacontapechis, Gregorii patricii Musalacii aliorumque magistratum. hi quarta noctis hora

φύλακας ὡς παρὰ τῆς Ἀυγούστης ἀπεστάλησαν, εἰσῆλθον ἐν τῷ παλατίῳ, καὶ διὰ τῆς νυκτὸς κατὰ πάσης τῆς πόλεως τὴν ἀναγόμενοι αὐτοῦ ἐποίησαντο, τοὺς φύλακας περιστήσαντες ἐν τῷ παλατίῳ τῶν Ἐλευθέρων φυλάττειν Εἰρήνην. ὄρθρου δὲ μεταστειλάμενος ἀπέκλεισεν αὐτὴν ἐν τῷ παλατίῳ καὶ οὕτως προῆλθεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπὶ τῷ στεφθῆναι τὸν ἀλιπτήριον, Ταρασίου ἔτι τὸν θρόνον κατέχοντος.

Νικηφόρος ὁ ἀνδράδελφος Εἰρήνης ὁ ἀπὸ γενικῶν.

Νικηφόρος ὁ ἀνδράδελφος Εἰρήνης ἐβασίλευσεν ἕτη ἡ
10 μῆνας θ'. οἱ δὲ ὄχλοι ἐπαρῶντο καὶ τὸν στέφοντα καὶ τὸν
στεφόμενον. χρησιότητα δὲ ὑποκρινόμενος παρηγόρει τὴν βα-
σιλισσαν, ὡς πᾶσαν αὐτῆς ἀνάπαυσιν ποιήσειεν, εἰ τοὺς θη-
σαυροὺς αὐτῆς καταμηνύσειεν αὐτῷ. ἡ δὲ συνετῷ τῷ φρο-
νῆματι πρὸς τὸν χθὲς μὲν δοῦλον ἐπίορχον σήμερον δὲ τυ-
15 ραννον ἔφη “ἐγὼ μὲν, ὦ ἄνθρωπε, θεὸν εὐεργέτην ἠγοῦμαι,
τὸν ὑψώσαντά με εἰς ταύτην τὴν βασιλείαν, ταῖς δὲ ἐμαῖς
ἁμαρτίαις τὴν κωθαιρίσιον ἐμαυτῇ προσάπτω. ἐν πῦσι δὲ τούτοις
εἴη τὸ ὄνομα κυρίου εὐλογημένον. οὐ μὴ δὲ ἀγνοῆς τὰς κα-
20 λῦτως εἶχον τοῦ ἀνελεῖν σε. ἀλλὰ τὸ μὲν τοῖς σοῖς ὄρκοις
πειθομένη, τὸ δὲ φειδομένη σου, πάντα παρελογισάμην, τῷ
θεῷ ἀποδοῦσά σε, δι’ οὗ βασιλεῖς βασιλεύουσι καὶ δυνάσται
κατεξουσιάζουσι. καὶ τὰ νῦν ὡς εὐσεβῆ σε καὶ ἐκ θεοῦ

ad Chalcem venerunt custodibus deceptis, tanquam ab Augusta missi essent, in palatium intrarunt et nocte per totam urbem eum imperatorem declaraverunt, positis circa Eleutherorum palatium custodibus ad Irenen custodiendam. mane abductam eam in palatio inclusit, et ita in ecclesiam se contulit ut peccatorem coronaret, patriarcha tum etiam Tarasio.

NICEPHORUS.

Nicephorus Irenes mariti frater 8 annos 9 menses regnavit, populus imprecationibus coronantem et coronatum prosecutus est simulans probitatem reginae omnem tranquillitatem promisit, si thesauros sibi indicasset. illa autem ei qui heri periturus servus, hodie tyrannus erat haec dixit “equidem dei beneficio credo me esse ad regiam dignitatem evectam, meis vero delictis meruisse, ut eo exciderem; sed in his omnibus domini nomen laudetur. me autem ignores insidias tuas ad me fuisse delatas, quibus si fidem fecissem facile te occidere potuissem; sed iuramentis tuis confisa et tibi parcens omnia neglecti deo te relinquentis, per quem regnant reges, et principes dominantur.

προβληθέντα εἰς βασιλείαν προσκυνῶ, καὶ αἰτοῦμαι φείσασθαι μου τῆς ἀσθενείας καὶ συγχωρῆσαι μοι τὸν ὑπ' ἐμοῦ κτισθέντα τὸν Ἐλευθερίου οἶκον εἰς ψυχαγωγίαν τῆς ἀσυγκρίτου μου συμφορᾶς." ὁ δὲ ἔφη "καὶ εἰ τοῦτο θέλεις σοι γενέσθαι, ὁμοσόν μοι μὴ ἀποκρύψαι τι τῶν θησαυρῶν, καὶ 5 πᾶσάν σου θεραπείαν ποιῶ." ἡ δὲ ὤμοσεν αὐτῷ, ὑποδείξασα καὶ πλοῦτον πολύν. ὁ δὲ τοῦ ποθουμένου τυχῶν παρευθὺ ἐξώρισεν αὐτὴν ἐν τῇ Πιριγκίῳ τῇ νήσῳ, ὃ αὐτὴ ὑποδομήσεν εἰς μονήν. ἰδὼν δὲ πάντας τοὺς ἐν τέλει λυπουμένους ἐπ' αὐτῇ διὰ τὴν ἀπληστίαν αὐτοῦ, φοβηθεῖς, καίπερ βαρυντά- 10 του χειμῶνος ὄντος, ἐξώρισε τὴν αὐτὴν τὴν Εἰρήνην ἐν Λέσβῳ τῇ νήσῳ φρουρεῖσθαι. προσελάβετο δὲ Κωνσταντῖνον υἱὸν αὐτῆς, ὃ καὶ ὑπέδειξεν αὐτῷ τὸν ἀνακτισθέντα πλοῦτον ὑπὸ ὀρθομαρμαρώσεως, τὸν νῦν ἐν τῷ σίγματι ὄντα. Νικήταν δὲ τὸν Τριφύλιον ὁ αὐτὸς Νικηφόρος φαρμάκῳ ἀνέϊλε. 15 Βαρδάνης δὲ ὁ πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τῶν ἀνατολικῶν θεμάτων, ὃς γε τοῦτο πολλὰ παρητήσατο, διαδραῖναι δὲ μὴ δυναθεῖς, βίᾳ κατελθὼν ἐν Χρυσόπολει, εἶτα φοβηθεῖς τὸν θεόν, μὴ πως δι' αὐτοῦ γένηται σφαγὴ Χριστιανῶν, λαβὼν παρὰ Νικηφόρου λόγον ἀπαθείας, νυκτὸς λάθρα τοῦ λαοῦ ἤλθε πρὸς 20 τὴν μονὴν Ἡρακλείου ἐν τῷ Καταβόλῳ, καὶ παρευθὺ γέγονε μοναχός. ἐρχόμενος δὲ διὰ τοῦ σταλέντος βασιλικοῦ γελανδίου ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ εἰς τὸ μοναστήριον αὐτοῦ, ὃ ἦν αὐτὸς προκατασκευάσας, τυφλοῦται, Ἀνκαθῶνων τινῶν τοῦτο κατὰ

nunc tibi ut pio et per deum ad imperium evecto supplico petens, ut valetudini meae parcas mihiq̄ue permittas in Eleutherii domum a me aedificatam concedere, ut gravissimae calamitatis solatium habeam." respondit ille "hoc si fieri vis, iura nihil te ex thesauris celaturam, quo facto omni re tibi gratificabor." hoc illa iuravit multasque opes ei monstravit; quas ille adeptus statim eam in principis insulam relegavit, in monasterium, quid aedificaverat. cernens autem magistratus omnes aegre ferre aviditatem suam, timore impulsus vehementissimo hieme Irenen in Lesbum insulam relegavit. admisit ad se filium eius Constantinum, qui ei thesaurum sub marmoreo muro additum monstravit, qui est nunc in sigmate. Nicetam Triphylium idem Nicophorus veneno sustulit. Bardanes patricius legionum orientalium dux, qui hoc multum est deprecatus, quum aufugere non posset, coactus est Chrysopolin se conferre; tum deum veritus, ne sua caedes fieret Christianorum, accepto a Nicophoro impunitatis promisso, nocte clam populo in monasterium Heraclei in Catabolo ivit, statimque monachus est factus. tum in misso regio chelandio profectus

γνώμην τοῦ βασιλέως ποιησάντων. διὸ καὶ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ὑποκρίσει, ὡς δῆθεν λύπη συσχεθεῖς, πάντα μεθ' ὄρκων ἐπληροφόρει ἀναίτιον αὐτὸν εἶναι τοῦ τοιούτου δράματος.

Ἐφ' οὗ ὁ τῶν Σαρακηνῶν ἀρχηγὸς ἐξελθὼν παρεγένετο ἐν τῷ Ἀμορίῳ. ἐξῆλθε δὲ Νικηφόρος πρὸς τὸ Δορύλαιον, δηλώσων τῷ πρωτοσυμβούλῳ ταῦτα. “ἵνα τί ἐπιχαίρετε ταῖς ἀδικίαις καὶ ταῖς αἵματοχυσίαις, μὴ ἀρκούμενος εἰς τὰ ἴδια, ἀλλὰ παραβαίνεις ὄρους ἀρχαίους καὶ πατρῶους; ποῖος γὰρ σοι προφήτης θεὸς ταῦτα ποιεῖν ἐδίδαξεν; οὐχὶ Μαχόμετ ὁ 10 προφήτης σου παρήγγειλε Χριστιανὸν ὡς ἀδελφὸν ἔχειν καὶ λέγειν; μὴ γὰρ ὁ πάντων δημιουργὸς θεὸς καὶ προνοητὴς ἀμφοτέρων αἵμασιν ἀνθρώπων ἀδίκως ἐκχυννομένοις χαίρει; μὴ γένοιτο. ἢ ἀργυρίου καὶ χρυσοῦ καὶ λοιπῶν ὑστεροῦμενος ἐξῆλθες ἀδικῆσαι τοὺς μηδὲν ἀδικήσαντάς σε; καίτοι γε 15 τὰ κάλλιστα καὶ δυσπόριστα καὶ ἡμῖν ἐπέραστα κατὰ κόρον ἔχεις· αντίκα παρεξόμεν φιλοσοργίας τρόπιον. μὴ τοίνυν ὡς ἀθάνατοι καὶ ἄθεοι κατ' ἀλλήλων ἀντιστρατευόμεθα, καὶ τὸν ἐκ δαιμόνων κατὰ τῶν ἀνθρώπων πόλεμον ἐκ φθόνου μιμώμεθα, γινώσκοντες ὅτι μικρὸν ὑστερον τελευτήσομεν καὶ 20 πρὸς κριεὴν ἀδέκαστον ἀπελευσόμεθα, ὃς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.” ταῦτα τοῦ βασιλέως Νικηφόρου ἀποστειλαντος μετὰ δώρων τινῶν, ὃ Ἄραψ ἀγαθθυθεὶς καὶ ἀν-

in monasterium suum in Prota insula, id quod ipse effecerat, excaecatus est, Lycaonibus quibusdam ex mandato regis rem perficientibus. id factum sibi dolere simulans iure iurando omnibus persuasit, non esse se eius facti auctorem.

Sub eo Saracenorum dux Amorium cum exercitu venit; Nicephorus Dorylaeum profectus est primo consultori haec nuntiaturus, “quousque iniustitia et caedibus gaudes non tuo contentus et antiquas paternasque pactiones laedens? qui enim divinus propheta haec te facere docuit? nonne Machomet, propheta tuus, Christianum te fratrem habere et dicere iussit? an omnium opifex deus utrorumque curam gerens sanguine hominum iniuste fuso delectatur? ne fiat. an auro, argento aliisque rebus indigens profectus es, ut laederes eos, a quibus non es laesus? atqui rerum pretiosissimarum a nobis maxime optatarum paratueque difficilium abunde possides; sed statim eas benigne tibi praebebis. ne igitur tanquam immortales neque deo subditi inter nos pugnemus et malorum daemonum in homines bello imitemur, scientes paulo post nos moituros et coram incorrupto iudice comparituros, qui cuivis dignam suorum factorum mercedem reddet.” his litteris a Nicephoro rege cum donis missis placatus Ara-

Σταυράκιος λογοθέτης καὶ ἕτεροι πλείστοι τῶν ἐν τέλει, οἵτινες δέσμοι παρ' αὐτῶν ἐκρατήθησαν. διόπερ ἀναγκασθέντες οἱ τῆς πόλεως, καὶ δῶρα πλείστα δόντες, ἀναλαβόμενοι τούτους εἰρήνην ἐποίησαν, καὶ ἀνεχώρησαν οἱ Ἄραβες. Σταυράκιον δὲ λογοθέτην ἀποστείλασα Εἰρήνη μετὰ δυνάμεως πολλῆς κατὰ τῶν Σκλαβηνῶν ἐθνῶν ὑπέταξε πάντας καὶ ὑποφύρους ἐποίησε τῇ βασιλείᾳ. ἐξῆλθε δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἐν τῇ Θυράκῃ μετ' ὀργάνων μουσικῶν καὶ λαοῦ πλείστου, καὶ ἀπῆλθον ἕως Βεροίας· καὶ ταύτην κτίσιμα ἡ μητηρ αὐτοῦ Εἰρηνοῦπολιν ἐπωνόμασεν. ἔκτισε δὲ καὶ τὴν Ἀγχιάλον, καὶ ὑπέστρεψε μετ' εὐφροσύνης.

Ὁ δὲ γε πατριάρχης Παῦλος ἀρρωσθήσας καὶ τὴν ἐνθρόνου μετὰστασιν αὐτοῦ προγνούς, τὸν θρόνον καταλιπών, ἀπελθὼν ἀπεκείρατο ἐν τῇ μονῇ τῶν Φλώρου. ἀπέρχεται οὖν πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ, βουλόμενος μαθεῖν τῆς ὑποχωρήσεως τὴν αἰτίαν. ὁ δὲ μετὰ πολλῶν δακρύων ἔφη “εἶθε μηδ' ὄλως ἐκάθισα ἐν τῷ θρόνῳ τῆς ἐκκλησίας, ἀπεσχισμένης ὑπαρχούσης ἐκ τῶν λοιπῶν ἁγίων θρόνων καὶ ἀναθεματιζομένης.” ταῦτα ἀκοίσαντες οἱ βασιλεῖς μετὰ σκυθρωπότητος καὶ κατηφείας ἀνεχώρησαν· καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτὸν πατρικίους ἀκοῦσαι τὰ παρ' αὐτοῦ λεγόμενα. πρὸς οὓς μετὰ παρηρησίας ἐν τῷ τέλει τῆς διδασκαλίας εἶπεν “ἐὰν μὴ σύνοδος οἰκουμενικὴ γένηται καὶ τὸ σφάλμα διορθωθῇ τῆς πίστεως ἡμῶν, οὐκ ἔχετε σωτηρίαν.” οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν

ille in vincula coniecit; quare quum oppidani coacti multis muneribus oblatis illos recuperassent et pacem fecissent, Arabes recesserunt. Stauracium logothetam cum magnis copiis contra Sclavenas gentes misit, omnesque subegit et imperio tributarios fecit. profectus est etiam rex cum matre et musicis instrumentis magnaque populi parte in Thraciam et usque ad Beroeam processit. hanc condidit mater eius et Irenopolin vocavit. condidit etiam Anchialum et cum gaudio rediit.

Paulus patriarcha morbo affectus quum mortem appropinquare videret, solium reliquit in Flori monasterium recessit, ubi crines totondit. ad eum rex cum matre se contulit, ut recedendi causam cognosceret. ille multum lacrimans respondit “utinam nunquam omnino ecclesiae solio insedissem a reliquis sacris solis avulsae et excommunicatae.” his auditis reges cum dolore et tristitia redierunt et patricios ad eum miserunt, qui quae diceret cognoscerent. cum his libere locutus in fine admonitionis “nisi,” inquit, “oecumenicum concilium fit, et peccatum fidei nostrae compensatur, nulla est nobis salus.” ad quod illi “cur, inquirunt, quum crearent, subscripsisti, non te sacras

“καὶ ἵνα τί καθυπέγραψας ἐν τῷ χειροτονεῖσθαι σε τοῦ μη προσκυνεῖν τὰς ἁγίας εἰκόνας;” ὁ δὲ ἔφη “διὰ τοῦτο καὶ ὡς θεοῦ κολάση ὁ θεὸς καὶ ποιμένα, σιγήσαντα μέχρι τοῦ νῦν καὶ μὴ κηρύξαντα τὴν ἀλήθειαν τῷ φόβῳ τῆς μανίας ὑμῶν.” ταῦτα ἀκούσαντες ἀπῆλθον, ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς πολλὴν συζήτησιν. ἐν τούτοις οὖν τὴν μυσσαρὰν διαπτύων αἵρεσιν, καὶ τὸν λόγον τῆς ἀληθείας κηρύσσων, ἐκοιμήθη ἐν εἰρήνῃ, πένθος καταλιπὼν τοῖς τε βασιλεῦσι καὶ τοῖς εὐσεβέσιν ἀνθρώποις· ἦν γὰρ σεβάσμιος πάνυ καὶ πάσῃ ἀρετῇ κεκοσμημένος. ἀντ’ αὐτοῦ δὲ κεχειροτονηταὶ Ταράσιος ὁ ἀπὸ ἀσσηκρήτης.

Διὰ οὖν βασιλικῆς παρακλήσεως ἀπὸ τε Ῥώμης καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων θρόνων καὶ τῶν ὑπὸ τὴν βασιλευνύσαν πόλεων πάντων ἐπισκόπων ἐν τῷ ναῶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐπισυναχθέντων τῇ βουλῇ καὶ παραινέσει Ταρασίου πατριάρχου, ὡς γενέσθαι σύνοδον εἰς τὸ προσκυνεῖσθαι τὰς ἁγίας εἰκόνας, τὰς περὶ συνόδου δὲ θείας γραφὰς εἰς ἐπήκουον τῷ βασιλεῖ καὶ τοῦ λαοῦ παντὸς ἀναφωνούντων, ἐστασίασαν κατ’ αὐτῶν οἱ τοῦ Κοπρωνύμου σχολάριοι, καὶ γυμνώσαντες τὰ ἕξιν αὐτῶν τὸν σύλλογον διέλυσαν· οὐδ’ οἱ βασιλεῖς αὐτίκα τῆς πόλεως ὑπέξαγαγόντες ἀόπλους προφάσει εὐωχίας εἰς τὰ Μαλάγινά πρὸς τὰς ἰδίας χώρας ἀτίμως ἐξήλασαν. τὸν δὲ θεῖον Ταράσιον σὺν τοῖς προρρηθεῖσιν ἐπισκόποις ἐν Νικαίᾳ ἀπο-

11. δὲ] γὰρ C   πρωτασσηκρήτης?   12. Σύνοδος ζ ἐν Βιδυνίᾳ ὑπὸ τῶν πατέρων κατὰ τῶν ἀθέων εἰκονομάχων καὶ κεντουκλάδων, ἔπει τῆς Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης μητρὸς βασιλείας ὀγδόῃ.

images adoraturum?” ille “propter id ipsum,” inquit, “lacrimo et ad poenitentiam confugio a deo precans, ne me ut sacerdotem et pastorem puniat, hucusque silentem, neque veritatem profitentem vestri furoris timore.” his auditis redierunt multum inter se disputantes. tum igitur impura haeresi reiecta veritatis verbum professus in pace mortuus est, regibus piisque hominibus luctum relinquens; fuit enim omnino venerandus et omni virtute ornatus. creatus est in eius locum Tarasius e secretariis.

Regio mandato et Tarasii consilio et adhortatione ex Roma reliquisque sanctis solis et ex urbibus Cpoli subiectis omnes episcopi in St. apostolorum templum sunt arcesiti, ut concilium de adorandis imaginibus fieret, quumque de synodo sacra scripta ita ut rex et totus populus audire posset proclamassent, Copronymi scholarii contra eos surrexerunt et nudatis gladiis concionem dissiparunt. eos reges statim ex urbe eductos luxuriae specie inermes in Malagina in suas

στέλλουσι· καὶ γενομένης συνόδου ἀπέλαβεν ἡ ἐκκλησία τὸν ἀρχαῖον αὐτῆς κόσμον, συνελθόντων πατέρων τὸ δεύτερον ἐν Νικαίᾳ τν', οἱ τὰς εἰκόνας σὺν τῷ σταυρῷ διωρίζαντο προσκυνεῖσθαι.

Ὡθόνῃ δέ τινες φερόμενοι τῶν προσφιλῶν Εἰρήνης τῆς βασιλίσης, βουλόμενοι οὗτοι τὰ πράγματα διοικεῖν, συνέβαλον τὴν μητέρα κατὰ τοῦ υἱοῦ πείσαντες αὐτὴν ὡς οὐκ ἔστιν ὀρισμένον παρὰ Θεῷ τοῦ κρατῆσαι τὸν υἱόν σου· σὴ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία. αὕτη δὲ ὡς ἄτε γυνὴ ἔξαπατηθεῖσα, στέργουσα δὲ καὶ τὸ φίλαρχον, ἐβεβαιώθη τῷ νοῦ οὕτως εἶναι,¹⁰ καὶ τῷ υἱῷ οὐδεμίαν ἐξουσίαν ἐνεχείρισεν. ὁ οὖν βασιλεὺς εἰκοσαετῆς ὢν καὶ ῥωμαλεώτατος πάνν καὶ ἱκανὸς ἐν τοῖς πολέμοις ἔλυπεῖτο μηδὲν ἐξουσιάζων, καὶ ἐμελέτησέ κατὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ. ἡ δὲ τοῦτο γνοῦσα παρὰ τοῦ Σταυρακίου τοὺς μὲν οἰκείους αὐτοῦ ἀνθρώπους πάντας τίψασα ἐξώρισε,¹⁵ τὸν δὲ υἱὸν αὐτῆς πολλὰ λοιδορήσασα ἀπρόιτον ἐποίησε· πάντα δὲ τὸν στρατὸν καὶ πάντας τοὺς ἐν τέλει ὁμοῖσαι πεποίηκεν ὅτι ἕως οὗ ζῆς, οὐ καταδεξόμεθα τὸν υἱὸν σου κρατῆσαι. Ἀρμενιοὶ δὲ μόνοι τοῦτο οὐ κατεδέξαντο, ἀλλὰ Κωνσταντῖνον καὶ Εἰρήνην ὡς ἐξ ἀρχῆς εὐφῆμον. ἡ δὲ²⁰ ἀπέστειλεν Ἀλέξιον δρουγγάριον τῆς βίγλης, ᾧ ἐπίκλην Μωσῆ, πρὸς τὸ πείσαι αὐτούς. οἱ δὲ τοῦτον κρατήσαντες αὐτὸν ἄρχειν αὐτῶν προεβάλλοντο, τὸν ἴδιον στρατηγὸν φρουρή-

3. στρατῷ C

5. τῶν om C

terras cum ingnomina ablegarunt; Tarasium autem cum nominatis episcopis Nicaeam miserunt. facto concilio ecclesia pristinum splendorem recuperavit, quum iterum Nicaeae 350 patres convenissent, qui imagines et crucem venerandas esse constituerunt.

Invidia quidam ducti ex Irenae amicis, ut sibi rerum administrationem vindicarent, matrem et filium committunt, Irenae persuadentes, non esse a deo destinatum, filium eius regnare, sed ipsius esse imperium. illa utpote mulier decepta, imperandi alioquin cupida, ita fieri animo suo informavit, neque ullam filio potestatem concessit: rex autem annum iam agens vigesimum, viribus valentissimus, nihil se posse aegre ferens contra matrem quaedam machinabatur. quod quum illa a Stauracio comperisset, ministros eius omnes verberibus caesos relegavit filiumque graviter conviciis insectata prodire in publicum vetuit; omnem autem exercitum omnesque magistratus iuri iurando adegit, ipsa viva filio imperium se non delaturos. Armeniaci autem soli id recusarunt et Constantinum et Irenen ut ab initio imperatores salutaverunt. ad eos sedandos regina Alexium, vigiliae praefectum, cui Mosele cognomen, misit; illi vero hunc ceperunt, ducem

σαντες, Κωνσταντινον μόνον εὐφήμουν. τοῦτο δὲ μαθόντες
καὶ οἱ τῶν λοιπῶν θεμάτων λαοὶ ὁμοίως εὐφήμουν, τοῦ δια-
βόλου τὴν τοιαύτην ἄρνησιν καὶ ἐπιορκίαν τοῖς ἀνθρώποις
ὑποβαλόντος. φοβηθεῖσα δὲ ἡ Εἰρήνη τὸ τοῦ λαοῦ ὄρημα
ἔξαπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτῆς πρὸς τὸ στράτευμα. αὐτοὶ δὲ
τούτον αὐτοκράτορα εὐφήμησαν, τὴν μητέρα αὐτοῦ ἀποκη-
ρῦξαντες, τὸν δὲ Ἀλέξιον ἐκύρωσαν στρατηγὸν τῶν Ἀρμενια-
κῶν. ὑποστρέψας δὲ ἐν τῇ πόλει, Σταυράκιον καὶ Ἀέτιον
πρωτοσπαθαρίους καὶ οἰκείους αὐτῆς ἀνθρώπους ἀνηλεῶς τύ-
ψας ἔξωρῖσεν, ὡσαύτως καὶ τοὺς λοιποὺς οἰκείους αὐτῆς εὐ-
ριουχους· αὐτὴν δὲ μετὰ ἀπαθειῶν ἐκάθισεν ἐν τῷ οἴκῳ τῷ
Ἐλευθερίου, ἣ αὐτὴ ἠκοδόμησεν, ἐν ᾧ καὶ τὰ πλεῖστα χρή-
ματα κατέκρυψεν.

Ἐγένετο δὲ καὶ ἔμπρησμός, καὶ ἐκάη ὃ τε τρίκλινος τοῦ
15 πατριαρχείου ὃ λεγόμενος Θωμαΐτης, καὶ αἱ καμάραι αἱ ὑπο-
κάτω, ἐνθα ἀπέκειντο καὶ τὰ σχέδη πάσης γραφῆς, ἃ ἡρμή-
νευσεν ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος· καὶ διῆλθεν ἡ φλόξ
ἕως τοῦ μιλίου καὶ τοῦ κοιαιστωρίου, πανταχόθεν ἐπινεμομέ-
νη, ἕως οὗ πάντα κατέκαυσεν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξῆλθε κατὰ
20 Βουλγάρων, καὶ τούτους ληισάμενος καὶ νικήσας ὑπέστρεψεν.
ὡσαύτως καὶ ἐν Ταρσῷ μετὰ στρατοῦ πολλοῦ ἀπῆλθε κατὰ
Ἀράβων, καὶ πολλοὺς αἰχμαλωτίσας ὑπέστρεψεν. παρακλη-
θεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῆς ἰδίας μητρὸς καὶ πολλῶν τῶν ἐν

6. εὐφημήσαντες C 13. Κωνσταντίνος μόνος ἔτη ἑπτά.

suam fecerunt, proprio duce in vincula coniecto, et Constantinum so-
lum regem salutarunt. qua re comperta reliquae legiones idem fece-
runt, diabolo haec mendacia et periuria hominibus suggerente. Irene
militum impetum metuens filium ad exercitum misit, quem illi impe-
ratorem fecerunt, abrogato matri imperio; Alexium autem Armenia-
corum ducem crearunt. rex in urbem reversus Stauracium et Aetium,
primos spatharios et reginae domesticos, itemque reliquos eius dome-
sticos eunuchos gravissime verberatos relegavit; ipsam matrem data
securitate in Eleutherii domo collocavit, quam ipsa aedificaverat, quo
et plurimum auri abdiderat.

Incendio facto patriarchae triclinium, quod Thomaitis dicebatur
consumptum est et camerae subiectae, ubi schedae totius scripturae
servabantur, quam St. Ioannes Chrysostomus interpretatus erat; gras-
sata est flamma usque ad milliarium et quaestorium, omnia consu-
mens donec nihil supererat. rex contra Bulgaros profectus inde apo-
lia et victoriam reportavit. item Tarsum cum magno exercitu profe-
ctus contra Arabes multos captivos inde reduxit. admonitus rex a
matre multisque magistratibus, ut rursus eam reginam declararet, ut

τέλει αὐθις ἀναγορεύει αὐτὴν εὐφημεῖσθαι, ὡς ἔξ ἀρχῆς, Κωνσταντῖνον καὶ Εἰρήνην, τοῖς πᾶσι δικελεύσατο. καὶ πάντες μὲν πειθαρχοῦσιν, Ἀρμενιοὶ δὲ μόνοι στασιάζουσι, καὶ ἐπιζητοῦσιν Ἀλέξιον τὸν Μουσηλέ, ὃν ἐτίμησε πατρίκιον καὶ μεθ' ἑαυτοῦ εἶχεν ὁ βασιλεὺς. τοῦτον οὖν διὰ τὴν τοιαύτην ἐπιζήτησιν καὶ διὰ τινὰς λόγους οὓς ἤκουεν, ὡς μέλλειν βασιλεύειν αὐτόν, δείρας καὶ κουρεύσας ἐν εἰρκτῇ ἀπέκλεισε. τῶν δὲ ταγμάτων καὶ θεμάτων ἐν τῇ πόλει ἐπισυναχθέντων, ἐβούλοντο ποιῆσαι Νικηφόρον τὸν τῶν ἀποκαισάρων εἰς βασιλέα. τοῦτο γνοὺς καὶ ἀποστείλας ἐξήγαγεν ἀμφοτέρους τοὺς υἱοὺς Κωνσταντῖνου τοῦ πάππου αὐτοῦ ἐν τῷ ἁγίῳ Μάμαντι, καὶ τὸν μὲν Νικηφόρον δεινῶς ἐτύφλωσε, Χριστοφόρον δὲ καὶ Νικηταν, Ἀνθιμον καὶ Εὐδόκιμον ἐγλωσσοκόπησιν αὐτοῖς δὲ καὶ Ἀλέξιον τὸν Μουσηλέ ἐτύφλωσε, πεισθεὶς ταῖς μητρικαῖς εἰσηγήσεσι. τοὺς δὲ Ἀρμενιοὺς χειρωσάμενος καὶ πολέμῳ τροπωσάμενος, τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν ἐποιήλισεν, ἐπιγράψας εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῶν μέλανι κεντητῷ "Ἀρμενιᾶκὸς ἐπίβουλος," ἐξορίσας αὐτοὺς ἐν τε Σικελίᾳ καὶ ταῖς λοιπαῖς νήσοις.

Μισήσας δὲ ὁ βασιλεὺς τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα Μαρίαν²⁰ ὑποβολῇ τῆς ἑαυτοῦ μητρὸς, ἐφιεμένης τῆς ἀρχῆς, πρὸς τὸ μισηθῆναι αὐτόν, ἐξεβιάσατο αὐτὴν τοῦ ἀποκείρασθαι, ἐμνηστεύθη δὲ παρανόμως Θεοδότη κουβικουλαρίᾳ, καὶ ἔστειψεν αὐτὴν. ἀπέσχισε δὲ τοῦ πατριαρχείου Πλάτων ὁ τοῦ Σαδον-

1. αὐτὴν, καὶ εὐφ.?

10. τοῦτον C

ab initio Constantinum et Irenen reges salutari iussit; atque quum omnes obedirent Armeniaci seditionem fecerunt, et Alexium Musele postularunt, quem patricii dignitate rex ornaverat et apud se habebat. hunc igitur quia ab illis postulatum videbat et regnaturum a quibusdam audierat verberatum et tonsum in custodiam coniecit. coactae autem in urbem legiones Nicephorum Caesarem regem facere voluerunt. hac re cognita duos Constantini patris filios in sacrum Mamantem abduxit atque Nicephorum misere excaecavit, Christophorum, Nicetam, Anthimum et Eudocimum linguis excisis mutilat; una cum iis Alexium Musele excaecavit matris consilio obsecutus; Armeniacos superavit fugavitque et principes eorum punivit in facie eorum nigris notis his verbis expressis "Armeniacus insidiator;" tum eos in Siciliam reliquasque insulas relegavit.

Rex odio Mariae uxoris ductus matris imperium affectantis hortatu, quo odiosum eum redderet, tondi eam iussit et contra legem Theodotam cubiculariam in matrimonium duxit et coronavit. Plato

κίονος ἡγνούμενος καὶ λοιποὶ διὰ τὸ κοινωνῆσαι τὸν βασιλέα
 ἰτέρου γάμου. εἰς οὓς πολλὰς θλίψεις ἐνεδείξατο ὁ βασι-
 λεύς. ἣ δὲ μήτηρ αὐτοῦ ὑπερασπίζετο αὐτῶν ὡς τὸν υἱὸν
 μισούτων. Κάρδαμος δὲ ὁ κύριος Βουλγαρίας ἔγραψε τῷ
 5 βασιλεῖ “ἦ τέλεσόν μοι πάντα, ἢ ἔρχομαι ἕως τῆς χρυσοῦς
 πόρτης.” ὁ δὲ βασιλεὺς βαλὼν καβαλίνας ἐν μαντιλίῳ ἔπεμ-
 ψεν αὐτῷ, εἰπὼν “οἶα δὴ σοι πρόπει πάντα, ἀπέστειλα. γέ-
 ρων δὲ εἰ, καὶ οὐ θέλω κοπωθῆναί σε ἕως τῶν ὠδε, ἀλλ’
 ἐγὼ ἔρχομαι πρὸς σέ.” καὶ λαὸν συναθροίσας καὶ ἐξεληθῶν ὁ
 10 βασιλεὺς ἐδίωξεν αὐτὸν ἕως τὰ ἴδια.

Ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ θωπεύσασα πάντας καὶ δωρεῶν ὑπο-
 σχέσειν ἐκλύσασα πρὸς ἑαυτὴν ἐτήρει ἡμέραν ἐπιτηδεῖαν
 πρὸς τὸ μοναρχῆσαι. τοῦ οὖν βασιλέως ἐξεληθόντος κατὰ
 Ἀρύβων, τοῦ λαοῦ παρητοιμασμένου ὄντος τοῦτον κρατῆσαι
 15 ἐπὶ τε τῇ ὑποθέσει τῆς μητρὸς καὶ τῇ παρανομίᾳ τῆς γυναι-
 κός, δι’ ἧς μισητὸς ἐγένετο, πείθουσιν αὐτὸν οἱ μεγαστᾶνες αὐ-
 τοῦ ὑποστρέψαι ἐν τῇ πόλει, εἰσηγήσει τῆς μητρὸς. καὶ δὴ
 παραγενόμενον ἐν τῷ παλατίῳ, τῆς μητρὸς αὐτοῦ μὴ πα-
 ρουσίας, ἀπέκλεισαν αὐτὸν οἱ μεγαστᾶνες καὶ σύμβουλοι τῆς
 20 μητρὸς αὐτοῦ ἐν τῇ προφύρῳ ἐν ἣ ἐγεννήθη, καὶ ἐκτυφλου-
 σιν αὐτόν, τῆς μητρὸς αὐτοῦ τοῦτο βουλευσαμένης. ἔσκοτί-
 σθη δὲ ὁ ἥλιος ἐπὶ ἡμέρας δεκαεπτὰ, ὥστε καὶ τὰ πλοῦτα
 πλανᾶσθαι, καὶ λέγειν πάντας ὅτι διὰ τὴν τοῦ βασιλέως τυ-
 φλωσιν ἔσκοτίσθη ὁ ἥλιος. ἀλλ’ ὄρα τὰ τοῦ Θεοῦ ἀνεξερευνήτα

7. δὴ] δεῖ C

Saducionis praefectus aliique a patriarchae societate recesserunt, quod
 aliam rex duxerat; eos varie rex vexavit; mater autem utpote filio
 infensos defendit. Cardamus, Bulgariae princeps, regi scripsit “aut
 pacta mihi persolve, aut usque ad auream portam accedam.” ei rex
 stercora in mantillium coniecta misit addens “quas tibi decet mit-
 tere, misi; sed senex es; nolo igitur te huc proficiscendo fatigari,
 sed ipse ad te veniam.” coacto exercitu profectus eum usque in
 suam terram profligavit.

Sed mater regis omnes ambiendo et donis sibi devinxit et ido-
 neum potiundi imperii diem quaesivit. profecto igitur contra Arabes
 rege, quum paratus esset populus eum deserere, reginae machinatio-
 nibus et iniusto matrimonio excitatus, suaserunt ei nobiles, ut in ur-
 bem rediret matris hortatu. quum in palatium venisset, absente ma-
 tre proceres et reginae consultores eum in vincula coniecerunt in
 Porphyram, ubi natus fuerat eumque matris iussu excaecarunt. sol
 tunc per 17 dies obscuratus est, ita ut naves de cursu aberrarent, di-
 cerentque omnes propter caecatium regem solem obscurari. sed vide

κρίματι. μετὰ γὰρ τὰ πέντε ἔτη τῷ αὐτῷ μηνὶ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐν ἣ ἀπετυφλώσας τοὺς ἰδίους θείους καὶ Ἀλέξιον τὸν Μουσηλέ, ἀποτυφλοῦνται καὶ αὐτὸς ὁ Κωνσταντῖνος. ἐκράτησε δὲ Εἰρήνη μόνη τὴν βασιλείαν. ἐστασίασαν δὲ οἱ αὐτῆς ἀνδράδελφοι, καὶ ἐξώρισεν αὐτοὺς ἐν Ἀθήναις· οἱ καὶ 5 κείθεν βουλευσάμενοι περὶ βασιλείας ὑπὸ τῶν ἐντοπίων ἀγηρέθησαν, καὶ ἠφανίσθη τὸ τοῦ μιαιροῦ Κωνσταντίνου γένος.

Τῇ δὲ δευτέρᾳ τοῦ ἁγίου πάσχα ἀπελθοῦσα ἡ βασιλισσα ἐπὶ τῇ κατὰ τύπον γινομένη προελύσει εἰς τοὺς ἁγίους ἀποστόλους, τῇ δείλῃ προῆλθεν ἐν ὀχήματι χρυσῷ ἐποχου-10 μένη τέσσαρσιν ἵπποις λευκοῖς, κρατουμένοις ὑπὸ πατρικίων, ῥίψασα ὑπατεῖαν ἐν τῇ μέσῃ πολλῇν. νοσησάσης δὲ τῆς βασιλείσσης ἐδηλώθη αὐτῇ ὅτι Σταυράκιος στάσιν κατὰ σοῦ μελετᾷ. ἡ δὲ ἐν τῷ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνῳ σελέντιον ποιήσασα ἐξεφώνησε μὴ προσέρχεσθαι Σταυρακίῳ τινὰ τῶν ἀρχόντων. 15 Ἀέτιος δὲ ὁ σὺν αὐτῷ παραδυναστεύων, φθονῶν Σταυράκιον, εἰς ἑαυτὸν τὸ κράτος μετεχειρίζετο. τούτων δὲ οὕτως ὄντων Νικηφόρος πατρικίος καὶ γενικὸς ἐτυράννησε κατ' αὐτῆς μετὰ συμβουλῆς Νικήτα πατρικίου καὶ Σισιννίου τῶν ἀνταδελφῶν, τῶν ἐπιόρκων καὶ δολερῶν Τριφυλίων, καὶ Λέοντος πατρικίου 20 τοῦ τεσσαρακονταπήχεως, καὶ Γρηγορίου πατρικίου τοῦ Μουσαλακίου, καὶ ἑτέρων τινῶν τῶν ἐν τέλει· οἱ καὶ ἐλθόντες ἐν τῇ Χαλκῇ, ὥρα τετάρτῃ τῆς νυκτός, ἀπατήσαντες τοὺς

4. βασιλεύει Εἰρήνη μόνη ἔτη ε' m. 15. τινὶ C

occulta dei iudicia; nam post 5 annos eodem mense eodemque die, quo avunculos suos et Alexium rex excaecaverat, ipse Constantinus est excaecatus. Irene autem sola regno potita est. cuius mariti fratres seditionem moliti Athenas in exilium missi sunt; ubi quum de imperio potiundo consilia inirent, ab incolis sunt occisi. hoc modo impuri Constantini genus extinctum est.

Altero sancti paschalis die regina facta ex more processione in St. apostolorum ecclesiam se contulit et sub vesperam aureo curru annos 4 equis albis tracto in publicum provecta est, tenentibus equos patricii multumque pecuniae in populum sparsit. aegrotanti reginae nuntiatum est, Stauracium seditionem moliri, qua re audita in Iustiniani triclinio silentio facto vetuit quemquam ex magistratibus Stauracium convenire. Aëtius autem cum eo imperium exercens invidia Stauracii in se potentiam studebat deferre, quae quum ita essent Nicephorus patricius et aerario praepositus rebellavit contra eam consilio Nicetae patricii et Sisinnii fratrum, periurorum et dolo-20 sorum Triphyliorum, Leonis patricii tessaracontapechis, Gregorii patricii Musalacii aliorumque magistratum. hi quarta noctis hora

φύλακας ὡς παρὰ τῆς Ἀυγούστης ἀπεστάλησαν, εἰσῆλθον ἐν τῷ παλατίῳ, καὶ διὰ τῆς νυκτὸς κατὰ πάσης τῆς πόλεως τὴν ἀναγόμεναι αὐτοῦ ἐποίησαντο, τοὺς φύλακας περιστήσαντες ἐν τῷ παλατίῳ τῶν Ἐλευθέρων φυλάττειν Εἰρήνην. ὄρθρου δὲ μεταστειλάμενος ἀπέκλεισεν αὐτὴν ἐν τῷ παλατίῳ καὶ οὐτως προῆλθεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπὶ τῷ στεφθῆναι τὸν ἀλιτήριον, Ταρασίου ἔτι τὸν θρόνον κατέχοντος.

Νικηφόρος ὁ ἀνδράδελφος Εἰρήνης ὁ ἀπὸ γενικῶν.

Νικηφόρος ὁ ἀνδράδελφος Εἰρήνης ἐβασίλευσεν ἔτη ἡ
 10 μῆνας θ'. οἱ δὲ ὄχλοι ἐπαρῶντο καὶ τὸν στέφοντα καὶ τὸν
 στεφόμενον. χρηστότητα δὲ ὑποκρινόμενος παρηγόρει τὴν βα-
 σίλισσαν, ὡς πάσαν αὐτῆς ἀνάπαισιν ποιήσειεν, εἰ τοὺς θη-
 σαυροὺς αὐτῆς καταμηνύσειεν αὐτῷ. ἡ δὲ συνετῶ τῷ φρο-
 15 νήματι πρὸς τὸν χθὲς μὲν δούλον ἐπίορχον σήμερον δὲ τύ-
 ραννον ἔφη “ἐγὼ μὲν, ὦ ἄνθρωπε, θεὸν εὐεργέτην ἠγοῦμαι,
 τὸν ὑψώσαντά με εἰς ταύτην τὴν βασιλείαν, ταῖς δὲ ἐμαῖς
 ἁμαρτίαις τὴν κωθαιρίσιν ἐμαντῆ προσάπτω. ἐν πᾶσι δὲ τούτοις
 εἶη τὸ ὄνομα κυρίου εὐλογημένον. οὐ μὴ δὲ ἀγνοῆς τὰς κα-
 20 λύτως εἶχον τοῦ ἀνελεῖν σε. ἀλλὰ τὸ μὲν τοῖς σοῖς ὄρκοις
 πειθομένη, τὸ δὲ φειδομένη σου, πάντα παρελογοισάμην, τῷ
 θεῷ ἀποδοῦσά σε, δι’ οὗ βασιλεῖς βασιλεύουσι καὶ δυνάσται
 κατεξουσιάζουσι. καὶ τὰ νῦν ὡς εὐσεβῆ σε καὶ ἐκ θεοῦ

ad Chalcem venerunt custodibus deceptis, tanquam ab Augusta missi essent, in palatium intrarunt et nocte per totam urbem eum imperatorem declaraverunt, positis circa Eleutherorum palatium custodibus ad Irenen custodiendam. mane abductam eam in palatio inclusit, et ita in ecclesiam se contulit ut peccatorem coronaret, patriarcha tum etiam Tarasio.

NICEPHORUS.

Nicephorus Irenes mariti frater 8 annos 9 menses regnavit. populus imprecationibus coronantem et coronatum prosecutus est simulans probitatem reginae omnem tranquillitatem promisit, si thesauros sibi indicasset. illa autem ei qui heri periturus servus, hodie tyrannus erat haec dixit “equidem dei beneficio credo me esse ad regiam dignitatem evectam, meis vero delictis meruisse, ut eo exciderem; sed in his omnibus domini nomen laudetur. me autem ignores insidias tuas ad me fuisse delatas, quibus si fidem fecissem facile te occidere potuissem; sed iuramentis tuis confisa et tibi parcens omnia neglexi deo te relinquens, per quem regnant reges, et principes dominantur.

προβληθέντα εἰς βασιλείαν προσκυνῶ, καὶ αἰτοῦμαι φείσασθαι μου τῆς ἀσθενείας καὶ συγχωρῆσαί μοι τὸν ὑπ' ἐμοῦ κτισθέντα τὸν Ἐλευθερίου οἶκον εἰς ψυχαγωγίαν τῆς ἀσυγκρίτου μου συμφορᾶς." ὁ δὲ ἔφη "καὶ εἰ τοῦτο θέλεις σοι γυνέσθαι, ὁμοσόν μοι μὴ ἀποκρύψαι τι τῶν θησαυρῶν, καὶ 5 πᾶσάν σου θεραπείαν ποιῶ." ἡ δὲ ὤμοσεν αὐτῷ, ὑποδείξασα καὶ πλοῦτον πολύν. ὁ δὲ τοῦ ποθομένου τυχῶν παρευθὺ ἐξώρισεν αὐτὴν ἐν τῇ Πριγκίπῃ τῇ νήσῳ, ὃ αὐτὴ ὑποκόδησεν εἰς μονήν. ἰδὼν δὲ πάντας τοὺς ἐν τέλει λυπουμένους ἐπ' αὐτῇ διὰ τὴν ἀπληστίαν αὐτοῦ, φοβηθεὶς, καίπερ βαρυτά- 10 του χειμῶνος ὄντος, ἐξώρισε τὴν αὐτὴν τὴν Εἰρήνην ἐν Λέσβῳ τῇ νήσῳ φρουρεῖσθαι. προσελάβετο δὲ Κωνσταντῖνον υἱὸν αὐτῆς, ὃ καὶ ὑπέδειξεν αὐτῷ τὸν ἀνακτισθέντα πλοῦτον ὑπὸ ὀρθομαρμαρώσεως, τὸν νῦν ἐν τῷ σίγματι ὄντα. Νικήταν δὲ τὸν Τριφύλιον ὃ αὐτὸς Νικηφόρος φαρμάκῳ ἀνείλε. 15 Βαρδάνης δὲ ὁ πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τῶν ἀνατολικῶν θεμάτων, ὃς γε τοῦτο πολλὰ παρητήσατο, διαδραῖναι δὲ μὴ δυναθεὶς, βία κατελθὼν ἐν Χρυσοπόλει, εἶτα φοβηθεὶς τὸν θεόν, μὴ πως δι' αὐτοῦ ἰγένηται σφαγὴ Χριστιανῶν, λαβὼν παρὰ Νικηφόρου λόγον ἀπαθείας, νυκτὸς λάθρα τοῦ λαοῦ ἤλθε πρὸς 20 τὴν μονὴν Ἡρακλείου ἐν τῷ Καταβόλῳ, καὶ παρευθὺ γέγονε μοναχός. ἐρχόμενος δὲ διὰ τοῦ σταλέντος βασιλικοῦ χελανδίου ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ εἰς τὸ μοναστήριον αὐτοῦ, ὃ ἦν αὐτὸς προκατασκευάσας, τυφλοῦται, Λυκαόνων τινῶν τοῦτο κατὰ

nunc tibi ut pio et per deum ad imperium evecto supplico petens, ut valetudini meae parcas mihique permittas in Eleutherii domum a me aedificatam concedere, ut gravissimae calamitatis solatium habeam." respondit ille "hoc si fieri vis, iura nihil te ex thesauris celaturam, quo facto omni re tibi gratificabor." hoc illa iuravit multasque opes ei monstravit; quas ille adeptus statim eam in principis insulam relegavit, in monasterium, quid aedificaverat. cernens autem magistratus omnes aegre ferre aviditatem suam, timore impulsus vehementissimo hieme Irenen in Lesbum insulam relegavit. admisit ad se filium eius Constantinum, qui ei thesaurum sub marmoreo muro additum monstravit, qui est nunc in sigmate. Nicetam Triphylium idem Nicephorus veneno sustulit. Bardaneas patricius legionum orientalium dux, qui hoc multum est deprecatus, quum aufugere non posset, coactus est Chrysopolin se conferre; tum deum veritus, ne sua causa caedes fieret Christianorum, accepto a Nicephoro impunitatis promisso, nocte clam populo in monasterium Heraclei in Catabolo ivit, statimque monachus est factus. tum in misso regio chelandio profectus

γνώμην τοῦ βασιλέως ποιησάντων. διὸ καὶ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ὑποκρίσει, ὡς δῆθεν λύπη συσχεθείς, πάντας μεθ' ὄρκων ἐπληροσφόρει ἀναίτιον αὐτὸν εἶναι τοῦ τοιούτου δράματος.

Ἐφ' οὗ ὁ τῶν Σαρακηνῶν ἀρχηγὸς ἐξεληθὼν παρεγένετο ἐν τῷ Ἀμορίῳ. ἐξῆλθε δὲ Νικηφόρος πρὸς τὸ Δορύλαιον, δηλώσων τῷ πρωτοσυμβούλῳ ταῦτα. “ἵνα τί ἐπιχαίρετε ταῖς ἀδικίαις καὶ ταῖς αἱματοχυσίαις, μὴ ἀρκοῦμενος εἰς τὰ ἴδια, ἀλλὰ παραβαίνεις ὄρους ἀρχαίους καὶ πατρῶους; ποῖος γάρ σοι προφήτης θεῖος ταῦτα ποιεῖν ἐδίδαξεν; οὐχὶ Μαχόμετ ὁ 5 προφήτης σου παρηγγεῖλε Χριστιανὸν ὡς ἀδελφὸν ἔχειν καὶ λέγειν; μὴ γὰρ ὁ πάντων δημιουργὸς θεὸς καὶ προνοητὴς ἀμφοτέρων αἵμασιν ἀνθρώπων ἀδίκως ἐκχυννομένοις χαίρει; μὴ γένοιτο. ἢ ἀργυρίου καὶ χρυσοῦ καὶ λοιπῶν ὑστεροῦμενος ἐξῆλθες ἀδικῆσαι τοὺς μηδὲν ἀδικήσαντάς σε; καίτοι γε 15 τὰ κάλλιστα καὶ δυσπρόριστα καὶ ἡμῶν ἐπέραστα κατὰ κόρον ἔχεις· αὐτίκα παρεξομεν φιλοστοργίας τρόπη. μὴ τοίνυν ὡς ἀθάνατοι καὶ ἄθεοι κατ' ἀλλήλων ἀντιστρατενώμεθα, καὶ τὸν ἐκ δαιμόνων κατὰ τῶν ἀνθρώπων πόλεμον ἐκ φθόνου μιμώμεθα, γινώσκοντες ὅτι μικρὸν ὑστερον τελευτήσομεν καὶ 20 πρὸς κριεὴν ἀδέκαστον ἀπελευσόμεθα, ὃς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.” ταῦτα τοῦ βασιλέως Νικηφόρου ἀποστειλαντος μετὰ δώρων τινῶν, ὃ Ἀραψ ἀγαθονθεὶς καὶ ἀν-

in monasterium suum in Prota insula, id quod ipse effecerat, excaecatus est, Lycaonibus quibusdam ex mandato regis rem perficientibus. id factum sibi dolere simulans iure iurando omnibus persuasit, non esse se eius facti auctorem.

Sub eo Saracenorum dux Amorium cum exercitu venit; Nicephorus Dorylaeum profectus est primo consultori haec nuntiaturus, “quousque iniustitia et caedibus gaudes non tuo contentus et antiquas paternasque pactiones laedens? qui enim divinus propheta haec te facere docuit? nonne Machomet, propheta tuus, Christianum te fratrem habere et dicere iussit? an omnium opifex deus utrorumque curam gerens sanguine hominum iniuste fuso delectatur? ne fiat. an auro, argento aliisque rebus indigens profectus es, ut laederes eos, a quibus non es laesus? atqui rerum pretiosissimarum a nobis maxime optatarum paratuque difficultium abunde possides; sed statim eas benigne tibi praebebimus. ne igitur tanquam immortales neque deo subditi inter nos pugnemus et malorum daemones in homines bello imitemur, scientes paulo post nos mouituros et coram incorrupto iudice comparituros, qui cuivis dignam suorum factorum mercedem reddet.” his litteris a Nicephoro rege cum donis missis placatus Ara-

ταποστείλας δῶρα πλείστα τε καὶ θανυμαστὰ μετ' εἰρήνης ὑπέστρεψε, τὴν Νικηφόρου σύνεσιν ὑπερθανυμάσας.

Τῆς δὲ Εἰρήνης τὴν ἐξορίαν ἐκ λύπης καὶ ἀθυμίας τελευτησάσης ἐν Λέσβῳ τῇ νήσῳ, ἔνθα καὶ ἦν φρουρουμένη, μετεκόμισε τὸ σῶμα αὐτῆς ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ μονῇ τῆς Πριγ-⁵ κίου, ἣν αὐτὴ φηκοδόμησε· σφόδρα γὰρ εὐσεβῆς καὶ φιλάρετος οὖσα πολλὰ ξενοδοχεῖα καὶ γηρωκομεῖα καὶ μοναστήρια κατεσκεύασε, καὶ φόρων κουφισμοὺς καὶ ἄλλα πλείστα κωτορθώματα.

Ὁ δὲ γε βασιλεὺς ἔστρεψε τὸν υἱὸν αὐτοῦ Σταυράκιον,¹⁰ δυσειδῆ καὶ ἀφελῆ ὄντα. ἀπεβίω δὲ καὶ ὁ ἀγιώτατος ἐπίσκοπος Ταράσιος, καὶ χειροτονεῖται ἀντ' αὐτοῦ Νικηφόρος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης. ὁ δὲ βασιλεὺς κατὰ Βουλγάρων ἐκστρατεύσας ἤτησεν αὐτοὺς κατὰ κράτος, ὥστε καὶ τὴν λεγομένην αὐλὴν τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῶν Κοῖμον πυρπολῆσαι.¹⁵ ἐκεῖνον δὲ δηλώσαντος παρακλήσεως λόγους, “ικανούσθω σοι, ὦ βασιλεῦ, ἕως τούτου,” οὐ προσήκατο παντελῶς τῆς εἰρήνης τὰ ῥήματα διὰ πολλὴν ἀπληστίαν. ἐφ' οἷς χαλεπήνας ὁ βάρβαρος τὰς τῆς χώρας εἰσόδους καὶ ἐξόδους περιέφραξεν ὀχρωμάσι ξυλίνοις, καὶ μεθ' ἡμέρας δύο συναθροίσας λαὸν²⁰ καὶ κατὰ τῆς τοῦ βασιλέως σκηνῆς ἀπελθὼν ἀναιρεῖ τοῦτον καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ. τὴν δὲ Νικηφόρου κεφαλὴν ἐκκόψας καὶ ἐπὶ ξύλον ἀναρτήσας, εἰθ' οὕτως γυμνώσας τὸ ὄσोटῦν καὶ περιαργυρώσας πέριξ, ἐκέλευσε πίνειν εἰς αὐτὴν τοὺς τῶν Βουλγάρων ἄρχοντας, ἐγκανχώμενος κατ' αὐτοῦ ὡς²⁵

bus plurima et admirabilia dona mutuo et pace facta rediit, Nicephori prudentiam admiratus.

Irene in Lesbo insula, ubi custodiebatur, dolore et tristitia mortua est in exilio; cuius corpus rex in monasterium principis, quod condiderat, detulit; admodum enim pia et virtutis amans multa peregrinis et senibus hospitia atque monasteria aedificaverat, tributum diminuerat multaque alia bene perfecerat.

Rex Stauracium filium deformem et tenuem coronavit. mortuus est sanctissimus Tarasius episcopus, cuius in locum successit est sanctissimus Nicephorus. rex contra Bulgaros profectos graviter eos devicit, ita ut etiam Coimi ducis aulam, quae dicebatur, incenderet. supplicante illo, ut contentus esset, aviditate ductus pacis condiciones sprevit. irritatus barbarus terrae aditus ligneis munitionibus occlusit et biduo post coacto exercitu usque ad regis tabernaculum accessit, eumque cum suis omnibus interfecit; Nicephori caput praecisum hastae imposuit, deinde os cranii nudatum argento cinxit, et Bulgaro-

ἀπλήστου καὶ τὴν εἰρήνην μὴ θελήσαντος. ὡς δὲ τινες ἔφα-
σαν πολλοὺς Χριστιανοὺς αὐτὸν πεφονευκέσαι διὰ τὴν ἀπλη-
σίαν καὶ φιλαργυρίαν αὐτοῦ· ἐπέτεινέ τε τοὺς τε φόρους
τῶν ὑπὸ χεῖρα, καὶ τὰς δημοσίας ἀρχὰς ἀνίους χρυσίου τοῖς
5 βουλομένοις προῦθηκε. κάκεινος ἄξιός ἦν προβαλέσθαι εἰς
ἄρχοντα, ὃς πλείονως τῶν ἄλλων χρυσὸν κατεβάλετο. καὶ ἂ
δέ φασι χαρτιατικὰ οὗτος ἐξεῦρε, καὶ πᾶν πονηρὸν καὶ βαρὺ
ὡς ἔπος εἰπεῖν αὐτὸς τοῖς Χριστιανοῖς ἐπενόησεν.

Σταυράκιος ὁ υἱὸν Νικηφόρου.

10 Σταυράκιος ὁ υἱὸς Νικηφόρου ἐβασίλευσεν ἔτος ἕν μῆ- 517
νας δύο. οὗτος ἐν τῷ κατὰ Βουλγάρων πολέμῳ ἐπλήγη κατὰ
τοῦ δεξιοῦ μηροῦ, καὶ φορεῖ τὴν πόλιν κατέλαβεν. ὃς διὰ
τὴν πληγὴν ἐν τῷ παλατίῳ κείμενος ἀπρόιτος ἦν. ἐβουλεύετο
δὲ Μιχαὴλ τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ καὶ κουροπαλάτην ἐκτυφλώ-
15 σαι καὶ τῇ γαμετῇ τὴν βασιλείαν καταλιπεῖν. ἐντεῦθεν Μι-
χαὴλ τοῦτο γνούς, ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ, ἐξαίφνης ἀναγορεύεται
βασιλεὺς ἐν τῷ ἱπικῷ παρὰ τῆς συγκλήτου καὶ τῶν ταγμα-
των, ὡς ἤδη ἀπεγνωσμένου τοῦ Σταυρακίου. ὅπερ μαθὼν
Σταυράκιος, καὶ τοῦ παλατίου ἐξελθὼν, καὶ τὸ μοναδικὸν αὐ-
20 τῶν σχῆμα σὺν τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Θεοφανῶ περιθέμενος, εἰς
Σταυρακὰ λεγόμενον μοναστήριον ἐτελεύτησε, καὶ ἐτάφη ἐν

3. ἐπιτέλεται τοὺς C
drenus

4. ἀγείτω C

20. εἰς τὸ Βραχᾶ Ce-

rum principes ex hoc bibere iussit, insultans eum ut insatiabilem et
pacis detractatorem. ut quidam narraverunt multos Christianos in-
satiabili auri cupiditate ductus interfecit; vectigalia subditorum auxit
et publicos magistratus venales habuit; isque dignus erat praefectura,
qui plus quam ceteri argenti solvebat. quae chartiatica dicunt, hic
invenit, et malum quodcunque et grave, ut ita dicam, ipse Christia-
nis excogitavit.

STAUACIUS NICEPHORI FILIUS.

Stauracius Nicephori filius unum annum mensesque duos regnavit.
hic Bulgarico bello in dextro femore vulneratus erat et lectica
in urbem reversus; vulneris causa in palatio iacebat neque prodibat.
voluit rex Michael, generum suum, curopalatam excaecare et uxori
regnum relinquere. quod quum Michael comperisset, statim in circo
senatu et legionibus rex salutat est, ut iam desperato Stauracio.
his auditis Stauracius e palatio egressus, induto sibi et Theophano

τῆ μοῆ τοῦ Σατύρου. τὸν δὲ τῆς ἀρχιερωσύνης θρόνον κατέειχεν ἔτι ὁ ἀγιώτατος Νικηφόρος.

Μιχαὴλ ὁ κουροπαλάτας ὁ γαμβρὸς Σταυρακίου.

5188 Μιχαὴλ ὁ εὐσεβέστατος ἐβασίλευσεν ἔτη β', στεφθεὶς ὑπὸ Νικηφόρου πατριάρχου, δούς τῷ πατριάρχει χρυσοῦ 5 λίτρας ν' καὶ τῷ κλήρω λίτρας κέ· ἀφιλάργυρος γὰρ ἦν καὶ μεγαλόψυχος, παραμυθησάμενος καὶ τοὺς ἐκ τῆς Νικηφόρου πλεονεξίας ἡδικημένους. ἔσπευε δὲ καὶ Προκοπίαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, πολλαῖς δωρεαῖς τὴν σύγκλητον φιλοτιμωσάμενος· καὶ Θεοφύλακτον τὸν υἱὸν αὐτοῦ ὁμοίως ἔσπευσεν ἐν τῷ ἄμβωνι τῆς ἐκκλησίας, ἀμπόλλα προσενέγκας ἱερά ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ· οὗτος γὰρ ὁ Μιχαὴλ πατὴρ ἦν Ἰγνατίου πατριάρχου. ἐπωνομάζετο δὲ Ραγαβέ. Κροῦμος δὲ ὁ τῶν Βουλγάρων ἀρχηγὸς ἔγραψε περὶ εἰρήνης, ἐπιζητῶν καὶ πολλὰ πάκτα. ὁ δὲ κακῶν συμβουλίαις πεισθεὶς οὐ προσ- 15 ἤκατο εἰρήνην. οὗτος εἰς πάντα μὲν χρηστὸς ἦν καὶ ἐπιεικὴς, εἰς δὲ τὴν τῶν πραγμάτων διοίκησιν παντελῶς ἀκυβέρνητος ἐπῆρχε, καὶ δεδουλωμένος ματαίων ἀνθρώπων βουλαῖς καὶ ἀπειροπολέμων· ὅθεν ἐστρατεύσαντος αὐτοῦ κατὰ Βουλγάρων καὶ μετὰ μεγάλης ἤττης ὑποστρέψαντος ἀναγορεύεται 20 Λέων ὁ πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τῶν ἀνατλικῶν ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἀρχόντων ἐν τῷ κάμπῳ τοῦ τριβουναλίου. καὶ

uxori monachorum vestimento, in monasterio; quod Staurax dicitur, mortuus est et in Satyri monasterio est sepultus. episcopatum tenuit etiam sanctissimus Nicephorus.

MICHAEL CUROPALATA STAVRACII GEMER.

Michael probissimus duos annos regnavit, a Nicephoro patriarcha coronatus; dedit autem patriarchae auri libras 50 et clero 25 libras; erat enim magnanimus et minime avidus, et consolatus est etiam eos, qui Nicephori aviditate laesi erant. Procopiam uxorem coronavit, multis donis senatu honorato; item Theophylactum filium in ambone ecclesiae coronavit, multis sacris in magnam ecclesiam allatis. hic enim Michael pater fuit Ignatii patriarchae; cognominabatur autem Ragabe. Crumus, Bulgarorum princeps, de pace scripsit multa pacta postulans. rex malis consiliis obsecutus pacem non dedit. hic ubique bonus erat et aequus, sed in rebus administrandis prorsus infirmus et futillum hominum, et belli imperitorum consiliis circumventus erat. quare cum esset contra Bulgarios profectus et, et acri pu-

ἢ τοῦτο *Μιχαὴλ ἀκούσας, καὶ τὸ μοναδικὸν σχῆμα σὺν γυναικὶ καὶ τέκνοις ἀμφιστάμενος, εἰς τὸ πλησίον τῆς πόλεως νησίον τὴν Πλάτην περιορίζεται· ἐν ᾧ καὶ ἐτελεύτησε. τὸν δὲ τῆς ἀρχιερωσύνης θρόνον κατεῖχεν ἔτι ὁ ἀγιώτατος Νικηφόρος.*

Λέων ὁ Ἀρμένιος ὁ καὶ παραβάτης.

Λέων ὁ Ἀρμένιος ὁ παραβάτης ἐβασίλευσεν ἔτη ἑπτὰ P. 445
μῆνας 6, στεφθεὶς ὑπὸ Νικηφόρου πατριάρχου, βεβαιώσας
αὐτὸν ἐγγράφως περὶ τῆς ἑαυτοῦ ὀρθοδοξίας. ὁ δὲ νέος Σεν-
10 ναχερίμ Κρουῦμος ἐπαρθεὶς τῇ νίκῃ, καταλιπὼν τὸν ἴδιον
ἀδελφὸν πολιορκεῖν τὴν Ἀδριανούπολιν, μετὰ ἕξ ἡμέρας τῆς
αὐτοκρατορίας Λέοντος ἐπανελθὼν τῇ πόλει περιέχει πρὸ τῶν
τειχῶν ἀπὸ Βλαχερνῶν ἕως τῆς Χρυσῆς καλουμένης πόρτης,
15 ἐπιδεικνύμενος τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, ἐπιτελέσας μιὰς θυ-
βασιέα σπεῖσαι εἰρήνην ἢ τὸ δόρυ αὐτοῦ πῆξαι ἐν τῇ Χρυσῇ
πόρτῃ. τοῦ δὲ βασιλέως μὴ καταδεξαμένου τοῦτο, ὑπέ-
στρεψεν εἰς τὴν ἰδίαν σκηνὴν θουμάσας τὰ τῆς πόλεως τείχη
καὶ τὴν εὐτακτον τοῦ βασιλέως παράταξιν. ἐπὶ σύμβασιν
20 εἰρήνης τρέπεται πειραστικούς λόγους ποιούμενος. ὁ δὲ βα-
σιλεὺς ἠφορμῆς δραξάμενος ἐπειράθη αὐτὸν λοχῆσαι, ἀλλ' εἰς

6. Quae sequuntur exstant apud Leonem grammaticum, continuatorem Theophanis. 19. σύμβασιν οὖν εἶρ. Comb.

gna victus reverteretur, Leo patricius et dux Orientis a populo et magistratibus in tribunalis campo rex est creatus. hac re audita Michael, induto sibi et uxori et liberis monachorum vestimento, in Platan insulam urbi vicinam concessit, in qua etiam mortuus est. episcopatum tenuit etiam sanctissimus Nicephorus.

LEO ARMENIUS, QUI ET APOSTATA.

Leo Armenius religionis transgressor, annos septem menses quinque, a Nicephoro patriarcha, quem de fidei suae sinceritate dato scripto fecerat certiozem, coronatus imperavit. novus autem Sennacherim Crumus, victoriis elatus, proprio fratre Adrianopolim obsidione bellica vexante relicto, post dies sex imperii a Leone assumpto ad urbem rediens, a Blachernis ad portam Chrysen dictam extra muros potestatem ostentans circumvolitabat, et nefanda sacrificia ad Chryses portae prata peragebat. mox pacem componi ab imperatore expetiit, aut ad Chrysen portam hastam figere. imperatore renuente, urbis muros in imperatorii exercitus ordinem miratus, in tentorium regressus ad pacis conditionem verbis fallacibus deflectit. imperator

πέρας ἀγαγεῖν τοῦτο ἐκωλύθη τῇ τῶν ὑπουργησάντων ἀφνείᾳ, πληξάντων μὲν τοῦτον, καιρίαν δὲ μὴ ἐπαγόντων πληγῆν. ἐπὶ τοῦτο μανεῖς ὁ ἀλάστορ, ἀποστείλας ἵππους ἐν τῷ ἄγίῳ Μά-
 21 μαντι τὸ ἐκεῖσε παλάτιον ἐνέπρησε, καὶ τὸν χαλκοῦν λέοντα τοῦ ἵππικοῦ σὺν τῇ ἄρκτῳ καὶ τῷ δράκοντι τοῦ ὕδριου καὶ ἅμα μαρμάρους καλλίστοις ἐν ἀμάξαις φορτώσας ὑπέστρεψεν, περικαθίσας τὴν Ἀδριανούπολιν· καὶ ταύτην ἐλώων, πολλοὺς δὲ τῶν εὐγενῶν Μακεδόνων μετὰ λαοῦ πλείστου διαπεράσας,
 Β κατεσκήνωσεν ἐν τῷ Δανουβίῳ ποταμῷ. ὁ δὲ Λέων μετὰ δύο χρόνους τῆς αὐτοῦ βασιλείας μανεῖς, καὶ τὸν στέψαντα
 10 αὐτὸν θεῖον Νικηφόρον ἐξορίσας, Θεόδοτον πατριάρχην ἀντιχειροτονεῖ, ἄλογον ἄνδρα καὶ ἰχθύων ἀφρονότερον, καὶ διωγμὸν ἄσπονδον κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἀνεργήσας. ἐφ' οὗ ἐφάνη ἀστὴρ κομήτης ἐν σχήματι δύο λαμπρῶν σελήνων ἐνούμενων καὶ πάλιν διαιρουμένων εἰς διάφορα σχή-
 15 ματα, ὡς εἰς ἀκεφάλου διαπλασιν ἀνδρὸς τυπωθῆναι. καὶ μέντοι καὶ σεισμοὶ φοβεροὶ καὶ ἀύχμοι καὶ φλογώσεις γηγόνασιν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Θεοστγυου. ἐκμιμούμενος
 C τοῦτον τὸν τῆς μυσσαρᾶς ταύτης αἰρέσεως ἀρχηγὸν ὁμώνυμον αὐτοῦ καὶ ὁμότροπον, ἤρξατο τῆς αἰρέσεως· εἶτα συμμύ-
 20 στας ἐπιζητήσας εἶδεν Ἰωάννην τὸν λεγόμενον Γραμματικόν, μᾶλλον δὲ Ἰωάννην ἄλλον ἢ Σίμωνα, ἐπὶ τε λεκανομαντείαις καὶ

2. τούτῳ?

occasione accepta, insidiis e medio tollere molitus, ministrorum ignavia consilium perficere prohibitus est, illis ictum quidem indiligentibus, verum mortalem non inferentibus plagam. ob id insaniens illa perniciis, missis equitibus, palatium ad S. Mamantem erectum combussit, et aereo Circi leone, una cum urso et hydra dracone marmoribusque perpulchris curribus impositis, Adrianopolim obsessurus regressus est. ea capta, Macedonum nobilium quamplurimos cum immensa populi multitudine trans Danubium deportatos illic habitare iussit. Leo post imperii annos duos in amentiam versus divinum Nicephorum, a quo coronam suscepit, egit in exilium: Theodotum vero patriarcham, hominem ignarum et supra pisces voce carentem, eius vice patriarcham ordinavit, persecutionemque indutiis non interrumpendam adversus ecclesiam suscitavit. eius tempore cometes in duplicis lunae et unius cum alia iunctae, rursusque divisae et varias formas induentis specie apparuit, quasi hominem capite carentem praesentaret. exinde terrae motus horribiles, siccitates et ardores intolerandi diebus imperatoris deo infesti exorti sunt. imitatus praeterea detestandae huius haereseos ducem, eiusdem nominis morumque exemplar, haeresin ipsam profiteri coepit, eiusque sacrilegii concis

γοηταίαις καὶ ἀσχροουργίαις διαβεβημένον, καὶ ἑτέρους τινὰς
 ὁμόφρονας αὐτοῦ. προσκαλεῖται οὖν Νικηφόρον τὸν αἰοίδιμον
 πατριάρχην καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπισκόπους ἐνώπιον τῆς συγκλή-
 του, καὶ φησὶν “ἴστε σαφῶς ὡς ἀνέστησάν τινες λέγοντες μὴ
 5 δεῖν προσκυνεῖσθαι τὰς εἰκόνας.” εὐθὺς δὲ ὁ ἱερός Εὐθύμιος
 Σάρδεων παρρησιασάμενος ἐκ τῆς θείας γραφῆς ἐπετίμησεν D
 τὸν ἀλιτήριον, μεθ’ ὃν καὶ Θεόδωρος ὁ θερμὸς τῆς ὀρθοδο-
 ξίας πρόμαχος, τῶν Στουδίου ἡγούμενος, ἔφη “μὴ παρασά-
 λευε, βασιλεῦ, κατάστασιν ἐκκλησιαστικὴν· σοὶ μὲν γὰρ ἡ
 10 τῆς πολιτείας κατάστασις καὶ ἡ τοῦ στρατοῦ ἐπιστεύθη· τού-
 των φρόντιζε, καὶ τὴν ἐκκλησίαν ἕασον μένειν ἐν ὀρθοδοξίᾳ.”
 ὁ δὲ τύραννος τούτων ἀκούσας, ὑπερξέσας τῷ θυμῷ καὶ λεόν-
 τειον ὁ πιθήκειος βρῦξας, καὶ πάντα μεθ’ ὕβρεως ἀπελύσας,
 καὶ τὸν μέγαν Νικηφόρον τῆς πόλεως ἐξεώσας καὶ περιορίσας,
 15 ὡσαύτως καὶ Θεόδωρον τὸν Στουδίου ἐξορίσας, Θεόδοτον τὸν
 Κασσιτερᾶν τῷ πατριαρχείῳ ἀπεκατέστησεν. ἔκτοτε οὖν τὸν
 θυμὸν καὶ τὸν δόλον τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἐκχέας τοῖς συμμύ- P. 427
 σταις αὐτοῦ ἀσελγέσιν ἑαυτὸν κατεπίστευσεν· οἱ τινες ἐπεὶ
 αὐτῷ πρόσφκειώθησαν, τρία ὑπέθηκαν αὐτῷ τὰ ὑποσχημένα
 20 καὶ αὐτῷ στεργόμενα, τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἡμῶν τὴν ἄρ-
 νησιν, τῶν θείων εἰκόνων τὴν καθάρεισιν, τῶν εὐσεβούντων
 τὴν δίωξιν. ταύταις οὖν ταῖς ἀπάταις προσθεῖς ὁ ματαιό-
 φρων, ἀναπτερωθεὶς ὁ δειλαιὸς τῇ τυλαιπώρῳ ὀρμῇ, πρῶτα

conquisitis, Ioannem dictum Grammaticum, magis autem Ioannem
 alium vel Simonem divinationibus ex pelvi, praestigiis et spurcitiis
 celeberrimum, aliosque sensus eiusdem consortes invenit. ad haec
 Nicephoro laude digno patriarcha, et qui cum ipso erant episcopis
 coram senatu vocatis, ait “nullatenus vos latet emersisse quosdam,
 imagines non adorandas asserentes.” der repente vero sacer Euthy-
 mius Sardinum episcopus cum fiducia perorans ex divinis scripturis
 obiurgavit. cum eo Theodorus, feruens orthodoxae fidei defensor et
 Studii praepositus, ait “ne, imperator, ecclesiae statum immutes. tibi
 rerum politicarum status et exercitus incumbit cura. horum satage:
 ecclesiam vero in fide orthodoxa superesse permitte.” tyrannus his
 auditis furore accensus, leonum more, cum simius esset, infrenens,
 cunctos evomit in iniuriis eiecit, magnumque Nicephorum civitate pul-
 sum et Theodorum pariter Studii praepositum in exilium egit, Theo-
 dotum vero Cassiteram patriarcham ordinari praecepit. ab eo tem-
 pore animi furorem dolumque profundens impuris sacrilegii sui con-
 scius se ipsum commisit. illi familiares redditi tria olim ipsi promissa
 et eidem iucunda suggererunt, orthodoxae fidei nostrae abnegationem,
 sacrarum imaginum depositionem et piorum persecutionem.

τῆς Ῥωμαίων γῆς ὀρμώμενος, δυσγενῆς τε καὶ ἀφανῆς ὢν, πρὸς τὰ μέρη τῆς Συρίας ἀφίκετο, Κωνσταντῖνον ἑαυτὸν ὀνομάσας καὶ υἱὸν Εἰρήνης βασιλείσσης. κἀντεῦθεν πολλοὺς τῶν βαρβάρων κατὰ Χριστιανῶν ἀπατήσας καὶ λαὸν ἄπειρον συναθροίσας ἐπήει τῇ Κωνσταντινουπόλει, μεγαλαυχῶν, ἐπὶ τῷ 5 πλήθει τοῦ λαοῦ, μὴ ἐννοήσας ὡς οὐ σώζεται βασιλεὺς διὰ πολλὴν δύναμιν. ἐπόρθει τοίνυν τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐφ' ἓνα χρόνον, τῶν πολιτῶν γενναίως ἀντιταττομένων, καὶ τειχομαχούντων καὶ ναυμαχούντων· τὰς γὰρ πλείστας ναῦς ἐπυρπόλησάν, καὶ τοὺς λογάδας τῶν πολεμίων ἐτροπώσαντο. 10 ὁ δὲ ἀμηχανία περιεχόμενος τὴν πόλιν ἀφείς ἐπὶ τὴν Θράκην ἐχώρει ταύτην ληϊζόμενος. ὁ δὲ Μιχαὴλ τῆς πόλεως ἐπέξελθὼν μετὰ πλείστης δυνάμεως πρὸς αὐτὸν ἐξώρμησεν, καὶ δὴ παρακαθίσας τινὰ βραχὺν χρόνον, καὶ τοῦτον ἀμογητὶ 15 ὤχευσε, καὶ ἀκρωτηριάσας αὐτοῦ χεῖρας καὶ πόδας, καὶ οὕτως ἀνασκολοπίσας, κατέπαυσε τὸν ἐν τρισὶν ἔτεσιν δι' αὐτοῦ κατατάξαντα καὶ διαρκέσαντα χαλεπὸν καὶ ἐμφύλιον πόλεμον. ἀσχολουμένου δὲ τοῦ Μιχαὴλ πρὸς τὸν ἀντάρτην Θωμᾶν, καὶ τῇ πρὸ τούτου φροντίδι πάντος ἄλλου καταφρονήσαντος, Κρήτη καὶ Σικελία καὶ αἱ καλούμεναι Κυκλάδες νῆσοι τῆς τῶν 20 Ῥωμαίων ἀρχῆς περιηρέθησαν ἐξ Ἄφρων τε καὶ Ἀράβων, λαβόντων ἀρχὴν ἄρτι πρῶτον διὰ τὰς τοῦ λαοῦ ἀμαρτίας καὶ

19. πρὸς τοῦτο Comb.

cepit, et permixta humilique plebe secum ducta adversus Byzantium movit, imperium indigne nulloque merito affectans. - sub Romana enim ditione, ipse obscuro et ignobili loco natus, ad Syriae partes se contulit, Constantinum se ipsum nominans et imperatricis Irenes filium: ex quo barbaris plurimis seductis, infinitaque populi adversus Christianos coacta multitudine, Cpolim appetiit, confisus illo plebis numero, nec reputans non salvari regem per multam virtutem depopulabatur itaque Cpolis agros unum annum, quo cives optimo instructi ordine parabant fortiter obsistere, sive tutanda forent urbis moenia sive navali praelio decertandum. naves enim plurimas igne summisso incenderunt, electosque hostium cuneos in fugam verterrunt. ipse vero summa rerum pressus angustia, urbe derelicta in Thraciam secessit vastitatem illaturus. Michael autem urbe egressus cum exercitus valida manu hosti statuit occurrendum: quare obsedit modico tempore, et ab eo sine labore capto manumque et pedum extremitatibus truncato stipitis, cui suffigeretur, poenam expetiit, et una intestinum difficile et crudele bellum annis tribus continuatum consopivit. occupato in hunc modum adversus rebellem Thomam Michaele, et aliam omnem curam huic unice post-

τὴν τῶν κρατούντων δυσσέβειαν καὶ ταπεινοῦν καὶ ὑπὸ χειρῶν
 ἀφ' ὧν ἄγειν τὰ τῶν Χριστιανῶν πράγματα. ἐν τούτῳ ὄν- 23
 των καὶ οὕτω τῶν πραγμάτων διακειμένων, Μιχαὴλ ἐκ δυ-
 σουρίας καὶ τῆς τῶν νεφρῶν ἀληθδόνος κακῶς ἀπηλλάγη τοῦ P. 449
 5 ζῆν. ἔσχε δὲ τὴν ἀρχὴν ἀντ' αὐτοῦ Θεόφιλος ὁ υἱὸς αὐτοῦ
 μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Εὐφροσύνης.

Θεόφιλος.

Θεόφιλος ἐβασίλευσεν ἔτη ιβ'. ἡ δὲ μητὴρ αὐτοῦ Εὐ-
 φροσύνη ὑποστείλασα ἐν πᾶσι τοῖς θέμασι ἤγαγεν κόρας εὐ-
 10 πρεπεῖς πρὸς τὸ νυμφοστολῆσαι Θεόφιλον τὸν υἱὸν αὐτῆς,
 ἀγαθοῦσα αὐτὰς ἐν τῷ παλατίῳ εἰς τὸν λεγόμενον Μαργαρί- B
 την τρίκλινον, δέδωκε Θεοφίλῳ χρυσοῦν μῆλον, εἰποῦσα ὅτι
 εἰς ἣν ἀρεσθῆς ἐπίδος τοῦτο αὐτῆ. ἦν δὲ τις ἐξ εὐγενῶν ἐν
 αὐταῖς κόρη ὀνόματι Ἰκασία, ὡφριοτάτη πάνυ, ἦν ἰδὼν Θεό-
 15 φίλος, ὑπεραγασθεῖς αὐτὴν τοῦ κάλλους, ἔφη ὡς ἄρα διὰ γυ-
 ναικὸς ἐρρῶν τὰ φαῦλα. ἡ δὲ μετ' αἰδοῦς πως ἀντέφη "ἀλλὰ
 διὰ γυναικὸς πηγάζει τὰ κρείττονα." ὁ δὲ τῷ λόγῳ τὴν καρ-
 20 διὰν πληγεῖς ταύτην μὲν εἴασεν, Θεοδώραν δὲ τὸ μῆλον ἐπέ-
 ἴπο Ἄκωνίου πατριάρχου. τῇ ἁγίᾳ πεντηκοστῇ προῆλθεν ἐν C

ponente, Creta Sicilia et insulae vocatae Cyclades a Romano imperio rescissae sunt ab Afris et Arabibus. inde primum propter peccata populi et impietatem principum, ut insuper populus Christianus eorumque res sub adversariorum manu humiliarentur, bellum exortum est. rebus in hoc statu positis, Michael urinae difficultate renumque dolore in cruciatibus vitam finivit. eius successor Theophilus filius cum matre Euphrosyna suscepit imperium.

THEOPHILUS.

Theophilus annos duodecim imperavit. Euphrosyna vero mater eius, mittens in omnes regiones, elegantes forma puellas, ut earum aliquam Theophilo filio suo desponsaret, collegit. coactis itaque cunctis in palatium ad triclinium, cui nomen Margarites, malum aureum Theophilo tradidit, dicens "dona illud ei quae placuerit magis." erat porro inter illas puella, nomine Icasia, formosissima, qua visa Theophilus, eius delectatus pulchritudine, dixit "per mulierem quam multa manarunt damna." illa pudore perfusa respondit "verum per mulierem scaturiunt meliora." ob responsum corde percussus eam quidem dimisit, Theodoram vero Paphlagonum terris ortam malo donavit. coronat autem Theodoram in S. Stephani oratorio, ipse vicissim ab Antonio patriarcha nuptialibus

τῆ ἁγία ἐκκλησία τῆ μεγάλης, φιλοτιμησόμενος χρήμασι πολλοῖς τὸν πατριάρχην, ἅμα τῷ κλήρῳ τε καὶ τῆ συγκλήτῳ. καὶ ἡ μὲν εἰρημένη Ἰκασία τῆς βασιλείας ἀποτυχοῦσα μὴν κατασκευάσεν, εἰς ἣν ἀποκειραμένη ἀσκούσα καὶ φιλοσοφοῦσα καὶ θεῶ μόνῳ ζῶσα διτέλεσεν μέχρι τέλους ζωῆς αὐτῆς· ἡ δὲ καὶ συγγράμματα αὐτῆς πλεῖστα κατατέλειπεν. ἡ δὲ τοῦ βασιλέως μήτηρ Εὐφροσύνη ἐκουσίως κατελθοῦσα τοῦ παλατίου ἐν τῇ μονῇ αὐτῆς, ἣ ἐπώνυμον τὰ Γαστρία, ἡσύχαζεν. ἐποίησε δὲ ἵππικὸν Θεόφιλος, καὶ προσέταξε τῷ Χαμοδράκοντι Λέοντι τῷ πρωτοβεστιαρίῳ αὐτοῦ ἀγαγεῖν τὸ πολυκάνδηλον 10
 Δτὸ ἐν τῇ σφαγῇ τοῦ Ἀρμενίου Λέοντος ἕξει διακοπὴν. τοῦ 24 ἵππικου δὲ τελεσθέντος προσεκαλέσατο πᾶσαν τὴν σύγκλητον ἐν τῷ λεγομένῳ καθίσματι, καὶ τὸ πολυκάνδηλον ἐξαγαγὼν καὶ ὑποδείξας αὐτοῖς ἔφη “ὁ εἰς ναὸν κυρίου εἰσερχόμενος καὶ χριστὸν κυρίου φρονεῦν τίνος ἐστὶν ἔνοχος;” ἡ δὲ σύγκλητος ἀποκριθεῖσα ἔφη “ἔνοχος θανάτου ἐστίν, ὃ δέσποτα.” καὶ εὐθὺς ἐκέλευσεν τοὺς σὺν τῷ πατρὶ αὐτοῦ Μιχαὴλ τὸν Λέοντα ἀνελόντας τὸν ὑπαρχον κατασχεῖν καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἐν τῇ σφενδόῃ ἀποτεμεῖν, πολλὰ προβαλλομένους καὶ λέγοντας ἄδικον εἶναι τὴν τοιαύτην κρίσιν· καὶ γὰρ εἰ μὴ 20
 τῷ πατρὶ συνηγωνισάμεθα, βασιλεὺς οὐκ ἂν αὐτὸς νῦν ἦρξας.
 P. 450 καὶ οὕτως ἐπ’ ὄψεσιν πάντων τὰς κεφαλὰς ἀπετμήθησαν, προ-

corollis decoratus. sancta dominica ad sanctam magnam ecclesiam muneribus plurimis patriarcha una cum clero et senatu cumulaturus processit. praefata porro Icasia imperii spe frustrata monasterium aedificavit, in quo detonsa vitam contemplativam et philosophicam exercens, deoque soli vivens, ad vitae suae finem, edictis relictisque scripto ingenii monumentis pluribus, perseveravit. ceterum Euphrosyna imperatoris mater, palatio sponte deserto, in monasterio, cui cognomen Gastria, vitam egit quietam. circensibus vero ludis celebratis, Leoni Chamodraconi protovestiario suo praecepti Theophilus multifidum proferre candelabrum, quod in caede Leonis Armenii gladio comminutum fuerat. ludis peractis, in locum nomine sedem senatum omnem convocavit, et productum candelabrum eis coram ostendens dixit “qui templum domini ingressus Christum domini interficit, cuius criminis reus est?” respondens senatus ait “reus est mortis, domine.” statimque iussit praefectum eos, qui una cum patre suo Michaelae Leonem occiderant, apprehendere, et multa licet praetendentibus et obliquentibus, iniquamque causantibus sententiam, ad Fundam capita amputari: “etenim nisi patri tuo opem tulissemus, modo non imperares.” in hunc modum sub omnium conspectu capita sunt illis praecisa, praetextu quidem quod in templo domini ea perpetrare

σχήματι μὲν ὡς εἰς ναὸν κυρίου τετολμηκότες ποιήσασθαι
τὴν ἀναίρεσιν, τῇ ἀληθείᾳ ὡς τὸν συναϊρεσιώτην αὐτοῦ καὶ
ὁμόφρονα εἰς ἀσέβειαν ἀποκτείναντες· εἶχετο γὰρ ὁ ἀλιτή-
ριος τῆς ἐκείνου Θεοσιτοῦς αἰρέσεως, τῶν [δὲ] ἀγίων εἰκό-
5^{ων} τὰς μὲν κατασπῶν τὰς δὲ ἀνορύττων.

Τούτῳ Θεοφίλῳ προσέφυγεν Θεόφοβος Πέρσης ἅμα τῷ
πατρὶ αὐτοῦ μετὰ Περσῶν χιλιάδων ἰδ', οὓς διένειμεν οὕτως
ἐν τοῖς Θέμασι κατασκηνώσας καὶ εἰς τούρμας ἀποκαταστή-
σας, οἱ μέχρι τοῦ νῦν λέγονται τούρμαι Περσαῖν, αὐτῶν δὲ
10 τὸν Θεόφοβον εἰς ἀδελφὴν Θεοδώρας Ἀγούστως γαμβρὸν B
ἰποίησατο.

Φιλόκοσμος δὲ ὢν αὐτὸς Θεόφιλος κατεσκεύασε διὰ τοῦ
ἔρχοντος τοῦ χρυσοχείου, λογιωτάτου πάνυ ὄντος καὶ συγγε-
νοῦς Ἀντωνίου πατριάρχου, τὸ τε Πενταπύργιον καὶ τὰ δύο
15 μέγιστα ὄργανα ὀλόχρυσα, διαφόροις λίθοις καὶ ὑελίοις καλ-
λύντας αὐτά, δένδρον τε χρυσοῦν ἐν ᾧ στρουθίον ἐφεζόμενον
διὰ μηχανῆς τινὸς μουσικῶς ἐκελάδουν. ἐκαινούργησεν δὲ
καὶ τὰς βασιλικὰς στολὰς ἀνανεώσας καὶ χρυσοῦφάντους κα-
τακοσμήσας.

20 Δικαιοσύνην δὲ κοσμικὴν προσποιούμενος ὁ τὴν πίστιν
καὶ τὴν εὐσέβειαν πλέον ὑπὲρ τοὺς πρώην βασιλεύσαντας
ἀδικήσας, προσελθούσης αὐτῇ γυναικὸς χήρας ἐν Βλαχέρναις, C

ausi fuerant, at revera quod eiusdem secum opinionis et pari haeresi
infectum sustulissent. eiusdem quippe deo infensae haereseos labe
piaculum illud tenebatur. sanctarum porro imaginum quasdam dis-
rumpens, quasdam effodiens.

Ad hunc Theophilum profugus venit Theophobus Persa, una
cum patre suo et Persarum milibus quattuordecim, quibus per tur-
mas divisus in diversis regionibus assignavit habitationes, qui usque
hodie Persarum turmae appellantur. ipsum Theophobum ex Theo-
dora Augustae sororis nuptiis levirum ipsi fecit.

Theophilus autem cum artefactorum ornatu delectaretur, per au-
rifabrorum principem valde celebrem et peritum et Antonii patriar-
chae affinem iussit conflare Pentapyrgium et instrumenta maxima duo
ex auro solido, lapidibus diversis et crystalis insignita, arboremque
auream, cui insidentes passerculi secretis machinis musicos cantus
exercebant. reparavit etiam imperatorias vestes et omnino renovavit,
aureisque staminibus contextuit.

Publicum etiam ius et rigorem observare simulans, fidem pie-
tatemque prae antecessoribus imperatoribus laesit. accedente ad
ipsum muliere vidua ad Blachernas, et iniuriam ab Augustae fra-
tre Patrona, excubiarum drungario, se pati conquerente: "adeo

καὶ βοήσασθης ὡς ἀδικοῦτο παρὰ τοῦ τῆς Αὐγουστῆς ἀδελφοῦ Πιτρωνᾶ, θρουγγαρίου τῆς βίγλας ὄντος. “ὑποὶ γὰρ τὰ ἑαυτοῦ οἰκήματα, καὶ τοῖς κτίσμασι καινουργεῖ τὰ ἐμὰ, καὶ σκοτίζει καὶ εἰς τὸ μηδὲν εἶναι ποιεῖ, ὡς ἄτε χήρας καταπεφρονημένας.” * * * οἱ ἀπελθόντες καὶ θεασάμενοι τὴν τοιαύτην⁵ ἀδικίαν, καὶ βεβαιωθέντες ὡς ἀληθῆ εἰσὶν τὰ παρὰ τῆς γυναικὸς ῥηθέντα, ὑποστρέψαντες ἀνήγγειλαν τῷ βασιλεῖ. καὶ ἐλεγχθεὶς παρ’ αὐτῶν ἐκδυθεὶς ἐν τῇ μέσῃ τῆς ὁδοῦ τύπεται τὰ νῶτα σφοδρῶς. ὠρίσθησαν δὲ ὃ τε κοιαιστῶρ καὶ οἱ Δάντιγραφεῖς ἀπελθεῖν καὶ μέχρι θεμελίων ἐκδαφίσαι τὰ αὐ-¹⁰ τοῦ οἰκήματα καὶ τῇ γυναικὶ παραδοῦναι.

Ὁὗτος Ἀλέξιον τὸν Ἀρμένιον, ᾧ ἐπώνυμον Μουσελέ, ἀνδρεῖον ὄντα καὶ ῥωμαλέον, εἰσεποιήσατο γαμβρὸν εἰς Μαρίαν ἡγαπημένην αὐτῷ θυγατέρα, ποιήσας αὐτὸν πατριόν,¹⁵ μετ’ ὀλίγον δὲ καὶ μάγιστρον. εἶτα ὑπόληψιν τινα ἐπ’ αὐτῷ¹⁵ σχῶν ὡς ὀρεγόμενον τῆς βασιλείας, καὶ στρατηλάτην καὶ δοῦκα Σικελίας ἐξέπεμψεν. οἷα δὲ τοῦ φθόνου ᾠδίνοντος, Σικελοὶ τινες ἀνελθόντες διέβαλλον τοῦτον τῷ βασιλεῖ, ὡς τὰ μὲν Χριστιανῶν τοῖς Ἀγαρηνοῖς προδίδωσιν, κατὰ δὲ τῆς βασιλείας μελετᾷ. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τεθνηκυίας Μαρίας, πεπο-²⁰
P 451 θημένης τῷ βασιλεῖ θυγατρὸς, τὴν μὲν λάρακα ταύτης ἐξ ἀργύρου ἐκόσμησεν, καὶ τόμον ἐλευθερίας τοῖς προσφεύγουσιν ἐπ’ ἐγκλήματί τινι τέθεικεν. ὄνπερ ἄργυρον μετὰ ταῦτα

3. καινουργεῖ, τὰ ἐμὰ δὲ σκ. Comb.

enim” aiebat “structurae muros erigit et aedificia innovat, ut mea penitus obscurat, et quod viduis pro solito contemptis accidit, reddat penitus inutilia” * * * illi discedentes, et iniuriam fieri conspicati, et vera esse quae a muliere obiicerentur certiores facti rediunt imperatori renuntiaverunt; ab eisque convictus Petronas, mediaque via exutus, dorso verbera excepit quamplurima. confestim vero quaestor et exceptores abire iussi Petronae domus ad fundamenta exequaverunt, et mulieri tradiderunt possidendas.

Ipse Alexium Armenium, cognomento Muselem, fortem et robustum virum, tradita dilecta sibi, filia Maria generum ascivit patriciumque renuntiavit, et modico post magistrum: in suspicionem vero deducit adductum, quasi aucuparetur imperium, magistrum militiae et ducem Siciliae institutum a se ablegavit. qualia igitur livor parturire solet, Siculi quidam abeuntes eum apud imperatorem calumniabantur, quasi quae Christianorum sunt, proderet Agarenis, et adversus imperium meditaretur. interim Maria, dilecta imperatoris filia, fato functa urnam eius argento exornavit, immunitatisque privilegium ex crimine ad illud confugientibus contulit. argentum illud ex sepul-

Ἀέων ὁ βασιλεὺς ἀντίλετο ἐκ τοῦ τάφου· Θεόδωρον δὲ ἀρ-
 χιεπίσκοπον τὸν λεγόμενον Κριθίνον ἐν τῷ καιρῷ πρὸς διαβα-
 λῆς Ἀλεξίου ἐν τῇ πόλει ὄντα προσκαλεσάμενος, καὶ δούς τὸ
 ἴδιον φυλακτόν, ἀπέστειλεν εἰς Σικελίαν· δοῦναι λόγον ἀπα-
 5 θείας Ἀλεξίῳ καὶ ἀγαγεῖν πρὸς αὐτόν· καὶ τῇ προσούσῃ
 αὐτῷ συνέσει πείσας Ἀλέξιον ἤγαγεν πρὸς τὸν βασιλέα· ὃν
 ὁ βασιλεὺς ὡς ἀντάρτην τύψας ἔθετο ἐν δεσμοτηρίῳ, δημεύ-
 σας αὐτοῦ πᾶσαν τὴν περιουσίαν· καὶ τοῦ βασιλέως κατὰ B
 τὸ ἔθος εἰς Βλαχέρνας ἀπελθόντος προλαβὼν ἔστη ἔμπροσθεν
 10 τοῦ θυσιαστηρίου ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἱερατικὴν ἵστολὴν ἠμφιε-
 σμένος, καὶ τοῦ βασιλέως τῇ σωλῆα πλησιάσαντος ἅμα τῶν
 τῆς συγκλήτου φωνῇ μεγάλη ἐφώνησεν ὁ ἀρχιεπίσκοπος “ἐν-
 τευτε καὶ κατευοδοῦ καὶ βασιλευε ἔνεκεν τίνος, ᾧ βασιλεῦ;”
 αἰδεσθεῖς οὖν ὁ βασιλεὺς τῇ συγκλήτῳ ἔφη “ἔνεκεν ἀληθείας
 15 καὶ πραότητος καὶ δικαιοσύνης.” ὁ δὲ “καὶ ποῖα δικαιοσύνη
 ἐν σοί, ὅτι δούς ἐνυπόγραφον λόγον Ἀλεξίῳ δι’ ἐμοῦ οὐκ
 ἐφύλαξας τοῦτον;” ὁ δὲ βασιλεὺς, ὡς ἐλεγχθεῖς, θυμῷ τε
 καὶ ὀργῇ ἀκατασχέτῳ κινήθεις τοῦτον τοῦ θυσιαστηρίου βι- C
 αίως ἐξήγαγεν, καὶ πληγὰς αὐτῷ οὐ μετρίας ἐπιθείς ἐξώρι-
 20 σεν, οὐ διὰ τὸ ἐλεγχθῆναι ὑπὸ τούτου μόνον, ἀλλὰ διὰ τὸ
 καταμαθεῖν αὐτόν τὰς ἀγίας εἰκόνας τιμᾶν καὶ σέβασθαι καὶ
 τὴν αὐτοῦ δυσσέβειαν κρυφαίως διαβάλλειν· μετ’ οὐ πολὺ

14. τὴν σύγκλητον Comb.

cro imperator Leo postmodum sustulit. tempore deinde quo Alexius
 calumniam passus est, Theodorum archiepiscopum cognomine Crithi-
 num in urbe forte repertum advocavit Theophilus, propriaque cruce
 amuleti ritu e collo pendente ipsi tradita misit in Siciliam, securita-
 tis fidem Alexio daturum et mox ad se adducturum. profectus ille
 pro innata sibi prudentia Alexium verbis persuasum adduxit ad im-
 peratorem: imperator velut rebellem verberibus exceptum misit in
 ergastulum, et omnes eius facultates publico addixit. imperatorem
 deinde ad Blachernas profectum praeveniens archiepiscopus sacerdo-
 tali veste indutus stetit coram altari; et imperatori ad solem iam
 accedenti et vicino una cum senatus elata voce archiepiscopus excla-
 mavit “intende, prospere procede et regna. cuius gratia, o imperator?”
 verecundia suffusus imperator senatui dixit “veritatis, mansuetudinis
 et iustitiae gratia.” ille vero “quae iustitia tua est, qui verbum sub-
 scriptione tua firmatum Alexio per me misisti, nec tamen observa-
 sti?” imperator ita correptus, et ira modum nesciente commotus,
 violenter hunc altaribus abripuit, verberibusque non paucis vapulan-
 tem in exilium expulit, non quia correptus esset ab illo, sed quia
 didicisset eum sacras imagines venerari et colere; et propriam impieta-

δὲ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ παραγενομένου, καὶ τοῦ πατριάρχου αὐτὸν ὀνειδίσαντος διὰ τὸν ἐπίσκοπον, ἤγαγον αὐτὸς αὐτὸν 26 μετὰ παρακλήσεως τοῦ δὲ ἀνάξιον αὐτὸν τῆς ἱερωσύνης κρίναντος δι' ἃ πέπονθεν, ὁ βασιλεὺς οἰκονόμον τῆς μεγάλης D ἐκκλησίας πεποίηκεν, καὶ τὸν Ἀλέξιον τοῦ δεσμοτηρίου πεποίη- 5 καν ἐξελεῖν, ἀποδοτικῶς αὐτῷ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ὑπόστασιν, ἔχων αὐτὸν ἐν τιμῇ.

Ἦν δὲ Μανουὴλ ὀνομαστότατος στρατιώτης πάντων τῶν ἐν τῇ ἀνατολῇ τιμωμένων παρὰ τοῦ βασιλέως. οὗτος Μύρωνι συμβαλὼν λόγους τινας, λογοθέτη τε ὄντι τοῦ δρόμου 10 καὶ πενθερῷ τοῦ Πετρῶνα, διεβλήθη τῷ βασιλεῖ ὑποβολῇ τοῦ Μύρωνος ὡς τῆς βασιλείας ὀρέγεται, καὶ ἐμελεῖτο δεινῶς κατ' αὐτοῦ. Αἰών δὲ ὁ πρωτοβεστιάριος ὑπὲρ Μανουὴλ προϋστάμενος καὶ φροντίζων διεβεβαιοῦτο τῷ βασιλεῖ ὡς ψευ- 15 θῆ εἰσὶ τὰ κατ' αὐτοῦ λεγόμενα. ἃ μαθὼν Μανουὴλ, καὶ 15 τὴν ὄργην τοῦ βασιλέως καὶ τὰς διαβολὰς ἐκκλίνων, λάθρα τῆς πόλεως ἐξελεῖν μέχρι πυλῶν καὶ τοῖς δημοσίοις ὀχήμα- P.452 σιν ἐπιβὰς ἀπῆλθεν φυγὰς μέχρι τῶν κλεισούρων Συρίας, τὰς τῶν ἵππων ἰγνύας ἐκκόπτων, ἐδήλωσέ τε τοῖς Ἀγαρηνοῖς ταῦτα "τοῦ βασιλέως ὄργην ἐκφεύγω, καὶ εἰ μὴ καταναγκά- 20 σετε τὴν ἔμαντοῦ πίστιν καταλιπεῖν, προσφενύγω ὑμῖν. εἰ οὖν οὕτω προσδέχεσθε με, λόγον ἀπαθείας μοι ἀποστείλατε." οἱ δὲ τοῦτο μεγάλην χάριν δεξάμενοι, λόγον ἀποστείλαντες

tem ab eo clam condemnari. non multo post ad magnam ecclesiam accedenti intentatum facinus in episcopum patriarcha exprobrante, ille precum instantiam reveritus exilio revocavit: eo vero sacerdotio se indignum iudicante propterea quae passus est, imperator oeconomum magnae ecclesiae instituit, et Alexium ergastulo liberari iussum rursus excepit, facultatibusque restitutis omnibus in honore habuit. erat autem Manuel miles omnium qui in Oriente ab imperatore in pretio habebantur nominatissimus. ipse aliquando cum Myrone cursus publici logotheta et Petrona socero collocutus, ipsius Myronis suggestione apud imperatorem calumniam passus est, velut affectaret imperium et adversus eum aliquid meditaretur.

In adversum Manuели defensor aderat Leo protovestiarius, deque eius salute sollicitus imperatori affirmabat falsa, quae ipsi obicerentur. quibus perceptis, Manuel imperatoris iram et intentatas declinans calumnias clam urbis portis excessit, et curribus publicis conscensis ad clusuras usque Syriae fugitivus abiit; ubi excisis equorum poplitibus haec Agarenis, manifestavit "iram imperatoris declino; et si non coegeritis meam me deserere fidem, in partes vestras transeo. si

προεδέξαντο ὡς βασιλέα Ῥωμαίων. ὁ δὲ βασιλεὺς *Μανουήλ* προσρρέντι τοῖς Ἀγαρηνοῖς μαθὼν ἐν πολλῇ θλίψει καὶ ἀγωνίᾳ γέγονεν, καὶ βουλὴν ἐποιεῖτο μετὰ Ἰωάννου συγκέλλον περὶ τοῦτου. ὁ δὲ εἶπεν “εἰ προθύμως βούλει τὸν *Μανουήλ* πρὸς σὲ ἐλθεῖν, ὦ βασιλεῦ, αὐτὸς ἐγὼ ἑτοιμος τοῦτο ποιεῖν, B
 5 χροῖματα λαβῶν καὶ πρὸς τὸν ἀμερουμνῆν στάσεις ὡς δῆθεν τοὺς ἐν εἰρκτῇ ἐπισκεψόμενος, ἔχων ἐνυπόγραφον λόγον παρὰ τῆς σῆς βασιλείας ᾧ πείσω τὸν *Μανουήλ* εἰς ὄψιν ἐλθῶν. δοκῶ δὲ τοῦτο πράξειν τῷ τε ἐνυπογράφῳ λόγῳ καὶ τῇ ἐμῇ
 10 παιδοῦ.” ὁ δὲ βασιλεὺς πάμπολλα χροῖματα καὶ δῶρα πρὸς τὸν ἀμερουμνῆν δούς αὐτῷ ἀπέστειλεν. ὁ δὲ εἰσελθὼν μετὰ πολλῶν χρημάτων καὶ κόσμου παντοίοσ, ὡς καὶ τοὺς Ἀγαρηνοὺς ἐπὶ τῷ πλούτῳ αὐτοῦ ἐκπλαγῆναι, τὰ δεσμοκτήρια ῥογεύσας καὶ τὸν πρωτοσύμβουλον θεασάμενος ἐδυνήθη καὶ λά-
 15 θρα συνομιλῆσαι τῷ *Μανουήλ* καὶ δοῦναι αὐτῷ τὸν ἐνυπόγραφον λόγον καὶ τὸ φυλακτὸν τοῦ βασιλέως. καὶ ὁ μὲν C
 ταῦτα πράξας ὑπέστρεψεν, ἀναγγέλλας τῷ βασιλεῖ ὅσα διεπράξατο· ὁ δὲ *Μανουήλ* ἔξαιτησάμενος τὸν ἀμερουμνῆ τῷ ἐξελθεῖν κατὰ ἔθνησ τινὸς πολεμίου αὐτοῦ ἐτυχε τῆς αἰτή-
 20 σεως, καὶ λαβῶν τὸν τοῦ ἀμερουμνῆ υἱὸν καὶ λαὸν κλειστόν ἀπῆλθεν καὶ νίκην μεγάλην εἰργάσατο. καὶ τοῦτον ἐν μέζονι τιμῇ ἢ τὸ πρῶτον εἰργάσατο, καὶ πάντα ἦν αὐτὸς παρὰ

7. τοὺς add Comb.
 λαβῶν] καταλαβῶν P

14. πρῶτον σύμβουλον P

28. καὶ

sic excipitis, securitatis indicia mittite.” illi nuntio recreati, immunitatis misso libello, velut Romanorum imperatorem admisere. imperator vero ad Agarenos Manuelem defecisse audiens, multo maerore et animi angustia correptus est; et cum Ioanne syncello de hoc consiliabatur. ille vero dixit “si ex animo Manuelem ad te regredi cupis, acceptis pecuniis ad amerumnem missus, quasi in carcere detentus visitaturus, negotium hoc conficere paratus sum, et ab imperio tuo securitatis fide subscripta Manuell ut ad conspectum redeat suadebo. subscriptis autem litteris, vocisque suadela totum hoc me peracturum confido.” imperator commissa pecuniarum multitudine et datis ad amerumnem litteris virum destinavit. ille cum pecuniis et vario apparatu ingressus, adeo ut obstupescerent Agareni, sparsis per ergastula pecuniis, et viso Agarenorum supremo consiliario, cum Manuele etiam clam convenire valuit, et tabulas ab eo subscriptas et saluum conductum exhibere. his ab eo gestis, quae fuisset executus imperatori nuntians, regressus est. Manuel autem adversus nationem cum amerumne inimicitiam agentem proficiscendi facultate petita, postulatus potitus est: ducto namque amerumnis filio et copioso exer-

τῷ ἀμερουμνῇ δυνάμενος. ὄθεν ἔχων φροντίδα πολλὴν τοῦ ἐξελθεῖν ἐν Ῥωμανία, μετὰ καιρὸν τινα εἶπεν πρὸς τοὺς δυνάστας τοῦ ἀμερουμνῆ ὅτι ἐάν μοι τὸν υἱὸν τοῦ ἀμερουμνῆ καὶ λαὸν παρέξετε, ἐξελθὼν ὑποτάξω τὴν Ῥωμανίαν. οἱ δὲ μάλιστα τὴν χαρὰν τοῦτο ἠγησάμενοι, καὶ τῷ προτέρῳ πλεονε-
 5 **Δ** κτήματι, εὐθύς ἐξώπλισεν αὐτὸν καὶ κατὰ Ῥωμανίας ἀπέστειλεν. ὁ δὲ ἐλθὼν πλησίον τοῦ θέματος τῆς ἀνατολῆς, προσκαλεσάμενος τοὺς ὑποχειρίδους αὐτοῦ καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀμερουμνῆ ὡς δῆθεν διακινήσων καὶ κνηγήσων, πόρρωθεν
 10 πῶν πολεμίων γενόμενος, περιπλακείς τῷ υἱῷ τοῦ ἀμερουμνῆ καὶ καταφιλήσας αὐτὸν εἶπεν ὅτι ἐγὼ μὲν ἀπέρχομαι πρὸς τὸν βασιλέα τε καὶ τὰ ἴδια, σὺ δὲ μετὰ τῶν σῶν, ὡς μηδὲν δεινὸν πείσεσθαι ὑποπτεύοντες παρ' ἡμῶν, ἄπιθι πρὸς τοὺς σούς. καὶ οὗτος μὲν οὕτω μετὰ δακρύων καὶ αἰσχύνης ὑπέστρεψεν, ὁ δὲ Μανουὴλ ἐχώρει πρὸς τὸν βασιλέα, προαπο-
 15 **P. 453** στείλας αὐτῷ τὸν μηνύσοντα. ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ τὸν μηνυτὴν χρήμασι τε καὶ ἀξιώμασιν ἐφιλοφρονήσατο, καὶ τὸν Μανουὴλ ὡς ἄξιον ἦν ὑπέδεδεξατο, μάλισταρον εὐθύς καὶ δομέστικον τῶν σχολῶν ποιησάμενος, καὶ τοὺς αὐτοῦ παῖδας ἐκ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος ἀναδεξάμενος. τούτοις ἐπαρθείς ὁ βασι-
 20 **28** λεὺς ἐξῆλθεν μετὰ Μανουὴλ καὶ τῆς συγκλήτου μετὰ τῶν Ἀγαρηῶν, καὶ εὐπετῶς τὴν τε Ζάπειρον καὶ τὸ Σαμοσαίον

8. τοῦ om Par

citu profectionem suscepit et insignem reportavit victoriam. quod ei maiorem quam prius honorem conciliavit, cunctaque quae vellet apud amerumnem poterat. ex quo ad Romaniam regredi valde sollicitus, post temporis spatium aliquod amerumnis satrapis dixit "si amerumnis filium et exercitum praebueritis, profectus Romaniam omnem subiugabo." quo summa cum laetitia accepto, in prioris gratiae augmentum, armis confestim instruxit et adversus Romaniam misit. ad Orientale itaque thema vicine profectus, domesticis et amerumnis filio secum adlectis, quasi recreaturus se et venaturus abiit. hostibus deinde remotior factus, amerumnis filium complexus et deosculatus dixit "ad imperatorem patriamque propriam remeo: tu cum tuis nihil iniuriae pati suspicantibus redi: ad tuos abi." hic quidem eo pacto cum lacrimis et verecundia reversus est. Manuel vero praemisso ad imperatorem nuntio rediit. imperator muneribus et dignitate nuntium donans Manuelem prout aequum erat, suscepit, et magistrum confestim scholarumque domesticum instituens, etiam filios eius ex sancto baptismate suscepit. his elatus imperator abiit cum Manuele et senatu adversus Agarenos, et Zapetro Samosatoque civitatibus divitiarum copia muroque valido ab amerumnae munitis praeclara poti-

- πλοῦτος κομῶν καὶ δυνάμει τότε διὰ τοῦ ἀμεροσυνηῆ ἐκεῖ- 20
θεν παραλαβὼν ἐπαυῆει, τῇ νίκῃ καὶ τοῖς λαφύροις γαυρού-
μενος. καὶ ἔλθων μέχρι τοῦ Βροῦα προσέταξεν οἰκοδομηθῆ-
ναι παλάτιον, παραδείσους φυτεῦσαι καὶ ὕδατα ἀγαγεῖν. ἅ-
5 καὶ γέγονεν. ἐκεῖθεν δὲ ἀφικόμενος εἰς τὴν πόλιν τὰ λάφυρα Β
ἐδριάμβευσεν ἵππικὸν ποιήσας, καὶ τὸ πρῶτον βαῖον παίξας,
ἄρματι μὲν οὖν λευκῷ ἐποησάμετος, χρώματι δὲ τῷ Βενέτῳ
ἀμφιασάμετος καὶ νικήσας ἐστεφανώθη, τῶν δῆμων ἐπιβοών-
των “καλῶς ἦλθες, ἀσύγκριτε φακτοναῖρη.”
- 10 Τοῦ δὲ πατριάρχου Ἀτωνίου τελευτήσαντος ἀντ’ αὐτοῦ
χειροτονεῖται Ἰωάννης ὁ σύγκελλος, ἵν’ εἶπω ὁ νέος Ἰαννῆς
καὶ Ἰαμαρῆς, βεβοημένος ἐπὶ τε μαντείαις καὶ λεκανομαντεί-
αις καὶ πάσῃ ἀσεβείᾳ. ὃς ὄργανον ἐπιτηδεῖον εὐρεθεὶς τῆς
τοῦ βασιλέως ἀσεβείας τε καὶ ῥοπῆς αὐτῷ πάντα τὰ πρὸς C
15 ἀπάλειαν συνειργάσατο, καὶ ὃν ὠδινε μὲν κατεῖχε δὲ βασιλί-
σκον τῆς ἀσεβείας ὁ βασιλεὺς, ἐξέροηξεν καὶ ἀπέτεκεν, τὰς 30
ἀγίας εἰκόνας ἀναχρίεσθαι προστάξας ἢ ἀπαλείφεσθαι. οὗ-
τος ὁ Ἰωάννης πρὸ τοῦ ἄστεως οἶκημα ἐκ λίθων λαξευτῶν
κατασκευάσας, ὃ Τροῦλλος μέχρι τοῦ νῦν ὀνομάζεται, διὰ τι-
20 των θυσιαῶν ὠμίλει τοῖς δαίμοσι καὶ τῷ βασιλεῖ τὰ μέλλοντα
δισσημαίνε. ὃ καὶ ἀοίκητον ἔμενεν διὰ τὰς ἐν αὐτῷ γενομέ-
νας τότε τῶν δαιμόνων ἐπιφοιτήσεις.

12. μαντεῖοις Πατ

tus victoria, spoliisque inclytus, regressus est. porro reversus ad
Bryae locum palatium extruxit, plantavit hortos, aquas deduci iussit;
quod et factum est. inde in urbem reversus, onustus spoliis, Circen-
sibus ludis exhibitis triumphum egit, et curru candido vectus Vene-
toque colore insignis primo munere lusit, victorque coronatus est,
factionibus acclamantibus “feliciter adveneris, o incomparande fa-
ctionarie.”

Ceterum patriarcha Antonio vita functo, in eius locum ordina-
tus est Ioannes syncellus, vere dicam novus Iannes et Iamares, prae-
stigiis et per pelves divinationibus omnique impietate nominatissimus.
hic velut instrumentum aptissimum imperatoris impietatis et propen-
sionis repertus, ipsi per omnia in perniciem cooperabatur; et quem
conceperat animo, occultabat vero venenatum impietatis basiliscum
imperator, emisit et peperit, cum sacras imagines uno colore infici,
verius dicam deleri praecepit. Ioannes ipse politis et sculptis lapi-
dibus ante urbem extracta domo (Trullus nunc usque appellatur) sa-
crificiis quibusdam familiares asciscebat daemones, et futura impera-
tori renuntiabat. domus autem propter daemonum ad eam frequen-
tiam sine habitatore mansit.

Τούτων οὕτως ἐχόντων Ἄραβες μετὰ δυνάμεως πολλῆς κατὰ Ῥωμανίας ἐδίωξαν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἄμα τοῖς πρόσφρξι Πέρσαις καὶ Μανουὴλ ὁμοεστικῶ κατ' αὐτῶν ἐχώρει, καὶ ὁ συμβολῆς γενομένης ἤτηθεις ὁ βασιλεὺς μέσον εἰσηλθεν τῶν Περσῶν ὑπ' αὐτῶν περιωσθῆναι. Μανουὴλ δὲ ὡς ἔγνω τὸν βασιλέα μέσον τῶν Περσῶν ἦντα, αὐτοὺς βουλομένους ἤδη τοῖς Ἄραβι ἀπὸν προδοῦναι καὶ δι' αὐτοῦ καταλλαγῆναι, αὐτοὺς διασχίσας, μέσον αὐτῶν τοῦ χαλινοῦ τοῦ βασιλέως λαβόμενος, 31 ἐξῆλθεν ἄγοντα τοῦτον ἐξάγων, αἰσχύνῃ ἡγούμενος οὐ καθεκτικὴν Ῥωμαίους εἰ τὸν βασιλέα Ῥωμαίων Ἄραβες αἰχμάλω-10 τον λάβωσιν. ὁ δὲ βασιλεὺς τῷ δέει τοῦ καθεστηκότος ἐκσταῖς προσφρῆναι πάλιν τοῖς Πέρσαις ἠβούλετο. ὁ δὲ Μανουὴλ τὸ ξίφος ἀντέτεινεν ὡς πατάξων αὐτῷ. ὁ δὲ φοβηθεὶς καὶ ἄκων συνήπτετο, μόλις διασωθεὶς, κάκειθεν ὑπεστράφη ἐν τῷ Δορυλαίῳ μετ' αἰσχύνῃς καὶ ἤτις πολλῆς. ὁ δὲ Μα-15 P. 454 νουὴλ ἐν τῷ πολέμῳ τρωθεὶς, νοσήσας ἐτελεύτησεν, πηλὰς ἀνδραγαθίας κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν ἐνοσησάμενος· τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ ἀποκομισθὲν ἐτέθη ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ κτισθείσῃ μονῇ, τῇ τοῦ Μανουὴλ, σύνεγγυς τῇ κιστέρῃ τοῦ Ἀσπαρος. καὶ εὐθὺς διαβολαὶ πρὸς τὸν βασιλέα κατὰ Περσῶν. τότε δὴ 20 γίνεται τῷ βασιλεὶ καὶ ἐκ Θεοδοώρας, ὃν ἐπωνόμασεν Μιχαήλ.

Ἀπερχόμενος δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν Βλαχέρναις ἐπήτησεν

Cum haec ita agerentur, cum potestate multa adversus Romaniam insurrexerunt Arabes, in quos imperator cum Persis profugis et Manuele domestico profectus est. consertis manibus victus imperator medium Persarum agmen subiit, ab ipsis servandus. Manuel vero audiens imperatorem medio Persarum agmine constitutum, eosque iam Arabibus ipsum prodere meditantē, et eius occasione Arabibus reconciliari, diviso eorum cuneo medium imperatorem reperit, frenoque apprehenso eduxit, ingentem verocundiam ratus inuri Romanis, si Romanorum imperatorem captivum Arabes abducerent. imperator rei gestae pavore consternatus, Persis iterum se tradere consiliabatur. Manuel in adversum intentato gladio percutere minabatur. territus ille et invitus ei adiunctus est, et vix inde ereptus Dorylaeum cum pudore et detrimento se recepit. Manuel vero in acie vulneratus, et aegritudine correptus, praeclaris facinoribus in Agarenos editis mortuus est. corpus eius asportatum in monasterio ab eo constructo, cui Manuelis factum nomen, Asparis cisternae vicino, depositum est. et statim Persae auxiliarii apud imperatorem accusati. eo tempore filius imperatori ex Theodora susceptus, quem vocavit Michaelē.

Imperatori vero ad Blachernas profecto occurrit nonnemo, qui ait

αὐτῷ τις, καὶ λέγει ὅτι ὁ ἵππος ᾧ ἐποχεῖται ἡ βασιλεία σου, 32
 ἐμός ἐστιν. τοῦ δὲ ἵππου σκιρτῶντος καὶ τοῦ βασιλέως τοῦ-
 τον κατασχόντος, τὸν κόμητα σταθλοῦ κηρωώτησεν ὁ βασιλεὺς
 “τίνος ἐστὶν ὁ ἵππος;” ὁ δὲ ἔφη “ὁ κόμητος τοῦ Ὀψικίου ἀπέ- B
 5 στείλειν αὐτὸν τῇ βασιλείᾳ σου.” τοῦ δὲ κόμητος τοῦ Ὀψικίου
 ἐν τῇ πόλει ὄντος, τῇ αὐρίον ἀγαγὼν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς καὶ
 τὸν προσελθόντα αὐτῷ ἔφη “εἰπέ τὴν ἀλήθειαν· τίνος ἐστὶν
 ὁ ἵππος;” ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ὅτι ἐμός ἦν, καὶ ἀποστείλας
 ὁ στρατηγὸς ἀνείλετο αὐτὸν ἕξ ἐμοῦ βιαίως, μῆτε τίμημά μοι
 10 δούς μῆτε ἀξίωμα ποιήσας. εἶπε δὲ πρὸς τὸν κόμητα ὁ βα-
 σιλεὺς “εἰπέ, εἰ οὕτως ἔχει, καὶ διὰ τί μὴ ἀποκόψας περὶ τοῦ
 ἵππου ἀπέστειλᾷς μοι αὐτόν; ὁ δὲ ἔφη ὅτι ἐπεζήτει γενέσθαι
 σχολάριος, ἐγὼ δὲ μὴ εἰδὼς εἰ ἀνδρείός ἐστι, παρεῖχον αὐτῷ
 ἕκατὰ νομίσματα· ὁ δὲ οὐκ ἔλαβεν αὐτά. καὶ ἐρευνήσαν-
 15 τος τοῦ βασιλέως, καὶ πληροφορηθέντος ὡς βιαίως αὐτὸν
 ἀφείλετο, τὸν μὲν στρατηλάτην τοῖς προσήκουσι μαγκλαβίοις
 ἐσωφρόνισεν, τῷ δὲ προσελθόντι αὐτῷ ἀπέστρεψεν τὸν ἵππον.
 ὁ δὲ τοῦτον οὐκ ἠβουλήθη, ἔλαβεν δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ λίτρας δύο. C
 ὀρισθέντος δὲ τοῦ στρατηγοῦ δοκιμάσαι αὐτόν, καὶ εἰ ἀν-
 20 δρείός ἐστι ποιῆσαι αὐτόν σχολάριον, τοῦ δὲ εἰς πόλεμον
 ἀπελθόντος, ἐν τῇ συμβολῇ ὡς θειλὸς ἐν τοῖς φεύγουσιν
 εὐρεθεὶς κατεσφάγη.

Γεγονότος δὲ τοῦ βασιλέως εἰς πρόκενσον ἐν τῷ Βρύα,

“equus cui imperium tuum insidet meus est.” equo tunc exsiliante et
 imperatoris manu detento, stabuli comitem interrogavit imperator “cuius
 est equus?” respondit “Opsicii comes tuae eum maiestati misit.”
 cumque Opsicii comes in urbe tum ageret, eo in crastinum adducto,
 una cum eo qui procedentem eum interpellaverat, imperator “verum”
 ait “eloquere: cuius equus est?” ille respondens dixit “meus erat;
 mittensque dux vi eum, neque dato pretio neque aestimatione facta,
 mihi eripuit.” interrogavit comitem imperator “num res ita se ha-
 bet? edissere, et quare non soluto pretio equi eum ad me misisti?”
 respondit ille “quia scholarium fieri expetebat: ego vero num gene-
 rosus foret ignorans, numismata centum exhibui. ille vero non ac-
 cepit.” re examinata et probe percepta, per vim equum esse abla-
 tum, imperator dignis verberibus ducem emendavit, homini vero ad
 se accedenti equum restituit. ille recipere detrectans in eius pretium
 libras duas accepit. dux vero indolem eius probare iussus, et si ge-
 nerosus foret, scholarium crearet. hic in bellum profectus, in conflictu
 velut imbellis et timidus inter fugientes repertus, occisus est.

Imperatori vero ad Bryae palatium cum comitatu procedenti nun-

ἦλθεν αὐτῷ μῆνυμα παρὰ τοῦ στρατηγοῦ τῶν ἀνατολικῶν ὡς
 33 ὁ πρωτοσύμβουλος ἐξελθὼν μετὰ πλήθους ἐκπορθήσων ἀπέρ-
 χεται τὸ Ἀμώριον. ὁ δὲ τὰ νενομισμένα τῷ τε στρατῷ καὶ
 τοῖς ἄρχουσι ποιήσας συντόμως μέχρι Καππαδοκίας ἐξήλατο.
 ὁ δὲ ἀμερουμνῆς ἀποχωρίσας ὀκτὼ χιλιάδας λαοῦ, καὶ τὸν 5
 D Σουδέμ ὀνομαστότατον ἐν τοῖς Ἀγαρηνοῖς ὄντα ἐπὶ τε ἀνδρεία
 καὶ φρονήσει δούς αὐτοῖς κεφαλὴν, ἀπέστειλεν κατὰ τοῦ βα-
 σιλέως. συμβαλόντων δὲ πόλεμον ἤτηθεις ὁ βασιλεὺς ἐφυ-
 γεν καὶ μετ' αἰσχύνης ὑπέστρεψεν, μόλις διασωθείς. ὁ δὲ
 ἀμερουμνῆς ἀπελθὼν μετὰ δυνάμειος πολλῆς, περιχαρᾶς
 τὸ Ἀμώριον καὶ πολέμους πολλοὺς ποιήσας, οὐκ ἴσχυσε ἀν-
 τὸ ἐκπορθῆσαι γενναίως καὶ σταθερῶς ἀγωνιζομένων τῶν ἐν-
 δοθεν. μαθητῆς δὲ τις Λέοντος τοῦ φιλοσόφου ἦν ἐν τῷ
 κάστρῳ, καὶ βουληθέντος ὑποχωρῆσαι τοῦ ἀμερουμνῆ διὰ τινος
 ἐμήνυσε ὁ αὐτὸς ἀστρονόμος ὅτι εἰ προσκατεργήσεις τῷ κά- 15
 34 στρῳ δύο ἡμέρας, ἐκ πορθήσεις ἡμᾶς. ὁ καὶ γέγονεν· προ-
 δόθη γὰρ ὑπὸ τε τοῦ λεγομένου Βοῖδίτζη καὶ τοῦ Μανικοφά-
 γου. κατεσχέθησαν δὲ τῶν ὀνομαστῶν ἄνδρες οὐκ ἀγενεῖς
 P. 455 ἀπελθόντες ἐν Συρίᾳ αἰχμάλωτοι, Θεόφιλος ὁ πατρίκιος, καὶ
 35 στρατηγοὶ ὁ τε Μελισσηνὸς καὶ ὁ Ἀέτιος, καὶ Θεόδωρος προ-
 36 τοσπαθᾶριος ὁ Κρατερός, καὶ Κάλλιστος τουρμαρχῆς καὶ Κων-
 σταντῖνος δρογγάριος καὶ Βασσόης, καὶ τινες ἄρχοντες τῶν
 ταγματῶν, οἱ παρὰ τοῦ πρωτοσυμβούλου ἀναγκασθέντες ἀρνή-

tatum est ab Orientalium duce Saracenorum protosymbulum cum exercita ad Amorium obsidendum venire. ille consueta exercitui proceribusque largitione facta, brevi tempore versus Cappadociam contendit. amerumnes selectis militum octo millibus Sudem, inter Agarenos virtute prudentiaque nominatissimum, ducem instituens adversus imperatorem summisit. manibus consertis profligatus imperator fugit et cum dedecore rediit; vixque salutem nactus est. amerumnes vero virtute multa stipatus abiit, et Amorium obsedit, variisque certaminibus editis obtinere non potuit, fortiter et generose civibus in adversum praeliantibus. philosophi vero Leonis discipulus quidam in castro habitans amerumni recedere volenti, cuiusdam ope, ceu astrologiae peritus significavit "si dies tantum duos ad castrum stationem habueris, obtinebis nos." quod et contigit. a Boïditze quippe vocato et Manicophago proditum est. capti sunt etiam virorum nominatorum et non ignobilium plurimi, et in Syriam abducti captivi. Theophilus patricius et duces isti, Melissenus, Aetius, Theodorus protospatharius Craterus, Callistus turmarcha, Constantinus drungarius, et Bassoes, et quidam agminum proceres, qui a protosymbulo tormentis

εασθαι τὴν αὐτῶν πίστιν, καὶ τούτου μὴ πεισοθέντος ἕρπει τὰς
 ἐαντῶν κεφαλὰς ἀπετεμήθησαν, ἀντὶ προσκαίρου ζωῆς τὴν αἰώ-
 νιον ἀγαπήσαντες. ὁ δὲ τὴν αἰσχρὰν σωτηρίαν τῆς καλλί-
 σης ἀνταλλαξάμενος, ὁ τοῦ φιλοσόφου Λέοντος μαθητῆς προσ-
 5 ρυεὶς τῷ ἀμερουμνῆ ἠρωτήθη παρ' αὐτοῦ περὶ τῆς ἐπιστῆ- B
 μης αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπεν μαθητὴν εἶναι τοῦ φιλοσόφου Λέον-
 τος. οὗτος τε ὅστις ὁ Λέων καὶ ὁποῖον αὐτὸν ἐπεθύμει
 ἰδεῖν. καὶ δὴ τινα τῶν αἰχμαλώτων δοὺς γράμματα πρὸς
 Λέοντα τὸν φιλόσοφον ἀπέστειλεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὑπο-
 10 σάχμενος αὐτῷ ὅτι εἰ ἐξέλθοι πρὸς ἐκεῖνον, αὐτὸν εἶναι ἐν
 τιμῇ. ὁ δὲ Λέων τὰ γράμματα ἀπολαβὼν, καὶ φοβηθεὶς μὴ
 πως διαγρῶσθῃ, ἀνήγαγεν αὐτὰ Θεοφίλῳ τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ
 γνοὺς τὰ τῆς αὐτοῦ ἐπιστήμης, προσλαβόμενος αὐτὸν εἶχεν
 ἐν τῷ παλατίῳ τῆς Μανούρας, παραδοὺς αὐτῷ διδάσκειν καὶ
 15 μαθητὰς, παρέχων αὐτῷ τὰ πρὸς ὑψηροσίαν ἅπαντα· ὅς καὶ C
 μητροπολίτης ἐν Θεσσαλονίκῃ γέγονεν.

Ὁ δὲ αὐτὸς βασιλεὺς τὸν Τρίκογχον ἐν τῷ παλατίῳ καὶ
 τὸ λεγόμενον Σίγμα καὶ τὰς ἀναβάθρας ἔνθα οἱ δημοὶ ἴσταν-
 ται στήσας, καὶ φιάλην ἐν ἧ γίνεται τὸ Σαξιμοδέξιμον λεγό- 37
 20 μενον, τῶν ἵππων ἀμφοτέρων τῶν μερῶν διερχομένων μετὰ
 χρυσῶν σαγισμάτων. ὑπὸ δὲ τὸν Τρίκογχον κάτωθεν διὰ
 μηχανῆς ἐποίησεν τὸ λεγόμενον μυστήριον, ἐν ᾧ ἐν τῇ μιᾷ
 γωνίᾳ ὃ ἐὰν εἴπῃ τις, ἐξακούεται ἐν τῇ ἑτέρᾳ.

1. ὁποῖον] ὁποῖος μαθῶν? 1. πρὸς] ἀπ. Par.

adacti, ut fidem negarent, ipsi morem non gerentes gladio capitibus
 praecisi sunt, vitae temporalis vice aeternam consecuti. discipulus
 autem Leonis philosophi, salutem honestissimae turpem praeferens,
 cum ad amerumnem transisset, ab eo de scientia sua interrogatus
 Leonis discipulum esse professus est. amerumnem quis, et qualis es-
 set iste Leo probare cupiens, captivorum nonnemini datis litteris ad
 Leonem philosophum Cpolim misit, pollicitus, si veniret, in honore
 futurum. acceptis litteris, veritus Leo ne dignosceretur, Theophilo
 imperatori cuncta detulit. Theophilus, eius agnita scientia, vocationem
 detinuit in Magnaurae palatio, docendi facultate discipulisque et
 cunctis necessariis ad ministerium exhibitis; qui deinceps metropolita
 Thessalonicensis exstitit.

Idem imperator Triconchum in palatio, et quod dicitur Sigma,
 gradusque quibus factiones consistunt, et fontem aedificavit, quo pe-
 ragitur Saximo-deximum dictum, utriusque partis equis aureis stragulis
 instructis et pertranseuntibus. sub Triconcho vero et machina
 Secretum (ita vocant) posuit, in cuius angulo quovis quidquid dixerit
 aliquis, in altero exauditur.

Μαθὼν δὲ αὐτὸς Θεόφιλος ὅτι Θεοφάνης ποιητὴς καὶ Θεόδωρος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καθ' ἑαυτοὺς ζῶντες τὴν ἀσέβειαν αὐτοῦ κομψοδοῦσιν καὶ διελέγχουσιν, ἀποστείλας μετ' ὀργῆς ἤγαγεν αὐτοὺς πρὸς αὐτόν, εἰπὼν τάδε "πόθεν ἐστέ;" οἱ δὲ εἶπον "πόθεν; ἐκ Παλαιστίνης." ὁ δὲ ἀλιτῆριος "καὶ διὰ τίς τὴν γῆν ὑμῶν ἀφέντες καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν ἐλθόντες οὐ παιδ-
 αρχεῖτε τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν;" τῶν δὲ μηδὲν ἀποκριθέντων ἐπέτρεψεν παῖσθαι τὰς ὄψεις αὐτῶν σφοδρῶς. εἶτα μετὰ τοῦτο βουνευρήσας αὐτοὺς μέχρις αὐτοῦ τοῦ θανάτου, μετὰ θυμοῦ καὶ τραχείας τῆς φωνῆς πρὸς τὸν ὕπαρχον ἔφη "ἄρον 10 αὐτοὺς εἰς τὸ πραιτώριον, καὶ γράψον τὰ πρόσωπα αὐτῶν τοῦσδε τοὺς στίχους," προσθεῖς ὅτι καὶ οὐκ εἰσὶ καλοὶ, σοὶ μὴ μελέτω. τοῦτο δὲ εἶπεν εἰδὼς αὐτοὺς ὡς σοφωτάτους καὶ ἄριστα διησκημένους. οἱ δὲ εἶπον "γράφε, γράφε, βασιλεῦ, τὸ δοκοῦν σοι, ὡς μέλλον τοῦτο ἀναγνῶναι ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ 15 κριτοῦ." ὁ δὲ ὕπαρχος τούτους ἀγαγὼν εἰς τὸ πραιτώριον μετὰ δύο ἡμέρας ἀπλώσας, καὶ δῆσας αὐτῶν χεῖρας καὶ πό-
 P. 456 δας, κατακεντήσας τε καὶ ἐγκολάψας τοὺς στίχους εἰς τὰς ὄψεις αὐτῶν ἐξώρισεν. καὶ ἐν μὲν τῇ ἐξορίᾳ τελευτᾷ ὁ ἐν ἀγίοις Θεόδωρος, ὁ δὲ ἀοίδιμος Θεοφάνης ὁ ποιητὴς διήρκε- 20 σεν μέχρι Μιχαὴλ καὶ Θεοδώρας, ἀγωνισάμενος πλεῖστα ἐν τῇ γενομένῃ ὀρθοδοξίᾳ. ὃς καὶ μητροπολίτης εἰς Νίκαιαν γέ-

Theophilus autem cum didicisset Theophanem poetam et Theodorum eius fratrem ipsius impietatem sugilare et arguere, mittens cum furore eos ad se accersivit, dicens "undenam estis?" dixerunt illi "unde? ex Palaestina." scelestus autem "quam ob causam patria vestra deserta in dicionem nostram venientes non obeditis imperio nostro?" illis nihil respondentibus, iussit eorum facies dure percuti. deinceps vero eisdem ad mortem ferme nervis bubulis per corpus caesis, cum furore et aspera voce dixit ad praefectum "tolle istos in praetorium, et facies eorum inscribe, versibus huiusmodi apposis, qui licet inelegantes sint, nulla sit tibi cura." hoc autem dixit, sciens eos litteris peritissimos et exercitiis religiosis versatissimos. responderunt illi "scribe, scribe, imperator, quod placuerit, ceu coram tremendo Iudice illud idem lecturus." praefectus viros in praetorium abductos post dies duos, corpore extento, manibus et pedibus ligatis, acubus suffixit, et versibus in eorum frontibus insculptis in exilium misit. et in exilio quidem moritur Theodorus, et sanctorum numero ascribitur. illustris vero Theophanes poeta ad Michaelis et Theodoraе tempora superfuit pro fide orthodoxa, id est orthodoxia instituenda plurimum contendens; qui postmodum metropolita Nicaenus

γονεν τῶν πραγμάτων ἀποκαταστάτων ἤδη πρὸς τὸ εὐσεβέ-
στερον.

Ἐπὶ αὐτοῦ ἔπεσεν ἡ χρυσῆ τοῦφα Ἰουστινιανοῦ τοῦ λε-
γομένου Ἀύγουστῆως. ἀμνημονούντων δὲ πάντων, καὶ πῶς
5 ἀνέλθοιεν διαλογιζομένων, εὐρέθη τις σκαλωτῆς τεχνίτης, καὶ
ἀνελθὼν ἐν τοῖς κεράμοις τῆς μεγάλης ἐκκλησίας βέλος ἀφῆ-
κεν μετὰ σχοινίου εἰς τὸν ἵπποτην Ἰουστινιανοῦ, καὶ τοῦ βέ- B
λους παγέντος ἔκελε αὐτὸς διὰ σχοινίου διαδραμῶν θάμβος
μὲν τοῖς ὄρωσι παρέσχετο καὶ τὴν τοῦφην προσήρμοσεν καὶ
10 τὴν τοῦ βασιλέως ἐπεσπάσατο εὐνοίαν, φιλοτιμηθεὶς παρὰ
τοῦ βασιλέως νομίσμασιν ἑκατόν.

Στέφει δὲ Θεόφιλος τὸν υἱὸν αὐτοῦ Μιχαὴλ ἐν τῇ με-
γάλῃ ἐκκλησίᾳ. κατεσκευάσασε δὲ ξενῶνα τὸν νῦν μὲν τὰ Θεο-
φίλου λεγόμενον. πρὸ δὲ τῆς αὐτοῦ τελευτῆς ὁ Θεομισῆς ὀδ-
15 τος βασιλεὺς βουλήν μεγίστην ποιησάμενος μετὰ τῶν ὁμοφρό-
νων αὐτοῦ περὶ Θεοφόβου τοῦ Πέρσου, ὡς ὅτι πολλὴν ἀγά-
πην ἔχουσιν καὶ πίστιν αὐτὸν οἷ τε ὑπ' αὐτὸν Πέρσαι, καὶ 38
μήπως ἐμοῦ τελευτήσαντος μελετήσωσι τυραννίδα κατὰ τοῦ C
ἐμοῦ παιδὸς νηπίου ὄντος καὶ τῆς γυναικὸς, ἀποστείλας ἀνή-
20 γαγεν Θεόφοβον εἰς τὸ παλάτιον καὶ εἶχε μετ' αὐτοῦ. βα-
ρυνθείσης δὲ τῆς νόσου καθείρξεν Θεόφοβον ἐν ταῖς καμά-
ραις τοῦ Βουκολέοντος. τῶν δὲ Περσῶν ἐπιζητούντων αὐ-
τόν, τί ἄρα γέγονεν, ἀποστείλας τῇ νυκτὶ ὁ βασιλεὺς Περσο-

exstitit, rebus iam in meliorem statum et maiorem pietatem com-
positis.

Eius tempore ad Augustaeum statuæ Iustiniani aureus globus in
terram decidit; cunctisque anxiiis, et quomodo ad culmen illud con-
scenderent disceptantibus, artifex quidam scandularius iuventus est,
qui magnæ ecclesiæ consensis tegulis cum fune telum immisit in Iu-
stiniani equum, infixoque ibidem telo ipse per funem excurrens stu-
porem cunctis spectantibus exhibuit, et globo reposito imperatoris
animum sibi conciliavit, numismatis centum ab eo donatus.

Theophilus autem filium suum Michaelē in magna ecclesia co-
ronavit; exstruxitque hospitium recipiendis peregrinis, qui eius de
nomine Theophili dicitur. ante mortem porro imperator ille deo
exosus, maximo cum hominibus eiusdem sententiæ habito consilio de
Persa Theophobo, ut nimirum ab ipsis diligeretur, eamque fidem,
aiebat, ipsi præstant Persæ subditi, ut me defuncto adversus filium
pueriles annos nondum excedentem et in uxorem meditentur tyranni-
dem: eam ob rem misit qui Theophobum in palatium adducerent,
eumque secum habuit. morbo autem ingravescente Theophobum
carcere inclusit in Bucoleonis fornicibus. Persis autem inquirentibus

νῦν τὸν τῆς Ἀγνύστης ἀδελφὸν σὺν τῷ λογοθέτῃ ἀπέτεμε τὴν κεφαλὴν τοῦ Θεοφόβου. ἔπεισαν δὲ οὗτοι τοὺς Πέρσας ὡς μετὰ τοῦ βασιλέως ἐστὶν ἐν τῷ παλατίῳ. τοῦ δὲ βασιλέως δυνέστεριά νόσω τὴν ψυχὴν κακῶς ἀπορρηξάντος, ἀπεκομίσθη τὸ δύστηνον αὐτοῦ σῶμα εἰς τοὺς ἀγίους ἀποστοί-5 λους. τὸ δὲ σῶμα τοῦ Θεοφόβου διὰ τοῦ Βουκολέοντος ἐξάγοντες λαθραίως διέσωσαν πλησίον τὰ Ναρσοῦ ἐν τῇ λεγομένῃ νῦν μονῇ τῆς Θεοφοβίας, καὶ τοῦτο ἐκέισε κατέδηκαν.

Μιχαήλ.

P. 457 Μιχαήλ ἐβασίλευσεν σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ Θεοδώρα ἔτη 10 δεκαπέντε, μόνος δὲ ἔτη 1, σὺν Βασιλείῳ δὲ ἔτος ἐν μῆνας τέσσαρας. ἡ δὲ Θεοδώρα οὕτως ἦν πιστὴ καὶ ὀρθόδοξος ὡς καὶ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἔτι περιόντος λάθρα ταύτην τὰς ἀγίας εἰκόνας τιμᾶν τε καὶ σέβασθαι· ἦτις γνώμη μὲν ἐαν-15 τῆς, ὑποθήκη δὲ καὶ παραινέσει Θεοκτίστον κανικλείου καὶ 15 λογοθέτου ἐξελαῦναι τε τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς πόλεως τὸν πα- Βτριάρχην Ἰωάννην, σύντεκνον αὐτῆς ὄντα, περιορίσασα τοῦτον ἐν τῷ Στενῷ εἰς τὸ Κλείδιον οὕτω καλούμενον. εἰσάγει δὲ τὸν ἐν ἀγίοις Μεθόδιον μοναχὸν ὄντα, καὶ πατριάρχην καθίστησιν. καὶ πάντα τοὺς ὑπὸ Θεοφίλου ἐξορισθέντας μο-20 ναχοὺς, καὶ ἐπισκόπους ἐνώσασα, τὴν ὀρθόδοξον ἐβεβαίωσεν

quid de illo actum foret, misit imperator noctu Petronam Augustae fratrem cum Logotheta, et Theophili caput amputari iussit. isti vero cum imperatore in palatio versari Persis denuntiaverunt. imperatore vero dysenteriae morbo animam misere proiciente, execrandum eius corpus ad sanctos apostolos delatum est. corpus autem Theophobi per Bucoleontem clam subductum in monasterium, Theophobiae nunc dictum, Narsetis aedi vicinum deportaverunt, et illud ibidem deposuerunt.

MICHAEL.

Michael una cum matre sua Theodora annos quindecim regnavit, solus decem, cum Basilio vero annum unum et menses quattuor. Theodora vero adeo fide rectisque in ecclesiam sensibus praestabat, ut eius viro adhuc superstite sanctas imagines coleret et veneraretur. haec tum proprii animi motu, tum etiam suggestionem et sententiam Theoctisti caniceo praepositi et logothetae, ex ecclesia et urbe Iohannem patriarcham proprium compatrem in Clidii, monasterium ita dictum, ad Stenum exulem eiecerit. in eius locum Methodium monachum inducit et patriarcham instituit. monachis vero episcopis 2

πίστιν καὶ τὴν ἐκκλησίαν ἐρήνευσεν. τῇ δὲ πρώτῃ κυριακῇ 39
 τῶν ἁγίων νηστειῶν ἀπέστειλεν Θεοκτίστον λογοθέτην κατὰ
 τῆς Κρήτης, ὃς ἀπελθὼν μετὰ πολλοῦ πλήθους καὶ στόλου
 μεγάλου σφόδρα μὲν ἐπτόησεν τοὺς Ἀγαρηνοὺς, σφοδρότερον
 5 δὲ αὐτὸς ἐπτοήθη, καὶ τὴν φρυγὰδα προεχειρίσατο, τὴν Ἀν- 40
 γούστιαν μαθὼν ὡς ἄλλον βασιλέα προεχειρίσατο, ὅπερ με- C
 θόδω Σαρακηνῶν καὶ δωροληψία τῶν μετ' αὐτοῦ ἐκπλήξαν
 αὐτὸν πέπεικεν πρὸς τὴν πόλιν ἐπανελθεῖν καὶ καταλιπεῖν τὸν
 στρατὸν μαχαίρας ἔργον τοῖς ἐν Κρήτῃ γενομένοις, οὕτω δὲ
 10 κακῶς ἐν Κρήτῃ φανείς . . . ὡς γὰρ ἐξελθὼν τότε κατὰ Ῥω-
 μανίας ὁ Ἀμέρ ἐλήϊζετο τὸ πᾶν ἐν ποσὶ καὶ κατέστρεφεν, τὸν 41
 αὐτὸν πάλιν Θεοκτίστον ὡς πιστότατον καὶ οἰκείωτατον ὄντα
 μετὰ δυνάμεως πολλῆς κατὰ τοῦ Ἀμέρ Θεοδώρα καὶ Μιχαὴλ
 ἀπεστάλκασιν. καὶ παραγεγονῶς αὐτος καὶ πόλεμον προσβα-
 15 λῶν τῷ Ἀμέρ. * * * * * διὰ τὴν τοῦ λογοθέτου βαρύντητα καὶ D
 ἀπεχθείαν, ὣν εἷς ἦν Θεοφάνης ὁ ἐκ Φαργάνων, ἀνδρεία τε 42
 καὶ ῥώμη διαφέρων πᾶλλων, ὃς ὕστερον λόγον ἀπαθείας λα-
 βῶν προσφεύγει τοῖς Χριστιανοῖς. ἤδη δὲ ὁ βασιλεὺς ἀνδρω-
 θεὶς ἐσχόλαζε τοῖς τε κυνηγίοις καὶ ταῖς τῶν ἵππων ἀμίλλαις
 20 ἐν τῷ διανύμῳ ταῦ ἵππικοῦ καὶ ταῖς λοιπαῖς ἀκαθαρσίαις. βου-
 λὴν οὖν ποιεῖται Θεοδώρα Ἀνγούστα μετὰ Θεοκτίστου λογο-
 θέτου δοῦναι γυναῖκα τῷ υἱῷ αὐτῆς. ἔγω γὰρ ὡς συνεφι-

11. τὸ πᾶν | πᾶν τὸ ?

Theophilo in exilium missis postliminio revocatis, fidem orthodoxam firmavit et ecclesiae pacem restituit. ceterum prima sanctorum ieiuniorum dominica Theoctistum logothetam in Cretam misit. hic cum valido exercitu et ingenti classe profectus magnum Agarenis terrorem incussit. vehementius autem ipse territus est, Augustam urbe fugisse audiens, alio in imperatorem substituto; quod dolis et arte Saracenorum paratum fuit, numeribus videlicet ab eis qui in comitatu erant acceptis, qui vano hoc terrore incusso in urbem regredi et exercitum Agarenis Cretes incolis ceu gladii pabulum oblicere. persuaserunt. ita per Cretam infelix visus. ameras autem profectioe suscepta adversus Romaniam obvium quemque locum depopulabatur et vastabat. eundem porro Theoctistum ceu fidelissimum et dilectum cum valida exercitus manu adversus ameram Theodora et Michael miserunt. profectus ille. et manibus cum amera consertis * * * * * propter infensum in logothetam animum et inimicitias: quorum unus fuit. Theophanes Pharganensis, virtute et robore plurimis praestans, qui postmodum securitatis fide accepta in Christianorum partes removit. imperator porro virilem ingressus aetatem venationibus et equorum certaminibus in Circi stadio aliisque impuris studiis vacabat. ceterum

λιῶθη Εὐδοκίᾳ τῇ τοῦ Ἰγγερῶς, μισουμένη τῷ λογοθέτῃ καὶ τῇ
 δεσποίνῃ σφοδρῶς δι' ἀναίδειαν. διὸ συζευγνύουσιν αὐτῷ Εὐ-
 P. 458 δοκίαν τὴν τοῦ Δεκαπολίτου, μεθ' ἧς στεφανοῦται ἐν τῷ ἁγίῳ
 Στεφάνῳ τῷ εἰς τὴν Δύφην, γενομένου τοῦ πάστου εἰς τὴν
 Μαγναυραν, τῆς δὲ συγκλήτου ἀνακλιθείσης ἐν τοῖς δεκαεννέα⁵
 κουβίτοις. μετὰ δὲ μικρὸν ὁ τῶν Βουκελλαρίων στρατηγὸς
 ἤγαγεν ἵππον τῷ βασιλεῖ θυμοειδῆ καὶ γενναῖον. ὁ δὲ τοῦ-
 τον τῷ ἵππικῷ βουλόμενος ὑποζεύξαι ἠβούλετο καταμαθεῖν
 τοὺς τε ὀδόντας, ἃς ὧν τῶν ἐτῶν ἡ ποσότης διαγινώσκειται.
 τοῦ δὲ ἵππου θρασυνομένου καὶ σκιριτῶντος ἦν ἀχθόμενος διὰ¹⁰
 τοῦτο ὁ βασιλεὺς ὡς μηδενὸς εὐπορῶν γενναιότητος τὸν ἵ-
 ππον ἐξημερώσαντος. ὡς οὖν ἤχθετο, παρῶν ὁ Θεοφιλίτζης
 B ὅτι δὲ ἔχω νεώτερον ἐμπειρότατον καὶ ἀνδρείον εἰς τοὺς ἵ-
 ππους, οἷον ἐπιζητεῖ ἡ βασιλεία σου, τεῦνομα Βασίλειον. τοῦ
 δὲ βασιλέως ἐλθεῖν πρὸς αὐτὸν κελύσαντος, ἀπεστάλη κοι-¹⁵
 τῶνίτης ἐν τῇ σιδηρᾷ πύλῃ, καὶ τὸν Βασίλειον εὐρῶν μετὰ
 σπουδῆς ἤγαγεν πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ κελυσθεὶς τὸν ἵππον
 κρατῆσαι τῇ μὲν μιᾷ χειρὶ τὸν χαλιὸν κρατήσας, τῇ δὲ ἐτέ-
 ρα τοῦ ὠτὸς δραξάμενος εἰς ἡμερότητα προβάτου μετέβαλεν
 ᾧ ἄρεσθεὶς καὶ θεραπευθεὶς ὁ βασιλεὺς παρέδωκεν τῷ Ἄν-²⁰
 δρέα ἐταιριάρχῃ τοῦ εἶναι εἰς τὴν ἐταιρίαν καὶ δουλεύειν ἐν
 τοῖς ἵπποις αὐτοῦ.

Theodora Augusta uxoris filio suo providendae cum Theoctisto logo-
 theta consilium habuit; noverat quippe cum Eudocia Ingeris filia, lo-
 gothetae et imperatrici propter impudicitiam vehementer exosa, fa-
 miliaritatem contraxisse. eam ob rem Eudociam Decapolitae filiam
 ei matrimonio coniungit, cum qua in aede S. Stephani, quae ad Daph-
 nem, corollas nuptiales subiit, thalamo ad Magnauram posito, senatu
 ad novemdecim accubita recumbente. modico post Buccelariorum dux
 equum animosum et nobilem obtulit imperatori. ille equi ad Circen-
 ses ludos mittendi cupidus, dentes quibus equorum aetas dignoscitur
 et annorum numerum explorare moliebatur. equo vero ferociente et
 calcitrante angebatur imperator, generosi sessoris expertus, qui equum
 redderet mansuetum. anxio itaque imperatori adest proximus Theo-
 philitzes. "est mihi" inquit "peritissimus iuvenis et generosus equis
 subigendis, qualem imperium tuum expetit, idoneus, cui nomen Ba-
 silius." imperatore advocari iubente, ex cubiculariis unus ad ferream
 portam missus est, qui Basillium inventum cum festinatione ad impe-
 ratorem adduxit. ille equum tenere iussus, manu quidem frenum
 apprehendit, altera vero aurem capiens ad ovis mansuetudinem adegit;
 quo delectatus et gavisus imperator Basillium Andreae hetaeriarchoe,
 ut comitatu allegeretur et equis subserviret, commendavit.

Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην διηγήσασθαι περὶ τοῦ αὐ- C
 τοῦ Βασιλείου τὴν τε ἀνατροφὴν καὶ ὅθεν ἐστίν. ὁ αὐ-
 τὸς γεννᾶται ἐν Μακεδονίᾳ ἐν τοῖς χωρίοις Ἀδριανουπό-
 λεως ἐπὶ τῆς βασιλείας Μιχαὴλ τοῦ Ραγκαῖβε, πατρὸς Ἰγνα-
 5 τίου τοῦ πατριάρχου. ἐπὶ τούτου ἐξῆλθεν ὁ Κρούμμος ἄρ-
 χων Βουλγαρίας κατὰ τῶν Χριστιανῶν· καὶ τραπεῖς Μι-
 χαὴλ, καὶ Λέων Ἀρμένης τυραννήσας αὐτὸν καὶ βασιλεύσας,
 ἐλθὼν Κρούμμος περιεκύκλωσεν τὴν πόλιν· λογχευθεῖς δὲ
 10 ἐπέμψεν εἰς τὸν ἅγιον Μάμαντα ἀφελόμενος τὰ ἐκεῖσε χαλκᾶ
 ζῶδα. ἀπελθὼν δὲ καὶ ἐν Ἀδριανουπόλει παρέλαβεν αὐτήν, D
 καὶ μετέστησεν ἀνδρῶν χιλιάδας δώδεκα χωρὶς γυναικῶν,
 καὶ τούτους κατῴκισεν μέχρι τοῦ Δανουβίου. ἐν δὲ ταῖς
 15 ἡμέραις Θεοφίλου τοῦ βασιλέως ἦν στρατηλάτης ἐν Μακεδο-
 νίᾳ ὁ Κορδύλης προσαγορευόμενος· εἶχεν δὲ καὶ υἱὸν Βάρ-
 δαν ὀνόματι, ἠνδρωμένον πάνυ, ὃν κατέλιπεν αὐτ' αὐτοῦ ἄρ-
 χειν τῶν Μακεδόνων τῶν ὄντων πέραν τοῦ ποταμοῦ τοῦ Δα-
 νουβίου. αὐτὸς δὲ μετὰ μηχανῆς τινὸς εἰσῆλθεν εἰς Θεοφί-
 20 λον. ὃν δεξάμενος χαίρων, καὶ γνούς ὃ θέλει, ἀπέστειλεν
 πλοῖα ἀναλαβέσθαι αὐτοὺς καὶ ἐλθεῖν ἐν τῇ πόλει. ἦν δὲ
 ἄρχων Βουλγαρίας Βαλδίμερ, ἔγγονος Κρούμμου, πατὴρ Συ-
 μεῶνος. ἐποίησαν δὲ βουλὴν ὁ λαὸς σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις p. 159

7. λογχευθεῖς?

De Basilio vero quæ fuerit eius educatio, et unde fuerit ortus, enarrare necessarium duxi. is Macedoniam habuit patriam in Adrianopoleos pagis, sub Michaelis Rangabe, Ignatii patriarchæ parentis imperio. eius tempore Crummus Bulgariae princeps adversus Christianos arma movit, et Michaele in fugam verso, Leoneque Armenio subinde tyrannidem arripiente et imperante, profectus Crummus urbem obsedit. a Leone autem Armenio telo petitus et in Bulgariam reversurus, misit qui ad S. Mamantis loca prædas agerent et animalia aerea ibidem posita raperent. inde Adrianopolim declinans armorum vi cepit, et virorum milia duodecim absque mulieribus transtulit, et eos ad Danubium iussit habitare. tempore deinde Theophili imperatoris erat magister militiæ Cordyles nominatus in Macedonia. is habebat filium Bardam nominè et virili ætate provectum, quem vice sua Macedonibus trans Danubii fluminis ripas habitantibus dominari reliquit. ipse quodam invento et arte ad Theophilum accessit; quem gaudens excepit, et eo quod expetebat cognito, ut navigia consequerentur et in urbem redirent, mandavit. erat porro Baldimer Bulgariae princeps, Crummi nepos et pater Simeonis. captivorum vero turmae de reditu in Romaniam cum uxoribus et filiis inierunt consilium, et Michaele

ἐξελεθῆν ἐν Ῥωμανίᾳ. ἐξελθόντος δὲ Μιχαήλ Βουλγαροῦ ἐν
 Θεσσαλονίκῃ, ἤρξαντο διαπερᾶν σὺν ταῖς ὑποστάσεσιν αὐτῶν.
 43 μαθῶν δὲ ὁ κόμης τοῦτο ἀντεπέρασεν πολεμῆσων αὐτούς.
 ἀπογνόντες οὖν οἱ Μακεδόνες ἐποίησαν κεφαλὴν τὸν τε Τζάν-
 τζην καὶ τὸν Κορδύλην, καὶ συμβαλόντες πόλεμον ἀπέκτειναν 5
 πολλοὺς, τινὰς δὲ καὶ ἐκράτησαν. οἱ δὲ μὴ δυνηθέντες πε-
 ρᾶσαι Βούλγαροι περιερύησαν τοὺς Οὐγγροὺς, ἀναγγειλαντες
 αὐτοῖς πάντα τὰ τῶν Μακεδόνων. ἦλθον δὲ καὶ τὰ πλοῖα
 τοῦ βασιλέως πρὸς τὸ ἀναλαβέσθαι αὐτούς καὶ ἀναγαγεῖν ἐν
 Βτῆ πόλει. παρευθὺ οὖν ἀνεφάνησαν Οὐννοι τῷ πλήθει ἄπει- 10
 ροι. οἱ δὲ ἰδόντες αὐτούς μετὰ δακρύων ἐβόων λέγοντες “ὁ
 θεὸς τοῦ ἁγίου Ἀδριανοῦ, βοήθει ἡμῖν,” καὶ παρετίσσαντο
 πρὸς συμβολὴν πόλεμον. οἱ δὲ Τοῦρκοι εἶπον πρὸς αὐτούς
 “ὄστε ἡμῖν τὴν ὑπαρξιν ὑμῶν πᾶσαν καὶ ἀπέλθετε ὅπου βού-
 λεσθε.” οἱ δὲ τοῦτο οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλὰ παραταταγμένοι 15
 ὑπῆρχον ἐν τρισὶν ἡμέραις, καὶ τῇ τετάρτῃ ἤρξαντο εἰς τὰ
 πλοῖα αὐτῶν εἰσερχέσθαι. θεασάμενοι δὲ τοῦτο οἱ Τοῦρκοι
 συνέβαλλον πόλεμον ἀπὸ ὧραν πέμπτην μέχρις ἑσπέρας· καὶ
 20 στραπὲν τὸ ἔθνος κατεδίωκον αὐτούς οἱ Μακεδόνες. καὶ τῇ
 ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ βουλομένων αὐτῶν ἀναχωρῆσαι, ἀνεφάνησαν 20
 πάλιν Οὐννοι πρὸς τὸ πολεμῆσαι αὐτούς. ἀναστὰς δὲ Μακε-
 δόνων ἕτερος, Λέων ὀνόματι, ἐκ γένους τῶν Γημοστῶν, ὃς
 μετὰ ταῦτα γέγονεν ἐταιριάρχης, καὶ ἕτεροι ὀνομαστοὶ τῶν

Bulgaro versus Thessalonicam profecto cum facultatibus suis traicere
 ceperunt. quod cum rescisset Comes, in adversam fluminis ripam transiit,
 bellum illaturus. Macedones re desperata Tzantzem et Cordylem sibi
 duces praeficiunt, et conserto praelio quosdam occiderunt, quosdam
 etiam captivos abduxerunt. Bulgari qui traicere non potuerunt, res a
 Macedonibus gestas annuntiaturo, ad Hungaros deflexerunt. interim na-
 vigia ab imperatore missa captivosque susceptura, ut in urbem deve-
 herent, appulerunt, et una pariter Hunni numero infiniti adventare
 visi sunt. Macedones iis conspectis cum lacrimis vociferabantur, di-
 centes “deus sancti Adriani, succurre nobis;” et ad belli pugnam se
 praepararunt. Turci vero dicebant “supellectilem omnem vestram
 tradite, et quo desideratis abite.” non consenserunt illi, verum die-
 bus continuis tribus ad praelium parati consistebant: quarta vero na-
 vigia conscenderunt. eo cognito Turci ab hora diei quinta ad vespere-
 ram usque praelium inierunt, eorumque gens fugantibus Macedoni-
 bus terga dedit. insequenti die discessum illis aggredebantibus, Hun-
 ni rursus ad praelium dispositi apparuerunt. Macedonum vero qui-
 dam nomine Leo, ex Gemostorum genere, qui deinde hetaeriarches
 fuit, sumptis animis se opposuit; adiunctique alii Macedonum prae-

Μακεδόνων ἔτρεψαν αὐτοὺς καὶ ἐξήλασαν, καὶ ὑποστρέψαν-
 τες εἰσῆλθον εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἀπεσώθησαν πρὸς τὸν βασι-
 λέα, καὶ φιλοτιμηθέντες παρ' αὐτοῦ ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Μα-
 κεδονίαν, εἰς τὴν ἰδίαν χώραν. ἦν δὲ τότε Βασιλεῖος νεανίας
 5 ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ἐλθὼν· ἐποίησε δὲ ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ
 ἐπὶ Λέοντος τοῦ βασιλέως καὶ Μιχαὴλ τοῦ Ἀμορραίου, καὶ D
 εἰσῆλθεν ἐπὶ Θεοφίλου τοῦ βασιλέως, ὡς εἶναι τὰ ἔτη αὐτοῦ
 ἔτη εἴκοσι πέντε. ἀποκατασταθεὶς δὲ ἐν τῇ ἰδίᾳ χώρᾳ προσ-
 εκολλήθη δουλεύειν στρατηγῷ Μακεδονίας καὶ ἐπιλεγομένῳ
 10 Τζάντζη, καὶ μηδὲν παρ' αὐτοῦ ὠφελήθεις μέχρι τῆς Χρυ-
 σῆς πόρτης. εἰσελθὼν δὲ κεκοπιασμένος ἀπὸ τῆς ὁδοπορίας
 (κυριακὴ γὰρ ἦν, καὶ ὁ ἥλιος πρὸς δυσμὰς) ἀνεκλίθη ἐν τῷ
 πεζουλίῳ τοῦ ἁγίου Λιομήδους· καθολικὴ γὰρ ἦν τότε ἡ
 ἐκκλησία, ἔχουσα προσμονάριον ὀνόματι Νικόλαον. τῇ δὲ
 15 νυκτὶ ἐκείνῃ ἐκάλεσεν θεία φωνὴ τὸν προσμονάριον, λέγουσα
 “ἐγερθεὶς εἰσάγαγε εἰς τὸ εὐκτῆριον τὸν βασιλέα.” ὁ δὲ
 ἐγερθεὶς, οὐδένα εὗρας πλὴν αὐτὸν τὸν Βασιλεῖον κείμενον
 ὡς πένητα, καὶ ἐπιστραφεὶς ἔκλεισεν τὸν πυλῶνα καὶ ἀνέπεσεν. P. 460
 καὶ εὐθέως μετὰ ῥομφαίας τις δέδωκεν αὐτῷ εἰς τὴν πλευρὰν
 20 αὐτοῦ, λέγων “ἔξελθὼν εἰσάγαγε ὃν βλέπεις ἔξωθεν τοῦ πυλῶ-
 νος κείμενον· οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεύς.” ἔξελθὼν οὖν μετὰ σπου-
 δῆς σύντρομος, καὶ εὐρὼν Βασιλεῖον μετὰ τῆς πήρας καὶ τῆς
 ῥάβδου εἰσῆγαγεν ἔσωθεν τῆς ἐκκλησίας. καὶ τῇ δευτέρᾳ

cipui adversarios in fugam verterunt, et impetum in eos fecerunt, ac tandem reversi naves, imperatorem adituri, repetierunt incolumnes, et humane ab eo recepti in Macedoniam patriam sibi propriam regressi sunt. erat autem Basilius aetate juvenili florens, e captivitate redux, in qua Leonis imperatoris et Michaelis Amorii toto tempore perman- sit, et Theophilo imperante rediit; adeoque auni eius numerabantur viginti quinque. patriae propriae restitutus Macedoniae duci, cognom- inato Tzantzi, obsequium redditurus adhaesit; a quo nihil lucra- tus urbis regiae experiri cupiens ubertatem, ad eam profectus est, et ad Chrysen usque portam pervenit. ex itinere porro fatigatus (erat autem dominica dies, et iam sol ad occidentem vergebat) recubuit in exedra ad S. Diomedis. erat templum illud aedes sacra publica, viris et mulieribus communis, quae mansionarium nomine Nicolaum habe- bat. nocte illa mansionarium appellavit divina vox, dicens “exurgens induc imperatorem in oratorium.” ille strato relicto praeter Basilium pauperum more iacentem nullum reperit, regressusque valvas occlusit et recubuit. protinus ictum gladio impexit quidam ad ianua, dicens “egressus introduc quem vides extra ianuam iacentem: hic est impe- rator.” egressus ille festinus ac tremens Basilium cum para et ba-

ἡμέρᾳ ἀπελθὼν εἰς τὸ λουτρὸν ἥλλαξεν αὐτόν, καὶ ἐλθὼν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐποίησεν ἀδελφοποίησιν· καὶ συνηυφραίνοντο ἐν ἀλλήλοις. ὁ δὲ αὐτὸς Νικόλαος εἶχεν ἀδελφὸν ἰατρόν, ὃς ἐδούλευεν τὸν Θεοφιλίτην. ἐλθὼν δὲ κατὰ τύχην ὁ ἰατρός Βπρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἰδὼν τὸν Βασίλειον καὶ Θανμάσας τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἀνδρείαν αὐτοῦ, εἶπεν πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ “πόθεν ἐστὶν οὗτος;” ὁ δὲ ἀναγγέλλει αὐτῷ πάντα, καὶ παρήγγειλεν φυλάξαι τὸ μυστήριον. καθεζομένου δὲ τοῦ ἰατροῦ ἐπὶ τραπεζῆς μετὰ τοῦ Θεοφιλίτη, καὶ τούτου καθ’ ἑαυτὸν ἀναλογισαμένου καὶ εἰπόντος ὅτι οὐ δύναμαι εὐρεῖν¹⁰ ἐπιτήδειον ἄνθρωπον εἰς τοὺς ἵππους, ἀναστὰς ὁ ἰατρός εἶπε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ περὶ τῆς ἀνδρείας τοῦ Βασιλείου, καὶ ὅτι τοιοῦτός ἐστιν οἶον ἐπιποθεῖς καὶ ζητεῖς. ἄποστείλας οὖν 44 μετὰ σπουδῆς ἤγαγεν αὐτόν. Θεασάμενος οὖν αὐτὸν ἐπιάγου- Cρον καὶ μεγάλην κεφαλὴν ἔχοντα ἐπέθηκεν Κεφαλᾶν, καὶ ἔδω-¹⁵ κεν τοῦτον τοῦ δουλεύειν τοὺς ἵππους. ὡς οὖν προείρηται, διὰ τὴν τοιαύτην αἰτίαν δέδωκεν αὐτὸν Μιχαὴλ τῷ βασιλεῖ. ἕως ὧδε τὰ περὶ ἀνατροφῆς τοῦ Βασιλείου.

Ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν αὐτὸν Βασίλειον εἰσαγαγὼν εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτοῦ ὡς χαίρων “θεῦρο, ἴδε, μῆτερ, οἶον ἄγουρον νῦν²⁰ ἐπελαβόμενον.” ἡ δὲ ἔξελθοῦσα καὶ τοῦτον ἰδοῦσα ἀπεστράφη, εἰποῦσα τῷ νίῳ αὐτῆς “οὗτός ἐστι, τέκνον μου, ὁ μέλλων τὴν

culo repertum intra ecclesiam admisit. postero vero die ad balneas deducto vestes mutandas obtulit, et palam in ecclesia fraternam societatem cum eo iniiit. itaque invicem collaetati sunt. ceterum Nicolaus ille habebat fratrem medicum Theophilitzis obsequio mancipatum. medicus fratrem invisurus forte veniens conspexit Basilium, et corporis proceritatem roburque miratus, fratri dixit “unde est ille?” ipse cunctis de illo expositis secretum observare praecepit. sedente deinceps cum Theophilitze ad mensam medico, profunda cogitatione abductus Theophilitzes dixit “equis curandis hominem reperire nequeo.” medicus occasione data de Basilii robore domino enarravit “eiusmodi est qualem expetis et quaeris.” mittens igitur festinanter abduxit illum, iuvenemque agrestem et magnum eius caput demiratus Cephalae nomen imposuit, equosque tradidit curandos. ut igitur supra dictum est, hanc ob causam obtulit illum Michaeli imperatori. huc usque de Basilii educatione.

Imperator vero Basilium in regiam inducens, matri suae velut laetabundas dixit “adesdum: vide, mater, qualem masculum in praesenti, nactus sim.” egressa et eum conspicata retro versa est, filio suo dicens “hic est, fili mi, qui genus postum deleturus est.” ille

γενεάν ἡμῶν ἀφανίσαι.” ὁ δὲ οὐδαμῶς ἐπέσθη τῇ ἰδίᾳ μη-
τρι τῇ λεγούσῃ, ἣ ἤκουσεν αὐτῆς.

Ἐτελεύτησεν δὲ ὁ ἐν ἁγίοις πατριάρχης Μεθόδιος, καὶ
χειροτονεῖται ἀντ' αὐτοῦ Ἰγνάτιος υἱὸς Μιχαὴλ τοῦ κουρπα-
5 λάτου. τῶν δὲ Βουλγάρων ἐπιδρομὰς ποιούντων ἐν Θρακίᾳ
καὶ Μακεδονίᾳ, καὶ ληϊζομένων τὰ τοιαῦτα θέματα, ἡ Θεο-
δώρα ταξιαῖῶνα ἐποίησατο, οἱ ἐκ τῶν κάστρων Βουλγαρίας
ἐπιτιθέμενοι σποράδην καὶ κατ' ὀλίγους κουρσεύοντες ἐφό-
10 γήρους ἐν τῇ ἰδίᾳ χώρᾳ. Βάρδας δὲ ὁ Καῖσαρ συνεφιλιώθη
Δαμιανῷ πατρικίῳ καὶ παρακοιμωμένῳ, ὁ δὲ βασιλεὺς κρατή-
σας ἐπεισεν τοῦ εἰσελθεῖν Βάρδαν ἐν τῇ πόλει· ὃς διὰ δώ-
ρων τοὺς τοῦ βασιλέως οἰκείους διαδεξάμενος ἅμα τῷ παρα-
κοιμωμένῳ ὠρίσθη προέρχουσαι εἰς τὸ παλάτιον. οἰκειωσά-
15 μενος δὲ καὶ Θεοφάνῃν πρωτοσπαθάριον ὡς ἠνδρειωμένον,
τὸν ἐπιλεγόμενον Φαλγάνον, βουλὴν ποιούσι μετὰ Δαμιανόν P. 461
τοῦ ἀνελεῖν τὸν Θεόκτιστον τὸν κανίκλην. πεισθεὶς δὲ καὶ ὁ
βασιλεὺς ὑπὸ Δαμιανῷ ἐπὶ τούτῳ συγγήσεν καὶ αὐτὸς γε-
νέσθαι τοῦτο· ἔλεγεν γὰρ ὁ Βάρδας τῷ Δαμιανῷ ὅτι ἕως
20 ἐστὶ Θεόκτιστος μετὰ τῆς Αὐγούστης, οὐκ ἄρξει οὐδὲ ἐξου-
σιάζει ποτὲ ὁ βασιλεὺς. ὁ δὲ Θεόκτιστος ἀπελθὼν ἐν τῷ
λοῦσματι τῶν Ἀρεοβίνδου, ὡς ἔθος ἦν αὐτῷ, εἶτα ἐλθὼν εἰς

8. κουρσεύοντιας?

praedictione non suasus propriae matri vaticinanti aurem non prae-
buit nec morem gessit.

Mortuus est autem sanctus patriarcha Methodius, et Ignatius Mi-
chaelis curopalatae, filius in eius locum suffectus. Bulgari autem fa-
ctis per Thraciam et Macedoniam excursionibus provincias illas de-
vastabant. Theodora in adversum praesidia disposuit. milites porro
ad Bulgariae castra positi, Bulgarios per globos et cohortes aggressi,
per eorum regionem depraedabantur; et his occisis, aliis in captivi-
tatem abductis, Bulgarios et eorum regionem reddidero subiectam.
Bardas autem Caesar Damiano patrio et accubitori amicitia iunctus
est. hic imperatoris compos factus, ut Bardas in urbem induceretur
suasit; qui muneribus imperatoris domesticos sibi concilians, una cum
accubitore in palatium ingredi iussus est. Theophane porro proto-
spathario velut generoso (dicebatur is Phalganus) sibi ascito, Damia-
no quoque vocato, consilium ineunt de Theoctisto caniclei prae-
posito tollendo. imperator a Damiano suasus consensum dedit, et ut
hoc fieret approbavit. dicebat enim Bardas Damiano “quamdiu cum
Augusta stat Theoctistus, nec imperium nec potestatem obtinebit un-
quam imperator.” Theoctistus autem in Arabindi balneis lotus, pro-

τὰ Ἀσκηρητῖα κρατῶν τὰς ἀναφορὰς εἰσῆλθεν εἰς τὸ Λαυσι-
κόν· καὶ περιβλεψάμενος εἶδεν Βάρδα καθεζόμενον ἔμπρα-
Βκτον. καὶ ταραχθεὶς σφοδρῶς ἔφη ὅτι ἐγὼ εἰσελθὼν εἰς τὴν
Ἀνγούσταν πάλιν ἐκδιώκω αὐτόν. εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς
τὸ ὠρολόγιον προϋπήτησεν αὐτῷ Μιχαὴλ ἄμα Δαμιανῷ, καὶ 5
οὐκ εἶασεν εἰσελθεῖν πρὸς Θεοδώραν, ἀλλ' ἐκελεύσθη μετ' ὄρ-
γῆς ἀνοῦσαι τὰς ἀναφορὰς καὶ ἀναγνῶναι ἔμπροσθεν αὐτῶν·
καὶ ἄκοντα τοῦτο ποιήσαντα ἀντίστρεψεν αὐτόν εἰς τοῦντισω
ἐξελθεῖν. ὁ δὲ πικρῶς δακρῦων καὶ ὀλοφυρόμενος ἐξῆλθεν.
συνήτησε δὲ αὐτῷ Βάρδας κατὰ τὸ Λαυσιακόν, καὶ ἤρξατο 10
κατὰ κόρης παίειν αὐτόν καὶ τίλλειν τὰς τρίχας αὐτοῦ. ἰδὼν
δὲ ὁ δρουγγάριος τῆς βίγλας ὁ Μανιάκης ἀναστάς ἀντέλεγεν
C τῷ Βάρδα μὴ τύπτειν τὸν λογοθέτην. ὁ δὲ Βάρδας ἀποκρι-
θεὶς κέλεύσει τοῦ βασιλέως τοῦτο ποιεῖν. ἀνεφάνη δὲ καὶ ὁ
βασιλεὺς τῇ βουλῇ τοῦ Δαμιανοῦ, καὶ τοῦτον ἰδὼν Βάρδας 15
ἄμα τῷ Θεοφάνῃ τῷ Φαλγάνῳ, ἄφαντες τὸν λογοθέτην σφά-
ζουσι αὐτόν καὶ μεληδὸν κατακόπτουσι εἰς τὰ Σκύθα. τοῦτο
μαθοῦσα παρὰ τοῦ παπίου Θεοδώρα, ἐξελθοῦσα κατὰ τοῦ Μι-
χαήλ, ὡς εἰκός, ἠγανάκτησεν· καὶ τοῦ βασιλέως παντὶ τρό-
πῳ μηχανωμένον τὴν μητέρα ἐξιλεώσασθαι, αὕτη ἀπαρηγόρη-20
τος ἔμεινεν, μήτε τὴν ὄργην ὑφιεμένη μήτε παραμυθουμένη
τισίη. ὅθεν μεταβαλὼν ὁ βασιλεὺς, ὥσπερ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν
γνώμην, οὕτω δὴ καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὴν ἐνέργειαν, τοσοῦτος

ut solebat, deinde in Secretum se recipiens, relationum libellos manibus tenens Lauziacum ingressus est, et hinc inde circumspiciens Bardam sedentem et sumptuose vestitum vidit; vehementerque turbatus dixit "ingressus ad Augustam rursus hominem eilicium et deturbabo. "ei vero ad horologium progresso Michael cum Damiano venit obviam, nec ad Theodoram ingredi permisit, sed libellos aperire et coram legere cum furore imperavit. id vero exequentem domum regredi et retro abire praecepit. ille amare fletus et eiulans discessit ad Lauziacum. porro Bardas occurrit, colaphisque ad genas incessere et capillos eius vellere. eo conspecto drungarius excubiarum Maniaces Bardae assistebat, et ne logothetam percuteret in adversum monebat. Bardas imperatoris iussu id se facere respondit. tunc imperator ex Damiani consilio in medium se protulit, eoque viso una cum Theophane Phalgano logothetam hinc inde impetum ad Scyla occisum membratim minutimque dividunt. quod cum a papia didicisset Theodora, progressa adversus Michaellem, prout aequum erat, indignata est; et impetatore modis omnibus placare moliente, nullum ipsa solamen admisit, neque iram relaxavit aut leniit dolorem; ex quo impetator in alium mutatus, ut priorem animum et consti-

τρόποις λυπεῖν αὐτὴν κατηπεύγετο ὄσοις πρὸ τούτου θεραπεύειν D
 ἐσχηματίζετο. καὶ δὴ τὰς μὲν ἀδελφὰς αὐτοῦ Θέκλαν Ἀνα-
 στασίαν καὶ Ἄνναν ἐξώθει τοῦ παλατιῦ, καταγαγὼν εἰς τὰ
 Καριανοῦ, Πουλχερίαν δὲ ὡς ἡγαπημένην τῇ μητρὶ ἀπέστει-
 5 λεν ἐν τῇ μονῇ τῶν Γαστριῶν· εἰδ' οὕτω μετ' ἑλίγον ἐνώσας
 πάσας ἐν τῇ μονῇ τῶν Γαστριῶν ἀπέκειρεν. ὑπὸ δὲ τῆς συγ-
 κλήτου πάσης εὐφημισθεὶς μόνος αὐτοκρατορεῖ, καὶ προβάλλεται
 Βάρδαν μάγιστρον καὶ δομέστικον τῶν σχολῶν. μὴ
 διαλλαττομένης δὲ τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἔχθρα ὑπῆρχεν ἀναμε-
 10 ταξὺ αὐτῶν ἄσπονδος. ὁ δὲ αὐτὴν καταγαγὼν εἰς τὸ μονα-
 στήριον τὸ οὕτω τὰ Γαστρία καλούμενον ἀπέστειλεν, ἥτις
 ἀδυμία μετεωρισθεῖσα τὸν νοῦν ἀναξίαν ἑαυτῆν συσκευάζει
 βουλὴν κατὰ Βάρδαν, βουλομένη σὺν πολλῶν καὶ ἄλλοις κοι- P. 462
 νωνὸν καὶ τοῦ βασιλέως τὸν πρωτοστράτορα ὅπως ὑποστρέ-
 15 φοντα Βάρδαν ἀπὸ τοῦ προαστείου αὐτοῦ ἀναιρήσωσιν αὐ-
 τὸν. ὧν ἡ μελέτη πρὸ τοῦ ἔργου φανερωθεῖσα κατ' αὐτῶν
 ἐκείνων τῶν μελετησάντων τὸ κακὸν ἐξηγήθη· φωραθέντες
 γὰρ καὶ κατασχεθέντες ἐν τῇ Σφενδόνη τὰς κεφαλὰς ἀπετμή-
 θησαν. καὶ προβάλλεται τὸν Βασίλειον Μιχαὴλ ἀντὶ τοῦ τε-
 20 λευτήσαντος πρωτοστράτορα, ὁμοίως καὶ Βάρδαν θεῖον αὐτοῦ
 κουροπαλάτην. ἔπεσε δὲ τότε κόνις ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατενε-
 χθεῖσα ἐπὶ τοὺς κεράμους αἱματώδης πλήρης. καὶ πολλοὶ

13. βουλευομένη?

19. βασιλέα P

lium, ita corporis habitum factaque nova induit, ut tot modis eam
 contristare contenderet, quot rationibus eam colere prius simularet.
 ac sorores quidem suas, Theclam Anastasiam et Annam, ad Cariani
 aedes deductas palatio eiicit: Pulcheriam velut matri dilectam in
 Gastriorum monasterium delegavit. paulo post vero cunctas in unum
 collectas in eodem Gastriorum monasterio in monachas detondit. a
 senatu deinde faustis acclamationibus exceptus imperium nullo con-
 sorte solus gessit, et Bardam magistrum scholarumque domesticum
 instituit. cum matre vero nondum reconciliata inimicitiae interees-
 serunt perpetuae. ipse aula eiectam in monasterium, cui Gastria no-
 men, demisit. ipsa animi moerore, extra se facta et abrepta, propo-
 situm matre indignum induit; et adversus Bardam cum pluribus con-
 silium inicit, cuius participes et alios fecit et imperatoris protostrato-
 rem, ut nimirum Bardam e suburbaño redeuntem interimerent. con-
 silium, antequam perficeretur opere in lucem detectum, in caput eo-
 rum qui facinus fuerant meditati periculum transtulit, in suspicionem
 siquidem venientes et comprehensi ad Circi metam capitibus truncati
 sunt. imperator vero demortui vice Michaelem protostratorem insti-
 tuit, Bardamque pariter avunculum curopalatem. tunc temporis pul-

Βεῦρισκον λίθων ἐν ταῖς ὁδοῖς ἢ κηποις ἐρῆθροῖς ὡς αἷμα.
 προβάλλεται δὲ Μιχαὴλ Ἀντίγονον τὸν υἱὸν Βάρδα δομέστι-
 κον τῶν σχολῶν· τὸν δὲ ἕτερον υἱὸν αὐτοῦ δοῦς γυναῖκα,
 45 εἰς ἣν καὶ ἔλοιδορεῖτο, προβάλλεται αὐτὸν μονοστράτηγον εἰς
 τὰ δυτικά θέματα, τελευτήσαντος αὐτοῦ ἐκεῖσε. μετ' ὀλίγων⁵
 δὲ τῆ τετάρτῃ τῆς διακαινησίμου προβάλλεται Μιχαὴλ Βάρ-
 δαν θεῖον αὐτοῦ Καίσαρα, ὃς ἐπὶ ἄρματος ἐποχηθεὶς ἔδωκεν
 ὑπατεῖαν τῆ μέσῃ.

Ἐξῆλθεν δὲ καὶ ὁ Ἀμὲρ καὶ κατηῆλθεν μέχρι Σινώπης,
 ληϊσάμενος πάντα τὰ τῶν Ῥωμαίων. ἐκστρατεύσας δὲ Μι-¹⁰
 χαὴλ ἄμα Βάρδῳ Καίσαρι κίνησιν ποιεῖ κατὰ Μιχαὴλ ἄρ-
 χοντος Βουλγαρίας διὰ τε γῆς καὶ θαλάσσης, μαθὼν τὸ τῶν
 C Βουλγάρων ἔθνος λιμῶ τήκεσθαι. οἱ δὲ Βούλγαροι τοῦτο
 μαθόντες ὡς ἤχῃ βροντῆς ὑπεκλίθησαν, καὶ πρὸ τῶν ἀγώνων
 καὶ τῆς μάχης περὶ τῆς νίκης ἀπέγνωσαν, καὶ Χριστιανοὶ¹⁵
 γενέσθαι καὶ ὑποτάττεσθαι τῷ βασιλεῖ καὶ Ῥωμαίοις ἠτή-
 σαντο. ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν ἄρχοντα αὐτὸν βαπτίσας καὶ δεξι-
 μενος ἐπιτέθεικεν αὐτῷ τὸ ὄνομα, τοὺς δὲ μεγιστάνους αὐτοῦ
 ἐν τῇ πόλει εἰσαγαγὼν ἐβάπτισεν πάντας. ἔκτοτε γινομένης
 εἰρήνης βαθείας τὸν Ἀμὲρ πάλιν ἐξελεθόντα κατὰ Ῥωμανίας,²⁰
 στρατηλάτης ὢν τῆς ἀνατολῆς Πετρωνῆς καὶ Νάσαρ τῶν
 Βουκελλαρίων, λοχήσαντες τὴν ὁδὸν τῆς ὑποτροφῆς αὐτοῦ,
 D θυναντώσιν αὐτῷ εἰς τὸν Λαλακάωνα, καὶ συμβολῆς γενομέ-

vis e caelo decidit, et in tectorum tegulas sanguineo colore infectus dilapsus est. plures in viis et hortis lapides sanguinis instar rubros repperunt. Michael autem Antigonum Bardae filium creat scholarum domesticum: alteri vero filio locata coniuge, cuius nomine male audiebat, supremi ducis in Occidentalia themata dignitatem confert: qui etiam ibi vitam finiit. modico post, feria paschatis quarta, Michael Bardam avunculum promovet Caesarem; qui curru per mediam urbem vectus munera sparsit in populum.

Egressus autem Saracenorum ameras Sinopem usque descendit, Romanam omnem regionem vastans. Michael vero una cum Barda Caesare adversus Michaelem alterum, Bulgariae principem, instructum exercitum terra marique movet, quod Bulgarorum gentem fame deficere didicisset. Bulgari quasi tonitruī sonitu percussi soluti sunt animis, et ante certamen conflictumque omnem de victoria desperantes, Christianos se futuros et imperatori Romanisque obsequentes promiserunt. imperator principem eorum aqua tinctum sacra suscipiens, proprium ei nomen indidit, et proceres eius omnes in urbem inductos baptismate lustrari curavit. exinde pace profunda composita ameras in Romaniam movit; eique Orientalis militiae magister Petro-

νης τρέπουσιν Ἀμέρ· και φυγῆ χρησάμενος καταδιώκει αὐ-
τῷ τις τοῦ κομήτων, και τούτου τὴν κεφαλὴν ἄφας ἤγαγεν
Πετρωνᾶ στρατηλάτη. εἰσελθόντες δὲ οἱ στρατηγοὶ μετὰ επι-
νικίων ἐθριάμβευσαν αὐτὰ ἐν τῷ ἵππικῷ. και ἔκτοτε ἐγένετο
5 γαλήνη μεγάλη ἐν τῇ ἀνατολῇ διὰ τὴν τοῦ Ἀμέρ σφαγὴν.
και ἄλλων μὲν οἱ πόνοι και τὰ κατὰ τῶν πολεμίων ἀνδραγα-
θήματα, ἡ δὲ τοῦ βασιλέως ἀγάπη πρὸς τὸν Βασιλεῖον ἐξε-
κένυτο, και τοῦτον μόνον ἐνόμιζεν εἶναι τὸν θεραπεύοντα
αὐτόν.

- 10 Ἐκτισε δὲ Μιχαὴλ σταῦλον τοῖς ἵπποις αὐτοῦ, κοσμήσας P. 463
μαρμάρους και ὑδάτων ἐπιρροαῖς, κατασκευάσας ὠραιότατον
πάνυ. και τούτου τελεσθέντος ἦν τις ἐν τῇ πόλει ὀνόματι
Πέτρος, λόγιος και σκωπτικός, ὃν και πτωχομάγιστρον ἐκά-
15 λουν. τοῦτον προσκαλεσάμενος Μιχαὴλ ἐν τῷ σταύλῳ ὑπε-
δείκνυεν αὐτῷ τὴν ἄλογον τοῦ κατασκευασθέντος οἴκου εὐ-
πρέπειαν, ὡς βουλόμενος ἐπαινεθῆναι παρ' αὐτοῦ, εἰπὼν και
τούτο ὡς αἰεὶ μνημονεύεσθαι μέλλον διὰ τὴν τοῦ ἔργου τού-
του κατασκευὴν. ὃ δὲ ἔφη τῷ βασιλεῖ "Ἰουστινιανὸς ἔκτι-
20 σεν τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, κοσμήσας χρυσῷ και ἀργύρῳ και
μαρμάρους πολυτίμοις· και μνήμη αὐτοῦ γυν οὐκ ἔστι. και Β
σὺ βασιλεῦ κοπροθέσιον ποιήσας και ἄλόγων ἀνάπαισιν λέ-
γεις μνημονεύεσθαι διὰ τούτου;" ὃ δὲ ἀποτυχὼν τῶν δὲ αὐ-

nas et Nazarus Buccelariorum dux, structis per viam insidiis, ad La-
lacionem redeuntī occurrunt, consertisque manibus ameram in fugam
vertunt et salutem pedibus quaerere cogunt. comitum nonnullus fu-
gientem insequitur, et caput eius amputatum tollens ad Petronam
militiae magistrum detulit. regressi igitur duces cum victoriae titu-
lis de ipsis in Circo triumpharunt; et ex tunc magna tranquillitas
facta est per Orientem, propter amerae interitum. et aliorum qui-
dem labores et adversus hostes egregia facinora * * * imperatoris
porro versus Basilium affectus diffundebatur, et eum solum, a quo
commoda reciperet obsequia, reputabat.

Michael equorum stabulum marmoribus adornatum et aquarum
copia irriguum instruxit, effecitque visu iucundissimum. eo perfecto
Petrus quidam, quem magistrum pauperem vocabant, vir sagax et di-
ceteris assuetus, in urbe morabatur. Michael eidem ad se advocato
instructae domus ineptum ornatum demonstrabat, ab eo laudem re-
cipere cupiens, ac perpetuam nominis memoriam ex huiusmodi ope-
ris structura reportaturum se iactans. ille imperatori ait "Iustinia-
nus magnam ecclesiam auro argento marmoribusque pretiosissimis
decoratam condidit, eiusque memoria extincta est: tu vero, impera-
tor, stercore loco destinato equorumque domicilio constructo celebrem

τοῦ ἐπαύτων καὶ ὀργισθεὶς τυπτόμενον καὶ συρόμενον ἐξήγα-
γεν τὸν πτωχομάγιστρον.

Φήμης δὲ διαθεούσης περὶ Βάρδα Καίσαρος ὅτι τῇ νόμφῃ
αὐτοῦ συμφθείρεται, τοῦτο ἀκούσας Ἰγνάτιος ὁ πατριάρχης
πολλάκις παρήνευσεν αὐτὸν ἀποσχέσθαι τοῦ τοιοῦτου μιάσμα-
τος καὶ μὴ πρόσκομμα εἶναι πολλῶν τὸν ἀρετῆς ὑπόδειγμα
καὶ σῶφρονος βίου εἶναι ὀφείλοντα. ὁ δὲ μὴ πειθόμενος ἐν-
εῖχε τῷ πατριάρχῃ. καὶ δὴ ποτε μέλλοντος κοινωοῦν τὸν
Βάρδα ὁ πατριάρχης ἀπάσαστο αἷς μὴ πειθόμενον κανόσιν ἢ
Β παραινήσεις· ὃς ὀργῇ πληγῆι, τὴν ψυχὴν τὴν παραινήτην¹⁰
ὡς ἄνομόν τινα καὶ φθορέα τῆς ἐκκλησίας ἐξέωσεν καὶ βασιά-
46 νοις ἀπείροις καὶ ἀνημέροις ὑπέβαλεν, ὥστε ποιῆσαι παραι-
τησιον. τοῦ δὲ μὴ πειθέντος Φώτιον πατριάρχην ἀντ' αὐτοῦ
χειροτονεῖ, πρωτασηκρητῆν ὄντα κατ' ἐκεῖνο καιροῦ καὶ λογιά-
τατον πάνυ. 15

Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπεστράτευσεν κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν, κα-
ταλιπῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ φυλάττειν Ὀρορύφαν ὑπαρχον
ὄντα, ὅστις οὐπω τοῦ βασιλέως οὐδὲν ἐξ ὧν ἐμελέετα καὶ κα-
C τὰ νοῦν εἶχεν κατεργασαμένον, τὴν τῶν ἀθέων Ῥῶς ἐμήνυ-
σεν ἄφιξιν, γεγενημένους ἤδη κατὰ τὸν μαῦρον ποταμόν. καὶ²⁰
47 ὁ μὲν βασιλεὺς καὶ τῆς ἐχομένης ἐπεσχέθη ὁδοῦ, καὶ δι' ἣν
ταύτην ἀφῆκεν, οὐδὲν βασιλικὸν καὶ γενναῖον εἰργάσατο· οἱ

posteritati te futurum asseris." ille laudibus quas ex eius ore vena-
batur frustratus, consensus ira verberatum et per vim tractum paupe-
rem magistrum conspectu expulit.

Rumore vero per urbem sparso Bardam Caesarem cum nuru pro-
pria corruptam tenere consuetudinem, eoque ad patriarcham delato,
Ignatius, ut hoc scelere abstineret, frequentius admonuit, ne plurimis
offendiculum praeberet, qui virtutis et omnis temperantiae exemplo
esse debuerat. ille autem patriarchae morem non gessit. ad com-
munionem igitur Bardam certo tempore accedentem repulit patriarcha,
ceu qui canonibus et monitis non obtemporaret. hic irae plaga per-
cussus animum, monitionem velut sceleratum et morum corruptorem
ecclesia eiecit, infinitisque vexationibus et tormentis crudelibus sub-
iecit, adeo ut dignitate se abdicaret. Ignatio resistente, loco ipsius
Photium secretariorum ducem, virum eius temporis eruditissimum,
patriarcham ordinari curat.

Porro imperator Oorypha praefecto, ut eam custodiret, in urbe
relicto, adversus Agarenos expeditionem suscepit. Ooryphas impera-
tori nondum longe posito, neque eorum quae meditabatur et in mente
habebat quidquam executo, impiorum Russorum ad Nigrum fluvium
profectorum adventum nuntiat. imperator arreptae viae poenitens

δὲ Ῥῶς φθάσαντες ἔνδον τοῦ Ἱεροῦ πολὺν ἐργάσαντο φθό-
 ρον Χριστιανῶν καὶ ἀθῶον αἷμα ἐξέχεον. ὑπῆρχον δὲ πλοῖα
 διακόσια, ἃ περιεκύκλωσαν τὴν πόλιν καὶ πολὺν φόβον τοῖς
 ἔνδοθεν ἐνεποίησαν. ὁ δὲ βουσιεὺς καταλαβὼν μόλις ἴσχυσε
 5 διαπερᾶσαι, καὶ δὴ σὺν τῷ πατριάρχῃ Φωτίῳ εἰς τὸν ἐν Βλα-
 χέρναις ναὸν τῆς τοῦ Θεοῦ μητρὸς παρεγένοντο κακεῖ τὸ θεῖον
 ἐξιλεοῦνται. εἶτα μεθ' ὑμνωδίας τὸ ἅγιον ἐξαγαγόντες τῆς
 Θεοτόκου ὁμοφύριον τῇ θαλάσῃ ἄκρῳ προσέβαλον. καὶ νη- P. 464
 νεμίας οὕσης εὐθύς ἀνέμων ἐπιφορὰ καὶ τῆς θαλάσσης ἠρε-
 10 μούσης κυμάτων ἐπαναστάσεις ἀλλεπάλληλοι ἐγεγόνεισαν, καὶ
 τὰ τῶν ἀθῶων Ῥῶς πλοῖα κατεάγησαν, ὀλίγων ἐκπεφυγῶτων
 κίνδυνον.

Βάρδα δὲ τοῦ Καίσαρος ἐν τῇ προελεύσει διερχομένου
 μετὰ σακαραμαγγίου ὀξέος εἰς τὸ ὠρολόγιον, καθελζόμενος ἐκέισε
 15 Δαμιανὸς πατρικίος καὶ παρακοιμώμενος οὐκ ἐπηγέρθη τιμῆ-
 σαι αὐτόν. τοῦτον ἰδὼν ὁ Καῖσαρ ἐθυμώθη λίαν· καὶ εἰς-
 ελθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ Χρυσοτρίκλινον καὶ συγκαθεστέντος
 τῷ βασιλεῖ καὶ δακρύοντος ἀπὸ ὀργῆς καὶ θυμοῦ, ἠρώτησεν
 τὴν αἰτίαν ὁ βασιλεὺς. ὁ δὲ ἔφη ὅτι τῇ κελεύσει τῆς βασι-
 20 λείας σου ἠξιώθη τιμῆς μεγάλης, Δαμιανὸς δὲ εἰς σὸν ὄνει- B
 δος καὶ τῆς σῆς βασιλείας οὐκ ἐπηγέρθη μοι ἐπὶ τῆς συγκλή-
 του. θυμωθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς Μαξιμιανόν τινα κοιτωνίτην

expeditionem remittit, nihil regium vel generosum exscutus. Russi
 Hierum usque penetrantes plurimam Christianorum caedem ediderunt
 et innoxium effuderunt sanguinem. erant illis navigia ducenta, qui-
 bus urbem circumdederunt et civibus terrorem incusserunt ingentem.
 urbem versus appellens imperator vix potuit pertransire et ingredi,
 et exinde cum patriarcha Photio ad sanctae dei genitricis templum
 Blachernense accessit, ubi divinum numen placare contendunt. de-
 inde cum hymnorum cantibus sacram deiparae vestem efferentes, ex-
 tremo maris littori eam admoverunt; magnaque prius data aëris tran-
 quillitate, confestim ventorum impetus vehemens excitatus, et in mari
 prius pacatissimo fluctuum insultus ad invicem facti sunt ingentes,
 adeo ut impiorum Russorum navigia confringerentur, paucis eorum
 periculo ereptis.

Bardae vero Caesari celebri processu delato, et violacei coloris
 scaramangio induto, Damianus patricius et accubitor, ad horologium
 sedens, honorem exhibiturus, non assurrexit. eo viso Caesar ira ex-
 canduit, deauratumque triclinium ingressus, et ad imperatorem con-
 sidens, ex maerore et furore lacrimis perfusus est. causam impera-
 tori roganti dixit ille "mihi imperii tui iussu dignitate magna pro-
 vecto Damianus contemptum et imperio tuo probrum illaturus senatu

παρευθὺς προστάσσει ἄρρι Δαμιανὸν καὶ ἐν τῇ ἐμπορίῃ τοῦ ἁγίου Μάμαντος ἀπαγαγεῖν, καὶ τοῦτον ἀποκτεῖραι πρῶτον, καὶ εἶναι ἐν φρουρᾷ· καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ προβάλλεται τὸν πρωτοστράτωρα Βασίλειον παρακοιμώμενον. ἐζηλοτύπησεν δὲ Καῖσαρ τοῦτο ἀκούσας, καὶ ἔκτοτε ἐζήτει ἀποκτεῖναι Βασίλειον, 5 ἐχώρισεν Βασίλειον Μιχαὴλ τῆς ἰδίας γυναικὸς Μαρίας, δεδωκὼς αὐτῇ γυναῖκα Εὐδοκίαν τὴν Ἰγγερίναν, διορισάμενος 49 αὐτῇ κυρίαν αὐτὴν ἔχειν ἦν γὰρ αὐτῇ τοῦ βασιλέως παλλακὴ C καὶ πάνυ ἠγάπα αὐτὴν ὡς εὐπρεπῆ. τὴν δὲ πρῶτην αὐτοῦ γυναῖκα Μαρίαν δούς χρυσίον καὶ ἄλλα τινὰ ἀπέστειλεν ἐν 10 Μακεδονίᾳ εἰς τὰ ἴδια. Θέκλαν δὲ τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν προσήρμοσεν τοῦ ἔχειν αὐτὴν ἰδίως. ἔκτοτε δὲ ὑπεβλέποντο ἀλλήλους ὃ τε Καῖσαρ καὶ ὁ Βασίλειος, ζητοῦντες πῶς ἕτερος τὸν ἕτερον ἀνέλῃ. ἰδίως δὲ ἐλοιδορεῖ ὁ Βασίλειος τὸν Καίσαρα ὡς κατ' αὐτοῦ μελετῶντα. ὁ δὲ Βασίλειος σπεύδων 15 πληροφορῆσαι τὸν βασιλέα συμφιλιούται Συμβατίῳ πατρικίῳ καὶ λογοδῆτῃ τοῦ δρόμου, γαμβρῷ δὲ Καίσαρος, καὶ δι' ὄρκων ἐβεβαιώσαντο ἀλλήλους ἐν ὁμονοίᾳ καὶ διηνεκεῖ ἀγάπῃ εἶναι. ἐπληροφόρησε δὲ καὶ Συμβατίον Βασίλειος δι' ὄρκων D φρικτῶν, ὡς τοῦ βασιλέως ἀγάπην πολλὴν ἔχοντος πρὸς σέ, 20 κἀμοῦ σπουδάζοντος τὰ ὑπὲρ σου, μελετᾷ μὲν προβαλέσθαι σε Καίσαρα, ἀλλὰ διὰ τὸν πενθερόν σου ἀδυνατεῖ τοῦτο ποιῆ-

3. τὸν om P 21. προβάλλεσθαι?

comitatuque praesente non surrexit." iratus imperator Maximianum quondam cubicularium Damianum tollere et ad S. Mamantis emporium abductum detondere et in custodiam mittere confestim iubet; eodemque die Basilium protostratorem in accubitorem evehit. hoc audito Caesar invidit, et ab eo momento Basilium occidere meditabatur. Michael autem Basilium cum uxore Maria divortium inire coegit, data ei Eudocia Ingerina, et dominam germanamque coniugem habere iussit. erat quippe imperatoris pellex, et ab eo ceu venustate praestans dilecta. priori vero eius uxori Mariae certo auri pondere et aliis quibusdam collatis, in Macedoniam ad parentes remisit. Theclan vero propriam sororem sibi ascivit, ut eam privatim haberet. ab eo tempore inter se dissidentes, et sinistrum aliquid alter de altero suspicantes Caesar et Basilium, quomodo alter alteram perderet, quaerebant: privatim vero Basilius Caesarem quasi adversum se machinantem conviciabatur. Basilius imperatorem sibi conciliare meditatus, cum Symbatio patricio et cursus publici logotheta Caesarisque genero amicitiam iniit; et datis iuramentis consensum perpetuum et foedus inviolabile inter se habituros promiserunt. certiores autem reddidit Basilius Symbatium, horrendis iuramentis asserens "ut

5 *σαι. ὁ δὲ ἀπατηθεὶς τοῖς ὄρκοις τοῦ Βασιλείου γέγονε κατὰ τοῦ Καίσαρος Βάρδα τοῦ ἰδίου πενθεροῦ, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν βασιλέα ἐξωμόσατο πληροφορήσας αὐτὸν ὡς ὁ Καῖσαρ βούλεται σε ἀνελεῖν, ἐξειπὼν καὶ τὰ τῆς βουλῆς. ὁ δὲ βασι-*
λέας τοῖς ὄρκοις τοῦ Συμβατίου πεισθεὶς καὶ τοῖς λόγοις τοῦ Βασιλείου βεβαιωθεὶς ἐνδομύχει κατὰ τοῦ Καίσαρος. εἰδὼς δὲ Βασιλειος ὅτι πάντα καλῶς κατὰ τοῦ Καίσαρος συνσκεύαστο, ἐν τῇ πόλει μὴ δυνάμενος τοῦτο ποιῆσαι, κείθει τὸν βα-
 10 *σιλέα κινήσαι στόλον καὶ στρατὸν κατὰ τῆς Κρήτης. τοῦτου δὲ γενομένου Λέων ὁ φιλόσοφος Βάρδαν Καίσαρα παρήγει ὑποστέλλεσθαι καὶ συντηρεῖν ἑαυτὸν ἀπὸ Βασιλείου· ὁ δὲ Καῖσαρ τὸν βασιλέα πάλιν ἐπεφρονεῖτο φεῖδεσθαι τοῦ Βασι-*
λείου. γενομένης δὲ τῆς προελεύσεως εἰς τὰ Χαλκοπράτια τοῦ εὐαγγελισμοῦ, καὶ τῆς εἰσόδου γενομένης, καὶ τοῦ εὐαγγελίου
 15 *τελεσθέντος, ἀνῆλθεν ὁ τε πατριάρχης Φώτιος καὶ ὁ βασιλεὺς σὺν τῷ Καίσαρι καὶ Βασιλείῳ παρακοιμωμένῳ ἐν τοῖς κατηγου-*
μένοις, τοῦ πατριάρχου ἐπὶ χεῖρας ἔχοντος τὸ τίμιον σῶμα καὶ β
αῖμα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ β
 20 *ασιλέας καὶ ὁ Βασιλειος τοὺς τιμίους ὑπέγραψαν σταυρούς, ὄρκω*
βεβαιοῦντες τὸν Καίσαρα ἀφόβως ἐξελθεῖν μετ' αὐτῶν ἐν τῷ
ταξείδιῳ. φανερῶς γὰρ Λέων ὁ φιλόσοφος παρηγγυᾶτο τῷ
Βάρδᾳ μὴ ἐξελθεῖν σὺν αὐτοῖς· ἐξερχόμενον γὰρ ἔλεγεν μὴ

plurimum diligit imperator, meque pro te semper sollicito Caesarem te creare cogitat, sed soceri tui ratione nequit hoc exequi." ille Basilii iuramentis deceptus Bardae Caesari socero proprio adversarius factus est; et ad imperatorem accedens iuramentis adhibitis suasit "Caesar interficere te consiliatur," et coniurationis ordinem aperuit. imperator ergo Symbatii iuramentis ductus, Basilique testimonio confirmatus, secretas in Caesarem moliebatur insidias. Basilium cuncta contra Caesarem probe instructa cognoscens, seque quod paraverat in urbe non posse exequi, adversus Cretam classem et exercitum movere suadet imperatori. dum haec aguntur, Leo philosophus Bardam Caesarem monet ut se subduceret et a Basilio sibi caveret. Caesar in adversum imperatorem obtestabatur parce Basilio uteretur. annuntiationis autem festo ad ecclesiam, quae est in Chalcopratiis, processu facto, peracto ingressa et evangelio lecto, Photius patriarcha et imperator cum Caesare et Basilio accubitore ad catechumena conscenderunt; et patriarcha pretiosum corpus et sanguinem domini nostri Iesu Christi manibus tenente, calamum intingentes imperator et Basilius, venerandis crucibus appositis, subscripserunt iuramento, Caesari affirmantes eum cum ipsis profectionem sine periculo posse capessere: Leo quippe philosophus Bardam manifeste obtestabatur, ne expeditionis

ὑποστραφῆναι. ἀπὸ δὲ τῆς ἐορτῆς τοῦ ἁγίου πάσχα ἀπάρας ὁ βασιλεὺς μετὰ πολλοῦ στρατοῦ κατέλαβεν ἐν τῇ θέματι τῶν Θρακησίων. ἀπληκυσάντων δὲ αὐτῶν εἰς κήπους, Βασίλειος παρακοιμώμενος βουλήν ἐποιεῖτο ἀνελεῖν Καίσαρα. ὑπῆρχον δὲ ἐν τῇ βουλῇ Μαριανὸς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ 5
 C Πέτρος ὁ Βούλγαρος καὶ Ἰωάννης ὁ Χαλδίας καὶ Κωνσταντίνος ὁ Τοξαράς. Ἰωάννης δὲ ὁ Νεατοκόμητος διέγνω ταῦτα, καὶ κατελθὼν εἰς τὴν τοῦ Καίσαρος τένταν ἡλίου δύνατος καὶ συντυχῶν Προκοπίῳ πρωτοβεστιαρίῳ τοῦ Καίσαρος διεβεβαιοῦτο αὐτῷ ὅτι αὐριον μεληδὸν κατακόπτεται ὁ δεσπό- 10
 τῆς ὑμῶν Καῖσαρ. ὁ δὲ εἰσελθὼν ἀγγέγαλε ταῦτα τῷ Καίσαρι. ὁ δὲ Καῖσαρ ταῦτα ἀκούσας εἶπεν Προκοπίῳ “ἀπελθε, εἰπέ τῷ Νεατοκόμητι· τὰ ζιζάνια ταῦτα σὺ διεγείρεις.” ὄρθρον δὲ βαθέος τοῦς αὐτοῦ πάντας προσκαλεσάμενος διεσάφησεν τὰ λαληθέντα αὐτῷ, βουλήν ἐπιζητῶν παρ’ αὐτῶν. 15
 D Φιλόθεος δὲ πρωτοσπαθάριος καὶ γενικός, προσφιλὴς αὐτοῦ 52
 ὢν, εἶπεν τῷ Καίσαρι “αὐριον, ὦ δεσποτα, περιβαλοῦ τὸν χρυσοπέρικόν σου χιτωνίσκον, καὶ ὄφθῃτι τοῖς ἐχθροῖς σου, καὶ ἀπὸ προσώπου σου φεύξονται.” τοῦ ἡλίου δὲ ἀνατελειαι-
 τος ἵππῳ ἐπιβάς παρεγένετο πρὸς τὴν κόρτην τοῦ βασιλέως 20
 μετὰ στολῆς λαμπραῆς. Κωνσταντίνος δὲ ὁ Τοξαράς τῇ βουλῇ Βασιλείου προὔπηγτησε προσκυνήσας αὐτόν, καὶ ἐμήνυσε Βασίλειῳ τὴν αὐτοῦ ἔλευσιν. Βασίλειος δὲ ἐξελθὼν προσεκύνη-

comes abiret: egressum enim semel non rediturum praedicebat. sacro vero paschatis festo cum exercitu copioso solvens imperator ad Thracensium thema se contulit: classe autem ad locum cui Horti nomen appellente, Basilius accubitor Caesarem occidere meditabatur. aderant consilio Marianus eius frater, Petrus Bulgarus, Ioannes Chaldius et Constantinus Toxaras: Ioanni vero Neatocomiti consilium innotuit. is veniens ad Caesaris tentorium occidente sole, et Procopio Caesaris protovestiario factus obviam, affirmabat “dominus noster Caesar postero mane membratim concidendus est.” ingressus ille nuntiavit Caesari. Caesar his auditis Procopio dixit “abi, dic Neatocomiti: haec zizania tu ipse disseminas.” summo vero diluculo iisdem omnibus congregatis, quae nuntiata fuerant, manifestavit et de illis consilium expetiit. Philotheus protospatharius et generalis, fidelis eius amicus, dixit Caesari “crastina die, o domine, aurei et Persici coloris vestimento induere, et inimicis tuis coram appare: a facie tua illi fugient.” sole itaque exoriente, conscenso equo, ad imperatoris comitatum veste splendida fulgens accessit. moxque Constantinus Toxaras Basillii consilio morem exhibiturus venerabundus procubuit, et eius adventum Basilio significavit. Basilius pariter progressus Cae-

σεν αὐτόν, καὶ τῇ χειρὶ κρατήσας προσήγαγεν πρὸς τὸν βα-
 σιλέα. ὁ δὲ Καῖσαρ συγκαθεσθεὶς τῷ βασιλεῖ ἔφη “τοῦ
 λαοῦ παντός, δέσποτα, ἐπισυννηγμένου πρόσταξον διαπερᾶσαι
 ἐν τῇ Κρήτῃ.” ὅπισθεν δὲ ἔστως ὁ Βασίλειος δέδωκεν αὐτὸν
 5 μετὰ τοῦ Ξίφους, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μετ’ αὐτὸν μεληθὸν κατέ-
 κωσαν αὐτόν, τοῦ βασιλέως βλέποντος· ὦρα δὲ ἦν τρίτη P. 466
 τῆς ἡμέρας. εὐθέως δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Βασίλειος ἐπὶ τὴν
 πόλιν ὑπέστρεψαν. ἐρχομένων δὲ κατὰ τὸ ἐμπόριον τοῦ
 Ἀκρίτα, λαοῦ πολλοῦ συνηγμένου ἰδεῖν τὸν βασιλέα, εἰς τις
 10 μοναχικὸν σχῆμα περιβεβλημένος ἐφ’ ὑψηλῆς πέτρας ἐπεφώνει
 τῷ βασιλεῖ “καλὸν ταξίδιον ἐποίησας, ὦ βασιλεῦ, τὸν ἴδιον
 συγγενῆ καὶ τὸ πατρῷον αἷμα ξίφει ἀνελών. οὐαί σοι, οὐαί σοι,
 ὅτι ταῦτα ἐποίησας.” θυμωθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Βασί-
 λειος ἀποστέλλουσι μαγγλαβίτην τὸν Μαυροθεόδωρον ξίφει
 15 ἀνελεῖν τὸν μοναχόν. οἱ δὲ λαοὶ ἐπιδραμοῦντες ἄνουν καὶ Β
 δαιμονοῦντα αὐτόν εἶναι· καὶ οὕτως μόλις παρήλθε τὴν τι-
 μωρίαν. ὅψε δὲ σαββάτῳ τῆς πεντηκοστῆς ἐμήνησε Φωτίῳ
 πατριάρχῃ ὁ βασιλεὺς διὰ Ρενδακίου πρωτοβεστιαρίου αὐτοῦ
 τὴν ἀναγόμευσιν τῆς βασιλείας ποιῆσαι Βασιλείου· καὶ τῇ
 20 ἐπαύριον ἐξῆλθον δύο σελία. οἱ δὲ λαοὶ διεταράχθησαν, πῶς
 ἐνὸς βασιλέως ὄντος δύο σελία ἐξῆλθον. τοῦ δὲ βασιλέως
 διερχομένου ἐν τῇ προελύσει ὅπισθεν Βασίλειος περιεπάτει
 φορῶν σκαραμάγγιον μετὰ σπαθίου, ὡς ἔθος παρακοιμωμέ-

sarem veneratus est, et manu apprehensum ad imperatorem deduxit.
 Caesar imperatori assidens dixit “exercitu cuncto iam collecto iube,
 domine, in Cretam transfretari.” Basilius vero retro stans gladio
 ictum impexit, et post eum reliqui Caesarem imperatore spectante
 membratim considerunt. erat hora diei tertia. statim autem impe-
 rator et Basilius in urbem regressi sunt. et ad portum Acritae appel-
 lentibus, effusis ex urbe civibus imperatoris videndi cupidis, nonnul-
 lus monastico habitu indutus e sublimi petra ad imperatorem voci-
 ferabatur “praeclaram certe expeditionem suscepisti, o imperator, qui
 affinem tibi coniunctum et paternam sanguinem gladio effudisti. vae
 tibi, vae tibi, qui hoc patrasti.” iratus imperator et Basilius carnifi-
 cum principem mittunt Maurotheodorum, qui monachum gladio in-
 terimeret. confertus vero populus dementem et agitatam daemone
 conclamabat; atque ita vix poenam effugit. ceterum sabbato pente-
 costes circa vesperam Photio patriarchae per Rendacium protovestia-
 rium imperii consortium Basilio factum, ut coram enuntiaret, signifi-
 cavit. postero die sellae duae delatae sunt: populus vero sub uno
 imperatore, ut duae sellae deferrentur, obstupebat. imperatore so-
 lemni processu progrediente, Basilius, ut moris accubitori, breviori

νοις. μέχρι δὲ τῶν βασιλικῶν πυλῶν ἐλθὼν ὁ βασιλεὺς οὐκ
 C ἀπέθετο τὸ στέφος, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς βασιλεῦσιν, ἀλλὰ
 μετ' αὐτοῦ εἰσῆλθεν μέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ ἀντιστρα-
 φεῖς ἀνέβη τρεῖς βαθμοὺς τοῦ ἄμβωνος ἐστεμμένος· καὶ
 ὑποκάτω τοῦ ἄμβωνος Βασιλείος ὁ παρακοιμώμενος, κάτωθεν⁵
 δὲ Βασιλείου Λέων ὁ Κάστωρ καὶ ἀσηκῆτις, ἔχων τόμον
 ἐπὶ χειρὸς, καὶ Μιχαὴλ πραιπόσιτος ὁ Ἀγγοῦρης, καὶ οἱ δῆ-
 μαρχοὶ ἅμα τοῖς δῆμοις. ἤρξατο οὖν Λέων ὁ ἀσηκῆτις ἀνα-
 γινώσκειν λέγων ὅτι Βάρδας ὁ Καῖσαρ ἐβουλεύσατο κατ' ἐμοῦ¹⁰
 ἀνελεῖν με, καὶ διὰ τοῦτο ὑπεξήγαγέ με τῆς πόλεως· καὶ
 εἰ μὴ διὰ Συμβατίου καὶ Βασιλείου ἐμηνύθη μοι, οὐκ ἂν ἐν
 D τοῖς ζῶσιν ἦμην. ἐτελεύτησε δὲ ὑπὸ τῆς ἰδίας ἁμαρτίας. Θέ-
 λω δὲ Βασιλείον παρακοιμώμενον, ὡς πιστὸν ὄντα καὶ φυ-
 λάττοντα τὴν ἐμὴν βασιλείαν καὶ τοῦ ἐχθροῦ ἐλευθερώσαντά
 με, εἶναι φύλακα τῆς ἐμῆς βασιλείας καὶ ὑπὸ πάντων εὐφη-¹³
 μεῖσθαι ὡς βασιλέα. Βασιλείος δὲ ἐπληροῦτο δακρῶν, καὶ
 δεδωκῶς ὁ βασιλεὺς Φωτίῳ πατριάρχῃ τὸ στέμμα ἄρας ἐκ
 τῆς αὐτοῦ κεφαλῆς, ὡς εἰσαγαγεῖν ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ ἐποίη-
 53 σεν εὐχὴν ἐπ' αὐτῷ, καὶ οἱ πραιπόσιτοι ἐνέγκαντες διβιτίσιον
 καὶ τζαγγία ἐνέδυσαν Βασιλείον, ὅστις βαλὼν τὴν χλαμίδα²⁰
 ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως. καὶ ἐξῆλθεν ὁ πατριάρ-
 χης, καὶ ἦρεν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως, καὶ ἐπέδωκεν

6. Κοιαίστωρ margo P
 στέμμα Comb

22. ἦρεν τὸ ἀπὸ τῆς κ. τοῦ βασιλέως

tunica ornatus, spatham gerens incedebat. ad regias autem usque
 portas progressus imperator diadema, prout imperatores solent, non
 deposuit, sed ad sanctas usque fores cum eo penetravit, et retro ver-
 sus ac redimitus ambonis gradus tres ascendit. infra ambonem sta-
 bat Basilius accubitor, infra Basiliium vero quaeastor et a secretis Leo,
 renuntiationis libellum manibus tenens, et Michael praepositus Au-
 gurae, et cum tribus populi earum duces. Leo itaque a secretis
 incepit legere, dicens "Bardas Caesar mihi necem machinatus est.
 ideoque urbe me subduxit; et nisi mihi per Symbatium et Basiliium
 innotuisset, vivos inter non amplius agerem; propter scelera vero
 sua poenas mortemque pertulit. Basiliium vero accubitorem, ceu fide-
 lem et imperii servatorem, qui hoste me liberavit, imperii custo-
 dem esse volo et ab omnibus velut imperatorem excipi." inter-
 rim Basilius lacrimis opplebatur; et imperator Photio patriar-
 chae stemma capite ablatum tradente, ut in sanctam mensam
 inferret, ipse Photius super eo preces fudit. tum vero praepositi in-
 signioribus vestimentis, quae divitisia, et ocreis imperialibus Basiliium
 induerunt; qui ubi chlamyde indutus est, ad imperatoris pedes proci-
 dit. demum egressus patriarcha stemma ex imperatoris capite subla-

αὐτὸ τῷ βασιλεῖ· καὶ τῶν σκήπτρων πεσόντων, ὡς ἔθος, ἔσπευεν ὁ Μιχαὴλ τὸν Βασιλείον, καὶ εὐφήμεσαν πάντες P. 467
 “Μιχαὴλ καὶ Βασιλείου πολλὰ τὰ ἔτη.” ὁ δὲ τὸν τόμον ἐπαναγνοὺς Κάστωρ ὁ ἀσηκρῆτις ἐξελθὼν ἐν Νικομηδείᾳ, καὶ
 5 ἐλθὼν εἰς μονὴν ἀνδρείαν ἔμεινεν μέσον τοῦ λιβαδίου. ἦν δὲ ἐκεῖσε φρέαρ, καὶ πεσὼν ἐν αὐτῷ ἀπεπνίγη, καὶ ἐτάφη ἐκεῖσε.

Συμβάτιος δὲ ὁ γαμβρὸς τοῦ Καίσαρος ἀποτυχὼν τῆς
 τοῦ Καίσαρος ἀξίας, ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τοῦ Βασιλείου,
 10 εἰς μῖσος κατὰ τοῦ Βασιλείου κινεῖται, καὶ συμβουλευσάμε-
 νος μετὰ Γεωργίου στρατηλάτου τοῦ Πηγάνη τῇ ἐπαύριον
 αἰτεῖται στρατηγὸς προβληθῆναι ἀντ’ αὐτοῦ. καὶ προεβλήθη
 λογοθέτης τοῦ δρόμου ὁ Γουμέρ, ἀκείνος κόμης τοῦ Ὀσι-
 κίου. καὶ ἐξελθόντες ἅμα ὁ τε Συμβάτιος καὶ ὁ Πηγάνης
 15 ἤρξαντο καταστρέφειν καὶ πυρπολεῖν τὴν τε χώραν καὶ ἀμ-
 πελῶνας· ἦν γὰρ καιρὸς τοῦ θέρους, εὐφημοῦντες Μιχαὴλ
 μόνον, τὸν δὲ Βασιλείον ἀποβδελύττονται. ταῦτα μαθόντες
 οἱ βασιλεῖς ἐκέλευσαν τοὺς λοιποὺς στρατηλάτας τούτους κα-
 ταπολεμῆσαι. βουλευσάμενος δὲ Νικηφόρος ὁ Μαλεινὸς ἔρ-
 20 ριψεν ἔγγραφα μέσον παντὸς τοῦ λαοῦ, ἵνα δόλω τούτους
 κρατήσωσιν καὶ μὴ φανερωῶς πολεμῆν εἰς ἔμφυλον ἐμπέσωσι
 πόλεμον. ἐκρατήθη δὲ ὁ Πηγάνης, καὶ ἄφαντες αὐτὸν εἰσῆ-
 γυγον ἐν τῇ πόλει, καὶ τῇ προστάξει τοῦ βασιλέως ἀποτυφλοῦ C

tum ipsi imperatori tradidit, sceptrisque pro more inclinatis Basilium Michael coronavit: cunctique faustis acclamationibus prosecuti sunt “Michaeli et Basilio multos annos.” porro ille a secretis, qui tomum legerat, Nicomediam pergens in monasterium quoddam virile profectus, medio in pratello mansit. erat autem ibi puteus, et in eum decidens submersus et sepultus est ibidem.

Symbatius vero Caesaris gener, Caesaris dignitate frustratus, a Basilio se delusum persentiens, adversus Basilium exarsit odio, et basilio cum Georgio Pegane militiae magistro communicato in eius locum dux institui postulavit. Gumer deinde Opsicii comes cursus publici logotheta effectus est; erumpentesque simul Symbatius et Peganes regionem omnem subvertere et agros vitesque igne devastare coeperunt: erat enim messis tempus, faustaque precabantur soli Michaeli, Basilium vero diris devovebant. de quo certiores facti imperatores reliquos duces in eos arma movere iusserunt. porro Nicephorus Maleinus commentus est schedulas per exercitum dispergere, ut iis dolo et arte deprehensis in apertum civile bellum haud defleterent. comprehensus est itaque Peganes, et sublatum in urbem imperatoris iussu induxerunt. Constantinusque Myiades oculis eum pri-

αὐτὸν Κωνσταντῖνος ἔπαρχος ὁ Μνιάρης, καὶ καθίσαντες ἐν τῷ Μιλίῳ ἐπέδωκαν αὐτῷ σκεῦος ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, καὶ ἔρριπτον πάντες οἱ διαπορευόμενοι ἐν αὐτῷ, εἴ τι ἐκ προαιρέσεως εἶχον. καὶ μεθ' ἡμέρας λ' ἐκρατήθη Συμβάτιος ὁ Ἰερμένης ὑπὸ Μαλεῖνου ἐν Κελτζινῇ ἐν πανδοχείῳ· καὶ εἰς-5 ἤγγυεν αὐτὸν ὁ Μαλεῖνος εἰς τὸν βασιλέα, ὄντος αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον Μάμαντα. καὶ προστάζει τοῦ βασιλέως ἄγουσι τὸν Πηγάνην εἰς ὑπάντησιν Συμβατίου, δόντες εἰς χεῖρας τοῦ Πηγάνη θυμιατήριον ὄστράκινον θυμιῶν αὐτόν· καὶ ἀποτυφλοῦσιν αὐτὸν Συμβάτιον τὸν ἕνα σφθαλμόν, καὶ ἐκκόπτουσι 10
 D καὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα, καὶ ἐκάθισαν αὐτόν εἰς τὰ Λύσπον, καὶ δεδώκασι σκεῦος ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ, ἵνα ὅς ἔχη προαιρέσειν, ἐπιρρίπτῃ αὐτῷ τι. καὶ μεθ' ἡμέρας τρεῖς ἀπήγαγον αὐτούς ἐν τοῖς ἰδίῳις οἴκοις ἔχοντες ἐν φρουρᾷ.

Ὁ δὲ βασιλεὺς Μιχαὴλ ἀποστείλας μηχανικόν, τὸν λε-15 γόμενον Λάβαριν, ἐξάγει Κωνσταντῖνον τὸν Καβαλλῆνον ἐκ 54 τοῦ τάφου, ὃν εὔρεν ὑγιῆ· καὶ θέλων εἰσαγαγεῖν ἐν σάκκῳ, καὶ μὴ χωρόμενον ἐνετύλιξεν αὐτόν. ὡσαύτως καὶ Ἰαννὴν πατριάρχην ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ τάφου ἅμα τῷ ὁμοφορίῳ αὐτοῦ. καὶ τούτους προστάζει τοῦ βασιλέως ἀπέκλεισεν ὁ ὑπάρχος ἐν 20 τῷ πραιτωρίῳ, καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἵππικῶ ἀγαγὼν αὐτούς καὶ ἀπογυμνώσας ἔτυψε μαγλάβια, καὶ τὰ ὀστέα αὐτῶν ἀποστείλας κατέκασεν ἐν τοῖς Ἀμαστριανοῦ. τὴν δὲ λάρνακα τοῦ Κοκρωνίμου πρῶσιον εὔσαν καὶ θυμιαστὴν διαπρίσας ἐποίη-

vavit: tum ad Miliū considere iusso vasculum manibus tenendum tradiderunt, in quod viatores quod placitum proieciabant. et post dies triginta Symbatius Armenius a Maleino in Cheltsines hospitio detentus est, quem ad imperatorem ad S. Mamantem tunc profectum Maleinus induxit; et imperatore iubente in Symbatii occursum Peganem advocant, testaceo thuribulo, ut ei thus adoleret, Peganis manibus posito. postmodum Symbatio oculum unum effodiunt, et dextera eius manu amputata ad Lausi aedem statuunt, in eius sinum vase locato, in quod quisque quod suggereret animus mittebat; tribusque diebus peractis in proprias domos custodiendos abduxerunt.

Porro Michael imperator misso artifice, nomine Labari, Constantinum Caballinum e sepulcro eduxit, cuius cadaver sanum et incolome reperit; volensque sacco circumponere, cum capi non posset, circumvolvit illud. Ianem patriarcham pariter una cum pallio monumento eruit. mox imperatoris sententia praefectus in praetorii carceribus inclusit, et equestri certamine celebrato denudatos verberibus afflixit, et ad Amastriani locum ossa eorum missa combussit. e loculo vero

σεν στήθεα ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ κτισθέντι γαῖ ἂν τῷ παλατίῳ P. 468
ἐν τῷ Οὐάρῳ.

Ἐγεννήθη δὲ Λέων ὁ βασιλεὺς ἐκ Μιχαὴλ καὶ Εὐδοκίας
τῆς Ἰγγιρίνης ἐτι περιόντος αὐτοῦ τοῦ Μιχαὴλ, μηρὸς Λε-
5 κεμβρίου πρώτῃ, Ἰνδικτιῶνος ιε'. ἐποίησεν δὲ ἱππικὸν ὁ βα-
σιλεὺς ἐν τῷ ἀγίῳ Μάμαντι ἱππεύσας Βένετος. Κωνσταντι-
νος δὲ ὁ ἐξ Ἀρμενίων, ὁ πατὴρ Θεωμᾶ πατρικίου καὶ γενε- 55
αίου, δρουγγάριος ὢν τῆς βίγλας, ἱππευε λευκός, πρῶσινος δὲ
ἱππευεν Ἀγαλλιανός, ρούσιος δὲ ὁ Κρασαῦς. νικήσαντος δὲ
10 τοῦ βασιλέως καὶ ἐπὶ δελίνου καθεσθέντος ἅμα Βασιλείῳ καὶ
Εὐδοκίᾳ, Βασιλισιανὸς ὁ πατρικίος ἐπῆγει τὸν βασιλέα ὡς
εὐφρῶς ἐλάσαντα ἐν τῷ ἄρματι. τοῦτον ἀναστῆναι κελεύσας B
ὁ βασιλεὺς τὰ τζαγγία αὐτοῦ προσέταξε σῦραι καὶ ὑποδήσα-
σθαι. τοῦ δὲ ἀνανεύοντος καὶ πρὸς Βασιλειὸν ἀποβλέποντος,
15 ἐν θυμῷ προσέταττεν ὁ βασιλεὺς τοῦτο ποιῆσαι. τοῦ δὲ Βα-
σιλιεῖον ἐπινεύοντος αὐτῷ ὑπέδησατο τὰ τζαγγία. ἔφη δὲ ὁ
βασιλεὺς μεθ' ὄρκου τῷ Βασιλείῳ ὡς ὑπὲρ σὲ κάλλιον αὐτῷ
πρέπουσιν. μὴ γὰρ οὐκ ἔχω ἐξουσίαν, ὡς σὲ βασιλεύει ἐποίησα,
καὶ ἄλλον ποιῆσαι; καὶ ὠργιζέτο κατὰ Βασιλείου θυμούμενος.
20 δακρύνουσα δὲ ἡ Εὐδοκία ἔφη τῷ βασιλεῖ "τὸ τῆς βασιλείας
ἀξίωμα, δέσποτά μου, μέγα ἐστίν, καὶ ἀναξίως καὶ ἡμεῖς C
ἐτιμῆθημεν, καὶ οὐ δίκαιόν ἐστι καταφρονεῖσθαι αὐτό." ὁ δὲ

Copronymi, viridi marmore arte mira composito, et serra per colu-
mnas scisso repagula in monasterio ab eo ad Phari palatium condito
confecit.

Ceterum imperator Leo ex Michaelē et Eudocia Ingerina natus
est, superstite adhuc Michaelē, prima mensis quarti die, indictione
decima quinta. equestres porro ludos ipse Venetae factioni annu-
meratus ad S. Mamantem imperator edidit. Constantinus autem ex
Armenis oriundus, Thomae patricii et genesii pater, excubiarum
drugarius, inter illos albus equitavit, Agalianus equitavit Prasinus,
hoc est viridis, Crasas tandem Russius. imperatore declarato victore,
et ad coenam una cum Basilio et Eudocia sedente, Basiliscianus pa-
tricius, ob currum ab eo solerter rectum imperatorem laudabat. eum
imperator surgere et imperiales ocreas detrahere et induere iussit.
illo renuente et in Basilio oculos coniciēte, imperator cum furore
ita fieri mandavit. annuente Basilio ocreas imposuit. ait vero Ba-
silio deum obtestatus imperator "melius illi quam tibi congruunt:
nunquid enim, ut te constitui, alium pariter imperatorem creandi
mihi potestas est?" haec dicens ira sensim in Basilium exardesce-
bat. Eudocia vero lacrimans imperatori dicit "imperii dignitas, do-
mine mi, praestans est, et ea nos indigni honorati sumus; neque

βασιλεὺς εἶπεν “μὴ λυποῦ περὶ τούτου· καὶ γὰρ καὶ τὸν
 Βασιλικιανὸν βασιλέα θέλω ποιῆσαι.” Βασίλειος δὲ ἐν θυ-
 μῷ καὶ λύπη μεγάλη γέγονεν. ἐξελθόντος δὲ τοῦ βασιλέως
 ἐν τῷ κωνηγίῳ μοναχὸς τις ὑπαντίσας δέδωκεν αὐτῷ χάριτην,
 τὴν κατ’ αὐτοῦ μελετωμένην ἐπιβουλήν ἐπὶ Βασιλείου· ὃς
 ἀναγνούς καὶ θυμωθεὶς μελετᾷ κατὰ Βασιλείου. τῆς δὲ μη-
 τρὸς αὐτοῦ Θεοδώρας καλεσάσης τὸν βασιλέα εἰς τὰ Ἄνθε-
 μίου, ἀπέστειλεν τὸν Πεντάκιον τὸν πρωτοβεστιάριον αὐτοῦ
 μετὰ καὶ ἐτέρων ἀνθρώπων οἰκείων αὐτοῦ πρὸς τὸ θηρεῦσαι
 τι καὶ ἀποστεῖλαι τῇ μητρὶ αὐτοῦ. ὃ δὲ Βασίλειος συνε-
 10
 10 σκευάζετο κατὰ Μιχαήλ, καὶ ἦν σκυθρωπὸς πάννυ. ἐπὶ δει-
 πνου δὲ τοῦ βασιλέως καθισθέντος προσεκαλέσατο Εὐδοκίαν
 καὶ Βασίλειον συνδειπνῆσαι αὐτῷ. τοῦ δὲ βασιλέως οἶνον
 πολλῷ χρησαμένου ἀναστὰς Βασίλειος ὡς διὰ τινα χρεῖαν ἐν
 τῷ κοιτῶνι διαστρέφει τὰ κλειθρα δυνατὸς ὢν, ὡς μὴ κλείε-
 15
 15 σθαι τὴν θύραν· καὶ ἀπελθὼν συνεδείπνει πάλιν μετὰ τοῦ
 βασιλέως. τοῦ δὲ βασιλέως πάννυ οἰνωθέντος, τῆς Ἰγγερίνης
 ὡς ἔθος αὐτῷ συγχαιρούσης, ἀναστὰς Μιχαήλ χειροκρατού-
 μενος παρὰ Βασιλείου ἀπῆλθεν ἐν τῷ κοιτῶνι· οὗ τὴν χεῖρα
 φιλήσας ἐξῆλθεν Βασίλειος. ἐνδοθεν δὲ τοῦ κοιτῶνος ἦν Βα-
 20
 20 σιλισκιανός, τῇ κελεύσει τοῦ βασιλέως ὑπνώσας ἐν τῇ κλινῇ
 P. 469 Πεντακίου πρὸς φυλακὴν αὐτοῦ. Ἰγνάτιος δὲ κοιτωνίτης
 ἀπελθὼν τοῦ κλείσαι τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος εὗρε διεστραμ-

illam contemnere iustum est.” respondit imperator “ne super hoc
 tristeris: Basiliscianum ad imperium promovere aivimus est.” porro
 Basilius ira et maerore magno tenebatur. egresso autem imperatori ad
 venandum monachus quidam chartam, qua insidiae a Basilio paratae
 descriptae erant, tradidit. ea lecta, et in furorem versus, in Basilium
 machinatur. matre autem Theodora imperatorem ad Anthemii aedes
 advocante, Rentacium protovestiarium cum domesticis aliis, ut vena-
 rentur quod ipse matri offerret, misit. Basilius autem adversus Mi-
 chaelem facinus struebat, et profundo maerore deprimebatur. ad
 coenam vero sedens imperator Eudociam et Basilium invitavit ut con-
 vivaretur: tum imperatore vino sese ingurgitante, Basilius quasi ne-
 cessitate ductus in cubiculum interius penetrans serram, cum validus
 esset, turbavit, adeo ut porta minime claudi posset; et digressus
 cum imperatore ad coenam recumbebat. imperator iam temulentus,
 et Ingerina pro more ei collaetante, exurgens a Basilio manu duce-
 batur et in penetrabile secedebat; cuius manum cum deosculatus esset
 Basilius, discessit. intra cubiculum imperatoris iussu recumbebat
 Basiliscianus somno gravatus in lecto Kentacii ad eius custodiam.
 Ignatius autem cubicularius ad ianuam cubiculi observandam progres-

μένη, καὶ ἀπογνοὺς ἐκαθέσθη ἐπὶ τῆς κλίνης τίλλων τὰς τρί-
 χας αὐτοῦ. τοῦ δὲ βασιλέως ὕπνον θανάτῳ παραπλήσιον
 κοιμωμένου ἀθρόως ἐλθὼν Βασίλειος μετὰ καὶ ἑτέρων τὰς
 θύρας ἀνέφωξεν· καὶ ἔμφοβος ἔξελθὼν Ἰγνατίος ἀντέπιπτεν
 5 Βασιλείῳ μὴ εἰσελθεῖν. Πέτρος δὲ ὁ Βούλγαρος διὰ τῆς τοῦ
 Βασιλείου μασχάλης διελθὼν πρὸς τὴν κλίνην τοῦ βασιλέως
 ἐκρατήθη παρὰ Ἰγνατίου, καὶ ἀντιπίπτοντος αὐτῷ ἔξυπνος
 ἐγένετο ὁ βασιλεύς. Ἰωάννης δὲ ὁ Χάλδος παρευθὺ μετὰ
 τοῦ ξίφους δούς αὐτῷ ἀπέκοψε τὰς χεῖρας αὐτοῦ, Ἰακωβί-56
 10 τλης δὲ καὶ ὁ Πέρσης τὸν Βασιλίσκιανὸν ξίφει τρώσαντες Β
 ἔρριψαν αὐτὸν ἄνωθεν κάτω. Μαρριανὸς δὲ καὶ Βάρδας ὁ
 πατήρ Βασιλείου καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Τοξαρᾶς, οὗτοι ἴσταντο
 πρὸς φυλακὴν ἔξωθεν· καὶ οὐδεὶς τῶν μετὰ Μιχαὴλ ἔγνω
 τὰ γινόμενα. συναθροισθέντες δὲ οἱ μετὰ Βασίλειον ὅτι εἰ
 15 καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐκόψαμεν, ζῶντα αὐτὸν εἰάσαμεν· καὶ
 εἰς ζῆ, τί ἀπολογησόμεθα; καὶ χαριζόμενος Βασιλείῳ ὁ Χάλ-
 δος ὑποστρέψας εὔρε Μιχαὴλ χεῖρας μὲν μὴ ἔχοντα, ἐπὶ
 τῆς κλίνης δὲ κείμενον ἄλεινολογούμενον κατὰ Βασιλείου. ὁ
 δὲ τὸ ξίφος γυμνὸν ἀηλεῶς ἔπηξεν κατὰ τῆς καρδίας τοῦ
 20 βασιλέως, διασχίσας τὰ ἔγκατα αὐτοῦ, καὶ στραφεὶς ἐνεκαυ-
 χῆτο πρὸς Βασίλειον ὡς ἀνδραγάθημα πεποικηκός. κλύδωνος
 δὲ ὄντος ἐν τῇ θαλάσῃ συναθροισθέντες κατῆλθον μέγρο
 τοῦ περάματος, καὶ διαπεράσαντες ἦλθον εἰς τὸν οἶκον Εὐ-

sus confusam reperit. quare in desperationem ductus, capillos sibi
 vellens, in lecto sedebat. imperatore vero somnum morti quampro-
 ximum obdormiente, derepente Basilius cum aliis adveniens ianuas
 aperuit. tremefactus Ignatius in adversum obstitit, ne Basilius intra-
 ret. Petrus autem Bulgarus, sub Basilii axilla irrepens et ad impera-
 toris lectum penetrans, ab Ignatio vires adversas opponente detentus
 est; ex quo somnus imperatoris solutus. Ioannes vero Chaldius plaga
 gladio inflictæ manus eius abscidit, Iacobitzes vero Persa et alii Ba-
 siliscianum ense vulneratum e lecto in pavementum deturbarunt. Ma-
 rrianus autem et pater Basilii Bardas et Constantinus Toxaras stabant
 foris in excubiis, ita ut domesticorum nullus, quæ cum Michaelē ge-
 rebantur, resciret. at coniurati cum Basilio collecti "licet manus eius
 præciderimus, vivum tamen reliquimus" dixerunt: "si superfuerit,
 quam defensionem habebimus?" mox Chaldius Basiliū promeritu-
 rus intro regressus, Michaelē præcisis manibus de Basilio misere
 conquerentem et in lecto iacentem reperit, et districtum gladium in
 imperatoris cor crudeliter adegit, et intestina eius discidit; reversus-
 que ad Basiliū gloriabatur, quasi facinus egregium patrasset. tem-
 pestate autem in mari exorta, una convenientes ad fretum, illudque

λογίου τοῦ Πέρσου, καὶ τοῦτον ἄροντες ἦλθον εἰς τὰ Μαρί-
 νης, καὶ ἀνελθόντες διὰ τοῦ τείχους ἦλθον μέχρι τοῦ παλα-
 τίου. πλάξ δὲ ἦν περιφράσσουσα τὸ τεῖχος, καὶ κρατήσας
 Βασίλειος δύο τῶν μετ' αὐτοῦ ὄντων καὶ λακτίσας κατέαψεν
 τὴν πλάκα, καὶ εἰσῆλθε μέχρι τῆς πύλης τοῦ παλατίου. Εὐ-
 λόγιος δὲ Πέρσης ἐλάλει τῇ αὐτοῦ γλώττῃ Ἄρταβάσδω ἑται-
 ριάρχῃ, ὡς Μιχαὴλ ξίφει ἐτελεύτησεν, καὶ ἄνοιξον τὸν βα-
 D σιλεῦ. καὶ ὁ Ἄρταβάσδος εἰσδραμὼν πρὸς τὸν παπίαν καὶ
 ἄρας ἀπ' αὐτοῦ τὰς κλεῖς βιαίως ἤνοιξεν τὸν Βασίλειον. καὶ
 γενόμενος ἔνδοθεν Βασίλειος ἦρε τὰς κλεῖς τοῦ παλατίου ἐπὶ 10
 χείρας, καὶ τῇ ἔωθεν Γρηγόριον λεγόμενον τὸν Φιλήμονος
 ἐποίησε παπίαν. παρευθὺ δὲ ἀποστέλλει ἐν τῷ ἄγιῳ Μά-
 μαντι, καὶ εἰσῆγαγεν Εὐδοκίαν τὴν τοῦ Ἰγгерος μετὰ δόξης
 πολλῆς ἐν τῷ παλατίῳ. ἀπέστειλε δὲ καὶ Ἰωάννην πραιπό-
 σιτον τοῦ ἄραι τὴν Δεκαπολίτισσαν καὶ πρὸς τοὺς ἰδίους γο- 15
 νεῖς ἀγαγεῖν. ἀπέστειλε δὲ καὶ Παῦλον κοιτωνίτην τοῦ ἐν-
 ταφιασαί Μιχαὴλ. καὶ ἀνελθὼν εὔρεν αὐτὸν ἐντετυλιγμέ-
 νον ἐν τῷ σαγίσματι τοῦ δεξιοῦ ἵππου οὗ ἤλαυνεν, καὶ τὰ
 ἔγκατα αὐτοῦ ἔξωθεν κρεμάμενα. εὔρας δὲ ἐκεῖ θρηνοῦσας
 καὶ ἐλεεινολογουμένας ἐπ' αὐτῷ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὰς 20
 P. 470 ἀδελφὰς αὐτοῦ, καὶ εἰσαγαγὼν εἰς πλοίαριον, διεπέρασεν ἐν
 τῇ μονῇ τῆς Χρυσουπόλειως, καὶ αὐτὸν ἐνταφιάσας ἔθαψεν.

traicientes, ad Eulogii Persae aedes descenderunt, eoque assumpto
 ad Marinae deflexerunt, muroque conscenso ad palatium usque vene-
 runt. erat porro tabula obturans murum, quam Basilius manutene-
 ntibus comitibus duobus impacta calce confregit, et ad portam palatii
 penetravit. tum Eulogius Persa patria lingua Artabaso hetaeriar-
 chae locutus est, Michaelem gladio interiisse: "atque aperi" inquit
 "imperatorii." Artabasus ad papiam contendens, sublatis vi ab eo
 clavibus, Basilio aperuit. Intro receptus Basilius palatii claves tulit,
 et Gregorium Philemonis dictum papiam mane instituit. confestim
 vero ad S. Mamantem misit, et Eudociam cum multo apparatu in pa-
 latium intulit; misso etiam Ioanne praeposito Decapolitissam ad pro-
 prios parentes retulit. Paulo quoque cubiculario, ut Michaelem se-
 peliret, mandavit. illuc ipse profectus dextri equi quo vehebatur
 stragulo involutus comperit, et viscera foris pendentia; feminisque la-
 mentatricibus et luctus pompam super eo celebraturis, matreque et
 sororibus advocatis, in naviculam impositum ad Chrysopolis mona-
 sterium traici praecipit, ibidemque tumulo conditum sepeliri.

Βασίλειος.

Βασίλειος ἐβασίλευσεν μετὰ Μιχαὴλ ἔτος ἐν μῆνας δ', καὶ μόνος ἔτη ιθ'. προσέταξε δὲ τῷ ἐπάρχῳ καὶ Μαριανῶ υἱῷ Πετρωνᾶ συνελθεῖν ἐν τῷ φόρῳ καὶ ἀναγορεῦσαι μετὰ
5 παντὸς τοῦ λαοῦ μόνον βασιλέα.

Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην γράψαι καὶ τὴν παρὰ τοῦ Θεοῦ γενομένην ἐκδίκησιν εἰς τοὺς τὸν Μιχαὴλ διαχειρισαμένους, B καὶ ἃ πέπονθεν ἕκαστος αὐτῶν διαφόροις καιροῖς. ὁ μὲν Ἰακωβίτζης κνηγῶν μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ Φιλοπατίῳ, 10 τοῦ ξίφους αὐτῷ ἐκπεσόντος κατελθὼν τοῦ ἵππου ἄραι αὐτό, τοῦ ποδὸς αὐτοῦ μὴ φθάσαντος τῇ γῇ ἐπιβῆναι, ἀλλὰ τοῦ ἐτέρου κρατηθέντος ἐν τῇ σκάλα, θροηθεὶς ὁ ἵππος διέσυρεν αὐτὸν καὶ εἰς φάραγγαν καὶ βοθύνους διελθὼν τοῦτον μεληδὸν κατέκοπεν. Ἰωάννης δὲ ὁ Χάλδος στρατηλάτης γεγωνῶς 15 ἐν Χαλδίᾳ, καὶ φωραθεὶς κατὰ τοῦ βασιλέως μελετῶν, προστάξει τοῦ βασιλέως ἀνεσκολοπίσθη παρὰ Ἀνδρέου στρατηλάτου. ὁ δὲ ἐξάδελφος τοῦ βασιλέως Ἀσυλέων ἐξωσθεὶς παρὰ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ προαστείῳ αὐτοῦ ᾧ ἐπώνυμον τοῦ Χαροφύλαν, ὡς ἀπηγῆς καὶ ὤμῳ πρὸς τοὺς αὐτοῦ δούλους C 20 ὧν, μαχαίραις παρ' αὐτῶν ἐν νυκτὶ ἀνῆρέθη· οὗς ὁ βασιλεὺς κρατήσας καὶ μεληδὸν κατακόψας κατέκυσεν ἐν τοῖς Ἀμαστριανοῦ. ὁ δὲ Ἀπελάτης ὁ Πέρσης σκωληκόβρωτος γε-57

BASILIUS.

Basilius una cum Michaelē annum unum et menses quattuor imperavit, et undeviginti solus; praefecto vero et Mariano Petronae filio, ad forum convenire et imperatorem solum coram omni populo renuntiare iussit.

Exercitum porro in Michaelis parricidas a deo vindictam, et quae singuli temporibus diversis passi fuerint, referre operae pretium duxi. Iacobitzes quidem inter venandum una cum imperatore ad Philopatium gladium in terram lapsum levaturus ex equo desiliit; cumque pes eius terram nondum attigisset, altero in pensili scandula retento, perterritus equus arrepto cursu per valles et praecipitia traxit et membratim discerpit. Ioannes Chaldius pariter, exercitus dux in Chaldia constitutus, quasi contra imperatorem machinaretur delatus, imperatoris iussu ab Andrea militiae magistro palo affixus est. imperatoris patruelis Asyleo ab ipso in proprium suburbanum nomine Chartophilam relegatus, ut crudelis et inhumanus in domesticos, nocte ab ipsis gladii confossus interiit: eos apprehensus et membratim concisos ad Amastriani imperator combussit. Apelates Persa a

νόμενος τοῦ ζῆν ἀπηλλάγη. Κωνσταντῖνος δὲ ὁ Τοξαράς εἰς Κιβυρραϊώτας σπαθοκοπηθεὶς τελευτᾷ. καὶ Μαρριανὸς ὁ ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως τῶν ποδῶν συντριβείς, ἐκ τοῦ ἵππου πεσών, καὶ τοῦ ποδὸς σαπέντος σκώληξι τελευτᾷ.

Ὁ δὲ βασιλεὺς προελθὼν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν Χριστοῦ γενέων ἐν τῇ προελεύσει εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν ἐβάπτισεν Στέφανον υἱὸν αὐτοῦ. ἀγαγὼν δὲ ἵππους λευκοὺς μετὰ ἄρματος ἐκάθισεν ἅμα τῇ Αὐγούστῃ, καὶ ὁ πραιπόσιτος σὺν αὐτοῖς Βαάνης βασιτάζων ἦν τὸ παιδίον μέχρι τοῦ παλατίου, τοῦ βασιλέως ῥίπτοντος ὑπατείαν ἐν τῇ ὁδῷ. 10

Ἐγένετο δὲ σεισμὸς τοῦ ἁγίου Πολυεύκτου μέγιστος, ὥστε τὴν γῆν σεισθῆναι ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας. ἔπεσε δὲ τότε καὶ ἡ σφαῖρα τοῦ ζώδου τοῦ φόρου καὶ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τὸ σίγμα, ὥστε πάντα τοὺς ψάλλοντας ἐκεῖσε τελευτῆσαι. Λέων δὲ ὁ φιλόσοφος τυχὼν 15 ἐκεῖσε ἔλεγεν τοῖς ψάλλουσιν καὶ πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐκεῖσε ἐξελθεῖν τῆς ἐκκλησίας. οἱ δὲ μὴ πεισθέντες αὐτῷ συνετε-
P. 471 λέσθησαν ἅπαντες. αὐτὸς δὲ ὁ φιλόσοφος εἰς κίονα ὑπὸ σ-
58 στηματίον σταθεὶς μετὰ ἑτέρουσ δύο διεσώθη, καὶ ἕτεροι
πέντε μόνοι ὑποκάτω τοῦ ἄμβωνος. 20

Φώτιος δὲ ὁ πατριάρχης ἐλθόντος τοῦ βασιλέως ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ μέλλοντος αὐτὸν κοινωρεῖν, τοῦτον ληστήν καὶ

vermibus corrosus vitam amisit. Constantinus Toxaras apud Cibyrrhaeotas gladiis comminutus periit. Marianus imperatoris frater equo lapsus et pedes contritus, altero pede vermibus putrescente, moritur.

Porro imperator natalitiorum Christi die celebri processus apparatu ad magnam ecclesiam profectus, Stephanum filium suum baptizavit, et equis candidis ad currum iunctis cum Augusta in eo sedit. Baanes autem praepositus una cum eis ad palatium usque puerum gerebat, imperatore per viam nummorum munus spargente.

Ingens autem S. Polyeucti festo terrae motus exortus est, adeo ut diebus quadraginta et noctibus totidem terra concuteretur. decidit tunc equi ad forum positi sphaera et sanctissimae dei genitricis fornix, adeo ut cuncti ad psallendum coacti opprimerentur. Leo vero philosophus ibidem forte repertus cantoribus et reliquis sub eo stantibus ut ecclesia discederent monebat. illi vero minime acquiescentes uno simul sine perierunt. ipse philosophus ad columnam sub aliis structuris stans cum duobus aliis servatus est, nec non alii quinque sub ambone forte sedentes.

Ceterum imperatorem ad ecclesiam accedentem et iam iam sacrorum participem futurum praedonem et homicidam sacraeque communionis indignum Photius patriarcha vocabat. ille furore percitus Romam misit,

φονέα ἔλεγεν καὶ ἀνάξιον τῆς θείας κοινωνίας. ὁ δὲ θυμωθεὶς 59
ἀπέστειλεν ἐν Ῥώμῃ, καὶ ἤγαγεν τόμον μετὰ Ῥωμαίων ἐπι-
σκόπων, καὶ τοῦτον τοῦ θρόνου αὐτοῦ ἐξέωσεν, καὶ προ-
χειρίσατο Ἰγνάτιον τὸν ἐν ἀγίοις πατριάρχην τὸ δεύτερον 60
5 αὐτοῦ.

Ἐγενήθη δὲ Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς ἐκ τῆς τοῦ Ἰγgers
Εὐδοκίας, οὗτος παῖς γενόμενος καὶ γνήσιος Βασιλείου. ἐστρά-
τευσεν δὲ ὁ βασιλεὺς κατὰ Ἀγαρηῶν τῶν εἰς Τιβριοῦς. καὶ 61
πόλεμον συνήψας ἠτήθη, καὶ πολλάκις συμβαλῶν Ἀγαρη-
10 τοῖς πολλοῦς τῶν Ῥωμαίων ἀπεβάλλετο. ἐν δὲ τῇ τοιαύτῃ
φυγῇ τοῦ βασιλέως Θεοφύλακτος ὁ Ἀβήστακτος, ὁ πατὴρ
Ῥωμανοῦ τοῦ μετὰ ταῦτα βασιλεύσαντος, διέσωσεν τὸν βασι-
λέα παρὰ μικρὸν ὑπὸ τῶν Ἀγαρηῶν κρατούμενον. ὃν ἐπι-
ζητήσας ὁ βασιλεὺς μετὰ ταῦτα καὶ γνωρίσας (πολλοὶ γὰρ
15 ἔλεγον τῷ βασιλεῖ ὅτι ἐγὼ εἰμι) ὁ δὲ τὴν τιμὴν ἀφείς τόπον
βασιλικὸν ἤτήσατο, οὗ καὶ τέτυχεν. ὑποστρέψας δὲ ὁ βασι-
λεὺς ἐν τῇ πόλει ἀπέστειλεν Χριστοφόρον γαμβρὸν αὐτοῦ ἐν
τῇ Ἀφρικῇ, καὶ νίκην μεγίστην ποιήσας ἐκπορθεῖ ταύτην κα- 62
ταστρέψας ἕως ἐδάφους. C

20 Ἰγνάτιος δὲ ὁ πατριάρχης οἰκοδομήσας ἐκκλησίαν εἰς τὸ
ἐμπόριον Σάτωρος περικαλλῆ, ἐπ' ὀνόματι Ἀρχιστρατήγου
τοῦ ἀνατέλλοντος, καὶ μονὴν νεοίηκεν ἀνδρείον, ἐνθα καὶ τὸ
σῶμα αὐτοῦ ἀπόκειται.

7. forsān Τεφρικῆς vel τῆς Ἀφρικῆς margo P

et Romanis episcopis deferentibus scriptam in eum sententiam obtinuit, eundemque throno deturbavit, et Ignatium sanctissimum patriarcham secundo instituit.

Ex Eudocia vero Ingeris filia Alexander imperator natus est. hic puer Basilli fuit legitimus. imperator vero adversus Agarenos Africam habitantes armavit, et commissa pugna superatus est, renovatisque praeliis Romanos plures Agarenorum armis amisit. in illa autem imperatoris fuga Theophylactus Abestactus, Romani qui deinde imperavit pater, imperatorem ab Agarenis ferme captum liberavit, quem conquisitum imperator postmodum agnovit: plures enim imperatori dicebant "ego sum qui liberavi." ille vero honore contempto fundum imperatorium expetiit, quem et impetravit. reversus in urbem imperator Christophorum generum in Africam misit, et maxima victoria potitus locum vastavit et ad solum usque dejecit.

Ignatius autem patriarcha ecclesiam insignem ad Satoris emporium sub Orientis archistrategi nomine constructam virorum effecit monasterium, ubi corpus eius depositum est.

Θέκλας δὲ τῆς ἀδελφῆς ἀποστειλάσης πρὸς τὸν βασιλεῖα δι' ὑπόμνησίν τινα, μέτριον ὄντα αὐτῆς ἄνθρωπον, ἠρώτησεν αὐτὸν ὃ βασιλεὺς ὅτι τίς ἔχει τὴν κυρίαν σου. ὃ δὲ εἶπεν ὅτι ὁ Νεατοκομίτης. παρευθὺ δὲ ὁ βασιλεὺς ἤγαγεν αὐτὸν καὶ τύψας ἀπέκειρεν, καὶ τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἐνέδυσεν αὐ-⁵ τόν. ὡσαύτως δὲ καὶ Προκόπιον τὸν πρωτοβεστιάριον αὐ-
 D τοῦ ἀποστειλάς ἐτύψε τὴν Θέκλαν, καὶ ἄρας πάντα τὰ χρή-
 ματα αὐτῆς εἰσεκόμισε τῷ βασιλεῖ. τὸν δὲ Νεοτοκόμητα
 μετὰ ταῦτα ἐποίησεν οἰκονόμον ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ.
 63 Ὁ δὲ αὐτὸς βασιλεὺς ἐβάπτισεν τοὺς Ἑβραίους πάντας,¹⁰
 ὅσοι τῷ τότε χρόνῳ ὑπὸ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ὑπῆρχον, ἀναδεδε-
 μένων αὐτοὺς πάντων τῶν ἐν ἀξίαις, φιλοφρονησάμενος καὶ
 δῶρα παρασχόντος αὐτοῦς. τὸν δὲ προειρημένον Νικόλαον
 τὸν Ἀνδρσοαλίτης, τὸν καὶ προσμονάριον τοῦ ἁγίου Διομή-
 δους, ᾧ τινὶ ὁ μάρτυς ἐπεφάνη ὡς προεῖρηται, ἐτίμησεν αὐ-¹⁵
 τὸν οἰκονόμον καὶ σύγκελλον, τὸν δὲ ἕτερον αὐτοῦ Ἰωάννην
 ἀδελφὸν δρουγγάριον τῆς βίγλας, τὸν δὲ ἕτερον ἀδελφὸν αὐ-
 P. 472 τῶν Παῦλον τοῦ σακελλίου, τὸν δὲ τέταρτον γενικὸν λογο-
 θέτην· τελευτήσαντος δὲ Νικολάου τοῦ συγκελλου θάπτου-
 σιν αὐτὸν εἰς Ἀρκαδιανούς εἰς τὸν ἑαυτοῦ οἶκον, ἔνθα ἐστὶ²⁰
 64 τὸ μετόχιον τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

Ἐμηνύθη δὲ τῷ βασιλεῖ ὡς ἡ Συράκουσα πυρὰ τῶν

Thecla vero, Michaelis sorore, ad imperatorem hominem quendam animo simplicem cum supplicii libello mittente, interrogavit eum imperator "quis dominam tuam habet?" respondit ille "Neatocomites." quem cum subito adduci iussisset imperator, verberibus affectum tondit et monastico habitu induit. Procopio pariter protovestiario ad Theclam misso, plagis impositis divitias omnes, quae deinde fisco additae sunt, sustulit: Neatocomitem vero oeconomum in magna ecclesia postmodum instituit.

Idem imperator Hebraeos omnes, qui tunc temporis sub eius potestate reperiebantur, baptismum subire coëgit, ausipientibus eos viris in dignitate constitutis, ipsoque imperatore plurimam in eos liberalitatem exercente. Nicolaum autem, de quo superius sermo habitus, cui Androsalites nomen, S. Diomedis mansionarium, cui martyr, ut dictum est, apparuit, oeconomi et syncelli dignitate decoravit; Ioannem vero, alterum eius fratrem, biglae drungarium, fratremque tertium Paulum sacelli praepositum, quartum denique generalem logothetam creavit. Nicolao syncello postmodum mortuo, corpus eius ad Arcadianos sepelierunt in propria domo, qua praedium est S. Constantini.

Porro Syracusas ab Agarenis vastari imperatori nuntiatum est.

Ἀγαθῶν ἐκπορεύεται, ἀσχολουμένων δὲ τῶν πλοῦμων ἐν τοῖς κτίσμασιν καὶ ἐκχοῖσμασι τῆς νέας ἐκκλησίας παρεδόθη ἡ αὐτὴ Συράκουσα πρὶν φθάσαι τὸν στόλον, τοῦ βασιλέως πολλά ἐν τούτῳ θρηήσαντος.

5 Νικητας δὲ τοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ Ξυλινίτου κατηγορηθέντος ὡς φιλουμένου παρὰ τῆς Ἀυγούστης, τούτον ὁ βασιλεὺς ἀποκείρας μοναχὸν ἐποίησεν· ὃς ἐπὶ Λέοντος βασιλέως γέγονεν οἰκονόμος ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, καὶ τελευτήσας τίθεται ἐν τῇ μονῇ ἣν αὐτὸς κατεσκεύασεν. καὶ ἀπέκει-
10 ρεν τὰς αὐτοῦ ἀδελφάς.

Πολλὰ δὲ μάρμαρα καὶ ψηφίδας ἐκ πολλῶν ἐκκλησιῶν ἀνέλαβεν ὁ βασιλεὺς λόγου τῆς νέας ἐκκλησίας, ἐν οἷς στήλη ἴστατο χαλκῇ ἐν τῷ Σενάτου σχῆμα ἐπισκόπου φέρουσα· ἐκράτει δὲ ἡ αὐτὴ στήλη ἐν τῇ χειρὶ ῥάβδον ἔχουσα ὄφιν
15 ἐντετυλιγμένον· ταύτην καταγαγόντες ἔθηκαν ἐν τῷ βεστιαρίῳ. κατελθόντος δὲ τοῦ βασιλέως καὶ ἀπελθόντος ἔνθα ἴστατο στήλη ὄρθῃ, ἐνέβαλε τὸν δάκτυλον αὐτοῦ ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ ὄφεως· ὧν δὲ ἐκεῖ ζῶν ὄφεις ἔδασκε τοῦ βασιλέως τὸν δάκτυλον, ὃς μόλις δι' ἀντιφαρμάκων ἰάθη, θυμασάντων
20 πάντων ἐπὶ τούτῳ. ἀλλὰ καὶ τὴν στήλην Σολομῶντος ἐν τῇ βασιλικῇ οὔσῃ μεγίστη κατεάξας προσέταξεν ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ ἐκτυπωθῆναι καὶ τεθῆναι κάτωθεν ἐν τοῖς θεμελίοις τῆς

navalibus vero copijs circa novae ecclesiae structuram et aggerum effossionem occupatis, priusquam deinde imperatoria classis adventaret, Syracusana civitas deditionem fecit, de qua imperator plurimum iadoluit.

Nicetas autem Xylinitae filius mensae praepositus, cum secreti ad Augustam amoris delatus fuisset, hunc imperator detonsum monachum effecit; qui sub Leone imperatore oeconomus in magna ecclesia creatus est, et vita functus in monasterio ab eo constructo depositus est. eius quoque sorores capillis tonsas moniales reddidit.

Ceterum marmora plurima et ex opere tessellato figuras varias ex ecclesijs plurimis novae alterius exstruendae gratia sustulit imperator. inter haec ornamenta fuit etiam statua aerea ad senatum, episcopi formam referens, quae virgam serpente circumvolutam manu gerebat: eam loco depositam in vestiario locaverunt. profectus illuc imperator, et ad locum quo statua fuerat erecta descendens, in serpentis os digitum immisit. serpens autem ibidem vivus repertus digitum imperatoris momordit, adeo ut, quod mirum omnibus deinde visum est, adhibitis remedijs vix sanari potuerit. statua quoque Salomonis ad basilicam stante confracta, ex eius metallo propriam efformari et in

65 αὐτῆς νέας, ὥστε θυσίαν ἑαυτὸν τῇ τοιοῦτῃ κτίσματι καὶ θεῷ προσάγων.

Ἐπεστράτευσε δὲ πάλιν ὁ βασιλεὺς κατὰ Μελιτινῆς, καὶ αἰχμαλωσίαν πολλὴν ποιησάμενος καὶ πολλοὺς πολέμους ὑπέστρεψεν. τελευτᾷ δὲ ὁ ἐν ἁγίοις Ἰγνάτιος ὁ πατριάρχης, καὶ ἄν' αὐτοῦ πάλιν ἀναβιβάζει Φώτιον πατριάρχην. μετὰ δὲ ταῦτα ἐν ἔξορίᾳ τελευτήσαντος Φωτίου πατριάρχου ἀπετέθη
 D τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῇ μονῇ τῇ λεγομένῃ τῆς Ἐρμηίας ἐν τῷ Μερδοσαγάρῃ, οὔσης πρότερον καθολικῆς ἐκκλησίας· αὐτὸς δὲ Φώτιος ἐποίησεν αὐτὴν μονὴν γυναικείαν. πάλιν δὲ ἐκ-10
 στρατεύει ὁ βασιλεὺς κατὰ Συρίας εἰς Γερμανίκειαν, καὶ ταύτην ἐκπορθήσας καὶ αἰχμαλωτίσας ὑπέστρεψεν. τελευτᾷ δὲ
 66 Κωνσταντῖνος υἱὸς Μιχαῆλ βασιλέως ἐξ Εὐδοξίας, ὃν πολλὰ ἐθρήνησε Βασίλειος. Μαίῳ δὲ πρώτη ἐνθρονίζεται καὶ ἐγκαινίζεται ἡ ἐκκλησία, ἣν ἔκτισεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐκαλλώπισε¹⁵
 κοσμῶ⁶ πολλῶ, παρὰ Φωτίου πατριάρχου, τοῦ βασιλέως ἐν τῷ
 P. 473 αὐτῆς καινισμῶ λῶρον φορέσαντος καὶ χρήματα πολλὰ δόν-
 67 τος καὶ νέαν αὐτὴν ἐπονομάσαντος. ἀπεστάλη δὲ παρὰ τοῦ βασιλέως Προκόπιος πρωτοβεστιάριος μετὰ τῶν δυτικῶν θεμάτων, ὄντος Εὐπράξιου τοῦ στρατηλάτου εἰς Σικελίαν τοῦ²⁰
 Μωσιλίκῃ, εἰς δὲ τὸ Δουράχιον τοῦ Ῥαβδούχου, καὶ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ τοῦ Οἰνιάτου καὶ τοῦ Ἀποστούπῃ· ὅστις Προ-

excavatis novae eiusdem ecclesiae fundamentis locari iussit, quasi deo se in huiusmodi opere victimam offerret.

Rursum autem adversus Melitinem arma movit imperator, ex qua plurimis in captivitate ductis et certaminibus plerisque confectis reversus est. porro sanctus patriarcha Ignatius vita functus est, et in eius locum Photius iterum suffectus. Photio patriarcha postmodum in exilio mortem obeunte, corpus eius in monasterio ad Merdosagarem, nomine Heremia, quae prius communis et publica existerat ecclesia, depositum est: Photius autem muliebri reddiderat monasterium. rursus imperator Syriam versus in Germaniciam expeditionem suscipit, eaque vastata et captivis abductis domum regreditur. Constantinus Michaelis imperatoris ex Eudoxia filius moritur; ob cuius mortem Basilius luctum egit plurimum. Maii vero mensis die primo throno decoratur et a Photio patriarcha dedicatur ecclesia, quam struxerat et ornatu vario imperator reddiderat insignem. ea in celebritate lorum gestavit ille, pecuniarum ingentem vim distribuit, et novam appellavit. ceterum Procopius protovestiarius cum thematibus Occidentalibus ab imperatore missus est, Eupraxia Mozilicis filio per Siciliam magistro militiae instituto, Rabducho Dyrrhachii, Oeniate et Apostupe Peloponesi magistris pariter. Procopius iste post

κόπιος πολλὰς πράξεις καταργασίμενος καὶ ἀνδραγαθίας, ἐσχάτως πολέμου γεγονότος καὶ προδοθέντων πάντων ὑπὸ τοῦ Ἀποστούπη, ἐσφάγη.

Λέων δὲ ὁ Σαλιβαρῶς συνοψίζει Φωτίῳ πατριάρχῃ Θεό-
 5 δωρον ἀββῶν ἀρχιεπίσκοπον Εὐχαΐτων εὐλαβῆ καὶ ποιῶντα
 τεράστια καὶ προορατικόν. Φώτιος δὲ τοῦτον Βασιλεῖν βα- Β
 σιλεῖ μισετεύει καὶ συνοψίζει· εἰς ὃν ὁ βασιλεὺς ἀρεσθεῖς
 (πρὸς γὰρ τὰς ἐπιθυμίας αὐτοῦ διέκειτο) εἶχεν ἐν τιμῇ πολ-
 λῇ, ὃς ἀθυμοῦντα τὸν βασιλέα περὶ τοῦ τελευτήσαντος υἱοῦ
 10 αὐτοῦ Κωνσταντίνου διὰ τὸ φίλτρον ὅπερ εἰς αὐτὸν εἶχεν
 ἐπλάνα, καὶ ἐπηγγέλλετο δεῖξαι ζῶντα. ὁ καὶ ἐποίησεν· ἐν
 γὰρ λόχη τινὶ διερχομένῳ τῷ βασιλεῖ φάντασμα συνητή-
 σεν ἔφιππον, χρυσοῦφαντον ἐνδεδυμένον, ἐν εἶδει τοῦ Κων-
 σταντίνου· ὁ καὶ ὀφθαλμοῖς εἶδεν καὶ περιπλακεῖς κατεφί-
 15 λησεν, καὶ γεγονότος ἀφανοῦς αὐτὸν ὑπελάμβανεν, καὶ 68
 ὡς οὐ πεπλάνηται· διὸ καὶ μονὴν ἐκέῖσε κτίσας ἐπωνόμασεν
 αὐτὴν τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου. τούτοις καὶ ἑτέροις πλεί- C
 στοις ὡς ἐκ τῶν Ἀπολλωνίου ἀκριβῶς μεμνημένων ὁ λεγόμενος 69
 Σανταβαρηνὸς ἐποίησεν τὸν βασιλέα πίστιν πολλὴν κη-
 20 κτῆσθαι πρὸς αὐτόν. ἤγαγετο δὲ γυναῖκα ὁ βασιλεὺς Λέοντι
 τῷ βασιλεῖ θυγατέρα Μαρτιναγίου, ἣν καὶ ἔστεψεν ποιήσας
 τοὺς γάμους ἐν τῇ Μανανύρα καὶ ἐν τοῖς δεκαεννέα ἀκουβί-

egregia facinora plurima et duce praeclaro dignas actiones, bello tandem conserto, cunctis ab Apostupe proditis occisus est.

Leo Salibaras Theodorum abbatem Euchaitarum archiepiscopum, ceu virum pietate insignem miraculisque clarum, et futurorum notitia celebrem, ad Photium patriarcham adducit. hunc Photius ad imperatorem Basilium defert et ad eius conspectum sistit. quo delectatus imperator (eius quippe desideriis sese episcopus componebat) virum in pretio habuit. maerore etenim perpetuo ob filii Constantini mortem, cui summopere afficiebatur, vexabatur imperatoris animus, et continuo amoris philtro tabescebat: eum idcirco deludebat episcopus, et vivum se ostensurum pollicebatur; quod et praestitit. ad saltum quippe obambulanti imperatori spectrum quoddam Constantini specie, equo insidens et auro vestibus intertextis vestitum, occurrit; quod ubi perspexit oculis, in amplexus irruens deosculatus est, eoque disparente tantum vidisse coniciebat, et huc usque delusus est. eam ob rem monasterium ibidem constructum S. Constantini nomine insignivit. his et generis huiusmodi plurimis ex Apollonii disciplina probe perspectis, praefatus Santabareus multam sibi fiduciam apud imperatorem comparavit. Leoni porro imperii consorti Martinacii filiam locaverat imperator, quam celebratis ad Magnauram et in no-

τοῖς. κατηγορήθη δὲ Λέων ὁ βασιλεὺς παρὰ Σανταβαρηνοῦ εἰς τὸν πατέρα αὐτοῦ, ὡς ὅτι μαχαίριον ἐπιφέρειται βουλό-
 μενος ἀνελεῖν σε μετ' αὐτοῦ· ὅπερ αὐτὸ μαχαίριον διὰ δο-
 λίας συμβουλῆς ἐποίησε Λέοντα κατασκευάσαι καὶ φέρειν
 70 ἐν τῷ τουβίῳ, εἰπὼν αὐτῷ ὅτι πολλάκις τοῦ πατρός σου ἐπι-
 D ζητοῦντος μαχαίριον διὰ χρεῖαν τινά, ἵνα τί μὴ ἐπίδωξ αὐ-
 τό; καὶ τοῦτο κατασκευάσας Λέων ὁ βασιλεὺς, διαβληθεὶς
 παρὰ τοῦ Σανταβαρηνοῦ καὶ φωραθεὶς ἐν τῷ τουβίῳ τοῦτο
 βαστάζων, πολλὰ περὶ τούτου ἀπολογούμενος οὐκ ἤκούετο.
 ἐτύφθη οὖν Νικίχτας ὁ πρωτοβεστιάριος αὐτοῦ, ὃς γέγονεν 10
 παπίας ἐπὶ Ῥωμανοῦ βασιλέως, καὶ ἄλλοι μετ' αὐτοῦ πολλὰ
 δεινὰ πεπονθότες ἐξωρίσθησαν. ὁ δὲ βασιλεὺς Λέοντα κα-
 θείρξας ἐν τῷ τρικλινίῳ τὸν Μαργαρίτην ἐβούλετο ἐκτυφλῶ-
 σαι αὐτόν, εἰ μὴ Φώτιος ὁ πατριάρχης διὰ πολλῶν παρα-
 κλήσεων τοῦτο διεσκέδασεν ἅμα Ζαούτζα Στυλιανῷ μικρῷ¹⁵
 ἐταιριάρχῃ. ἐποίησεν δὲ ἀπὸ ὄψεως μῆνας τρεῖς, θρησῶν
 P. 474 καὶ ὀδυρόμενος καὶ δι' ἐπιστολῶν πολλὰ δυσωπῶν τὸν βασι-
 λέα. μεγάλην δὲ πίστιν τοῦ βασιλέως ἔχοντας εἰς τὸν ἅγιον
 71 Ἡλίαν, ἀποσποννίζει Λέων ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ τοῦ ἁγίου
 Ἡλίου μνήμῃ. τῆς δὲ προελύσεως γενομένης ἰδόντες αὐτὸν²⁰
 οἱ λαοὶ ἐπεφώνησαν τὸ "δόξα σοι ὁ θεός." ὁ δὲ βασιλεὺς
 ἀνιστραφεὶς ἀπελογίσατο αὐτοῖς "δοξάζετε περὶ τοῦ υἱοῦ

permedicim accubitis nuptiis coronaverat Augustam. exinde imperator
 Leo ad patrem a Santabareno reus defertur: "gladium gerit, et eo te
 confodere meditatur." gladiolum illum dolosis suasionibus sibi com-
 parare Leonem fecerat, et in tibiali gestare, dicens ei "patre tuo gla-
 dium saepe saepius ex necessitate aliqua requirente, cur tu paratum
 non exhibes?" imperator itaque Leo gestare disposuit, et eam ob
 rem a Santabareno calumniam passus est; illumque tibiali tenere
 deprehensus, defensione quavis instituta, nullatenus audiebatur. ea-
 propter Nicetas, qui Romano imperatore papias factus est, verberibus
 plurimis caesus est, aliique cum eo plures gravissima perpessi exilio
 relegati sunt. imperator autem Leonem in custodiam ad Margaritae
 triclinium coniectum excaecare meditabatur, nisi precibus plurimis
 una cum Zautza Styliano, hetaeriarca minore, Photius consilium dis-
 sipasset. imperatoris itaque conspectu privatus menses tres, sortem
 deflens ac plorans et frequentibus scriptis imperatorem interpellans
 egit. devotione vero summa et in S. Eliam fiducia ferebatur impe-
 rator Basilius: Leo quoque ad S. Eliae memoriam in vigiliis noctem
 egit. imperatore mox solemnī processu incedente, videntes eum po-
 puli turmae exclamaverunt "gloria tibi deus." imperator conversus
 respondit eis "filii mei causa laudatis deum? calamitates ab eo pa-

μου, τὸν Θεόν; πολλὰς θλίψεις ὑπ' αὐτοῦ ἔχετε ὑπομείναι καὶ ἐπωδύνους ἡμέρας." κατηγορήθη δὲ Ἄνδρέας δομέστικος τῶν σχολῶν παρὰ Σανταβερηνῶν πρὸς τὸν βασιλέα ὡς τὰ Λέοντος φρονῶν, καὶ διεδέχθη παρὰ τοῦ βασιλέως. ἀντ' αὐτοῦ δὲ προεβλήθη δομέστικος ὁ Στουπιώτης, καὶ ἀπελθὼν μετὰ Βλασίου ἐν Τάρσῳ ἡτήθη. καὶ πάλιν προχειρίζεται παρὰ τοῦ βασιλέως Ἄνδρέας δομέστικος.

Ἐγένετο δὲ συσκευὴ κατὰ τοῦ βασιλέως παρὰ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Κουρκούα δομεστίκου ὄντος τῶν Ἰκανάτων, χρηματισθέν-
 10τος παρὰ τοῦ ὄντος ἐν Βλαχέρναις ἐγκλείστου· εὐρέθησαν δὲ πολλοὶ μετ' αὐτοῦ τῶν συγκλητικῶν καὶ λοιπῶν ἀρχόντων, μέχρι τῶν ἐξήκοντα ἑξ. ἦν γὰρ Μιχαὴλ ὁ ἐταιριάρχης καὶ ὁ Κατουδάρης καὶ ὁ Μυξάρης καὶ ὁ Βαβούτζικος καὶ οἱ λοιποὶ. τῆς γὰρ τοιαύτης ἐπιβουλῆς μηνυθείσης τῷ βασιλεῖ πα-
 15ρὰ τοῦ πρωτοβεστιαρίου τοῦ Κουρκούα * * * κατελθόντων δὲ πάντων ἐξελθὼν βασιλεὺς ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ, καὶ καθεσθεις ἐκέισε καὶ ἀνακρίνας τὰ κατ' αὐτούς, πάντας τύψας καὶ κούρευσας, τὰς ἔτι περιλειφθείσας τρίχας κατέκασεν. μετὰ δὲ ταῦτα ἐξῆλθεν ἐν τῇ προελεύσει τοῦ εὐαγγελισμοῦ, ὅτε καὶ
 20τὴν ἐπιβουλὴν ἐμέλλον ποιῆσαι. περιεπάτουν δὲ ὀπίσθεν αὐτοῦ γυμνοὶ μέχρι τοῦ φόρου, δεδεμένοι, καθὼς διωρίσατο· εἰδ' οὕτως πάντας δημένους ἐξώρισεν.

tiemini plurimas, et lugubres ab eo dies sustinebitis." accusatus est pariter Andreas scholarum domesticus a Santabareno apud imperatorem, quasi Leonis consiliorum particeps, et ea propter ab imperatore dignitate motus est, et in eius locum Stupiotas domesticus suffectus. Tarsum vero cum copiis profectus superatus est. rursus etiam Andreas domesticus restitutus.

Facta est porro adversus imperatorem a Joanne Curcua Icanatorum domestico coniuratio, ubi vaticinio de imperatoria dignitate assequenda a quopiam in Blachernis incluso delusus est: ex senatoriis vero reliquisque proceribus ad sexaginta sex usque illi adhaeserunt, inter quos Michael hetaeriarques et Catudares et Myxares et Babutzicus et alii numerabantur. hac autem coniuratione a protovestiario Curcua imperatori detecta, cum forte in circo ludii celebrarentur et illuc omnes convenirent, affuit pariter imperator, et ibidem sedens de iis examen habuit; eisdemque verberibus caesis et coma detonsis, reliquis ad cutem pilos adussit. celebri postmodum comitatu festo annuntiationis celebrato, quo coniurationem ad exitum erant perducturi, illi retro sequebantur nudi et vinculis ligati, sicut praeceperat imperator, ad forum usque. eorum bonis demum publicatis cunctos in exilium egit.

Τοῦ δὲ βασιλέως ἐξελθόντος πρὸς τὸ κνηγῆσαι ἐλάφου ποδὲν ἀναφανέντος παμμεγέθους, ὡς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς κα-
 D τεδίωκεν, επιστραφεῖς ἤρην τὸν βασιλέα ἐκ τῆς ζώνης ἀπὸ τοῦ
 ἵππου μετὰ τοῦ κέρατος αὐτοῦ. φθάσας δέ τις καὶ τὴν σπά-
 θην γυμνώσας, τὴν ζώνην ἐκκόψας, τὸν βασιλέα ἐρρύσατο.
 72 μετὰ δὲ τὸ ἀποστραφῆναι ἐκέλευσεν τὴν ζώνην ἀποτεμόντος
 ἀπομηθῆναι τὴν κεφαλὴν ὡς γυμνώσαντος τὸ ξίφος κατ' αὐ-
 τοῦ, πολλὰ ἀπολογουμένου ὡς ὑπὲρ σοῦ τοῦτο πεποίηκα. ἀλλ'
 οὐδὲν ἀφέλησεν. ἐκ δὲ τοῦ σπαραγμοῦ τοῦ ἐλάφου νοσηλευ-
 θεις Βασίλειος τελευτᾷ, καταλιπὼν Λέοντα αὐτοκράτορα καὶ
 Ἀλέξανδρον.

Λέων.

P. 475. Λέων υἱὸς Βασιλείου ἐβασίλευσεν ἔτη εἴκοσι πέντε μῆ-
 νας ὀκτώ. Στέφανός δὲ ὁ αὐτοῦ ἀδελφὸς κληρικὸς ὢν καὶ 15
 σύγκελλος ἦν μετὰ Φωτίου πατριάρχου, ἀνατρεφόμενος παρ'
 αὐτοῦ καὶ παιδευόμενος. ὁ δὲ αὐτὸς Λέων μετὰ τὸ αὐτο-
 κρατοῦρησαι ἀπέστειλεν Ἀνδρέαν στρατηλάτην μετὰ κηρῶν
 πολλῶν καὶ κληρικῶν καὶ συγκλητικῶν ἐν Χρυσοπόλει, καὶ
 ἐξήγαγεν Μιχαὴλ ἐκ τοῦ τάφου, καὶ ἔβαλεν ἐν γλωσσοκόμῳ 20
 Βκνπαρισίνῳ, καὶ ἐπὶ κραββάτου θέντες, σκεπάσαντες βασιλι-
 κῶς καὶ τιμήσαντες μεθ' ὕμνων καὶ τιμῆς πολλῆς, ἐπομένῳ

Ceterum ad venandum aliquando progressus Imperator cervum
 praegrandem obvium habuit; eoque feram cursibus insequente, con-
 versus cervus cornu in imperatoris zonam impacto ipsum ex equo
 sustulit. accurrens autem e comitibus quispiam, nudato ense zonam
 praescindens, imperatorem liberavit. ille ad se reversus zonam praescindens, quasi adversum se gladium exserentis, factum licet defensione plurima excusantis, et "liberandi tui gratia hoc admisi" dicens, adeoque nihil proficientis, caput amputari iussit. verum ex cervi concussione et laceratione morbo correptus Basilius, Leone relicto imperatore et Alexandro, mortuus est.

LEO.

Leo Basilius filius annos quinque supra viginti, menses octo imperavit. Stephanus autem eius frater cum esset clericus, syncellus erat cum Photio patriarcha, ab eo educatus et eruditus. Leo idem post assumptum imperium, Andrea militiae magistro cum cereorum clericorum et senatorii ordinis copia Chrysopolim misso, Michaelis imperatoris corpus e sepulcro eductum cypressino loculo conditum lecticaque impositum regisque vestibus ornatum hymnisque et pompa

- ἐκεῖσε καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, ἤγαγον εἰς τοὺς ἁγίους ἀποστόλους καὶ ἀπέθεντο ἐν λάρνακι. μετὰ ταῦτα δὲ ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλεν Ἀνδρέαν δομέστικον τῶν σχολῶν ἄμα Ἰωάννη Ἀγιοπολίτη σοφωτάτῳ καὶ γεγονάτι λογοθέτῃ τοῦ δρόμου· καὶ ἐν τῷ ἄμβωνι τῆς ἐκκλησίας ἀνελθόντες καὶ τὰς τοῦ πατριάρχου Φωτίου αἰτίας ἐπαναγνόντες τοῦτον τοῦ θρόνου κατήγαγον, καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν ἐν τῇ μονῇ τῶν Ἀρμενιῶν τῇ λεγομένῃ τοῦ Βόρδου. προεβάλετο δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν Στυλιανὸν Τζαούτζαν μάγιστρον καὶ λογοθέτην τοῦ δρόμου·
- 10 ἀνήγαγεν δὲ Στέφανον αὐτοῦ ἀδελφὸν ἐν τῷ πατριαρχείῳ, C καὶ πρὸ τῶν Χριστοῦ γέννων χειροτονεῖται πατριάρχης ὑπὸ Θεοφάνους τοῦ πρωτοθρόνου καὶ λοιπῶν ἀρχιερέων, ποιήσας ἐν τῷ πατριαρχείῳ ἔτη ἕξ καὶ μῆνας πέντε, καὶ τελευτήσας θάπτεται ἐν τῇ μονῇ τῶν Σικέλλων.
- 15 Ἐπὶ Λέοντος προεδόθη τὸ κάστρον ἡ λεγομένη Ὑψηλή, καὶ ἐκρατήθη ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν, αἰχμαλωτισθέντων πάντων τῶν ἐκεῖσε. γέγονε δὲ καὶ ἐμπρησμός μέγας πλησίον τῶν Σοφιῶν, ἐμπρησθείσης καὶ τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ, ἣν αὐτὸς Λέων λαμπρῶς ἀνεκαίνισεν. ἀπέστειλεν δὲ D
- 20 ὁ βασιλεὺς εἰς Εὐχάϊταν, καὶ ἤγαγεν Θεόδωρον τὸν Σανταβαρηνὸν ἐν τῇ πόλει. Ἀνδρέας δὲ ὁ δομέστικος καὶ Στέφανος ὁ μάγιστρος ὁ τῆς Καλομαρίας, οἱ πολλὰ λοιδορηθέντες

multa honoratum efferrī iussit. pone sequebantur eius fratres, funusque ad sanctos apostolos prosecuti sunt, corpusque tumulo reposuerunt. imperator postmodum Andream domesticum scholarum, una cum Iohne Agiopolita, viro litteris praestantissimo, qui etiam cursus publici logotheta extitit, mandavit, qui ambone ecclesiae consensu, et causis in Photium patriarcham lectis, throno eum abdicare se coegerunt, et in Armenianorum monasterium Bordi dictum detruserunt. promoverat autem imperator Stylianum Zautzam magistrum et cursus publici logothetam. fratrem etiam Stephanum in patriarchium induxit, qui imminentibus Christi natalitiis patriarcha consecratur a Theophane, primae post patriarcham sedis episcopo, et a reliquis praesulibus. vixitque in patriarchatu anno sex et menses quinque, et vita functus in Scellorum monasterio sepelitur.

Leonis tempore castrum cognomento Excelsum proditum, et missis in captivitatem civium pluribus ab Agarenis occupatum est. contigit incendium ingens Sophias proxime, quo S. Thomae ecclesia, quam deinde Leo magnifice reparavit, consumpta est. misso vero ad Euchaita nuntio Theodorum Santabarenum in urbem vocavit imperator. Andreas autem domesticus et Stephanus magister Bouae Mariae filius, a Santabareno contumelias quondam passi, infidias deinde in

παρὰ Σανταβαρηνοῦ, ὑπέθηκαν τῷ βασιλεῖ συσκευὴν ποιησά-
 μενοι ὡς ὅτι Φώτιος ὁ πατριάρχης καὶ Θεόδωρος ὁ Σαντα-
 βαρηνὸς βουλήν εἶχον ποιῆσαι βασιλέα ἐκ τῶν ἰδίων Φωτίου
 τοῦ πατριάρχου. προσέταξεν δὲ ὁ βασιλεὺς ἀγαγεῖν Φώτιον
 τὸν πατριάρχην καὶ Θεόδωρον τὸν Σανταβαρηνὸν ἐν τοῖς πα-
 5 λατίοις τῶν Πηγῶν, καὶ ἰδίως αὐτὸν φρουρεῖσθαι διωρισάτο.
 ἀπεστάλησαν δὲ παρὰ τοῦ βασιλέως Στέφανος μάγιστρος καὶ
 Ἄνδρέας δομέστικος ὁ Κρατερός καὶ ὁ Γουβερ πατρικιοὶ καὶ
 P. 476 Ἰωάννης ὁ Ἀγιοπολίτης ἐπὶ τὸ ἐξετάσαι τὰ κατ' αὐτόν. καὶ
 ἀγαγόντες τὸν πατριάρχην, καὶ καθίσαντες ἐπὶ θρόνου ἐν τι-
 10 μῇ, καὶ αὐτοὶ καθεσθέντες, ἔφη πρὸς τὸν πατριάρχην Ἄν-
 δρέας ὁ δομέστικος “γνωρίζεις, ὃ δέσποτα, τὸν ἄββᾶν Θεό-
 δωρον;” ὁ δὲ “ἄββᾶν Θεόδωρον οὐ γνωρίζω.” καὶ ὁ Ἄνδρέας
 “τὸν ἄββᾶν Θεόδωρον τὸν Σανταβαρηνὸν οὐ γνωρίζεις;” καὶ
 ὁ πατριάρχης “γινώσκω τὸν ἄββᾶν Θεόδωρον ἀρχιεπίσκοπον 15
 ὄντα Εὐχαιτῶν.” ἤγαγον δὲ καὶ τὸν Σανταβαρηνόν· καὶ
 λέγει πρὸς αὐτόν Ἄνδρέας ὁ δομέστικος “ὁ βασιλεὺς σοι δη-
 λοῖ· ποῦ εἰσὶ τὰ χηρήματα καὶ τὰ πράγματα τῆς ἐμῆς βασι-
 B λειίας;” ὁ δὲ ἔφη “ποῦ δέδωκεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς ὁ κατὰ τὴν
 ἡμέραν, εἰσὶν. νῦν δὲ ἐπεὶ κελεύει ἀναζητεῖν ταῦτα, ἐξουσίαν 20
 ἔχει ἀναλαβέσθαι αὐτά.” καὶ ὁ Ἄνδρέας ἔφη πρὸς αὐτόν
 “εἰπέ· τίνα ἐβούλου ποιῆσαι βασιλέα, ὑποδέμενος τῷ ἐμῷ
 πατρὶ διὰ συσκευῆς σου τυφλώσαι με, πατριάρχου ἰδίον ἢ

9. αὐτῶν Comb.

eum machinati, suggererunt imperatori Photium patriarcham et Theo-
 dorum Santabarenum ex Photii patriarchae consanguineis aliquem consti-
 tuere imperatorem consiliatos. imperator Photium patriarcham et
 Theodorum Santabarenum ad Pegarum palatia deduci et utrumque
 seorsim custodiri iussit. Stephano autem magistro et Andreae Cra-
 tero domestico et Guberi patricio et Ioanni Agiopolitae ab imperatore
 mandatum ut eius causam diligenter inquirerent. adducto itaque pa-
 triarcha et cum honore in throno sedere in throno sedere pariter sen-
 dentibus, Andreas domesticus patriarchae dixit “agnoscis, domine,
 abbatem Theodorum?” ad haec ille “abbatem Theodorum non novi.”
 tum Andreas “abbatem Theodorum Santabarenum ignoras?” respon-
 dit patriarcha “abbatem Theodorum novi, Euchaitarum archiepisco-
 pum.” tunc Santabarenum in medium adduxerunt, et dicit ad eum
 Andreas domesticus “imperator tibi mandat: ubinam sunt pecuniae
 et imperii mei supellex?” dixit ille “ubi, qui hac die regnat impe-
 rator, ea deposuit. nunc vero cum isthaec inquiri iubet eadem re-
 cipere potestatem habet.” tum ad illum Andreas “responde, quem
 meditaris imperatorem constituere, quando fraudulenta molitio

σόν;” ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν “οὐ γινώσκω τὸ σύνολον περὶ
 τούτου.” λέγει οὖν ὁ μάγιστρος Στέφανος “καὶ πῶς ἐμήνυ-
 σας τῷ βασιλεῖ ἐλέγξειν περὶ τούτου τὸν πατριάρχην;” ὁ δὲ
 Σανταβαρηνὸς παρενθὺ πεσὼν εἰς πόδας τοῦ πατριάρχου εἶ-
 5 πεν “ὄρκίζω σε κατὰ Θεοῦ, δέσποτά μου, ἵνα πρῶτον ποιῆ-
 σης τὴν ἐμὴν καθαιρέσειν· καὶ τότε γυμνὸν ὄντα με τῆς ἰε-73
 ρωσύνης κολαζέτωσαν ὡς κακούργον· οὐ γὰρ τοιαῦτα ἐδή-
 λωσα τῷ βασιλεῖ.” ὁ δὲ πατριάρχης ἐνώπιον πάντων ἔφη
 “μὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ἐμῆς ψυχῆς, κῦρι Θεόδωρε· ἀρχιε- C
 10 πίσκοπος εἶ καὶ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.” Θυ-
 μῶθεις οὖν Ἀνδρέας ἐπὶ τούτοις ἔφη “οὐκ ἐμήνυσας, ἀββᾶ,
 τῷ βασιλεῖ δι’ ἐμοῦ ὅτι ἵνα ἐλέγξω τὸν πατριάρχην ἐν τού-
 τῳ;” ὁ δὲ ἀπηρηνήσατο μηδὲν εἰδέναι. ὑποστραφέντες οὖν
 15 ἀνήγγειλαν τῷ βασιλεῖ τὰ λαληθέντα παρ’ αὐτῶν. ὁ δὲ βασι-
 λεὺς θυμῷ τε καὶ ὀργῇ ἀκατασχέτῳ ληφθεὶς, ὡς μὴ εὐρῶν
 αἰτίαν κατὰ τοῦ πατριάρχου, ἀποστείλας ἔτυψε τὸν Σαντα-
 βαρηνὸν σφοδρῶς, καὶ τοῦτον ἐξώρισεν ἐν Ἀθήναις, ὅπισθεν
 δὲ αὐτοῦ ἀποστείλας ἐτύφλωσεν αὐτὸν καὶ ἐξώρισεν εἰς ἀνα-
 20 τολήν. μετὰ πολλὰ δὲ ἔτη παρακληθεὶς ὁ βασιλεὺς τοῦτον
 εἰσήγαγεν ἐν τῇ πόλει, καὶ προσέταξεν αὐτὸν λαμβάνειν ἀν- D
 νίνας ἐκ τῆς νέας ἐκκλησίας. ἐτελεύτησεν δὲ αὐτὸς ὁ Σαν-
 ταβαρηνὸς ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ζωῆς τῆς αὐτοῦ μητρὸς.
 Ἐπὶ τῆς βασιλείας οὖν Λέοντος Ἀγίων ὁ Λογγόβαρδος

suggestisti patri meo obcaecare me? ex patriarchae amicis aut ex tuis
 aliquem?” qui respondens ait “de hoc nihil penitus novi.” di-
 cit itaque magister Stephanus “quomodo significasti imperatori te
 de ea re patriarcham convicturum?” statim autem Santabarenus
 ad pedes patriarchae provolutus, “adiuro te per deum, domine
 mi, ut me ecclesiastica dignitate exauctores et deponas, atque
 ita me sacerdotio privatum velut maleficum illi me puniant. non
 haec ullo modo imperatori suggesti.” patriarcha mox in omnium
 conspectu dixit “per salutem animae meae, domine Theodora ar-
 chiepiscopo, neque in praesenti saeculo neque in futuro.” his exa-
 cerbatus Andreas dixit “non indicasti, abba, imperatori per me ut de
 his patriarcham accusarem?” ille se quicquam scire negavit. igitur
 reversi nuntiaverunt imperatori quae dicta erant. imperator ira et
 effreni furore percitus, ceu causa adversus patriarcham non inventa,
 Santabarenum copiosis verberibus tunsum Athenis exulare iussit. pone
 vero mitens oculis orbavit et in Asiam relegavit. post annos ali-
 quot placatus imperator hominem reduxit in urbem, et ex nova ec-
 clesia annonam percipere ordinavit. idem Santabarenus sub Constan-
 tino et Zoe eius matre defunctus est.

Ceterum Longobardiae dux Agyon, regis Franciae gener, rebel-

καὶ δούξ, γαμβρὸς δὲ γεγονὼς τοῦ ἑγγὸς Φραγγίας, ἀντήρην τῷ βασιλεῖ, πᾶσαν τὴν χώραν πρὸς ἑαυτὸν δουλωσάμενος. τοῦτο γνοὺς ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλεν τὸν Κωνσταντῖνον τὸν τῆς τραπέζης σὺν πᾶσι ταῖς θέμασι τῆς δύσεως πρὸς τὸ καταπολεμῆσαι τὸν Ἀγίωνα. καὶ συμβολῆς γενομένης ἠττήθησαν οἱ 5 μετὰ Κωνσταντῖνου καὶ κατεσφάγησαν, μόλις αὐτοῦ διασωθέντος. γέγονε δὲ ἔκλειψις ἡλιακὴ, ὥστε νύκτα γενέσθαι ὥρως ἕξ καὶ τοὺς ἀστέρας φαίνεσθαι. ἀλλὰ καὶ βρονταὶ καὶ συν-
P. 477 οχὴ ἀνέμων καὶ ἀστραπαὶ γέγονασιν, ὥστε καῖναι ἐν τοῖς ἀναβαθμοῖς τοῦ φόρου ἀνθρώπους ἐπτά. καὶ ἐπολιορκήθη¹⁰ ὑπὸ τῶν Ἀγαρηῶν ἡ Σάμος τὸ κάστρον, αἰχμαλωτισθέντος καὶ τοῦ στρατηγοῦ τοῦ Πασπαλά. προεχειρίσατο δὲ Λέων
74 ὁ βασιλεὺς Ζαούτζαν βασιλεοπάτορα, συμφιλιώθεις ἤδη Ζωῆ
75 τῇ αὐτοῦ θυγατρὶ, φαρμάκῳ τινὶ τελευτήσαντος τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς Θεοδώρου τοῦ Γουζονιάτου. Στεφάνου δὲ πατριάρχ¹⁵ χου τῶν τῆδε μεταστάντος χειροτονεῖται ἀντ' αὐτοῦ Ἀνώριος ὁ λεγόμενος Καυλέας.

Ἦλθε δὲ ἀγγελίᾳ παρὰ τοῦ στρατηγοῦ Μακεδονίας ὡς
B ὁ ἄρχων Βουλγαρίας Συμεὼν βούλεται ἐκστρατεῦσαι κατὰ Ῥωμανίας. ἡ δὲ αἰτία δι' ἣν ὠργίζετο Συμεὼν ἦν αὕτη.²⁰ Ζαούτζας ὁ βασιλεοπάτωρ εἶχεν εὐνοῦχον δοῦλον ὀνόματι Μουσικόν. οὗτος ἐφιλιώθη Σταυρακίῳ καὶ Κοσμᾷ, Ἑλλαδικοῖς φιλοχρῦσις καὶ πραγματεῖς, οἵτινες πρὸς αἰσχροκέρδειαν

lione in imperatorem motā regionem omnem suo subiecit imperio. eo cognito imperator Constantinum, mensae suae praefectum, una cum Occidentalibus cunctis legionibus ad debellandum Agyonem misit; et initio congressu victi sunt qui cum Constantino erant, ipsoque vix superstite ceteri perierunt. facta est autem solaris eclipsis, ita ut homines sex profunda nox et astra apparerent, sed et tonitrua ventorumque impetus et fulgura facta sunt tam horrida, ut in fori gradibus septem homines igne consumpti sint. Sami quoque castrum ab Agarenis obsessum: duce autem exercitus Paspala facto captivo, Leo Zautzam imperatoris patrem creavit, secreto amoris plultro in Zoes eius filiae consuetudinem abductus, post Theodori Guzuniatae viri eius mortem. Stephano autem patriarcha morte sublato, in eius locum Antonius cognomento Cauleas ordinatur.

A duce vero Macedoniae venit nuntius Simeonem Bulgariae principem adversus Romaniam profectionem meditari. causa vero quae Simeonem movit, haec erat. Zautzas imperatoris pater servum habuit eunuchum nomine Musicum. hic Stauracio et Cosmae, praedivitis mercatoribus Graecis, amicitia iunctus est; qui quidem turpi lucro

ἀφορῶντες μεσιτεία καὶ δυνάμει τοῦ Μουσικοῦ διέστησαν
 τὴν ἐν τῇ πόλει πραγματείαν τῶν Βουλγάρων ἐν Θεσσαλονί-
 κῃ, κακῶς τοὺς Βουλγάρους διοικοῦντες ἐν τῷ κουμερκεύειν. 76
 αἱ δὲ Βούλγαροι τῷ Συμεῶν ταῦτα ἀνήγγειλαν· ὁ δὲ δῆλα
 5 πεποιήμεν τῷ βασιλεὶ Λέοντι. ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ βα-
 σιλεοπάτορος κωλυόμενος, προσπαθοῦντος Μουσικῷ, πάντα ὡς
 λῆρον ἤκουσεν. μανεῖς οὖν ὁ Βούλγαρος ἐκστρατεύει κατὰ C
 τῶν Ῥωμαίων. καὶ μαθὼν ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἀποστέλλει τὸν
 Κρινίτην στρατηλάτην κατὰ τῶν Βουλγάρων μετὰ ὄπλων καὶ
 10 ἄρχόντων πολλῶν τῆς πόλεως. καὶ συμβολῆς γενομένης ἐν
 Ῥωμανίᾳ τρέπονται οἱ Ῥωμαῖοι σφαγέντος τοῦ Κρινίτου καὶ
 τοῦ Ἀρμήνη τοῦ Κορτίκη καὶ τῶν λοιπῶν πάντων. ἐκ δὲ
 τῶν Χαζάρων οἱ ἦσαν εἰς τὴν ἑταιρίαν Λέοντος, κρατηθέν-
 τες καὶ τὰς ῥίνας αὐτῶν κοπέντες εἰς αἰσχύνην Ῥωμαίων ἐν
 15 τῇ πόλει παρὰ Συμεῶν ἀπεστάλησαν· οὗς ἰδὼν ὁ βασιλεὺς
 καὶ θυμωθεὶς ἀπέστειλεν Νικητῶν τὸν λεγόμενον Σκληρὸν
 μετὶ δρομώνων ἐν τῷ ποταμῷ τοῦ Λανουβίου δοῦναι δῶρα
 ταῖς Τουρκοῖς καὶ πρὸς πόλεμον κινήσαι μετὰ Συμεῶν. ὁ D
 δὲ ἀπελθὼν καὶ συντυχῶν καὶ ταῖς κεφαλαῖς Ἀρπύδη καὶ
 20 Κουσαίνῃ, καὶ συνθεμένων πολεμῆσαι, ὁμήρους λαβὼν ἤλθε
 πρὸς τὸν βασιλέα. ὁ δὲ βασιλεὺς πάλιν διὰ τῆς θαλάσσης
 ἀπέστειλεν Εὐστάθιον πατρίκιον καὶ δρουγγάριον τῶν πλοῖ-
 μων, Νικηφόρον δὲ πατρίκιον τὸν Φωκᾶν καὶ δομέστικον

intenti auctoritate Musici, quod erat in urbe Bulgarorum commercium,
 Thessalonicam transtulerunt, et vectigalibus impositis pessime Bulga-
 ros exercuerunt. his Simeoni a Bulgaris significatis, eadem haec Si-
 meon Leoni imperatori fecit manifesta. imperator a patre imperato-
 rio Musico nimis affecto praepeditus, cuncta nihilo magis aestimavit.
 furens igitur Bulgarus adversus Romanos exercitum instruit. quibus
 auditis mittit imperator Crinitem, militiae magistrum, cum armis et
 multis urbis proceribus adversus Bulgaros; inuitoque certamine per Ro-
 maniam vertuntur in fugam Romani, ipso Crinite et Cortice Armenio
 ceterisque omnibus occisis. ex Chazaris qui auxiliares Leoni advene-
 rant, comprehensi naribusque praecisi in contemptum Romanorum ad
 urbem a Simeone remissi sunt: quos imperator conspiciatus et accen-
 sus ira, Nicetam cognomento Sclerum ad Danubii fluminis ripas cum
 celocibus misit, munera Turcis oblaturum et ad arma contra Simeo-
 nem excitaturum. profectus ille et collocutus cum Arpade et Cusa-
 ne Turcorum ducibus, foedere inuito, acceptis obsidibus ad imperato-
 rem rediit. ille rursus Eustathium patricium et classis drungarium
 mari, terra vero Nicephorum patricium et Phocam et legionum dome-

μετὰ τῶν Θεμάτων ἀπέστειλεν διὰ γῆς, καὶ ἦλθεν μέχρι Βουλγαρίας. ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν εἰρήνην ἀσπαζόμενος μετὰ τοῦτο ἀπέστειλε καὶ Κωνσταντινάκην κοιαιίστωρα πρὸς Συμεῶνα τὰ περὶ εἰρήνης συμβουλευόντα. Συμεῶν δὲ τὴν κατ' αὐτοῦ κίνησιν διὰ τε γῆς καὶ θαλάσσης ἰδὼν ἐν φρουρᾷ κατακλείει τὸν κοιαιίστωρα ὡς ἐπὶ δόλῳ ἐλθόντα. περάσαντες δὲ οἱ Τούρκοι τοῦ Συμεῶν ἐπὶ τὸ στράτευμα Φωκᾶ ἀσχολοῦμένον,

P. 478 ἤχημαλώτευσαν πᾶσαν τὴν Βουλγαρίαν. ταῦτα μαθὼν Συμεῶν κινεῖται κατὰ τῶν Τούρκων. οἱ δὲ ἀντιπεράσαντες συμβάλλουσι πόλεμον κατὰ Βουλγάρων, καὶ τρέπεται Συμεῶν, μόλις 10 διασωθεὶς ἐν τῇ Λίστρα. οἱ δὲ Τούρκοι ἤτησαντο βασιλέα ἀποστεῖλαι καὶ ἀγοράσαι τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν Βουλγάρων. ὁ δὲ καὶ πεποίηκεν ὁ βασιλεὺς, τοὺς πολίτας ἀποστείλας τοῦ ἀγοράσαι αὐτούς. ὁ δὲ Συμεῶν δι' Εὐσταθίου δρογγαρίου ἐδεήθη τὰ περὶ τῆς εἰρήνης, πρὸς ἣν ὑπέβλεπε ὁ βασιλεὺς καὶ 15 ἀπέστειλεν τὸν Λέοντα τὸν Χειρόσφακτον πρὸς τὸ γενέσθαι εἰρήνην. ἐδέξατο Νικηφόρος ὑποστρέψαι μετὰ τοῦ λαοῦ, καὶ ὁ δρογγάριος Εὐστάθιος ὁμοίως. Λέοντι δὲ οὐδὲ λόγου

B ἠξίωσεν Συμεῶν, ἀλλ' ἠσφαλίσατο ἐν εἰρήνῃ. ἐκστρατεύσους δὲ κατὰ τῶν Τούρκων, ἐκείνων ὀχύρωμα βοηθείας μὴ ἔχόντων παρὰ Ῥωμαίων ἀλλ' ἀπρονοήτων εὐθέτων, πάντας κατέσφαξεν, αὐξήσας τὴν μεγαλοψυχίαν αὐτοῦ. καὶ ὑποστρέψας εὗρεν Λέοντα ἐν τῇ Μουλδάρα, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν

sticum delegat, qui Bulgariam usque penetraverunt. pacis postmodum cupidus imperator Constantinacem quaestorem de pace cum Simeone consulturum misit. Simeon arma bellumque terra et mari in se nota conspiciens, quaestorem quasi dolose agentem sub custodia inclusit. Simeone vero Phocae copiis occupato, Turci traiecto Danubio totam Bulgariam captivam fecere. his auditis Simeon movet adversus Turcos. illi in contrariam ripam transeuntes cum Bulgaris certamen ineunt, ipseque Simeon in fugam vertitur, vix Distræ receptus incoluntis. Turci autem petierunt ab imperatore ut captivos Bulgaros emeret; quod et fecit, missis ex urbe civibus qui pretium rependerent. Simeon Eustathii drungarii ope de pace sermonem proposuit, cui se facilem praebuit imperator; eidemque componendae Leonem Choerosphactum destinavit. Nicephorus cum exercitu redire iussus est, et Eustathius drungarius pariter. Leonem vero neque ad colloquium admittere dignatus est Simeon: imo sub custodia tenuit. expeditione deinde adversus Turcos parata, illisque a Romanis auxilium et praesidium non habentibus, imo belli apparatu et armorum provisione destitutis, cunctos inflatis animis iugulavit Simeon. et reverens, cum Leonem in Muldagra reperisset, dixit ad eum "nusquam

“οὐ ποιῶ εἰρήνην, ἐὰν μὴ πῦσαν τὴν αἰχμαλωσίαν λάβω;”
 διωρίσατο οὖν ὁ βασιλεὺς ταύτην ἀποδοῦναι, καὶ ἤλθε μετὰ
 Λέοντος Θεόδωρος Βούλγαρος οἰκεῖος τοῦ Συμεῶν, καὶ πα-
 5 ἔλαβεν αὐτούς. Νικηφόρου δὲ τοῦ Φωκᾶ τελευτήσαντος
 ἀφορμὴς ἐζήτει Συμεῶν τοῦ εἰρήνην διαλύσαι· ἐπιζητῶν C
 γὰρ καὶ ἄλλους αἰχμαλώτους ἔρχεται κατὰ Ῥωμαίων. Λέων
 δὲ ὁ βασιλεὺς δομέστικον τῶν σχολῶν προβάλλεται Λέοντα
 τὸν Κατακαλῶν, ἐν τῇ Ῥάβδῳ τὴν οἴκησιν ἔχοντα, καὶ μετ’
 αὐτοῦ ἀποστέλλει Θεοδοσίον πατρίκιον καὶ πρωτοβεστιάριον.
 10 καὶ περῶσιν ὅλα τὰ θέματα καὶ τὰ τάγματα. καὶ γενομένης
 συμβολῆς μετὰ Συμεῶν εἰς τὸ Βουλγαρόφυγον ἐγένετο τροπὴ
 δημοσία, καὶ πάντες ἀπώλοντο, καὶ ὁ πρωτοβεστιάριος Θεο-
 δόσιος, δι’ ὃν ὁ βασιλεὺς οὐ μετρίως ἠνιάθη.

Ἐπὶ τούτου ἔσφαξαν καὶ ἐν Χερσῶνι οἱ τοῦ κίστρον τὸν
 15 στρατηγὸν αὐτῶν Συμεῶνα τὸν υἱὸν Ἰωνᾶ. παρελήφθη καὶ
 τὸ κίστρον τὸ Κόρον ἐν Καππαδοκίᾳ ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν.

Ὁ δὲ πρόκενσον ἐποίησεν εἰς τὰ Δαμιανοῦ, συνύντος καὶ D
 Ζαούτζα τοῦ παραδυναστεύοντος καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ
 Ζωῆς ἅμα τῷ βασιλεῖ. Θεοφανῶ δὲ ἡ γαμητὴ αὐτοῦ οὐ πα-
 20 ρῆν ἐκεῖσε, ἀλλ’ ἐν Βλαχέρναις ἐν τῇ ἀγίᾳ σορῶ προσεκαρτέ-
 ρει εὐχομένη. δόξαντος οὖν τοῦ βασιλέως μείναι ἐκεῖσε συμ-
 βούλιον ποιήσαντες οἱ τοῦ Ζαούτζα συγγενεῖς, ὃ τε υἱὸς αὐ-

pacem componam, nisi captivos omnes recepero.” imperator resti-
 tuere proposuit; venitque cum Leone Theodorus Bulgarus, Simeonis
 domesticus, qui eos recepit. exinde Nicephoro Phoca morte sublato,
 Simeon abruptendae pacis quaerebat occasiones, et aliis captivis ex-
 petitis adversus Romanos movit. Leo vero imperator Leonem Cataca-
 lum, ad Rabdum aedes suas habentem, scholarum domesticum creat,
 et una cum eo Theodosium patricium et protovestiarium mittit, qui
 simul cuncti omnes legiones et copias iubent traicere; pugnaque
 cum Simeone ad Bulgarophygam inita, fuga omnium facta est hor-
 renda, omnesque deleti sunt; inter quos patricius Theodosius, cuius
 causa non modice doluit imperator.

Eius tempore castrum Chersonis incolae ducem proprium Simeo-
 nem Ionae filium interemerunt: castrum etiam Corum in Cappadocia
 ab Agarenis captum est.

Porro celebrem processum ad Damiani aedes habuit imperator,
 Zautza comitante et supremam post eum potestatem exercente, et
 Zoe pariter eius filia solemnitatis socia. Theophano vero eius legi-
 tima coniux non aderat, sed in Blachernis ad sanctum sepulcrum as-
 siduis orationibus vocabat. imperatore igitur inoram ibi agere me-
 ditato, consilium iniere Zautzae consanguinei et filius eius Tzantzes,

τοῦ ὁ Τζάντζης καὶ οἱ λοιποί, ἐβούλοντο τῇ νυκτὶ φρονεῖσαι τὸν βασιλέα. ἡ δὲ Ζωὴ μετὰ τοῦ βασιλέως καθεύδουσα καὶ τὴν ταραχὴν ἀκούσασα, διὰ τῆς θυρίδος προβλεψαμένη αὐτούς κατεσίγησεν. ὡς δὲ τὸ δεινὸν ἔγνω τῆς ἐπιβουλῆς ἣν ἐμελέτησαν, ἐξύπνισεν τὸν βασιλέα, ὃς παρενθὺ εἰσελθὼν εἰς 5
 P. 479 πλοῖον διεπέρασεν εἰς Πηγύς, εἰσάσας Ζαούτζαν καὶ πάντα ἐκέλευε. καὶ πρῶτ' ἀχίον εἰσηλθὲν εἰς τὸ παλάτιον, ἐξεώσας Ἰωάννην δρουγγάριον τῆς βίβλας, καὶ προβαλόμενος Πάρδον υἱὸν Νικολάου ἐταιριάρχου ἀντ' αὐτοῦ· ὁ γὰρ Νικόλαος οὗτος συμφιλιωθείς τῷ βασιλεῖ κατάδηλα ἐποίει ἀντῷ πάντα 10
 τὰ τοῦ Ζαούτζα. καὶ ἔκτοτε οὐκ εἰσήρχετο ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ κελλὶον τοῦ Ζαούτζα, ἕως ἂν Λέων μάγιστρος ὁ Θεοδοτάκης διήλλαξεν αὐτούς.

Τελευτῆ δὲ Θεοφανῶ Ἀνγοῦστα βασιλεύσασα ἔτη δώδεκα, ἣν οὐ μετὰ πολλὰς ἡμέρας ἀνέδειξεν ὁ θεὸς Θανατοῦ- 13
 γόν διὰ τὸ ἀζηλότυπον αὐτῆς καὶ ἀμνησίκακον καὶ διὰ τὸ ἐν Βέλεημοσύναις καὶ προσερχαῖς ἀδιαλείπτως προσκατερεῖν τῷ θεῷ καὶ ταῖς ἀγίαις ἐκκλησίαις. στέφει δὲ Λέων ὁ βασιλεὺς Ζωὴν τὴν θυγατέρα Ζαούτζα, καὶ εὐλογεῖται μετ' αὐτῆς 17
 77 παρὰ κληρικοῦ τοῦ παλατίου, ᾧ ἐπὶ κλην Σινάπης. καὶ ὁ μὲν 20
 εὐλογήσας καθηρέθη, ἡ δὲ ἐβασίλευσεν ἔτος ἐν μῆνας ὀκτώ. τελευτησάσης δὲ τῆς αὐτῆς Ζωῆς λάρανακα ἐφεῦρεν εἰς τὸ ἀποτεθῆναι τὸ σῶμα αὐτῆς, ἔχουσα ἐνδοθεν γράμματα κεκο-

nec non alii, ut imperatorem nocte occiderent. Zoe vero cum imperatore dormiens, audito murmure per fenestram prospiciens, silentium imponebat. certior autem periculi et insidiarum facta imperatorem excitavit; qui confestim navigium ingressus, Zautza et reliquis omnibus ibi relictis, ad Pegas traiecit. sub diluculum festinus palatium ingressus est, et Ioanne excubiarum drungario eiecto, Pandum Nicolai hetaeriarum filium suffecit. ipse quippe Nicolans imperatoris amicitiae consors, quae contra eum Zautzas machinabatur, patefecit. et ex eo tempore non ingressus est imperator in Zautzae cubiculum, donec Leo magister et Theodotaces criminis eos inter se reconciliavit.

Moritur autem Theophano Augusta post imperii annos duodecim, quam brevi spatio temporis interiecto operatricem miraculorum, quod zelotypiae et iniuriarum memoriae vitio fuisset immunis, deus ostendit; et quia eleemosynis et orationibus per sacras ecclesias assidue deo vacasset. coronat autem Leo imperator Zoen Zautzae filiam, et cum ea nuptialem benedictionem subijt, clerici cuiusdam e palatio, cognomento Synapes, ministerio. benedictionis minister officio depositus est. illa vero regnavit annum unum et menses octo. Zoe isti demortuae inventus est locus ad corpus eius deponendum, scul-

λαμμένα γραφέντα οὕτως “*Θυγάτηρ Βαβυλωνος ἡ ταλαί-
πωρος.*”

Διεβλήθησαν δὲ τοῦ βασιλέως *Λέων* τε ὁ *Μουσικὸς* καὶ 78
ὁ *Σταυράκιος* ὡς ὅτι παρὰ τῶν στρατηγῶν καὶ ὀφφικαλίων C
5 λαμβάνοντες δῶρα καὶ μεισιεύοντες πρὸς τὸν βασιλοπάτορα.
καὶ ποτε εἰσελθόντος τοῦ *Σταυρακίου* μετὰ γράμματος πρὸς
τὸν *Ζαούτζαν*, ὡς εἶδεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἑστῶς ἐν τῇ ἡλια-
κῇ, εἰσήλθεν ὀπισθεν αὐτοῦ, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἐκ τοῦ τέ-
νοντος ἐξήγαγεν ἔξω, ὡς δῆθεν ἐρωτήσων περὶ τῶν στρατη-
10 γῶν. καὶ εἰς τὸ *Μονόθυρον* ἀγαγὼν καὶ τὰ γράμματα ἄρας
καὶ ἀποσφενδονήσας παρέδωκεν τοῖς παρατύχοσι ἐξαγαγεῖν
τοῦ παλατίου, διορισάμενος ἀποκεῖραι αὐτόν. μαθὼν δὲ τοῦτο
ὁ *Μουσικὸς* ἐν ἀπογνώσει γέγονεν. εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς
ἐνθα ἴστατο ὁ *Μουσικὸς* παρεστῶς τῷ *Ζαούτζα*, τοῦτον ἐπὶ
15 τράχηλον ᾤθησας ἐξάγαγεν, παραδούς *Χριστοφόρῳ* κοιτωνίτῃ D
ἐν τοῖς *Στουδίου* ἀπαγαγεῖν καὶ μοναχὸν ποιῆσαι. μετ’ ὀλί-
γον δὲ τελευτᾷ *Ζαούτζας* ἐν τῷ παλατίῳ· καὶ τοῦτον διὰ
Βουκολέοντος καταγαγόντες ἀπήγαγον ἐν τῇ μονῇ τοῦ *Καυ-
λέα*, ἐκεῖσε αὐτὸν θάψαντες.

20 Μετὰ δὲ τὴν τελευτὴν *Ζαούτζα* *Βασίλειος Ἐπίκτης* ὁ
νιὸς *Νικολάου* ἐταιριάρχου συνεφιλιώθη *Σαμωνᾷ* κυβικου-
λαρίῳ τῷ ἐξ *Ἀγαρηνῶν*, ὀρεγόμενος τῷ τῆς βασιλείας ἀξιώ-

ptas intus scriptasque gerens litteras istiusmodi “*filia Babylonis
misera.*”

Accusati sunt autem apud imperatorem Leo Musicus et Stauracius, quasi munera a duce aliquo et officialibus accepissent, ut inter-
cessionem apud imperatoris patrem eos iuarent. Stauracio itaque cum
ducum alicuius libello ad Zautzam ingresso, ut eum imperator ad ho-
rologium solare stans conspexit, hominem pone secutus est et cervice
apprehensum foras eduxit, velut de praetoribus sciscitaturus. mox
ad Monothyrum traxit, et sublati e manu tabulis et in aërem pro-
iectis et excussis; obviis quibusdam e palatio extrudendum tradidit et
praecepit detondendum. eo cognito Musicus desperationis motu an-
gebatur. tum imperator ingressus locum, quo Musicus Zautzae ad-
stans consistebat, eum collo apprehensum trudens expulit, et Chri-
stophoro cubiculario inter Studitas abducendum et monastica poeni-
tentia subigendum tradidit. modico post Zautzas moritur in palatio,
corpusque per Bucoleonem elatum in Cauleae monasterium ibidem
sepeliendum detulerunt.

Post Zautzae mortem Basilius operarum regiarum praefectus,
Nicolai hetaeriarchae filius, Samonae cubiculario ex Agarenorum ge-
nere orto amicitia iunctus est et imperii cupiditate exarsit. Samo-

ματι. ἐθάρρησε δὲ τῷ Σαμωνῇ ὅτι τῆς θείας ἡμῶν Ζωῆς
 τελευτησάσης ὁ βασιλεὺς λαβεῖν ἔχει ἑτέραν γυναῖκα, καὶ
 ἡμῶς πάντα θέλει ἀφανίσαι. ἀλλὰ δός μοι λόγον, καὶ ἵνα
 P. 480 σοὶ θαρρήσω πάντα τὰ βουλευόμενα. καὶ δόντος αὐτοῦ λό-
 γον τῷ Βασιλεῖ, ἐθάρρησεν αὐτῷ πάντα. ὁ δὲ Σαμωνᾶς εἰς-5
 ελθὼν εἰς τὸν βασιλέα εἶπεν αὐτῷ ὅτι δέσποτά μου, θέλω
 σοὶ εἰπεῖν τι ἰδίως, ὅπερ εἰ μὲν εἶπω, ἀποθνήσκω, εἰ δὲ μὴ
 εἶπω, ἀποθνήσκεις σύ. καὶ διεξείπεν πρὸς τὸν βασιλέα πᾶ-
 σαν τὴν τοῦ Βασιλείου ἐπιβουλήν. ἀπιστήσαντος δὲ τοῦ βα-
 σιλέως τοῖς λαληθεῖσιν παρ' αὐτοῦ, καὶ εἰρηκότος "μὴ τίς σοι 10
 ἐπέβαλεν ταῦτα εἰπεῖν μοι, καὶ ἐκ δωροδοκίας τοῦτο ἐποίη-
 σας;" ὁ δὲ εἶπεν "ἀπόστειλον πιστούς, οὓς κελεύεις, ἐν τῷ
 κελλή, δέσποτά μου, καὶ ἵνα εἰσὶν ἐγκεκρυμμένοι, καὶ εἴ τι
 ἂν ἀκούσῃ παρὰ τοῦ Βασιλείου καὶ παρ' ἐμοῦ, γράψωσι
 Β ταῦτα." παρευθὺ δὲ ὁ βασιλεὺς ἀποστέλλει Χριστοφóρον 15
 πρωτοβεστιάριον ἄμα Καλοκύρῳ κοιτωνίτῃ· καὶ εἰσελθόντες
 ἐκρύβησαν ἐν τῷ κελλή αὐτοῦ. Βασίλειος οὖν δελεασθεὶς
 καὶ λαβὼν λόγον ἔνορκον παρὰ Σαμωνᾶ εἰς τὸ προσευχάδιον
 αὐτοῦ ἔξεῖπεν αὐτῷ πάντα τὰ τῆς βουλῆς καὶ τοὺς συμβου-
 λευόμενους. ἀριστῶντων δὲ αὐτῶν κατελθόντες Χριστοφóρος 20
 καὶ Καλοκύρις ἀνέγνωσαν πάντα τῷ βασιλεῖ. καὶ παρευθὺ
 μὲν προσκαλεσάμενος Βασίλειον δέδωκεν μιλιαρῖσια χιλιάδας
 εἴκοσι ὡς δῆθεν ψυχικὰ τῆς αὐτοῦ θείας ζωῆς ὄρισθέντα,

23. πδ Anonymus

nae vero mentem confidenter exposuit. "defuncta nunc Zoe, mater-
 tera nostra, uxorem aliam imperator sibi copulaturus est nosque
 omnes deleturus. sed pollicere secretum, ut quae modo deliberantur
 fidenter aperiam." eo Basilio secreti fidem promittente animatus ille
 mentem exposuit. Samonas ad imperatorem ingressus dixit ei "cupe-
 rem, domine mi, aliquid secreto enuntiare, quod si edixerō, mors me
 certa manet, si tacuero, tibi moriendum." confestimque Basilii con-
 iurationem omnem enarravit. imperatori autem narratis fidem haud
 adhibenti, imo dicenti "num quis ea mihi edicere suggestit, et mer-
 cedis spe fecisti?" dixit ille "mitte, domine, quos placuerit tibi
 fideles in cubiculum, ut occultati, quod a Basilio et a me percepe-
 rint, cuncta describant." confestim imperator Christophorum proto-
 vestiarium cum Calocyro cubiculario misit; et ingressi in eius deli-
 tuerunt cubiculo. Basilius itaque iam inescatus, accepta iuramenti
 fide a Samona ad eius oratorium, consilium ei suum et consilii parti-
 cipes aperuit. illis prandentibus Christophorus et Calocyres digressi
 cuncta imperatori perlegerunt; et confestim Basilio ad se advocato
 miliariorum milia viginti, eleemosynarum nomine in matererae

καὶ ἀπέστειλεν ἐν Μακεδονίᾳ· καὶ τὸν μὲν Βασίλειον οὕτω
 τῆς πόλεως ἐξήγαγεν, τοὺς δὲ λοιποὺς τοὺς τῆς αὐτοῦ βουλήs
 μετεσχηκότας, Πάρδον μὲν δρουγγάριον τῆς βίγλας ἀποστέλ-
 λει πρὸς τὸν Στυπιάτην, δῆθεν ἀγαγεῖν αὐτόν, προμηνυθέν- C
 5τος ἐκείνου διὰ βασιλικῷ πιττακίῳ αὐτὸν δεσμησάι. προ-
 φασισάμενος δὲ ὁ βασιλεὺς ἀπελθεῖν καὶ δειπνήσαι εἰς τὸν
 ἅγιον Λάζαρον εἰς τὸ καταβάσιον τοῦ τζυκανιστηρίου ἔστη- 79
 σεν Ἰωάννην Γαριδᾶν μετὰ τῶν λοιπῶν τῆς ἐταιρίας ἐν τῷ
 κουβουκλειῷ· καὶ ἐν τῷ κατέρχεσθαι τὸν βασιλέα κρατή- 80
 10σαντα μετὰ Ἰωάννου Νικόλαον ἐταιριάρχην ἐξήγαγεν τῆς πό-
 λεως. ἀγαγὼν δὲ ἐκ Μακεδονίας Βασίλειον καὶ ἀνακρίνας
 καὶ τύψας, καὶ τὰς τρίχας αὐτοῦ κατακαύσας, καὶ ἐν τῇ μέ-
 σῃ θριαμβεύσας, ἐξώρισεν ἐν Ἀθήναις, καὶ κακῶς ἐκεῖσε τε-
 τελευτήκεν. ὡσαύτως Νικόλαον ἐταιριάρχην καὶ Στυλιανὸν
 15καὶ Ἰωάννην καὶ τὴν συγγένειαν πᾶσαν Ζαούτζα, τοὺς μὲν D
 ἀπέκειρεν τοὺς δὲ ἐξώρισεν, δημεύσας τὰς οὐσίας αὐτῶν.
 πάντας δὲ μαγίστρον καὶ τοὺς ἐν τέλει προσκαλεσάμενος ὁ
 βασιλεὺς ἀνέγνω κατενώπιον αὐτῶν τὰ μνησθέντα παρὰ Σα-
 μωνᾶ. οἱ δὲ τοῦτον ὑπερεπήνεσαν ὡς τῆς ζωῆs τοῦ βασιλέως
 20προνοοῦμενον, καὶ εἰρήκασιν ἄξιον εἶναι τιμῆs μεγίστης. ὁ
 δὲ παρευθὺ τοῦτον πρωτοσπαθαρίου ἀξίῳ τετίμηκεν.

Ἐτελεύτησεν δὲ Στέφανος ὁ πατριάρχης καὶ ἀντ' αὐτοῦ
 ἐχειροτονήθη Νικόλαος ὁ πατριάρχης, μυστικὸς ὢν τοῦ βα- 81

Zoes animae levamen, velut legata tradidit, et in Macedoniam dimi-
 sit. et Basilium quidem hoc pacto urbe detruxit: reliquos vero con-
 iurationis consortes, Pardum quidem excubiarum drungarium ad Sti-
 piotem quasi eum ad se vocaturum amandavit: is tamen ut eum vin-
 culis coerceret per imperatorias litteras prius monitus fuerat. simu-
 lans etiam imperator foras proficisci et ad S. Lazarum coenaturum,
 ad equillis descensum Ioannem Garidam cum reliquis confoederatis
 detinuit in cubiculo; cumque imperator Ioannem detinens descende-
 ret, Nicolaum hetaeriarcham urbe eduxit. Basilium porro e Macedo-
 nia revocatum et de crimine inquisitum verberibus subiecit, et crini-
 bus eius succensis per mediam urbem tractum Athenas relegavit
 exulem, ubi misere periit. Nicolaum pariter hetaeriarcham et Styli-
 anum et Ioannem et Zautzae genus omne hos quidem detondit, alios
 publicatis eorum facultatibus in exilium expulit. magistris vero cun-
 ctisque in dignitate positis ab imperatore advocatis, quae a Samona
 significata fuerant, cuncta perelecta sunt. illi virum velut imperato-
 ris vitae providentem maximisque honoribus dignum pronuntiarunt:
 quare protospatharii dignitate confestim honoratur.

Mortuus est autem Stephanus patriarcha, et in eius locum Nico-

σιλέως. παρελήφθη δὲ τὸ κάστρον ἢ Δημητριάς ἐν τῷ θέ-
 ματι τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ Δαμιανοῦ τοῦ Ἀγαρηνοῦ. Λέων δὲ
 P. 481 ὁ βασιλεὺς στέφει Ἄνναν θυγατέρα Ζωῆς τῆς ἀπὸ τοῦ Ζαού-
 ζῆ, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ποιεῖν τὰ ἐκ τύπου κλητώρια μὴ
 οὐσης Ἀγούστης. ἠγάγετο δὲ ὁ βασιλεὺς κόρην ἐκ τοῦ θέ-
 ματος Ὀψικίου ὠραιοτάτην πάνυ, ὀνόματι Εὐδοκίαν, στέφας
 καὶ ἀναγορεύσας καὶ γήμας αὐτήν· ἔξ ἧς παιδοποιήσας ἄρ-
 ρενα παῖδα, ἐφ' ᾗ τετελεύτηκεν καὶ αὐτὴ καὶ τὸ γεννηθέν.

Ἐξωνήσατο δὲ ὁ βασιλεὺς οἰκήματα πλησίον τῶν ἁγίων
 ἀποστόλων, καὶ ἔκτισεν ἐκκλησίαν περικαλλῆ ἐπ' ὀνόματι τῆς 10
 προτέρας αὐτοῦ γυναικὸς τῆς ἁγίας Θεοφανοῦς. ὡσαύτως
 ἔκτισεν εἰς τοὺς λεγομένους τόπους τὸν ἅγιον Λάζαρον, κα-
 Βτασκευάσας μονὴν ἀνδρείαν εὐνούχων, ἔνθα καὶ τοῦ ἁγίου
 82 Λαζάρου σῶμα καὶ Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς ἀνακομίσας
 ἀπέθετο, ποιήσας καὶ τὰ ἐγκαίνια τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας. ἀγο- 15
 λουμένοι δὲ τοῦ στόλου εἰς τὰ κτίσματα τῶν τοιούτων ἐκκλη-
 σιῶν παρελήφθη ἐν Σικελίᾳ τὸ Ταυρομένιν ὑπὸ τῶν Ἄφρων,
 τῇ ἀμελείᾳ, μᾶλλον δὲ προδοσίᾳ Εὐσταθίου δρουγγαρίου τῶν
 πλωτῶμον, καὶ Καραμάλου ἐκεῖνος ὄντος καὶ Μιχαῆλ τοῦ Χα-
 ράκτου, γενομένης πολλῆς σφαγῆς τῶν Ῥωμαίων. ἀνελθόν- 20
 των δὲ αὐτῶν ἐν τῇ πόλει παρὰ τε τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ
 πατριάρχου, ἐλεγχθέντων παρὰ Μιχαῆλ τοῦ Χαράκτου ὡς
 C προδοτῶν, κατεκρίθησαν θανάτῳ· παρακληθέντος δὲ τοῦ βα-

laus imperatoris mysticus proventus. Demetrias autem oppidum ad
 Graeciae thema spectans a Damiano Agareno captum est. imperator
 Leo Annam Zoes, quae Zautzae fuit, filiam imperii corona redimivit,
 quod deficiente Augusta instituta ex more convivia celebrare non
 posset. imperator idem ducta e themate Opsicii venustissima puella
 nomine Eudocia, Augustam coronavit et imperatricem uxoremque re-
 nuntiavit: ea ex puero masculino suscepto mater, et qui genitus fuit
 puer, pariter obierunt.

Emit autem imperator sanctorum apostolorum templo vicinas
 aedes, in quibus prioris suae coniugis S. Theophanus sumptuo-
 sam ecclesiam construxit. ad Topos pariter S. Lazaro dicatam aed-
 ificavit, et virile eunuchorum monasterium esse disposuit; ad quod
 S. Lazari et Mariae Magdalenae translatum corpus deposuit, eius-
 dem ecclesiae celebrata dedicatione. classe vero in ecclesiarum
 huiusmodi aedificiis occupata, Tauromenium Siciliae civitas ab Afris
 capta est, socordia, verius dicam proditione, Eustathii classis drungar-
 rii et Caramali, nec non Michaelis Characti ibidem reperitum, quam-
 plurimis Romanorum ea in clade caesis. reversi in urbem ab impe-
 ratore et patriarcha, postquam a Michaele Characto proditionis con-

σιλέως παρὰ Νικολάου τοῦ πατριάρχου τὸν θάνατον συνεχωρήθησαν, τυφθέντες δὲ μόνον καὶ δημευθέντες καὶ ἀποκαρέντες μοναχοί, ὁ μὲν Καράμαλος εἰς τὰ Πικριδίου, ὁ δὲ Εὐστάθιος εἰς τὴν μονὴν τῶν Στουδίου. παρελήφθη δὲ καὶ 5 ἢ Ἀήμιος ἢ νῆσος ὑπὸ τῶν Ἀγαρηῶν ἰαχμαλωσίαν πολλὴν πεποιηκότων.

Ἐν τῇ προελεύσει δὲ τῆς μεσοπεντηκοστῆς τοῦ βασιλέως 83 Λέοντος ἀπελθόντος εἰς τὸν ἅγιον Μωκίον καὶ εἰσοδεύοντος, ὅτε ἦλθεν πλησίον τῆς σολέας, ἐξελθὼν τις ἐκ τοῦ ἄμβωνος 10 δέδωκεν αὐτὸν κατὰ κεφαλῆς μετὰ ῥάβδου ἰσχυρᾶς καὶ παχείας. καὶ εἰ μὴ ἦ φορὸν τῆς ῥάβδου εἰς πολυκάνδηλον ἐμποδισθεῖσα διεχωνώθη, παρενθὺ ἂν τοῦτον ἀπήλλαξεν. τοῦ D δὲ αἵματος σφοδρῶς καταρρέοντος ἐκ τῆς τοῦ βασιλέως κεφαλῆς, ταραχὴ τε καὶ φυγὴ τῶν ἀρχόντων γέγονεν καὶ πολλοὶ ἐν ταύτῃ ἀπώλοντο. ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀλέξανδρος προεφασίστατο νοσηλεύεσθαι, καὶ οὐ κατήλθεν ἐν τῇ εἰσόδῳ, ὡς 15 ἐκ τούτου ὑποπιον αὐτὸν γενέσθαι τὴν τοιαύτην ἐπιβουλήν αὐτὸν κατασκευάσαι. οὔτε ὁ Σαμωνᾶς παρῆν ἐκεῖ, ἀλλ' ἦν ἀπελθὼν ἀγαγεῖν Ζωὴν ἐν τῷ παλατίῳ. κρατηθέντος δὲ τοῦ δόν- 20 τοις τὸν βασιλέα, καὶ ἐξετασθέντος, καὶ πολλὰς βασάνους καὶ τιμωρίας ὑπομεμενηκότος ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, ἐπεὶ μηδένα καθωμολόγει, τέλος ἐκκοπεῖς αὐτοῦ χεῖρας καὶ πόδας ἐκάη ἐν τῇ τοῦ ἱππικῷ σφενδόνη· καὶ ἔκτοτε ἐξεκόπη ἢ τοιαύτη P. 482

victi erant, morte condemnati sunt: patriarcha vero Nicolao apud imperatorem interpellante mors condonata, verberibusque solummodo subiecti, bonis eorum publicatis, inter monachos detrusi sunt, Carimalus in Picridii, Eustathius autem in Studii monasteria. Lemnus etiam insula ab Agarenis, pluribus ex ea captivis asportatis, occupata est.

Pentecostes vero magnae solemnibus imperatore Leone ad S. Mocium, aula comitante, progresso, et ad altare ingressum celebrante, iamque soleae proximo, egressus quidam ex ambone fustem robustum et pinguem in eius caput impexit, ac nisi fustis impetus obvulo multifido candelabro retardatus et impeditus fuisset, eum statim de medio tulisset. sanguine autem ex imperatoris capite largiter fluente, tumultus et procerum fuga exorta est, plurimique in ea perierunt. Alexander autem eius frater ingressum celebraturus non advenit, morbum praetexens; ex quo insidiarum huiusmodi auctorem eum extitisse suspicio nata est. Samonas pariter aberat: imo Zoem in palatium conducturus discesserat. apprehensus igitur qui percusserat imperatorem, et examinatus, poenas plurimas et tormenta in dies ali-

προέλευσις. μετὰ δέ τινα καιρὸν ἀνῆλθεν Μάρκος ὁ φιλοσοφώτατος, οἰκονόμος τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας ὢν, ὃς ἦν ἀναπληρωσας τοῦ μεγάλου σαββάτου τετραπόδιον τοῦ κυρίου Κοσμά· καὶ ἐν τῇ τραπέζῃ τῷ βασιλεὶ συνεστιώμενος ἐξελιπάρει τὸν
84 βασιλέα μὴ ἐκκοπῆναι τὴν ἑορτήν. τοῦ δὲ βασιλέως ἀπαναι-
νομένου ἔφη ὁ Μάρκος ὅτι 'προγεγραμμένον ἦν παρὰ τοῦ προφήτου Δαβὶδ τοῦ παθεῖν σε τοῦτο, ᾧ δέσποτα. προεφί-
τευσεν εἰπὼν ὅσα ἐπονηρεῦθῃ ὁ ἐχθρὸς ἐν τῷ ἀγίῳ σου, καὶ
B ἐνεκαυχῆσαντο οἱ μισοῦντές σε ἐν μέσῳ τῆς ἑορτῆς· καὶ δεῖ
σε ἀπὸ τοῦ νῦν, ᾧ δέσποτα, κρατῆσαι τὴν βασιλείαν ἔτη δέ-10
κα. ὁ δὲ καὶ γέγονεν· τῇ γὰρ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐν ἧ καὶ ἔλα-
βεν, ἐν ταύτῃ τελευτᾷ.

Ἦν δὲ Ζωὴ ἡ τετάρτη γυνὴ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ παλα-
85 τῖῳ μετὰ τοῦ βασιλέως ἄστεπτος. τοῦ δὲ βασιλέως πρόκει-
σον ποιησαμένου εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν Βωτίου πρὸς τὸ ἔγκαι-15
νίσαι τὴν μονὴν Χριστοφόρου πρωτοβεστιαρίου αὐτοῦ ἦλθεν
ἀγγελία ὡς ὅτι ὁ στόλος τῶν Ἀγαρηῶν ἅμα τῷ Τριπολίτῃ
ἀνέρχονται κατὰ Κωνσταντινούπολιν. ἀποστέλλει οὖν ὁ βα-
C σιλὺς Εὐστάθιον δρουγγάριον τῶν πλωϊμῶν μετὰ παντὸς
τοῦ στόλου καὶ τῶν στρατηγῶν κατὰ τοῦ Τριπολίτου· οἱ μὲν 20
δύνηθέντες ἀντιπαρατάξασθαι ἀπεστράφησαν κενῶς. ἦλθεν

15. Βουτίου Anonymus, Βοαιτίου Cedrenus

quot prolata sustinuit; et ut nullum coniurationis participem confesus est, manibus et pedibus demum praecisis, ad circi metam combustus est. et ex tunc processus istiusmodi abrogata est solemnitas. aliquo deinde tempore interiecto Marcus, eiusdem ecclesiae sapientissimus oeconomus, qui magni sabbathi tetraodium hymnum a domino Cosma inceptum perfecit, mensae cum imperatore accumbens, ne solemnitatem imminueret rogabat. imperatore renuente ait Marcus "a propheta Davide hoc te, domine, passurum praedictum erat: praenuntiavit etenim *quanta malignatus est inimicus in sancto tuo, et gloriati sunt qui oderunt te in medio solemnitatis.* ex hoc vero temporis momento annos adhuc decem te, domine, imperium tenere necesse est." quod ita contigit: eo namque die quo plagam accepit, eodem pariter obiit.

Zoe vero, quarta imperatoris coniux, in palatio nondum imperii corona redimita debebat. imperatore ad Botii portum, ut monasterii a Christophoro protovestiaro constructi dedicationem celebraret, solemnem processum et comitatum ducente, Agarenorum classem una cum Tripolita adversus Cpolim accedere nuntius significavit: quare classis drungarium Eustathium cum navalibus copiis ducibusque imperator amandat, qui cum vires adversas opponere non valuisent, iufecta re domum redierunt. praecesserat ipse Eustathius redux, et

δὲ ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ εἰσῆλθεν μέχρι Πιραίων. τοῦτο
μαθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν μεγάλῃ ἀθυμίᾳ γέγονεν, καὶ ἀποστέλλει
Ἰμέριον πρωτασηκρήτιν κεφαλὴν τοῦ στόλου κατὰ τοῦ
Τριπολίτου, μὴ τολμώντων μηδ' ὄλωσ πλησιάσαι τῷ στόλῳ
5 τῶν Ἀγαρηῶν. τοῖς δὲ τοῦ Θεοῦ κρίμασιν ἀπεστράφη ὁ
αὐτὸς Λέων Τριπολίτης, καὶ ἀπῆλθεν ἐν Θεσσαλονίκῃ, καὶ
ταύτην ἐπολιόρκησεν καὶ παρέλαβεν ἅμα τῷ στρατηγῷ αὐτοῦ
Λέοντι τῷ Χατζιλικίῳ, καὶ ποιήσας πολλὴν σφαγὴν καὶ αἰ-
χμαλωσίαν. Ῥοδοφύλις δὲ τις κουβικουλάριος ἦν ἀποσταλείς
10 ἐν Σικελίᾳ διὰ χρεῖαν τινα, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ χρυσοῦν λί-
τρας ἑκατόν. νοσήσας δὲ κατὰ τύχην ἐν τῇ ὁδῷ εἰσῆλθεν ἐν
Θεσσαλονίκῃ πρὸς τὸ λούσασθαι καὶ ἀνακτήσασθαι ἑαυτόν,
καὶ ἐκρατήθη παρὰ Λέοντος. διερχόμενος Συμεῶν πρωτα-
σηκρήτις, ὁ μετὰ ταῦτα γεγωνὸς πατριῆος καὶ πρωτυσηκρή-
15 τις, ἀνελάβετο τὸ τε χρυσοῖον καὶ τὰ δῶρα, ἅπερ εἶασεν Ῥο-
δοφύλης ἐν τῇ ὁδῷ καὶ πολλὰ βασανισθεῖς ἐτελεύτησεν. τοῦ
δὲ Τριπολίτου βουλομένου τὴν πόλιν καταστρέψαι μαθὼν Συ-
μεῶν δηλοῦ αὐτὸν λαβεῖν χρυσοῖον καὶ ταύτην εἶσαι. ὃν καὶ
πέισας, καὶ λαβὼν λόγον συνεφώνησεν δοῦναι χρυσοῖον τῷ Τρι-
20 πολίτῃ τοῦ τὴν πόλιν εἶσαι. ὃ δὲ καὶ γέγονεν.

Σαμωνᾶς δὲ προφασισάμενος ἐπὶ τὴν μονὴν αὐτοῦ τὰ P. 483

1. ὀπισθεν Anonymus cum Cedreno 13. post Λέοντος Com-
besisius illa ponit quae paulo infra sequuntur, καὶ πολλὰ βασανισθεῖς ἐτελεύτησεν

ad Paraeum iam penetraverat. quo cognito imperator magno ma-
rore affectus Himerium a secretis praecipuum classis ducem adversus
Tripolitam delegat: sed neque ipse ad Agarenorum classem accedere
ausus est. secreto vero dei iudicio Leo Tripolita faciem vertit, et
Thessalonicam versus abiit, obsessamque una cum civitatis duca Leone
Chatzilicio, plurima strage edita captivisque abductis, in potestatem
accepit. Rodophyles autem quidam cubicularius ob necessitatem quam-
piam delatis secum auri libris centum in Siciliam missus fuerat: per
viam vero fortuita aegritudine correptus balnearum commoditate usu-
rus et vires recepturus Thessalonicam diverterat; qui etiam a Leone
captus est. porro Simeon secretariorum princeps, qui deinde patri-
cius et una a secretis primus extitit, iter agens praedictum aurum
et munera per viam a Rodophyle relictis penes se receperat: hic
postmodum multis tormentis examinatus vitam finivit. Tripolitae
vero Thessalonicensem urbem evertere cogitanti significat Simeon ut
aurum accipiat et urbem liberet. eo persuaso, et fide data, de auro
Tripolitae dando deque urbe servanda convenit; quod ita praesti-
tum est.

Samonas autem monasterii, cui nomen Spira, ad Damatrym ex-

Σπείρα ἐξελθεῖν τὴν ἐν τῷ Λαματρῷ οὖσαν, φυγῇ ἐχρήσατο ἅμα χρήμασι καὶ ἵπποις αὐτοῦ, τοὺς ἵππους τοὺς δημοσίους ἀγκυλοκοπῶν. τοῦτο μαθὼν ὁ βασιλεὺς ἀποστέλλει ὀπίσθεν αὐτοῦ Βασίλειον ἑταιριάρχην τὸν Καματερόν καὶ Γεώργιον τὸν Κρινίτην, τοῦ καταλαβεῖν αὐτόν. τοῦ δὲ Σαμωνᾶ τὸν 5
 ἄλυν βουλομένου διαπεραῖσαι κατέλαβεν αὐτόν. Νικηφόρος δρουγγάγιος ὁ λεγόμενος Καμινῦς, οὐκ ἔων αὐτὸν διαπεραῖσαι. ἐπεὶ δὲ ὁ Σαμωνᾶς πολλὰ ὑπισχνεῖτο καὶ οὐκ ἔπειθεν, προσέφυγεν εἰς τὸ Σιριχὰ εἰς τὸν τίμιον σταυρόν, προφασισάμενος ὡς διὰ πίστιν τοῦ σταυροῦ ἐληλύθει. καταλαβάν 10
 οὖν Κωνσταντῖνος ὁ τοῦ Δουκός, καὶ τοῦτον ἀναλαβόμενος, ὑπέστρεψεν ἐν τῇ πόλει. προσέταξεν δὲ ὁ βασιλεὺς αὐτὸν μὲν φυλάττεσθαι ἐν τῇ οἰκίᾳ Βάρδα τοῦ Καίσαρος, ἡρώτησεν δὲ Κωνσταντῖνον τοῦ Δουκός περὶ αὐτοῦ. καὶ μαθὼν πῶς ἀληθῶς ἐν Συρίᾳ ἔφυγεν, παρηγγύησεν τῷ Δουκί μὴ 15
 εἰπεῖν τοῦτο ἐνώπιον τῆς συγκλήτου, ὅτε παρ' αὐτοῦ ἐρωτηθῆ, ἀλλ' ὅτι δι' εὐχὴν ἀπῆλθεν ἐν τῷ Σιριχώ. ἤθελεν γὰρ ὁ βασιλεὺς ἀποσυννοπισθῆναι αὐτῷ. προσκαλεσάμενος οὖν Κωνσταντῖνον τοῦ Δουκός ἔμπροσθεν τῶν ἐν τέλει ἔφη "οὐ- 20
 C τως ἔχεις θεὸν καὶ τὴν κεφαλὴν μου. ἔφυγεν ὁ Σαμωνᾶς, ἢ οὐχί;" ὁ δὲ ὡς εἶπεν πρότερον τῷ βασιλεὶ μὴ ὀρκισθῆναι καὶ τὸ κελεύομενον εἰπεῖν, ἀκούσας τοὺς ὄρκους ἐξείπεν ἐνώπιον πάντων ὅτι εἰς Συρίαν ἔφυγεν. μετ' ὀργῆς δὲ τοῦ βασιλέως

strucli visitandi praetextu, divitiis et equis propriis secum abductis, fuga usus est, et equis publicis omnibus poplitum nervos succidit. eo cognito imperator Basilium Camaterum hetaeriarchem et Georgium Crinitem fugientem insecuturos et apprehensuros misit. Samonam vero Alym fluvium traicere paratum Nicephorus drungarius nomine Caminae deprehendit nec transmeare permisit. Samonas multa licet pollicitus, eum virum movere non posset, ad pretiosam Sirichorum cruce[m] confugit, fidei, quam ad ipsam habebat, gratia se venisse simulans. his ita gestis Constantinus Ducis filius advenit, et eum secum in urbem reduxit; quem imperator in Bardae Caesaris aede custodiri iussit. porro Constantinum Ducis filium de eo interrogavit; agnitioque eius vero in Syriam recessu, ne hoc coram senatu enuntiaret, si quandoque interrogaretur, commendavit; ac tantum orationis ergo ad Siricha faciendae discessisse affirmaret. cupiebat enim imperator hominem sibi reconciliare. Constantinum itaque coram proceribus advocans ait "ita deum capitisque mei salutem diligas: fugit Samonas an non?" ille vero, ut prius, imperatorem, ne adiuraretur, rogaverat et quae iubebatur promiserat exequi, iuramenti vi compulsus coram omnibus enuntiavit "in Syriam vere fugiebat."

τοῦτον ἀποπεμφαμένον ἐποίησε Σαμωνᾶς μῆνας τέσσαρας ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Βάρδα, ἀπεσυνόψισεν δὲ ἐν τῇ αὐτοκρατορίᾳ⁸⁶ τοῦ βασιλέως. ἐφάνη δὲ τότε καὶ ὁ κομήτης ἀστὴρ τὰς ἀκτίνας ἐπὶ ἀνατολὴν πέμπων καὶ φαινόμενος ἐν ἡμέραις καὶ 5 ἑνὶ τεσσαράκοντα.

Ἐγέννησεν Λέων υἱὸν Κωνσταντῖνον ἀπὸ Ζωῆς τῆς τεταρτης αὐτοῦ γαμετῆς. ἐβαπτίσθη δὲ τὰ ἅγια φῶτα ὑπὸ Νικολάου πατριάρχου ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ δεξαμῆων αὐτὸν Ἄλεξάνδρου βασιλέως καὶ Σαμωνᾶς πατρίκιος καὶ τῶν ἐν 10 τέλει πάντων. γέγονε δὲ τὸν βασιλέα εὐλογηθῆναι μετὰ Ζωῆς μετὰ τὴν ἑορτὴν παρὰ Θωμᾶ πρεσβυτέρου, ὃς καθηρέθη ἀνηγόρευσε δὲ τὴν αὐτὴν Ζωὴν εἰς Ἀγούστιαν. καὶ διὰ τοῦτο τὸν βασιλέα ὁ πατριάρχης εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐκώλυσεν εἰσερχεσθαι. ὅθεν διήρχετο ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ μέρους μέχρι 15 τοῦ μετατορικίου, μηδ' ὄλως εἰς τὰ κατὰ συνήθειαν διερχόμενος. προεβλήθη δὲ Σαμωνᾶς παρακοιμώμενος διὰ τὸ εἶναι τῷ βασιλεὶ συνεργὸς πρὸς πῦσαν παρανομίαν καὶ κακίαν, καὶ κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἤρξατο μελετᾶν. προσκαλεσάμενοι γὰρ Νικόλαον πατριάρχην Φεβρουαρίου πρώτῃ, καὶ πολλὰ λιπα- P. 484
20 ρήσαντες δεχθῆναι, ἐπεὶ πείσαι οὐκ ἠδυνήθησαν, ἀπὸ τοῦ κλητορίου διὰ τοῦ Βουκολέοντος ἐν πλοίῳ μικρῷ ἐμβιβάσαντες διεπέρασαν ἐν τῇ Ἱερείᾳ, ἀφ' ἧς πεζῇ μέχρι Γαλακρῆνων

eoque tunc cum furore ab imperatore retro amandato, Samonas in Bardae domo menses quattuor peregit, et annuo die quo imperator potestatem accepit redeunte reconciliatus est. tunc apparuit cometes radios versus Orientem eiacularans, et dies noctesque quadraginta conspicuus permansit.

E Zoe vero quarta coniuge Constantinum filium Leo suscepit, qui luminum festo a Nicolao patriarcha in magna ecclesia, suscipientibus puerum e fonte Alexandro imperatore, Samona patricio et presbyteris cunctis baptizatus est. contigit autem imperatorem cum Zoe festo istiusmodi celebrato, benedictionem nuptialem a Thoma presbytero suscipere, qui eam ob rem officio depositus est. eandem vero Zoem Augustam declaravit imperator, quem eapropter ecclesiae liminibus patriarcha prohibuit, ut exinde pariter dextera ecclesiae parte, via consueta penitus relicta, ad Mitatoricium usque pertransiret. Samonas deinde accubitor provectus est, quod ad omne facinus et pravitatem imperatori manum praeberet auxiliarem; et adversus ecclesiam coeperunt meditari. vocatum quippe ad se Nicolaum patriarcham Februarii die primo precibus instabant ut in ecclesiam reciperentur: ut vero flectere non potuerunt, a convivio publico, ad quod vocatus fuerat, eiectum et per Bucoleonem ductum lintrique imposi-

87 μόλις ἀπήει, γήρνος ἐπικειμένης πολλῆς. χειροτονεῖσθαι δὲ
 ἀντ' αὐτοῦ Εὐθύμιος σύγκελλος, ἀνὴρ ἱεροπραπής, ἐγκρατής
 τε καὶ εὐλαβῆς πάνν· ὃν φασὶ καταδέξασθαι τοῦτο ἀποκα-
 λύψεως θείας, ὡς τοῦ βασιλέως βουλευομένου αἵρεσιν καὶ
 88 νόμον ἐκθεῖναι τοῦ ἔχειν ἄνδρα τρεῖς γυναῖκας ἢ τέσσαρας, 5
 πολλῶν εἰς τοῦτο λογιωτάτων ἀνδρῶν συνεργούντων αὐτόν.

B Ἰουνίῳ δὲ μηνὶ προσεκληθῆθαι Λέων ὁ βασιλεὺς παρὰ Κων-
 σταντίνου τοῦ Λιβός ἐν τῇ μονῇ αὐτοῦ τῇ οὔσῃ ἐν τῷ Μερ-
 δοσαγάρῃ τοῦ τε ποιῆσαι τὰ ἐγκαίνια καὶ ἀριστήσασθαι. καὶ
 γέγονεν ἄνεμος ὁ λεγόμενος Λίψ, ἕως τρίτου σφοδρῶς φουρή- 10
 σας, συσσεύσας τε καὶ δονήσας οἰκήματα καὶ ἐκκλησίας, ὥστε
 πάντα φεῦγειν ἐν ὀπαιθμοῖς τόποις, λέγοντας συντέλειαν κο-
 σμικὴν εἶναι, εἰ μὴ ἡ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπία δι' ὄμβρων
 ἔπασσεν τὴν τοιαύτην θραυσίν.

Προεβάλετο δὲ ὁ βασιλεὺς Ἰμερίον λογοθέτην τοῦ δρόμον 15
 κεφαλῆν πάντων τῶν πλωτῶν, ἐξελεύσας τοῦ στόλου τῶν
 Ἀγαρηνῶν κατὰ Ῥωμαίων. ἐδέξατο δὲ καὶ Ἀνδρόνικος ὁ
 C δουξ διὰ κελεύσεως συνελθεῖν Ἰμερίῳ λογοθέτῃ ἐν τοῖς πλοῖ-
 οῖς καὶ καταπολεμῆσαι τοὺς Ἀγαρηνοὺς. ὁ δὲ Σαμωνῆς ἦν
 ἀδιάλλακτος ἐχθρὸς τοῦ Ἀνδρονίκου, καὶ πολλὰ κατ' αὐτοῦ 20
 διηνεκῶς συνεσκεύαζεν, καὶ ἐμμηχανᾶτο κακῶσαι τὸν Ἀνδρόνι-
 κὸν παντὶ τρόπῳ καὶ πάσῃ σπουδῇ διαμμηχανώμενος ἀπὸ τῆς
 αὐτοῦ φυγῆς. ὑπέβαλε δὲ τινα γράψαι τῷ Ἀνδρονίκῳ κρύφα

tum in Hieriam traicerunt, e qua pedes ad Galacrenos usque nive
 multa delibutus pervenit. in eius locum Euthymius syncellus, vir
 gravis et temperatissimus, suffectus est; quem dicunt divina reve-
 latione id muneris suscepisse. volebat enim imperator haeresim et
 legem ponere, qua virum tres quattuorve uxores ducere liceret, plu-
 ribus doctissimis viris ad id opem conferentibus.

Iunij autem mense imperator Leo a Constantino Libe in mona-
 sterium ad Merdosagarem positum, ut eius dedicationem celebraret
 et adesset convivio, vocatus est. posthaec ventus nomine Africus
 per dies tres invaluit vehementissime spirans, concutiens et evertens
 domos, adeo ut omnes ad loca subdivalia fugerent et mundi finem
 adventasse cogitarent, nisi deus sua in homines benignitate concus-
 sionem huiusmodi placandam iussisset.

Imperator autem Himerium, cursus publici logothetam, classis
 totius caput instituit. Agarenorum vero navali exercitu adversus Ro-
 manos moto, Andronicus dux ut se in navibus Himerio logothetae
 adiungeret et Agarenos oppugnaret iussus est. quo tempore Samo-
 nas in Andronicum implacatus perseverabat, multaque adversus eum
 comminiscabatur, et omnibus modis omnique studio Andronico mole-

- “μὴ ἐπέλθῃς εἰς τὰ καράβια, καὶ κρατηθῆς παρὰ Ἱμερίου. ὁ γὰρ Σαμωνῦς ὑπέσθηκε τῷ βασιλεῖ τοῦ κρατηθῆναι σε καὶ τυφλωθῆναι παρ’ αὐτοῦ.” πολλὰ δὲ προτρεπομένου Ἱμερίου Ἀνδρόνικον εἰσελθεῖν ἐν τοῖς πλοίοις μετὰ τῶν Ἀγαρηῶν⁸⁹
⁵ ἐπικειμένων. Ἱμέριος δὲ μόνος ἐν ἡμέρᾳ τοῦ ἁγίου Θωμᾶ συμβαλὼν πόλεμον μετὰ τῶν Ἀγαρηῶν μεγάλην νίκην εἰργάσατο. τοῦτο μαθὼν Ἀνδρόνικος ἀπογνοὺς ἅμα συγγενέσιν^D αὐτοῦ ἀπελθὼν ἐκράτησεν κάστρον τὴν Κάββαλαν, εἰς τελείαν ἀποστασίαν ἔλθων, ὡς εἰπεῖν καὶ Σαμωνᾶν πρὸς τὸν βασιλέα
¹⁰ “οὐκ ἔλεγον, ὦ δέσποτα, ἀντάρτην εἶναι σου τὸν Δούκα;” παρευθὺ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Γρηγορᾶν δομέστικον τῶν σχολῶν, τὸν λεγόμενον Ἰβηρίτζην, συμπενθερὸν ὄντα Ἀνδρόνικου, καταπολεμῆσαι αὐτόν. μαθὼν δὲ τοῦτο Ἀνδρόνικος, καὶ ὡς ὁ πατριάρχης Νικόλαος τῆς ἐκκλησίας ἐξέωσθη, προσ-^{P. 485}
¹⁵ ἔφηνεν τοῖς Ἀγαρηνοῖς ἅμα τοῖς συγγενέσι καὶ τέκνοις καὶ τοῖς φίλοις, ἐξεληλυθόσι τότε κατὰ Ῥωμαίων. καὶ ὑπέδεχθη παρὰ τῷ ἀμερουμνῇ μεγαλοπρεπῶς. ἔλυπεῖτο δὲ Λέων ὁ βασιλεὺς διὰ τὸν Ἀνδρόνικον, καὶ πολλάκις ἐβουλεύετο ἀποστεῖλαι αὐτὸν λόγον ἐνυπόγραφον, ὃ καὶ Θεόφιλος διὰ τὸν
²⁰ Μανουὴλ ἐποίησεν. συνεβουλεύσαντο δὲ τινες τῷ βασιλεῖ φιλοφρονηθῆναι τινα τῶν τοῦ πραιτωρίου Σαρακηνῶν καὶ ἀποσταλῆναι ἐν Συρίᾳ μετὰ λόγου ἐνυπογράφου. τοῦτο δὲ

stiam inferre, ex qua fugam ipse arripuerat, meditabatur. suggestit autem cuidam qui scriberet Andronico secreto “ne naves ingrediaris, ne forte capiaris ab Himerio. Samonas enim suggestit imperatori ut ab eo comprehensus oculos amitteres.” Himerio exinde Audronicum pluribus adhortante ut classis adesset comes et cum Agarenis iam imminentibus decertaret, non admisit. Himerius igitur solus die S. Thomae, iuito cum Agarenis praelio, magnam reportavit victoriam. quo audito in desperationem adductus Andronicus, in extremam defectionem praecipitatus, consanguineis fugam comitantibus, castrum Cabbalam occupavit; ex quo Samonas imperatori improperabat “nonne praedixeram, domine, ducem adversum te rebellionem meditari?” statim ergo misit imperator Gregoram scholarum domesticum, cognomento Hiberitzen, Andronici consocerum, ut eum debellaret. quod cum didicisset Andronicus, et Nicolaum patriarcham ab ecclesia pulsum esse, una cum affinibus et natis et amicis fortunae comitibus ad Agarenos confugit, qui tum adversus Romanos moverant, et magnifice ab amerumne susceptus est. Andronici vero causa tristabatur imperator, et libello subscriptione propria munito ut hominem revocaret, frequenter meditatus fuerat. Theophilus autem per Emanuelelem effecit * * *. consulebant autem quidam imperatori ut Saracenorum prae-

καὶ πεποίηκεν ὁ βασιλεὺς γράφας διὰ κινναβάρεως καὶ ἀπο-
 90 στείλας μετὰ χρυσοβουλλίου ἔνδοθεν φαγίλου βραχέος τράκτου.
 Βῆξελθόντος δὲ τοῦ Σαρακηνοῦ ἀπὸ τοῦ βασιλέως προσκαλεσά-
 μενος Σαμωνᾶς εἶπεν αὐτῷ “οἶδας τί κρατεῖς;” τοῦτο εἰπὼν
 διὰ τὸν κηρόν. “τὴν ἀπώλειαν τῆς Συρίας.” καὶ δούς αὐτῷ⁵
 χρήματα καὶ δῶρα παρήγγειλεν τοῦτο βύλλειν εἰς τὰς χεῖρας
 τοῦ Οὐζήρη. ὁ δὲ ἀπελθὼν τοῦτο πεποίηκεν. ἐκρατήθη δὲ
 Ἄνδρόνικος καὶ ἐδεσμεύθη μετὰ πάντων τῶν συγγενῶν αὐ-
 τοῦ. καὶ μαθὼν ὡς διὰ δόλου τοῦ Σαμωνᾶ ταῦτα αὐτῷ γέ-
 γονεν, ἀναγκασθεὶς ἐμαγάρισεν αὐτὸς τε καὶ οἱ σὺν αὐτῷ.¹⁰
 ἔκτοτε δὲ Κωνσταντῖνος ὁ υἱὸς αὐτοῦ καὶ οἱ λοιποί, εἰδότες
 ὡς ἀδύνατόν ἐστιν Ἄνδρόνικον ἐξελεῖν, βουλῇ αὐτοῦ μετ'
 ε. C οὐ πολὺ μόνοι φηγῆ χρησάμενοι, θανμαστὸν ὄντα, ἐκ μὲν
 Συρίας πρὸς Ῥωμανίαν ἐξῆλθον, καὶ καταπολεμούμενοι κατὰ
 χώρας μόλις ὀλίγοι διεσώθησαν μετὰ Κωνσταντίνου υἱοῦ¹⁵
 αὐτοῦ.

Ἐκ δὲ Τάρσου εἰσηλθὼν ἐν τῇ πόλει περὶ ἀλλαγίον ὃ τε
 Ἄβαλβάκης ὁ γέρον καὶ ὁ τοῦ Σαμωνᾶ πατήρ· καὶ τούτους
 ἐθεάσατο ὁ βασιλεὺς, μετὰ κοσμησεως καὶ τιμῆς καὶ δόξης ἐν τῇ
 Μανανῶρα ὑπέδεξατο. ἐκαλλώπισεν δὲ καὶ τὴν μεγάλην ἐκκλη-²⁰
 σίαν ἐν κόσμῳ πολυτελεῖ, καὶ ὑπέδειξεν ἅπαντα τὰ τίμια
 σκευῆ τοῖς Ἀγαρηνοῖς· ὅπερ ἀνάξιον ἦν βασιλείας καὶ Χρι-

19. ἐδέξατο Comb

torio detentorum aliquem sibi conciliaret, quem postmodum mitteret
 in Syriam cum subscripto venias concessae libello. hunc ergo para-
 vit imperator, rubrisque inscriptis litteris et aurea munitum bulla in-
 tra brevem fusum cereum inclusit. Saracenum vero ab imperatore
 discedentem vocavit Samonas; et dixit ei “nosti quid geras?” illud
 propter cereum insinuavit. “Syriae perniciem tecum defers.” et pe-
 cuniis muneribusque eidem collatis Vizeris manibus reponere suasit.
 digressus ille, quod commendatum fuerat, praestitit. detentus est
 itaque Andronicus, et cum consanguineis omnibus in vincula coniec-
 tus. cumque haec Samonae dolo in se gesta comperisset, necessi-
 tate adactus ipse sociique fidem eivravere. ex illo tempore Constan-
 tinus eius filius et amicorum reliqui Andronicum regredi posse nul-
 latenus licitum scientes, soli fuga usi (quod mirum fuit) ex Syria in
 Romaniam reversi sunt; et per varia loca diversis calamitatibus agi-
 tati, vix pauci cum Constantino eius filio incolumes evaserunt.

E Tarso denique venit in urbem Abalbases senior et Samonae
 pater, de mutandis captivis tractatum habituri. hos imperator in con-
 spectum admisit, et cum humanitate summa, honore et gloria in Ma-
 gnaura excepit. magnam autem ecclesiam sumptuoso decoravit or-

σιανικῆς καταστάσεως, τοῦ θεαθῆναι παρὰ τῶν ἐθνῶν τὰ
 ἅμα σκεύη τοῦ Θεοῦ. ὁ δὲ τοῦ Σαμωνᾶ πατὴρ ἤθελεν συν- D
 εῖναι τῷ βασιλεῖ καὶ τῷ υἱῷ αὐτοῦ καὶ μέναι εἰς Ῥωμα-
 νίαν. ὁ δὲ Σαμωνᾶς παρήνευσεν αὐτῷ, λέγων “κράτει τὴν
 5 πίστιν ἣν ἔχεις· καὶ γὰρ εἰ δυνηθῶ, ἐλεύσομαι πρὸς σε μάλ-
 λον.” τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῆς πεντηκοστῆς στέφει Λέων ὁ βασιλεὺς
 τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον δι’ Εὐθυμίου πατριάρχου.

Δέδωκε δὲ Σαμωνᾶς Κωνσταντῖνον ἄνθρωπον αὐτοῦ,
 καὶ δουλεύσαντα πρότερον Βασιλείῳ μαγίστρῳ καὶ κανικλείῳ,
 10 δουλεύειν Ζωῇ Ἀγούστῃ· ὃς ἠγαπήθη παρὰ τοῦ βασιλέως
 Λέοντος καὶ τῆς Ἀγούστης. διὰ τοῦτο πολλὰ ἐφθόνηι Σαμωνᾶς
 αὐτῷ, καὶ ἐλοιδορεῖ ὡς συνόντα τῇ Ἀγούστῃ. ὅπερ ὁ βασιλεὺς
 ὑπονοήσας ἀπέκειρεν αὐτὸν μοναχὸν ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου P. 486
 Ταρασίου διὰ τοῦ Σαμωνᾶ. μετ’ ὀλίγον δὲ ὤρισεν Σαμωνᾶ
 15 ἀναλαβέσθαι αὐτὸν ἐν τῇ αὐτοῦ μονῇ τὰ Σπείρα, βουλόμενος
 πάλιν ἀναλαβέσθαι αὐτόν. ἀπελθὼν οὖν πρόκεινσον ἐν τῷ
 Δαματρῷ, καὶ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Σαμωνᾶ ἀριστήσας, εἶδεν Κων-
 σταντῖνον, καὶ παρευθὸ ὤρισεν Σαμωνᾶ, καὶ ἐνέδυσεν αὐτὸν
 20 κοσμικά, καὶ ἐκέρασεν τὸν βασιλέα εἰς τὸ κλητόριον, καὶ ὑπέ-
 στρεψεν μετ’ αὐτοῦ ἐν τῷ παλατίῳ. βλέπων οὖν ὁ Σαμωνᾶς
 αὐξανομένην τοῦ βασιλέως ἀγάπην ἐπ’ αὐτόν, βουλευέται
 μετὰ μεγίστου κοιτωνίτου καὶ Μιχαῆλ Σιτηρόδου, καὶ ποι-

natu, omniaque pretiosa vasa Agarenis ostendit, quod indignum im-
 peratoria et Christiana institutione extitit, sacra dei vasa a gentili-
 bus conspici. Samonae vero pater cum imperatore et filio moram
 tenere et in Romania manere expetebat. Samonas autem exhortaba-
 tur, dicens “tene quam habes fidem: si enim potueris in partes tuas
 deficiam.” die porro pentecostes Leo filium suum Constantium, Eu-
 thymii patriarchae ope, imperii corona ornavit.

Ceterum Samonas dedit in ministerium Zoae Augustae Constanti-
 num hominem suum, qui prius Basilio magistro et caniciei praefecto
 ministraverat; qui deinde Leoni imperatori et Augustae carissimus ex-
 titit. qua de causa in hominem Samonas ferebatur invidia, et prob-
 ris insectabatur, quasi cum Augusta consuetudinem haberet. quod
 quidem imperator suspicatus, eiusdem Samonae ope in S. Tarasii mon-
 asterio monachum tonderi iussit. paulo post autem Samonae man-
 davit in monasterium proprium, Spira dictum, eundem recipi, quo
 rursum facilius ad se vocaret. processu igitur ad Damatrim habito,
 et in Samonae monasterio pransurus, vidit Constantinum, confestim-
 que Samonam iussit ut consuetis saeculo vestibus eum indueret: tum
 inter epulas imperatori bibendum propinavit, et cum eo ad palatium
 regressus est. videns autem Samonas auctum imperatoris in eum af-

Β οὔσι χάριτην πολυλοίδωρον κατὰ τοῦ βασιλέως, γράψαντος καὶ συντάξαντος αὐτὸν τοῦ Ῥοδίου νοταρίου ὄντος τοῦ Σαμωνᾶ. ἐλθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, εὔρας αὐτὸν ἐν ᾧ ἤρχετο τόπῳ, εἰς τὸ μεταώριον, καὶ ἤρεν αὐτὸν καὶ ἀναγνοὺς ἐν μεγάλῃ θλίψει ἦν, ζητῶν τὸν τοῦτον ποιήσαντα. γέ-5 γονε δὲ καὶ ἔκλειψις σελήνης, καὶ διωρίσατο ὁ βασιλεὺς τοῖς οὔσι τότε ἀστρονόμοις εἰπεῖν τὸ ἀποτέλεσμα. εἰσερχομένον δὲ πρὸς τὸν βασιλέα φίλου ὄντος τοῦ Σαμωνᾶ Παντολέοντος μητροπολίτου, ἠρώτησεν αὐτὸν Σαμωνᾶς “εἰς τίνα ἐστὶν ἡ κάκωσις;” ἔφη αὐτὸς “εἰς σέ. καὶ ἐὰν διέλθῃς Ἰονίου τὰς 10 Στριγκαίδεκα, ἔκτοτε οὐδὲν πείσῃ κακόν.” τὸν δὲ βασιλέα εἰπόνον εἰς τὸν δεῦτερον ἔχειν κάκωσιν τὴν σελήνην. ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπέλαβεν τοῦτο εἰς Ἀλέξανδρον τὸν αὐτοῦ ἀδελφόν. μετὰ τοῦτο δὲ ἰδίως Τζιρήδων τῷ βασιλεῖ ἐξείπεν “ὁ Σαμωνᾶς τὸ πιττάκιον ἐποίησεν.” καὶ παρευθὺ καταβιβάζει Σα-15 μωνᾶν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀποκείρει μοναχόν, καὶ ἀπάγει εἰς τὴν μονὴν Εὐθυμίου πατριάρχου, καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν λοιδωρηθέντα ἀπήγαγον εἰς τὴν τοῦ Μαρτινάκη μονήν. ἐποίησεν δὲ Κωνσταντῖνον παρακοιμώμενον, καὶ ἔκτισεν αὐτῷ μονήν ἐν Ὀσίαις. καὶ ἀπῆλθον ἅμα Εὐθυμῖον πατριάρχη καὶ 20 ἀνεκαίνισαν ταύτην.

20. Νοσίαις Comb

festum, cum cubiculario praecipuo et Michaelē Steredone consilium iniiit; et una libellum conviciis refertum adversus imperatorem, scribente illum et componente Rhodio Samonae notario, comminiscuntur. imperator in magnam ecclesiam profectus, et eo qua deum precari congneverat sede ad Mitatorium reperto, eundem acceptum magna cum animi angustia perlegit, libri requirens auctorem. contigit autem lunae eclipsis; iussitque astronomos qui tunc aderant effectus eius edicere. Pantaleonem vero Metropolitam, Samonae amicum, ad imperatorem enarrare progressum interrogabat Samonas, in quem recideret eius influxus malignitas. ait ille “in te. praeteritis tamen Iunii diebus tredecim, si evaseris, nihil deinde mali patieris.” imperatori vero renuntiaverunt illi in secundam ab eo personam lunam pravitare sua minari, quod imperator de fratre suo Alexandro suspicabatur. post haec vero Steredon imperatori pravitim enuntiavit “Samonas libellum commentus est.” et confestim Samonam in suam se recipere domum coegit, ibique monachum tondet et in Euthymii patriarchae monasterium abduci iussit; ibique postmodum aliis convictis criminibus in Martinacis monasterium deportatus est. Constantinum autem accubitorem creavit, et in Osiis monasterium de eius nomine condidit; abiitque una cum Euthymio patriarcha, et solemni officio dedicavit.

Ἐκτωβρίῳ δὲ μηνὶ γέγονε πόλεμος ναυτικός Ἱμερίῳ λο-
γοθέτῃ μετὰ Λαμιανοῦ καὶ Λέοντος τῶν Ἀγαρηνοῶν, στρατη-
γοῦ ὄντος Σάμῳ Ῥωμανοῦ τοῦ μετὰ ταῦτα βασιλεύσαντος.
ἠτήθη δὲ Ἱμέριος καὶ μόλις διεσώθη σχεδὸν πάντων ἐκεί-
5 κινδυνευσάντων. ἤρξατο δὲ νοσηλείεσθαι Λέων ὁ βασιλεὺς
κοιλιακῷ νοσήματι, ὥστε μὴ δυνηθῆναι ἐξελθεῖν ἐν τῇ Μα-91
ναύρᾳ τὴν δημηγορίαν διαλαλῆσαι ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν ἡστυεῶν.
γέγονε δὲ καὶ ἐμπρησμός εἰς τὰ κηρουλάρια τῆς μεγάλης ἐκ-
κλησίας, καέντων τῶν χαρτοθεσιῶν πάντων καὶ τῆς σακέλλης. 92
10 Μαΐῳ δὲ ἐνδεκάτῃ τελευτᾷ Λέων ὁ βασιλεὺς προχειρισάμε- P. 487
νος Ἀλέξανδρον τὸν αὐτοῦ ἀδελφόν· ὃν ἰδὼν, ὡς φασί, εἰσ-
ερχόμενον πρὸς αὐτὸν ἔφη "Ἴδε ὁ κακὰς καιρὸς μετὰ τοὺς
τρισκαίδεκα μῆνας," πολλὰ ἐκλιπαρήσας καὶ δεηθεὶς αὐτοῦ
φυλάττειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον.

15

Ἀλέξανδρος.

Ἀλέξανδρος ἐβασίλευσεν ἔτος ἐν ἡμέρας κθ' σὺν Κων-
σταντῖνῳ υἱῷ Λέοντος. ἀποστείλας δὲ ἤγαγεν Νικόλαον ἐκ
Γαλακρινῶν, καταγαγὼν Εὐθύμιον πατριάρχην, καὶ ἐνεθρόνι-93
σεν τὸ δεύτερον αὐτοῦ Νικόλαον. ἐποίησε δὲ σελέντιον καὶ Β
20 σύνοδον Ἀλέξανδρος ἐν τῇ Μαναύρᾳ, ἀγαγὼν Εὐθύμιον ἀπὸ

18. τοῦ πατριαρχείου Anonymus

19. αὐτοῦ] τὸν αὐτὸν idem

Mense porro Octobri Himerio logothetae una cum Damiano et Leone Agarenis, Sami duce Romano, qui postea regnavit, existente, praelium commissum est, quo victus Himerius, cunctisque in summum periculum adductis, vix incolumis evasit. imperator autem Leo gravi morbo iactari coepit, adeo ut in Magnauram orationem ieiuniorum principio habere nequiret. contigit autem incendium in magna ecclesiae cerulariis, quo chartarum thesauri armaria et sacella combusta sunt. Maii tandem die undecimo Leo imperator, cum antea successorem fratrem suum Alexandrum designasset, diem extremum obiit; quem ille, ut aiunt, ad se venientem conspicatus, dicit "cave: post menses tredecim pessimum tempus instat." et impensissime rogavit et obtestatus est ut Constantinum filium suum protegeret.

ALEXANDER.

Imperavit Alexander una cum Constantino Leonis filio annum unum, dies viginti novem. missoque ad Nicolaum ad Galacrenas nuntio Euthymium patriarcham deposuit et Nicolaum secundo restituit. habuit autem Alexander ad Magnauram silentium, et concilium celebravit, atque Euthymium ab Agatho advocavit. sedensque cum Ni-

τῶν Ἀγαθοῦ, καὶ συγκαθίστας ἅμα Νικολαίῳ πατριάρχῃ, ἐποιήσαντο τὴν κατ' αὐτοῦ καθάρσεις, ἀτίμως ἀποτίλλοντες τοῦ ἱεροπρεποῦς καὶ ἀξιαγιάστου ἀνδρὸς τὴν τιμίαν γενειάδα, καὶ ἄλλας τινὰς ὕβρεις καὶ ποινὰς αὐτῷ ἐπιφέροντες. ὡς ἡσύχως καὶ πρῶως ὑπέμεινεν ὁ τίμιος καὶ ἱερὸς ἀνὴρ· ἔνθα καὶ εἰς τὰ Ἀγαθοῦ τελευτήσας κατατίθεται ἐν τῇ αὐτῇ μονῇ, ἐν τῇ πόλει τῶν Ψαμαθίου. ὁ οὖν Ἀλέξανδρος διὰ τὰς ὑπονοίας, ὡς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Λέων ἔτι ζῶν εἶχε κατ' αὐτοῦ, αἰεὶ τοῖς κνηγεσίοις καὶ τοῖς ἔξω παλατίοις ἐσχόλαζεν, μηδὲν βασιλέως ἔργον διαπραπτόμενος, ἀλλὰ διάγων ἐν τρυφαῖς ἀσωτίαις καὶ μέθαις, καὶ περὶ ταῦτα αἰεὶ διακείμενος. ὄθεν παρεσθὺ Ἰαννῆν παπᾶν, τὸν ἐπίκλην Λαζάρην, ῥαίκτωρα πεποίηκεν, ὃς καὶ κακὰ τὸ ζῆν ἀπέρρηξεν μετὰ θάνατον Ἀλεξάνδρου. ὡσαύτως οὖν φασὶν καὶ Γαβριλόπουλον καὶ Βασιλίτζην ἀπὸ τοῦ Σκλαβίνων ἔθρους σφοδρῶς κατεπλούτισεν ἐκ τῶν τοῦ παλατίου χρημάτων. ὡς φασιν δέ, αὐτὸν Βασίλειον καὶ βασιλέα ἠβούλετο ποιῆσαι ὡς ἄπαις αὐτὸς ὢν, καὶ Κωνσταντῖνον υἱὸν Δ Λέοντος εὐνοῦχον ποιῆσαι· ὃ καὶ πολλάκις βουλευθεὶς διεσκεδάσθη παρὰ τῶν ὑπὸ τοῦ Λέοντος εὐεργετηθέντων, ποτὲ μὲν ὡς νῆπιον ὑποβαλόντων, ποτὲ δὲ ὡς ἀσθενούντα. 20

6. τελευτήσας, ἐν τῇ πόλει εἰσαχθεὶς κατατίθεται ἐν τῇ αὐτοῦ μονῇ τῶν Ψ. Comb. ex Anonymo et Cedreno 11. post διακείμενος Anonymus: μονώτατος ἄρξας οὐδὲν γενναῖον καὶ λόγου ἔφεον κατεπράξατο 16. Βασιλίτζην Comb

colao patriarcha eius depositioni vacabat attentius, cum dedecore venerandi et per omnia mirandi viri colendam barbam vellicantes, aliaque opprobria et iniurias inferentes, quas quiete et mansuete honorabilis et sacer vir tolerabat. ex quibus ad Agathi aedes vita suuctus, in proprio monasterio, iuxta Psamathii depositus est. Alexander suspicionibus liber, quas frater Leo adversus ipsum, dum in vivis esset, fovebat, venatibus continuis et per varia palatia discursibus vacabat usquequaque, nihil imperatore dignum meditatus aut executus, sed semper deliciis luxuriae et ebrietatibus indulgens totum se huiusmodi tradiderat. unde protinus Ianem clericum, cognomine Lazarem, rectorem instituit, qui post Alexandri mortem misere vitam abruptit. Gabrielopulum pariter et Basilitzen, Sclavinorum genere ortos, palatii divitiis vehementer auxit, adeo ut nulla prole suscepta Basilius iste imperatorem, ut aiunt, haeredem instituere meditatus fuerit. Constantinum etiam Leonis filium eunuchum reddere consuevit, et frequenter id aggressus ab iis quos Leo beneficiis affecerat, modo infantilem aetatem modo infirmitatem praetendentibus, praepeditus fuit.

Ἐπὶ τούτου ἐφάνη ἀστὴρ κομήτης ἐκ δύσεως ἐπὶ ἡμέρας δεκαπέντε, ὃν ἔλεγον ξιφίαν καλεῖσθαι καὶ αἵματεκχυσίαν ἐν τῇ πόλει ἐργάσασθαι.

Οὗτος πλάνοις καὶ γόησιν ἑαυτὸν ἐξέδοτο, ὃ καὶ πεπει-
 5 κασιν αὐτὸν ὡς τὸ τοῦ σνάγγρου στοιχεῖον τὸ ἐν τῷ ἵππικῷ 93
 σοὶ καὶ τῇ σῆ ζωῇ προσανάκειται, χοιρόβιον τὸν ἀνόητον
 ὑπεμφαίνοντες. ὁ δὲ τούτοις ἀπατηθεὶς αἰδοῖα καὶ ὀδόντας
 τῷ χοίρῳ προσανεέωσεν ὡς λειπομένους αὐτῷ. καὶ τῇ αὐ-
 τοῦ πλάνῃ πεποιθὼς ὢν, ἵππικὸν ποιήσας τὰς τῶν ἐκκλησιῶν
 10 ἐνδυστὰς καὶ πολυκάνδηλα ἄρας τὸ ἵππικὸν ἐστόλισεν καὶ τοῖς P. 488
 ζώδοις φωταψίαν ἐποίησεν. διὰ τοῦτο ἤρθη ἀπ' αὐτοῦ ἡ
 τοῦ Θεοῦ χεὶρ, ὡς τὴν τοῦ Θεοῦ τιμὴν τοῖς εἰδώλοις
 προσάψαντος. Ἰμερίον δὲ λογοθέτου ἐκ τῆς τῶν Ἀγαρη-
 νῶν ἡττης ὑποστρέψαντος, ἀποστείλας Ἀλέξανδρος περι-
 15 ὥρισεν ἐν τῇ μονῇ τοῦ παλατίου τῇ λεγομένῃ Καμπῆ,
 ἀπειλήσας ὡς ἐχθρὸν αὐτοῦ ὄντα ἐπὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ
 Λέοντος· ὁ δὲ ἐκ θλίψεως πολλῆς ἀρρωστήσας, περιο-
 ρισάμενος ὢν ἐπὶ μῆνας ἕξ, ἐτελεύτησεν. ἀπέστειλεν δὲ
 20 Συμεὼν ὁ ἄρχων Βουλγαρίας μηνύων Ἀλεξάνδρῳ τὰ περὶ εἰ-
 94
 τῶν ὄπλα. Ἀλέξανδρος δὲ ὁ βασιλεὺς ἀριστήσας καὶ οἰνω- B
 θεὶς ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασι κατῆλθεν σφαιρίσαι. καὶ
 ῥομφαίᾳ θεηλάτῳ πληγείς καὶ ἀνελεθῶν, αἵματος ἐκ τῶν ῥι-

Eius tempore apparuit cometes per dies quindecim ad Occiden-
 tem, quem xiphiam vocari dicebant, et sanguinis effusionem in urbe
 portendere.

Hic erronibus et praestigiatoribus se totum dedit, qui etiam sua-
 serunt "apri fatum sive signum quod in circo erectum est, tibi vi-
 taeque tuae repositum est," porci vitam amentem illum agere subin-
 dicantes. his ille seductus pudenda dentesque porco quasi sibi de-
 ficientia renovari iussit. eodem etiam persuasus errore, equestri ce-
 lebrato certamine, prolatis ecclesiae vestibus, productisque candela-
 bris multifidis ludos exornavit et luminum splendore animalia deco-
 ravit. eam ob rem dei manus auxiliaris ab eo remota est, qui dei
 honorem idolis adolere non est veritus. Himerium vero logothetam
 a clade quam ab Agarenis pertulerat redeuntem, misso nuntio, Ale-
 xander in palatii monasterium, Campa dictum, velut hostem a fratris
 sui Leonis tempore sibi infensum adiectis minis exulem egit. ille
 societate hominum interdictus per menses sex ex nimio maerore mor-
 bo correptus interiit. Simeon autem Bulgariae princeps missis ad
 Alexandrum nuntiis de pace tractatum habuit. Simeon adversus
 Christianos arma movere parabat. Alexander imperator bene pastus

τῶν καὶ τῶν αἰθοίων ἐκφερομένον, μὲν δὲ δύο ἡμέρας ἐτελεί-
τησεν, καταλιπὼν ἐπιτροπὴν Νικόλαον πατριάρχην καὶ Στέφα-
νον μάγιστρον καὶ Ἰωάννην μάγιστρον τὸν Ἑλλαδᾶν καὶ Ἰω-
άννην θαλάσσιον καὶ Εὐθύμιον καὶ τὸν Βασιλίτζην καὶ τὸν
Γαβριλόπουλον, ἑάσας τὴν βασιλείαν Κωνσταντίνῳ υἱῷ Ἀλέ-
5 ος. ἀπέθετο δὲ Ἀλέξανδρος ἐν τοῖς τάφοις τῶν βασιλέων
μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

Κωνσταντίνος.

- C Κωνσταντίνος δὲ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τελευτήσαντος Λέον-
τος παῖς ἔτι τυγχάνων (ἑβδομον γὰρ εἶχε τῆς ἡλικίας ἔτος), 10
ὑπὸ Ἀλεξάνδρου θείου αὐτοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ καταλέλειπτο
ὑπὸ ἐπιτρόπους τελῶν. ἐβασίλευσεν ἐπὶ τῶν αὐτοῦ ἐπιτρό-
πων καὶ οὖν τῇ μητρὶ ἔτη ζ, ἅμα δὲ Ῥωμανῶ πενθερῶ αὐτοῦ,
ἐν ὑποταγῇ ὧν, ἕτερα ἔτη εἴκοσι ἕξ, μονοκράτωρ δὲ ἔτη δεκά-
πέντε, ὡς εἶναι τὸν ἅπαντα χρόνον τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἔτη 15
πεντήκοντα πέντε. λαβόμενος οὖν τῆς τοῦ παλατίου ἐξουσίας
D δὲ πατριάρχης Νικόλαος τὴν τοῦ κοινοῦ πρόνοιαν ἐποιεῖτο καὶ
τὴν φροντίδα εἶχεν τῶν τῇ βασιλείᾳ ἀνηκόντων πραγμάτων
ὁσημέραι. ἐν τούτοις οὖν τῆς βασιλείας οὕσης δηλοῦται Κων-
σταντίνῳ τῷ δουκὶ τῶν σχολῶν παρά τινων τῶν ἐν τῇ πόλει 20
μεγιστάνων, φιλοῦντων αὐτὸν ὡς ἀνδρεῖον καὶ νουνεχῆ καὶ

et vino temulentus sub caniculae ardores pila lusurus processit, gla-
dioque divinitus immisso vulneratus rediit, sanguinem e naribus et
pudendis effundens, et post dies duos Nicolao patriarcha et Step-
hano magistro Elada et Ioanne rectore et Euthymio et Basilitze et Ga-
brielopule procuratoribus institutis, Constantino Leonis filio reliquit
imperium. Alexander ille cum patre Basilio eodem sepulcro reposi-
tus est.

CONSTANTINUS.

Constantinus patre Leone mortuo adhuc puer (septimum enim tantum
aetatis suae agebat annum) ab Alexandro patruo imperator relictus est
sub tutoribus agens. sub his itaque tutoribus ac matre imperavit annis 7,
una vero cum Romano socero suo, cui subiectus fuit, annos alios viginti
sex: solus imperium rexit annos quindecim, adeo ut imperii eius
tempus omne annis quinquaginta quinque concludatur. palatii igitur
potestatem adeptus Nicolaus patriarcha rebus communibus provide-
bat, curamque gerebat quotidianorum regni negotiorum. cum igitur
sic se haberent imperii res, Constantino scholarum duci a quibusdam

καλῶς δυνάμενον τὴν ἐκκλησίαν διακυβερνᾶν, εἰσελθεῖν καὶ ταύτης ἐγκρατῆς γενέσθαι ἀπονητί. ὁ δέ, ἄτε καὶ πρότερον αὐτὴν ὄνειροπολῶν καὶ τοὺς στεφάνους αἰεὶ ἐφιέμενος, ὡς εἶχεν τάχος τὴν βασιλεύουσαν καταλαβὼν ἅμα τοῖς σὺν αὐ-
 5 τῷ τῶν στρατευμάτων ἐκκρίτοις ἱκανοῖς οὖσιν, καὶ νυκτὸς διὰ παραπυλίδος εἰσελθὼν τοῦ πρωτοβεστιαρίου Μιχαήλ, οὔσης πλησίον ἀκροπόλεως ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πενθεροῦ αὐτοῦ P. 489
 Γρηγοῶ, ἄυπνος μετὰ τῶν συνόντων αὐτῷ διετέλεσεν. Νι-
 κήτας δὲ ἀσηκρῆτις ὁ μετὰ ταῦτα πρωτονοτάριος γεγωνῶς τὴν
 10 Κωνσταντίνου ἄφιξιν τῷ πατρικίῳ Κωνσταντίνῳ τῷ Ἑλαδικῷ κατεμήνυσεν, καὶ ἄμφω τῇ αὐτῇ νυκτὶ πρὸς τὸν δοῦκα Κων-
 σταντίνον παρεγένοντο, καὶ βουλὴν ποιησάμενοι, οὐπω τῆς ἡμέρας καταλαβούσης ἀλλ' ἔτι σκοτίας οὔσης μετὰ λαμπάδων
 15 καταλαμβάνουσιν, Κωνσταντίνον εὐφημοῦντες ὡς βασιλέα. ἔν-
 θα δὲ ὁ τοῦτου ἵπποκόμος παρὰ τῶν ἐντὸς τοῦ ἵπποδρόμου πυλῶν ἀνηρέθη. μὴ δεχθεὶς οὖν ἐκεῖσε ὁ Κωνσταντῖνος ἀλλ'
 ἀποσοβηθεὶς, ὥσπερ ἕκ τινος ἐκβακχευόμενος δαίμονος, καὶ B
 μὴ ἐφροσνηθεὶς ἔχων τὸν λογισμὸν τῷ τῆς βασιλείας ἔρωτι,
 20 ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ ὑπεχώρησεν στυγνὸς τε καὶ κατηφής, κα-96
 κὸν οἰωνὸν τὴν τοῦ ἵπποκόμου κρίνας σφαγὴν. ἐκεῖθεν οὖν εὐφημούμενος ἦλθε μέχρι τῆς λεγομένης Χαλκῆς, καὶ διὰ τῆς
 σιδηρᾶς πόρτας εἰσεληλυθὼς μέχρι τῶν Ἐξκουβίτων παρεγέ-

1. βασιλείαν *margo P*

urbis proceribus, qui amabant eum ceu virum fortem et prudentem, quique posset rempublicam administrare, suggeritur ut seipse promoveret nulloque labore capessendum imperium aggrediretur. ille igitur, ut pote qui prius illud in votorum somniis habuerat et coronarum libidine semper aestuabat, quanta potuit velocitate, in reginam urbem una cum selectis copiis et ad quodvis audendum idoneis profectus est; noctuque per portulam protovestiarii Michaelis, urbis arci vicini, ingressus in domo Gregorae soceri insomnis una cum sociis mansit. Nicetas autem a secretis, qui postea factus est protonotarius, Constantini adventum Constantino Eladico patricio significavit, amboque pariter ipsa nocte ad duces Constantinum accedunt; habitoque consilio illucescente die, sed profundis adhuc tenebris, cum lampadibus magnaue populi et armorum multitudine circi portam, Constantinum ut imperatorem acclamantes, occupant. ibi primum ab iis qui circi tenebant penetralia eius equiso peremptus est. illic igitur non admissus, quinimo expulsus, velut arrepticus debacchans, nec prae imperii cupiditate mentis compos, circo se subducit subtristis et vultu demissus. sinistrum omen secum reputans equisonis caedem.

νστο. ὁ οὖν μάγιστρος Ἰωάννης ὁ Φλαδῶς ἐκλογὴν τῶν τε
 τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ἑλατῶν ποιησάμενος, μεθ' ὄπλων τού-
 τους ἀπέστειλεν κατὰ τοῦ δουκός. ἐλθόντων οὖν μέχρι τῆς
 C Χαλκῆς, καὶ πολέμου συστάτος, πολλοὶ ἔξ ἀμφοτέρων ἔπε-
 σον τῶν μερῶν, ἔργον ἐκεῖσε μαχαίρας γενόμενοι, καὶ τοσοῦ-
 τοι ὥστε τὸν τόπον ἐκλιμνασθῆναι τῷ αἵματι ποταμηδὸν κα-
 ταρρέοντι. ἀνηρέθη καὶ Γρηγορᾶς υἱὸς τοῦ δουκός, καὶ Μι-
 χαήλ ὁ ἑξάδελφος αὐτοῦ, καὶ ὁ Κορτίκης ἐκεῖνος ὁ ἔξ Ἀρμε-
 νίων. ταῦτα ὁ δούξ Κωνσταντῖνος μαθὼν, ταραχῆς ὅτι πλεί-
 στης γενομένης, τὸν ἵππον ἐξήλαυεν. ὁ δὲ ταῖς ἐκεῖσε ὑπε-
 στρωμέναις ἐνολισθήσας πλαξὶν εἰς γῆν τὸν ἐπιβάτην κατέβα-
 λεν· οἱ γὰρ ἄλλοι διεσκεδάσθησαν ἅπαντες. ἐπεὶ δὲ τις
 αὐτὸν κατὰ γῆς ἔρριμμένον καὶ μεμονωμένον κατέλαβεν, ξί-
 φει τὴν τούτου ἀπέτεμε κεφαλὴν. τούτων οὕτω τελεσθέντων
 Γρηγορᾶς μάγιστρος, ὁ τούτου πενθερός, μετὰ Λέοντος ὄν¹⁵
 D Χοιροσφάκτην ἀνόμυζον, τῇ ἀγίᾳ Θεοῦ Σοφίᾳ προσπέφυγεν·
 οὓς καὶ βία ἐκεῖθεν ἀποσπίασαντες ἀπέκειραν μοναχοὺς ἐν τῇ
 τοῦ Στουδίου μονῇ. Κωνσταντῖνον δὲ τὸν Ἑλλαδικὸν βου-
 νεύροις τύψαντες ῥάκη τε περιβαλόντες καὶ ὄνφ ἐπικαθί-
 σαντες διὰ μέσης τῆς πόλεως ἐθριάμβευσαν, καὶ ἐν τῇ²⁰
 τοῦ Ἀλαμάτου ἀπαγαγόντες μονῇ ἐγκατακλείστους, τῇ λε-
 γομένῃ Καταδίκη, πεποίηκαν. Λέοντα δὲ τὸν Κατακαλίτην
 καὶ Ἀβεσσαλῶμ τὸν τοῦ Ἀροτραῖ ἐκτυφλώσαντες ἐν ἐξορίᾳ

illinc itaque faustis acclamationibus semper comitatus ad portam,
 Chalcas nomine, appulit; et per ferream portam ingressus ad excu-
 bitorum usque locum penetravit. ex adverso magister Ioannes Eladas,
 confoederatorum et remigum selectu habito, armis instructos contra
 ducem summisit. illis itaque ad Chalcem appellentibus, inito certa-
 mine, multi ex utraque parte gladiis confossi ceciderunt, imo ad
 eum numerum, ut fluente sanguine locus fluminis in morem stagna-
 ret. corruit ibidem Gregoras Ducis filius, et Michael eius consobri-
 nus, et Cortices ille ex Armenia oriundus. his cognitis, tumultu plu-
 rimo per civitatem excitato, Constantinus equum calcari vehementius
 impulit; equus super lapideis tabulatis infra stratis lapsus equitem
 in terram deiecit, sociis omnibus hinc inde fuga palantibus et dissipa-
 tis. eum in terram proiectum solumque derelictum cum quidam
 conspexisset ac tenuisset, eius caput gladio amputavit. his ita pera-
 ctis, Gregoras magister eius socer, una cum Leone cognomento Choe-
 rosphacte, ad sanctae dei sapientiae templum profugit; quos vi inde
 extractos caesarie multarunt in Studii monasterio. Constantinum au-
 tem Elladicum taureis caesum et laceris vilibusque vestibus in alutium
 asinoque superpositum per mediam urbem in triumphum tradu-

παρέπεμψαν· Κωνσταντίνον δὲ τὸν τοῦ Εὐλαμπίου υἱὸν καὶ
 ἐτέρους σὺν αὐτῷ Φιλόθεος ἕπαρχος ἐν τῇ τοῦ ἰππικοῦ σφεν-
 δόνη ξίφει ἀπέτεμεν. οὐ μικρῶς δὲ διερευνησάμενοι περὶ
 Νικήτα ἀσκηρῆτις καὶ Κωνσταντίνου τοῦ Λιβὸς οὐχ εὗρεν
 5 αὐτούς, ὡς χρησαμένους φυγῆ· τὸν δὲ Αἰγίδην ἐκείνον καὶ
 τοὺς σὺν αὐτῷ πολλοὺς καὶ ἀνδρείους ὄντες ἀπὸ τε τῆς ἐν
 Χρυσοπόλει δαμάλεως καὶ μέχρι τοῦ Λευκάτου διδύμοις ξύ- P. 490
 λοις πάντας ἀνεσκολόπισεν. καὶ πολλοὺς ἀνηλεῶς καὶ ἀναι- 97
 τίως οἱ λεγόμενοι οὗτοι ἐπίτροποι ἀπέκτειναν, εἰ μὴ τινες τῶν
 10 δικαστῶν τῆς ἀδίκου ὀρμῆς ἀνεχαιτίσων, εἰπόντες πρὸς αὐ-
 τοὺς ὡς παιδὸς ὄντος τοῦ βασιλέως, πῶς ἄνευ τῆς αὐτοῦ
 κελεύσεως τοιαῦτα τολμᾶτε διαπράττεσθαι; τὴν τοῦ δουκὸς
 οὖν γυναικα ἀποκείραντες εἰς τὸν ἐν Παφλαγονίᾳ οἶκον αὐτῆς
 ἐξαπέστειλαν, εὐνουχίσαντες καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ.
 15 *Αὐγοίστω δὲ μηνὶ Συμεὼν ὁ Βουλγαρίας ἄρχων ἐκτρα- B*
τεύσας κατὰ Ῥωμαίων σὺν ὄχλῳ βαρεῖ κατέλαβεν τὴν Κων-
σταντινούπολιν, καὶ δὴ περικαθίσας αὐτὴν χάρακα περιέβαλ-
λεν ἀπὸ τε Βλαχερνῶν καὶ μέχρι τῆς λεγομένης πύρτης Χρυ-
σῆς, καὶ ἐλπίσι μετέωρος ὦν ἀπονητὶ πάντως ἔλειν. ἐπεὶ δὲ
 20 *τὴν τε τῶν τειχῶν κατέμαθεν ὀχυρότητα τὴν τε ἐκ τοῦ πλή-*
θους καὶ τῶν πετροβόλων ἀσφάλειαν, τῶν ἐλπίδων σφαιλεῖς ἐν τῷ

5. *Αἰγίδην* add Anonymus et Cedrenus

xerunt, et ad Dalmatae monasterium abductos supplicii ac condemnatio-
 nis nomine loco celebri fecerunt inclusum: Leonem vero Catacalitzem
 et Abessalom Arotiae filium excaecatos in exilium miserunt. Constan-
 tianum autem Eulampii filium et eius comites Philotheus praefectus
 ad circi metam gladio obtruncavit. non modica vero de Niceta a se-
 cretis et Constantino Libe perquisitione facta, ipsi, ceu fuga usi,
 nullatenus reperti sunt. ipsum autem multosque, qui cum ipso erant,
 fortes viros a Damali, quae est Chrysopoleos locus, ad Lacatein usque
 geminis lignis sive furcis cunctos suspenderunt; plurimosque crude-
 liter et sine causa isti procuratores appellati neci tradidissent, nisi
 iudicum quidam iniquum eorum impetum cobibuisent, dicentes illis
 "cum adhuc imperator inter pueros agat, quomodo sine eius iussu
 talia patrare aggredimini?" deinde Ducis uxorem, caesarie deposita,
 in eius domum, quam in Paphlagonia possidebat, filio eius virilibus
 prius exsecto, miserunt.

Mense porro Augusto Simeon Bulgariae princeps adversus Roma-
 nos, comparato exercitu cum multitudine gravi, Cpolim appulit, et
 vallo a Blachernis ad portam Chrysem vocatam circumducto urbem
 obsedit; alisque spei suae in sublime elatus subacturum se omnino
 nullo labore promittebat. probatis autem in adversum moenium mu-
 nimentis, urbisque ex populi copia et machinis securitate ac praesi-

λεγομένη Ἑβδομή ὑπέστρεψεν, εἰρηνικῶς σπονδὰς αἰτησάμενος. τῶν δὲ ἐπιτρόπων τὴν εἰρήνην ἀσμενέστατα ἀποδεξαμένων, ἀποστέλλει Συμεὼν Θεόδωρον μάγιστρον αὐτοῦ συλλαλῆσαι τὰ τῆς εἰρήνης. ἀναλαβόμενος δὲ ὁ τε πατριάρχης Νικόλαος καὶ Στέφανος καὶ Ἰωάννης μάγιστρος τὸν βασιλέα ἦλθον μέχρι 5
 C τῶν Βλαχερνῶν, καὶ εἰσήγαγον τοὺς δύο υἱοὺς Συμεῶν, καὶ συνεισιτιάθησαν τῷ βασιλεῖ ἐν τοῖς παλατίοις. Νικόλαος δὲ ὁ πατριάρχης ἦλθε πρὸς Συμεῶν· ὃ τινὶ τὴν κεφαλὴν ὑπέ-
 99 κλινεν Συμεῶν. εὐχὴν οὖν ὁ πατριάρχης ποιήσας, ἀντὶ στέμματος τὸ ἑαυτοῦ ἐπιρριπτάριον τῇ ἑαυτοῦ ἐπέθηκεν κεφαλῇ. 10
 δώροις οὖν ἀμέτροις καὶ μεγίστοις φιλοφρονηθέντες ὁ τε Συμεῶν καὶ οἱ τούτου υἱοὶ εἰς τὴν ἰδίαν χώραν ὑπέστρεψαν, δούμφωνοι ἐπὶ τῇ εἰρημένῃ εἰρήνῃ διαλυθέντες.

Τοῦ βασιλέως οὖν Κωνσταντίνου, ἅτε παιδὸς ὄντος, καὶ τὴν ἰδίαν μητέρα ἐπιζητοῦντος (ἤδη γὰρ ταύτην τοῦ παλα- 15
 τίου κατήγαγεν Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς) ἀναβιβάζουσιν πάλιν
 D αὐτήν. αὐτὴ οὖν περικρατῆς γενομένη τῆς βασιλείας ἀναβιβά-
 ζει εἰς τὸ παλάτιον Κωνσταντῖνον παρακοιμώμενον καὶ Κων-
 σταντῖνον καὶ Ἀναστάσιον αὐταδέλφους, τοὺς λεγομένους Γογγυλίους. καὶ τῇ βουλῇ Ἰωάννου τοῦ Ἐλαδᾶ καταβιβάζουσιν 20
 τοὺς οἰκείους Ἀλέξανδρου βασιλέως, Ἰωάννην τὸν ρυίκτωρα καὶ τὸν λεγόμενον Γαβριλόπουλον καὶ Βασιλίτζην καὶ τοὺς λοιπούς. προχειρίζεται δὲ Ζωὴ Ἀγούστα Θεοφύλακτον Δο-

dio conspecto, spe deceptus in locum Hebdomum dictum, pacis oblaturus foedera, reversus est. procuratoribus pacem oblatam libenter excipientibus, Simeon Theodorum magistrum de illa tractaturum misit. Nicolaus autem patriarcha, Stephanus et Ioannes magister, imperatore secum ducto, Blachernas usque profecti filios Simeonis geminos induxerunt in urbem, qui in palatiis una cum imperatore convivati sunt. Nicolao vero patriarchae ad Simeonem accedenti ipse Simeon caput inflexit. patriarcha igitur super eum orationem fusurus, stemmatis vice proprium capitis tegumentum eius imposuit capiti. donis itaque immensis et quam maximis excepti Simeon et eius filii in patriam reversi sunt, discordes ob praefatae pacis condiciones.

Constantino igitur imperatore ceu puero propriam matrem requirente (eam enim longe prius Alexander imperator amoverat) rursus in palatium induxerunt. in hunc modum illa imperii compos Constantinum accubitorem, alium Constantinum et Anastasium fratres cognomento Gongylios, in palatium accersit, eiectis, Ioannis Eladæ consilio, Alexandri imperatoris domesticis et familiaribus, Ioannæ rectoris et Gabrielopulo et Basilitze et ceteris. Zoe autem Augusta

μίνικον ἑταιριάρχην. Ἰωάννης δὲ ὁ Ἐλαδῆς νόσῳ περιπεσὼν, κατελθὼν ἐκ τοῦ παλατιοῦ καὶ ἐν Βλαχέρναις παραγενόμενος, ὑπὸ τῆς νόσου βαρυνθείσης τελευτᾷ. συμβουλῇ δὲ Δομνίκου ἅμα τοῖς σὺν αὐτῷ, μετ' ὀργῆς τὰ τῆς ἰδίας ἐκκλησίας περιποιούμενον καὶ φροντίζειν εἰπούσα. τοῦ δὲ Βουλ- P. 491
 γήρου Συμεὼν τὴν Θράκην πάλιν ληΐζομένου, ἐν φροντίδι οὐσης Ἀγούστης καὶ τῶν ἐν τέλει ὅπως αὐτὸν τῆς ἀλαζονείας παύσωσιν, ῥητήσατο Ἰωάννης ὁ Βαγᾶς γενέσθαι πατριῆκιος, ὑποσχόμενος ἀγαγεῖν Πατζινάκους. τῆς αἰτήσεως τυχὼν 100
 10 ὄρωρά τε πολλὰ λαβὼν εἰς τὴν τῶν Πατζινάκων χώραν ἀπήει, καὶ δὴ δμήρους ἐκεῖθεν λαβὼν ἤγαγεν ἐν τῇ πόλει, συνθεμένων τῶν Πατζινάκων διαπερᾶσαι καὶ τὸν Συμεὼν καταπολεμῆσαι. παρεγένετο δὲ ἐν τῇ πόλει καὶ Ἀσώτιος ἀνὴρ ἐμπειρία ὀνομαστότατος, υἱὸς ὢν τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόντων, ὃν B
 15 φασι σιδηρᾶν ῥάβδον ἐκ τῶν ἄκρων ἐκατέραις χερσὶ κρατοῦντα τῇ ὑπερβαλλούσῃ ἀλλῆ διακίμπτειν καὶ πρὸς τὸ κυκλικὸν σχῆμα μετᾶγειν, τῆς ἀντιτύπου τοῦ σιδήρου φύσεως τῇ βίᾳ τῶν χειρῶν ὑπικούσης. ὃν παραγινόμενον μετὰ πολλῆς τιμῆς ὑπέδξαντο καὶ πάλιν εἰς τὴν ἰδίαν χώραν ἐξέπεμψαν.
 20 Σεπτεμβρίῳ μηνὶ ἰνδικτιῶνος τρίτης Παγκρονοῦκας ὁ Ἀρμένης τὴν Ἀδριανούπολιν τῷ Συμεὼν προδεδῶκεν. μετ'

3. post Δομνίκου adde ex aliis: ἑταιριάρχου καταβιβάζει Ζωὴ Νικόλαον πατριάρχην Comb

Theophylactum Dominicum hetaeriararcham instituit Ioannes autem Eladas morbo correptus et palatio digressus, cum ad Blachernas appulisset, morbo ingravescente moritur. Dominici porro et eiusdem mentis hominum consilio cum animi elatione ecclesiae (reipublicae) administrationem sibi arrogabat Zoe et curare se iactabat. Simeone vero Bulgarorum principe Thraciam iterum devastante, Augusta et imperii proceres de eius iactantia reprimenda et placanda erant solliciti. his cognitis Ioannes Bagas expetiit patriarchae dignitatem, et si postulata consequeretur, Patzinaces adducturum se pollicebatur; delatisque secum muneribus in Patzinacam regionem profectus est. obsidibus inde abductis, cum illis in urbem appulit, Patzinacibus traicere iam pollicitis et Simeonem debellare. accessit etiam ad urbem Asotius, vir peritiam nominatissimus, principis Principum filius, quem virgam ferream duabus extremitatibus apprehensam ob robur invictum inflexisse et ad circularem figuram traduxisse narrant, ferri duritia renitentiaque naturali robori manuum obsecuta. eum advenientem multo cum honore exceperunt, et pari congratulatione in propriam regionem remiserunt.

Septembri mense, indictionis tertiae, Pancrutucas Armenius Adrianopolim Simeoni prodidit. haud diu post, Basilius patricius et ca-

των, ὀρῶντες αὐτοὺς οἱ Πατζινάκοι πρὸς ἀλλήλους διαμαχο-
 μένους καὶ στασιάζοντας, ἐπεχώρησαν εἰς τὰ ἴδια. τοῦ δὲ
 πολέμου τέλος λαβόντος καὶ ὑποστρεψάντων ἐν τῇ πόλει τοῦ
 τε Ῥωμανοῦ καὶ τοῦ Βαγαῖ τὰ κατ' αὐτῶν ἐκινήθη, καὶ εἰς
 τοσοῦτον κίνδυνον τὸν δρουγγάριον Ῥωμανὸν περιέστησαν, 5
 ὥστε καταδικάζουσαν ψῆφον ἀνήνεγκαν τῶν ὀφθαλμῶν στερε-
 θῆναι, ὡς ἀμελεία, μᾶλλον δὲ κακουργία μὴ διαπεράσαντα
 τοὺς Πατζινάκους, ἀλλ' ὑποχώρησαντα τάχιον, καὶ μηδὲ τοὺς
 φεύγοντας Ῥωμαίων ἐν τοῖς πλοίοις ὑποδεξάμενον. καὶ τοῦ-
 το ἂν ἐπεπόνθει, εἰ μὴ παρὰ Κωνσταντίνου τοῦ Γογγύλη καὶ 10
 Στεφάνου μαγίστρου, ὡς δυναμένων παρὰ τῇ Ἀνγούστη, τὰ
 τῆς καταδίκης ἀνετρέπη. τῶν δὲ Βουλγάρων τῇ νίκῃ κατ-
 επαρθέντων καὶ ἐκτρατευσασμένων μέχρι τῆς πόλεως ἐξῆλθε
 Λέων δομῆστικὸς τῶν σχολῶν καὶ Ἰωάννης ἐταιριάρχης καὶ
 Νικόλαος υἱὸς τοῦ δουκὸς εἰς χῶρον Θρακῶν, οὕτω λεγόμε- 15
 νον Κατασύρτας, ἅμα πλείστῳ λαῷ κατὰ Βουλγάρων. τῇ δὲ
 Δυγκτὶ ἄδοκῆτως ἐπιπεσόντων αὐτοῖς τῶν Βουλγάρων καὶ τοῦ
 δομῆστικῶν φυγόντος ἐσφάγη ὁ Νικόλαος ὁ υἱὸς τοῦ δουκὸς
 καὶ πολλὰ ἕτεροι μετ' αὐτοῦ. Θεόδωρος οὖν ὁ τοῦ βασιλέως
 Κωνσταντίνου παιδαγωγὸς ὀρῶν Κωνσταντίνον παρακοιμώμε- 20
 νον εἰς Λέοντα τὸν ἴδιον γαμβρὸν τὴν βασιλείαν σφετεριζό-
 μενον, ἐπέθηκεν Κωνσταντίνῳ βασιλεῖ Ῥωμανὸν δρουγγάριον
 προσλαβέσθαι ὡς πατρικὸν αὐτοῦ δοῦλον καὶ εὖνον τὰ πρὸς

verborum pugnas lapsis, Patzinaces illos inter se divisos et disceptan-
 tes conspicati ad propria redierunt; bellumque eiusmodi finem con-
 secutum est. Romano, vero et Baga in urbem reversis, de eorum
 dissidio quaestio mota est; et in illud periculi drungarium Roma-
 num adduxerunt, ut adversam privationis oculorum sententiam in eum
 tulerint, quasi eius incuria, magis autem animi pravitate non traie-
 cissent Patzinaces, ac licet fuga non fuissent usi, sensim tamen sub-
 duxissent se, quod navigiis eos non recepisset. multam vero fuisset
 passus, nisi a Constantino Congyle et Stephano magistro plurima apud
 Augustam auctoritate pollutibus in contrarium versa esset sententia.
 Bulgaris tunc victoria elatis et ad urbem usque copias educentibus,
 obviam processit scholarum domesticus Leo et Ioannes hetaeriarcha
 et Ducis filius Nicolaus ad eam Thraciae regionem cui nomen Cata-
 syrtae, una cum copioso exercitu adversus Bulgaros instructo. nocte
 autem ex inopinato irruentibus in eos Bulgaris, domestico fugam ca-
 piente, Nicolaus Ducis filius et cum eo alii plurimi interfecti sunt.
 Theodorus itaque, imperatoris Constantini paedagogus, Constantinum
 accubitorem in Leonem proprium generum imperium transferre me-
 ditantem animadvertens, suggessit imperatori Constantino ut Roma-

αὐτὸν, ὡς ἂν ἦ σὺν αὐτῷ καὶ διαφυλάττη αὐτῷ, ἐν οἷς ἂν
 δέη σύμμαχον ἔχειν καὶ βοηθόν. πολλάκις οὖν περὶ τούτου
 λαληθεῖς Ῥωμανὸς ἀπέπατο. γραμματίον οὖν ὁ βασιλεὺς P. 403
 Κωνσταντῖνος διαχαράξας γραφῇ καὶ ὑπογραφῇ διασφαλισά-
 5 μενος ἀπέστειλεν αὐτῷ, ὅπερ αὐτὸς ἐπὶ χειρὸς λαβὼν ὑπέ-
 σχετο τὴν κατὰ τοῦ παρακοιμωμένου Κωνσταντῖνου καὶ τῶν
 συγγενῶν αὐτοῦ ἐπίθεσιν, ὡς δεῖ ποιήσασθαι. τῆς φήμης
 οὖν τούτης διαθεοῦσης, καὶ τοῦ παρακοιμωμένου Κωνσταντί-
 10 νου καταναγκάζοντος Ῥωμανὸν ἀποκινῆσαι μετὰ στόλου, αὐ-
 τὸς προεφασίζετο ὡς ἀδυνάτως ἔχει τοῦ ἀποπλεῖν, μὴ τοῦ
 στόλου τὴν νενομισμένην ῥόγαν λαβόντος. ἐν τῇ ἐξαρτύσει
 δὲ ὄντος τοῦ Ῥωμανοῦ καὶ τὰ πλοῖα εὐτρεπίζοντος ἐξῆλθε
 Κωνσταντῖνος παρακοιμώμενος ὡς ἐπισπουδάσων αὐτὸν τοῦ
 ἐκπλεῦσαι. ὁ δὲ δουλικῶ τῷ σχήματι προϋπήνησεν, καὶ
 15 προθυμοποιήσεν τὸ κελευόμενον ἀπηγγέλλετο. ὑποστρέψαι B
 δὲ βουλομένου τοῦ παρακοιμωμένου, καὶ εἰ ἔχει ἄνδρας εὐει-
 δεῖς καὶ γενναίους ἐπιτηδείους τὴν βασιλικὴν ἐρέττειν τριήρη
 εἰπόντος πρὸς Ῥωμανόν, οὗτος εὐθύς ἔνευσε τούτοις τῇ χειρὶ
 ἐτοιμοῖς οὔσι πλησίον ἔλθειν. οἱ δὲ τὰ τῆς βουλῆς ἰδόντες,
 20 ἔγγιστα ἤδη τοῦ δρόμωνος Ῥωμανοῦ γεγονότες ἤρπασαν αὐ- 102
 τὸν ταῖς χερσίν, καὶ “ἄρατε αὐτὸν” ἐφώνησαν. παραχρῆμα
 οὗτοι τοῦτον ἄρπάσαντες εἰς τὴν τοῦ δρουγγαρίου Ῥωμανοῦ

num paternum famulum sibi que benevolentia coniunctum crearet drun-
 garium, ut semper adesset auxilio, servaret incolumem, et in omnibus
 quibus opus foret adiutorem et socium haberet. de his frequenter
 sermonem habente renitentem se praebebat Romanus. quare Constan-
 tinus libellum propria manu exaratum, subscriptione firmatum, ad
 eum transmisit; quem cum manibus accepisset, Constantinum accubi-
 torem et eius consanguineos aggressurum se, cum opus foret, pollicitus
 est. fama igitur istiusmodi ubique sparsa, et Constantino accubi-
 tore Romanum ut cum classe moveret impellente, in contrarium
 difficilem classis expeditionem, statuto militibus stipendio nondum
 exhibito, praetexere. Romano vero expeditionem instruente et clas-
 sem praeparante, processit Constantinus accubitor, ut classem solve-
 ret, animam suggesturus. ipse autem servili habitu occurrit, et man-
 data promptius se exsecuturum pollicitus est. accubitore deinde re-
 gredi parato, et num vultu speciosos animisque fortes viros haberet,
 qui regiam triremem remis impellerent, Romano interrogante, con-
 festim ille quosdam manus movere iam dispositos ad se propius ac-
 cedere iussit. illi rei gerendae conscii iamque Romani dromoni vi-
 cini manibus eum rapuerunt, et “tollite illam” vociferati sunt. de-
 repente igitur sublatum in drungarii Romani triremem imposuerunt,

τριήρη εισηγαγον και ἐν ἀσφαλείᾳ κατεχον. οὐδείς οὖν ὁ ὑπερασπίζων ἦν, πάντων τῶν συνόντων αὐτὸν χρησαμένῳ φρηγῇ. ταῦτα Ζωὴ Ἀυγούστα μαθοῦσα προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην Νικόλαον καὶ τοὺς αὐτῆς μεγιστάνους, καὶ ἀποστέλλει πρὸς Ῥωμανὸν τὸ γεγονός βουλομένη μαθεῖν. τούτων δὲ διαπερασάντων λίθοις ὁ λαὸς αὐτοὺς ἐξήλασεν. ἔωθεν οὖν ἐξελθοῦσα Ζωὴ ἐν τῷ τοῦ Βουκολέοντος ἡλιακῷ ἐπεφώνει τῷ υἱῷ καὶ πᾶσι πῶς ἄρα γέγονεν ἡ ἀνταρσία αὐτῆ. ἔφησεν δὲ πρὸς αὐτὴν ὁ παιδαγωγὸς τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου Θεόδωρος ὅτι διὰ τὸ ἀπολέσαι Λέοντα τὸν Φωκᾶν τοὺς Ῥωμαίους καὶ Κωνσταντῖνον παρακοιμώμενον τὸ παλάτιον ταῦτα γέγονασιν. προσελάβετο δὲ ὁ βασιλεὺς Νικίλαον τὸν πατριάρχην καὶ Στέφανον μάγιστρον συνεῖναι αὐτῷ ἐν τῷ παλατίῳ, τὴν ἔξουσίαν εἰς ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς μητρὸς ἐπισπώμενον. τῇ δὲ ἐπαύριον ἀπέστειλεν Ἰωάννην τὸν Τουβακὴν Ζωὴν Ἀυγούσταν τοῦ παλατίου καταβιβάσαι. ἡ δὲ μετ' ὀλολυγῆς καὶ δακρυῶν τῇ ἑαυτῆς προσπλακεῖσα υἱῷ πρὸς συμπάθειαν μητρικὴν καὶ οἶκτον ἐκίνησεν, ὡς τὸν βασιλέα εἰπεῖν "ἐάσατε μετ' ἐμοῦ εἶναι τὴν μητέρα μου." οἱ δὲ ταύτην ἅμα τῷ λόγῳ ἀφῆκαν. προσκαλεσάμενοι δὲ ὁ τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης Ἰωάννην τὸν Γαριδᾶν προεβύλοντο δομέστικον τῶν σχολῶν, δεδιότες μὴ εἰς ἀνταρσίαν χωρήσῃ ὁ Φωκᾶς Λέων. ὁ δὲ οὐ κατένευεν τοῦτο γενέσθαι, εἰ μὴ Θεόδωρον γυναικά-

16. καὶ om P

et tenerunt sub custodia, nullo comitum eius propugnare vel defendere auso, quinimo cunctis fuga turpiter lapsis. istis ad Zoem Augustam delatis, illa Nicolaum patriarcham et optimates sibi bene affectos advocat, et ad Romanum mittit de rerum omnium gestarum ordine certior fieri sollicita. illos verò ad eam proficiscentes lapidibus missis populus insectabatur. postridie itaque egressa Zoe ad solare Bucoleonis horologium filio et universis inelamabat "quomodo rebellio haec contigit?" ait ad illam Theodorus Constantini imperatoris paedagogus "quod Leo Phocas Romanos perdidit, et Constantinus accubitor subverterit palatium, contigerunt haec." imperator autem revocatam a matre et ad se translata imperii potestatem omnem declaravit, et Nicolaum patriarcham Stephanumque magistrum in palatio sibi adesse mandavit. sequenti luce Ioannem Tubacem, qui Zoem Augustam e palatio detruderet, misit. illa cum eiulatu et lacrimis filium complexa ad maternam compassionem et dolorem movit, adeo ut imperator diceret "matrem meam mecum esse sinite." illi solo verbo petitam dimiserunt. imperator autem et patriarcha Ioannem Garidam ad se vocatum scholarum domesticum esse iusse-

δειφον αὐτοῦ τὸν Ζουφινέζεο καὶ Συμεῶνα τὸν υἱὸν αὐτοῦ P. 494
 προεβάλετο ἐταιριάρχην. ὄρκους οὖν βεβαιωθείς ὑπ' αὐτῶν
 κατήλθεν ἐν τῇ οἰκῇ αὐτοῦ. οἱ δὲ παραντίκα τοὺς συγγενεῖς
 αὐτοῦ τοῦ παλατίου καταβιβάζουσιν. τούτων οὖν πρὸς αὐ-
 5 τὸν παραγεγονότων, ὡς ἐθεάσατο αὐτούς, πρόμος αὐτὸν ἔλαβεν
 καὶ φρενῶν ἔκστασις. εὐθὺς οὖν ἐξῆλθε πρὸς Ῥωμανόν, καὶ
 διηγήσατο αὐτῷ ὅλα πέπονθεν. συμφιλιωθείς οὖν αὐτῷ, καὶ
 ὄρκους δούς καὶ λαβῶν ὥστε μίαν ἔχειν ἀμφοτέρους ψυχὴν,
 σύμφρων αὐτοῦ καὶ σύμπνου ἐγένετο, ὥστε καὶ γαμικὸν συν-
 10 ἀλλαγμὰ ποιήσασθαι συνεφώνησαν, πλέον ἐκ τούτου τὸν τῆς
 ἀγάπης δεσμὸν ἐπισφίγγοντες. τῇ εἰκάδι οὖν τετάρτῃ τοῦ B
 Μαρτίου μηνὸς ἀποστέλλει Ῥωμανὸς Ἰωάννην πρεσβύτερον
 αὐτοῦ οἰκεῖον καὶ πιστότατον ὄντα, καὶ Θεόδωρον τὸν Μα-
 τζούκην λεγόμενον, εἰς τὸ παλάτιον, ἔπεραπολογησαμένους ὡς
 15 οὐκ ἀνταρσία γέγονεν τὸ παρ' ἐμοῦ διαπραχθέν, ἀλλὰ τὴν
 τοῦ Φωκᾶ ἐπίθεσιν ὑφορώμενος, καὶ δεδιὼς μήτι νεωτερισθεῖη
 παρ' αὐτοῦ εἰς τὸν βασιλέα, τούτου ἔνεκεν ἀνελεθεῖν ἐν τῷ
 παλατίῳ βεβούλευμαι καὶ τὴν φυλακὴν ποιῆσθαι τοῦ βασι-
 λέως. μὴ συνευδοκοῦντος δὲ Νικολάου πατριάρχου τούτου,
 20 ἐμνήσθη Ῥωμανῷ παρὰ Θεοδώρου τοῦ ῥηθέντος παιδαγωγοῦ
 ἐλθεῖν μετὰ τοῦ στόλου παντὸς μέχρι Βουκολέοντος· ὃς μετὰ C
 τῶν σὺν αὐτῷ βουλευσάμενος (τὸ γὰρ ἄγον εἶχεν αὐτὸν) τῇ 103

runt, veriti ne Phocas Leo in rebellionem deficeret. renuit ille mu-
 nus subire, nisi Theodorum levirum Zuphinezaris filium et Simeonem
 eius filium hetaeriarchem crearet. iuramentis igitur certior factus in
 domum suam profectus est. illi confestim consanguineos eius e pa-
 latio deturbant, quos ad se confluentes ut Garidas conspexit, inusi-
 tato timore mentisque stupore insolito correptus est. confestim ita-
 que Romanum adit, et quae passus fuerit exponit. inita mox cum
 eo amicitia, et iuramentis hinc inde datis et acceptis, et ut mentem
 unam haberent polliciti, Romani propositum sequebatur et consilium
 obibat; et ut eum strictiori amoris nexu devinciret, mutuo nuptiarum
 foedere contracto virum sibi promeruit. mensis igitur Martii quarto
 supra vicesimum, domesticum quendam sibi fidissimum et Theodorum
 cognomento Matzucem Romanus in palatium legatos mittit, qui pro
 defensione loquerentur: "non haec rebellio, quod a me gestum est,
 sed Phocae molimina veritus, et ne circa imperatorem aliquid inno-
 vetur timens, idcirco palatium ingredi consilior et custodiam impera-
 toris gerere." his Nicolao patriarcha non acquiescente, a Theodoro
 paedagogo significatum est Romano ut cum omni classe ad Bucoleon-
 tem appelleret. qui cum sociis suis consilio habito (in magnam

ἡμέρα τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου (πέμπτη δὲ ἦν) ἦλθεν ἅμα τῷ στόλῳ ἔνοπλος ἐν τῷ Βουκολέοντι. καὶ παρευθὺ μὲν Στέφανος μάγιστρος ἐξῆλθεν τοῦ παλατίου, Νικητάς δὲ πατριίκιος ὁ συμπευθερὸς Ῥωμανοῦ ἀνελθὼν ἐν τῷ παλατίῳ ἐξήγαγεν ἐκεῖθεν τὸν πατριάρχην Νικόλαον. ὄρκοις οὖν βεβαιωθέντες οἱ τοῦ παλατίου παρὰ Ῥωμανοῦ ἀπέστειλαν αὐτῷ τὸν τίμιον σταυρόν, καὶ προσκυνήσας αὐτὸν καὶ ὄρκῳ βεβαιώσας αὐτοὺς ἀνῆλθεν μετ' αὐτῶν ἐν τῷ παλατίῳ καὶ ὀλίγων τιῶν, προσκυνήσων τὸν βασιλέα. καὶ εἰσελθὼν μετ' αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ τῷ ἐν τῷ Φάρῳ, καὶ πίστεις αὐτῷ δοῦς, πα-10
 ρευθὺ προχειρίζεται παρ' αὐτοῦ μάγιστρος καὶ μέγας ἐταιριάρχης. αὐτίκα γοῦν γέγονε θεία κέλευσις πρὸς Λέοντα τῶν Φωκῶν παρεγγυωμένη μηδαμῶς στάσιν τιὰ ἐνοῆσαι, ἀλλὰ πρὸς ὀλίγον ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ ἀναπαύεσθαι. ὡσαύτως καὶ γράμματα ἐκέλευσθη Κωνσταντῖνος παρακοιμώμενος γράψαι,¹⁵
 τὰ ὅμοια αὐτῷ παραγγέλλοντα, καὶ μηδὲν ἐναντίον βουλευέσθαι ἀλλ' ἐν ὑποταγῇ εἶναι τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου. ἀναλαβόμενος ταῦτα Ἀνδρέας πριμικήριος τοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου ἀπεκόμισεν αὐτῷ ταῦτα ἐν Καππαδοκίᾳ ὄντι· καὶ ἀναδεξά-
 P 495 μενος ταῦτα, ἀπελθὼν ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ, ἡσύχαζεν. τῇ δὲ 20
 πέμπτῃ ἑβδομάδι τῶν ἁγίων νηστειῶν, Ἀπριλλίῳ μηνί, δίδοται ἀρραβῶν γαμικῶν συναλλαγμάτων παρὰ Κωνσταντίνου

10. δοῦς] καὶ λαβῶν addunt Cedrenus et Anonymus

quippe animi anxietatem venerat) annunciationis sanctissimae deiparae die, hebdomadis porro quintus erat, una cum classe armis instructus ad Bucoleontem appulit. et confestim Stephanus magister e palatio egressus est. Nicetas autem patricius, Romani consocer, in palatium profectus Nicolaum patriarcham inde deiecit. aulicorum animis Romani iureiurando firmatis, et veneranda cruce ad eum missa, ipse eam adorans, et interposito sacramento, mentis propositum obvelans, cum eisdem paucisque suis imperatori reverentiam exhibiturus in palatium conscendit, et cum eo templum quod in Pharco est ingressus, data securitatis fide, magister et magnus hetaeriarcha ab imperatore confestim creatur. eodemque momento sacrum mandatum ad Leonem Phocam missum, quo relicto seditionis commovendae proposito ad modicum tempus domi se contineret iniungebatur. eum in sensum aliae litterae ad Constantinum accubitorem scribi iussae sunt, rem eandem, et ne quid in adversum molliatur, sed imperatori Constantino obsequens perseveret, commendantes. sacras acceptas Andreas imperatoris vestiarii primicerius ad eum in Cappadocia tunc forte repertum detulit, quibus lectis domum propriam se recipiens quietem egit. sacrorum autem ieiuniorum quinta hebdomade, mense Aprilii,

βασιλέως Ἑλένη τῇ θυγατρὶ Ῥωμανοῦ, καὶ τῇ τρίτῃ τοῦ πά-
 σχα τῇ λεγομένῃ τῆς Γαλιλαίας εὐλογεῖται καὶ στεφανοῦται
 ἅμα αὐτῇ παρὰ Νικολάου πατριάρχου, Ῥωμανὸν βασιλεσπά-
 5 τορα προβαλλόμενος· ἀντ' αὐτοῦ δὲ Χριστοφόρον υἱὸν αὐ-
 5 τοῦ ἑταιριάρχην κατέστησεν. μετ' οὐ πολὺ Λέων ὁ Φωκῆς
 μετὰ λαοῦ πλείστου ἀπατηθεὶς παρὰ τε τινῶν ἀρχόντων καὶ
 τῶν αὐτοῦ ταγματῶν πρὸς ἀνταρσίαν κινεῖται, καὶ ἀποστεί-
 λας ἀνελάβετο εἶναι σὺν αὐτῷ τὸν τε παρακοιμώμενον Κων-
 10 σταντῖνον, καὶ Κωνσταντῖνον καὶ Ἀναστάσιον τοὺς Γογγυλί-
 10 ους καὶ αὐταδελφούς, καὶ Κωνσταντῖνον ἀσηκῆτις τὸν Μα-
 λελίαν, πληροφωρῶν ἅπαντας καὶ βεβαιῶν ὡς ὑπὲρ τοῦ βα-
 σιλέως Κωνσταντίνου τὴν τοιαύτην ποιεῖται συγκλήσιν. Ῥω-
 15 μανὸς δὲ ὁ βασιλεσπάτωρ χρυσοβούλλια ποιήσας ἐννόγραφα,
 ὡς ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου, τὴν τοιαύτης
 15 ἐπιβουλῆς ἀνατροπὴν περιέχοντα, καὶ ὡς οἱ τὸν Φωκῆν κατα-
 λιμπάνοντες τῷ βασιλεῖ δὲ προσφενύγοντες ὑπὲρ τοῦ βασιλέως
 εἰσί, δοὺς αὐτὰ Ἄννη τινὶ γυναικὶ ἀναιδεῖ καὶ θρασεῖα, καὶ ὁ
 κληρικῷ τινὶ Μιχαήλ, ἐν τῷ αὐτῷ στρατοπέδῳ ἐξέπεμψεν.
 οἱ δὲ ταῦτα ἀναλαβόμενοι ἔστειλαν πᾶντὶ τῷ στρατῷ. καὶ ὁ
 20 μὲν Μιχαήλ φωραθεὶς, παρὰ τοῦ Φωκῆ ἀνηλεῶς τυφθεὶς,
 τὴν τε ῥῆναν καὶ τὰ ὄψα ἀπετμήθη· ὁς μετὰ ταῦτα πα-
 ρὰ Ῥωμανοῦ τῆς προσηκούσης ἔτυχεν ἀμοιβῆς· ὡσαύτως καὶ

Helenae Romani filiae contractus nuptialis arrha a Constantino impe-
 ratore traditur, et tertia paschatis feria, Galilaeae dicta, benedicitur;
 et cum ea nuptialibus corollis redimitur a Nicolao patriarcha, tunc-
 que Romanus imperatoris pater declaratur, et Romani vice Christo-
 phorus eius filius hetaeriarches instituitur. haud multo post Leo
 Phocas a populo seductus, et a nonnullis procerum et legionum ei
 commendatarum militibus motus, tumultum excitavit, missoque nun-
 tio Constantinum accubitozem, Constantinumque alterum et Anastasium
 fratres, et Constantinum a secretis, Maleliae filium, sibi ascivit, hoc
 cunctis insinuans et persuadens, motum omnem pro imperatoris Con-
 stantini obsequio excitari. Romanus autem imperatoris pater bullis
 aureis tabulas insignitas et subscriptione firmatas, velut imperatoris
 nomine, facinus huiusmodi attentatum repressuras edidit; quibus iu-
 bebatur ut Phoca deserto, qui ad imperatoris partes transirent, pro
 imperatore stare censerentur: easdem vero Annae cuidam, impu-
 dentis oris et profligatae castitatis mulieri, clericoque cuidam Michaeli,
 ut per adversarium exercitum spargerent, commendavit. illi receptas
 litteras per omnem exercitum distribui curarunt: et Michael quidem
 in rei gestae suspicionem veniens, crudeliter exceptus a Phoca, nari-
 bus et auribus praecisis multatus est, qui postmodum congruam a

ἡ σὺν αὐτῷ σταλεῖσα γυνή. πρῶτος δὲ υἱὸς τοῦ Βαρνημιχαὴλ καταλιπὼν τὸν Φωκᾶν τῷ Ῥωμανῷ προσέδραμεν, ἀρχὴ γεγινὼς καταλύσεως τῆς τοιαύτης ἀνταρσίας καὶ τυραννίδος· σὺν αὐτῷ δὲ ὁ Βαλάντιος, τουρμάρχαι ὄντες ἀμφοτέροι. Λέων δὲ ὁ Φωκᾶς μετὰ λαοῦ πλείστου ἰσχυρῶς καθωπλισμένου ἐν⁵ Χρυσοπόλει καταλαβὼν διέσθησε παρατάξεις ἀπὸ τῆς λιθίνης δαμάλεως μέχρι Χαλκηδόνας, τοὺς ἐν τῇ πόλει φοβῶν. ἀποστέλλεται οὖν μετὰ δρόμωνος παρὰ Ῥωμανοῦ Συμεῶν ὁ ἐπὶ κανικλείου, λόγον ἐνυπόγραφον τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου ἐπιφερόμενος, τὰδε διαγορευόντα ὡς ἐγὼ φύλλακα τῆς ἡμῆς¹⁰ βασιλείας ἐγγηγορώτατον καὶ πιστότατον οὐδένα τῶν ὑπὸ χεῖρα ἢ Ῥωμανὸν εὐρηκῶς τούτου τὴν ἡμῆν φυλακὴν, μετὰ γε θεόν, κατεπίστευσα, καὶ ἀντὶ πατρὸς αὐτὸν ἔχειν ἔκρινα, σπλάγγχνα μητρικὰ καὶ διάθεσιν γονικὴν πρὸς ἐμὲ ἐνδειξάμενον· Λέοντα δὲ τοῦτον τὸν Φωκᾶν αἰεὶ τῇ ἡμῆν βασιλείᾳ¹⁵ P. 496 ὑποπτεύων ἐπιβουλεύειν νῦν ἔργοις αὐτοῖς ἐπίβουλον εὐρηκῶς καὶ τῆς ἡμῆς ἀρχῆς τυραννικῶς κατεξανιστάμενον· διὸ οὔτε δομέστικον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ νῦν εἶναι βούλομαι, οὐδὲ ταύτην τὴν ἀνταρσίαν μετὰ βουλῆς ἡμῆς πεπραχέναι φημί, ἀλλ' ἀνθαιρέτη γνώμη ταύτην ποιήσασθαι τὴν ἐπίθεσιν, ἐαντῷ τὴν²⁰ βασιλείαν σφετεριζόμενον. τούτων οὖν τῷ λαῷ ἐπαναγνωσθέντων ἤρξαντο πάντες ὑποχωρεῖν καὶ τῷ βασιλεοπάτορι προσ-

14. πατρικὰ Anonymus

Romano consecutus est vicissitudinem, et pariter ea quae cum eo missa fuerat mulier. qui primus Phocam deseruit et in Romani partes transiit, Barymichaelis filius extitit cladis adversae et in contrarias partes seditionis et tyrannidis auctor: comitem se praebuit Balantius, ambo turmarum praefecti. Leo Phocas vero cum exercitu omnium armorum genere fortiter instructo Chrysopolim praefectus, et Cpolis cives exterriturus, milites per varios globos a iuvenca lapidea ad Chalcedonem usque distinxit. dum haec geruntur a Romano, Simeonu caniclei praefectus celoce vectus libellum imperatoris Constantini manu subscriptum delaturus mittitur. haec porro libellus enunciabat. "ut imperii mei custodem vigilantissimum et fidelissimum e subditis praeter Romanum nullum inveni: huic post deum custodiam meam commisi, et vice patris, quod viscera materna et propositum vere paternum in me exercuerit, habere constitui. Leonem Phocam in adversum imperio meo semper insidiantem suspicatus in illud machinari opere probavi, et in maiestatem tyrannice rebellem comperi: quare domesticum amplius non esse decerno, neque tumultum hunc me volente commovisse, sed spontaneo consilio imperium sibi viudicantem haec aggressum esse declaro." his ita coram populo lectis,

ἐρχεσθαι Ῥωμανῶ. τοῦ δὲ Φωκά εἰς ἀμήχανον περιστάν-
 τος καὶ ἀπογόντος ὡς πάσης ἐλπίδος ἡστοχῆκός, καὶ χρη-
 σαμένον φυγῆ, καὶ πρὸς τὸ κίστρον Ἀτεοῦς παραγενομένου, B
 καὶ μὴ δεχθέντος, ἐν χωρίῳ δὲ ὀνομαζομένῳ Γοηλέοντι φεύ-
 5 γοντι συλληφθέντος, ἀπέστειλεν Ῥωμανὸς Ἰωάννην τὸν Του-
 βάκη καὶ Λέοντα τὸν αὐτοῦ συγγενῆ ὥστε εἰσαγαγεῖν αὐτὸν
 ἐν τῇ πόλει. οἱ δὲ τοῦτον κρατήσαντες ἀπετύφλωσαν, καίτοι
 μηδεμίαν παρὰ τούτου δεξάμενοι ἐντολήν, ἀλλ' αὐθαιρέτῃ
 γνώμῃ τοῦτο πεποιηκότες, ὡς ἀγανακτῆσαι ἐπὶ τούτῳ καὶ βα-
 10 σιλοπάτορα Ῥωμανόν. Αὐγούστῳ δὲ μηνὶ κατεμνήθη τὰ
 τῆς ἐπιβουλῆς Κωνσταντίνου Κτηματηνοῦ καὶ Δαβίδ Καμου-
 λιανοῦ καὶ Μιχαὴλ κουράτωρος τῶν μαγγάνων· καὶ τυφθέ-
 τες οὗτοι καὶ δημευθέντες διὰ μέσης διήλθον τῆς πόλεως καὶ C
 ἐν ἐξορίᾳ παρεπέμφθησαν. ἤγαγον δὲ Λέοντα μάγιστρον καὶ
 15 δομέστικον τῶν σχολῶν ἐν τῇ πόλει, καὶ διήλθεν ἐν μέσῃ τῇ
 ἀγορᾷ ἡμίονῳ ἐφεζόμενος. ἐφωράθη δὲ καὶ Ζωὴ Αὐγούστα
 ἐπιβουλεύουσα Ῥωμανῶ διὰ πεφαρμαγμένων βρωμάτων ὑπὸ
 Θεοκλήτου νοταρίου τῆς ὑπουργίας σκευασθέντων· καὶ ταύ-
 την τοῦ παλατιῦ καταβιβάζουσιν καὶ εἰς τὸ Πετρίον ἀπά-
 20 γουσιν, τῆς ἁγίας Εὐφημίας μονῆ ἀποκείραντες. προσεκλήθη
 δὲ παρὰ Θεοφυλάκτου πατρικίου καὶ κόμητος τοῦ σταύλου
 εἰς ἄριστον ὁ παιδαγωγὸς Κωνσταντίνου βυσιλέως Θεόδωρος
 καὶ Συμεὼν ὁ αὐτοῦ ἀδελφός. ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν εἰσῆλθεν

subducere se cuncti et Romano imperatoris patri adhaerere coepe-
 runt. Phocas in angustias deductus omni spe lapsus est; quare fuga
 usus, et urbe Ateus petita, cum non reciperetur, in locum cui Goe-
 leon nomen fugiens comprehensus est. exiit Romanus Ioannem Tu-
 bacem et Leonem eius cognatum hominem in urbem adducturos mi-
 sit. comprehensum itaque oculis privaverunt, nullo licet super hoc
 accepto iussu, sed spontanea voluntate ad hoc ducti, adeo ut impe-
 ratoris pater Romanus de facinore tristatus fuerit. mense autem Au-
 gusto Constantini Ctemateni, Davidis Camuliani et Michaelis manga-
 norum curatoris detectae sunt insidiae: quare etiam hi bonis publi-
 catis, verberibus affecti et per mediam urbem traducti, in exilium
 missi sunt. Leonem insuper magistrum et scholarum domesticum in
 urbem induxerunt, qui mulo insidens per medium forum pertransiit.
 delata est etiam Zoe Augusta, ut quae Romano per praeparatos ci-
 bos a Theocleto ministerii notario insidiaretur: quare hanc e palatio
 recedere coactam in S. Euphemiae monasterio ad Petrium sito tonsis
 capillis moniale fecerunt. Theodorus autem, Constantini imperato-
 ris paedagogus, et Simeon eius frater a Theophylacto patricio et

Δ *Ἰωάννης δρουγγάριος ὁ Κουρκούας μετὰ πλείστον λαοῦ, καὶ τούτους ἀναρπάσας εἰς τὸ Ὀψικίον ἐξώρισεν ἐν τοῖς αὐτῶν προαστείοις ὡς κατὰ Ῥωμανοῦ μελετωῦντας. εἰκάδι δὲ τετάρτη Σεπτεμβρίου μηνὸς τῆ τοῦ Καίσαρος ἀξία, καὶ Δεκεμβρίῳ μηνί, δεκάτῃ ἑβδόμῃ, τῆ τῶν προπατόρων κυρίου, τῆ⁵ τῆς βασιλείας στέφεται διαδήματι παρὰ Κωνσταντίνου βασιλέως καὶ Νικολάου πατριάρχου, καὶ τῆ τῶν ἁγίων φώτων ἡμέρᾳ στέφει Θεοδώραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Μαΐῳ δὲ μηνί, δεκάτῃ ἑβδόμῃ, Ἰνδικτιῶνος εἰ Χριστοφόρος ὁ υἱὸς Ῥωμανοῦ ἀναγορεύεται βασιλεὺς· στέφεται δὲ τῆ εἰκάδι τοῦ αὐτοῦ¹⁰ μηνὸς παρὰ Κωνσταντίνου βασιλέως, τῆ τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς ἡμέρᾳ, καὶ μόνοι οὗτοι οἱ δύο ἐν τῇ αὐτῇ προελεύσει*
P. 497 *προῆλθον. Ἰουλίῳ δὲ μηνί, ὀγδόῃ, Ἰνδικτιῶνος, ἡμέρᾳ κυρίου, ἧ τῆς ἐκκλησίας παρὰ Ῥωμανοῦ γέγονεν ἔνωσις πάντων ἐνωθέντων μητροπολιτῶν τε καὶ κληρικῶν τῶν ἀπὸ Νικολάου πατριάρχου καὶ Εὐθύμιου διεσχισμένων. ὀγδόῃ δὲ Φεβρουαρίου μηνὸς, Ἰνδικτιῶνος δεκάτῃ ἐνάτῃ, ἀποστείλας Ῥωμανὸς ὑπερορίζει τὸν μάγιστρον Στέφανον τὸν τῆς Καλομαρίας εἰς τὴν Ἀντιγόνου νῆσον ὡς τῆς βασιλείας ἐφίεσθαι κατηγορηθέντα, πρῶτον αὐτὸν ἀποκείρας ἅμα Θεοφάνει Τει²⁰ χειώτῃ καὶ Παύλῳ ὀρφανοτρόφῳ ἀνθρώποις αὐτοῦ. ἐποίησεν Ῥωμανὸς βασιλεὺς ἐν τῷ Τριβουναλίῳ πρόκενσον, συνηγμένων*

stabuli comite ad convivium vocatus est. recumbentibus illis, Ioannes drungarius Curcuas cum populi turba ingressus raptos eosdem, ad Opsicium eliminatos, propriis in suburbanis velut adversus Romanum machinatos exulare coegit. quarto vero supra vicesimum Septembris mensis, Caesaris dignitate, Decembris autem mensis decimo septimo, Christi domini proparentum festo, imperii diademate a Constantino imperatore et Nicolao patriarcha Romano ornatur. sanctorum deinde luminum die Theodoram uxorem coronat. mox Maii mensis decimo septimo, indictione quinta, Christophorus Romani filius imperator renuntiatur, et eiusdem mensis vicesimo, Sanctae Pentecostes die festo, a Constantino redimitur; istique duo soli eius diei processu solemniter per urbem progressi sunt. porro Iulio mense, indictione octava, die dominico, totius ecclesiae a Romano inita est concordia, cunctis metropolitibus et clericis, qui a Nicolai et Euthymii partibus divisus steterant animis, in consensionem redeuntibus. mensis autem Februarii die octavo, indictione decima nona, mittens Romanus magistrum Stephanum Calomariae filium in Antigoniam insulam exulem eiecit, imperandi cupiditatis accusatum, cum prius una cum Theophane Tichote et Paulo orphanotropho, propriis domesticis, in monachum detonsus fuisset. ceterum Romanus imperator ad Tribunalium solemne habens processum, cunctis armorum

ἐπάντων μεθ' ὧν ἐκεῖσε. τοῦ ἀδνουμίου δὲ γενομένου 104
αἰφνίδιον Ῥωμανὸς καὶ Κωνσταντῖνος τάχει πολλῶν εἰς τὸ Β
παλάτιον ὑποστρέφουσι· ἐμηνύθη γὰρ παρὰ Λέοντος ἀνθρώ-
που τοῦ Ἀρσενίου ἢ αὐτοῦ τοῦ Ἀρσενίου ἐπιβουλή καὶ Παύ-
5 λου μαγγλαβιτῶν· οἱ τυφθέντες καὶ δημευθῆντες ἐξωρίσθη-
σαν. ἦν τότε παραδυναστεύων Ἰωάννης ὁ πρεσβύτερος καὶ
ῥαϊκτωρ, ὃς Λέοντα τὸν τοῦ Ἀρμενίου ἐποίησεν ἑβδομάριον, 105
τῷ βασιλεῖ τοῦτον προσοικειώσας.

Τῶν δὲ Βουλγάρων πάλιν ἐξελασάντων μέχρι Κατασύρ-
10 των μετὰ τὴν τοῦ δομestikou Ἀδραλέτου τελευταίην προε- 106
βλήθη Πόθος ὁ τοῦ Ἀργυροῦ δομestikos τῶν σχολῶν· καὶ C
μέχρι Θερμοπόλεως μετὰ τῶν ταγμάτων ἐξεληθὼν ἀπέστειλεν
Μιχαὴλ τὸν τοῦ Μωρολέοντος υἱὸν τοποτηρητὴν ὄντα τοὺς 107
Βουλγάρους κατασκοπήσοντα. ὁ δὲ ἀπροόπτως τῷ λόχῳ αὐ-
15 τῶν ἐμπροσθῶν πολλοὺς μὲν τῶν Βουλγάρων ἀνεῖλεν, πληγεῖς
δὲ αὐτὸς ἐν τῇ πόλει ἐτελεύτησεν. ἐμηνύθη δὲ τότε παρὰ
Θεοκλήτου νοταρίου τῆς ὑπουργίας ἢ κατὰ Ῥωμανοῦ βασι-
λέως ἐπιβουλή Ἀναστασίου σακελλαρίου καὶ ἄρχοντος τοῦ
χρυσόχου, καὶ Θεοδωρήτου κοιτωνίτου, καὶ Δημητρίου νοτα-
20 ρίου βασιλικοῦ τοῦ εἰδικοῦ, καὶ Νικολαίου τοῦ Κουβάτζη, καὶ
Θεοδότου πρωτοκαράβου· καὶ δὴ ἐλεγχθέντες ἐτύφθησαν 108
καὶ ἐν τῇ μέσῃ διήλθον. ὁ δὲ Θεοδώρητος ἰδίως ἐν τῷ λε-

4. μαγγλαβίτου Anonymus et Cedrenus

omni genere instructis, stipendiisque militibus erogatis, derepente Romanus praefatus, et Constantinus inusitata celeritate usi in palatium revertuntur: a Leone quippe, Arsenii domestico, Arsenii ipsius et Pauli manglabitae conspiratio delata fuerat: ex quo verberati et bonis fisco addictis in exilium transtati sunt. erat porro tunc ab imperatore proximus potestate Ioannes presbyter et rector, qui Leonem Armenii filium hebdomadarium curavit fieri imperatori prius commendatum.

Bulgaris vero ad Catasyrtas usque post Adraletae domestici mortem excurrentibus, Pothus Argiri filius scholarum domesticus creatus est. hic ad Thermopolim copiis eductis Michaellem Moroleonis filium, vices suas obeuntem, Bulgarorum motum exploraturum misit. ille de improvise agmini eorum factus obviam plurimos quidem occidit, vulneribus autem acceptis in urbem postmodum vitam finivit. eo tempore insidiae adversus Romanum imperatorem structae ab Anastasio sacellario et aurificinae principe, et Theodoreto cubiculario, et Demetrio regii fisci notario, et Nicolao Cubatze a Theorbeto officii notario delatae sunt; iidemque convicti verberibus poenas dederunt, et per mediam urbem delati sunt. Theodoretus autem seorsim ad Trichon-

Ἐργασίῳ Τρικόγγῳ τοῦ παλατίου τυφθεὶς καὶ αὐτὸς ἐξωρίσθη. τὸν δὲ σακελλάριον Ἀναστάσιον ἀπέκειρεν ἐν τῇ μονῇ τῶν Ἐλεειμῶν, ἔνθα καὶ τελευτᾷ. τοιαύτης προφάσεως λαβόμενος 109 Ῥωμανὸς τὸν βασιλέα Κωνσταντῖνον ὑποβιβύζει καὶ δευτέρου καθίστησιν, ἑαυτὸν δὲ προάγει εἰς τοῦμπροσθεν. 5

Ἐκστρατεῖει δὲ πάλιν Συμεῶν κατὰ Ῥωμαίων, καὶ πληθὸς Βουλγάρων ἀποστείλας ἐκέλευσεν κατὰ τῆς πόλεως ὡς τάχιστα ἐξελαύνειν. διελθόντων οὖν διὰ τῶν ὄρων, ἦλθον μέχρι τῶν Μαγλαβᾶ. τὴν αὐτὴν δὲ ἔφοδον μαθὼν ὁ βασιλεὺς Ῥωμανός, μὴ τὰ τῶν Πηγῶν πυλάτια καὶ τὸ Στενὸν 10 κατελθόντες ἐμπρήσωσιν, Ἰωάννην ραίκτηρα ἀποστέλλει ἄμα p. 498 Λέοντι καὶ Πόθῳ, τοῖς Ἀργυροῖς λεγομένοις, ἔχοντας μετ' 110 ἑαυτῶν πληθὸς ἱκανὸν ἕκ τε τῶν βασιλικῶν καὶ τῶν τῆς ἑταιρίας καὶ τῶν ταγματικῶν, οἷς συνῆν καὶ Ἀλέξιος πατρικίος καὶ δρογγάριος τῶν πλωίμων ὁ Μουσελὲ μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. ἦν 15 δὲ τῶν νηστειῶν ἑβδομᾶς πέμπτη. διατάξαντες οὗτοι τὸν λαόν, τῶν Βουλγάρων ἄνωθεν ἀναφανέντων ἐνόπλων καὶ βοῆ χρησαμένων ἀσήμεν καὶ φοβερᾷ παρευθὺ μὲν φεύγει Ἰωάννης ὁ ραίκτηρ, σφάττεται δὲ ὑπὲρ τούτου ἀγωνιζόμενος Φωτεινὸς ὁ τοῦ Πλατυπόδη υἱὸς καὶ πολλοὶ ἕτεροι. μόλις οὖν 20 διασωθεὶς εἰσῆλθεν εἰς δρόμωνα. ἦλθεν δὲ φεύγων ἔνοπλος

3. Cedrenus et Anonymus Ἐλέγγων 17. post λαὸν adde ex Anonymo et Cedreno : ἐν τοῖς πεδινοῖς καὶ χθαμαλωτέροις τόποις τῶν Πηγῶν Comb

cum palatii plagis acceptis, in exilium eiectus est: Anastasium autem sacellarium in Elimorum monasterio caesarie multavit; in quo et defunctus est. Romanus eo praetextu accepto imperatorem Constantinum primatu deturbat et secundum constituit, se ipsum vero priorem praeposit.

Simeon porro adversus Romanos exercitum rursus educit, militesque emissos contra urbem quantocius tendere imperavit. illi per montes progressi Maglaba pervenerunt. eorum adventu ab imperatore Romano cognito, ne Pegarum palatia per Stenum diffusi incenderent, Ioannem rectorem una cum Leone et Potho, dictis Argyris, ex regis confederatis et gregariis militibus copias secum habentibus misit, quibus insuper adiunctus est Alexias patricius et Muzelaus classis drungarius cum navali acie. erat porro tunc ieiuniorum hebdomas quinta. istis exercitum per turmas componentibus, Bulgarisque e superiore editiorique parte armata manu apparentibus et incomposita tremendaque vociferatione usis, derepente Ioannes rector fugam arripit, Faustinusque Platypodis filius pro eo decertans cum aliis plurimis interfectus est. vix itaque periculo ereptus celocem ingressus

καὶ Ἀλέξιος ὁ Μουσελὲ δρουγγάριος, καὶ μὴ ἰσχύσας τέλειον Β
ἀνελθεῖν ἐν τῇ τοῦ δρόμωνος ἀποβάθρᾳ, πεσὼν ἐν τῇ θα-
λάσῃ σὺν τῷ αὐτοῦ πρωτομανδάτωρι ἀπεπνίγη. οἱ Ἄργυροὶ
δὲ ἐν τῷ καστελλίῳ διεσώθησαν φεύγοντες. οἱ δὲ Βούλγα-
5 ροὶ μηδένα ἔχοντες κωλύοντα τὰ τε παλάτια τῶν Πηγῶν
ἐκυρπόλησαν καὶ τὸ Σπενὸν ἅπαν κατέκαυσαν.

Εἰκάδι δὲ Φεβρουαρίου μηνός, δεκάτης Ἰνδικτιῶνος, Θεο-
δώρα σύμβιος Ῥωμανοῦ τελευτᾷ, καὶ κατετέθη τὸ σῶμα αὐ-
τῆς ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. τῷ δὲ αὐτῷ μηνί στέφεται Σοφία ἡ
10 τοῦ βασιλέως Χριστοφόρου γυνή. τηνικαῦτα δὲ κουροπαλά- 112
της Ἰβήρ ἐν τῇ πόλει παρεγένετο, καὶ διὰ μέσης διελθὼν κε- C
κοσμημένης λαμπρῶς. ὃν καὶ ἐν τῇ ἀγίᾳ τοῦ Θεοῦ Σοφία
εἰσήγαγον· καὶ τὸ κάλλος αὐτῆς καὶ τὸ μέγεθος Θεασάμενος,
καὶ τὸν πολυτελῆ κόσμον ὑπερθανμάσας, αὐτῆς ὑπέστρεψεν
15 εἰς τὰ ἴδια.

Ἰουνίῳ δὲ μηνί τῶν Βουλγάρων πάλιν ἐκστρατευσάντων
καὶ μέχρι τῆς ἀγίας Θεοδώρας παλατιῶν ἐλθόντων καὶ ταῦτα
κυρὶ παραδόντων, ἐξανιστάμενος ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς τοὺς
τῶν ταγματῶν ἄρχοντας συνεκάλεσεν, συνόντος αὐτῷ καὶ τοῦ
20 λεγομένου Σακτίκη, καὶ παρῆνει τούτοις καὶ προυτρέπετο κα- D
τὰ τῶν ἐναντίων ἐξελθεῖν καὶ τῆς πατρίδος ὑπεραγωνίσασθαι.
οἱ δὲ συνέθεντο ἐτοιμῶς ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν ἀπο-

12. post λαμπρῶς adde ex Anonymo: μετὰ δόξης πολλῆς καὶ τι-
μῆς ὑπεδέχθη Comb

est. fuga quoque subduxit se Alexius armis omnibus munitus, et
Alexius Muzelaens drungarius. qui cum ad celocis scalam commode
consendere nequiret, in mare cum protomandatore praecipitatus pro-
fundo submersus est. Argryri vero ad castellum fuga sibi consulue-
runt. Bulgari nullum reperientes obvium, Pegarum palatia Stenique
spatium omne igne immisso succenderunt.

Februarii porro mensis die vicesimo, indictione decima, Theo-
dora Romani consors moritur, corpusque illius domo depositum est;
eodemque mense Sophia imperatoris Christophori coniux coronatur.
eo tempore curopalates Iber in urbem advenit, et per medias eius
vias vestibus praeclaris ornatus deductus est, et ad sanctam dei So-
phiam progressus templi magnitudinem et cultum contemplatus, va-
riamque eius suppellectilem demiratus, in patriam reversus est.

Iunio postmodum mense Bulgaris iterato bellum inferentibus, et
ad S. Theodora palatia penetrantibus, et eadem igne depopulatis,
Romanus imperator, copiarum ducibus convocatis, Sactice dicto ei ad-
haerente, sumptis animis milites hortabatur in hostes irrumpere, et
pro patria praeliari commonebat. illi pro Christianis se mori para-

θνήσκειν. τῇ οὖν ἐπαύριον καθοπλισθεῖς ὁ εἰρημένος Σακτικής ἀληθῆ οὖσαν τὴν ἑαυτοῦ πίστιν τε καὶ ἀνδρίαν ἀπέδειξεν· ὀπισθεν γὰρ τῶν Βουλγάρων γενόμενος καὶ εἰς τὸ στρατόπεδον αὐτῶν ἐμπροσθεν πάντας τοὺς ἐκεῖ εὐρεθέντας κατέσφαξεν. μαθόντες οὖν οἱ Βούλγαροι τὸ γεγονός ὑποστρέψουσι ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ πολέμου συγκροτηθέντος τρέπουσι τὸν Σακτικὴν σὺν ὀλίγοις ὑπάρχοντα. ὁ δὲ ἐπειδὴ γενναίως ἀγωνισάμενος καὶ πολλοὺς ἀνελὼν οὐκέτι ἀντέχειν ἠδύνατο, πρὸς τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων μετήσιν τοῦ ἵππου τὸν χαλινὸν καὶ εἰς φυγὴν ἤλαυνεν· ποταμὸν δέ τινα ἐκεῖσε¹⁰ παραρρέοντα διαπερῶν, τοῦ ἵππου αὐτοῦ ἐν τῇ ἰλῦϊ ἐμπαγέντος, τιτρώσκειται κατὰ τῆς ἑδρας καὶ τοῦ μηροῦ. μόλις οὖν P. 499 τοῦ ἵππου ἐκτὸς ἰλῦος ἀνασπασθέντος διασώζεται μέχρι τῶν Βλαχερνῶν, καὶ τεθεὶς ἐν τῇ ἁγίᾳ σοροῦ καιρίας τῆς πληγῆς οὐσης τῇ νυκτὶ ἐτελεύτησεν.¹⁵

Ἀδριανὸς δὲ τις Χάλδος, πρὸς δὲ καὶ Τατζάτης Ἀρμένιος πλούσιος πάνυ, τῇ συνθήκῃ καὶ συμβουλῇ Βάρδα τοῦ Βοηλαῖ στρατηγούντος ἐν Χαλδίᾳ, τυραννίδα καὶ ἀπαρσίαν κατὰ Ῥωμανοῦ βασιλέως συσκευάζουσι, τὸ Παῖπερτε λεγόμενον ὄχυρῶμα κατασχόντες· οὗς ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν²⁰ Ἰωάννης ὁ Κουρκοῦας καταπολεμήσας τοὺς μὲν κατέσχευεν, ὧν τοὺς περιφανεστέρους ἀποτυφλοῖ, τὴν οὐσίαν δημεύσας· Τα-

22. post δημεύσας Cedrenus: τοὺς δὲ πενιχροὺς καὶ ἀσήμους ἀδώσους κελεύσας ὅη βούλωντο ἀπιέναι Comb

tos polliciti sunt. postera igitur luce praefatus Sactices armatus fidem a se datam veram et constantem demonstravit: Bulgaros quippe retro aggressus, et in eorum castra insiliens, cunctos ibi repertos trucidavit. Bulgari quod gestum erat percipientes in castra revertuntur, et consertis manibus Sacticem paucis comitatum terga dare cogunt. ille fortiter praeliatus, multis hostium occisis, totque aliis oppugnatus ut resistere non valeret amplius, equum laxatis habenis ad fugam impulit, fluviumque ibidem praeterfluentem traiciens equo profundi limo infixo ad podicem et coxendicem vulneratur. equo itaque limo vix extracto ad Blachernas defertur, et sacro loculo impositus, plaga mortifera accepta, nocte mortuus est.

Adrianus autem quidam Chaldus, nec non Tatzates Armenus, vir opulentus, consiliis et hortatibus Bardae Boelae, qui Chaldiensi militiae praeerat, tyrannidem et rebellionem adversus Romanum imperatorem excitant, et Paiper locum munitissimum occupant; quos Iohannes Curcuas scholarum domesticus cum debellasset, quosdam quidem tenuit, quorum illustriores facultatibus eorum publicatis excaecavit, alios vero occidit. Tatzates autem alio validissimo loco fuga

ἰσότης δὲ ἐν ἑτέρῳ δυχρωτάτῳ κασιτελλίῳ διαφρυγῶν καὶ λό- B
γον τοῦ μὴ τι κακὸν παθεῖν δεξάμενος ἐν τῇ πόλει εἰσεληλύ-
θει, καὶ τῇ τοῦ μαγγλαβίτου ἡξία τιμηθεὶς ἐν τῷ οἴκῳ τῶν
Μαγγάνων διητῆτο τηρούμενος. δρασμὸν δὲ βουλευσάμενος
5 ἀλίσκεται καὶ τῶν ὁμμάτων στερίσκεται. Βάρδαν δὲ τὸν
Βοηλᾶν ἀπέκειραν μοναχόν.

Τοῦ δὲ πατρικίου τοῦ ὄντος ἐπονομαζομένου Μωρολέον- 113
τος Ἀδριανουπόλεως στρατηγούντος, κρατίστου τὰ πολεμικὰ
καὶ περιδεξίου τυγχάνοντος, ὃς πλείστας κατὰ Βουλγαρίας
10 ἀνδραγαθίας ἐπεδείξατο, ὁ Βούλγαρος Συμεὼν σὺν παντὶ τῷ
στρατεύματι τὴν εἰρημένην πόλιν περιεκύκλωσεν, καὶ χάρακα
περιβαλὼν ἰσχυρῶς ταύτην ἐπολιόρκει. ἐπεὶ δὲ ὁ τε σῖτος
τοὺς ἐν τῇ πόλει ἐπιλελοίπει καὶ λιμὸς ἐπίεξε χαλεπὸς (οὐ- C
δαμόθεν γὰρ εἶχον ἐπισιτίσασθαι), τῇ ἐνδείᾳ πιεζόμενοι προ-
15 δεδώκασιν ἑαυτούς τε καὶ τὸν στρατηγὸν τοῖς Βουλγάροις, ὃν
χειρωσάμενος Συμεὼν, καὶ δεσμὰ καθ' ὅλου τοῦ σώματος
περιβαλὼν, ἀπέκτεινεν θανάτῳ πικρῷ. Βουλγάροις οὖν τὴν
τῆς πόλεως παραδόντος φυλακὴν ὑπεχώρησεν. Λέοντος δὲ τοῦ
Τριπολίτου μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ πλοίων πολεμικῶν
20 κατὰ Ῥωμαίων ἐξεληθόντος καὶ ἐν τῇ νήσῳ Λήμνῳ καταλα-
βόντος, Ἰωάννης πατρικίος καὶ δρουγγάριος τῶν πλωϊμῶν ὁ
Ῥαδινὸς αἰφνίδιος ἐπέθετο αὐτῷ, καὶ πολέμου γεγονότος θεοῦ
συνεργείᾳ οἱ ὑπ' αὐτὸν τρέπονται Ἀγαρηνοὶ· μόνος δὲ αὐ-

occupato, et securitatis fide accepta, in urbem reversus est, et man-
glabitaе dignitate honoratus in Manganorum palatio sub custodia ser-
vatus morabatur. Sugam autem machinatus oculorum lumine priva-
tur. Bardam autem Boelam in monasterio detonderunt.

Patricio vero quopiam, cognomine Moroleone, Adrianopoleos ur-
bis duce, in rebus bellicis fortissimo et solertia praestanti, ut qui
adversus Bulgariam facinora forti viro digna ostendisset plurima, Si-
meon Bulgarus cum omni exercitu dictam urbem obsedit, valloque
circumducto validis armis pressit. frumento autem per urbem defi-
ciente dura fames invasit, ex nulla quippe parte egestatis calamitate
vexati annonam procurare valebant. quare se ipsos et exercitus du-
cem Bulgaris tradiderunt, quem apprehensum Simeon vinculisque per
totum corpus circumdatum amara morte interfecit; commendataque
Bulgaris urbis custodia in patriam se recepit. Leone Tripolita cum
copioso exercitu bellicisque navibus in Romanos erumpente et Le-
mnum insulam occupante, Iohannes Radinus patricius et classis drun-
garius eum ex improviso aggressus est. inuitoque certamine divinis
auxiliis, qui comitabantur, Agareni fusi sunt, solo Tripolita fuga ser-

Δ τὸς Τριπολίτης φυγῇ διασωθεῖς. Σεπτεμβρίῳ δὲ μηνὶ Ἰνδικ-
 τιῶνος δευτέρως, Συμεὼν ὁ ἄρχων Βουλγαρίας πανστρατὶ
 κατὰ Κωνσταντινουπόλεως ἐκστρατεύει, καὶ ληΐζεται μὲν Θρά-
 κην τε καὶ Μακεδονίαν, ἐμπυρῖζει δὲ πάντα, καταστρέφει καὶ
 δενδροτομεῖ. μέχρι δὲ Βλαχερνῶν γενόμενος ἐπεζήτησεν ἐπι-
 σταλῆναι αὐτῷ τὸν πατριάρχην Νικόλαον καὶ τινὰς τῶν μεγα-
 στάνων ὥστε περὶ εἰρήνης αὐτοῖς συντυχεῖν. ἔλαβον οὖν
 ὁμήρους ἀμφοτέρω, καὶ ἐξῆλθον πρότερον μὲν ὁ πατριάρχης
 Νικόλαος, ἔπειτα Μιχαὴλ πατρικίος ὁ Στουπιάτης καὶ Ἰω-
 ἄννης ὁ μυστικὸς παραδυναστεύων· ἤδη γὰρ Ἰωάννης ὁ 10
 φαικτωρ διαβληθεὶς πρὸς τὸν βασιλέα, ἀσθένειαν προφασισά-
 P. 500 μνος, τοῦ παλατίου κατεληλύθει καὶ ἐν τῇ αὐτοῦ μονῇ πλη-
 σίον τῶν Γαλακρινῶν ἀπεκάρη. οἱ μὲν οὖν μετὰ Συμεὼν
 περὶ εἰρήνης διελέγοντο, ὁ δὲ αὐτοὺς μὲν ἀπεπέμψατο, αὐτὸν
 δὲ τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν ἐπεζήτηε θεύσασθαι· παρὰ πολλῶν 15
 γὰρ πεπληροφόρητο περὶ τῆς αὐτοῦ φρονήσεως καὶ ἀνδρίας
 καὶ συνέσεως. ὁ δὲ βασιλεὺς σφόδρα ἐπὶ τούτῳ ἠγαλλιάσατο·
 ἐπόθει γὰρ τὴν εἰρήνην, καὶ τὰς γενομένας τῶν αἱμάτων ἐκ-
 χύσεις ὀσημέραι. ἀποστείλας οὖν ἐν τῷ τοῦ Κοσμιδίου αἰ-
 γιᾶλῳ κατεσκευάσεν ἐν τῇ θαλάσῃ ὀχυρωτάτην ἀπόβασιν 20
 ὥστε τὴν βασιλικὴν τριήρη διεκπλέουσαν αὐτῇ προσορμίζε-
 Βσθαι. περιφράξας οὖν αὐτὴν πάντοθεν διατειχίσμα μέσον γε-

18. καὶ τὰς] καὶ τὸ σιῆναι τὰς Anonymus

vato. Septembri vero mense, indictione secunda, Simeon Bulgariae
 princeps, copiis omnibus eductis adversus Cpolim expeditionem pa-
 rat. inde Thraciam et Macedoniam depopulatur, incendia ubique
 spargit, evertit cuncta, et ad arbores usque excindit. ad Blachernas
 praeterea provectus Nicolaum patriarcham et procerum quosdam, ut
 de pace conferrent, ad se mitti postulavit. datis igitur ex parte
 utraque obsidibus convenerunt, prius quidem Nicolaus patriarcha,
 deinde Michael patricius Stypiotes et Ioannes mysticus, qui ab impe-
 ratore secundas tenebat: iam quippe Ioannes rector apud imperato-
 rem calumniam passus, causatus aegritudinem palatium deseruerat;
 postmodum autem in monasterio Galacrenis proximo detonsus est.
 et hi quidem cum Simeone de pace tractatum habebant: Simeon
 autem retro eos amandavit, ipsum vero imperatorem videre expetit,
 a multis de eius prudentia fortitudine et solertia certior factus.
 valde laetatus imperator postulatum admisit, pacis quippe cupiditate
 ducebatur et effusus quotidie sanguinem deplorabat. ad littus itaque
 Cosmidii machinam in mari validissimam excitari iussit; ad quam
 triridem regiam remis rectam facile esset deducere, septoque muni-
 tissimo eam circumvallans spatium eius medium ita disponi praeece-

ἰσθαι προσέταξεν, ἐν ᾧ ἀλλήλοις ἔμελλον ὀμιλεῖν. ἀποστεί-
 λας οὖν Συμεῶν τὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ναὸν ἐνέπηρσεν
 τὸν ἐν τῇ Πηγῇ καὶ τὰ πέριξ αὐτοῦ σύμπαντα, δῆλος ὢν
 ἐνεῦθεν μὴ τὴν εἰρήνην ἐλὼν ἀλλ' ἐλπίσι μετεώροις τοῦτον
 5 ἑξαπατῶν. παραγενόμενος δὲ ἐν Βλαχέρναις ὁ βασιλεὺς Ἄμμα
 Νικολάω τῷ πατριάρχῃ ἐν τῇ ἀγίᾳ εἰσῆλθον σορῶ, καὶ τὰς
 χεῖρας ἐξέτεινεν εἰς εὐχὴν, εἶτα πρηνῆς πεσὼν δάκρυσι τὸ
 ἅγιον κατέβρεχεν ἑδαφος, τὴν πανάχραντον Θεοτόκον ἀντιβο-
 λῶν τὴν ἀκαμπῆ καὶ ἀμειλικτὸν τοῦ ὑπερηφάνου Συμεῶν μα-
 10 λάξαι καρδίαν καὶ πείσαι τὰ πρὸς εἰρήνην. καὶ τὸ ἅγιον C
 κιβώτιον διανοίξαντες, ἐνθα τὸ σπυρίδιον τῆς ἀγίας Θεοτόκου
 τεθησαύριστο ὠμοφόριον, τοῦτο ὁ βασιλεὺς ἀνελόμενος, καὶ
 τὴν πίστιν τὴν εἰς τὴν ὑπεράνωμον Θεοτόκον οἷα περικεφα-
 λαίαν τινα περιθέμενος, ἐξῆει τοῦ ναοῦ, ὄπλοις ἀσφαλῆσι φρα-
 15 ξάμενος. τὸν σὺν αὐτῷ οὖν στόλον ἀσπίσι τε καὶ ὄπλοις κο-
 σμήσας, τὸν ὠρισμένον τόπον κατέλαβεν συνομιλῆσαι τῷ Συ-
 μεῶν. πέμπτη οὖν ἡμέρα ὅτε ταῦτα ἐγένετο, ἐνάτῃ τοῦ Νο-
 εμβρίου μηνός, τετάρτῃ τῆς ἡμέρας ὥρα, παρεγένετο Συμεῶν
 πλήθος ἄπειρον ἐπαγόμενος, τῶν μὲν χρυσασπίδων καὶ χρυ-
 20 σοδοράτων, τῶν δὲ ἀργυρασπίδων καὶ ἀργυροδοράτων, τῶν D
 δὲ πάσῃ ὄπλων χρεῖα κεκοσμημένων, πάντων καταπεφραγμέ-
 νων σιδήρῳ· οἱ μέσον αὐτῶν διειληφότες τὸν Συμεῶν ὡς
 βασιλέα εὐφήμουν τῇ Ῥωμαίων φωνῇ. πάντες δὲ οἱ τῆς συγ-

pit ut in ea de pace colloquerentur. Simeon autem missis militibus
 sanctissimae deiparae ad Pegem templum combussit et loca circumpo-
 sita devastavit, a pace alienum se, sed vana tantum spe imperatorem
 deludere, inde significans. imperator una cum patriarcha Nicolao ad
 Blachernas et sanctum loculum progressus ad preces manus extendit,
 deinde pronus in terram cadens sacrum lacrimis pavimentum irriga-
 vit. deiparam a labe immunem obtestatus, ut inflexum et rigidum
 superbi Simeonis emolliret cor, et quae sunt pacis inspiraret: sacro-
 que scriniolo, quo veneranda sanctae deiparae vestis reposita est,
 aperto, illam inde sublatam, ex fide qua in immaculatam dei geni-
 tricem pollebat, velut galeam capiti circumponens imperator firmis-
 simis armis munitus, classi viae comite, clipeis et armis adornata, ad
 praefixum locum cum Simeone tractaturus accessit. quinto igitur die
 quo haec facta sunt, Novembris mensis die nono, hora diei quarta
 Simeon immensa exercitus plebe circumstipatus processit. militum
 alii aureis clipeis et deauratis hastis, alii argenteis clipeis pariter et
 hastis argento rutilantibus, alii omni armorum genere ornati, cuncti
 autem ferro circumcincti, medium admiserunt Simeonem, quem Grae-

κλήτου βουλῆς τοῖς τείχεσιν ἐφειστώτες κατεθεῶντο τὰ δρωμένα. ἦν οὖν τότε ἰδεῖν ψυχὴν βασιλικὴν τῷ ὄντι καὶ μεγαλόφρονα, καὶ θαυμάσαι τὸ τοῦ φρονήματος ἀκατάπληκτον, ὅπως τοσαύτην πολεμίον βλέπων ἐπιφροῶν οὐ κατεπλάγη καὶ συνεστάλη καὶ ὑπεχώρησεν, ἀλλ' ὥσπερ εἰς φίλων πλῆθος⁵ χωρῶν οὕτως ἀτρέμας ἀπῆει, μονονουχὶ τὴν ψυχὴν τοῖς πολεμίοις τῶν ὑπηκόων διδούς ἀντίλυτρον. πρῶτος οὖν ἐν τῇ ῥηθείῳ ἀποβάθρῳ καταλαβὼν τὸν Συμεὼν ἐξεδέχετο· ἐπεὶ P. 501 δὲ ὄμηροι ἐξ ἀμφοτέρων ἐλήφθησαν, καὶ τὴν ἀποβάθραν οἱ Βούλγαροι διηρευνήσαντο ἀκριβῶς μὴ πῶς τις δόλος ἦ ἔνε-10 δρα τυγχάνη, κατήλθεν Συμεὼν τοῦ ἵππου, καὶ πρὸς τὸν βασιλέα εἰσηλθεν. ἀσπασάμενοι οὖν ἀλλήλους εἰρήνης λόγους ἐκίνησαν. εἰπεῖν δὲ λέγεται τὸν βασιλέα πρὸς Συμεὼν “ἀηκοῦά σε θεοσεβῆ ἄνθρωπον καὶ Χριστιανὸν ὑπάρχοντα ἀληθινόν, βλέπω δὲ τὰ ἔργα μηδαμῶς τοῖς λόγοις συμβαίνοντα.¹⁵ ἴδιον μὲν γὰρ θεοσεβοῦς ἀνθρώπου καὶ Χριστιανοῦ τὸ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀγάπην ἀσπασάζεσθαι, εἴπερ ὁ θεὸς ἀγάπη ἔστι καὶ λέγεται, ἀσεβοῦς δὲ καὶ ἀπίστου τὸ χαιρεῖν σφαγαῖς καὶ αἵμασιν ἀδίκως ἐκχεομένων. εἰ μὲν οὖν ἀληθῆς Χριστιανὸς ὑπάρχεις, καθὼς πεπληροφορήμεθα, στήσόν ποτε τὰς²⁰ ἀδίκους σφαγὰς καὶ τὰς τῶν ἀνοσίων αἱμάτων ἐκχύσεις, καὶ σπεῖσαι μεθ' ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν τὴν εἰρήνην, Χριστιαν-

cis pronuntiatis ceu imperatorem faustis prosequerentur acclamantibus. senatorii porro ordinis viri muris innixi quae fiebant contemplabantur. spectatu vero dignissima res fuit animus ille imperatoris dignus et excelsus, mira res illa mentis nullo pacto motae constantia, quae tantum percipiens hostium appulsum nullo modo consternata aut repressa est, sed nec retrocessit, quinimo velut in amicorum coetum se conferret, sic intrepidus processit, tantum animam subditorum salutis pretium hostibus non offerens. prior itaque ad dictam machinam perveniens Simeonem praestolabatur. ut obsides ex utraque parte dati sunt, Bulgari vero, ne quis dolus aut insidiae laterent, Simeon equo desiliens ad imperatorem accessit, dataque invicem salute pacis tractatum moverunt. imperator dixisse fertur ad Simeonem “virum dei cultorem et vere Christianum audivi te: verum opera verbis nullatenus consonantia in te perspicio. proprium enim viri dei cultoris et Christiani est pacem et caritatem amplecti, siquidem deus caritas est et dicitur: impij vero et infidelis est caedibus et cruore iniuste fuso gaudere. igitur si vere te Christianum profiteris, sicut certo tenemus, comescet tandem caedes iniustas, et scelestas sanguinis effusione abstine, et nobiscum Christianis, cum ipse Christianus sis et nomineris, pacis foedus

νός ὧν καὶ αὐτὸς καὶ ὀνομαζόμενος, καὶ μὴ θέλε μολύνεσθαι
 Χριστιανῶν δεξιὰς αἵμασιν ὁμοπίστων Χριστιανῶν. ἄνθρω-
 πος εἶ καὶ αὐτὸς θάνατον προσδοκῶν καὶ ἀνάστασιν καὶ ἀν-
 ἀπόδοσιν. σήμερον ὑπάρχεις, καὶ αὔριον εἰς κόνιν διαλυ-
 5 θήσῃ. εἰς πυρετὸς ἄπαν κατασβέσει τὸ φρύαγμα. τίνα οὖν
 λόγον δώσεις τῷ θεῷ ἐκεῖ ἀπελθὼν ὑπὲρ τῶν ἀδίκων σφα-
 γῶν; ποίῳ προσώπῳ τῷ φοβερῷ καὶ δικαίῳ ἐνατενίσεις κριτῆ;
 εἰ πλούτου ἐρῶν ταῦτα ποιεῖς, ἐγὼ σε κατακόρωσ τοῦ ἐπιθυ- C
 μουμένου ἐμπλήσω. μόνον ἐπίσχες τὴν δεξιάν, ἄσπασαι τὴν
 10 εἰρήνην, ἀγάπησον τὴν ὁμόνοιαν, ἵνα καὶ αὐτὸς βίον ζήσης
 εἰρηλικὸν καὶ ἀπράγμονα, καὶ οἱ Χριστιανοὶ παύσωνται ποτε
 τῶν συμφορῶν. οὐ θέμις γὰρ αὐτοὺς αἶρειν ὄπλα καθ'
 ὁμοπίστων." τσαῦτα οὖν εἰπὼν ὁ βασιλεὺς ἐσίγησεν. αἰδε-
 σθεῖς οὖν Συμεῶν τὴν τούτου ταπείνωσιν καὶ τοὺς λόγους
 15 αὐτοῦ ἐπένευσεν τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι. ἀσπασάμενοι οὖν
 ἀλλήλους διεχωρίσθησαν, δώροις μεγαλοπρεπέσι τοῦ βασιλέως
 δεξιωσαμένου τὸν Συμεῶνα. ὁ δὲ τότε συμβέβηκεν διηγῆσο-
 μαι τεράστιόν τι καὶ τοῖς τὰ τοιαῦτα συγκρίνειν εἶδοσι παρά-
 δοξον. δύο φασὶν ἀετοὺς τῶν βασιλέων ὁμιλούντων ἄνωθεν
 20 αὐτῶν ὑπερπτεῖναι, ἤξαι τε καὶ πρὸς ἀλλήλους συμμίξαι καὶ D
 παραυτίκα διαζευχθῆναι ἀλλήλων, καὶ τὸν μὲν ἐπὶ τὴν πόλιν
 ἐλθεῖν, τὸν δὲ ἐπὶ τὴν Θράκην διαπτεῖναι. τοῦτο οἱ ἀκριβῶς

20. κλάγξαι Anonymus

percutē; et Christianorum dexterās unius fidei Christianorum sangui-
 nibus ne permittas pollui. homo quippe es, et mortem ipse et re-
 surrectionem et operum retributionem praestolaris; hodieque cum
 existas, crastinus dies in pulverem te resolvet: febris vel unica omnem
 extinguet iactantiam. quam igitur ad dei tribunal constitutus pro
 caedibus iniustis deo reddes rationem? quo vultu in tremendum et
 iustum iudicem oculos intendes? si divitiarum cupiditate ductus hoc
 agis, ego ad satietatem usque, eo quod desideras, implebo. solum
 contine dexteram, amplectere pacem, dilige concordiam, ut et tu vi-
 tam agas tranquillam et sollicitudinis expertem, et calamitatibus non-
 nihil Christiani subleventur. nefas enim est adversus eiusdem fidei
 homines te arma movere." his dictis imperator tacuit. Simeon eius
 moderationem et eius sermones cum verecundia miratus pacem com-
 poni annuit. cum igitur sibi vale dixissent, discesserunt, imperatore
 magnificis muneribus Simeonem cumulante. quod vero tunc accidit
 narrabo prodigium eorum etiam qui haec diiudicant fidem exsuperans.
 principibus quippe colloquentibus aquilas duas desuper ipsos volasse
 praestoque advenisse et ad invicem commixtas dicunt, et confestim
 ab invicem disiunctas, hanc quidem ad urbem advolasse, aliam vero

τὰ τοιαῦτα σκοποῦντες οὐ καλὸν ἔκριναν οἰωνόν· ἀσυμβά-
τους γὰρ ἐπὶ τὴν εἰρήνην διαλυθῆσεσθαι ἔφησαν. Συμειὼν
δὲ τὸ ἑαυτοῦ στρατόπεδον καταλαβὼν τοῖς ἑαυτοῦ μεγιστᾶσιν
τὴν τοῦ βουσιλέως ἀπήγγειλεν σύνεσιν καὶ ταπεινώσιν.

Δεκεμβρίῳ δὲ μηνί, εἰκάδι πέμπτη, ἔσπευεν Ῥωμανὸς 5
τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐν τῇ τοῦ Θεοῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, Στέφα-
P. 502 ρόν τε καὶ Κωνσταντῖνον. ἀλλὰ καὶ Θεοφύλακτον τὸν υἱὸν
αὐτοῦ ὁ πατριάρχης ἀπέκειρεν κληρικόν, χειροτονήσας ὑπο-
διάκονον, σύγκελλόν τε προχειρισάμενος διελθόντα πρότερον ἐν
τῷ τῶν ὑποδιακόνων τάγματι εἰς τὰ ἅγια. Ἀπριλλίῳ δὲ μηνί, 10
114 εἰκοστῇ ἑνάτῃ, ἐτίμησεν Ῥωμανὸς Ἰωάννην μυστικὸν πατρι-
κιον ἀνθύπατον. Μαΐῳ δὲ μηνί, δεκάτῃ πέμπτη, Ἰνδικτιῶνος
115 τρίτης, τελευτᾷ τὸν βίον ὁ πατριάρχης Νικόλαος κρατήσας ἐν
τῇ δευτέρᾳ αὐτοῦ ἀναβάσει ἔτη δεκατρία· καὶ ἀπετέθη τὸ
σῶμα αὐτοῦ ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ κτισθείσῃ μονῇ τῶν Γαλακρί-15
Bνων. Αὐγούστῳ δὲ μηνί πατριάρχης καθίσταται Στέφανος
Ἀμισίας μητροπολίτης, εὐνοῦχος ὑπάρχων. Ὀκτωβρίῳ δὲ
μηνί κατηγορήθη ὁ μυστικός Ἰωάννης καὶ παραδυναστεύων
ὡς τῆς βασιλείας ἐφιέμενος ὑποθήκη τοῦ πατρικίου καὶ λο-
γοθέτου τοῦ δρόμου Κοσμᾶ, διδόντος εἰς γυναῖκα τὴν θυγα-20
τέρα αὐτῷ. τούτου ἔνεκεν καταβιβάζεται μὲν τοῦ παλατίου,
ἐγχωρεῖται δὲ προσέρχεσθαι καὶ τῷ βουσιλεῖ ὑπηρετεῖν καὶ

in Thraciam alarum opere delatam. qui haec curiosius indagant,
omen iudicavere non faustum: discordes quippe et pace infecta reces-
suros divinabant. Simeon, collecto exercitu, coram optimatibus im-
peratoris solertiam et moderationem exposuit.

Debembris autem mensis die vicesimo quinto filios suos Step-
hanum et Constantinum Romanus, imperii corona cinxit: sed et Theo-
phylactum filium clericum totondit patriarcha, et subdiaconum ordi-
navit, tandemque syncellum promovit, cum prius ad sanctum ingres-
sum cum subdiaconis adlectus processisset. Aprilis vero mensis die
vicesimo nono Ioannem mysticum patricium Romanus proconsulem
designavit. mensis vero Maii die decimo quinto, indictione tertia,
mortem obiit Nicolaus patriarcha, post secundam renuntiationem throno
potitus annos tredecim, eiusque corpus in Galacrenarum monasterio
ab eo condito depositum est. Augusto deinde mense Stephanus Ama-
seae metropolitae eunuchus initiatus est patriarcha. post haec mense
Octobri Ioannes mysticus et post imperatorem administrator, velut im-
perii affectati, suggestu patricii et logothetae publici cursus Cosmae,
qui filiam uxorem ei locaverat, accusatus est. huius gratia palatio
quidem extruditur, ad eum tamen liber illi servatur accessus, et ob-
sequendi imperatoris iussis et cum eo quae opus foret administrandi

σὺν αὐτῷ τὰ ἀνήκοντα διοικεῖν· στοργὴν γὰρ ὅτι πλείστην ἐπέκτειτο ὁ βασιλεὺς πρὸς αὐτόν. τῶν κατηγόρων οὖν κατεπειγόντων τὸν βασιλέα, ἐρευνήσας ὁ βασιλεὺς καὶ ἀληθῆ ταῦτα εἶναι μαθὼν ἔμελλε τοῦτον κατασχὼν ἀνετάζειν. ὁ δὲ C
5 τοῦτο προγνοὺς χρῆται φυγῇ, καὶ τὴν λεγομένην Μονοκάστανον καταλαβὼν ἀποκίρεται μοναχός. πέφευγε δὲ καὶ Κωνσταντῖνος ὁ τοῦ Βοηλαῦ, ὁ τῆς τραπέζης, οἰκεῖος καὶ φίλος ὢν αὐτῷ, καὶ τὸν Ὀλυμπον καταλαβὼν τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἐνδύεται· ἐδεδόκει γὰρ καὶ αὐτὸς αἰτε συμμύστης τυγχάνων
10 τοῦ μυστικοῦ καὶ τῶν ἀπορρητοτέρων αὐτοῦ κοινωνός. τὸν δὲ πατρίκιον Κοσμάν ἐν τῷ ὥρολογίῳ τύψας ὁ βασιλεὺς διεδέξατο. προβάλλεται δὲ ἀντὶ τοῦ μυστικοῦ Ἰωάννου Θεοφάνη πρωτοβεστιάριον καὶ παραδυναστεύοντα. ἐγένετο δὲ τὸ
15 καὶ χάσμα γῆς μέγα καὶ κατάπληκτον, ὥστε πολλὰ χωρία καὶ ἐκκλησίας ἀνάνδρους καταποθῆναι.

Μαῖῳ δὲ μηνί, εἰκάδι ἑβδόμη, δεκάτης πέμπτης Ἰνδικτιῶνος, Συμεὼν ὁ ἄρχων Βουλγαρίας ἐτελεύτα, Πέτρον υἱὸν αὐτοῦ προβαλόμενος ἄρχοντα, ὃν ἐκ τῆς δευτέρας αὐτοῦ
20 ἔσχεν γυναικός, τῆς ἀδελφῆς Γεωργίου τοῦ Σουρσουβούλη, ὃν καὶ ἐπίτροπον τοῖς ἐκείνου παισὶν ὁ Συμεὼν καταλέλοιπεν. τὰ κύκλω οὖν ἔθνη τὴν τοῦ Συμεὼν μαθόντα τελευτὴν ἐκστρα-

potestas permittitur. ingens quippe imperatoris erat in eum affectus. accusationem porro coram imperatore urgentibus adversariis, examine habito, vera esse quae obiicerentur cum imperator agnovit, detentum interrogare proposuerat. qua re praevisa fugam prior arripit, et in monasterium nomine Monocastanum secedens monasticam suscipit tonsuram. fugit pariter Constantinus Boelae filius, mensae praefectus, familiaris et ei bene affectus; et in Olympum montem digressus monastico induitur habitu. timebat enim ipse ceu consiliorum mystici conscius et secretorum eius omnium particeps. patricium autem Cosmam magistratu exauctoratum ad Horologium verberibus imperator emendavit: Ioannis vero mystici obiturus Theophanes protovestiarius et imperii administrator promovetur. tunc in provincia Thraciae terrae motus horrendus factus est hiatusque stuporem afferens, ita ut plura praedia et ecclesiae cum hominibus absorpta sint.

Maii porro mensis die vicesimo septimo, indictione quinta, Simeon Bulgariae princeps diem obiit, Petro filio, quem ex secunda coniuge suscepit, sorore videlicet Georgii Surzubulis, quem filius procuratorem dedit, principe relicto. exinde circumpositae regiones, audita Simeonis morte, adversus Bulgaros arma suscipere meditabantur. fame autem una cum locustarum pernicie Bulgarorum terras depa-

τεύειν κατὰ Βουλγάρων ἐβουλεύοντο. λιμοῦ δὲ σὺν ἀκρίαιν τὸ Βουλγαρικὸν ἔθνος ἐκπιέζοντος ἐδεδίσαισαν τὴν τῶν Ῥωμαίων ἐποικιστῶν ἐπέλευσιν. βουλὴν οὖν ποιησάμενοι κατὰ Ῥωμαίων ἐστρατεύουσιν καὶ ἐν Μακεδονίᾳ καταλαμβάνουσιν. ἔπειτα μαθόντες ὅτι μέλλει κατ' αὐτῶν ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς ἐστρατεύειν, ἀποστέλλουσι Πέτρον τε καὶ Γεώργιον κρυφίως τινὰ μοναχόν, Καλοκύριν ὀνομαζόμενον, τῷ γένει Ἀρμενιακόν, χρυσόβουλλον ἐπιφερόμενον. διηγόρευε δὲ τὰ ἐν αὐτῷ ὡς τὴν μετὰ Ῥωμαίων εἰρήνην ἀσπάζονται οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ γαμικὸν ποιῆσαι συνάλλαγμα. τὸν τοιοῦτον οὖν μοναχόν ὁ βασιλεὺς ἀποδεξάμενος ἀσμενέστατα, παρενθὺ ἀπέστειλεν μετὰ δρόμωνος ἐν Μεσημβρίᾳ τὸν μοναχόν Θεόδωρον τὸν Ἀβούκην καὶ βασιλικὸν κληρικὸν τὸν Ῥόδιον τὴν εἰρήνην συλλαλῆσαι τοῖς Βουλγάροις. οἱ δὲ παραγενόμενοι καὶ τὰ εἰκότα συλλαλῆσαντες ἐξῆλθον ἅμα Στεφάνῳ Βουλγάρῳ διὰ τῆς ξηραῖς. ὅπσοθεν δὲ αὐτῶν κατέλαβεν καὶ Γεώργιος ὁ Σουρσουβούλης, καὶ παραγενόμενοι ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν εἰρήνην ἐσπείσαντο. Θεασάμενοι δὲ τὴν θυγατέρα Χριστοφόρου βασιλέως Μαρίαν, καὶ μεγάλως ἐπ' αὐτῇ ἀρεσθέντες, ἔγραψαν τῷ Πέτρῳ διὰ τάχους παραγενέσθαι. τοῦ Βουλγάρου οὖν Πέτρον καταλαβόντος, τριηρεὶ ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς ἐπιβὰς ἐν Βλαχέρναις παρεγένετο καὶ τὸν Πέτρον ἐθεάσατό τε καὶ κατησπάσατο. ἐπεὶ δὲ ἀλλήλοις τὰ εἰκότα συνωμίλησαν, γράφοντες τὰ σύμ-

scente, Romanorum timuerunt incursus. habito itaque consilio adversus Romanos ipsi armantur, et per Macedoniam effundunt exercitum, cum audissent vero Romanum imperatorem copias in eos parantem, Petrum et Georgium quemdam monachum, cognomine Calocyrum, genere Armenum, auream bullam ferentem latenter delegat. bullae series erat Bulgaros non pacem modo cum Romanis amplecti, sed et connubiorum foedera prosequi. monachum huiusmodi cum imperator lubentissime suscepisset, celocem expedit confestim, et monachum Theodorum Abucem et regium clericum Rhodonatum, ut de pace cum Bulgaris tractarent, Mesembriam destinavit. illi profecti et negotiis accommoda collocti una cum Stephano Bulgaro per continentem iter egerunt. retro eos Georgius Sursubules appulit, et Cpolim cuncti convenientes pacis foedera sanxerunt. Mariam vero Christophori imperatoris filiam contemplati, et eius summo opere delectati aspectu, Petro scripserunt ut quantocius accederet. Petro Bulgaro adveniente, consensu triremibus ad Blachernas imperator Romanus se contulit, viditque Petrum et salutavit. ut vero de negotiorum difficultatibus convenerunt, conscriptis pacis condicionibus nuptiales contractus peregerunt. Octobris deinde mensis die octavo

φωνα τῆς εἰρήνης καὶ τὰ γαμικὰ ἀλλάγματα, ὄγδοη δὲ τοῦ
 Οκτωβρίου ἐξῆλθεν ὁ πατριάρχης Στέφανος ἅμα Θεοφάνει
 πρωτοβεστιαρίῳ καὶ Μαρίᾳ τῇ τοῦ βασιλέως Χριστοφόρου
 θυγατρὶ καὶ πάσῃ τῇ συγκλήτῳ εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας
 5 Θεοτόκου τῆς Πηγῆς, καὶ εὐλόγησεν Πέτρον τε καὶ Μαρίαν.
 λαμπρῶς δὲ καὶ πολυτελοῦς γενομένης τραπέζης, καὶ πάντων
 τῶν εἰδισμένων τοῖς γάμοις φαιδρῶς ἐπιτελεσθέντων, εἰσῆλ-
 10 θεν Θεοφάνης πρωτοβεστιαρίος ἅμα Μαρίᾳ τῇ θυγατρὶ τοῦ
 βασιλέως ἐν τῇ πόλει. τῇ δὲ τρίτῃ τοῦ γάμου ἡμέρᾳ ἐποίη-
 15 σεν ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς εὐωχίαν λαμπρὰν ἐν τῇ τῶν Πη-
 γῶν ἀποβάθρᾳ. τῶν δὲ Βουλγάρων ἔνστασιν οὐ μικρὰν ποιη-
 σαμένων πρότερον εὐφημεῖσθαι Χριστοφόρον, εἰθ' οὕτω Κων-
 σταντῖνον, ὑπέδειξε τῇ ἐνστάσει ὁ βασιλεὺς, καὶ γέγονεν ὕπερ
 ἤτησαντο. ἐπειδὴ δὲ πάντα ἐν τοῖς γάμοις συντελεσθήσαν,
 20 καὶ ἔμελλε Μαρία τὴν πρὸς Βουλγαρίαν ὁδὸν ὀδεύειν, οἱ
 αὐτῆς γονεῖς μέχρι τοῦ Ἑβδόμου συνεξῆλθον αὐτῇ, περιχυ-
 θέντων τῇ θυγατρὶ, καὶ πολλὰ κατέχεαν τὰ δάκρυα, καὶ ὡς
 εἰκὸς ἐπὶ στεργήσει σπλάγχχνου πεποθημένου. τὸν τε γαμβρὸν
 ἀσπασάμενοι καὶ αὐτὴν ταῖς τούτου χερσὶ περιδόμενοι ἐν
 25 τοῖς βασιλείοις ὑπέστρεψαν. Μαρία δὲ Βουλγαρικᾶς παρα-
 δοθεῖσα χερσὶν τῆν ἐπὶ Βουλγαρίαν ἀῆει.

Τότε δὲ πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν ἐκ Μελι- P. 504
 τινῆς παρεγένοντο εἰρηρικὰς σπονδὰς ποιῆσαι. μετ' οὐ πολὺ

progressus patriarcha Stephanus una cum Theophane protovestiarario
 et Maria Christophori imperatoris filia et universo senatu ad sanctis-
 simae deiparae templum ad Pegas, Petrum et Mariam coniugali be-
 nedictione sociavit; mensaque sumptuosa et magnificentissima instru-
 cta, cunctisque ad nuptiarum solemniam spectantibus rite splendideque
 peractis, Theophanes protovestiararius una cum Maria imperatoris filia
 in urbem reversus est. die autem nuptias sequente tertio Romanus
 imperator in machina sive tabulato ad Pegas magnificum paravit con-
 vivium. non minima porro contentione a Bulgaris excitata, ut prius
 Christophorus, deinde Constantinus acclamationum precibus excipe-
 retur, votis eorum imperatore obsecuto, quod petebant praestitum
 est. nuptiarum autem celebritate peracta, Mariaeque in Bulgariam iter
 capescere iam iam parata, Hebdomum usque parentes eam prosecuti
 sunt; ibi eam circumfusi, et largo lacrimarum impluvio madidi, ut
 dilectorum praecordiorum usu orbis contingere solet, tristabantur;
 tandemque generum, filia eius potestati tradita, deosculati in regiam
 reversi sunt. sic Mariam Bulgarorum manibus tradita in Bulgariam pro-
 fecta est.

Et tempore legati pacis foedera composituri e Melitine ad im-

Ἀπόκαψ ὁ τοῦ Ἀμέρ ἔκγονος, ἀμηρᾶς τῆς Μελιτινῆς, καὶ ὁ Ἀπολασάθ στρατηγὸς εὐγενέστατος καὶ πλούσιος ὢν ἐκ Μελιτινῆς παρεγένετο. ἀποδεχθέντες οὖν μετὰ τῆς προσηκούσης τιμῆς παρὰ Ῥωμανοῦ, καὶ σύμφωνα εἰρήνης ποιήσαντες, ἐπέστρεψαν πρὸς τὰ ἴδια. τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἀπόκαψ, ἀν-⁵δρὸς φρονίμου καὶ συνετοῦ, διέλυσαν τὴν εἰρήνην. ἐστρατεύουσι δὲ κατ' αὐτῶν ὃ τε δομέστικος τῶν σχολῶν Ἰωάννης ὁ Κουρκούας μετὰ καὶ τῶν Θεμάτων καὶ ὁ Μελίας μετὰ τῶν Ἀρμενιῶν· καὶ εἰς τσσαύτην στένωσιν τὴν Μελιτινὴν παρ-¹⁰βίεστησαν ὥστε αὐτὴν συντομώτατα ἐκπορθῆσαι καὶ ἐπ' ἐδά-¹⁰φους καταστρέψαι. ταύτην οὖν Μελιτινὴν εἰς κουρατωριαν ἀποκαταστήσας ὁ βασιλεὺς πολλὰς χιλιάδας χρυσίου καὶ ἀργυρίου ἐκεῖθεν δασμοφορεῖσθαι ἐτησίως πεποίηκεν.

Κατηγορήθη δὲ Νικήτας ὁ μάγιστρος καὶ πενθερὸς Χριστοφόρου βασιλέως ὡς ὑποτιθέμενος αὐτῷ κατὰ τοῦ ἰδίου¹⁵ γενέσθαι πατρός καὶ τῆς βασιλείας αὐτὸν ἐξεῶσαι. τοῦτον οὖν ἐξαγαγόντες τῆς πόλεως ἀπέκειραν μοναχόν.

Μηνὶ δὲ Ἰουλίῳ, ὀγδόῃ καὶ δεκάτῃ, ἰνδικτιῶνος ἕκτης, τελευτᾷ Στέφανος πατριάρχης· Δεκεμβρίῳ δὲ μηνὶ ἄγουσι Τρύφωνα μοναχόν ἐπ' εὐλαβείᾳ καὶ ἀγιότητι μαρτυρούμενον,²⁰ καὶ χειροτονουσί πατριάρχην, μέχρις ἂν εἰς μέτρον ἡλικίας φθάσῃ Θεοφύλακτος ὁ Ῥωμανοῦ τοῦ βασιλέως υἱός, ὃν ἐμελλον πατριάρχην χειροτονεῖν Κωνσταντινουπόλεως. εἰκάδι δὲ

peratorem Romanum accesserunt. non diu post Apocaps Amer nepos, Melitines ameras, et Apolasath dux nobilissimus et ditissimus Melitinae advenit. isti congruis honoribus a Romano excepti, pacis condicionibus firmatis, in patriam reversi sunt. Apocaps autem, viro prudente et sagaci, vivis erepto pacem continuo dissolverunt. in eos autem irrumpunt scholarum domesticus Ioannes Curcuas, una cum legionibus, et Melias cum adiunctis sibi Armenis; et ad eas angustias Melitinem adigunt, ut eam e vestigio vastent et funditus ad solum evertant. Melitinem igitur in curatoriam instituit imperator, plurimis auri et argenti milibus annuatim colligendis eidem impositis.

Nicetas autem magister et Christophori imperatoris socer quasi in patrem insurgendi consilium dedisset et eum imperio deicere suavisset, accusatus est. eum propterea urbe pulsum detonderunt monachum.

Mensis autem Iulii die decimo octavo, indictione sexta, Stephanus patriarcha moritur: tum Decembri mense Tryphonem monachum, pietatis et sanctitatis testimonio insignem, ordinant patriarcham, donec aetatis metam imperatoris Romani filius Theophylactus, quem Cpolis patriarcham creare statuerant, attigisset. vicesimo porro et

πέμπτη τοῦ αὐτοῦ μηνὸς χειμῶν μέγας γέγονεν, ὥστε κρυ-
σταλλωθῆναι τὴν γῆν ἐπὶ ἡμέρας ἑκατὸν εἴκοσι, ὅθεν καὶ γέ-
γονεν μέγας λιμὸς καὶ θάνατος πολὺς, ὥστε μὴ δύνασθαι
τοὺς ζῶντας ἐκκομίζειν τοὺς τεθνεώτας. ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥω-
5 μανὸς τὴν ἀφόρητον ἐκείνην βίαν κατανοήσας ἀξίαν τῆς αὐ-
τοῦ συμπαθοῦς ἐλεημοσύνης πρόνοιαν ἐποίησατο, πολλαῖς
ἐλεημοσύναις τὴν ἐκ τοῦ λιμοῦ παραμυθησάμενος ἔνδειαν·
ἀνέφραξέ τε θυρίσι καὶ σανιδώμασι τὰς τῶν ἐμβόλων στοάς,
ὥστε μὴ τὴν χιόνα καὶ τὸ ψῦχος ἐκεῖθεν ἐπεισιέναι τοῖς πέ- D
10 ησι. τότε δὲ καὶ τὰς λεγομένας ἄρκλας ἐν πᾶσι κατεσκευάσαε 117
ταῖς ἐμβόλοις, ἀργυρίον τε κατὰ μῆνα τοῖς ἐνταῦθα κατακει-
μένοις πένησι διδόνθαι διετάξατο, καὶ τὰ μηνιαῖα τριμῆτια 118
ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῖς πένησι διανέμεσθαι, ὡς εἶναι τὰ δι-
δόμενα τοῖς τε ἐν ταῖς ἄρκλαις πτωχοῖς καὶ τοῖς ἐν ταῖς ἐκ-
15 κλησίαις ἀργύρου ἐγκεχαραγμένον χιλιάδας δώδεκα. καὶ
ταῦτα ἢ συμπαθῆς ἐκείνου ψυχῇ διετύπωσεν τῶν πενήτων
προνοουμένη. ἀλλὰ καθ' ἡμέραν τρεῖς αὐτῷ συνεσθίειν πέ-
νητας διετάξατο, οἳ ἀνὰ ἕν ἐλάμβανον νόμισμα. τετράδι δὲ
καὶ παρασκευῇ τρεῖς πένητες μοναχοὶ τούτῳ συνήσθιον, τὸ
20 τετυπωμένον λαμβάνοντες νόμισμα. ὅπερ δὲ ἐν τοῖς μονα-
στηρίοις εἶωθεν γίνεσθαι, ὥστε ἐν τῷ καιρῷ ἀγαγιώσκειν τῆς P. 505
ἐστιάσεως, τοῦτο καὶ αὐτὸς ἐποίησεν, διπλῆν ἑαυτῷ καὶ τοῖς
δαιτυμόσι τὴν τράπεζαν παρατιθείς, ὥστε τὸ μὲν σῶμα τρε-

6. καὶ ἐλεήμονος φύσεως Anonymus

quinto die mensis eiusdem adeo aspera invaluit hiems, ut terra per
dies centum et viginti gelu concreveret; ex quo fames ingens et
mortalitas immensa pervagata est, adeo ut vivi mortuis efferendis non
sufficerent. Romanus autem imperator intolerandam illam calamita-
tem contemplatus, affectus ad misericordiam proclivis digna exhibuit
argumenta, eleemosynarum liberalitate plurima famis indigentiam con-
solatus. exinde porticum spatia tabulatis distinxit, et fenestras ap-
posuit, ita ut nix et frigus in pauperes per ea non ingruerent. eo
tempore cunctis in porticibus arclas ita dictas disposuit, et egenis
ibidem iacentibus argenteos nummos per menses singulos praecepit
distribui, et menstrua trimitia per ecclesias in alios pauperes dividi,
adeo ut quae per arclas et ecclesias erogarentur argenti cusi numismata,
ad milia duodecim numerarentur. haec in misericordiam et pietatem
propensus eius animus, liberalis pauperum provisor, donari sanxit.
egenos insuper ternos diebus singulis secum comedere voluit, singu-
lisque nummum unum distribuebat. feria vero quarta et parasceue
monachi tres egentes illi convivabantur, qui definitum accipiebant
numisma. quod in monasteriis observari solet, ut cibi tempore ha-

119 φρεσθαι τῇ συνήθει τροφῇ, τὴν δὲ ψυχὴν κατενόσσετο καὶ
 πολλὰς ἰδακρῶν ἠφίει πηγὰς. οὐκ ἐθεάσατό ποτε μοναχὸν
 ἀρετῆς ἀντεχόμενον, ᾧ τινὶ τὰς ἑαυτῶν πράξεις σὺν πολλοῖς
 οὐκ ἐξηγόρευσεν δάκρυσιν. πάσας τὰς τῆς πόλεως ἐκκλησίας
 πέπλοις διαφανέσι καὶ φωταγωγίαις λαμπρῶς κατεκόσμη, 5
 ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐν ὄρεσι μοναχοῖς τῷ τε Ὀλύμπῳ καὶ τῷ Κυ-
 120 μῆνῃ καὶ τῷ τοῦ Βαραχαιοῦ ὄρει οὐ διέλιπεν ἐτησίους ῥογὰς,
 Β ἃς διετύπωσεν.

Τῶν ἀπειρῶν αὐτοῦ κατορθωμάτων καὶ ἐλεημοσυῶν
 διεξήλθομεν. Πέτρῳ δὲ τῷ Βουλγάρῳ ἐπέθετο Ἰωάννης ὁ 10
 121 ἀδελφὸς αὐτοῦ μετὰ καὶ ἐτέρων Βουλγάρων τοῦ Συμεῶν. καὶ
 φωραθέντων αὐτῶν ὁ μὲν Ἰωάννης τύπτεται καὶ ἐγκλείεται
 φυλακῇ, οἱ δὲ λοιποὶ τιμωρίαις οὐ ταῖς τυχοῦσαις ὑποβάλ-
 λονται. ταῦτα δὲ δῆλα ποιήσαντος Πέτρου τῷ βασιλεῖ Ῥω-
 15 μανῷ, ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν μοναχὸν Ἰωάννην, ὃς ἐγε-
 γόνη ξαίκτωρ, προσάσει μὲν ὡς ποιῆσαι ἀλλάγιον τῶν κρα-
 τουμένων αἰχμαλωτῶν, τῇ δὲ ἀληθείᾳ Ἰωάννην κατασχεῖν καὶ
 C ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγαγεῖν. ὁ δὲ καὶ γέγονεν· εἰσελθὼν
 γὰρ ἅμα τῷ Ἰωάννῃ ἐν τῷ πλοίῳ ἀπὸ Μεσημβρίας ἦλθεν ἐν
 τῇ πόλει. μετ' οὐ πολὺ τούτου τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἀπορρί- 20
 ψαντος καὶ γυναῖκα ἐπιζητήσαντος, δέδωκεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς
 οἶκον καὶ κτήματα πάμπολλα καὶ γυναῖκα ἐκ τῆς αὐτοῦ πα-

beatur lectis, hoc ipse exequabatur, sibi convivisque geminam appo-
 nens mensam; dumque usitato corpus enutriretur cibo, copioso la-
 crimarum fonte effuso animam quoque cum contritione pascebat. nul-
 lum unquam monachum virtutis studiosum observavit, cui cum multo
 fletu suos non aperuerit actus: cunctas urbis ecclesias sumtuosis ve-
 stibus praeclaraque cereorum et lampadum copia exornavit. sed et
 monachis in montibus Olympo Cymena et Barachaeo vitam agentibus
 annua stipendia quae decreverat mittere non interposuit.

Atque ita immensorum eius beneficiorum et liberalitatis histo-
 riam pertexuimus. Petro vero Bulgaro parabat insidias Ioannes eius
 frater cum Bulgaris aliis; quorum facinore cognito Ioannes quidem
 verberibus castigatur et carcere includitur, in alios vero inusitatis
 supplicis animadvertitur. Petro autem imperatori Romano haec ead-
 em litteris manifestante, misit imperator Ioannem monachum, qui
 rector extiterat, praetextu quidem ut captivorum detentorum com-
 mutationem faceret, sed revera, ut Ioannem apprehenderet, et ad-
 duceret CP. quod et factum est. una quippe cum Ioanne navim
 ingressus Mesembria Cpolim navigavit. non diu post eodem mo-
 nasticum habitum deponente et uxorem ducere exquirente, imperator

τρίδος τῆς τῶν Ἀρμενιακῶν, γάμον τε λαμπρὸν ἐν τῇ τοῦ
Καίσαρος οἰκίᾳ πεποίηκεν.

Μαρτίου δὲ μηνὸς δευτέρᾳ ἡμέρᾳ κοσμίτης ὃς ἐπέμενε 122
τῷ φόρῳ ἐν τοῖς ἐκείσε κίουσιν, καὶ ἀπέκτεινε ἄνδρας ἕξ, γέ-
5 γονο δὲ ἐμπρησμὸς μέγας καὶ φοβερὸς εἰς τὸν τοῦ φόρου ἔμ-
βολον πλησίον τοῦ ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὥστε κατα- D
καῆναι τὰ τε κηροπολεῖα καὶ τὰ γουνάρια τοῦ φόρου μέχρι
τῶν ψηκῶν. ἐτελεύτησε δὲ Χριστοφόρος βασιλεὺς μηνὶ Ἀύ-
γούστῳ ἰνδικτιῶνος τετάρτης, καὶ ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν
10 τῇ ῥηθείᾳ μονῇ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. κατήγαγον δὲ Τρύφωνα
πατριάρχην Ἀυγούστῳ μηνί, ἰνδικτιῶνος τρίτης, καὶ ἀπελθόν-
τος ἐν τῇ ἰδίᾳ μονῇ τελευτᾷ, χηρευσάσης τῆς ἐκκλησίας χρό-
νον ἕνα μῆνας πέντε διὰ τὸ τῆς ἡλικίας ἀτελὲς Θεοφυλάκτου
15 υἱοῦ Ῥωμανοῦ βασιλέως. Βασίλειος δὲ τις Μακεδῶν πλάνος
τοῦ συνεπήγετο· οὗτος συσχεθεὶς ὑπὸ Ἐλεφαντίνου τουρμαρ-
χου ἐκ τοῦ Ὀψικίου ὄντος ἤχθη ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ
ὑπὸ Πέτρου ὑπάρχου τῆς μιᾶς ἀλλοκριοῦται χειρὸς. εἶτα P. 506
καιροῦ λαβόμενος καταλαμβάνει πάλιν τὸ Ὀψίκιον, καὶ χεῖρα
20 χαλκῆν ἀντὶ τῆς κοπέσης προσαρμοσάμενος καὶ σπάθην ὑπερ-
μεγέθη κατασκευάσας διήρχετο πλανῶν πολλοὺς ὡς αὐτὸς εἶη
Κωνσταντῖνος ὁ τοῦ Δουκός· οὗς καὶ συναφελκόμενος με-

15. ἐπιφημίσις Anonymus

domum et praedia plurima et coniugem eadem secum Armeniacorum patria ortam dedit, et in Caesaris aedibus celeberrimas peregit nuptias.

Martii porro mensis die secundo cosmites fori columnis superpositus in terram decidit virosque sex oppressit. contigit etiam incendium ingens et horrendum in fori porticu templo sanctissimae deiparae vicina, adeo ut cereorum artificum et pelliciariorum fori ad Paechas usque consumerentur officinae. Christophorus imperator mense Augusto, indictione quarta, diem supremum obiit, et in praefato patris sui monasterio corpus eius reconditum est. Tryphonem porro patriarcham Augusto mense, indictione tertia, deposuerunt, eoque in proprium monasterium se recipiente et defuncto annum unum et menses quinque, nondum matura Theophylacti imperatoris filii Romani aetate, ecclesia pastore viduata permansit. Basilius autem quidam Macedo, pravus impostor Constantinum ducem se ipsum mentitus, plurimos post se abducebat. hic ab Elephantino Opsicii turmarum praefecto Cpolim abducitur, et manuum altera a Petro praefecto truncatur. occasione deinde captata in Opsicium rursum digreditur, et truncatae vice manum aeream sibi adaptans ingentemque spatham sibi acco-

γάλην κατὰ Ῥωμανοῦ ἀνταρσίαν κινεῖ. ἀποστειλας οὖν ὁ βασιλεὺς στρατὸν κατ' αὐτοῦ αὐτὸν τε συνέλαβεν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ· ὃν καὶ ἀγαγόντες ἐν τῇ πόλει ἀνέκρινόν τε καὶ πολ-
B λὰς αὐτῷ πληγὰς ἐπέειθεσαν. ὁ δὲ πολλοὺς τῶν ἐν τέλει ἐσυκοφάντει ψευδῶς ὡς συνόντες αὐτῷ, μηδὲν δὲ ἀληθές⁵ κατ' αὐτῶν λέγειν ἐξελεγχθεὶς ἐν τοῖς Ἀμαστριανοῦ πυρὸς κατανάλωμα γίνεται.

Χειροτονεῖται δὲ πατριάρχης ὁ προρρηθεις τοῦ βασιλέως υἱὸς Θεοφύλακτος, Φεβρουαρίῳ β', ἰνδικτιῶνος ε', τοποτηρητῶν ἐκ Ῥώμης ἀνελθόντων καὶ τόμον συνοδικὸν ἐπιφε-¹⁰ρομένων περὶ τῆς αὐτοῦ χειροτονίας διαγορεύοντα· οἱ καὶ τῷ πατριάρχου θρόνῳ τούτον ἐνίδρυσαν. Ῥωμανὸς δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ υἱῷ Στεφάνῳ γυναῖκα ἠγάγετο θυγατέρα οὖσαν τοῦ Γαβαλαῖ, ἐγγόνην δὲ Κατακυλαῖ, Ἄνναν ὄνομα. ἅμα δὲ τῷ νυμφικῷ στεφάνῳ καὶ ὁ τῆς βασιλείας στέφανος¹⁵ ἐπετέθειτο.

C Ἐγένετο δὲ ἐκστρατεία πρώτη τῶν Τούρκων κατὰ Ῥωμαίων ἰνδικτιῶνι ἑβδόμῃ Ἀπριλλίῳ μηνί· οἱ καὶ καταδραμόντες μέχρι τῆς πόλεως ἐληΐσαντο πᾶσαν Θρακίαν ψυχῆν. ἀπεστάλη οὖν ὁ πατριῆκος Θεοφάνης ὁ πρωτοβεστιῆριος καὶ²⁰ παραδυναστείων μετ' αὐτῶν ποιῆσαι ἀλλάγιον, πολλὰ παρ' αὐτῶν ἐπὶ τῇ φρονήσει καὶ εὐβουλίᾳ ἐπαινεθεὶς, ὅτε καὶ τὸ

modans vagabatur plurimos seducens, quasi ipse Constantinus ducis filius foret. hic multis sibi adlectis stupendam in Romanum rebellionem movet. imperator exercitu in eum immisso ipsum comitesque insequabatur; quem deinde captum et in urbem abductum, per tribunalia examinatum multis verberibus subiecerunt, ille sibi consulens insignes dignitate viros, quasi secum sentientes, mendaciis confictis et a veritate alienis calumniabatur. convictus tandem ad Amastriani plateam ignis pabulum factus est.

Præfatus autem imperatoris filius Theophylactus Februarii die secundo, indictione secunda, patriarcha consecratus est, adstantibus Romani pontificis legatis, et tomum synodalem de eius ordinatione tractantem proferentibus, eundemque collocantibus in throno patriarchali. ceterum Romanus imperator Stephano filio locavit uxorem Gabalæ filiam, Catacyle neptim, Annam nomine, unaque cum nuptiali corolla imperii diademate redimitus est.

Turcorum autem adversus Romanos irruptio prima indictionis septimæ Aprilis mense contigit; qui ad urbem usque excurrentes loca cuncta per Thraciam depopulati sunt. adversus eos igitur patricius Theophanes protovestiarius et imperii administrator missus est, laudem ab eis plurimam prudentiæ et consiliorum gratiam reportans.

μεγαλόψυχον και φιλόανθρωπον αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς ἐπεδείξατο, μηδενὸς φεισάμενος χρημάτων πρὸς τὴν αἰχμαλώτων ἀνάρρυσιν.

Ἠγάγετο δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ τελευταίῳ υἱῷ Κωνσταντίνῳ ἑκ γένους τῶν Ἀρμενιακῶν γυναῖκα τοῦνομα Ἑλένην, τοῦ πατρικίου Ἀδριανοῦ θυγατέρα, ἧς και τελευταίας αἰσῆς ἐτέρα τοῦ- D τον συνέξευξεν γυναικὶ ὀνόματι Θεοφανῆ.

Ἰουνίου δὲ μηνὶ ἑνδεκάτῃ, δεκατετάρτης Ἰνδικτιῶνος, κατέπευσαν οἱ Ῥῶς κατὰ Κωνσταντινουπόλεως, χιλιάδες δέκα. 10 ἀπεστάλη δὲ μετὰ τριήρων και δρομώνων ὁ πρωτοβεστιάριος Θεοφάνης, και τὸν τε στόλον προεντρεπίσας και κατοχυρώρας ὡς μάλιστα τὸν Ῥῶς ἐξεδέχετο. ἐπεὶ ἐκεῖνοι κατέλαβον και πλησίον τοῦ Φάρου ἐγένοντο, οὗτος πρὸς τῷ τοῦ Εὐξείνου πόντου στόματι παρεδρεύων ἐν τῷ Ἰερῷ λεγομένῳ, και δὴ 15 πρῶτος ἐν τῷ οἰκίῳ δρόμωνι διεκπλεύσας, τὴν τε σύνταξιν τῶν Ῥωσικῶν πλοίων διέλυσεν και τῷ ἔσκευασμένῳ πυρὶ πλείστα κατέφλεξεν, τὰ λοιπὰ δὲ ἐτρέψαντο εἰς φυγὴν. ἧ ἄκολούθως οἱ λοιποὶ δρόμωνες ἐπεκδραμόντες τελείαν εἰργά- P. 507 σαντο τὴν τροπήν, και πολλὰ μὲν πλοῖα κατέδυσαν ἄντανδρα, 20 πολλοὺς δὲ κατέστρωσαν, πλείστους δὲ ζῶντας συνέλαβον. κατῆλθε δὲ τῆνικαῦτα Ἰωάννης ὁ δομέστικος ὁ Κουρκούας μετὰ παντὸς τοῦ τῆς ἀνατολῆς στρατεύματος, και πολλοὺς τούτων

tunc temporis munificentiam et humanitatem plurimam Romanus imperator declaravit, nullis parcens pecuniarum expensis, cum captivi instarent liberandi.

Locavit etiam imperator Constantino filio postremo uxorem de Armeniacorum genere, Helenam nomine, Adriani patricii filiam. ea- que defuncta alteri nomine Theophano eundem copulavit.

Iunii porro mensis die undecimo, indictione decima quarta, Russi ad milia decem adversus Cpolim classem paraverunt. cum triremibus autem et celocibus protovestiarus Theophanes missus classem disposuit et apte munivit, adeo ut Russos praelio paratus esset excipere. ut appulerunt illi et Pharo vicini apparuerunt, primus ille ad Euxini Ponti fauces stationem posuit, loco cui Hierum nomen, omniumque primus celoce suo vectus Russicarum navium dissolvit ordinem, et praeparato igne nautico succendit, reliquas vero in fugam vertit; quem pone sequentes reliquae naves in adversarios irruentes perfectam hostium ediderunt stragem, navibus una cum militibus plurimis submersis, aliis multa parte caesis, vivis etiam quampluribus comprehensis. illuc pariter Ioannes domesticus Curcuas cum toto Orientis exercitu appulit, et huc illucque palantes depre-

γάλην κατὰ Ῥωμανοῦ ἀνταρσίαν κινεῖ. ἀποστείλας οὖν ὁ βασιλεὺς στρατὸν κατ' αὐτοῦ αὐτὸν τε συνέλαβεν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ· ὃν καὶ ἀγαγόντες ἐν τῇ πόλει ἀνέκρινόν τε καὶ πολ-
B λὰς αὐτῷ πληγὰς ἐπέθεσαν. ὁ δὲ πολλοὺς τῶν ἐν τέλει ἐσυκοφάντει ψευδῶς ὡς συνόντες αὐτῷ, μηδὲν δὲ ἀληθῆς ὅ-
κατ' αὐτῶν λέγειν ἐξελεγχθεὶς ἐν τοῖς Ἀμαστριανοῦ πυρὸς κατανόλωμα γίνεται.

Χειροτονεῖται δὲ πατριάρχης ὁ προρρηθεὶς τοῦ βασι-
λέως υἱὸς Θεοφύλακτος, Φεβρουαρίῳ β', ἰνδικτιῶνος ε', τοπο-
τηρητῶν ἐκ Ῥώμης ἀνελεθόντων καὶ τόμον συνοδικὸν ἐπιφε-
ρομένων περὶ τῆς αὐτοῦ χειροτονίας διαγορευόντα· οἱ
καὶ τῷ πατριάρχου θρόνῳ τοῦτον ἐνίδρυσαν. Ῥωμανὸς δὲ
ὁ βασιλεὺς τῷ υἱῷ Στεφάνῳ γυναῖκα ἡγάγετο θυγατέρα οὐ-
σαν τοῦ Γαβαλαῦ, ἐκγόνην δὲ Κατακυλαῦ, Ἄνναν ὄνομα.
ἅμα δὲ τῷ νυμφικῷ στεφάνῳ καὶ ὁ τῆς βασιλείας στέφανος¹⁵
ἐπετέθειτο.

C Ἐγένετο δὲ ἐκστρατεία πρώτη τῶν Τούρκων κατὰ Ῥω-
μαίων ἰνδικτιῶνι ἑβδόμῃ Ἀπριλλίῳ μηνί· οἱ καὶ καταδρα-
μόντες μέχρι τῆς πόλεως ἐλήσαντο πᾶσαν Θρακίαν ψυχῆν.
ἀπεστάλη οὖν ὁ πατριῆκιος Θεοφάνης ὁ πρωτοβεστιῆριος καὶ²⁰
παραδυναστεύων μετ' αὐτῶν ποιῆσαι ἀλλάγιον, πολλὰ παρ'
αὐτῶν ἐπὶ τῇ φρονήσει καὶ εὐβουλίᾳ ἐπαινεθεὶς, ὅτε καὶ τὸ

modans vagabatur plurimos seducens, quasi ipse Constantinus ducis filius foret. hic multis sibi adlectis stupendam in Romanum rebellionem movet. imperator exercitu in eum immisso ipsum comitesque insequabatur; quem deinde captum et in urbem abductum, per tribunalia examinatum multis verberibus subiecerunt, ille sibi consulens insignes dignitate viros, quasi secum sentientes, mendacis confictis et a veritate alienis calumniabatur. convictus tandem ad Amastriani plateam ignis pabulum factus est.

Præfatus autem imperatoris filius Theophylactus Februarii die secundo, indictione secunda, patriarcha consecratus est, adstantibus Romani pontificis legatis, et tomum synodalem de eius ordinatione tractantem proferentibus, eundemque collocantibus in throno patriarchali. ceterum Romanus imperator Stephano filio locavit uxorem Gabalæ filiam, Catacyle neptim, Annam nomine, unaque cum nuptiali corolla imperii diademate redimitus est.

Turcorum autem adversus Romanos irruptio prima indictionis septimæ Aprili mense contigit; qui ad urbem usque excurrentes loca cuncta per Thraciam depopulati sunt. adversus eos igitur patricius Theophanes protovestiarius et imperii administrator missus est, laudem ab eis plurimam prudentiæ et consiliorum gratiam reportans.

μεγαλόψυχον και φιλόανθρωπον αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς Ῥωμαῖος ἐπεδείξατο, μηδενὸς φρεισάμενος χρημάτων πρὸς τὴν αἰχμαλώτων ἀνάρρωσιν.

Ἠγάγετο δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ τελευταίῳ υἱῷ Κωνσταντίνῳ 5 ἐκ γένους τῶν Ἀρμενιακῶν γυναῖκα τοῦνομα Ἑλένην, τοῦ πατρικίου Ἀδριανοῦ θυγατέρα, ἧς και τελευτησάσης ἑτέρα τοῦ- D τον συνέζευξεν γυναικὶ ὀνόματι Θεοφανῶ.

Ἰουνίου δὲ μηνὶ ἑνδεκάτῃ, δεκατετάρτης Ἰνδικτιῶνος, κατέπευσαν οἱ Ῥῶς κατὰ Κωνσταντινουπόλεως, χιλιάδες δέκα. 10 ἀπεστάλη δὲ μετὰ τριήρων και δρομώνων ὁ πρωτοβεστιᾶριος Θεοφάνης, και τὸν τε στόλον προεντρεπίσας και κατοχυρώρας ὡς μάλιστα τοὺς Ῥῶς ἐξεδέχετο. ἐπεὶ ἐκεῖνοι κατέλαβον και πλησίον τοῦ Φάρου ἐγένοντο, οὗτος πρὸς τῷ τοῦ Εὐξείνου πόντου στόματι παρεδρεύων ἐν τῷ Ἱερῷ λεγομένῳ, και δὴ 15 πρῶτος ἐν τῷ οἰκίῳ δρόμωνι διεκπλεύσας, τὴν τε σύνταξιν τῶν Ῥωσικῶν πλοίων διέλυσεν και τῷ ἔσκευασμένῳ πυρὶ πλείστα κατέφλεξεν, τὰ λοιπὰ δὲ ἐτρέψαντο εἰς φυγὴν· ἣ ἀκολούθως οἱ λοιποὶ δρόμωνες ἐπεκδρομόντες τελείαν εἰργά- P. 507 σαντο τὴν τροπὴν, και πολλὰ μὲν πλοῖα κατέδυσαν ἄντανδρα, 20 πολλοὺς δὲ κατέστρωσαν, πλείστους δὲ ζῶντας συνέλαβον. κατῆλθε δὲ τῆνικαῦτα Ἰωάννης ὁ δομέστικος ὁ Κουρκοῦας μετὰ παντὸς τοῦ τῆς ἀνατολῆς στρατεύματος, και πολλοὺς τούτων

tunc temporis magnificentiam et humanitatem plurimam Romanus imperator declaravit, nullis parcens pecuniarum expensis, cum captivi instarent liberandi.

Locavit etiam imperator Constantino filio postremo uxorem de Armeniacorum genere, Helenam nomine, Adriani patricii filiam. eaque defuncta alteri nomine Theophano eundem copulavit.

Iunii porro mensis die undecimo, indictione decima quarta, Russi ad milia decem adversus Cpolim classem paraverunt. cum triremibus autem et celocibus protovestiarus Theophanes missus classem disposuit et apte munivit, adeo ut Russos praelio paratus esset excipere. ut appulerunt illi et Pharo vicini apparuerunt, primus ille ad Euxini Ponti fauces stationem posuit, loco cui Hierum nomen, omniumque primus celoces suo vectus Russicarum navium dissolvit ordinem, et praeparato igne nautico succendit, reliquas vero in fugam vertit; quem pone sequentes reliquae naves in adversarios irruentes perfectam hostium ediderunt stragem, navibus una cum militibus plurimis submersis, aliis multa parte caesis, vivis etiam quampluribus comprehensis. illuc pariter Ioannes domesticus Curcuas cum toto Orientis exercitu appulit, et huc illucque palantes depre-

διέφθειρεν ἀποσπάδας τῆδε κακείας καταλαμβάνων. πολλά γὰρ κακὰ οὗτοι διεπράξαντο. τό τε γὰρ Στενὸν λεγόμενον ἐνέπρησαν, καὶ οὓς συνελάμβανον αἰχμαλώτους τοὺς μὲν ἀνασταύρουν, τοὺς δὲ τῇ γῆ προσεπατάλευσαν, τοὺς δὲ ὥσπερ σκοποὺς ἰστάντες βέλεσι κατετόξευον. ὄσους δὲ τοῦ ἱερατι-⁵ κοῦ κλήρου συνελάμβανον, ὀπισθεν τὰς χεῖρας δεσμοῦντες ἦλους σιδηροῦς κατὰ μέσης τῆς κεφαλῆς αὐτῶν κατεπήγνυσαν, πολλοὺς τε ἀγίους ναοὺς τῷ πυρὶ παρέδωκαν. χειμῶ-
νος δὲ ἤδη ἐνισταμένου καὶ τροφῶν ἀποροῦντες ἐβουλεύσαντο τὰ οἰκεῖα καταλαβεῖν, καὶ δὴ λαθεῖν τὸν στόλον σπουδάζον-¹⁰ τες, Σεπτεμβρίῳ μηνὶ Ἰνδικτιῶνος δεκαπέμπτης νυκτὸς ἀντιπλευῖσαι ὠρηκότες ἐπὶ τὰ Θρακίᾳ μέρη ὑπὸ τοῦ ῥηθέντος Θεοφάνους ὑπνητήθησαν· οὐδὲ γὰρ ἔλαθον τὴν αὐτοῦ ἐργηγορωτάτην ψυχὴν. εὐθύς οὖν δευτέρα ναυμαχία ἐγένετο, καὶ πλεῖστα πλοῖα ἐβύθισεν· ὀλίγοι δὲ μετὰ τῶν¹⁵ πλοίων περισωθέντες καὶ ἐν τῇ τῆς Κοίλης περισωθέντες ἀκτῇ νυκτὸς ἐπελθούσης διέφυγον. Θεοφάνης δὲ μετὰ νίκης ὑποστρέψας λαμπρᾶς ἐντίμως ὑπέδεχθη καὶ παρακοιμώμενος ἐτιμήθη.

C Ἐπεὶ ὁ ῥηθεὶς Ἰωάννης ὁ μάγιστρος ἀριστος ἐγένετο τὰ²⁰ πολεμικὰ, ἐπλάτυνεν ὄρους, πλείστας τε πόλεις ἐπόρθησεν
123 τῶν Ἀγαρηνῶν, διὰ τὸ περιφανὲς τῆς τοῦ ἀνδρὸς ἀρετῆς

2. post διεπράξαντο adde ex Anonymo: πρὸ τοῦ τὸ Ῥωμαῖζὸν σιράτευμα κατελθεῖν Comb

hendens, cunctos ceu malorum plurimorum auctores internecione delevit. Stenum enim ita dictum igne vastaverunt, et quos cepere captivos, partim crucibus partim palis affixerunt; alios etiam in metam constitutos sagittis confoderunt. quotquot autem sacerdotalis ordinis deprehendere, manibus retro vinctis ferreos clavos per medium caput immiserunt, sanctasque aedes plurimas igne consumendas tradiderunt. ingruente porro hieme et annona deficiente domos repetere consiliabantur: regiae tamen classi discessum occultare studebant. Septembri autem mense, indictionis decimae quintae, in Thraciae partes transfretari aggressi praefatum Theophanem habuerunt obvium: vigilantissimum enim eius animum latere non poterant. confestim igitur conflictus in mari secundus habitus, quo navigia plurima submersa sunt: pauci vero cum navibus ad Coeles littora servati incolumes nocte ingruente fugerunt. Theophanes autem victoria clarus revertens cum honore susceptus et accubitoris dignitate decoratus est.

Ut vero praefatus Ioannes magister bellicis rebus praestans habebatur, imperii dilatabat fines, urbesque Agarenorum plurimas deva-

* * * * * *δομestικός δὲ ἀντικαθίσταται ὁ πατριίκιος Πανθή-
ριος, συγγενῆς τοῦ βασιλέως ὡν Ῥωμανοῦ.*

*Ἰνδικτιῶνι πρώτῃ Ἀπριλλίῳ μηνί ἐπῆλθον πάλιν οἱ
Τούρκοι μετὰ πλείστης δυνάμεως. ὁ δὲ πατριίκιος Θεοφάνης
5 ὁ παρακοιμώμενος ἐξελθὼν σπονδὰς εἰρηρικὰς ἐποίησεν μετ'
αὐτῶν, χρόνους πέντε τὴν εἰρήνην διαφυλαχθῆναι.*

*Δευτέρῃ Ἰνδικτιῶνι ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς Πασχάλιον
πρωτοσπαθάριον καὶ στρατηγὸν Λαγοβάρδων πρὸς τὸν ῥῆγα
Φραγγίας Οὐγωνα ἐξαπέστειλεν, τὴν τοῦ αὐτοῦ θυγατέρα ἐπι- D
10 ζητῶν εἰς νύμφην Ῥωμανῶ τῷ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ Κωνσταν-
τίνου νύμφῃ. ἦν καὶ ἀναλαβὼν ὁ εἰρημένος Πασχάλιος μετὰ
πλούτου πολλοῦ ἐν τῇ πόλει ἀνήγαγεν. γέγονε δὲ ὁ γάμος
Σεπτεμβρίῳ μηνί. ἦτις καὶ ἐτελεύτησεν ζήσασα ἔτη μετὰ
τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς πέντε.*

15 *Ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς αὐτοκρατορίας Κωνσταντίνου τοῦ
αὐτῆς πενθεροῦ, ἀνέμου βιαίου σφόδρα καταπνεύσαντος, Σε-
κεμβρίῳ μηνί, οἱ λεγόμενοι ἐν τῷ ἵπικῳ δῆμοι κατέπεσον, οἱ 124
ἀπ' ἐναντίας τοῦ βασιλικοῦ θρόνου ἐτύγχανον, καὶ συνέτρι-
ψαν τὰ ὑποκάτωθεν μάρμαρα καὶ στηθεὰ λεγόμενα. χρόνον
20 δὲ περικυκλωμένου τῷ αὐτῷ μηνί τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν τοῦ P. 508
παλατίου κατήγαγον.*

*Τῆς δὲ πόλεως Ἐδέσης, ἐν ἣ τὸ τίμιον τοῦ Χριστοῦ ἐκ-
μαγεῖον ἀπέκειτο, παρὰ τοῦ Ῥωμαιικοῦ πολιορκουμένης στρα-
τεύματος καὶ εἰς ἀνάγκην μεγίστην προϊσταμένης, ἀπέστει-*

*stabat propter tanti viri gloriam * * *. substitutus est domesticus
patricius Pantherius, Romani imperatoris affinis.*

*Indictionis primae Aprilii mense rursus irruerunt Turci cum
magnis viribus: patricius autem Theophanes accubitor egressus pacis
foedera in annos quinque servanda cum eis composuit.*

*Indictione secunda Paschaliu protospatharium et Longobardiae
ducem ad Franciae regem Hugonem, filiam eius Romano Constantini
eius generi filio uxorem petiturum, Romanus imperator misit, quam
multis una cum opibus secum assumptam praefatus Paschalius in ur-
bem adduxit. Septembri deinde mense nuptiae celebratae sunt. haec
cum viro annis quinque socialis vitae decursis mortua est.*

*Temporibus imperii Constantini, eius soceri, vento validissimo
perflante demi in circo opposita regii throni regione erecti decide-
runt, subiectaque marmora columnasque pectoralia dictas contrive-
runt. anni autem vertente circulo, hoc ipso mense, Romanum impe-
ratorum e palatio eduxerunt.*

*Urbe autem Edessa, in qua venerandum Christi sudarium repo-
situm, a Romano exercitu obsessa et in ultimam angustiam deducta,*

λαν οἱ ταύτης οἰκήτορες πρὸς τὸν βασιλέα Ῥωμαῶν δια-
 προσβευόμενοι τὴν πολιορκίαν λυθῆναι, τὸ δὲ τοῦ Χριστοῦ
 ἅγιον ἔκμαγεῖον παρέχειν ἐπαγγελλόμενοι. ὑπὲρ τοιαύτης δὲ
 χάριτος δεσμίους ἤτησαντο τῶν ἐμφανῶν ἀντιλαβεῖν, χρυσο-
 βούλλιον τε λαβεῖν ὥστε μηκέτι τὴν τούτων χώραν παρὰ τοῦ⁵
 Ῥωμαίων στρατοῦ ληΐζεσθαι. ὃ δὴ καὶ γέγονεν. τοῦ δὲ
 B ἁγίου ἔκμαγεῖου ἀποσταλέντος καὶ ἤδη τῇ Κωνσταντινουπόλει
 πλησιάζοντος, Θεοφάνης ὁ πατρίκιος καὶ παρακοιμώμενος ἐν τῷ
 ποταμῷ Σάγαρ ἐξελθὼν ἐπήντησεν αὐτῷ μετὰ λαμπρᾶς τιμῆς
 τε καὶ ὑμνωδίας, καὶ τῇ δεκάτῃ πέμπτῃ τοῦ Ἀυγούστου μηνός¹⁰
 σὺν αὐτῷ ἐν τῇ πόλει εἰσῆλθεν, τοῦ βασιλέως ἐν Βλαχέρναις
 ὄντος κάκει αὐτὸ προσκυνήσαντος. τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξῆλθεν
 ἐν τῇ Χρυσῇ πόρτῃ. οἱ δὲ τοῦ βασιλέως δύο υἱοὶ Στέφα-
 νος καὶ Κωνσταντῖνος καὶ ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ Κωνσταντῖνος
 σὺν τῷ πατριάρχῃ Θεοφυλάκτῳ, καὶ μετὰ τῆς δεούσης τοῦτο¹⁵
 ἀναλαβόντες τιμῆς, τῆς συγκλήτου πάσης προπορευομένης καὶ
 φωταγωγίας μεγίστης προαγούσης, μέχρι τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας
 τοῦ Θεοῦ σοφίας πεζὸν διεκόμισαν, καὶ προσκυνηθῆν ἐκείας
 C ἐν τῷ παλατίῳ ἀνήγαγον.

Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις Ἀρμένιόν τι τέρας τῆ²⁰
 πόλει ἐπεφοιτῆκει, παῖδες συμφυεῖς ἄρρενες ἐκ μιᾶς προσ-
 θύοντες γαστρός, ἄρτιοι μὲν πάντα τὰ μέλη τοῦ σώματος,
 ἀπὸ δὲ τοῦ στόματος τῆς γαστρός καὶ μέχρι τὸν ὑπογα-

ad Romanum imperatorem obsidionem solvi missis legatis eius inco-
 lae precati sunt, sacrum Christi sudarium simul exhibituros polliciti.
 huic gratiae compensandae nobiles ex suis captivos recipere, foedus-
 que aurea bulla firmatum, ne regionem eorum Romanus exercitus de-
 vastaret, petierunt; quod et praestitum est. sacro vero sudario ita
 misso iamque Cpoli vicino, ad fluvium Sagarim cum magnifico appa-
 ratu et cantibus, Theophanes patricius et accubitor obviam processit,
 et Augusti mensis die decimo quinto, imperatore ad Blachernas ve-
 niente et ibidem adorante, in urbem intulit. sequenti luce progres-
 sus est ad portam Auream: Stephanus autem et Constantinus, duo
 imperatoris filii, unaque Constantinus eius gener cum Theophylacto
 patriarcha, universo praecedente senatu, debito honore susceptum sa-
 crum pignus, praevia cereorum multitudine, ad sanctae dei sapientiae
 templum pedes detulerunt, exhibitoque cultu adoratum in palatium
 induxerunt.

Temporibus istis portentum quoddam ex Armenia in urbem in-
 vectum, pueri duo masculi uno ventre progressi et ad invicem com-
 plautati, a ventriculi ore ad pubem usque sibi adhaerentes, versit-

στέρω συμπεφυκότες καὶ ἀλλήλους ὑπάρχοντες ἀντιπρόσωποι· οἱ ἐπὶ πλεῖστον τῆ πόλει ἐνδιατρίψαντες, καὶ ὑπὸ πάντων ὡς ἐξαίσιόν τι τέρας ὁρώμενοι, τῆς πόλεως ὡς πονηρός τις οἰωνὸς ἐξηλάθησαν. ἐπὶ δὲ τῆς μονοκρατορίας βασιλείας
 5 Κωνσταντίνου πάλιν εἰσῆλθουσαν. ἐπεὶ δὲ ὁ ἕτερος αὐτῶν ἐτέθνηκεν, ἰατροὶ τινες ἔμπειροι τὸ συγκεκολλημένον μέρος Δ διέτεμον εὐφρῶς, ἐλπίδι τοῦ τὸν ἕτερον ζῆσσοθαι· ὃς τρεῖς ἡμέρας ἐπιβιὸς ἐτελεύτησεν.

Καὶ ἐν πάσι μὲν, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, μοναχοῖς πίστιν
 10 ἐπέκλιτο ὁ βασιλεὺς, διαφερόντως δὲ ἐτίμα καὶ ὑπερέσειβεν Σέργιον τὸν ἐν μονασταῖς διαλάμποντα, ὃς ἀδελφὸς μὲν τοῦ μαγίστρου ἐπεφύκει Κοσμᾶ, ἀνεψιὸς δὲ τοῦ πατριάρχου Φωτίου ἐτίγγαθεν· ὃν πλεόν τῆς σαρκικῆς εὐγενείας ἢ κατὰ
 15 μεθ' ἑαυτοῦ εἶχεν ὁ βασιλεὺς, κανίνα ὄντως καὶ σταθμὴν τὸν αὐτοῦ βίον ἀεὶ ἑυθμιζοντα· ὃς πολλὰ παρῆνει τῷ βασιλεῖ τῶν παίδων ἐπιμελεῖσθαι καὶ μὴ ἀπαιδευτούς ἔαν εἰς πονηρίαν ἐγκλίνοντας, μὴ ποτε καὶ αὐτὸς πάθοι τὸ τοῦ Ἥλει. ἐπεὶ δὲ τοῦ παλατίου τοῦτον οἱ παῖδες πατήγαγον καὶ ἐν τῇ
 20 Πρώτῃ νήσῳ ἐξώρισαν, πάλιν τοῦτον εἶχε τῶν συμφορῶν πα- P. 509
 ραμύθιον καὶ τῶν θλίψεων ἀκεσώδυνον φάρμακον. ᾧ συνῆν τότε καὶ Πολύενκτος μοναχὸς εὐλαβέστατος, καὶ αὐτὸς τὰ

que inter se vultibus visabantur; qui cum diu in urbe morati fuissent, velut infaustum portentum et infestum omen habiti, urbe eiectioni sunt. Constantino vero solo imperante rursus ingressi sunt. ut autem eorum alter mortuus est, medici quidam peritissimi cohaerescentem partem, alteram incolumem vivamque servaturos se praestolati, solerter exciderunt; puellus iste diebus tribus superstes mortuus est.

Et in omnibus quidem, ut enarratum supra, monachis fidem habebat imperator: privatim vero prae omnibus Sergium monasticis moribus praestantem colebat et venerabatur. hic magistri Cosmae frater, nepos vero Photii patriarchae fuerat; quem animae nobilitas quam carnis ingenuitas reddebat illustriorem. istum itaque reverendum iugem comitem secum ducebat imperator quasi veram regulam et amussim ipsius vitam dirigentem. hic plurimum hortabatur imperatorem, filiorum curam ageret, neque illos in malum absque disciplina prouere sineret, ne quando, quae Heli, pateretur. ut vero a filiis e palatio deiectus est et in Protem insulam relegatus, hunc rursus habuit calamitatum solatium et angustiae remedium lenitivum; eidemque tunc temporis Polyeuctus monachus piissimus aderat, crebris eum hortamentis, ut decebat, consolaturus.

λαν οἱ ταύτης οἰκήτορες πρὸς τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν δια-
 πρεσβευόμενοι τὴν πολιορκίαν λυθῆναι, τὸ δὲ τοῦ Χριστοῦ
 ἅγιον ἔκμαγεῖον παρέχειν ἐπαγγελόμενοι. ὑπὲρ τοιαύτης δὲ
 χάριτος δεσμίους ἠτήσαντο τῶν ἐμφανῶν ἀντιλαβεῖν, χρυσο-
 βούλλιον τε λαβεῖν ὥστε μηκέτι τὴν τούτων χώραν παρὰ τοῦ5
 Ῥωμαίων στρατοῦ ληΐζεσθαι· ὃ δὲ καὶ γέγονεν. τοῦ δὲ
 B ἁγίου ἔκμαγεῖον ἀποσταλέντος καὶ ἤδη τῇ Κωνσταντινουπόλει
 πλησιάζοντος, Θεοφάνης ὁ πατριίκιος καὶ παρακοιμώμενος ἐν τῷ
 ποταμῷ Σάγαρ ἐξελθὼν ὑπήντησεν αὐτῷ μετὰ λαμπραῖς τιμῆς
 τε καὶ ὑμνωδίας, καὶ τῇ δεκάτῃ πέμπτῃ τοῦ Αὐγούστου μηνός 10
 σὺν αὐτῷ ἐν τῇ πόλει εἰσῆλθεν, τοῦ βασιλέως ἐν Βλαχέρναις
 ὄντος κάκει αὐτὸ προσκυνήσαντος. τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξῆλθεν
 ἐν τῇ Χρυσῇ πόρτῃ· οἱ δὲ τοῦ βασιλέως δύο υἱοὶ Στέφα-
 νος καὶ Κωνσταντῖνος καὶ ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ Κωνσταντῖνος
 σὺν τῷ πατριάρχῃ Θεοφυλάκτῳ, καὶ μετὰ τῆς δεούσης τοῦτο 15
 ἀναλαβόντες τιμῆς, τῆς συγκλήτου πάσης προπορευομένης καὶ
 φωταγωγίας μεγίστης προαγούσης, μέχρι τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας
 τοῦ Θεοῦ σοφίας πεζὸν διεκόμισαν, καὶ προσκυνηθῆν ἐκέλευε
 C ἐν τῷ παλατίῳ ἀνήγαγον.

Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις Ἀρμένιόν τι τέρας τῆ 20
 πόλει ἐπεφοιτήκει, παῖδες συμφνεῖς ἄρρενες ἐκ μιᾶς προσλ-
 θόντες γαστρός, ἄρτιοι μὲν πάντα τὰ μέλη τοῦ σώματος,
 ἀπὸ δὲ τοῦ στόματος τῆς γαστρὸς καὶ μέχρι τὸν ὑπογα-

ad Romanum imperatorem obsidionem solvi missis legatis eius inco-
 lae precati sunt, sacrum Christi sudarium simul exhibituros polliciti.
 huic gratiae compensandae nobiles ex suis captivos recipere, foedus-
 que aurea bulla firmatum, ne regionem eorum Romanus exercitus de-
 vastaret, petierunt; quod et praestitum est. sacro vero sudario ita
 misso iamque Cpoli vicino, ad fluvium Sagarim cum magnifico appa-
 ratu et cantibus, Theophanes patricius et accubitor obviam processit,
 et Augusti mensis die decimo quinto, imperatore ad Blachernas ve-
 niente et ibidem adorante, in urbem intulit. sequenti luce progres-
 sus est ad portam Auream: Stephanus autem et Constantianus, duo
 imperatoris filii, unaque Constantinus eius gener cum Theophylacto
 patriarcha, universo praecedente senatu, debito honore susceptum sa-
 crum pignus, praevia cereorum multitudine, ad sanctae dei sapientiae
 templum pedes detulerunt, exhibitoque cultu adoratum in palatium
 induxerunt.

Temporibus istis portentum quoddam ex Armenia in urbem in-
 vectum, pueri duo masculi uno ventre progressi et ad invicem com-
 plantati, a ventriculi ore ad pubem usque sibi adhaerentes, versis-

στέρω συμπεφυκότες καὶ ἀλλήλους ὑπάρχοντες ἀντιπρόσωποι· οἱ ἐπὶ πλεῖστον τῆ πόλει ἐνδιατρίψαντες, καὶ ὑπὸ πάντων ὡς ἐξαισιόν τι τέρας ὀρώμενοι, τῆς πόλεως ὡς πονηρός τις οἰωνὸς ἐξηλάθησαν. ἐπὶ δὲ τῆς μονοκρατορίας βασιλείας
 5 Κωνσταντίνου πάλιν εἰσῆλθουσαν. ἐπεὶ δὲ ὁ ἕτερος αὐτῶν ἐτέθνηκεν, ἰατροὶ τινες ἔμπειροι τὸ συγκεκολλημένον μέρος Δ διέτεμον εὐφυῶς, ἐλπιδι τοῦ τὸν ἕτερον ζῆσεσθαι· ὃς τρεῖς ἡμέρας ἐπιβιούς ἐτελεύτησεν.

Καὶ ἐν πᾶσι μὲν, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, μοναχοῖς πίστιν
 10 ἐκέκτητο ὁ βασιλεὺς, διαφερόντως δὲ ἐτίμα καὶ ὑπερέσβεν Σέργιον τὸν ἐν μονασταῖς διαλάμποντα, ὃς ἀδελφὸς μὲν τοῦ μαγίστρου ἐπεφύκει Κοσμᾶ, ἀνεψιὸς δὲ τοῦ πατριάρχου Φωτίου ἐτύχασεν· ὃν πλεόν τῆς σαρκικῆς εὐγενείας ἢ κατὰ
 15 μεθ' ἑαυτοῦ εἶχεν ὁ βασιλεὺς, κανίνα ὄντως καὶ σταθμὴν τὸν αὐτοῦ βίον ἀεὶ ὄυθμιζοντι· ὃς πολλὰ παρήγει τῷ βασιλεῖ τῶν παιδῶν ἐπιμελεῖσθαι καὶ μὴ ἀπαιδευτούς ἔαν εἰς πονηρίαν ἐγκλίνοντας, μὴ ποτε καὶ αὐτὸς πάθοι τὸ τοῦ Ἥλει. ἐπεὶ δὲ τοῦ παλατίου τοῦτον οἱ παῖδες πατήγαγον καὶ ἐν τῇ
 20 Πρώτῃ νήσῳ ἐξώρισαν, πάλιν τοῦτον εἶχε τῶν συμφορῶν πα- P. 509 ραμύθιον καὶ τῶν θλίψεων ἀκεσώδυνον φάρμακον. ᾧ συνῆν τότε καὶ Πολύευκτος μοναχὸς εὐλαβέστατος, καὶ αὐτὸς τὰ

que inter se vultibus visabantur; qui cum diu in urbe morati fuissent, velut infaustum portentum et infestum omen habiti, urbe eiectioni sunt. Constantino vero solo imperante rursus ingressi sunt. ut autem eorum alter mortuus est, medici quidam peritissimi cohaerescens partem, alteram incolumem vivamque servaturos se praestolati, solerter exciderunt; puellus iste diebus tribus superstes mortuus est.

Et in omnibus quidem, ut enarratum supra, monachis fidem habebat imperator: privatim vero prae omnibus Sergium monasticis moribus praestantem colebat et venerabatur. hic magistri Cosmae frater, nepos vero Photii patriarchae fuerat; quem animae nobilitas quam carnis ingenuitas reddebat illustriorem. istum itaque reverendum iugem comitem secum ducebat imperator quasi veram regulam et amussim ipsius vitam dirigentem. hic plurimum hortabatur imperatorem, filiorum curam ageret, neque illos in malum absque disciplina prouere sineret, ne quando, quae Heli, pateretur. ut vero a filiis e palatio deiectus est et in Protrem insulam relegatus, hunc rursus habuit calamitatum solatium et angustiae remedium lenitivum; eidemque tunc temporis Polyeuctus monachus piissimus aderat, crebris eum hortamentis, ut decebat, consolaturus.

εἰκότα παραμυθούμενος · ὃς τοῦ πατριάρχου Θεοφυλάκτου τελευτήσαντος πατριάρχης ὑπὸ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου προχειρίζεται.

Ἐπεὶ δὲ πολλοὺς τρόποις ὁ θεὸς βούλεται σώζειν τὸν ἄνθρωπον, συνεχώρησεν καὶ τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν συμφορᾷ⁵ ἄδοκῆτε περιπεσεῖν, ἵνα δι' αὐτῆς σωφρονισθεῖς καὶ τῶν οἰκείων ἐν αἰσθήσει παραπτωμάτων γεγόμενος σωτηρίας ἀξιώσῃ. συνεχώρει γὰρ ἐπαναστῆναι τὸν υἱὸν αὐτοῦ Στέφανον, ὡσπερ ποτὲ Ἀβεσσαλὼμ ἐπανάστη Δαυὶδ τῷ οἰκείῳ πατρὶ. συμβούλοις οὖν οὗτος πρὸς τοῦτο χρησάμενος τῷ τε ἀπὸ μο-¹⁰ ναχῶν Μαρριανῷ καὶ Βασιλείῳ τῷ Πετεινῷ καὶ Μανουήλ τῷ Κουρτίκῃ, συνειδόντων αὐτῷ καὶ τῶν ἄλλων βασιλέων, τοῦτον τοῦ παλατίου κακῶς κατήγαγεν καὶ ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ ἐξορίας ἀπέκειρεν μοναχόν.

Ἀυτοκρατορία Κωνσταντίνου.

15

C Ὑπελείφθη οὖν αὐτοκράτωρ Κωνσταντίνος ὁ τούτου γαμβρός, ὃς παραντίκα Βάρδαν τὸν τοῦ Φωκά τῆ τοῦ μαγίστρου ἀξία τιμήσας, ὃς χρόνῳ πολλῶ τὴν ἐν τοῖς πολέμοις ἀνδραγαθίαν πολλάκις ἐπιδειξάμενος, δομέστικον τῶν σχολῶν προχειρίζεται. εἶτα τὸν Βασίλειον, ᾧ ἐπίκλην Πετεινόν, πατρικίον²⁰ καὶ μέγαν ἐταιριάρχην, τὸν δὲ τοῦ γένους τῶν Ἀργυρῶν Μαρριανὸν τὰ μοναχικά ἀποδύσας πατρικίον καὶ κόμητα τοῦ

hic, patriarcha Theophylacto ꝑ̄ vivis sublato, a Constantino imperatore patriarcha promotus est.

Ut vero deus miris modis hominem servare consuevit, imperatorem Romanum in calamitatem non expectatam incidere permisit, ut per eam eruditus et de propriis delictis admonitus salutem consequi dignus inveniretur. toleravit enim filium eius Stephanum, velut quondam Abessalon in David proprium patrem rebellis fuit, ita in eum insurgere. Constantinus quippe Mariano exmonacho et Basilio Petino et Manuele Curtice propositi consociis, necnon aliis imperatoribus facinus promoventibus usus, patrem e palatio improbe deturbavit et ad Proten insulam relegatum monachum detonderi iussit.

SUPREMUM CONSTANTINI IMPERIUM.

Imperator itaque Romani gener Constantinus relictus est. hic statim Bardam Phocae filium magistri dignitate ornavit, qui cum multo tempore bellicae virtutis in praeliis specimina frequentius exhibuisset, scholarum domesticus institutus est. Basilius etiam cognomento Petinus patricius et magnus hetaeriarcha proventus est. imperator etiam Marianum, Argyrorum sanguine ortum, monastico habitu exutum

σταύλου πεποιήκεν, ὡσαύτως καὶ Μανουὴλ τὸν ἐπιλεγόμενον
 Κουρτίκην πατρίκιον καὶ δρουγγάριον τῆς βίγλας· οὓς τινὰς
 τρεῖς μετ' οὐ πολὺν χρόνον ἢ τοῦ Θεοῦ δικαία κρίσις, ὡς εἰς
 χριστὸν κυρίου παροινήσαντας καὶ χεῖρας ἐπιβαλόντας, τῆς D
 5 βασιλείας ὀρεγομένους μετῆλθεν· ἐπὶ καθοσιώσει γὰρ κατα-
 ληφθέντες ἑκάτερος αὐτῶν οἰκτίστῳ θανάτῳ τὸ ζῆν ἀπέρρη-
 ξεν. τὰ δὲ περὶ αὐτῶν πλατύτερόν τε καὶ ἐπεξεργαστικώτε-
 ρον ἐν τῇ προειρημένῃ ἐπεξηγήσει ἐκθήσομαι. μετὰ δὲ τεσ- 125
 σαράκοντα ἡμέρας, τῇ εἰκάδι ἐβδόμῃ τοῦ Ἰανουαρίου μηνός,
 10 ὑποπεύσας Κωνσταντῖνος τὸν τε βασιλέα Στέφανον καὶ Κων-
 σταντῖνον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μὴ ποτε κατ' αὐτοῦ τὰ ὅμοια
 διαπράξωνται, καὶ λογισάμενος ὅπερ ἦν εἰκός, ὅτι εἰ τοῦ
 ἰδίου πατρὸς οὐκ ἐφείσαντο, πῶς αὐτοῦ φείδονται; ἐστιῶσας
 αὐτοὺς ἤδη ἐν τῇ τραπέζῃ καθεζομένους, ἔτι τῆς βρώσεως
 15 οὔσης ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, ἀνῆρπασαν τούτους οἱ τε λεγό-
 μνοι Τορνίκοι καὶ ὁ πατρίκιος Μαρριανὸς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ P. 510
 πρὸς τοῦτο εὐτρεπισμένοι, καὶ τοῦ παλατιοῦ κατήγαγον, καὶ
 ἐν ταῖς πλησιαζούσαις νήσοις αὐτοὺς περιώρισαν καὶ κληρι-
 κοὺς ἀπέκειραν. μετ' ὀλίγον οὖν αἰτησάμενοι οὗτοι τὸν ἴδιον
 20 πατέρα θεάσασθαι ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ παρεγένοντο, καὶ τοῦ-
 τον ἐν τῷ μοναχικῷ σχήματι θεασάμενοι πένθει κατεσχέθη-
 σαν ἀφορήτῳ· οἷς ἐπιδακρύσας ὁ πατὴρ ἔφη “υἱοὺς ἐγέννη-
 σα καὶ ὕψωσα· αὐτοὶ δὲ με ἠθέτησαν.” εἰθ' οὕτως ἐξωρί-

creavit patricium et stabuli comitem. Manuelem insuper, Curticem
 dictum, patricium et excubiarum drungarium promovit; quos quidem
 tres interiecto brevi spatio iustum dei iudicium, velut eos qui in
 Christum domini peccassent et in eum manus inieciissent violentas,
 imperii cupiditate motos incessit: maiestatis quippe laesae rei depre-
 hensi, singuli misera morte vitam abruperunt. prolixiorum autem et
 elaboratam magis de illis narrationem opere praedicto instituum. post
 dies vero quadraginta, Ianuarii mensis septimo supra vicesimum, Ste-
 phanum et Constantinum eius fratrem, ne quandoque paria in se
 attentarent suspicatus, et simile vero reputans, ut qui proprio non
 pepercissent patri, minus ipsi condonarent, recumbentes secum ad men-
 sam, escis adhuc in eorum ora positis, comprehendi iussit: abripue-
 runt porro quidam Tornacii dicti, et patricius Marianus, et qui ad hoc
 parati fuerant reliqui, palatioque eduxerunt, et clericali tonsura mul-
 tatos in proximas insulas deportaverunt exules. haud diu post videndi
 patris desiderio moti ad Proten insulam profecti sunt; eumque mo-
 nastico habitu vestitum conspicati in luctum proruperunt immensum:
 quibus pater collacrimatus ait “filios genui et exaltavi: ipsi autem
 spreverunt me.” atque ita relegati sunt, Stephanus quidem in Proe-

σθησαν, ὁ μὲν Στέφανος εἰς Προικόνησον, ἀπὸ δὲ Προικονή-
 σσον εἰς Ῥόδον, ἀπὸ δὲ Ῥόδου εἰς Μιτυλήνην, ὁ δὲ Κωνσταν-
 τίνος εἰς Τένεδον, ἐκεῖθεν εἰς Σαμοθράκην, ἐν ἧ καὶ ἀνταρ-
 Βσίαν μελετήσας κατὰ τῶν αὐτὸν φυλασσόντων ἐσφάγη. Μιχαὴλ
 δὲ τὸν τοῦ Χριστοφόρου βασιλέως υἱόν, τὰ βασιλικὰ πέδιλα⁵
 ἀφελόμενος, κληρικὸν πεποιήκεν. ὄντος δὲ τοῦ βασιλέως Ῥω-
 μανοῦ ἐν τῇ νήσῳ ὁ πατριάρχης Θεοφύλακτος καὶ Θεοφάνης ὁ
 πατρίκιος καὶ παρακοιμώμενος βουλήν ἐβουλεύσαντο ὥστε πάλιν
 τοῦτον ἐν τῷ παλατίῳ ἀγαγεῖν. ἦν καὶ αὐτῷ ἀνακονισά-
 μενοι καὶ παραπέσαντες τοῦτον ἐκαιροσκοποῦν πότε τὸ πέ-
 ρας τῇ τοιαύτῃ βουλῇ ἐπιθήσουσιν. ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς βουλῆς
 ἐφωράθησαν καὶ κατεμηνύθη Κωνσταντίνῳ βασιλεῖ, τοὺς συν-
 εργοὺς ταύτης ἡμύνετο. τὸν μὲν Θεοφάνην πατρίκιον ἐξώ-
 ρισεν, τὸν δὲ πρωτοσπαθάριον Γεώργιον καὶ πινκέρην καὶ
 C Θωμᾶν πριμικήριον δείρας καὶ κουρευσας καὶ μέσον τῆς πό-¹⁵
 λεως θριαμβεύσας, οὕτως ὑπερορίᾳ παρέπεμψεν. Δεκεμβρίῳ
 δὲ μηνί, εἴ Ἰνδικτιῶνος, ἐπιβουλήν τινες κατὰ τοῦ βασιλέως
 Κωνσταντίνου ἐμελέτησαν, βουλόμενοι τὸν βασιλέα Στέφανον
 ἐν τῷ παλατίῳ ἐκ τῆς νήσου ἀγαγεῖν. ταύτης οὖν μηνυθεί-
 σης Κωνσταντίνῳ διὰ Μιχαὴλ τοῦ Διαβολίνου λεγομένου²⁰
 τοὺς ἐπιβούλους δαρμῶ ἀφορήτῳ ὑπέβαλεν. τοὺς μὲν τὰς
 ῥῖνας καὶ τὰ ὄτα ἀπέτεμεν, καὶ ὄνοις ἐγκαθίσας διὰ μέσης
 τῆς πόλεως ἐθριάμβευσεν. πέμπτη δὲ καὶ δεκάτῃ Ἰουλίῳ

conesum, et a Proeconeso Rhodum, e Rhodo denique in Mitylenem;
 Constantinus autem in Tenedum, et inde in Samothraciam, in qua
 tumultum et seditionem adversus custodes machinatus ab eis truci-
 datus est. Michael autem, Christophori imperatoris filium, detractis
 imperialibus calceis clericum esse iussit. ceterum Romano imperatore
 in praedicta insula morante, Theophylactus patriarcha et Theophanes
 patricius et accubitor inierunt consilium ut eum rursus in palatium
 eveherent. re ipsi communicata et persuasa, tempus explorabant
 commodum, quo consilio finem imponerent. eo tamen detecto et ad
 Constantinum imperatorem delato, consortes eius poenis debitis ultus
 est. Theophanem patricium misit in exilium, protospatharium vero
 Georgium et pincernam et Thomam primicerium verberibus multatos
 et detonsos perque mediam urbem traductos exules deportari. Decembri
 vero mense, indictione sexta, adversus Constantinum imperatorem stru-
 ctis insidiis Stephanum imperatorem ex insula erutum in palatium in-
 ducere moliti sunt. insidiis Constantino manifestatis per Michaellem
 nomine Diabolinum, auctores intolerandis subiecit verberibus; et hos
 quidem praecisis naribus, alios auribus multatos asinisque impositos
 per mediam urbem traduxit. ceterum Iulii mensis die decimo quinto,

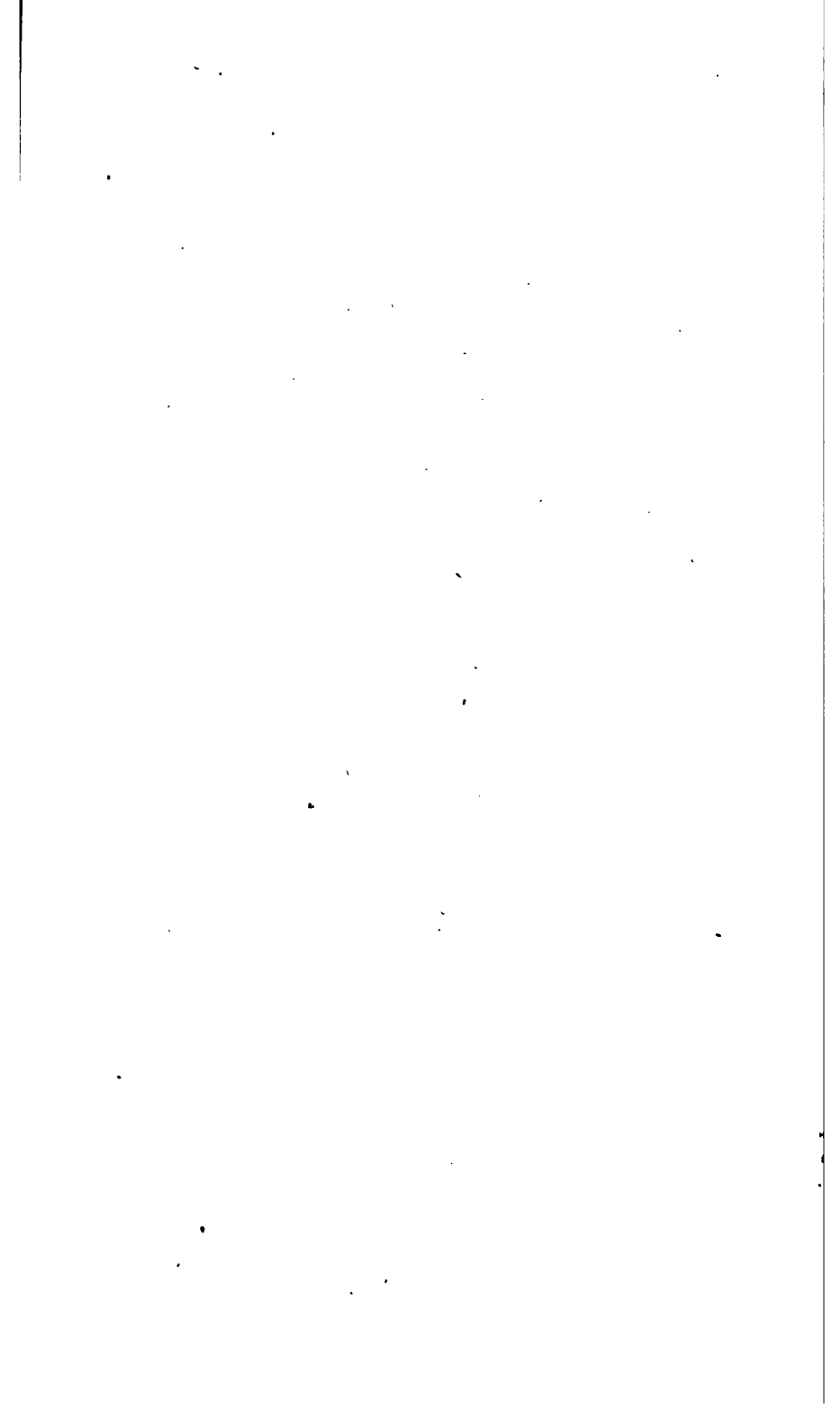
μηρός, ἕκτης Ἰνδικτιῶνος, Ῥωμανὸς ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ νήσῳ D
 προτελευταῖ, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει διακομισθὲν ἐν 126
 τῇ αὐτοῦ ἀπειρέθη μονῇ.

- 5 ἐτελειώθη ἡ τῶν νέων βασιλέων χρονογραφία, πληρωθεῖσα παρὰ
 Λέοντος γραμματικοῦ, μηνὶ Ἰουλίῳ ὀγδόῃ, ἑορτῇ τοῦ ἀγίου με-
 γάλου μάρτυρος Προκοπίου, ἔτους 594, Ἰνδικτιῶνι ἑνδεκάτῃ.

indictione sexta, Romanus imperator in memorata insula praemoritur;
 corpusque eius in urbem elatum, eo quod condiderat monasterio de-
 positum est.

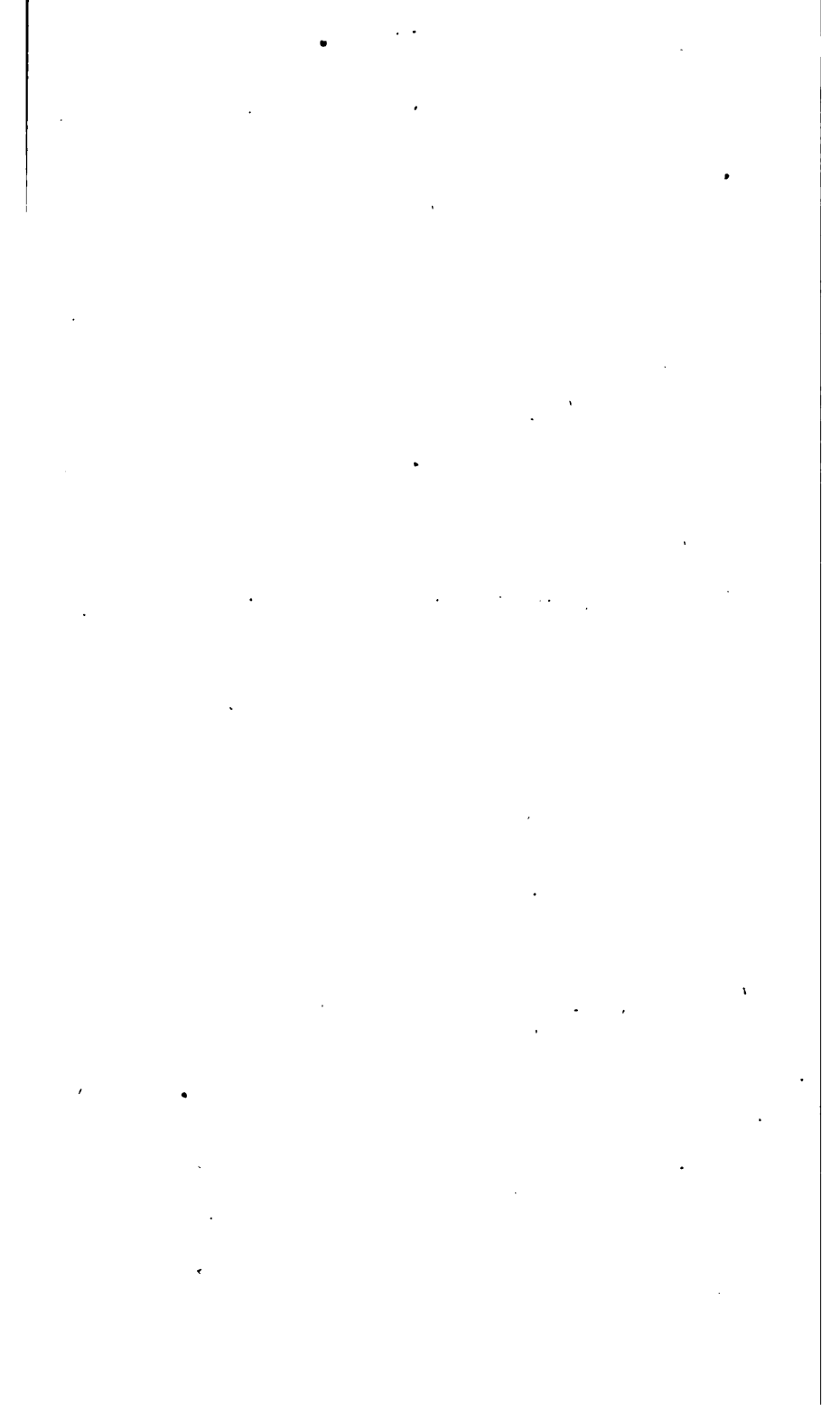
Recentiorum imperatorum Chronographia finem accepit a Leone
 grammatico, absoluta mensis Iulii die octavo, praeclari marty-
 ris S. Procopii festo, anno a mundi conditu 6521, indictione
 undecima.

ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΟΥ

**ΤΑ ΚΑΤΑ ΛΕΟΝΤΑ ΤΙΟΝ ΒΑΡΔΑ
ΤΟΥ ΑΡΜΕΝΙΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΥΣΑ.**

ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΟΥ

ΤΑ ΚΑΤΑ ΛΕΟΝΤΑ ΤΙΟΝ ΒΑΡΔΑ

ΤΟΥ ΑΡΜΕΝΙΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΥΣΑ.

HISTORIA DE LEONE

BARDAE ARMENII FILIO.

Καὶ λοιπὸν Μιχαὴλ ὁ βασιλεὺς τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς βασιλείας 1
αὐτοῦ ἔστειψε τὸν υἱὸν αὐτοῦ Θεοφύλακτον εἰς τὰς ἑορτὰς , 2
προελθούσης καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Προκοπίας μετὰ δόξης
πολλῆς καὶ παρασταθείσης ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ
5 ἰδούσης τὸ στέψιμον τοῦ υἱοῦ αὐτῆς καὶ ποιησάσης χάριν
μεγάλην καὶ διανεμιάσης χρήματα πολλά. αὕτη γὰρ ἦν δια-
τιθοῦσα πάντα τὰ τῆς βασιλείας· ὁ γὰρ ἀνὴρ πρῶτος ἦν, ὡς
εἴρηται. ἐποίησαν δὲ καὶ ἐλεημοσύνας πολλὰς, διασκορπίσαντες
τὰ χρήματα ἅπερ ὁ Νικηφόρος δι' ἐμμελείας ἐσώρευσεν, εἰς
10 τὰς ἐκκλησίας εἰς τὰ μοναστήρια καὶ εἰς τοὺς ἀσκητὰς ἐν ταῖς
ἐρήμοις τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν ἀποστέλλοντες καὶ εἰς τὰ πτωχεῖα

Michael imperator anno imperii primo coronavit filium suum Theophylactum in festis , procedente magno cum apparatu et gloria Procopia eius uxore, et stante coram altari, et filii coronationem spectante, ingentique gaudio pecuniarum erogatione cunctos recreante: ipsa quippe publicam imperii rem administrabat: vir enim eius, ut dicunt, erat animi simplicis et mansueti. eleemosynas vero dispertere plurimas, elargientes ecclesiis et monasteriis pecunias quas Nicephorus cura non modica coacervaverat, monachorum spectatissimis, ptochodochiis, hospitiis pauperum et peregrinorum, captivis, viduis,

καὶ εἰς τοὺς ξενῶνας καὶ εἰς τοὺς αἰχμαλώτους καὶ εἰς τὰς
 χήρας καὶ εἰς τοὺς ὄρφανούς καὶ εἰς τοὺς ἀπὸ οὐσίας πε-
 σόντας, καὶ πάντα χαροποιήσαντες ὑπὸ πάντων ἐδοξάζοντο.
 καὶ οἱ δῆμοι ἐμέλισαν ποιήματα καθ' ἕκαστον ἤχον πρὸς εὐ-
 φημίαν αὐτῶν πᾶσαν ἡδονὴν κολακείας παρέχοντα. καὶ λοι-
 πὸν πάντας ἀνεκαλέσατο εἰς οὐσπερ Νικηφόρος ἐχθροδῶς
 διέκειτο, καὶ ἐξέβαλε τοῦ παλαιίου τῆς Θεοδοτίας τοὺς ἀδελ-
 φούς ὄντας πατρικίους καὶ Λέοντα τὸν ἐπιλεγόμενον τοῦ
 Σκληροῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν στρατηγὸν εἰς Πελοπόννησον.
 καὶ Λέοντα υἱὸν Βάρδα τοῦ Ἀρμενίου πταίσαντα τὸν Νικη-
 φόρον τὸν δαρέντα καὶ κουρευθέντα ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐξορι-
 σθέντα οὗτοι ἀνεκαλέσαντο, καὶ ἐποίησαν αὐτὸν πατρικίον καὶ
 στρατηγὸν τῶν ἀνατολικῶν. ὃς καὶ ἐτυράννησεν αὐτοὺς πο-
 νηρὸς ὧν, ὡς ὕστερον λέξομεν. λοιπὸν οὖν τούτων γενομέ-
 νων ἐπαρθέντες οἱ Βούλγαροι ἐπὶ τῇ νίκῃ τῇ κατὰ τοῦ Νι-
 κηφόρου ἐβούλοντο ἀπελθεῖν πρὸς πόλεμον. ταῦτα γνοὺς Μι-
 χαὴλ βουλὴν ποιησάμενος συνήγαγε πάντα τὰ θέματα, στρα-
 τεύσας καὶ ἄλλους πολλοὺς ἀντὶ τῶν ἀπολειφθέντων ἐν τῷ
 πολέμῳ, καὶ τοὺς φυλάσσοντας τὰς κλεισοῦρας τῆς Συρίας
 συναθροίσας, Λυκάονας καὶ Κίλικας καὶ Ἰσαύρους καὶ Καπ-
 παδόκας καὶ Γαλάτας, καὶ πάντα παραλαβὼν ἐξῆλθεν δευ-
 τέρῳ ἔτει τῆς αὐτοῦ βασιλείας, ἰνδικτιῶνος ζ'. καὶ τῆς πό-

orphanis et facultate sua privatis suppeditantes quae cuique erant necessaria; omnesque laetitia aequae ac beneficiis cumulantes ipsi ab omnibus gloria et honore reddebantur illustres. tribus etiam factionesque populi cuiuslibet toni poemata adulationis et voluptatis non expertia in honorem eorum certatim decantarunt. omnes etiam in quos Nicephorus infenso fuerat animo quosque e palatio eiecerat, et Theodotae fratres qui erant patricii, et Leonem Scleri cognominatum, quem Peloponnesiaci tractus ducem instituit, et Leonem filium Bardae Armeni, qui laesae maiestatis reus plagis impositis a Nicephoro tonsus in monachum et in exilium eiectus fuerat, quem ipsi demum revocarunt et patriciatus honore decoratum orientalis exercitus crearent ducem; qui tamen, ut exponemus inferius, homo nequam et improbus tyrannidem in eos exercuit. his ita gestis, victoria de Nicephoro parta Bulgari in superbiam elati bellum renovare consiliabantur. quod subodoratus Michael inuito consilio legiones omnes coegit, novisque militaribus copiis deletarum prius in bello vice conscriptis clusurarum etiam per Syriam custodibus convocatis, Lycaones Cilices Isauros Cappadoces Galatas et alios omnes secum educens, anno imperii sui secundo, indictione sexta, urbe profectus est. effusa simul universa civitate, et Procopia Augusta coniuge sequente, vene-

λειως συνακολουθούσης αὐτῷ, καὶ Προκοπίας τῆς Ἀδγούστης
 τῆς αὐτοῦ γυναικός, ἐξῆλθεν ἕως τὰ κιδούκτου, ποιοῦντες μαι-3
 ομαδας καὶ διδόντες χαρίσματα τοὺς ἄρχοντας τοῦ στρατοῦ,
 παρακαλοῦσης αὐτοὺς τῆς Προκοπίας καὶ περὶ Μιχαὴλ τοῦ
 5 βασιλέως, διαφυλάττειν αὐτὸν καὶ σκέπειν ἐν τῷ πολέμῳ καὶ
 ἀγωνίεσθαι ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν. κατέειπεν πάλιν αὐτῇ Β
 ὑπέστρεψεν ἐν τῇ πόλει. καὶ λοιπὸν ἀπάραντες ἐκεῖθεν ὁ τε
 βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐγγυτόμησαν ἕως τῶν κλεισουρῶν.
 καὶ δὴ οἱ Βούλγαροι παρετάξαντο ἀπενάντι αὐτῶν, καὶ θεω-
 10 ροῦντες τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ οὐκ ἐτόλμησαν ἐπιχειρῆσαι, ἀλλ'
 ἴσταντο παρατεταγμένοι. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ λαὸς τοῦ βασι-
 λέως ἴσταντο καὶ αὐτοὶ παρατεταγμένοι ἕως ἡμερῶν εἰ, μὴ
 τολμῶντες ἀλλήλοις βαλεῖν χεῖρα. καὶ λοιπὸν ἐταλαιπωρήθη-
 σαν ἐν τῷ καύσωνι στήκοντες τοῦ θέρους ἡμέρας καὶ νυκτὸς
 15 οἱ τε ἄνθρωποι καὶ τὰ κτήνη, καὶ ἦλθον εἰς ἀδυναμίαν πολ-
 λήν, προσδοκῶντες ὅτι οἱ Βούλγαροι εἶχον βαλεῖν χεῖρα, καὶ
 πάλιν οἱ Βούλγαροι ὁμοίως· καὶ ἦν ἰδεῖν αὐτοὺς ἐν ἀμη-
 χανία πολλῇ. καὶ δὴ ὁ Ἀπλάκης ἦν ἐπὶ τὸ ἐν μέρος τῆς C
 ἄκρας, ἔχων τοὺς Μακεδόνας καὶ τοὺς Θρακησιανούς, καὶ
 20 δηλοῖ τὸν βασιλέα "ἕως πότε στήκομεν καὶ ἀπολλύμεθα; ἐγὼ
 πρῶτος βάλλω χεῖρα ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτοὶ
 μετὰ προθυμίας ἐπεισέλθατε. καὶ ἔχομεν νικῆσαι· πλείους
 γὰρ αὐτῶν ἐσμέν δεκαπλασίων." ὧς καὶ ἦν. καὶ ἀρξάμενος

23. δεκαπλασίω?

runt usque ad aquae ductum, velut festum solempne celebrantes, ex-
 ercitusque principes gratiis et muneribus cumulantes, eos adhortante
 Procopia imperatorem Michaelem studiose custodire eumque in bello
 protegere et pro Christianis decertare; et inde reversa est in urbem.
 ceterum inde solventes imperator et omnis populus appropinquarunt
 usque ad limitem et angustiarum arces. Bulgari etiam stabant ordi-
 natim ex adverso eorum, visaque exercitus multitudine non sunt ausi
 eos aggredi, sed stabant instructa acie: similiter et copiae imperatoris
 stabant ordinatae per quindecim dies, non ausae invicem manus con-
 serere, demum aerumnis confecti, aestatis tempore caloribus immodicis
 diu noctuque expositi homines pariter et iumenta, extremam pene in
 perniciem redacti, Romani in Bulgaros impressionem facturos et Bulgari
 vicissim Romanos in se irrupturos sperabant: quare attonitos et animi
 anxios ex utraque parte cernere licebat. Aplaces igitur ad extremam
 exercitus alam Macedones et Thracesianos sub se habens significat
 imperatori "quousque tandem stamus inertes et perniciem quaerimus?
 ego primus in nomine domini manus consero. vos audacter adeste,
 et nostra erit victoria: decuplo quippe plures numeramur." et vere

τοῦ πολέμου συνεχύθησαν ἐπ' αὐτὸν οἱ Βαγγαροὶ, καὶ οἱ
 Θράκης ἤρξαντο κόπτειν αὐτούς. καὶ λοιπὸν τῆς μάχης ἄρ-
 ξαμένης οὐκ ἦλθον εἰς βοήθειαν οἱ λοιποὶ λαοί, ἀλλὰ δειλιά-
 σαντες ἔδωκαν εἰς τροπήν, πρῶτον τὸ θέμα τῶν ἀνατολικῶν.
 Δ καὶ καταλειφθέντες μόνοι οἱ τοῦ Ἀπλακίου, καὶ μὴ ἰσχύον. 5
 4 τες ἀντισηταῖναι, ἤρξαντο κόπτεσθαι καὶ αὐτοί. καὶ λοιπὸν
 ἰδόντες πάντα τὰ θέματα ἔφυγον, παρ' ὀλίγον καταλιμπάνον-
 τες καὶ τὸν βασιλέα, οἱ τὸ πρὶν κανχώμενοι ὑπὲρ τοῦ βασι-
 λέως καὶ τῶν Χριστιανῶν ἀγωνίζεσθαι. ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐν
 τῇ Βουλγαρίᾳ εἰσελθόντες ἐν τόποις δυσβάτοις ἐκυρίευσαν 10
 ἡμᾶς, ἔξωθεν δὲ ἐπὶ κάμπου νικῆσαι αὐτούς ἔχομεν. καὶ
 πάντα ἐψεύσαντο· μήπω γὰρ ἀρξάμενοι πολεμεῖν ἔφυγον.
 καὶ λοιπὸν ἐπλήγη ἐν αὐτῷ τῷ πολέμῳ ὃ τε Ἀπλάκης καὶ
 πολλοὶ ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. οἱ δὲ λοιποὶ ἰδόντες ὅτι οὐκ
 ἔχουσιν ποθεν βοήθειαν, ἔφυγον καὶ αὐτοί. ἦν δὲ ὁ τόπος 15
 P. 430 κοιλὸς ἐν ᾧ συνέβαλον τὴν μάχην, καὶ τὰ θέματα ἴσταντο
 πρὸς τὸ ὑψηλότερον μέρος. καὶ τραπέντων αὐτῶν ἐλογίζοντο
 5 ὅτι οὐκ ἔφυγον ἀλλ' ὀπισθοπόδησαν καὶ τροποῦνται αὐτούς·
 καὶ εὐθέως οὐ κατεδίωξαν αὐτούς. καὶ μετὰ μικρὸν ἀνακύ-
 ψαντες ὀλίγον θεωροῦσιν ὅτι δρόμῳ πολλῷ φεύγοντες ἀπέ- 20
 κρυψαν, καὶ λίσαντες τοὺς χαλινοὺς τῶν ἵππων κατεδίωκον
 ὀπίσω αὐτῶν. αὐτοὶ δὲ φεύγοντες ἀλλήλους συνεπάτου, καὶ

15. πόθι P i. e. editio Parsisiensis

16. ἐν ᾧ] ἐνθα cod

sic erat. eo igitur pugnam delibante Bulgarorum effusi sunt in eum
 ordines, coeperuntque Thracas eos caedere. pugna postmodum exar-
 descende reliquas subsidio non accessere turmas, sed prae timore in
 fugam versae sunt, et omnium prima Orientalium legio; solique de-
 relictis qui erant cum Aplace, nec hostilem impetum ferre validi,
 parte plurima deleti sunt. porro videntes reliquas legiones suum de-
 seruisse ordinem, imperatore neglecto, unus post alium sensim in
 fugam delapsi sunt, qui modice prius pro eo et Christianis decertare
 vitamque exponere gloriabantur. "nobis" inquebant "Bulgarum in-
 gressis per aspera et in via loca hostes evaserunt superiores. in plani-
 tiam vero educendis certa stat victoria." eos tamen vana spes fefellit:
 vix enim in inito praelio terga verterunt. idcirco caesus Aplaces in certamine,
 et ex eius acie plures desiderati. ceteri nullum auxilium ad-
 eesse contemplati, pari fuga salutem quaesierunt. erat quidem depres-
 sus et concavus locus, quo praelium commissum est a Bulgaris, le-
 gionesque Romanae stabant ad eminentiorem collem, iisque in fugam
 actis cogitabant alii non fugisse, sed retrorsum accessuros et hostes
 fugaturos; quare non confestim hostes insecuti sunt. modico post
 vero suspicientes, vident eos praepeti cursu fugientes occultare se;

ὁ ἔμπροσθεν φεύγων τὸν ὀπίσω οὐ κατενόει· ἀκούων γὰρ τὸν κρότον τῶν ποδῶν τῶν ἵππων ἔλεγεν ὅτι ὑπὸ τῶν πολέμων καταδιώκεται, καὶ ἕως οὗ ὁ ἵππος πεσὼν ἀπέθανεν, οὐκ εὐμενίδη ἕκαστος τοῦ φεύγειν. λοιπὸν δὲ καὶ οἱ πλείοι πεζῇ ἔφυγον, τῶν ἵππων ἐκ τῆς παραταγῆς ἄδυνατων ὄντων. Β
 λιμαγγοηθέντες δέ, καὶ τοῦ δίψους καέντων, ὀλίγον ἀπερχόμενοι ἐπιπτον καὶ ἀπέθνησκον· πάντες γὰρ τὰ ἄρματα καὶ τὰ λωρίκια ἔρριψαν εἰς τὴν ὁδόν. ἄλλοι δὲ καταφθάνομενοι εἰσῆλθον εἰς κάστρα τινά, ὕστερον δὲ παρακαθίσαντος τοῦ
 10 Βουλγάρου καὶ παραλαβόντος πάντας. λοιπὸν οὖν οἱ πολέμοι ὀπισθεν ἐσύναγον τὰ ἄρματα τῶν φευγόντων. καὶ δὴ ἕως τῆς πόλεως οὐκ ἔστησαν φευγοντες. καὶ φθάσας ὁ βασιλεὺς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἠσφάλισεν, ἵνα μὴ ὁ λαὸς χαλασθεὶς ποιῆσῃ κακόν. οἱ δὲ Βούλγαροι ἕως ὀλίγου τόπου
 15 καταδιώξαντες τὸ λοιπὸν μετὰ ἀνέσεως ἤρχοντο· ἦσαν γὰρ καὶ αὐτοὶ κεκοπιακότες ἀπὸ τῆς παρατάξεως καὶ οἱ ἵπποι αὐτῶν, συνάγοντές τε τὰ ὄπλα, ὡς εἴρηται, καὶ τὰ κάστρα παρακαθήμενοι ἔνθα προσέφυγον οἱ διωκόμενοι. καὶ ὁ βασιλεὺς εἰσελθὼν μετὰ λύπης καὶ κλαυθμοῦ ἀπῆλθεν εἰς τὸν
 20 πατριάρχη, καὶ συνεισῆλθον ὃ τε μάγιστρος καὶ ὁ μέγας δομέστικος καὶ οἱ λοιποὶ πατρίκιοι, καὶ κλαίων ὁ βασιλεὺς ἔλεγεν ὅτι πάντως διὰ τὰς ἁμαρτίας μου τοῦτο ἔπαθον οἱ Χρι-

4. οὐκ ἂν μὴν ἴδη Combefis

quare solutis equorum habenis retro sectabantur. Romani fugientes invicem se proterebant, ita ut qui praecedebat fugiens, retro positum non attenderet: audito quippe pedum equorum pulsu dicebat "en ut ab hostibus fugatur;" et donec decidens in terram equus moreretur, a fugae cursu vix ullus sibi temperabat. exinde plures pedibus salutem quaerebant, equis nimirum ex longa statione in acie viribus defectis. fame autem et siti consumpti plures, cum modicum processissent, in terram lapsi animam efflabant. nullus qui arma loricasque per viam non proiiceret. alii oppida quaedam occupantes, a Bulgaris postmodum obsessi captique in servitutem abducti sunt. hostes porro retro fugientium arma non impigri collegere: nostri vero donec ad urbem appellerent, fuga semper usi sunt. ad urbem quoque perveniens imperator ingressus est, et portas civitatis occlusit, ne susus exercitus aliquod malum moliretur. Bulgari per spatium aliquod fugientes insectati, captata deinceps opportunitate progrediebantur. erant enim pariter longa statione fatigati, et equi debiles, armisque, ut dictum est, collectis onerati; et oppida, in quae profugerant nostri, obsidebant. imperator demum cum maerore fluctuque civitatem ingressus patriarcham adiit. comitabantur magister et

βοσιανοί, καὶ ὅτι οὐκ εὐδοκίμει ὁ θεὸς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ πενθεροῦ μου, οὐδὲ εἰς τὴν γενεάν αὐτοῦ, ἐπεὶ πλείους ἡμεῖς ἡμεῖς τῶν πολεμίων, καὶ προθυμίαν οὐδεὶς ἔσχεν, ἀλλὰ πάντες ἔφυγον. καὶ τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν λοιπῶν παραμυθουμένων αὐτῷ, καὶ βουλευομένων τί ἂν ποιήσωσιν, καὶ δέδεχομένων ἵνα σωρευθῶσιν πάντα τὰ θέματα καὶ δώσῃ ὁ βασιλεὺς διαταγὴν, τὸ θέμα τῶν ἀνατολικῶν πρῶτοι φηγόντες τοῦ πολέμου ἐποίησαν βουλὴν πονηράν, ἔχοντες στρατηγὸν υἱὸν Βάρδα τοῦ Ἀρμενίου, καὶ μουλτευσαντες ἐξευφήμησαν τὸν αὐτὸν Λέοντα εἰς βασιλεία, καὶ μηδενὸς ἀνδιστα-10 μένου ἀνοίξαντες τὰς πόρτας εἰσήγαγον αὐτὸν παμπληθεὶ εἰς τὴν πόλιν. ἀκούσας δὲ ταῦτα Μιχαὴλ ὁ βασιλεὺς προσέφυγεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ λαβὼν λόγον ἀπεκείρατο γενόμενος μοναχός.

P. 431 Περὶ τῆς βασιλείας Λέοντος υἱοῦ Βάρδα τοῦ Ἀρμενίου.

Λέων οὖν εἰσῆλθεν εἰς τὸ παλάτιον, καὶ παραλαβὼν¹⁵ πάντα, ποιήσας προέλευσιν εἰσῆλθεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ ἀνελθὼν εἰς τὸν ἄμβωνα ἔστέρθη ὑπὸ Νικηφόρου τοῦ τηνικαῦτα πατριάρχου ὄντος, μηνὶ Ἰουνίῳ, δεκάτῃ, ἰνδικτιῶν 7 ἑβδόμη, πρότερον ποιήσας ιδιόχειρον μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ

magnus domesticus et patricii reliqui. imperator lugens aiebat "omni-
no peccatis meis exigentibus hoc passi sunt Christiani. imperium
soceri mei invisum habet deus, eiusque sobolem aversatur: cum plu-
res enim hostibus numero essemus, nulli nostrum adfuit animus, ve-
rum singuli turpi fuga dilapsi sunt." patriarcha reliquisque eum con-
solantibus, et quid agendum consulentibus, donec legiones omnes con-
venirent, ut mandatum daret imperator, praestolabantur. interim
Orientalium, qui primi fugerunt e bello, legio, cui Bardae Armeni
filius praefectus erat, tumultuabatur; et Leonem ipsum imperatorem
faustis vocibus prosequabatur. tum nullo se opponente, reseratis por-
tis in urbem conferta multitudine induxerunt. audiens autem haec
Michael imperator profugus in ecclesiam, fide accepta, monachus factus
comam deposuit.

DE LEONIS FILII BARDAE ARMENI IMPERIO.

Leo itaque palatium ingressus est; et assumptis imperii insigni-
bus celebri processu facto ecclesiam adiit, et consensu ambone a
Nicephoro tunc temporis patriarcha coronatus est mensis Iunii die
decimo, indictione septima, chirographo prius a se et comitibus ex-

μηδέποτε κατὰ τῆς ἐκκλησίας γενέσθαι ἢ παρουσαλεῦσαι τῶν
καλῶς εἰς αὐτὴν ὀρισθέντων ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων ἱερῶν Β
δογμάτων, ὅπερ οὐκ ἐφύλαξεν ψεύστης ὢν, καὶ καθάπερ ὁ
λόγος ὑπογράφει τὸν χαμαιλέοντα ἐναλλάττειν τὰς μορφάς,
5 οὕτως καὶ αὐτὸς ποτὲ μὲν ὡς χρηστολόγος καὶ ἄριστος φαι-
νόμενος, ποτὲ καὶ τοῦναντίον, ὅπερ καὶ δικαίως ἐπωνομάσθη
Χαμαιλέον ὑπὸ ἁγίου ἀνδρός. ἐκβαλὼν οὖν Λέων, καθὼς
προεῖρηται, τὸν Μιχαὴλ ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ τυραννικῶς
παρέλαβεν αὐτὸς τὴν βασιλείαν, καὶ κουρεύσας Προκοπίαν
10 τὴν Ἀγούσταν, γυναῖκα τοῦ Μιχαὴλ, τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐξευ-
νούχισεν κουρεύσας αὐτά, καὶ ἐκούρευσεν αὐτοὺς εἰς τὰ νη-
σιᾶ, ἐπύρας δὲ πάντα ὅσα εἶχον, μὴ εἰσῆσαι αὐτοῖς μήτε τὰ
ἴδια μήτε τὰ τῶν γονέων αὐτῶν, ὥστε ὑστερεῖσθαι αὐτοὺς
καὶ τῶν ἀναγκαιῶν. αὐτοὶ δὲ ἠὲ χαρισίτου ἐν πᾶσι τὸν
15 θεόν. ἦν δὲ ὁ Μιχαὴλ τέλειος μὲν τὴν ἡλικίαν, αὐτὸ τὸ ἄν-
θος ἄγων τῆς νεότητος, στρογγυλοπρόσωπος, σιτόχροος, μαῦ-
ρον ἔχων τὴν κεφαλὴν καὶ ἐπιάγουρον, καὶ τὸ γένειον εὐπρε- 8
πῶς διακείμενον, ἐν τῇ ὄψει αὐτοῦ, μαῦρον καὶ αὐτό, πρῶτος
δὲ πάνυ καὶ ἀγαθός, εἰ καὶ τις ἄλλος. οὗτος θλίψεις πολλὰς
20 ὑπέστη διὰ τὴν ὠμότητα τοῦ ἀσεβοῦς Λέοντος· καθ' ἡμέραν
τὸν θάνατον ἐκδεχόμενος, καὶ μετ' ὀδύνης καθ' ἡμέραν τὸν
ἄρτον αὐτοῦ ἐσθίων, ὁ κύριος ἀβλαβῆ ἐφύλαξεν παραδοῶς

1. τῶν] τι τῶν?

11. ἐξώρισεν?

libito, nihil adversus ecclesiam innovari aut a sanctis patribus circa
sacra dogmata quondam bene definita nihil immutari toleraturum;
quod nullatenus praestitit, mendax videlicet, et ut vulgo fertur cha-
maeleontem varios induere colores, ita et ipse sermone semper varius,
nonnunquam probis praeditus moribus et bonus apparens, quandoque
contrariis infectus; ex quo merito chamaeleon a sancto viro cogno-
minatus est. eiecto igitur, ut praemissum est, Michaeli, Leo tyran-
nice sumpsit imperium, et tonsa Procopia Augusta, Michaelis con-
iuge, filios eius pariter per insulas detonsos virilibus orbavit. vix
quoquam etiam relicto propriorum, aut eorum quae a parentibus ac-
ceperant, adeo ut necessaria quoque eis deficerent, cuncta abstulit:
ipsi vero deo in omnibus gratias referebant. erat porro Michael aet-
tatis perfectae vi, ipso inventutis flore conspicuus, vultu rotundo,
colore frumentum referente, nigro capite et virili barba decenter com-
posita, eaque ad vultus speciem nigra. mansuetus porro et urbanus,
si quis alius, exstitit. hic calamitates multas impii Leonis crude-
litate sibi inflictas, etiam morte propediem expectata, sustulit; quo-
tidianumque panem cum animi maerore comedens mortem praestola-
batur a domino. nihilo secius praeter opinionem custoditus est, ne

Δὲκ τῆς κακουργίας αὐτοῦ. καὶ λοιπὸν ἦλθον οἱ Βούλγαροι
 μηδενὸς αὐτοῖς ὑπαντῶντος ἢ κωλύοντος ἕως τῆς πόρτης, καὶ
 ποιήσας ὁ Κροῦμμος θυσίαν κατὰ τὸ ἔθος αὐτοῦ ἔξωθεν τῆς
 Χρυσῆς πόρτης ἔθυσεν ἀνθρώπους καὶ κτήνη πολλά. καὶ εἰς
 τὸν αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης βρέξας τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ πε-
 5 ρικλυσάμενος, καὶ φαντίσας τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ εὐφημισθεὶς
 ὑπ' αὐτῶν, διῆλθεν μέσον τῶν παλλακίδων αὐτοῦ, προσκνη-
 θεὶς ὑπ' αὐτῶν καὶ δοξασθεὶς, καὶ ταῦτα θεωρούντων ἐκ τῶν
 τειχῶν πάντων, καὶ μηδενὸς τολμῶντος κωλῦσαι αὐτὸν ἢ
 ἀπολῦσαι βέλος κατ' αὐτοῦ. καὶ ποιήσας πάντα τὰ ἐπιθυ-
 10 μήματα αὐτοῦ καὶ ἄπερ ἐβούλειο, περιεκύκλωσεν τὴν πόλιν,
 καὶ ἔβαλεν χάρακα ἐν αὐτῇ, καὶ ποιήσας ἡμέρας τινὰς καὶ
 P. 432 πραιδεύσας τὰ ἔξωθεν τῆς πόλεως, ἤρξατο ζητεῖν πάντα χρυ-
 σίου καὶ ἱματισμῶν πολὺν ἀριθμὸν, καὶ κοράσια ἐπιλεκτα
 ποσότητι τινά. καὶ δὴ ποιήσας ὁ Λέων βουλὴν μετὰ τῶν¹⁵
 ἀρχόντων, ἐδήλωσεν τὸν Κροῦμμον ὅτι ἐλθῆ ἕως τοῦ αἰγιαλοῦ
 μετὰ ὀλίγων τινῶν μὴ ἐπιφερομένων ὄπλα, καὶ ἡμεῖς ἐξερχό-
 μεθα διὰ τῆς θαλάσσης ἄοπλοι μετὰ χελαυδίου, καὶ συλλα-
 λούμεν· καὶ ἄπερ ᾗτήσω πάντα ποιούμεν. καὶ ταῦτα δη-
 λώσαντες, διὰ τῆς νυκτὸς ἐξαγαγόντες τινὰς ἐνωπλισμένους²⁰
 ἕως ὀνομάτων τριῶν, καὶ κατέκρυψαν αὐτοὺς ἐν δωματίοις
 τισὶν τῶν Γάλλης ἔξωθεν τῆς πόρτης τῶν Βλαχερνῶν, δώ-
 σαντες αὐτοῖς σύσσημον ὅτι διαλεγόμενον ἡμῶν μετὰ τοῦ

Leonis nequitia laederetur. venerunt itaque Bulgari, nullo ipsis oc-
 currente vel aditum prohibente, usque ad civitatis portam; et Crum-
 mus sacra pro more faciens ad Chrysen portam homines et animalia
 plurima mactavit, et ad maris littus tinctis aqua pedibus lotus est
 totus, populoque aqua resperso faustis acclamationibus ab eo cumu-
 latus; medioque pellicum agmine pertransito ab eis laudem et hono-
 rem excepit, spectantibus ex muris civibus cunctis, nulloque prohibere
 vel telum in eum mittere auso. his pro libito peractis, et quae
 decreverat gestis, urbem obsidione cinxit et undequaque circumvalla-
 vit, diesque plurimos moratus et urbis loca vicina depraedatus, auri
 pensum annum vestimentorumque numerum non contemnendum et
 electarum virginum gregem non modicum expetiit. quare consilio
 cum proceribus habito Crumo significavit Leo "cum paucis quibusdam
 arma non ferentibus ad maris usque littus procede; nosque pa-
 riter navicula sine armis manus prodibimus, habitoque colloquio, quae
 expetiisti, cuncta praestabimus." his ita significatis, nonnullis ad
 trium numerum armatis noctuque eductis, ad Blachernas in domun-
 culis Gallae occultaverunt se signumque dedere: "nobis cum Crumo

Κρούμου σημειόν τι ἔχομεν ποιῆσαι, ὅπερ Θεασάμενοι ἐξέλ-
 θαιτε καὶ ἀποκτείναιτε αὐτόν. καὶ τῇ ἐπαύριον ὄντων τῶν
 Βουλγάρων ἐπὶ τὸ μέρος τῶν ἁγίων Ἀναργύρων ἐξώθεν τῆς
 πόλεως, κατήλθεν ὁ Κρούμος ἐπὶ τὴν Θάλασσαν κατὰ τὴν
 5 συνταγὴν μετὰ ἄλλων τριῶν, τὸν λογοθέτην αὐτοῦ καὶ Κων-
 στατῖνον τὸν λεγόμενον τοῦ Πατζικοῦ, φυγόντος εἰς Βουλ-
 γαρίαν πρὸ πολλῶν ἐτῶν, ἔχοντα καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ὄντα
 ἐξ ἀδελφῆς τοῦ Κρούμου. οὗτοι τέσσαρες ἐξελθόντες τοῦ
 λαοῦ αὐτῶν ἄοπλοι κατήλθον ἕως τῆς Θαλάσσης κατὰ τὴν
 10 συνταγὴν μετὰ ἄλλων τριῶν, μὴ γινώσκοντες δὲ τὸ ἐνεδρον
 αὐτῶν. λοιπὸν δὲ καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως ἐξῆλθον μετὰ χελαν-
 δίου, βουλόμενοι συλλαλῆσαι μετὰ τοῦ Κρούμου, καὶ λαβόν-
 15 τες λόγον ἐξῆλθον τοῦ καραβίου. καὶ ἀποκαβαλλικεύσας ὁ
 Κρούμος ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ τὸν ἵππον αὐτοῦ
 20 ἐκράτει ὁ υἱὸς Κωνστατίνου στρωμένον χαλινωμένον. καὶ
 διαλεγόμενων αὐτῶν ἐποίησεν ὁ εἷς τῶν ἐκ τῆς πόλεως τὸ
 σημειόν, ὃς ἦν ὁ Ἐξαβούλης, τῇ χειρὶ τὴν κεφαλὴν ἀποσκε-
 πάσας. ὃν ἰδὼν ὁ Κρούμος καὶ σκανδαλισθεὶς ἀνεπήδησεν,
 καὶ ἔχων ἑτοιμον τὸν ἵππον, σηκώσαντες αὐτόν οἱ μετ' αὐ-
 25 τοῦ, ἐκαβαλλίκευσεν. καὶ ἀνέκραζεν ὁ λαὸς ἀπὸ τῶν τειχῶν
 “σταυρὸς ἐνίκησεν.” καὶ αὐτὸς ἤρξατο φεύγειν. καὶ ἐξελ-
 θόντες οἱ ἐνωπλισμένοι ἐκ τῶν δωματίων κατεδιώξαν ὀπίσω
 τοῦ Κρούμου, καὶ ἀπολύσαντες αὐτῶν τὰ βέλη [ὡς] ἠῆθη-
 30 σαν ὅτι ἐπλήγωσαν αὐτόν. αὐτὸς δὲ μονώτατος ἔφυγεν εἰς

colloquentibus signum aliquod edemus, quod conspicati foras erum-
 pite et eum interficite.” postero die Bulgaris ad sanctorum mercede
 non conductorum aedem stantibus extra civitatis portam, ex conducto
 Crumus versus mare profectus est cum tribus aliis, logotheta videli-
 cet eius et Constantino Patzici, qui ante plures annos in Bulgariam
 fugerat, filio, alium filium praesentem ex Crumi sorore habente.
 quattuor isti reliquo exercitu discedentes et inermes cum aliis tribus
 iuxta conductum ad mare devenerunt, insidias sibi paratas ignoran-
 tes. egressi sunt pariter ex urbe lintre vecti, qui cum Crumo collo-
 quium habituri erant; et accepta fide et navi prodierunt. Crumus
 equo descendens in terram desedit, eius equo sella frenisque instru-
 cto Constantini filii manu detento. ipsis inter se disserentibus non-
 nemo signum ex urbe dedit: fuit is Exabules, qui manu caput aper-
 uit. animadvertit Crumus, et animo percussus exiliit, et in equum
 iam paratum a sociis evectus equitare coepit: mox populus e moeni-
 bus in clamorem erupit “crux vicit.” ipso fugam arripiente, armati
 viri ex domunculis egressi retro insecuti sunt, et emissis telis vulnera

τὸν λιὸν αὐτοῦ. οἱ δὲ ἄλλοι τρεῖς ἐπιάσθησαν ὑπὸ τῶν ὄντων ἐν τῷ χελανδίῳ. καὶ ὁ μὲν λογοθέτης παραυτὴ ἐσφάγη, Κωνσταντῖνος δὲ καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ζῶντες ἐπιάσθησαν. λοιπὸν οὖν τούτων γενομένων θυμωθεὶς ὁ Κροῦμος ἐκέλευσεν ἐπαύριον ἐμπυρῖσαι καὶ καταστρέψαι πάντα τόπον. καὶ ὁ ἀρξάμενος ἐμπυρῖζειν κατέκαυσαν πάσας τὰς ἐκκλησίας τὰς ἀντίπεραν τῆς πόλεως μεγάλας οὖσας, ἃς ἀνεκαίνισεν Εἰρήνη καὶ Νικηφόρος καὶ Μιχαήλ· ὁμοίως καὶ τὰ μοναστήρια καὶ τὰ παλάτια καὶ τοὺς οἴκους καὶ τὰ προάστεια. καὶ ἐλθόντες εἰς τὸν ἅγιον Μάμαντα ἐνεπύρισαν τὰ ἐκεῖσε παλάτια καὶ τοὺς 10 δύο κοιτῶνας, καὶ τοὺς κίονας κατέκλασαν, καὶ τοὺς μολύβδους ἐπῆραν καὶ τὰ ζωδία τοῦ ἵπποδρομίου, καὶ πᾶσαν τὴν αἰχμαλωσίαν κατέσφαξαν, καὶ ὁμοίως καὶ τὰ κτήνη. καὶ διελθόντες πᾶσαν τὴν παραθαλασσίαν τοῦ Στενοῦ καὶ τὴν ἄνω, πάντα τὰ ἐμπόρια κατέκαυσαν, καὶ ἄραντες σκῦλα πολλὰ 15 ᾤχοντο. καὶ πύσαντες τὸ δεξιὸν μέρος τῆς πόλεως πρὸς ἀνατολάς, κατέκαυσαν τὸ ἔξωθεν τῆς Χρυσῆς πόρτης ἕως τοῦ Ῥηγίου· καὶ ἐλθόντες εἰς τὸν Ἄθῦρα κατέστρεψαν τὸ ἐκεῖσε θιάστρον καὶ τὴν γέφυραν, παράξενον οὖσαν καὶ πᾶν ὄχυρωτάτην. καὶ ἐλθόντες εἰς Σηλυβρίαν κατέστρεψαν τὸ αὐτόθι κά- 20 στρον ἕως τῶν ἐδάφους, καὶ τὰς ἐκκλησίας καὶ τοὺς οἴκους κατέκαυσαν· καὶ μετὰ τοῦτο τὸ Λαόνιον κάστρον ὑπάρχον κατέστρεψαν. καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν Ἡρακλείας, μὴ δυνάμενοι εἰς αὐτὴν εἰσελθεῖν, ἐνεπύρισαν πάντα τὰ οἰκήματα

inferre meditabantur. is omnino solus in exercitum se recepit, alii tres qui in navicula remanserant detenti sunt. logetheta confestim occisus est, Constantinus autem et eius filius vivi servati. his ita gestis, iratus Crumus incendi subvertique locum omnem postero die iussit. positoque incendio cunctas ecclesias trans civitatis portum praeclaras quasvis, et ab Irene Nicephoro et Michaelae reparatas, nec non monasteria palatia domos suburbana combusserunt. ad S. Mamantem pariter progressi, palatiis ibidem constitutis geminisque cubiculis subiecerunt ignem, columnas confregerunt, et plumbum reperiunt rapuerunt, animantiumque statuas in circo positas tulerunt secum, captivos omnes dederunt neci, nec iumentis ipsis et animalibus pepercere. hinc portus, cui Steni nomen, littore tractuque superiore peragrato navalia succenderunt, sublatisque secum spoliis pluribus discesserunt. tum occupata dextera civitatis parte, ad Orientem ignem a porta Chryse ad Regium usque miserunt. Athyra deinde profecti castrum ibi erectum demoliti sunt, et praeclarum illum pontem quamvis firmissimum deiecerunt. Selybriam postmodum profecti ad solum usque castrum ibidem constructum deturbarunt, nec non ecclesias

τὰ ὄντα εἰς τὸν λιμένα καὶ τὰ πέριξ τῆς αὐτῆς πόλεως. καὶ μετὰ τοῦτο ἐλθόντες εἰς Ῥαϊδεστον κατέστρεψαν καὶ τοῦτο τὸ κάστρον, ἐμπυρίσαντες πάντα τὰ ἐν αὐτῇ οἰκήματα καὶ τὰς ἐκκλησίας, κατασφάζαντες αὐτόθι λαὸν πολὺν. καὶ μηδὲν ἰσχύσαντες εἰς αὐτό, τὰ ἔξω πάντα ἐμπυρίσαντες καὶ καταστρέψαντες, ἀνῆλθον εἰς τὸν Ἄπρον, κάστρον ὃν καὶ αὐτό· καὶ καταστρέψαντες καὶ τοῦτο καὶ ἐμπυρίσαντες, καὶ ἕτερου C πλεῖστα κάστρα, κατήλθον ἐκεῖθεν δι' ἡμερῶν δέκα, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰ ὄρη τοῦ Γάνου, καὶ εὐρόντες ἐκεῖ λαὸν πολὺν κρυπτόμενον καὶ σχεδὸν πάντα τὰ κτήνη τῆς Θουάκης κατέσφαξαν τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τὰ κτήνη ὄντα εἰς πληθῆ αἰχμαλωτεύσαντες ἀπέστειλαν εἰς Βουλγαρίαν, καὶ γυναικόπαιδα πολλά. καὶ λοιπὸν ἀπῆλθον καὶ εἰς τὸ Ἐξάμιλιον, καὶ κατήλθον ἕως Ἄβυδον, καὶ ἀνέκαμψαν ἐπὶ τὸ Εὐριον καὶ τὴν ἄνω, καὶ πάντα τὰ κάστρα κατέστρεψαν ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, ἕως τῆς Ἀδριανουπόλεως. καὶ εὐρόντες τὴν Ἀδριανούπολιν κρατουμένην παρεκάθισαν· καὶ ποιήσαντες ἡμέρας πολλὰς καὶ μηδὲν ἰσχύσαντες ἀπὸ τοῦ παρακαθισμοῦ, στήσαντες μαγγανικά ἐπολέμουν τὸ κάστρον. καὶ δὴ στενωθέντες, μὴ ἔχοντες βοήθειάν ποθεν καὶ ἀποθνήσκοντες τοῦ λιμοῦ, παρέδωκαν ἑαυτούς. καὶ λαβόντες οἱ Βούλγαροι τὴν αἰχμαλωσίαν πᾶσαν εἰς πληθὸς οὖσαν ἀναρίθμητον, καὶ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν, μετώκισαν αὐτούς εἰς Βουλγαρίαν ἐκεῖθεν τοῦ Ἰατροῦ

domosque succenderunt. post haec castrum Daonium destruxerunt; et Heracleam profecti, cum non possent occupare, domos cunctas ad littus positas aedificiaque urbi vicina flammis vastaverunt. his perpetratis Raedestum venerunt, et castrum istud demoliti confertam plebem, interuentione deleverunt; cumque in civitatem non invalescerent, sparso ubivis incendio intulerunt vastitatem. inde Aprum versus, quod etiam castrum est, direxerunt iter, eoque everso et incendio, ut aliis pluribus castris, dierum decem itinere diverterunt inde ad Gani montes, in quibus delitescentem plebeculam plurimam reperientes et animalia Thraciae ferme cuncta, homines et iumenta innumera iugulaverunt; partem vero reliquam cum mulierum puerorumque multitudine in Bulgariam deportaverunt captivam. inde transierunt ad Examilium et Abydum usque; rursumque ad Eurium regressi et superiorem regionem, cunctas urbes a minima ad maximam Adrianopolim usque destruxerunt. Adrianopolim porro munitam reperientes obsederunt; quam cum expugnare non possent, protractis obsidionis diebus machinas instruxerunt et castrum oppugnaverunt. cives malis coartati, ope destituti et fame pereuntes hostibus fecere dedicationem. Bulgari captivis ad numerum immensum abductis, ablata

ποταμοῦ. καὶ τοῦτων γενομένων ὁ Λέων τῆς πόλεως οὐκ ἐξῆλθεν, ἀλλ' ἐκράτει τῆς βασιλείας τυραννικῶς. καὶ λοιπὸν φθασάντων τῶν ἐορτῶν ἔστεψεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ μικρὸν ὄντα, καὶ ἐπονομαζόμενον Συμβάτην ἐπεύσατο λέγων ὅτι Κωνσταντῖνος καλεῖται. καὶ σωρεύσας τὸν περισωθέντα λαὸν ἐκ τῶν⁵ διαφόρων πόλεων ἐρύγευσεν αὐτούς, ποιήσας αὐτούς εὐφημῆσαι Λέοντα καὶ Κωνσταντῖνον, μιμούμενος τοὺς πρώην

P. 434 βασιλεύσαντας Λέοντα καὶ Κωνσταντῖνον τοὺς Ἰσαύρους, ἃν καὶ τὴν αἴρεσιν ἀνενεώσατο, βουλόμενος ζῆσαι ἔτη πολλά, ὡς καὶ αὐτοί, καὶ γενέσθαι περίφημον· οὗ τινὸς τὴν βουλὴν¹⁰ θεὸς κατήσχυεν, κόψας τοὺς χρόνους αὐτοῦ καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. καὶ δὴ λοιπὸν γεγονότος εὐδίου τοῦ αἴερος τῷ χειμῶνι, καὶ τῶν ποταμῶν μὴ ἐχόντων ὕδωρ πολὺ, ἐξῆλθον οἱ Βούλγαροι χιλιάδες τριάκοντα ὀλοσίδηροι, καὶ ἐλθόντες ἕως Ἀρκαδιονπόλεως, καὶ περάσαντες τὴν Ῥηγῖναν (ποταμὸς δὲ¹⁵ οὕτως ἐστὶ λεγόμενος) εὗρον λαὸν πολὺν, καὶ ἥχμαλώτευσαν Βαυτούς. καὶ πρὸ τοῦ περᾶσαι αὐτούς τὴν αἰχμαλωσίαν ἐγένετο ὑετὸς πολὺς ἡμέρας ὀκτώ, καὶ ὀγκωθεὶς ὁ ποταμὸς ἐγένετο ὡς θάλασσα. καὶ μὴ δυνάμενοι ἀντιπερᾶσαι οἱ Βούλγαροι ἔμειναν ἡμέρας δεκαπέντε κατέχοντες τὴν αἰχμαλω²⁰σίαν. καὶ μηνύσαντες τὸν Λέοντα τοῦ βοηθῆσαι, οὐ προσέσχεν, οὐδὲ τῆς πόλεως ἐξῆλθεν, οὐδὲ ἄλλους τινὰς ἀπέστειλεν πρὸς βοήθειαν. καὶ λοιπὸν γενομένης εὐδίας καὶ τοῦ

10. περίφημος?

quoque eorum supellectile, in Bulgariam trans Istrum flumen deportaverunt. haec dum geruntur, urbe non egressus est Leo, sed imperium tyrannice tenebat. celebratis autem festis filium adhuc pusillum, Symbatem nomine, Constantinum vocari mentitus, stemmate redimivit; residuique populi multitudine ex variis urbibus congregata collegit exercitum, stipendioque dato Leonem et Constantinum faustis acclamationibus prosequi iussit, imperatores sceptrā pridem consecutos, Leonem et Constantinum Isauros imitatus, quorum haeresim renovavit, sibi que multos annos eorum instar, et ut laude conspicuus foret, comprecatus; cuius deus, imminutis eius filii que annis, consilium confudit. ceterum aëris serenitate hiemem totam occupante, subsidentibusque fluminibus aquis, Bulgari armis a capite ad pedes tecti ad hominum triginta milia eruperunt, et Arcadiopolim usque Regina pertransito (hic fluvius est ita dictus) pervenerunt, populūque omnem copiosum sane fecerunt captivum. prius vero quam captivos traicerent, dies octo decidit immensus imber, quod fluvius intumescens maris instar exundavit. Bulgari ne transfretarent impediti, custodita semper captivitate, dies quindecim ad ripas steterunt. Leo nuntio ab eis accepto, ut opem ferret, non advertit, neque urbe egres-

ποταμοῦ ἐλαττωθέντος, αὐτοὺς τοὺς αἰχμαλώτους παρεσκευάσαν κόψαι ξυληρὸν καὶ ποιῆσαι γέφυραν, καὶ οὕτως ἐπέρασσαν μετὰ τῆς αἰχμαλωσίας, ὄντων ὁμοῦ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ παιδίων χιλιάδες πενήκοντα. λαβόντες καὶ πάντα τὰ ⁵ ὑπάρχοντα αὐτῶν Ἀρμενιατικά στραγλομαλωτάρια καὶ νακο- C τύπητα ἀνώτερα καὶ ἱματισμὸν πολὺν καὶ χαλκῶματα ἐφόρτωσαν πάντα εἰς τὰς ἀμάξας, καὶ λαβόντες πάσας τὰς ἀγέλας αὐτῶν βόας καὶ πρόβυτα εἰσηλθον εἰς Βουλγαρίαν. καὶ ὁ ἀδίκως βασιλεύσας κατὰ παραχώρησιν Θεοῦ οὔτε αὐτὸς ἐξῆλ- ¹⁰ θεν τῆς πόλεως πρὸς βοήθειαν τῆς αἰχμαλωσίας οὔτε ἄλλους ἀπέστειλεν. λοιπὸν οὖν μετὰ ταῦτα ἀνηγγέλη αὐτὸν λεγόντων ὅτι ὁ Κροῦμος ἐστράτευσεν λαὸν πολὺν συναθροίσας, καὶ τοὺς Ἀβάρεις καὶ πάσας τὰς Σκλαβινίας. πρὸς δὲ τούτοις ¹⁵ πορασκευάζει διαφόρων ἐλεπόλεων ὄργανά τε καὶ μηχανή- ματα, καὶ μαγγανικὰ παμμεγέστατα, τριβόλους τε καὶ τετρα- βόλους, καὶ χελώνας καὶ ὑψηλοὺς κλίμακας, σφαίρας τε καὶ ²⁰ μοχλοὺς καὶ ὀρνᾶς, κριοὺς τε καὶ βελοστάσεις, πυρόβολά τε καὶ λιθόβολα καὶ σκορπίδια εἰς τὸ βαλέσθαι βέλη, καὶ σφεν- δόνας, πάντα μηχανήματα κατὰ τῶν ἐπάλλξεων τοῦ ἔλθιν τῆν ²⁰ πόλιν ἐπὶ τὸ δυτικὸν μέρος τῆς πόλεως κατὰ τοῦ τείχους τῶν Βλαχερονῶν. ταῦτα πάντα βούλεται προσαγαγεῖν τὰ μηχανή- ματα ἔνθα καὶ ἐτοξεύθη, σταυλίζων βόας χιλιάδας πρὸς τὸ

2. ξυλῆν?

sus est, nec alios quosvis in auxilium summisit. interim redeunte aëris tranquillitate et fluvio decrescente, Bulgari silvas caedere pontemque struere captivos compulerunt; atque ita cum captivis omnibus, virorum simul mulierum et puerorum milibus quinquaginta, transierunt. illi captivorum facultates omnes ad stragulas usque Armenias grandesque tapetes acu pictos, generis omnis vestimenta, instrumentaque ad usum aerea curribus imposita, boumque et ovium greges abductos transvexerunt; et hoc pacto Bulgariam ingressi sunt, principe, inique ad imperium dei permissu promoti, pedem non effe- rente, neque ad captivorum opem alios egredi permittente. his peractis rumor ad eum delatus in haec verba "Crumus ingentem exercitum coëgit, Abaresque et ex Slaviniis cunctis copias collegit; praeparat insuper instrumenta machinasque cunctas expugnandis urbibus idoneas, arte facta grandia, tribulos, tetrabulos, testitudines, scalas excelsas, globos, vectes, funes, arietes, balistas, ignea iacula, petrarias, scorpiones, tela iaculatoria, fundas, uno verbo machinas omnes invadendis turribus et civitatibus capiendis, ut ad occiduum vobis partem Blachernarumque murum urbem aggrediatur. tormenta isthaec cuncta ad urbis partem, qua telum in eum missum est, applicare meditatur.

βασιτάξει πάντα τὰ προλεχθέντα ὄργανα τεθέντα ἐπὶ ἀμαξῶν,
 ἃς προσέταξεν σιδηρενδέτας χιλιάδας πέντε. ταῦτα ἀκούσας
 Λέων, πέμψας τε κατασκόπους καὶ μαθῶν τὴν ἀλήθειαν, συν-
 P. 435 αθροίσας λαὸν πολὺν καὶ τεχνίτας ἤρξατο κτίζειν ἕτερον τεί-
 10 χος ἔξωθεν τείχους τῶν Βλαχερνῶν, κόψας καὶ τὴν σοῦδαν⁵
 πλατεῖαν. καὶ ἀρξάμενος κτίζειν, μήπω τελέσας, ἵνα δεῖξῃ ὁ
 θεὸς ὁ συσκεδάζων βουλὰς ἐθνῶν, ἀθετῶν καὶ λογισμούς
 λαῶν καὶ ἀθετῶν βουλὰς ἀρχόντων, ὅτι οὐκ ἐν τῇ μηχανίᾳ
 καὶ τῇ ἰσχυρίᾳ αὐτῶν δύνανται οἱ ἄνθρωποι τι ποιῆσαι, οὐκ ὡς
 ἕαρος καταλαβόντος, ὡς φασὶν τινες διασωθέντες τῆς αἰχμα-
 10 λωσίας ἀπὸ Βουλγαρίας, περὶ τῆ μεγάλης πέμπτη τοῦ πά-
 σχα, ὁ Πρωτοβουλγαρίας, ὁ Κροῦμος ὁ περιφνημος, ὁ τὴν
 πόλιν ἐλεῖν βουλευόμενος, τέλει τοῦ βίου ἐχρήσατο ἀοράτως
 Βσφαγιασθεῖς, ὃς καὶ ἐξηγαγεν αἱμάτων ὄχετους διὰ τε τοῦ
 στόματος καὶ τῶν ῥινῶν καὶ τῶν ὠτων αὐτοῦ. καὶ οὕτως¹⁵
 ἀνέρρηξεν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν κακοῖς. ἐπαρθεῖς τοίνυν τῶν
 φρονημάτων ὁ Λέων, ὡς ὅτι αὐτὸς κατέβαλεν τὸν πόλεμον
 καὶ οὐχ ὁ θεός, ἐπεμψεν εἰς πάσας τὰς πόλεις καὶ χώρας
 σάκρας, ἀναγγέλλων ὅτι εὗρον τοὺς Βουλγάρους ἐγγὺς ὄντας
 τῆς πόλεως, καὶ διὰ τῆς φρονήσεως καὶ ἀνδρείας καὶ διατα-
 20 γῆς μου τοξεύσας τὸν πρῶτον αὐτῶν πάντας ἀπήλασα, ὃς τις
 καὶ διὰ τὴν πρόφασιν ταύτην ἀποθνήσκει, ἔφη, ὁ ἐχθρὸς ἡμῶν.

12. πρώτος Βουλγαρίας?

20. διαταγωγῆς P

instrumentis hisce praefatis deportandis et curribus vehendis bonn
 millia plurima in stabulis iam disposuit, currus autem ferro vinctos
 ad quinque millia fieri iussit." Leo his auditis, et missis explorato-
 ribus veritateque comperta, populi multitudinem immensam et artifi-
 ces congregavit, murumque alium praeter eum qui ad Blachernas coepit
 exstruere, profundamque et amplam fossam excisam opponere. vix
 operi manu admota, hoc est opere adhuc infecto, ut deus, qui con-
 silia gentium dissipat et populorum mentem reprobat, irritat quoque
 consilia principum, qui non in machinis vel robore homines quid ag-
 gredi posse commonstrat, ut haec, inquam, iterum patefaceret deus,
 nondum imminente vere, ut rettulerunt quidam captivitate Bulgarica
 liberati, circa feriam magnam quintam, Bulgariae princeps Crumus
 ille celebris, qui urbem occupare destinabat, vitae finem persensit,
 invisibili virtute iugulatus, qua sanguinum rivos ore naribus et auribus
 emisit; atque ita in malis animam deposuit. his elatus Leo, quasi ipse
 non deus compescuisset bellum, in urbes omnes regionesque missis sa-
 ceris nuntiavit "Bulgaros urbi vicinos comperi; solertiaque robore du-
 ctuque meo principem eorum cum telo confodissem, cunctos fugavi
 vulneris istius causa moritur" inquit "hostis noster."

Καὶ λοιπὸν μετὰ τοῦτο λαβὼν ἐνκαιρίαν ἤρξατο πορθεῖν C
τὴν ἐκκλησίαν, δευτέρῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ, περιεργα-
ζόμενος κατὰ τῶν θεοῦ κριμάτων, καὶ λέγων πρὸς τινὰς ὁμύ-
φρονας αὐτοῦ ὅτι τίνος ἐνεκεν, φησί, ταῦτα πάσχουσιν οἱ
5 Χριστιανοὶ κατακυριευόμενοι ὑπὸ τῶν ἐθνῶν; ἐμοὶ δοκεῖ διὰ
τὸ προσκυνεῖσθαι τὰς εἰκόνας, καὶ ἄλλο οὐδέν· καὶ βούλο-
μαι αὐτὰς καταστρέψαι. βλέπετε γάρ, φησὶν, ὅσοι βασιλεῖς
ἐδέξαντο καὶ προσεκύνησαν αὐτὰς, ἀπέθανον οἱ μὲν ἐκδιω-
χθέντες οἱ δὲ ἐν πολέμῳ πεσόντες. μόνοι δὲ οἱ μὴ προσκυνή-
10 σαντες αὐτὰς ἰδίῳ θανάτῳ ἕκαστος εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ
ἐτελεύτησεν, καὶ μετὰ δόξης προκομισθεὶς εἰς τὰ τῶν βασι- D
λέων κοιμητήρια ἐτάφη ἐν τοῖς ἀποστόλοις. λοιπὸν ἐκείνους
καγὼ βούλομαι μιμήσασθαι καὶ καταστρέψαι τὰς εἰκόνας,
ἵνα πολὺν ζήσας χρόνον καγὼ καὶ ὁ υἱός μου, καὶ κρατήσῃ
15 ἡ βασιλεία ἡμῶν ἕως τετάρτης καὶ πέμπτης γενεᾶς. ὅπερ
διεπρεύσθη δειλαιος, ἀνομήσας διακενῆς, καὶ ἐπιλαθόμενος τὸ
ιδιόχειρον ὃ ἐποίησεν, καὶ τὸν σταυρὸν ὃν ἐπήξεν μετὰ τῶν
σὺν αὐτῷ. καὶ ἤρξατο μετὰ ταῦτα ζητεῖν εἰ τινα εὗροι συν-
20 αγωνιζόμενον τῷ σκοπῷ αὐτοῦ. καὶ δὴ εὔρεν ὅμοιον τῆς
αὐτοῦ φρονήσεως ἦτοι ἀφροσύνης ἀναγνώστην τινὰ Ἰωάννην
λεγόμενον, υἱὸν Παγκρατίου τινὸς σκιαστοῦ, ὅστις ἐκ παιδύ-
θεν δαίμονα εἶχεν ἀτάκτως φερόμενος, διάγων ἐν ἀσυνεσίᾳ,

4. πάσχουσιν Compelis: libri πως ἔχουσιν
17. δ] καὶ P

14. ζήσω Comb

Postmodum occasione capta ecclesiam depopulari coepit. an-
no imperii secundo, dei iudicia curiose perscrutatus Leo sen-
sus eiusdem consortibus quibusdam dicit "cuius causa gentilibus in-
feriores evadunt Christiani? quod adorentur imagines, nec alterius
ergo, ut mihi quidem videtur; quare illas deturbare est animus. vi-
dete quippe" aiebat "quotquot imperatores susceperunt et adorave-
runt illas, perierunt, hi quidem solio deiecti, alii bello profligati:
qui non adoraverunt, soli morte suavi, retento imperio, vita functi
sunt, et cum honore in imperatorum sepulcris ad apostolos elati.
eam ob rem imitator eorum imagines tollam, ut ego et filius meus
in multos annos vivamus, et nostrum stet imperium ad quartam et
quintam generationem." in quo equidem misellus mentitus est, hoc
scelere frustra admissio, ut syngraphen propriam, cui crucem cum co-
mitibus affixit, despiceret et proculcaret. exinde si quem votis con-
spirantem reperiret, coepit exquirere, et repperit sane sensus, imo
insipientiae eiusdem participem lectorem quendam, Ioannem dictum,
Pancratii Sciaetae filium, qui a puero daemone inhabitantem ha-
buerat, incompositis motibus agitato mentisque consortio privatus,
quem Hylliam dicebant, quique, ut alii ferunt, Hebraice redditur

ὃν τινα Ὑλλιᾶν ἐπωνόμαζον, ὧς τινές φασιν, ἐρημησοῦμενον
 P. 436 Ἑβραϊστί λέγεται πρόδρομος καὶ συνεργὸς τοῦ διαβόλου. τοῦ-
 τον ἐπιλαβόμενος Λέων, καὶ ἀνακοινωσάμενος αὐτὸς τὴν
 ἑαυτοῦ βουλὴν, προσελάβετο αὐτὸν συνεργὸν αὐτοῦ, λέγων
 ὅτι ἐὰν συνδράμῃς μοι καθελεῖν τὰς εἰκόνας, πατριάρχην σε
 ποιῶ. καὶ αἰτήσας παρ' αὐτοῦ ἔξουσίαν τοῦ ψηλαφῆσαι τὰ
 ἀπανταχοῦ παλαιὰ βιβλία, ἅπερ ἀπόκεινται εἰς τὰ μοναστήρια
 καὶ εἰς τὰς ἐκκλησίας, ἐπετρέπη μετὰ καὶ ἄλλων τινῶν ἀτά-
 κτων καὶ ἀπαιδευτῶν. καὶ δὴ συναγαγόντες πλήθη πολλὰ
 βιβλίων ἐποιούητο ἐν αὐτοῖς τὴν ἔρευναν, πλὴν οὐδὲν εὗρι-
 σκον οἱ ἄφρονες ὧν περ αὐτοὶ κακούργως ἐπέζητουν, ἕως οὗ
 B μετὰ χειρᾶς ἔλαβον τῷ συνοδικῷ Κωνσταντίνου τοῦ Ἰσαύρου
 11 τοῦ καὶ Καβαλλίνου, καὶ ἐκ τούτου τὰς ἀρχὰς λαβόντες ἤρ-
 ξαντο καὶ ἐν τοῖς βιβλίοις εὗρίσκειν τὰς χρήσεις, ἅσπερ αὐ-
 τοὶ ἀφρόνως καὶ ἀνοήτως προέφερον, σημάδια βύλλοντες εἰς
 15 τοὺς τόπους ἐνθα ἠῦρισκον, βουλόμενοι πείσαι τὸν ἄφρονα
 λαὸν ὅτι ἐν παλαιοῖς βιβλίοις εὔρομεν τοῦ μὴ προσκυνεῖσθαι
 τὰς εἰκόνας. καὶ λοιπὸν ζητούντων καὶ ἕτερόν ἔχοντα χειρο-
 τονίαν ἐπίσκοπον, εὔρον Κωνσταντίνον, υἱὸν πρεσβυτέρου τι-
 12 νὸς τζαγαρίου, καὶ Κασματᾶ μαθόντα τὴν γραμματικὴν,
 καὶ γέροντα νομικὸν εἰς τὰ Σφορακίον καὶ διδάξαντα παιδία,
 C καὶ δι' ἐγκλήματά τινα φυγόντα ἐν μοναστηρίῳ καὶ ἀποκει-

1. ὧς] τοῦτο δέ, ὧς?

4. αὐτῷ Comb

praecursor et diaboli adiutor. huic sibi assumpto, et consiliorum
 suorum participi facto et cooperatori instituto, dicit Leo "si delendis
 imaginibus auxiliarem manum praeberis, patriarcham te renuntiabo."
 ille visendorum undequaque veterum librorum per monasteria et ec-
 clesias repositorum facultate petita, cum aliis quibusdam mentis in-
 compositae et illiteratis comitibus, quod petierat, impetravit. colle-
 cta itaque librorum immensa multitudo examen de illis habuerunt:
 verum eorum quae nequiter exquisierant nihil penitus imprudentes
 repperunt, donec in manus venit synodus sub Constantino Isauro et
 Caballino habita, ex qua occasione accepta coeperunt in libris au-
 ctoritates invenire, quas synodi auctores imprudenter et insipienter
 depromebant. deinde signis ad loca reperta apposis simplicem tur-
 bam seducere moliti sunt, dicentes "ex veteribus libris non adorandas
 imagines reperimus." examine postmodum habito, si quem ordi-
 nibus insignitum penes se nanciscerentur, episcopum repperunt quendam
 Constantinum, presbyteri sutoris filium, et Cazimatam grammaticae
 professorem, et legisperitum quendam ad Phoracii aedes diversan-
 tem ludimagistrum, qui criminum sibi obiectorum poenam fugiens
 in monasterium diverterat, et detonsus nomen assumpserat Antonii,

ραμενον και επονομασθέντα Ἀπτόνιον, γενόμενόν τε αὐθις
 ἡγούμενον εἰς τὸ μοναστήριον τὸ λεγόμενον τὰ Μητροπολίτων.
 μυθολόγος τις γέλοια ἀγαπῶν και παιγνίδια, και τοὺς ὑπ'
 αὐτοῦ μοναχοὺς νέους ὄντας ταῦτα ποιεῖν ὑποτιθέμενος, και
 5 ἀπλῶς εἶπεῖν αἰσχροῶς και ἀσέμνως βιοτεύσας, οὐκ οἶδ' ὅπως
 ὕστερον ἐκ παραχωρήσεως Θεοῦ ἐγένετο και ἐπίσκοπος εἰς τὸ
 Συλαῖον. τὸ μὲν πρῶτον ἐκ παιδότην ὀρθόδοξος ὢν, ὕστερον
 δὲ διὰ τὴν δόξαν τὴν πρόσκαιρον και τὸ ἔχειν παρρησίαν
 εἰσέρχασθαι εἰς τὰ βασιλεια και παρρησιάζεσθαι μετὰ τῶν
 10 κρατούντων, ἐπελάβετο τὴν αἴρεσιν. τοῦτον καταμηνύσαντες D
 πρὸς Λέοντα τὸν βασιλέα ὃ τε Ἰωάννης ὃ ἐπίκλην Ὑλιᾶς,
 ὃν ἐκάλοιν γραμματικόν, και οἱ σὺν αὐτῷ, ὄντα τῷ τηλικαῦτα
 ἐν τῷ Συλαίῳ, πέμπσας ἤγαγεν αὐτόν· και εἰπὼν αὐτῷ τὸν
 σκοπὸν αὐτοῦ, μὴ ἔχων καρπὸν πνευματικὸν ἐν ἑαυτῷ και
 15 ἀγαπῶν τὴν πρόσκαιρον δόξαν, καταπατήσας τὴν ἑαυτοῦ συν-
 εἰδήσιν και ἀθετήσας τὸν σταυρὸν και τὴν ἐπιγραφὴν ἣν
 ἐποίησεν, ἐστράφη εἰς τὸ ἐναντίον μέρος. ἐρωτηθεὶς γὰρ ὑπὸ
 τοῦ Λέοντος εἰ γέγραπται προσκυνεῖσθαι τὰς εἰκόνας, οὐκ
 ἀπεκρίθη αὐτῷ τὰ δέοντα ῥήματα τῆς ἀληθείας, ἀλλ' εἶπεν P. 437
 20 "οὐκ ἔστι γεγραμμένον πώποτε, ἀλλὰ λέγουσιν ὅτι ἀρχαία
 παράδοσις ἐστίν." και εἶπεν ὃ Λέων ὅτι ἐὰν οὐ γέγραπται
 εἰς τὸ εὐαγγέλιον και εἰς τὸν ἀπόστολον ῥητῶς ὅτι προσκυ-

et deinceps in monasterium metropolitanum nomine praepositus fue-
 rat institutus, homo equidem fabulis addictus, risus et ludorum se-
 ctator, qui monachis suis subditis et juvenili aetate adhuc detentis
 haec eadem sectari suggerebat, verbo dicam, turpem et inhonestam
 vitam ducens: qua ratione postmodum dei permissu factus fuerit epi-
 scopus Sylaei, penitus ignoro. rectam certe fidem a puero edoctus
 erat, deinceps autem ex vanae gloriae libidine, et libertatis in regium
 ingrediendi captandae causa, et ut aulicorum consortii particeps fie-
 ret, haeresim amplexus est. hunc cum Leoni imperatori notum fe-
 cissent et Sylaei habitare renuntiassent, Ioannes cognomento Hylilas,
 quem grammaticum dicebant, et sententiae eiusdem comites, Leo
 misso nuntio vocavit hominem; et exinde mentis sententiam ei ape-
 ruit. cum nullum fructum spiritualem in se ipso haberet, sed vanam
 tantum sectaretur gloriam, conculcata proiectaque conscientia sua,
 contemptaque cruce, quam in subscriptionem exaravit, in partem de-
 clinavit contrariam. interrogatus enim a Leone num adorandas ima-
 gines scriptum legerit, nihil quod ad veritatem spectaret respondit,
 sed dixit "nullibi hoc scriptum est: verum antiquam esse traditionem
 asserunt." subinfert Leo "nisi in evangeliiis aut apud apostolum clare
 et ad verbum scribatur, Veneremini imaginem meam, nusquam ipsam

νήσασι τὴν εἰκόνα μου, οὐ καταδέχομαι προσκυνεῖσθαι αὐτήν. καὶ τοῦτο ἀκούσας συνῆλθεν αὐτῷ καὶ τοῖς προειρημένοις ἀτάκτοις καὶ ἀπαιδεύτοις, καὶ ἄγεται ἀρχηγός καὶ πρῶτος αὐτῶν. καὶ λοιπὸν ἠγωνίζοντο κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆ πεντηκοστῆ οἱ περὶ τὸν Ἰωάννην τὸν καὶ Ὑλιλᾶν σωρεῦν τὰ 5 βιβλία· τὸν δὲ Ἀντώνιον προσελάβοντο ἀπὸ Ἰουλίου μηνός. **B** καὶ λοιπὸν ἕως τὸν Δεκέμβριον μῆνα κρυπτὸν τὸν δόλον εἶχον ἐρωτώμενοι δὲ ἔλεγον ψευδόμενοι ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐπέτρεψεν ἡμᾶς ψηλαφησαὶ τὰ βιβλία, ὅτι λέγουσιν αὐτῷ τινὲς ὅτι ὀλίγον χρόνον ἔχεις βασιλεῦσαι, καὶ ἔνεκεν τούτου ποιούμεθα ¹⁰ τὴν ζήτησιν. καὶ περὶ τὸν Δεκέμβριον μῆνα δηλοῖ τὸν πατριάρχην ὁ Λέων ὅτι ὁ λαὸς σκανδαλίζεται διὰ τὰς εἰκόνας, λέγοντες ὅτι κακῶς αὐτὰς προσκυνοῦμεν καὶ ὅτι διὰ τοῦτο τὰ ἔθνη κυριεύουσιν ἡμῶν· καὶ συγκατάβα, φησί, τί μικρόν, καὶ ποιήσον οἰκονομίαν εἰς τὸν λαόν, καὶ τὰ χαμηλὰ περιέλω- ¹⁵ μεν. εἰ δὲ μὴ βούλει, πείσον ἡμᾶς δι' οὗ ἔνεκεν προσκυνεῖτε, **C** τῆς γραφῆς μὴ ἐχούσης ῥητῶς πώποτε. καὶ δηλοῖ αὐτῷ ὁ πατριάρχης ὅτι ἡμεῖς τὰ καλῶς ἐξ ἀρχῆς καὶ ἄνωθεν ὀρισθέντα ὑπὸ τε τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πατέρων οὔτε παρασαλεύομεν οὔτε περισσώτερόν τι ἐν αὐτοῖς οἰκονομοῦμεν, τοῦ ἀπο- ²⁰ στόλου λέγοντος ὅτι καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐαγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω.

21. ἐὰν add Comb

22. παρὰ P: corr Comb

adorare consentiam." his auditis, cum eo et praefatis incompositae mentis et illiteratis hominibus convenit, et princeps caputque eorum instituitur. contendebant igitur in veritatem a pentecoste, qui Ioannem et Hyllilam sequebantur, coacervare libros: Iulio vero mense socium adiunxerunt Antonium, et deinceps ad Decembrem occultum gerebant dolum. interrogati vero falso respondebant "libros perscrutari iniunxit imperator, quod quidam annuntiauerint, brevissimo tempore imperabis. huius causa examen instituimus." circa Decembrem vero mensem Leo patriarchae significat "imaginum causa populus offenditur, dicentes: perverse adoramus illas, et propterea gentiles nobis dominantur. condescende" inquit "modicum, et moderamen ad populum habe, et quae sunt abiecta rescindamus. si non assentiaris, exhibe et persuade cuius gratia, scriptura haec diserte nullibi asserente, adoretis imagines." respondet patriarcha "haec quae a principio et superioribus temporibus ab apostolis et patribus definita sunt, nulla ratione innovamus, nec amplius quid moderandum censemus ab apostolo dicente: si vel angelus de caelo annuntiauerit praeter id quod vobis denuntiavimus, anathema sit. qua vero de causa adoramus crucem et evangelium, eadem imagines veneramus, quando-

περὶ δὲ τοῦ προσκυνεῖσθαι, ὡς προσκυνοῦμεν τὸν σταυρὸν
καὶ τὸ εὐαγγέλιον, προσκυνοῦμεν καὶ τὰς εἰκόνας, ἐπεὶ οὐδὲ
ταῦτα γέγραπται προσκυνεῖσθαι· ἀλλ' ἐπειδὴ παρὰ τῶν
ἀποστόλων ἢ ἐκκλησία ταῦτα παρείληφεν, οὐ δεῖ ζητεῖν D
εἰ γέγραπται ἢ οὐ γέγραπται· πολλὰ γὰρ ἀγράφως ἢ ἐκκλη-
σία παρέλαβεν, ἅπερ λέγονται δόγματα, δι' ἐμπνεύσεως τοῦ
ἁγίου πνεύματος καθ' ἐκάστην γενεὰν ὑπὸ τῶν ἁγίων αὐτοῦ
δούλων καὶ θεραπόντων διατυπωθέντα. ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἤκου-
σεν, ἀντεδήλωσεν. “ἐλθὲ” φησὶ “καὶ διαλέχθητι πρὸς τοὺς κατ'
10 ἐμέ,” τοὺς περὶ Ἀντώνιον καὶ Ἰωάννην λέγων, “οἱ τινες ἀσφα-
λῶς εὔρον ἐν παλαιοῖς βιβλίοις χρήσεις ἀποτρεπούσας προσ-
κυνεῖσθαι τὰς εἰκόνας.” καὶ λοιπὸν ὁ πατριάρχης ἀπέστει- 13
λεν ἐπισκόπους καὶ ἡγουμένους ἐλλογίμους πρὸς αὐτὸν πρὸς
τὸ ἀπολογήσασθαι πρὸς τὰς πεύσεις αὐτοῦ. διαλεχθέντων δὲ
15 καὶ τὴν ἀλήθειαν ἀποδειξάντων, ἐπέμνευεν ἀναγκάζων αὐτοὺς
διαλεχθῆναι πρὸς τοὺς τῆς ἐναντίας μοίρας. οἱ δὲ εἶπον ὅτι
ἕως ἐστὶ τῆς ἁγίας συνόδου τὰ ὀρθῶς δογματισθέντα καὶ P. 438
διατυπωθέντα μὴ δεῖν πάλιν κακούργως ἀναζητεῖν ἢ περιερ-
γάζεσθαι, μηδὲ τοὺς ἄφρονας θέλοντας φιλονικεῖν ποιεῖσθαι
20 ἀπολογίας, μάλιστα δὲ καὶ μὴ κειθόμενους. καὶ φησιν “ὁ
Ἄρειος μονώτατος λαλήσας ἐποίησεν σύνοδον συγκροτηθῆναι
δι' αὐτόν· καὶ πάντων σκανδαλιζομένων περὶ τῆς πίστεως,
τίνος ἔνεκεν ὑμεῖς οὐ βούλεσθε διαλεχθῆναι καὶ πληροφορη-

20. φασιν P · 22. αὐτῶν P: corr Comb

quidem neque illa adoranda scriptum est. verum quoniam ab apo-
stolis haec excepit ecclesia, utrum scriptum vel non scriptum sit, non
debet inquirere: plura namque scripto non tradita, quae dicuntur
dogmata, per sancti spiritus inspirationem successivis temporibus a
sanctis eius famulis ac servis ordinata ecclesia excepit. his auditis
contra infit. “accede” inquit “et cum eis qui mecum una sentiunt
dissere” (Antonium Ioannemque insinuabat), “qui certas et inelu-
clabiles in veteribus libris reppererunt auctoritates ab imaginibus co-
lendis nos deterrentes.” post haec episcopos et selectos monasterio-
rum praepositos interrogatis eius responsuros ad eum patriarcha mi-
sit. ipsis disserentibus et veritatem demonstrantibus, instabat Leo,
et ut cum adversa parte dissererent instabat vehementius. respon-
derunt illi “sanctae synodi decretum est recte declarata probeque
sancta non oportere denuo examinare aut curiosius indagare; neque
contentionum auctoribus et iurgia requirentibus, si obstinati perseve-
rant, respondendum.” dicunt illi “Arius cum unus et solus locutus
esset, synodum tamen colligi coegit: nunc vero cum omnium animi
circa fidem offendantur, cuius causa vos dissertationem habendam de-

σαι πάντας ὅτι καλῶς προσκυνοῦνται αἱ εἰκόνας;” καὶ ἔξου-
 δηνώσας καὶ ἐπαπειλησάμενος αὐτοὺς ἀπέλυσεν; μείνας κα-
 Β τασυριζῶν τῆς ὀρθῆς πίστεως, ποιῆσαι βουλόμενος ὅπερ ἤθε-
 λεν. οἱ δὲ ἀπολυθέντες συνείχοντο λύπη καὶ ἀθυμία, ἀπαγ-
 γελίαντες τῷ πατριάρχῃ κῆσαν τὴν βουλὴν αὐτοῦ τὴν ποτη-
 5 ράν. καὶ λοιπὸν συναχθέντες πάντες οἱ ὀρθόδοξοι κληρικοὶ
 τε καὶ μοναχοὶ καὶ λαϊκοὶ ἐποίησαν παννυχίδα ὀλονυκτί, πα-
 ρακαλοῦντες τὸν θεὸν ἵνα διασκεδάσῃ τὴν βουλὴν αὐτοῦ.
 τοῦ δὲ πατριάρχου τοῦτο πράξαντος, ὅπερ μαθὼν ὁ ἀλιτῆριος
 δηλοῖ τὸν ἀρχιερεῖα “τί τοῦτο ἐποίησας;” ὁ δὲ εἶπεν “οὐδὲν¹⁰
 κακὸν ἐποίησαμεν· τὸν θεὸν ἱκετεύσαμεν ἵνα τὴν ἐκκλησίαν
 ἀσάλευτον φυλάξῃ, εἰ εὐάρεστον αὐτῷ ἐστίν.” ταῦτα δὲ
 C ἀκούσας πλέον ἐμαίνετο κατὰ τῆς ἀληθείας. εἶχεν δὲ καὶ
 τινὰς ἀσεβεῖς ἄνδρας συνεργοῦντας αὐτῷ, δι’ ὧν καὶ τοὺς
 δόλους κρυπτῶς ἐτέκταινεν. καὶ παρασκευάζει δι’ αὐτοὺς¹⁵
 τοὺς ἀσεβεῖς στρατιώτας τοῦ λιθάσαι τὴν εἰκόνα τοῦ Χρι-
 στοῦ τὴν οὖσαν ἐν τῇ χαλκεπωνύμφῃ πύλῃ τοῦ παλατίου. καὶ
 λοιπὸν ἤρξαντο βάλλῃν κατὰ τῆς εἰκόνης λίθους καὶ πηλά,
 λέγοντες ἕηματα πάσης ἀφροσύνης καὶ ἀσεβείας μεστὰ, ἔδην
 ἀποκαλοῦντες καὶ διάβολον καὶ ἄλλα τινὰ, ἃ μὴ θέμις εἰς²⁰
 μέσον ἀγαγεῖν. καὶ φησιν ὁ τύραννος πρὸς τὸν λαὸν “ἄς
 καταβύσωμεν ἐκεῖθεν τὴν εἰκόνα, ἵνα μὴ ὁ στρατὸς ἀτιμάξῃ

tractatis, et aequo cultu colendas imagines palam coram omnibus de-
 clarare renuitis?” eam ob rem illis contemptis, plura Leo minatus
 discedere imperavit, et adversus rectam fidem exhibilare perseverans,
 quae animo concepisset, exequi moliebatur. illi dimissi maerore et
 tristitia detinebantur, nequam eius omne consilium patriarchae renun-
 tiantes. postmodum orthodoxi cuncti clerici monachi et laici vigilias
 per totam noctem habuerunt, ut deus eorum consilium dissiparet
 deprecantes. haec ita geri a patriarcha discens infortunatus imperator
 significat pontifici “ut quid hoc agis?” respondet ille “nihil mali
 fecimus: deum tantum rogavimus ut ecclesiam suam, modo ipsi pla-
 ceat, imperturbatam conservet.” his auditis adversus veritatem magis
 ac magis insaniebat. aderant porro homines impii, quorum opera
 clam dolos texebat, qui coeptis favebant; et eorum ope milites ir-
 religiosos, qui Christi imaginem ad palatii portam, cui Chalces sive
 Aeraeae nomen, lapidibus tunderent, parat et impellit. coeperunt
 itaque lapides et lutum in imaginem mittere, verba totius stultitiae
 impietatisque plena proferentes, et Orcum diabolumque et alia plura,
 quae in medium producere nefas est, pronuntiantes. tyrannus po-
 pulum allocutus ait “imaginem inde deponamus, ne forte milites
 eam dehonestent,” in hoc Leonem Isaurum imitatus, et aequales im-

αὐτὴν," μιμούμενος ἐν τούτῳ Λέοντα τὸν Ἰσαυρον, ὡς βου- D
 λόμενος τοὺς χρόνους αὐτοῦ βασιλευῖσαι. ἐπειδὴ γὰρ ἐγέ-
 γραπτο ἐπάνω τῆς εἰκόνης ὅτι ἦν καθεῖλε πάλαι Λέων ὁ δε-
 σπύζων, ἐνταῦθα ἀνεστῆλωσεν Εἰρήνην· οὗτος γὰρ ὁ Λέων
 5 αὐτὴν καθεῖλε, ἐπεὶ ἀφ' οὗ ἡ πόλις ἐκτίσθη, αὐτὴ ἡ εἰκὼν
 ἦν. καὶ τοῦτο ποιήσας ἔδωκεν παρρησίαν τοὺς τοῦ διαβό-
 λου συνεργούς, λέγω δὴ Ἀντώνιον καὶ Ἰωάννην καὶ τοὺς μετ'
 αὐτῶν. καὶ λοιπὸν τούτων γενομένων συνήγοντο πάντες οἱ
 ἐπίσκοποι καὶ οἱ μοναχοὶ εἰς τὸ πατριαρχεῖον, καὶ ἀνεγίνω-
 10 σκον πάσας τὰς χρήσεις τῶν πατέρων, ὥσπερ οἱ ἐναντίοι κα-
 κούργως καὶ ἀμαθῶς προσέφερον, ἐρμηνεύοντος αὐτὰς τοῦ πα-
 τριάρχου, καὶ λέγοντος πρὸς πάντας "μὴ ἔχετε τις λεγόμενον P.439
 τι ἐν τούτοις, ἀδελφοί;" καὶ ἀνέκραξαν πάντες "ἴσμεν καὶ
 πεπληροφορημέθα ὅτι ἀληθὴς ἐστὶ ἡ πίστις ἡμῶν καὶ πάντες
 15 εἰς τοῦτο ἀποθνήσκομεν." καὶ ὁ πατριάρχης πρὸς αὐτοὺς
 "λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐν ὁμοιοῖα ἐσώμεθα καὶ συνημμένοι
 ἐν μιᾷ ψυχῇ ἐν ταύτῃ τῇ ὁμολογίᾳ ἀδιαιρέτως, καὶ μὴ εὐ-
 ρωσίν τινα ἐξ ἡμῶν ἀποχωρίσαι οἱ τῆς ἐναντίας μοίρας, καὶ
 20 οὐ μὴ ἰσχύσωσιν· πλείους γὰρ αὐτῶν ἐσμέν χάριτι Χρι-
 στοῦ." οἱ δὲ πάλιν ἀνέκραξαν διαβεβαιούμενοι ἕως θανάτου
 ἀντέχεσθαι καὶ ὑπερμαχεῖν ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας, ποιήσαντες
 σταυροὺς καὶ ἔγγραφα εἰς ἀλλήλους τοῦ μὴ χωρίζεσθαι. B
 ταῦτα ἐπράχθη πρὸ τῶν ἑορτῶν. φθασάντων δὲ τῶν ἑορτῶν 14

perii eius annos studens consequi. ad caput enim imaginis legebat-
 tur scriptum "quam deposuit quondam Leo principatum assecutus,
 huc restituit Irene." illam quippe Leo deposuerat, et ab ipso urbis
 conditu ibi imago fuerat reposita. hoc peracto diaboli auxiliariis,
 Antonio inquam et Ioanni et facinorum sociis, quidquid perpetrandi
 facultatem permisit. his ita gestis episcopi et monachi cuncti in pa-
 triarchium conveniebant, et dicta patrum omnia perlegebant, quae
 adversarii malitiose et inerudite interpretabantur. patriarcha vero
 sensum eorum reddente et ad omnes sermonem dirigente "num ha-
 betis aliquid quod verbis istis exprimatur, fratres?" exclamavere
 cuncti "novimus, et certi sumus veram esse fidem nostram. in hac
 morimur omnes." ad illos patriarcha "superest, fratres, ut concor-
 des perseveremus, et animis coniuncti hac in confessione absque dis-
 sensu remaneamus, ut adversae partis homines nullum reperiant quem
 separent a nobis, nec id exequi valeant. gratia enim Christi plures
 illis sumus." illi rursus cum clamore firmaverunt ad mortem usque
 obstituros et pro ecclesia dimicaturos, appositisque crucibus ad sub-
 scriptiones scriptis sibi mutuo fidem fecere, nunquam ab invicem se

15 δηλοῖ ὁ πατριάρχης τὸν βασιλέα λόγους νοουθεσίας, ἅμα καὶ
 παρακαλῶν αὐτὸν μὴ σκυλῆναι τὴν ἐκκλησίαν, ἣν πολλῇ κό-
 πη οἱ πατέρες ἐπωκοδόμησαν ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει, ἀποδιώ-
 ξαντες πᾶσαν αἵρεσιν, λέγων ὅτι εἰ δι' ἐμὲ γίνονται ταῦτα
 τὰ σκάνδαλα κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως, ἐμὲ ἐξεώσασθε, καὶ 5
 εἴ τινα βούλεσθε, ποιήσατε· μόνον τὴν πίστιν μὴ παρασα-
 λεύσητε. καὶ ἀποκριθεὶς ὑπούλως καὶ δολερῶς ὁ δικαίως
 ἐπικληθεὶς χαμαιλέων εἶπεν. “καὶ τίς” φησὶν “τολμᾷ καθε-
 16 κλεῖν ἢ ἐξεῶσαι τὸν πατριάρχην τὸν πατέρα ἡμῶν, ἢ τὴν ἐκ-
 κλησίαν παρασαλεύσαι; μικρὸν ἠρενηνῆσαμεν διὰ τοὺς λα-
 οῦντας, ἐπεὶ ὡς πιστεύει ἡ ἐκκλησία, καὶ γὰρ πιστεύω.” καὶ
 16 ἐκβαλὼν ἐκ τοῦ κόλπου αὐτοῦ σταυρὸν ἔχων εἰκόνα προσε-
 κύνησεν ἐνώπιον πάντων. ἐποίησεν δὲ τοῦτο οὐκ ἀληθεύων
 ἀλλ' ἐν ὑποκρίσει, βουλόμενος διαβάσαι τὴν ἑορτήν. οὐδεὶς
 γὰρ ἠδύνατο καταλαβέσθαι τὴν πανουργίαν αὐτοῦ· ἄλλα 15
 γὰρ τὸ στόμα αὐτοῦ ἐλάλει, καὶ ἕτερα ἢ καρδιά αὐτοῦ ἐβού-
 λετο. ταῦτα τοίνυν ἀκούσαντες ὁ τε πατριάρχης καὶ οἱ ἐπί-
 σκοποι ἐχάρησαν, νομιζόντες ἀληθεύειν αὐτόν. καὶ προσελθὼν
 17 τῇ Χριστοῦ γεννήσει ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰσῆλθεν ἐν τῷ θυσια-
 στηρίῳ κατὰ τὸ ἔθος τῶν βασιλέων, καὶ προσεκύνησεν τὴν ἐν-20
 δυτήν τὴν ἔχουσαν τὴν ἀγίαν γέννησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 Χριστοῦ. καὶ λοιπὸν ἰδόντες πάντες ἐπληροφορήθησαν, μὴ

separandos. haec ante festa peracta sunt. imminentibus porro fe-
 stis, variis monitis ac sermonibus imperatori significat et precibus
 simul sollicitat patriarcha, ne depraedationibus exponatur ecclesia,
 quam labore multo patres antiqui aedificaverant in recta fide, et ab
 omni haeresi expurgatam reliquerant; dicebatque “si propter me ad-
 versus sinceram fidem oriantur scandala, eiicite me, et si quem alium
 desideratis, patriarcham institute: tantum fidem sartam tectam custo-
 dite.” istis versute et dolose, qui Chamelaeontis nomen merito ge-
 rebat, respondit, et dixit “ecquis audet deponere patriarcham patrem
 nostrum, aut eiicere, vel ecclesiae statum immutare? modicum quid
 sane investigavimus, propter eos qui superfluis sermonibus indul-
 gent ceterum, ut credit ecclesia, ita credo ego.” eductamque e sinu
 imaginem habentem crucem coram omnibus adoravit. istud vero ges-
 sit non ut veritatem testaretur, sed ut festi celebritatem perageret
 facilius. nullus enim subdolam hominis mentem capere poterat: ve-
 rum ore unum aliquid publicante aliud cor meditabatur. his igitur
 auditis patriarcha et episcopi gavisus sunt, verum enuntiari putantes.
 solemnem deinde pompa in Christi nataliciis procedens ecclesiam in-
 gressus est, et coram altari ex imperatorum consuetudine stetit, et
 corporale sacra domini nostri Iesu Christi nativitate in eo depicta

ιδόντες τὸν δόλον καὶ τὴν πανουργίαν αὐτοῦ. φθασάσης δὲ καὶ τῆς ἑορτῆς τῶν φωτῶν προῆλθεν ὁμοίως, καὶ εἰσελθὼν οὐ προσεκύνησεν· καὶ ἔγνωσαν πάντες ὅτι ἐν ὑποκρίσει τὸ πρῶτον ἐποίησεν καὶ οὐκ ἐν ἀληθείᾳ. καὶ δὴ πληρωθεισῶν 5 τῶν ἑορτῶν ἤρξατο πάλιν ἐπιτίθεσθαι ὡς ὁ Φαραὼ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ τινὰς ἐπισκόπους ὑπέκλεπτεν κολακείαις καὶ ὑποσχέσει δώρων, οἳ τινες καὶ ὑπήκουον αὐτόν, ἀγαπῶντες τὸν P. 440 νῦν αἰῶνα, καὶ οἱ πρὶν διαβεβαιοῦμενοι ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ πῆξαντες σταυροὺς σχεδὸν πάντες ἐστρά- 10 φησαν εἰς τὸ ἐναντίον. καὶ δηλοῖ τὸν πατριάρχην διὰ τινῶν τῶν ἀποστατησάντων ἐπισκόπων ὅτι μικρὸν συνέλθε ἡμῖν, ἵνα περιέλωμεν πάντα τὰ χαμηλά· ἐπεὶ εἰ οὐ βούλει, γινώθι ὅτι οὕτως οὐ παραχωροῦμεν αὐτότι σε εἶναι. οὗς ὁ πατριάρχης 15 ἔξουθενώσας ὡς ἐφιόρκους σταυροπάτας, τὸν βασιλέα ἐμηνύ- σεν ὅτι ὁ βούλει ποιήσων· ἐγὼ γὰρ ἐκ τῶν ὀρισθέντων εὐσε- βῶς ὑπὸ τῶν πατέρων οὔτε ἐπιδιατάσσομαι οὔτε συνέρχομαι 17 τοῖς ἐναντίως φρονοῦσιν. καὶ ἐν τοῦτοις ὄντων ἔπασεν εἰς Β ἀσθένειαν ὁ πατριάρχης, ὥστε ἐν ὀλίγαις ἡμέραις ἀπογνω- οθῆναι αὐτόν ὑπὸ τῶν ἰατρῶν. καὶ μαθὼν ὁ βασιλεὺς μι- 20 κρὸν ἠσύχασεν, λογιζόμενος ὅτι ἀποθνήσκοντος αὐτοῦ πάντα εὐμαρῶς ποιῆσαι ἔχει ἄπερ βούλεται. καὶ λοιπὸν ἀθρόον ἐκ τοῦ παραδοξοποιοῦ Θεοῦ μικρὸν διεφορήθη. ὑπερ μαθῶν ὁ 18

1. εἰδότες?

insigne adoravit et osculatus est. tali spectaculo cunctis, dolum et versutiam eius ignorantibus, factum satis. insequente pariter luminum festo aequali modo processit, et ingressus non adoravit; primumque illud simulanter haud vere exhibitum cognoverunt. peractisque proinde festorum solemnibus coepit aggredi velut Pharao Israellem, et episcoporum quosdam blanditiis promissisque suffurabatur. et qui ipsi morem gesserunt, ex eo quem habebant ad praesens saeculum affectu, quippe prius iuramento interposito et crucibus appositis pro veritate morituros se affirmabant, singuli ferme conversi sunt in partem adversam. eam ob rem per desertores episcopos patriarchae significat "condescende modicum nobis, et futilia quaeque rescabimus: si nolueris, in throno te residere non permittes scito." his spretis tanquam periuris et cruciculcis patriarcha imperatori denuntiat "quod lubet exequere, dogmatibus quippe a patribus pie definitis nihil unquam insuper addo, neque contrarium sentientibus adstipulor." haec dum geruntur, in infirmitatem decidit patriarcha, adeo ut diebus paucis salus eius a medicis desperaretur; cuius imperator certior factus, de vi facta non nihil remisit, eo mortuo cuncta se pro voluntate facilius executurum cogitans. ceterum dei manu mi-

χαμαιλέων παρασκευάζει λίθρα διά τινων τούς στρατιώτας
 19 ἀνελθεῖν εἰς τὸ πατριαρχεῖον καὶ συρτὰ κατυβάσαι αὐτόν.
 ἦν δὲ ἡ παρείσβασις τῶν νηστειῶν. καὶ συναχθέντες παμ-
 C πληθεὶ ὡσπερ οἱ Ἰουδαῖοι ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ μετὰ μαχαίρων
 καὶ ξύλων, ἐγέμισαν τὰ προαύλια τῆς ἐκκλησίας, κρᾶζοντες⁵
 καὶ βοῶντες ἀτάκτως. καὶ λοιπὸν ἤρξαντο ἀνασκάπτειν καὶ
 ἀναθεματίζειν τοὺς ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ Γερμανὸν καὶ Ταρά-
 σιον καὶ Νικηφόρον. ἄπερ ἀκούσας ὁ πατριάρχης ἠὺχαρί-
 στησε τῷ Θεῷ μετὰ δακρύων ὅτι ἠξιώθη ὑπὲρ εὐσεβείας
 ταῦτα ἀκούσαι. καὶ δὴ ᾤρησεν ὁ λαὸς ὁμοθυμαδὸν πρὸς¹⁰
 τὸ ἀνελθεῖν εἰς τὸ πατριαρχεῖον. καὶ τις Θωμᾶς πατρίκιος
 ὑπὸ διστυπᾶτων γενόμενος, ὃς τότε τὴν ἐκκλησίαν παρέλαβεν
 D ἀπεδίωξεν αὐτούς ὡς δῆθεν τοῦ βασιλέως χωρὶς ταῦτα ποι-
 οῦντας. καὶ λοιπὸν ὁ προειρημένος ἀνὴρ ἀπελθὼν πρὸς τὸν¹⁵
 χαμαιλέοντα εἶπεν αὐτῷ τοῦ λαοῦ τὴν ἄτακτον ῥύμην. ὁ δὲ
 αἰεὶ πνεύστης ὢν ἠρνήσατο εἰδέναι, μηδὲ ἀπεισάλθαι παρ'
 αὐτοῦ. ἀλλὰ, φησὶν, ἀνάγκη ἔχουσιν καὶ πόνον οἱ λαοί, καὶ
 διὰ τοῦτο οὕτως ἐποίησαν. καὶ λέγει ὁ Θωμᾶς ὅτι εἰ κλεψύ-
 εις αὐτόν, δέσποτα, ἔξεῶσαι, οὐ πολλῶν ἐστὶ χρεία. δύο²⁰
 ὄνόματα ἀπόστειλον, καὶ τοὺς ἔχοντας αὐτόν βαστάσαι· οὐ
 γὰρ δύναται περιπατῆσαι ἀφ' ἑαυτοῦ ἐκ τῆς νόσου, καὶ οὕτως

raculorum effectrice non nihil sublevatus est patriarcha; quod cum
 rescisset Chamelaeon, quorundam ope milites in patriarchium clam
 penetrare disposuit, et silenter eum abducere. erat porro ieiuniorum
 initium. conferta itaque multitudo coacti, velut Iudaei in Christum
 insilientes, cum gladiis et lignis ecclesiae atrium repleverunt, cla-
 mantes et tumultuose vociferantes; coeperuntque execrari et diris de-
 vovere sancta in memoria defunctos Germanum Tarasium et Nicepho-
 rum. quae quidem audiens patriarcha deo cum lacrimis gratias egit,
 quod pietatis defendendae causa haec audire mereretur. confestim
 conspiranti impetu populus insiliit, ut in patriarchium ingrederetur.
 mox Thomas quidam patricius, bis exconsul, qui tunc velut impera-
 toris iussu ecclesiam tutandam susceperat, portis patriarchii oclusis
 eos removit, velut inscio imperatore istiusmodi facinora molitos. pro-
 tinus ad Chamelaeontem praefatus vir profectus inordinatum populi
 motum denuntiavit. ille pro solito mendax, se quicquam scire vel
 quemquam a se missum negare: "verum" inquit "necessitate compul-
 sus et animi vaerore tactus populus in huiusmodi factum prorupit."
 subinfert Thomas "si eum iusseris expelli, domine, non opus multis.
 tantum homines duos mitte, aliosque qui efferant: non enim ingra-
 vescente valetudine a se potest procedere; atque ita discedet." id

ἔξέρχεται. ὁ δὲ καὶ ἐποίησεν. τῇ νυκτὶ ἀποστείλας τινὰς
 ἐξέωσεν αὐτὸν τῆς ἐκκλησίας, καὶ καταγαγόντες μετὰ φόρον
 οἱ ἀποσταλέντες ἔστησαν μέσον τῆς ἀγορᾶς τοῦ Μιλίου, ὅπως P. 441
 τινὲς τῶν στρατιωτῶν ἀποκτείνωσιν αὐτόν. καὶ ἐπειδὴ βρά-
 5 διον ἦν καὶ πάντες ὕπνῳ κατεφύροντο, οὐδεὶς ἐσαλεύθη. καὶ
 ποιήσαντες ὡσεὶ μῶριον, καὶ μηδὲν ἀνίσταντες περὶ οὗ ἐβού-
 λοντο, ἦσαν αὐτὸν ἐκείθεν καὶ κατήγαγον εἰς ἀκρόπολιν καὶ
 βαλόντες ἐν ἀκατίῳ ἔρριψαν πέραν εἰς Χρυσόπολιν. καὶ τὸ
 10 πρῶτ' ποιήσας σελέντιον ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας εἶπεν πρὸς τὸν
 λαὸν “οἴδατε, ἀδελφοί, ὅτι ὁ πατριάρχης παρεύσας τῆς ἐκ-
 κλησίας ἀνεχώρησεν, διότι ἐλέγομεν αὐτῷ περὶ τῶν εἰκόνων,
 ὅτι κακῶς προσκυνῶνται, καὶ ὅτι διὰ τοῦτο τὰ ἔθνη κυρι-
 15 εύνουν ἡμῶν. αὐτὸς δὲ μὴ ἔχων εὐλογίαν τι ἀπολογήσασθαι, Β
 ὀργισθεὶς καὶ ἀτιμάσας ἡμᾶς ἀνεχώρησεν. καὶ λοιπὸν ἀνάγ-
 15 κην ἔχομεν ἕτερον πατριάρχην ποιῆσαι.” καὶ ταῦτα ψευ-
 σάμενος ἐπεισεν τὸν λαὸν ὅτι παρητήσατο. καὶ δὴ βουλομέ-
 νου αὐτοῦ ποιῆσαι Ἰωάννην τοῦ Παγκρατίου, καθ' ὃ καὶ
 προσνέθετο αὐτῷ, διεκωλύθη παρὰ τῶν πατρικίων λεγόντων
 ὅτι νέος ἐστὶ καὶ ἀφανής, καὶ οὐ δεῖ ἡμᾶς γέροντας προσκν-
 20 νεῖν καὶ προσκίπτειν ἔμπροσθεν αὐτοῦ· ἀλλὰ μᾶλλον ἐκ
 τοῦς εὐγενοῦς καὶ ἐμφανεῖς καὶ χρόνῳ προβεβηκότας γενέ-
 σθω. καὶ δὴ ἐπελέξατο Θεόδοτον υἱὸν Μιχαὴλ πατρικίου τοῦ

2. φορέλιου margo P

ita fecit, summissis nocte qui patriarcham eiicerent ecclesia. quare
 qui missi fuerant, lectica patriarcham abducentes medio Milii foro
 steterunt, ut eum militum quidam occiderent. erat porro profunda
 nox, somnoque cunctis depressis nullus se movit. post mediam ho-
 ram, in nullo quorum erat molimen proficientes, tulerunt eum inde
 et in arcem abduxerunt, lintrique impositum trans fretum ad Chry-
 sopolim proiecere. mane comitiis habitis filius perditionis ad popu-
 lum sermonem habuit. “videtis, fratres, ut patriarcha ecclesia dere-
 lecta discesserit, quod cum eo de imaginibus fuerimus collocti, et
 exposuerimus propter eas a gentibus nos affligi. is vero responsi
 congrui penitus ignarus, ira praeceps et nobis neglectis abiit. alium
 igitur patriarcham institui necesse est.” ita mentitus persuasit po-
 pulo eum abdicasse se dignitate: Ioannem quippe Pancratii filium, ut
 prius cum eo pactus erat, ad istiusmodi dignitatem promovere stude-
 bat. a patriciis tamen in hunc morem monentibus prohibitus est. “iu-
 venis est” inquebant “et ignobilis: neque decet nos senes eum vene-
 rari et coram eo procidere, quin potius ex ingenuis et illustri familia
 natis aetateque provecis patriarcha promoveatur.” eam ob rem Theo-
 dotum Michaelis patricii Melissini, Constantini imperatoris Caballini

- С** Μελισινοῦ, συγγάμβρου ὄντος Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως τοῦ Καβαλλίνου κατὰ τὴν τρίτην αὐτοῦ γυναῖκα. αὐτὸν τὸν Θεόδοτον, σπαθαροκandidάτον ὄντα, συνθέμενον τῷ δόγματι αὐτοῦ ἐκούρευσεν στεφανίτην, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν πατριάρχην, χειροτονήσαντες αὐτὸν τὸ πάσχα, ἄνθρωπον μηδὲν πνευματικὸν ἐπιστάμενον μηδὲ παιδευθέντα τῇ γραφῇ ἀλλ' ἢ ὀλίγου τινός, καὶ μηδεμίαν εὐσέβειαν κερτημένῳ, μόνον ὅτι πρῶος ἦν καὶ ἐφαίνετο τοῖς ἀνθρώποις ἐνάρετος. οὗτος εἰσελθὼν εἰς τὸ πατριαρχεῖον ἤρξατο ποιεῖν ἀριστόδειπνα πολυτελεῖ διὰ κρέατος, καὶ τοὺς ἐκ νέας ἡλικίας μὴ φαγόντας κρέα κληρικόν-
Δ κούς καὶ μοναχοὺς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐπισκόπους ἐποίησεν διαλύσαι καὶ ἐσθίειν ἀφειδῶς· καὶ ἔνθα ποτὲ ἦν εὐλάβεια πολλή καὶ σεμνότης καὶ ἐγκράτεια καὶ ἀρετή, ἦν ἰδεῖν γέλοια καὶ παιγνίδια καὶ παλαισμάτα καὶ αἰσχρολογίας γενομένας, μὴ ἔχοντος διδασκαλίαν τὴν οἰανοῦν. καὶ λοιπὸν μετὰ τοῦ 15 πάσχα ποιεῖ σύνοδον ὁ χαμαιλέων ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τῇ λεγομένῃ Σοφία, καὶ καθίσας τὸν αὐτὸν Θεόδοτον, ὃν ἔλεγεν Κασσιτεράν, ὡς ἄτε πατριάρχην, καὶ Συμβάτιον τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ὃν ἐπέθηκεν Κωνσταντίνον, καὶ τινὰς ἀσεβεῖς ἐπισκόπους, παρεσκεύασεν πῆξαι σταυροὺς κατὰ τῆς ἀληθείας, αὐτοὺς εὐ-
P. 442 λαβηθεῖς πῆξαι σταυρὸν διὰ τὸ πρότερον καθυπογράψαι ἐν τῷ βασιλευέν αὐτὸν εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν τοῦ μὴ παρα-
 20

6. ἦ] ἦ ἐξ Comb

ob tertiam eius coniugem leviri, filium elegit: istum, inquàm, Theodotum spatharocandidatum, opinatis eius consentientem, maritali nuptiarum corona notatum, tonderi iussit et patriarcham consecrari. celebrata est ordinatio eius paschatis festo, hominis, inquàm, qui nihil spirituale calleret, nulla scripturae parte foret eruditus nisi forte levissima, qui nullam erga deum pietatem ostentaret; tantum quod mansuetudine praestaret, et bonus hominibus appareret, commendabatur. hic cum patriarchalem dignitatem subiisset, opipara meridiana serotinaque carnibus appositis coepit agitare convivia, clericosque et monachos nec non episcopos, a iuvenili aetate carnium esu abstinentes, continentiam abrumpere et ad ingluviem comedere compulit; et ubi primum pietas plurima, honestas, continentia et virtus enitebat, ibi risus lusus luctas turpiloquia haberi absque disciplinae cuiuscumque iugo vidisses. post pascha igitur convocat synodum Chamaeleon ad magnam ecclesiam nomine Sapientiam, et Theodoto, quem Cassiteram appellabat, velut patriarcha sedere iusso, filioque eius Symbatio, cui Constantini nomen imposuit, et quibusdam aliis irreligijs episcopis in consessum inductis, cruces et iuramenta adversus veritatem figere disposuit. ipse crucem exarare veritus, quod prius, cum

σαλεύειν αὐτήν· ὅπερ ὁ ἄθλιος οὐκ ἐφύλαξεν. καὶ λοιπὸν
 ἀναγνώσαντες τὸν τόμον ὃν ἐποίησαν οἱ τοῦ ψευδοσυλλόγου
 προασπισταί, ὃν ἐπανόμασαν ὄρον τῆς ἐβδόμης συνόδου τῆς
 ἐν Βλαχέρναις, ἀναθεματίσαντες οἱ τοῦ ἀναθέματος κληρονό-
 5μοι τοὺς ὀρθοδόξους ἡμῶν πατριάρχας, ἤγαγον δὲ τινὰς μη-
 τροπολίτας καὶ ἐπισκύπους τῶν ὀρθοδόξων τυραννικῶς σύρον-
 τες, ῥήξαντες ἐν μέσῳ τῆς ληστρικῆς αὐτῶν συνόδου, ἐπάτη-
 σαν, ὡς δῆθ' ἐν τι εὐσεβῆς ποιῶντες οἱ ἀσεβεῖς, καὶ παραδό-
 σαντες αὐτοὺς τοῖς στρατιώταις αἰματοφύρτους ἀπήγαγον εἰς Β
 10 τὰς φυλακὰς καὶ εἰς τὰ δεσμωτήρια· ποιήσαντες δὲ ἡμέρας
 τινὰς ἐκεῖσε πάλιν ἐξήγαγον, καὶ ἀνακρίναντες καὶ εὐρόντες
 μὴ πειθόμενους τοῖς ὑπ' αὐτῶν λεγομένοις ὑπέμνησαν τὸν
 ἀρχηγὸν τοῦ ψεύδους, καὶ ἀπέστειλαν αὐτοὺς εἰς ἔξοριαν·
 οὓς τινὰς καὶ ἐν τῇ ἔξορίᾳ πέμπων ἐβασάνιζεν. λοιπὸν οὖν
 15 λαβὼν τὸ κράτος τῆς ἀσεβείας πᾶσαν πονηρὰν δραματοουργίαν
 εἰργάζετο, τὰς δὲ ἀπανταχοῦ εἰκόνας τῶν ἐκκλησιῶν κατέστρε-
 ψεν καὶ κατέκαυσεν, καὶ ἱερὰ σκευὴ συνέτριψεν ἔχοντα εἰκό-
 νας, καὶ τοὺς τολμῶντας λαλῆσαι τι ἐγλωσσοκόπησεν· τοὺς
 μὲν ἐφόνευσεν ἀπὸ δαρμοῦ, καταστήσας καὶ δηλάτορας ἀν- C
 20 θρώπους ἀσεβεῖς, ἵνα ὅπου ἂν εὐρωσί τινὰς μὴ κοινωνοῦν-
 τας καταμηνύσωσιν. οὓς τινὰς εὐρισκομένους δαρμῶ ἀφο-
 ρήφ καθυπέβαλλεν, δημύων καὶ τὰς ὑποστάσεις αὐτῶν, καὶ

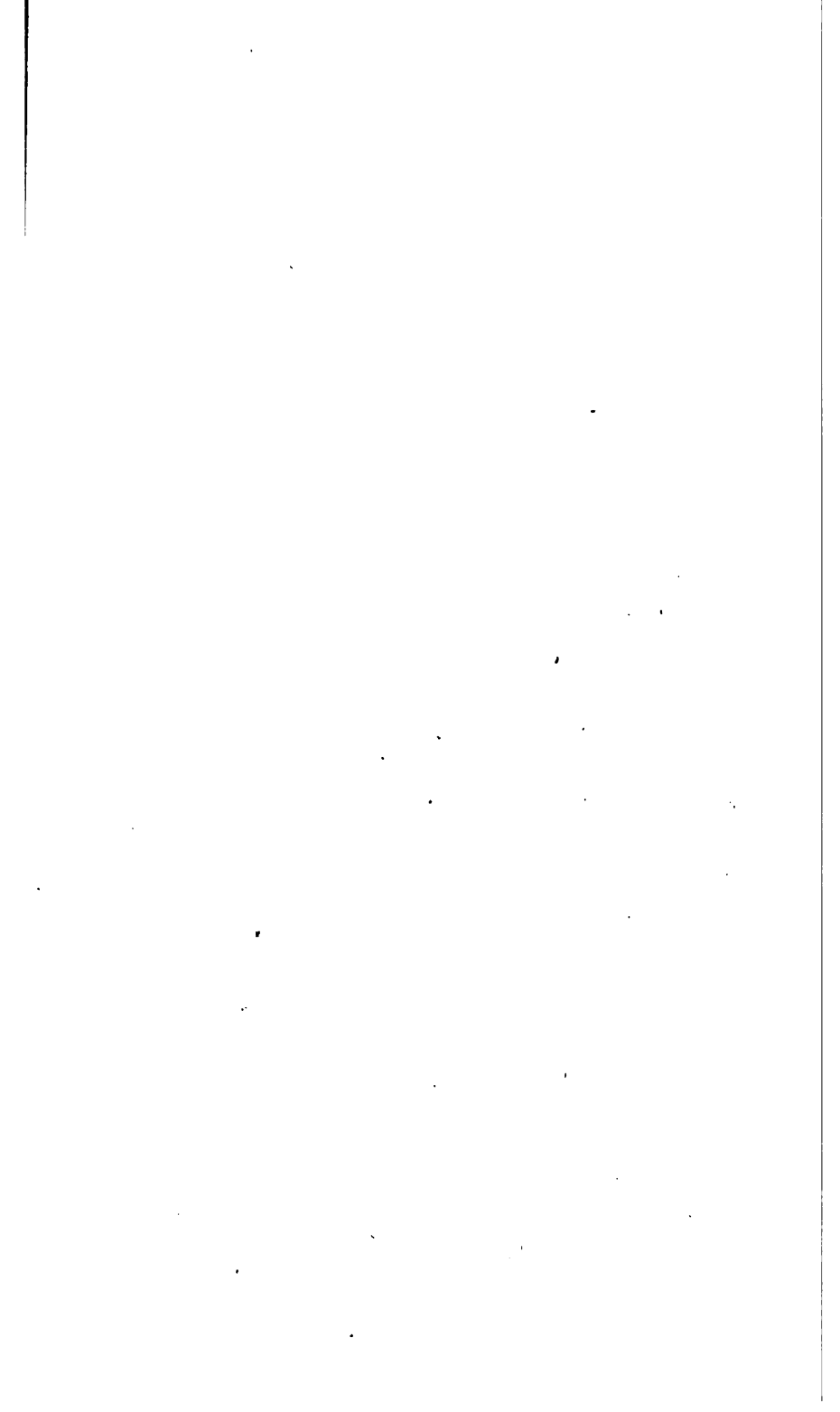
regnum capesseret et orthodoxam fidem non immutaturum se profite-
 retur, quod infelix haud custodivit, iuramentum interposuit. hoc
 pacto tomum illum a pseudosynodi (quam septimae synodi ad Blacher-
 nas decretum vocaverunt) defensoribus editum coram legerunt, et
 orthodoxos patriarchas nostros anathematis haeredes anathemate per-
 cusserunt, et more tyrannico metropolitans et episcopos orthodoxos per
 vim tractos et in medium praedatoriae istius synodi proiectos concul-
 caverunt pedibus, quasi pietatis opus impietatis ministri agerent, et
 proprio sanguine infectos militibusque traditos in custodias et carce-
 res detruserunt. ibique diebus aliquot detentos rursus eductos et
 examinatos morem dictis suis gessisse non reperientes, imperatore
 mendacii auctore de iis monito, in exilium miserunt; quos insuper
 in exilio positos missis tortoribus variis suppliciis affecit. una igitur
 cum imperio facinus quodvis impium perpetrandi potestate arripita,
 nullum scelus sibi non admittendum decrevit, a nullo crimine sibi
 putavit temperandum. imagines vero per ecclesias ubivis erectas de-
 posuit et combussit, sacraque vasa caelatis imaginibus insignia contri-
 vit. de his obmutire ausis linguas abscidit, istos contudit verberibus,
 alios delatoribus et impiis hominibus institutis, ut ubicunque aliquos
 sibi non communicantes reperirent, accusari permisit. repertos autem

εις ἔξορίαν ἀποπέλλων οὐ μόνον ἄνδρας ἀλλὰ καὶ γυναῖκας.
καὶ τί δεῖ λέγειν τὴν σκοτόμηγαν τῶν τότε κακῶν; τοὺς γὰρ
μεταβάντις πιστοὺς ἔν τισι κλίμασι καὶ εἰς χώρας τὰς μὴ
προσηκούσας αὐτῇ πέμπων εἰς τοὺς τοπάρχας τῶν ἐθνῶν
ἐξήτει πιάσαι, ἄλλος Ἀντίχριστος γενόμενος, ὄθεν πολλοὺς
20 ἐπισκόπους καὶ μοναχοὺς συλλαβῶν ἀπέκτεινεν καὶ ἐθαλάσ-
σωσεν. τοὺς ἔξοριστοὺς ἐπισκόπους καὶ μοναχοὺς ἀνεκα-
λέσατο

verberibus intolerandis subiciebat, facultates publico addicebat, et in
exilium pellebat non viros solum sed et mulieres. quid malorum
illorum caliginem memorare necesse est? fideles enim decretorum suo-
rum transgressores in alienas regiones missos a locorum dominis gen-
tilitate detentis comprehendi novus Antichristus factus curabat; ex
quo episcopus et monachos plures ea detentos occidit, et exilio mul-
tatos episcopos maris insulis inclusit. monachos revocavit

ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΥΓΓΡΑΦΗ
ΤΗΣ ΚΑΤ ΑΤΤΗΝ ΑΛΩΣΕΩΣ.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΣΤΙΓΓΡΑΦΗ

ΤΗΣ ΚΑΤ ΑΤΤΗΝ ΑΛΩΣΕΩΣ.

EUSTATHII ARCHIEPISCOPI

DE CAPTA THESSALONICA

NARRATIO.

Εὐσταθίου τοῦ Θεσσαλονίκης συγγραφὴ τῆς εἰδῆς ὑστερας 267 ed. κατ' αὐτὴν ἀλώσεως, ἠρρωσθημένης μὲν ἐπὶ τῆς κατὰ τὸν Tafel. Κομνηνὸν Ἀνδρόνικον δυσδαίμονος βασιλείας καχεξίας λόγῳ, ἣν ἐκεῖνος φαῦλα διαιτῶν κατὰ τῆς οἰκουμένης πολλὴν ἐκ 5 μακροῦ ἤθροϊζε, ταχὺ δὲ πύνυ τεθεραπευμένης ὑπὸ τοῦ ἐλευθερωτοῦ, μεγάλου βασιλέως Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου, διαδεξαμένου ἐκεῖνον εὐδαιμόνως καὶ εὐτυχῶς τῷ κόσμῳ, προνοίᾳ καὶ εὐμενείᾳ Θεοῦ, μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας τοῦ ἀλῶναι τὴν πόλιν, ἐν τῷ χρήσασθαι ὄξυχειρίᾳ ἔργων, ὡς δέον μάλιστα 10 ἦν, ἧς αὐτῷ Θεὸς συνεφήσατο, καθὰ λόγος ἕτερος καωρὸν εὐρηκῶς περιηγῆσεται.

Eustathii archiepiscopi de capta Thessalonica (capta utinam postremum) narratio, quum ea urbs graviter afflicta esset infausto Andronici Comneni imperio propter magnam, quam ille prava administratione per orbem terrarum undecunque conflabat miseriam, sed mox restitueretur felicissime a liberatore et imperatore eximio, Isaacio Angelo, qui prospere et orbi terrarum saluberrime providentia et gratia dei non multis post captam urbem diebus illum excepit, magna usus, qua sane quam opus erat, et quam illi dens impertiverat eximiam, agendi alacritate, quemadmodum, tempus et occasio nisi deerant, libro explicabitur alio.

Προθεωρία τῆς τοιαύτης συγγραφῆς.

Πόλεων ἀλώσεις ιστορούμεναι εἴτε συγγραφόμεναι μισθόδοις διοικοῦνται ὡς τὰ πολλὰ ταῖς αὐταῖς. οὔτε δὲ ἀπάσας τὰς ἐπιβαλλούσας ἠναγκασμένως ὁ γράφων διαχειρίζεται, οὐδὲ μὴν τὰς ἀμφοτέρωθεν χρηστὰς ὡσαύτως διοικονομῆσεται· ἀλλὰ καθιστορῶν μὲν καὶ ἀπαθῶς γράφων καὶ θεολογήσει ἔστιν οὗ, καὶ πρὸς φύσεως λόγον ἐμπλατυνεῖται, καὶ τὴν φράσιν δὲ ψιμιθιώσει πρὸς κάλλος ἀφειδέστερον, καὶ τοπογραφῆσει, καὶ ἐκφράσεσιν ἐναγλαῖσται, καὶ ὅλως οἷα ἐξωπάθους λαλῶν πολλὰ διαθήσεται πρὸς χάριν ἀκοῆς, οὐκ ἀφέ-10 ξεται δὲ οὐδὲ τῶν ὡς εἰκός, στοχαζόμενος αὐτὸς ἐνταῦθα γε, ὅτι μὴδὲ παρῆν τοῖς ἀφηγησόμενοις κακοῖς, ὡς καὶ παθαίνεσθαι καὶ αὐτὰ δὴ φράζειν ἐκεῖνα. καὶ οὕτω μὲν ὁ τὰ πρὸς ἱστορίαν δηλῶν· ὁ δὲ καὶ συγγραφόμενος καὶ χρωτισθεὶς τῷ κακῷ πάντων ἐκείνων προσάψεται μὲν ἀναγκαίως, οὐκ ἐπὶ 15 τοσοῦτον δέ, μόνω πλεονάζειν ὀφείλων τῷ πάθει, καὶ αὐτῷ ἀναλόγως τῇ κατ' αὐτὸν προσωπικῇ ποιότητι. τοῦ λαοῦ μὲν γὰρ ὧν τίνα ἂν ἔχοι ψόγον εἰς κόρον παθαίνόμενος; βίβη δὲ ἀνειμένους τῷ κατὰ πνεῦμα, καὶ μεταξὺ τοῦ πενθεῖν καὶ τοῦ εὐχαριστεῖν τῷ κρείττονι οὐκ ἐπιτείχισμα ἐρμυνὸν ἀλλὰ χάος 20 μέγα βλέπων, φείδοιτ' ἂν ἀκράτως τραγωδεῖν. ὁ δ' αὐτὸς

DE TALI HISTORIA PRÆBENDENDA DISQUISITIO.

Expugnationes urbium sive priscae sive recentis memoriae quum narrantur, rationibus tractantur plerumque hisdem. neque autem quae locum habent rationes, scriptor necessario cunctas sequetur, nec in utroque genere utiles pari usurpabit modo. sed quum res olim gestas narrat et liber ab affectu animi vehementiori scribit, causas rerum nunc divinas scrutabitur, nunc copiose explicabit naturales, narrationemque ad suavitatem ornabit studiose, descriptionibus locorum indulgebis, gloriosiusque se iactabit in depressionibus, atque omnino, utpote a se aliena narrans, multa ad gratiam audientium conformabit, nec vero reticebit, sua usus divinandi facultate, quae probabilis ipsi videntur, quoniam non interfuit malis, quae narrat, nec vehementius illis commovetur. atque ita quidem scripserit, qui temporum priorum historiam consignaverit. sed qui suae aetatis historiam scribit et ipsa tinctus est calamitate, profecto ad omnia ista devolvetur necessario, sed non pari, atque ille, modo, sola coactus animi cupiditate, modum excedere, idque varie pro varia vitae statione. nam si e laicis sit, quid reprehendatur, si ad satietatem excanduerit? in vita autem spiritali collocatus, atque luctum et erga deum gratiam non vallo firmo, sed

οὐδ' ἂν καίτοι χορεύων ἐν πένθεσιν, ὁποῖον δὴ τι καὶ τὸ
 πάνυ καλλύνειν τοὺς λόγους κομμωτικῶς ἐν σκεθρωποῖς πά-
 θεσι. καὶ τὰ ἄλλα δὲ συγγραφικὰ εἶδη σοφρόνως μεταχει-
 ρεῖται κατὰ μέθοδον ἰδίων, οὔτε παράθεξα ἐκτιθεὶς ἀκού-
 5 σματα κατὰ τὸν ἀπαθῆ ἱστορικόν, οὔτ' ἄλλα ὅσα πρὸς οὐκ
 ἀκαιρον φιλοτιμίαν καὶ πολυμαθίας ἐνδείξιν οἱ ἔξω πάθους
 τεχνάζονται.

Ἐὶ τοίνυν καὶ ἐμὲ τοιόνδε τινα ἢ παροῦσα συγγραφή 268
 διαδείξει, αὐτίκα φανεῖται. ἄρξεται δὲ ὁ ὑποτεταγμένος λό-
 10 γος ἀναγκαίως ἐξ αὐτοῦ πάθους, ὅτι μηδὲ ἦν τὸν ἐν ἐλσει-
 νοῖς ὄντα μὴ τραγικεύσασθαι τό γε πρῶτον. εἶτα καθιστά-
 μνος τοῦ οἴκτου, καὶ τι πρὸς βίαιος ἔπομεμψάμενος τὸν αἴ-
 τιον καὶ συναίτιον τοῦ κακοῦ, γενήσεται τοῦ καὶ εὐκρινῶς καὶ
 σαφῶς, ἐπὶ τι δὲ καὶ μεγαλείως ἀφηγεῖσθαι· καὶ πῆ μὲν
 15 ἀφελῶς, ὡς ἄρχῃν, πῆ δὲ καὶ γλαφυρώτερον καὶ ἀπὸ κεφα-
 λῆς ἠεργμένος, ἧς οὐδὲν καιριῶς πρᾶσβύτερον, καταβήσεται
 εἰς τὰ ἐχόμενα καθ' εἰρμόν καὶ τάξιν οὐ πάντη ἀπεριλάλη-
 τον, καὶ ἄψεται πάλιν τῶν τῆς ἀλώσεως πλατύτερον κατὰ
 πᾶσαν ἀνάγκην, ἐπεὶ καὶ αὕτη μάλιστα πρὸ ἔργου ὑποβέβλη-
 20 ται τῇ συγγραφῇ. ὅτι δὲ καὶ σημεῖα ἐν τοῖς τοιούτοις προ-
 φαίνει τὸ θεῖον, ἃ δὴ κἀνταῦθα ἐμφανῶς προέλαμψε, προσ-
 εφύεται καὶ τοιούτων τινῶν ὁ λόγος εἰς σύμμετρον. οὐκ

ingenti separata intervallo videns, caveat profecto, immodice indol-
 gere tragoediae. nec vero luserit idem in luctu choream duceus,
 qualis est quaesita illa in lugubri calamitate orationis exornatio.
 idem reliqua, quae ad historiam pertinent, prudenter ratione propria
 instituet, neque improbables rumores adhibens, sicut rerum priscarum
 scriptores solent, neque alia, quae historici, a calamitatibus, quas
 narrant, remoti, facere solent, ambitione illi quidem et ostentandae
 doctrinae studio laud inepto.

Iam vero, num me talem haecce historia scriptorem habitura sit,
 statim apparebit. ordietur autem narratio nostra necessario ab ipsa
 calamitate, quoniam lamentari fieri omnino non poterat, ut qui in malis ver-
 saretur, non lamentaretur certe quidem ab initio. deinde autem, missis
 lamentis et nonnihil pro merito reprehensis calamitatis auctore et eius
 socio, clare et perspicue et quadam ex parte adeo elate rem enarrabit
 ipsam; et quidem nunc simpliciter, prout res postulabat, nunc polite at-
 que ornate; et deflexa nonnunquam a rei capite, quo nihil suo tempore
 antiquius, descendet ad res nexu et ratione non omnino praetermittenda
 cum illa coniunctas, ac revertetur rursus ad expugnationem copiosius
 omni ex parte enarrandam, siquidem id operis praecipue propositum
 est huic scriptioni. quoniam autem portenta rebus huiusmodi numen

ἀποστήσεται δὲ οὐδὲ τοῦ ἐκθεῖσθαι ἀμαρτητικὰς αἰτίας, ὧν ἔνεκεν τὰ δεινὰ, ὃ καὶ αὐτὸ οἱ συγγραφόμενοι ἐν ἔργῳ ἐλλόγως τίθενται. ἀνασκαλεύσει δὲ ἀμυδρῶς ἢ συγγραφῇ τὰ τοιαῦτα αἰτία ἐν ὑστέρω τοῦ ὄλου λόγου κατὰ μέθοδον διδασκαλικήν. οὐ γὰρ ἐν ἑτεροίῳ καιρῷ καὶ ἀνέγνωσται καὶ ἐκδέδοται, ἀλλ' ὅτε οἱ προεισώδιοι, τῶν νησιτίμων ἀγίων ἡμερῶν κατηχοῦνται εἰς ἀκοάς, ὡς ἀποτελεστικῶν τὸν λόγον εἰς διδασκαλίαν ἐκκλησιαστικὴν, ἀρξάμενον ἄλλως ἀφ' ὧν κακῶν ἢ πόλις ἔπαθεν.

Ἀρχὴ αὐτοῦ δὲ τοῦ συγγραφικοῦ λόγου τῆς ἀλώσεως.

10

Ἔφησε καὶ ὁ καθ' ἡμᾶς ἄρτι χρόνος, εἴπερ τις ἕτερος τῶν πάλαι, ὑπόθεσιν ἦν ἀπαθῆς μὲν ἄνθρωπος καὶ μακρὰν ἑστῶς τοῦ κατ' αὐτὴν κινδύνου μεγάλην εἴποι ἂν καὶ βαρυσύμφορον καὶ πάνδεινον καὶ ἀπενεκταίαν καὶ οὐ ῥᾶον φορητὴν καὶ πολυπενθῆ καὶ δακρύων πηγὰς ἐθέλουσαν καὶ τοιαῦτά τινα, ὃ δὲ δικτύων, ὃ φασί, σπειραθεῖς καὶ καθ' ἡμᾶς ἐνειληθεῖς τῷ πράγματι ἴσως μὲν οὐκ ἂν εὐπορήσοι πρὸς ἀξίαν ὀνομάσαι τὸ κακόν, ἐκκρουόμενος οὐπερ ἐθέλει νοεῖν τῷ ποικίλῃ καὶ ἐπαλλήλῃ τῶν συμφορῶν, ὅσαι κατέχασκον ἐκίστον τῶν δυστυχοῦντων, πολλαῖς καὶ διαφόροις οἰκειοῦμεναι²⁰

divinum praemittere solet, quae sane tum quoque clare micuerunt, illa quoque narratio nostra apte commemorabit. nec praetermissura est, peccata enumerare, unde ortae sint calamitates: quod et ipsum historici recte muneris sui existimant. scrutabitur autem obiter scriptio nostra huius generis causas in posteriore totius operis parte in modum praecipientis. etenim tempore recitata et edita est eo, quo vestibularii solemnem ieiunii ad auditiones congregati instituuntur, ita ut commentatio nostra in orationem ecclesiasticam exeat, profecta aliunde, a malis, quibus urbs afflicta est.

INITIUM IPSIUS DE ΚΙΡΥΝΑΤΑ URBE OPERIS HISTORICI.

Nostra nunc aetas, si qua vetusta, calamitatem genuit, quam quisquis ab ea alienus et longe remotus a periculo magnam, gravem, terribilem et detestandam, non facile ferendam, luctuosam et lacrimarum fecundam et aliis id genus nominibus appellaverit; sed ventis, ut aiunt, datus et miseria nobiscum implicatus facile invenierit, quomodo malum illud digne nominaverit, ex loco quippe, quem tenere voluerit, extrusus semper varietate et fluctuatione calamitatum, quae undique inhiabant civibus miserandis, multis illae et variis appellandae nominibus. si tamen quis calamitatem verbo vo-

κλήσειν· εἰ δὲ καὶ δυνήσεται κατευστοχῆσαι τοῦ κακοῦ
 πρὸς ἔπος, ἐρεῖ ἂν αὐτὸ οὐκ ἀπεκτότως φωστῆρος μεγάλου
 ἀφάνειαν, οὐδὲν μὲν ἐκεῖνος λέγων πρὸς πάθος (ἐχρῆν γὰρ
 ἄλλοις ὀνόμασιν ἐνταῦθα παθῆναι), τῷ μεγαλείῳ δὲ ὄμως
 5 ὁρθῶς ἐπιβάλλων τοῦ δυσπραγῆματος. ἦ γὰρ οὐ τοιοῦτόν
 τι τὸ τῆν ἐν ταῖς ὑπ' οὐρανὸν πόλεσι πάνυ λαμπρὸν φαίνου-
 σαν Θεσσαλονικὴν οὕτω παθεῖν ὡς νῦν ἔχει; ἔχει δὲ ὡς ἂν
 ἀπεύξαιτο καὶ ἐχθροί, ὡσεὶ καὶ καλὸν εἶδος ἀφανισθὲν λυ-
 πεῖ καὶ τὸν ἦν ὅτε ἀπόστορον. ὦμοι δαίμονος, ὃς οὕτω βρι-
 10 θῆς τηλικαύτης πόλεως εὐετηρία ἐνήλατο καὶ κατέστρεψεν.
 ἀπήγαγε μὲν οὖν αὐτὴν τέλεον, ὡς μηδὲ λείψανον ἐναπομεῖ-
 ναι παλαιᾶς καλλονῆς. καὶ τείχη μὲν αὐτῆς ἠχρειωμένα, καὶ
 ἱερὰ τὰ πάντα κατηκισμένα εἰς ὅσον οὐδὲ τόποι τολμητοὶ
 πᾶσι, καὶ οἴκοι εὐπρεπεῖς κατησχυμένοι, καὶ περιουσίαι πο-
 15 λιτῶν αἱ μὲν ἠντιλημέται αἱ δ' ἐκκεχυμένα καὶ ἄλλως δὲ
 διεσπαρμένα, τί ἂν λέγοιντο, ἔνθα οὐκ ἔστιν, ὡς ἐχρῆν, αὐ-
 τὰ διΰξεσθαι; τὸ δὲ ἐν τῇ πόλει πλῆθος, οὐ μόνον τὸ στρα-
 τιωτικὸν ἀλλὰ καὶ τὸ λοιπὸν, ὅσον ἐν ἱερᾷ πολιτείᾳ τῇ κατὰ
 κόσμον καὶ ὅσον δὲ λαϊκόν, τίς ἂν ἐς ἀξίαν δακρύσειε; ναὶ
 20 μὴν καὶ ὅσον τοῦ βίου τὸν φλοῖσβον διακροσάμενον ὡς εἰς
 λιμένα κατήνησε τὸ ἀπρόϊτον τῆς ἐνοικήσεως, πάντες οὗτοι,
 ὡσεὶ καὶ ἀκριδὲς πυρὶ κατὰ λήϊον ἐλαυνόμεναι, τῇ καυστηρᾷ
 μάχῃ πρὸς ὄλεθρον ἐξετινάσσοντο. καὶ οἱ μὲν πολέμοι πε-

luerit assequi, haud immerito dixerit sideris eximii occasum: minime ille quidem significans rei miseriam (aliis enim lamentandum foret vocabulis), sed tamen magnitudinem rei recte attingens. annon tale quid est Thessalonicae inter urbes longe splendentis ea, qua afflicta iacet, calamitas? iacet autem ita, ut misereantur etiam inimici, sicuti formosam faciem, quum deleta est, miseretur etiam qui olim oderat. eheu daemones invidiam, qui tam violenter tantae urbis felicitatem invasit et evertit! delevit eam, ut ne particula quidem pristinae pulcritudinis relicta sit. moenia urbis destructa, atque templa omnia ita dedecorata, ut ne loca quidem turpari solent cunctorum ludibrio obnoxia, aedificia splendida foedata, et bona civium partim exhausta partim dissipata et quocumque modo dispersa: haec, inquam, quo nomine appellentur, quando enarrari, ut par foret, non possunt? multitudinem autem urbis, non modo militare, sed etiam reliquam, tum vitae mundanae clericos, tum laicos, quis digne lugeat? quid, quod etiam, qui evitarant tempestates vitae et tanquam in portum in claustra monasteriorum penetrarant, omnes, velut locustae flammis per segetes correptae, aestuoso bello in perniciem dabantur? hostes enim circumstantes flammam irae in omnem civitatem evomebant; illi

ριστοιχιζόντες θυμοῦ πῦρ ἐξέκαιον ἐπὶ τὸν πολιτικὸν ἄπαν·
 ἐκεῖνοι δὲ οἱ μὲν ἐπικαταλαμβανόμενοι καὶ πον καὶ σπαργα-
 νούμενοι πυρὶ τοιοῦτῳ πάντοθεν οὐκ εἶχον διεκπίπτειν ἀλλὰ
 πολυειδῆ τὸν κίνδυνον εἶχον, οἱ δὲ ὅσα καὶ σπινθῆροι τοῖς
 βέλεσι πόρρωθεν ἔπασχον τὸ κακόν. ἥελιος μὲν νέον προσέ-
 βαλλεν ἀρούρας, οὐκ ἔσχε δὲ τὴν θανάσιμον διαλύσαι νύκτα,
 ἀλλὰ κατεκαυχάτο τοῦ φωτός ἢ τῶν πιπτόντων ζόφωσις. οὐ-
 πω τις ἔφθη τὸν γλυκὺν ὕπνον ἀποθέσθαι· ὁ πικρὸς καὶ
 ἀνέγερτος αὐτὸν διεδέχετο, καὶ ὄναρ κακὸν ἐφίστατο ὕπαρ
 τῆ κεφαλῆ, καὶ ὁ βλέπων αὐτὸ κατέμυεν εἰς θάνατον. ἀπηλ-
 λάττετο κλίνης ἐργηγόρσεως λόγῳ· καὶ ὁ πολέμιος σίδηρος
 ἄλλως αὐτὸν κατέκλινεν, ὡς ἐκεῖνος χαίρει κοιτάζων. πολλοὺς
 δὲ καὶ ἡμιγύμνοισ ἐτι τὸ κακὸν τοῦτο θηρίον ἐνεφύετο, ἵνα
 μηδὲ κάμοι τοὺς ὀδόντας ἐντρῆβον σωμαίων καλύμμασι. καὶ
 στρατιωτῶν μὲν, ἥδη δὲ καὶ τῶν ἄλλως ῥωμαλέων ἢ καὶ ὄλωσ
 ἀκμύων εἶπερ ὁ πόλεμος ἐδράττετο καὶ διέσπα, ἐμπεί-
 ρας ὀξείας ὄνυχας, ἐκαινοπράγει οὐδέν· φιληδεῖ γὰρ σῶμασι
 τοιοῦτοις ἐκεῖνος, ὕφ' ὧν καὶ συγκροτούμενος θεραπεύε-
 ται ὡς τὰ πολλά. εἰ δὲ καὶ ἄνδρας ἀθλίους ἐφιλοτιμεί-
 το ἀπάγειν, ἥδη τυμβογέροντας ὄντας καὶ εἰς γῆν κεκν-
 φότας καὶ πον, πρὶν ἢ καὶ πληγῆναι, γινομένους τοῦ Χάρω-
 νος οἷς τῷ δέει παρίεντο, καὶ γραῦς δὲ τὰς πλείους καὶ ἐξ
 ὀμμάτων οὔσας καὶ κωφευούσας διὰ βαθύ γῆρας, καὶ οὔτε

17. δξέας T (i. e. editio Tafellana)

autem, partim correpti et undique quasi involuti incendio non
 poterant evadere, sed in multifario versabantur periculo, partim
 tanquam sparsis undecunque scintillis eminus telis obruebantur.
 sol radios in arva mittere coeperat, nec dispellere poterat no-
 ctem funestam; sed illudebant lucem pereuntium tenebrae. nemo
 citius suavem deposuerat somnum, quam somnus iste acerbus et per-
 petuus illum exciperet, et funesta species capiti eius adstaret, quam
 qui videret, oculos ad mortem claudebat. desiliebat de lecto, ex-
 pecturus scilicet: at ferrum hostile eum prosternebat, quo illud mo-
 do prosternere solet. multos adeo seminudos cruenta ista bellua
 feriebat, ut dentes ne fatigaret tegumentis inhaerens corporis. quodsi
 milites atque reliquos robustos et strenuos homines corripuisset et
 lacerasset, infixis unguibus acutis, nihil fecisset novum; gaudet enim
 eorum corporibus, a quibus excitatur et exercetur plerumque; sed
 quod etiam fractos rapiebat homines, senes morti propinquos et in
 terram curvatos adeoque, priusquam ferirentur, magno, quo angeban-
 tur, terrore Charoni mandatos, atque mulierculas plurimas visu audi-

βλεπούσας τὸ τῶν ὀπλων ἀστραπαῖον οὔτε βροντῆς αἰσθημέ-
 νας τῆς ἐξ ἀπειλῶν, ἀλλὰ τοῦτο οὐ φρενήρης Ἄρης ἀλλὰ 269
 δόρυ ἐνήργει μαινόμενον καὶ ξίφος οὐκ εὐδιάκριτον.

Οἴκτιστα δὴ ταῦτα βροτοῖς· ἐλεεινότατον δὲ ὅτι καὶ
 5 βρέφη συνέκειντο τοῖς παντοδαπῶς πίπτουσι, τὰ μὲν συνεκ-
 κεντούμενα ταῖς φερούσαις ἀγκάλαις, τὰ δὲ τῷ καταρρίπτε-
 σθαι ὑπὸ δέους ἢ καὶ φόνου τῶν βασταζόντων, τὰ πλείω
 δὲ συγκαταπατούμενα. ἡ γὰρ τοῦ φεύγειν ἀνάγκη καὶ τοι-
 οὔτον ἀπλήγα φόνον ἐτυράννει, τὸν μὲν ἔσω τῶν ἐκκλησιῶν
 10 ἀθίζομένου τοῦ λαοῦ καὶ τῇ συμπιλήσει δυστυχοῦντος ψυ-
 χῶν ἀπαγωγῆν, τὸν δὲ περὶ τῆς ἀκροπόλεως τὴν εἰσοδον,
 ὅτε πολεμικοῦ δόρατος ἄνω-τοῦ κατὰ θάλασσαν ἐφ' οὗ πύργου
 ἀρθέντος τοῖς ἀντιμάχοις εἰς σύσσημον τοῦ τὴν πόλιν ἤδη
 καταπεπονῆσθαι, ὡς καὶ ἀναρριχᾶσθαι τοὺς βουλομένους
 15 ἔξωθεν, τὸ μὲν κάτω περιεῖναι ἀπέγνωστο, ἦραν δὲ τοὺς
 ὀφθαλμοὺς οἱ πλείους ὡς εἰς ὄρη τὴν ἀκρόπολιν, ἔνθα βοή-
 θειαν ἐκαρᾶδόκουν αὐτοῖς ἔσεσθαι.

Ὁ δὲ μάλιστα τὴν τοῦ κακοῦ πολυφθορίαν ἐνταῦθα κα-
 τηγορεῖ, τοῦτ' ἦν ὅτι ταῖς νεκρικαῖς θημωνίαις καὶ ἀλόγων
 20 ζώων σώρευμα παρετέθειτο. ἀχωρήτον γὰρ ὄντος μιᾶ πύλης
 τοῦ συνερρευκότες ἄνω λαοῦ, καὶ βιαζομένων μὲν παραβύε-
 σθαι ὥστε σώζεσθαι, μὴ ἐχόντων δὲ παραδύεσθαι ἐκίστων,

tuque propter senectulem orbas, nec cernentes armorum splendorem,
 nec sonorum minacium tonitrua audientes, id quidem sanæ mentis
 Martis non erat, sed hastæ rabidæ et gladii insanientis.

Sane quam acerba hæc fuerunt mortalibus; acerbissimum vero,
 quod etiam infantes commixti iacebant cum ceteris ubique pereunti-
 bus, partim perfossi inter amplexentium brachia, partim a portanti-
 bus inter caedem terroremve proiecti, plerique inter pedes concul-
 cati. fugiendi autem necessitas etiam incruentam necem creabat,
 partim in templa compulsa et propter angustias animam efflante mul-
 titudine, partim in aditu arcis, quum, hasta hostili supra orientalem
 ad mare turrim ab adversariis elata, quod signum exhaustæ iam ur-
 bis esset, ita ut etiam extrinsecus muros scanderet, quicunque vellet,
 partem urbis inferiorem servari posse desperaretur, sed oculis pleri-
 que in arcem tanquam in montes converterent, unde salutem sibi
 fore sperarent.

Quod vero inprimis miseriæ calamitatem arguit, illud est, quod
 cum caesorum hominum acervis miscabantur animalia. etenim
 quum una porta capere non posset confluentem ad arcem multitudi-
 nem, omnesque penetrare niterentur, ut servarentur, nec possent cun-
 cti intrare, tum pedites tum equites, ruentium turba a tergo instante

τῶν τε πεζῶν τῶν τε καθ' ἵππους, ὁ κατόπιν θέων βαρῆς ὄχλος τὸν προάγοντα, καὶ τῇ ἐπιπτώσει πάσχων ἐκεῖνος τὸ ὁμοιον ὑπὸ τῶν ὀπισθαίτερον ἐγκειμένων, οὐδ' αὐτῶν ἀπληλαγμένων τοῦ καθ' εἰρμὸν οὕτω πάσχειν, εἰς κολωνὸν θανατουμένων ἐκορύφου τὸ σύμπτωμα, πάντων ὁμοῦ πεφυρμένων, 5 ἀνθρώπων ἵππων ἡμιόνων ὄνων, οἷς ἐπισεσαγμένα ἦσαν τὰ τοῖς πολλοῖς ἀναγκαῖα. καὶ βουνὸς ἐκεῖνος τοιοῦτος ἀντιστατο τῷ τῆς πόλεως ἐκεῖσε πυργώματι, μικροῦ παρεοικῶς τοῖς ἐγειρομένοις πρὸ τειχέων χώμασιν, ἃ δὴ καὶ αὐτὰ σκευορεῖ ποτὲ πόλεμος.

Καὶ ταῦτα μὲν πρὸς τῇ πύλῃ τῆς ἀκροπόλεως, τῇ γε προφαινομένῃ· οὗς δὲ συνέσχε καὶ ἡ ἐνδοτέρω, ὅτε ὁ ἀχρεῖος αὐτὴν ἀκαίρως κατήραξε στρατηγὸς παρεισφθαρεῖς ἐν τῷ φεύγειν, ἄλλη τραγωδία οὗτοι καινότερος. ὥσπερ γὰρ μὴ ἀρκούντων τῶν ἄλλως πεπτωκότων, προσεπηύξησε τὸ κακὸν 15 ἐκεῖνος ὁ μικρὸς μὲν τὰ καλὰ μέγας δὲ τὴν πονηρίαν, καὶ οἷόν τινα κορωνίδα καὶ αὐτὸς τῷ δυστυχήματι ἐκεφαλαιώσατο, οὐκ ἀνασχόμενος μὴ καὶ αὐτόχειρι φόνῳ προσεπιβλάψαι οὗς δυσβουλίας κατεστρατήγησε, μάλιστα δ', εἰπεῖν τὰληθές, ταῖς εἰς μάχην καὶ φυλακὴν καθυφέσειεν, ὡς ὁ λό- 20 γος προβαίνων ἐκφανῶς διαγράφεται, ὡς ἄν, οἶμαι, τοὺς πολεμίους πρὸς ἑαυτοῦ ποιησάμενος ἐκμειλίζαιτο, εἶγε καὶ πόλιν τοσαύτην ἀφῆκεν οὕτω πεσεῖν καὶ φόνων δὲ γέγονεν αὐτουργός, ἐπικαταθύσας καὶ αὐτὸς οὗς ἐπεμέτρησεν ὁ καιρός.

20. ὡς] ἄς?

prioribus et ipsa rursus idem patiente impetu sequentium, qui nec ipsi non premerentur similiter, turba morientium ad acervum accrescebat, cunctis confusis, hominibus, equis, mulis, asinis, quibus impositae erant res tantae multitudini necessariae. atque acervus is ita cumulabatur iuxta illud urbis propugnaculum, ut paene adaequaret aggeres pro moenibus exstructos, quos et ipsos aliquando bellum parat.

Atque haec quidem ad portam arcis foris gesta sunt. qui autem intra erant, quum male porta deiecta esset ab imperatore nequam, qui irreperat inter fugam, aliam novam agebant tragoediam. etenim tanquam non sufficerent, qui cecidissent, auxit miseriam homo iste iners ad virtutem, sed strenuus ad nequitiam, et quasi coronidem imposuit calamitati, quum abstinere non posset, quominus ipse manu sua pessumdaret quos ducebat imperite, et quidem maxime, ut verum dicam, pugnis et stationibus perfidiose instituendis, quemadmodum rerum deinceps enarratio clare ostendet, quo hostes, opinor, sibi conciliaret demulceretque, si tantam urbem ita temere prodidisset

οὐ γὰρ ἄλλοις ἐπέταξε χαλασθῆναι τὴν κρυφαίαν ἐκείνην πύλην, μετέωρον ἤρμηνην ἐκ μηχανῆς, ἀλλ' αὐτὸς τὸ τέχνησμά σκάσας κατὰ σπουδὴν κατήνεγκε καὶ κατὰ τῶν παρεισδυομένων συγκλείσας ἐπαγίδευσεν τοὺς ὑποτρέχειν λαχόντας 5 εἰς ὄλεθρον, σφιγκτῶ θανάτῳ μετηλλαχότας τὸ ζῆν καὶ κειμένους οἰκτρὸν θάμα, τῷ μὲν ἡμίσει τοῦ σώματος προκύπτοντας ἐπὶ τὰ ἐντός, τῷ δὲ λοιπῷ προφαινομένους τοῖς ἐκτός, ὥστε κλαίεσθαι.

Ὁ δὲ καὶ εἰς τοσοῦτον ἦν ἀνδρεὺς διολέσαι τὴν ὅλην 10 πόλιν, ὡς ἅμα τε τοῦ πύργου γενέσθαι ὅς ὑπερανίσταται τῶν ἐκεῖσε πυλῶν, καὶ ἅμα διὰ σχοίνου καθεῖναι εἰς τοὺς ἐπιδραμόντας πολεμίους ἑαυτὸν, ἐάσαντα τοὺς ἐπὶ τοῦ πύργου στρατιώτας κενὰ μελετᾶν ὑπὲρ τοῦ ἐρύματος, καὶ τὴν τριβὸν αὐτοῦ καὶ τὴν σχοῖνον ταύτην ἐπαράτους ἐξιχνιάζε- 15 σθαι καὶ περιᾶδεσθαι.

Ἐνταῦθα παθαινόμενος προάγομαί τι λαλῆσαι πρὸς τὸν ἄνδρα, καὶ πυθέσθαι αὐτοῦ· τί δήποτε, ὦ βέλτιστε στρατηγέ, τὴν κάτω πόλιν κατακόπτεσθαι ἀφείς ἐγένου τῆς ἄνω μοίρας καὶ σπεύδων ἐκρύβης ἐντός, εἰ οὕτω ταχὺ ἐχρῆν σε 20 καὶ αὐτὴν ἀφεῖναι τοῖς ἐχθροῖς ὑποχείριον; τί δὲ μὴ τὴν ἀγενῆ φωνήν, τὴν τοῦ ἐλεηθῆναί σε, προέκρωξας, πρὶν ἢ καὶ καταπνῖξαι τοὺς ἐν τῇ πύλῃ σχεθέντας καὶ τοὺς λοιπούς; πῶς οὐ γελοῖον εἰσδραμεῖν τὴν ἀκρόπολιν ὡς εἰς ἄμνυαν καὶ

et ipse caedem fecisset, morti immolatis, quos tempus et occasio illi obtulisset. neque enim alios occultam illam portam, ex machina quadam suspensam solvere iusserat, sed ipse, machinamento soluto, festinanter eam demisit, et, quasi decipula captos, perdidit, qui intrarent quum maxime, strangulatione enecatos et, miserabili ac flebili spectaculo, corpore dimidio intra, dimidio extra valvam pro-
fectos.

Erat autem ille ad perdendam totam urbem ita eximius, ut, quum in turrim, quae supra illam portam exstructa est, pervenisset, statim per funem ad obsidentes hostes se demitteret, relictis, qui in turri erant, militibus, qui nequidquam defendebant id propugnaculum, et semitam illam et funem detestabilem insectabantur execrationibus.

Hic iam inter lamentationem meam facere non possum, quin, ad hominem istum conversus, quaeram: "cur tandem, dux bellissime, urbe inferiore pernicii tradita, in partem te superiorem recepisti et tam festinanter intus abdidisti, si ita cito illam quoque in manus hostium traditurus eras? aut cur infamem istam vocem, qua misericordiam flagitabas, non emisisti, priusquam ii, qui porta oppressi sunt, et ce-

ἀναπηδῆσαι εἰς πύργον ὡς ἐπ' ἀγαθῶ τῶν ἄνω ἐστώτων, καὶ αὐτίκα δρᾶξασθαι σχοίνου καὶ θάττον κάτω γενέσθαι ἤπερ καδδῖον ἐν ἰμονιᾷ κατὰ φρέατος; ὃ γέλωτος τούτου, ὅτι παρατεταγμένος ὁ λαμπρός, ἡγεμῶν πρὸ τῶν ἐψῶν πύλων ὡς ἐπὶ μάχῃ λαμπρῶ, εἶτα ἰδὼν ἕνα τινὰ πολέμιον ἐλαφροσθέντα⁵ καὶ ὑπερφανέντα κατὰ τῶν ἐπάλξεων, ἀνῆκε τὸν ῥυτῆρα τῷ ἵππῳ θέειν, προτρέχων τοῦ παντός ὀμίλου τῆς στρατιᾶς· καὶ συμπατήσας τοὺς παρευρημένους καὶ εἰσδραμῶν ἄνω, εἶτα καὶ βλάβας πολλοὺς διὰ πύλης ἣν προεξεθέμεθα, τοὺς μὲν ὑπ' αὐτῆς ἐκείνης κατενεχθείσης ἐκ μετεώρου, τοὺς δὲ καὶ οἷς¹⁰ ἔξω συνεκλείσθησαν, ταχὺ μὲν ἀνέβη πυργομαχῆσων, τάχιον δὲ κατέβη δουλωσόμενος, τοῦτο καὶ μόνον ἀνδρισάμενος, ὅτι μὴ διὰ σαργάνης ἐχαλύσθη σχολαίτερον, ἀλλὰ μικροῦ κατεπετάσθη ὡσεὶ καὶ βοσκηματώδες πτηνὸν ἐπὶ νομῆν· οὐ γὰρ δήπου ὡσεὶ καὶ τι ἀετῶδες ἐπὶ ἄγραν εὐγενῆ.¹⁵

Καὶ οὐκ ἐχρῆν μὲν ἄνδρα, πάλαι μεμελετηκότα χειρῶν 270 ἀπλωῶσαι γυναικικῶς τοῖς διώκουσιν, εἰς ἔρημα παρεισδύεσθαι καὶ κόπους δίδοναι τοῖς ἐπιτρέχουσι, μὴ καὶ εἰς πλεῖον μαινοιντο. ὁ δ' ἀλλὰ τὰς φρένας βλαβεῖς ἔφευγε μὲν ὡς ἐπὶ φυλακῇ ἄνω, κατεφέρετο δ' εὐθύς ἐκεῖθεν, ὡς ἂν εἴῃ τὸ²⁰ ἀγεννὲς αὐτοῦ ἄτοπον, καὶ μὴ δοξασθεῖη πρὸς τινῶν ὡς ἄρα ἐάλω μαχόμενος. ἀνέβης εἰς ὕψος φρουῶδος, ὃ οὗτος, τὸ

teri exspirarent? annon ridiculum, quum in arcem tanquam munimentum festinaris et turrin quasi ob salutem militum conscenderis, continuo funem comprehendere et delabi citius, quam situla in puteum demittitur? eheu mirum spectaculum, quod eximius iste dux ad portam orientalem constitutus, pugnam scilicet pugnaturus praeclaram, quum unum aliquem hostium moenia scandentem et supra propugnacula enitentem conspexit, immissis equo habenis, ante omnem militum multitudinem fugae se dedit, et conculcatis, qui obvii erant, in arcem contendit, multisque valva portae, de qua supra diximus, deletis, quum alii ictu portae desuper demissae, alii impetu eorum, quibuscum exclusi erant, perirent, festinanter turrin escendit, ut dimicaret, festinantius descendit, ut serviret, hoc unum strenuus, quod non in sporta delapsus est lentius, sed paene devolavit, velut in pascua avis pecuaria, minimo vero aquilae instar in praedam honestam ruentis.

Haud decebat profecto virum, qui pridem stauisset muliebriter manus obtendere insectantibus, in arcem irrepere et plectere obvios, ne dimicaret longius. verum fugit ille mente captus, velut servaturus arcem, atque statim illinc delapsus est, quo scilicet incredibile esset nequitia eius, neve existimaretur pugnans captus esse. eva-

τῆς ἀκροπόλεως ἠχμαλώτευσας αἰχμαλωσίαν, ἣν καὶ ἐκεῖ τοῖς πολεμίοις προὔδωκας. ἀπ' ἐναντίας ταῦτα οἷς ψάλλει Δαυΐδ, οὗ τὴν κλῆσιν φέρων ἠχρεΐωσας.

Καὶ μὴ μοι νεμεσάτω μηδεὶς ἐνταῦθα γέροντι μικρο-
 5 ψύχῳ, τοιαῦτα καταλέγοντι ἄνδρὸς οὐπερ ἡδέως ἂν μέσον ἦπαρ
 ἔχοιμι ὁδὰξ ἐμφύς, κατὰ τὴν Ὀμηρικὴν εἰπεῖν γραῖαν, ἀνθ'
 ὧν καὶ τηλικαύτης πόλεως κατέλυσε κάρηνα καὶ πολλῶν ἀν-
 δρῶν γούνατ' ἔλυσε. γένοιτο δὲ μὴ καὶ εἰσέτι λυθῆναι, ᾧ
 θεὸς βασιλεῦ καὶ ᾧ θεράπον αὐτοῦ, πολιοῦχε ἡμῶν, μὴ καὶ
 10 ἐπεκταθείη εἰς μήκιστον τὸ κακόν. καὶ οἶδα μὲν συνιστῶν
 ἐγὼ τὸν ἄνδρα τοῦτον τὰ πρὶ τῆς μάχης, καὶ εὐλογῶν ἔν
 εἰρήνης καιρῷ τὰ ἐκείνου, ὅτι οἱ μὲν κέρδους προηκτῆρες πο-
 λῖται λαλαγοῦντες ἐπέκειντο κατ' αὐτοῦ ἄπερ ἦθελον, ἡμεῖς
 δὲ ἄλλως, ὡς ἔφησεν, ἡρμοστώμεθα. καὶ αὐτὸς δὲ ἀντιστρέ-
 15 φων τὸ φίλιον ἔφαινεν ὑπὲρ ἡμῶν καὶ βλεμμα καὶ νεῦμα
 καὶ τὸ ἐν πρακτέοις βάδισμα. νῦν δ' ἀλλὰ τί καὶ δρᾶσομεν,
 εὐρηκότες τὸν ἐπαινετὸν ἐκεῖνον μεταβαλλόμενον καὶ μηκέτι
 τόπους εἰς εὐφημίαν ὑποβαλλόμενον; ἢ πάντως ἐνθνητέον
 ὡς καινὸν οὐδέν, καθὰ στέργων ἐκεῖνος τὰ προῖην ἡμᾶς εἶτα
 20 ἐν ὑστέροις οὐκ ἡγάπα ἐλέγχοντας οἷα μηδὲ σοφὸς αὐτὸς
 κατὰ τὸν παροιμιαστὴν, οὕτω καὶ ἡμᾶς τότε μὲν πρὸς ἐκεῖ-
 νοις εἶναι διὰ τὸ ὅσιον, ὅτι μηδὲ λίαν θρασὺς ἦν κατὰ τοὺς

sisti subito, o bone, in summam arcem; praedam praedatus es, quam hostibus inde obtulisti. contraria haec illis sunt, quae David cecinit, cuius tu nomen inquinavisti.

Nolito autem quisquam mihi ut seni animi pusilli succensere, quod ita hominem increpem, cuius medium hepar tenere cupiam dentibus, ut muliercula illa ait Homericæ, quoniam tam eximie urbis arcem destruxit, et tot virorum solvit genua. fas autem, o deus rex, et tu, serve eius, urbis nostrae patrone, ne iterum posthac profligemur, ut ne malum in infinitum crescat. atque fateor equidem, commendasse me ante bellum istum hominem et laudasse in pace facinora eius, quum quaestuosi cives conviciis eum, quantum vellent, insectarentur, nos autem aliter, ut decebat, erga eum affecti essemus. atque ille vicissim amicis nobis os vultumque et in rebus, quas ageret, ingenium ostendebat. enimvero quid iam agamus, postquam illum olim laudabilem mutatum nec iam laudi occasionem praebentem invenimus? profecto res minime mira videri debet, sicuti ille prius nos dilexerit, postea non amaverit reprehendentes, minime ille sapiens secundum proverbia, ita nos tunc calumniantibus obnisos esse, ut aequum esset, quoniam minime erat, secundum aequorum hominum sententiam, ad laedendam rem publicam temerarius, deinde au-

αὐθεκάστους τὰ κοινὰ σίνεσθαι, εἶτα δὴ ὄλεθρον ἐξ ἐκείνου προορωμένους μισεῖν ὡς αἴτιον, ἄρτι δὲ καὶ ὠλοθρευμένους ἐθέλειν καὶ τι μέγα κακὸν ἐκείνῳ προσβᾶσθαι, ἀνδρὶ ἄλλως μὲν ἀγαθῷ δόξαντι (οὐ γὰρ σκορακιστὸν τὰ πρὸς ἀλήθειαν), οἷς δὲ στρεβλῶ κανόνι συνδιεγράφη τῷ τοῦ δεσπό-5 ζοντος Ἀνδρονίκου, ἀλλ' ἐνταῦθα διεκπεσόντι ἐς ἄκραν φανλότητα· οὔτε γὰρ ἀγαπῶν ἦν ἐκεῖνον, ὡς ὑποκαταβαίνοντες παραστησόμεθα, οὔτε αὖ ἀγαπώμενος, καὶ οὔτε εἰς γέρος ἐννοίαν τινα καθήκων, ἀλλὰ καὶ ποινὴν προορώμενος, ἕπερ ἡμῖν φανεῖται λυμηνάμενα. τοῦτό τε οὖν οὕτω ῥητέον, καὶ 10 ὅτι οὐκ ἂν ποτε πρόστήσας τὸ φιλητὸν ἐγὼ κατόπιν θείην τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ τὰ συμπεσόντα προβαλλόμενος εἰς συγγραφὴν, ἧς ἀρετὴ τὸ φιλάληθες, οὐκ ἂν τὸ ταύτης ἐπισκιάσας φῶς ἀχρειώσομαι· κατὰ γὰρ τὸν ὀρθῶς ἀποφηνάμενον φίλος μὲν ὁ ἀνὴρ, φίλτερον δὲ τὸ ἀληθές. ἔτι δὲ συνθεωρητέον 15 καὶ ὡς ἐγκωμιάζουσι μὲν ἐπιλεκτέον ὅσα χρηστά, καὶ πον καὶ τὰ φαῦλα μεταχρωστέον δικηγορικώτερον, συγγραφομένοιοι δὲ μὴ οὕτως ἀλλὰ διαχειριστέον τοὺς λόγους ὡς τὸ ὑπερ ἐκάστων ἀληθὲς ἀπαιτεῖ· ἐνθα οὐ καιρὸς ἐπιλέγεσθαι τὰ πρὸς εὐλογίαν ἐγκωμίου νόμῳ, ἀλλὰ σπεύδειν πολυωρεῖν εἰς 20 μνήμην τῶν ἐπιόντων αὐτὸ ἕκαστον, ὧνπερ ὁ χρόνος τρέχων παρέρριπεν. εἰ δὲ φθάσας ὁ ἡμέτερος οὗτος Δαυὶδ ἀγαθῶνων ἦν τὸ τοῦ θεοῦ λάχος, ἀκουέσθω μὲν ἰδοὺ καὶ τοῦτο, συνακουέσθω δὲ καὶ ὅτι ἐξώλεσε, μικρὰ μὲν ἡδύνας, πικρὰ-

tem, miseriam ex eo praesagientes, ut perniciosum odio habuisse, nunc vero pessumdatos maledictis eundem insectari, hominem ceteroquin non melum (neque enim conviciari licet praeter id, quod verum est), sed ex quo pravae subscripsit Andronici tyranni pactioni, ad extremam nequitiam delapsum. neque enim amabat illum, sicut deinceps demonstrabimus, nec amabatur ipse, nec vero praemium sperare senectutis, sed etiam expectare poenam debebat pro iis, quae nobis apparebunt perniciosae. hoc ita dicendum est, siquidem ego nunquam praelata amicitia postponam veritatem, sed receptis, quae gesta sunt, in historiam, cuius laus veritas, huius lucem nunquam obscurari sinam. namque, ut vere ille dixit, amicus ipse, magis amica veritas. deinde etiam hoc considerandum est: laudantibus eligenda esse honesta, adeoque turpia fucanda tanquam patronis, historicis non item, sed narranda his esse, quae postulat cuiusque rei veritas: ubi minime decet laudabilia componere secundum leges laudationis, sed ad posteritatem transmitti debet curiose, quidquid flumen temporis tulit. quodsi David noster prius bene administravit dotem sibi a deo impertitam, au-

νας δὲ μέγιστα, οἷς περιποιησάμενός τι χρηματιδίου τούτοις
 ἢ ἐκείνοις τέλος ἐζημίωκε τούς ἄπαντας μὲν εἰς πάντα τὰ
 αὐτοῖς ὄντα, μυρίους δὲ καὶ εἰς ζωήν. καὶ μὴ τις ὑποφε-
 ρέτω νῦν ἀναφρονεῖν με καὶ ὑστέρῳ χρόνῳ ἐπιμηθικῶς αἰ-
 5 σθεσθαι οἷος ὁ Δαυὶδ ἀπέβη, ἐπειδὴν δηλαδὴ ἐδικαιώθη πεμ-
 φθῆναι τῷ Σικελῷ σὺν γε τῷ Μαυροζώμῃ πρωτόλειον καὶ
 τῆς ἡμῶν ἀπωλείας ἀκροθίνιον· ὃν ὠφείλον Ἀρπυιαὶ φθά-
 σασαι οὕτω πως διαθέσθαι πρὶν ἢ καὶ ἐξαπολέσαι ἡμᾶς. οὐ
 γὰρ ἄρτι ἐς νῦν ἐγὼ ἐστράφη, ἀλλὰ τὸν ὄλον τῆς ἐπὶ πο-
 10 λέμῳ στρατηγίας αὐτοῦ χρόνον ἡμᾶς μὲν ἐθλιβον οἱ ἐχθροί,
 ἐγὼ δὲ ἐκείνον, ἐλέγχων, ἐξονειδίζων, ἐκφαίνων τὰ ὡς ἐκά-
 στοτε σφάλματα, λαλῶν, εἰ καὶ εἰς ἀνήνυτον, ἄπερ ἤκουεν ἄν
 καὶ ἐξ ἄλλων, εἴπερ ἐπαρρησιάζοντο καὶ μὴ τὸ τῆς πόλεως
 κακοτυχῆς ἐκλείεν αὐτοῖς τὰ στόματα.
 15 Δέδεικται μοι ἀρκούντως, οἶμαι, ὡς οὐδέν τι καινοπρα-
 γῶ κακολογῶν ἀλλοφρονήσαντα τὸν Δαυὶδ, ὃν σωφρονουῖντα
 φθάσας εὐλόγουν. ἐγὼ δὲ οὕτω καὶ τὸν βασιλέα Ἀνδρόνι-
 κον, ὃν ὑποκαταβὰς οὐκ ἄν εὖ λέγειν εἰς τὸ πᾶν ἔχοιμι, ἐν
 ἄλλοις ἐθαύμασα, φράσας ἐπιλέγδην ὃ τι τῶν κρείττωνων
 20 ἐκείνῳ ἐνέλαμπεν. οὐ γὰρ τι κατὰ τοὺς φαύλους τῶν σοφι-
 στῶν ἀναγράφω ἀντίφωνα. πρὸς δὲ συγγραφικὴν ταύτην
 ἱστορίαν οὐκ ἔχω κρύπτειν ὅσα τοῖς ἄρτι πρὸς εἰρμὸν συμ-
 βαινουσιν, ὡς ἢ γε λοιπὴ ῥητορεία, ἢ πρὸς ψιλὸν ἔπαινον,

diendum hoc est, sed simul audiendum, paucis rebus bene, multis
 male gerendis, privasse eum postremum non solum, quibus prius quid
 nummorum parasset, singulos, sed cunctos bonis, innumerabiles etiam
 vita exuisse. ne tamen quis mihi exprobet, me nunc respicere
 et Epimethei instar sero sentire, qualis David iste fuerit, ex quo sci-
 licet pateat, misisse eum Siculo cum Maurozoma praedae et miseriae
 nostrae primitias, quem utinam Harpyiae abstulissent prius quam nos
 pessumdaret: equidem non nuper animum mutavi, sed quamdiu ille
 bellum administravit, ut nos hostes vexabant, ita ego illum vicissim
 arguendo, exprobrando, ostendendo, quid peccaretur, dictitando de-
 nique, quamvis incassum, quae etiam ex aliis auditurus fuisset, si
 libere illi locuti essent, nec miseria urbis occlusisset ora.

Satis, opinor, demonstravi, nihil me singulare facere, quum re-
 prehendo nequam factum David, quem prius sapientem laudabam.
 similiter imperatorem Andronicum quoque, quem procedente rerum
 narratione non laudarem perpetuo, in aliis rebus miratus sum, stri-
 ctim commemoratis, quibus praecipue splendebat, virtutibus. minime
 enim malorum sophistarum exemplo declamationes in utramque par-
 tem scribo. quod autem ad hanc rerum nuper gestarum enarratio-

δοκεῖ κατὰ τὴν σοφὴν καὶ αὐτὴ μέλισσαν οὐ μόνον ἐξ ἀνθέων
 γλυκέων καὶ λοιπῆς χρησιμότητος ἑαυτῇ συγκροτεῖν τὸ μυρέ-
 ψημα τοῦ γλυκάσματος, ἀλλὰ πού καὶ ἐκ μὴ τοιοῦτων. καὶ
 γὰρ τοὶ καὶ ἐκ περιττωμάτων οὐκ εὐαποφόρων ἐκεῖνη τιθαι-
 βώσσει, ἐκλεγομένη τὰ συντείνοντα, καθὰ παρατηρηγότες οἱ 5
 δεξιοὶ σιμβλοποιεῖν οἶδασι· καὶ τι συναγείρει κάκειθεν, εἰς
 ὅσον τὰ κηρία στύφουσαι καὶ συνέχεσθαι. ὅποια δὲ τινα.
 μελίτταις Ἑρμοῦ ὑποκείμενα καὶ ὁ Δαυὶδ εἰχέτην καὶ ὁ Ἄν-
 δρόνικος, καὶ μάλιστα ὁ Ἄνδρόνικος, παντοδαπὸς ἐκεῖνος ἄν-
 271 θρωπος καὶ παμπούκιλος, καὶ τοῦτο οὐ χαιμαλέοντος δίκην¹⁰
 εἶτε πολυπόδος, Πρωτέως δὲ μάλλον, καὶ μάλιστα κατὰ Ἐμ-
 πουσαν, ἣ φρικτὰ ἐφάνταζεν. ὁ δ' αὐτὸς καὶ κατὰ εὐρίπους
 πολύστροφος ἦν, καὶ κατὰ τὴν ἀρχέγονον ἀνείδειον ὕλην ἡπα-
 σιν ὑποτέθειτο εἶδεσι πολυειδῶς· ὧν τὰ μὲν ἐπαινοῖτο, τὰ
 δ' οὐκ ἄν. ἔστι δ' ἐπ' αὐτοῦ προσαρμόσαι καὶ τὸ εἶναι μὲν 15
 τινα παρ' αὐτῷ οἶκτον, εἶναι δὲ καὶ θυμὸν μέγαν· ἔτι δὲ
 συμβιβῆσαι καὶ τὸ "ἦν ὁμοῦ ἐν αὐτῷ χρήματα πάντα," καὶ
 ὡς πολυμυγέων ἔνωσις ἦν τις καὶ παρ' αὐτῷ καὶ δῖχα φρο-
 νεόντων συμφρόνησις, οὐ μὴν ὄθεν συγκροτεῖται ἁρμονίας
 ἀρετῆ, ἀλλὰ κακία συγχύσεως. πολύτροπον γὰρ τι χρῆμα ὁ 20
 ἀνὴρ, καὶ πολυπόριστον τοῖς ἐφ' ἑκάτερα γράφειν δεινοῖς.
 ἐναχθεῖη δ' ἂν τις καὶ σφαιρῶ αὐτὸν παρεϊκάσαι, οὐ τῷ
 μεταλαμβανομένῳ πρὸς γένεσιν κατὰ παλαιὰν τερατείαν, ἀλλὰ

nem attinet, non debeo celare quae cum his rebus arcte coniuncta
 sunt; sicut illa, quae meras laudes habet, eloquentia, ita haec quo-
 que sapientium apium instar non solum e suavis floribus plantisque
 salubribus, sed etiam ex aliis gratam mellis dulcedinem fabricatur.
 etenim ex quiescentibus quoque nullius usus apes mel sugitant, colli-
 gendo, quae idonea sunt, sicut eas homines attenti favos fabricari
 norunt, et vero inde colligunt etiam, quo confirmantur et contineantur
 cellulae. talia igitur avibus Mercurii utilia David ille habebat
 et Andronicus maxime, homo multiplex et varius, neque id chamae-
 leonis aut polypi instar, sed ad Protei potius et vero Empusae, quae
 horribilis visu erat, similitudinem. idem fretis similis erat mobili-
 tate, atque figura carentis primae materiae instar omnes induebat
 formas, quarum aliae laudabiles essent, aliae non essent. possis etiam
 illud ad eum transferre, esse in eo, quod doleas, esse, quod mirere,
 vel illud, "erant in eo omnia," atque erat in eo rerum diversarum
 unico et discrepantium consensio, minime tamen illa, unde grata ori-
 tur harmonia, sed unde prava confusio. namque varium et mutabile istae
 homo erat, et uberrima scriptoribus sive laudis, sive vituperii mate-
 ries. ausit quis etiam globo illum comparare, non propter illam,

πρὸς ποικιλίαν ἡθῶν· εἰ δὲ καὶ ἐν αὐτῷ δύο πίθους ἐστάναι τις φαίη, τὸν μὲν ἀγαθῶν πλήρη, κακῶν δὲ τὸν ἕτερον, ὧν ἀρῶμενος καὶ καταμιγνύων ἐκείνος ἐπεμέτρει τοῖς ὑπ' αὐτόν, τὰ πλείω δὲ γε μόνου τοῦ τῶν κακῶν, αἰνίξαιτο ἂν προσφυσέτατα· ἦν γὰρ σύμμικτος καὶ πρὸς ἀκριφῆ χάριν οὐκ ἄκρατος, οὐδὲ μὴν εὐκρατος.

Ἄλλ' οὕτω μὲν ταῦτα πυρεκβεβιάσθω, καιρίως, οἶμαι, καὶ οὐδὲ πάνυ τι ἀμεθόδως· ἐγὼ δὲ βραχὺ τι ἄνεμι πρὸς τὸν ἦν μὲν ὅτε (ὁ μακρὰν) τινὸς φιλίας Δαυὶδ, νῦν δὲ μίσους παγκοσμίου ἄξιον. ταχὺ μὲν ἔστρεψας νῶτα, ᾧ γενναιότατε, φεύγειν· θῆτον δὲ ἀντιμέτωπος οὐκ εἰς ἀντιπαράταξιν ἀλλ' εἰς δούλωσιν ἔδραμες, εἰς τοσοῦτον τῇ φυγῇ προσμείνας εἰς ὅσον ἄνδρον τὴν στροφήν ἐπιδείξασθαι, ἵνα μηδὲν τι γενναιότητος ἔχνος ἐν σοὶ εὐρίσκηται, μήτ' ἐν τῇ πολιορκίᾳ, ἣν καὶ εὐχόμενός σου ἦσθα συγκεφαλαιωθῆναι τάχιον, ὡς ἐν τοῖς ἐφεξῆς ὑποκρουσόμεθα, μήτε μετὰ τὴν ἄλωσιν, ἐν ἧ ἔψεύσω καὶ τὸν ἀνδριζόμενον καὶ τὸν φεύγοντα, οἷς φεύγειν τραπεῖς ἐπιδέδωκας σεαυτὸν τοῖς μηδὲ διώκουσιν. αὐτοῖς γὰρ ἄλλα ἐν φρεσὶ μεμέλητο, τὰ πρὸ ἔργου καὶ ἀναγκαῖα σοφίσι· σοῦ δὲ οὐκ ἂν, οἶμαι, οὐδὲ μνημῆν ἔσχον, εἰ μὴ ἐνεφάνισας σεαυτὸν. οἶδασι γὰρ οἱ εὐγενῶς ἀνδρεῖοι ἔξαθερίζειν τὸν μὴ τοιοῦτον στρατηγόν, ὅποιον δὴ τινα κατέγγων καὶ σὲ οἷς τῶν τῆς σῆς ἀβελτηρίας πεπεύραντο.

quae est in vetusta fabula, originem, sed propter morum volubilitatem. aut si quis duo in eo fuisse dolia dicat, alterum bonis, alterum malis refertum, unde hauriens et commiscens porrexit hominibus sibi subiectis, plura tamen mala, quam bona, aptissime significaverit naturam eius. erat enim mixtus, et probae laudis nec nihil habebat, nec vero multum habebat.

Sed sufficiant haec, quae ita interposuimus, opportune, credo, et minime inepte. redeo aliquantisper ad illum olim amicitia quondam, sed nunc odio communi omnium dignum David. celeriter tergum vertisti, bellissime, ut fugeres; celerius adversa fronte non ad pugnam, sed ad servitium festinasti, in fuga moratus, quantum satis esset ad declarandam turpitudinem tuam, quo nullam in te cerneretur virtutis vestigium, nec in obsidione, quam quondam cito confectum iri iactaveras, quemadmodum mox ostendemus, nec post captam urbem, quum sefellisti fortes ignavosque, qui in fugam conversus tergum dares ne persequentibus quidem. etenim alia illis cordi erant, quae tempus et necessitas postulabat; tui autem ne recordati quidem fuissent, nisi in conspectum eorum venisses. norunt enim generosi viri talem contemnere ducem, qualem te esse cognoverant ex iis, quae a nequitia tua experti erant.

Ἄλλὰ τί δὴ παρενεχθεῖς ὑπὸ τοῦ πάθους, καὶ τῶν ἄρι
καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς γενόμενος, ἀποπλανῶ τὸν χρόνον ποθ' ὕστε-
ρον ἀκουσόμενον τοῦ συγγραφικῶς εἰδέναι τὰ τῶν καθ' ἡμᾶς
ἔξ ἀρχῆς ἄχρι καὶ πέρατος, ἵνα παρακολουθῶν εἰδείῃ ἐξ ὧν
τῶν πάλαι οἷα τὰ νῦν, καὶ τὰ μὲν παθαίνοντο, τὰ δὲ ἄλλως⁵
θανυμάζοι, τὰ δὲ καί, εἴπερ ἐθέλοι, μανθάνοι καθ' ἱστορίαν
ἐπιλεγομένην ὅσα τοῖς νῦν συγκυρήμασι χρήσιμα; τί δὲ μὴ
κεφαλὴν τινα ἐφιστῶ, καθὰ τινι σώματι, τῇ συγγραφῇ ταύ-
τη, δι' ἧς καταβαίνων τῷ λόγῳ προποδίσω εὐόδως, ἔνθα τὸ
ἔσχατον, ἔνθεν ἑλών;

Μέλλον εἶναι φαίνεται, καθὰ θεῶ εὐηρέστητο, πεσόντι
τῷ Κομνηνῷ βασιλεῖ Μανουῆλ συγκαταπεσεῖν καὶ εἴ τι ἐν
Ῥωμαίοις ὄρθιον, καὶ ὡς οἷα ἡλίου ἐκείνου ἐπιλιπόντος ἀμαν-
ρὰν γενέσθαι πᾶσαν τὴν καθ' ἡμᾶς. οὐκοῦν ἀπῆλθεν ἐκείνος
ἔνθα ἐχρῆν, διαδοχὴν ἀφείς γένους οὐχ οἷαν ἐχρῆν. παῖδα¹⁵
γὰρ μικρὸν τι παρηλλαχότα τὸν παναφήλικα, μὴ ὅτι γε βα-
σιλείας μεγίστης κρατεῖν οὐκ ἔχοντα δι' ἑαυτοῦ, ἀλλ' οὐδὲ
κατὰ παῖδας διατεθεῖσθαι στερεῶς, ἀμέλει καὶ ἐπέτρεψε φθά-
σας κηδεμόνι τὸν υἱὸν τῇ μητρὶ, ἐρώτων οὐση ὠραία, εἰ καὶ
κρύπτεσθαι αὐτοὺς ἐπηγγέλατο ἐκείνη, τὸν τοῦ κάλλους ἥμιον²⁰
πνευματικῶς νεφώσασα κατὰ περιβολὴν μέλαιναν. οἱ δὲ ἔρω-
τες ἐκεῖνοι πυρσεύσαντες, ὡς ἂν εἶδετεν αὐτοί, ἀνῆσαν κακὸν
κοσμικόν. καὶ ἦσαν μὲν καὶ ἄλλοι τοῦ ἐπιτροπεύειν, ἐν οἷς

Sed quid dolore abreptus et delatus ad ea, quae praesentia et in oculis sunt, prohibeo lectorem mox ordine haec cogniturum, quominus ab initio ad finem discat, quae nobis acciderunt, ut deinceps intelligat, ex quo statu rerum priori quae orta sint praesentia, ut quae alia detestetur, miretur alia, nonnulla etiam, si velit, discat ex historia nostra ad praesentem rerum perturbationem non inutilia. quin historiae huic, sicut corpori, caput aliquod praefigo, unde progrediens narrationi nostrae viam sternam, principium ex eo repetens, quod ultimum est.

Futurum esse apparet, secundum ea, quae deo placuerunt, ut cum imperatore Manuele Comneno intereat etiam si quid Romanis integrum, et obscuretur quodammodo, tanquam sole deficiente, omnis terra nostra. quippe haud decessit ille, quando debuerat, nec relicto imperii haerede, quali debuerat. filium enim vix egressum e pueris, qui non modo magno imperio praeesse ipse, sed ne adolescentes quidem regere posset strenue, tutelae etiam matris temere commiserat, mulieris Veneri maturaе, tametsi eam dissimulare affectabat, sole pulcritudinis quasi obscurato veste pulla. verum Venus illa, accensa face, ut consuevit, flammam excitavit per orbem terrarum in-

καὶ ὁ βασιλεὺς πατριαρχεῖν, ὃ καὶ τὰς ἀρετὰς καὶ τὸν λόγον περιττὸς Θεοδοσίος, ὃν ἡ τῶν Ἀντιοχείων τῆ μεγαλοπόλει ἐχορήγησεν ἀγαθὸν πολυτίμητον· ἀλλ' ἡ γυνὴ προεῖχεν οἶα καὶ γυνὴ καὶ μήτηρ, καὶ ἦν τοῦ λοιποῦ σκοπὸς αὐτῆ διὰ τὸ προφαινεσθαι, καὶ τινες ἐρωτος νόμῳ ἐτοξάζοντο κατ' αὐτῆς λυθάνοντες, εἴ πως μεσιτεύσει τὰ τῆς βολῆς, ὡς εἴκει, πρὸς βασιλείας ἐπιτυχίαν. ὑπερηκύντιζε δὲ τοὺς λοιποὺς Ἀλέξιος ὁ Κομνηνός, ἀδελφιδοῦς μὲν ὢν τῷ αὐτοκράτορι Μανουήλ, τὴν τοῦ πρωτοσεβαστοῦ δὲ ζώνην φέρων, καὶ προσείχετο τῇ

10 δεσποίνῃ τῇ τοῦ βασιλέως μητρὶ πλέον τῶν ἄλλων. ὑφέρει οὖν ζῆλος ἐντεῦθεν, καὶ ὁ φασιν ὄστρακίνδα κατὰ τοῦ ἀνδρὸς ἐποβλεψάμενος οὐκ ἀνίει ἐλίττων στροφὰς ποικίλας, εἴ πως ἐκείνῳ μεθοδεύσει μετὰστασιν. καὶ πως οὕτω δόξαν τοῖς

15 τηρικαῦτα προφέρουσι τῶν εἰ γεγονότων, συνθεσίας κατ' αὐτοῦ πέπλος ῥάπτεται, περιδύσων αὐτὸν καὶ συνέξων οὐ πρὸς ἡδονήν. ὕφαναν δὲ τοιοῦτον πέπλωμα οὐκ ὀλίγοι τε ἕτεροι καὶ οἱ δύο παῖδες Ἀνδρονίκου τοῦ ἐκ Κομνηνῶν, ὃς αὐτανέψιος μὲν ἦν τῷ βασιλεῖ Μανουήλ, καὶ ὡς ἂν ἡ πεδιναὶ λαλοῦσα εἴποι γλαῦσσα, πρῶτος ἐξ ἀδελφός, εἰς βασιλεῖον δὲ θρόνον

20 ἑαυτὸν ἐκάθισεν ὕστερον οὐ πᾶν εὐτυχῶς οὐτ' αὐτῷ οὐτε τοῖς περὶ αὐτόν. ὀνόματα δὲ τοῖν παῖδοιν ἦτην, τῷ πρώτῳ μὲν κατὰ γέννησιν Μανουήλ, Ἰωάννης δὲ τῷ μετ' αὐτόν, ὃν καὶ αὐτὸν ἐγγώρισεν ἡ βασιλεία, καθὰ καὶ τὸν πα-

gentem. fuerunt quidem etiam alii tutores, in quibus is, cui obtigerat patriarchatus, virtutibus et facundia eximius Theodosius, quod bonum pretiosum imperii capiti commodaverat ecclesia Antiochensium. sed tamen primaria illa erat, quippe et mulier et mater, eratque quasi scopus quidam propter eam dignitatem, quem nonnulli per tela amoris occulte petebant, si forte ea tela metam imperii scilicet ferirent. superavit autem eo certamine reliquos Alexius Comnenus, qui patruelis imperatoris Manuelis et protosebasti cingulo ornatus erat, atque ceteris studiosius imperatrici, imperatoris matri, operam dabat. surrepit igitur invidia et puerorum instar testis ludentium circumspiciens, haud cessat variis sinuari orbibus, si forte illum summoveat. quumque sic fere visum esset primoribus procerum, conspirationis tela texitur, qua ille involvatur et contineatur minime ad laetitiam. texuerunt autem eam telam quum alii non pauci, tum duo filii Andronici, qui e Comnenis et imperatoris Manuelis patruelis germanus, h. e. ut verbis dicam planis, fratris filius erat, ac postmodum sellam occupavit imperialem, nec sibi nec amicis salutem. nomina duobus filiis erant natu maiori Manuel, minori Ioannes, quem et

272 πέρα μετ' οὐ πολὺ. καὶ οὗτοι μὲν δύο τότε συνωμοσάσθην, ἐν δὲ τοῖς καὶ Ἀλέξιος ἦν, πρωτοστράτωρ μὲν τὴν ἀσίαν, ἀνεμιδοῦς δὲ γνήσιος καὶ ὑπερλίαν φιλητὸς τῷ βασιλεῖ Μανουήλ· πρὸς θεὸν καὶ Ἰωάννης Δούκας ὁ ἑπαρχος, ὃν καὶ ἐξ αὐτῆς θέας τεκμήρῃται ἄν τις καλλιστεύειν ἐν ἀγαθοῖς (με-5 γάλῃ δ' ἐν τούτοις μοῖρα ζήλου), καὶ οἱ Καίσαρες, ἡ πορφυρογέννητος Μαρία, ἣν ὑπὸ τῷ βασιλεῖ Μανουήλ ἡ ἐξ Ἀλαμανῶν Εἰρήνη τὸ ἅγιον ἐκείνη γέννημα ἐγένετο, καὶ ὁ συζυγῶν αὐτῇ Ἰωάννης ὁ μαρκέσιος, νεανίας μὲν τὴν ἡλικίαν, τέλειος δὲ τὴν ἀνδρίαν. ὅποια δὲ ἐν τοιοῦτοις ὡς τὰ πολλὰ 10 ξυμπίπτει, ἔνθα ὁ λόχος οὐκ ἔχει κρύπτεσθαι εἰς τέλος ἀλλ' ἐκφαίνεται, φρωῶνται πάντες οἱ τοιοῦτοι ἐνός τινος τῶν λοχιτῶν καταμηνύσαντος, καὶ συγκρότεται δίκη. καὶ προκάθεται μὲν ἡ ἐπίτροπος μήτηρ, κυρία πάντων ἤδη προβεβλημένη ψήφῳ κοινῇ, ὡς μὴ ὄφελεν, ὑποκάθεται δὲ ὁ υἱὸς καὶ βασι- 15 λεύς Ἀλέξιος. καὶ κατηγοροῦνται οἱ τὸν πρωτοσεβαστὸν οὐ φαύλως μισοῦντες, καὶ μετὰ πολλὰ τὰ διὰ μέσων κατακρίνονται, βραβεύοντος εἰς τὸ πᾶν τῇ τοιαύτῃ εἰςθυδικίᾳ τοῦ βασιλεύτου Θεοδώρου τοῦ Παντεχνου, τοῦ δικαιοδότου καὶ ἐπὶ τῶν οἰκειακῶν· καθ' οὗ θελήσας ἐνοστῆναι ὁ μέγας ἐν πατρι- 20 ἀρχαῖς ἔσχασε πᾶσαν ἐν κενοῖς μηχανήν· ἦν γὰρ ὁ Παντεχνῆς ἀληθῶς Παντεχνῆς. καθείργωνται οὖν ἐν τῷ μεγάλῳ

12. τινῶν T

ipsum mox imperium nobilitavit, sicut nobilitavit patrem. hi igitur duo iuvenes tum conspirarunt, et una cum iis Alexius, protostator dignitate, patruelis et mire carus imperatori Manueli; praeterea Ioannes Ducas eparchus, quem vel ex ipso vultu putares virtute primarium (quorum omnium magna erat ambitio); tum Caesares, Maria porphyrogenita, quam imperatori Manueli Irene Alemana partu peperit sacrosancto, et coniux eius Ioannes marchio, aetate adulescens, virtute adultus. verum ut fere evenit in tali re, quandoquidem conspiratio usque ad finem celari nequit, sed in lucem profertur, deprehenduntur omnes, ab uno aliquo e coniuratis re indicata, ac quaestio instituitur. ac praesidet iudicio mater imperatoris, ferum iam domina declarata suffragio communi omnium, id quod minime decebat, assidebat autem filius eius imperator Alexius. itaque accusantur, qui haud temere oderunt protosebastum, atque multis transactis quaestionibus condemnantur, adiuvante studiosissimis eam sententiam callidissimo viro Theodoro Pantechne, qui iudex et praefectus aerarii erat, cui obnixus patriarcha: unum princeps, omnes incassum machinas adbibebat. erat enim Pantechnes ille re vera παντεχνῆς i. e. homo versutissimus. dantur igitur custodiae in

παλατίῳ καὶ οἱ ἀδελφοί, ὁ Μανουήλ καὶ ὁ Ἰωάννης, πρὸς δὲ καὶ ὁ πρωτοστράτωρ Ἀλέξιος, ἔτι δὲ καὶ ὁ ἑπαρχος· τῶν δὲ λοιπῶν οἱ μὲν ἀφείθησαν, ἀληθῶς μὲν εἰς ἔωλον δεῖπνον τοῖς βουλομένοις αὐτῶν θοιγήσασθαι, φαινόμενως δὲ κατὰ 5 φιλίαν καὶ τὸ εἶναι ἀνύποπτοι, οἱ δὲ τινες ἀπώλοντο ποικίλως καὶ ὡς οὐκ ἂν τις ἴδοιτο. πολλοὶ δὲ καὶ ὑπερορίᾳ ἐκόντες ἐδικαίωσαν ἑαυτούς· ὧν ἦν καὶ ὁ καλὸς Λαπαρδάς, ὁ πάνσοφος τὰ στρατηγικά, ὃν ἰέρακα διὰ τὸ τῆς φρονήσεως καὶ τὸ κατὰ πρᾶξιν ὄξυπετὲς ὁ τῶν Τούρκων σουλτάν ὀνο- 10 μάζειν ἐθέκρινεν, ὁ τότε μὲν εὐτυχῶς περισσωθεὶς, μετὰ δὲ γὰρ ἀθλίως ταῖς τοῦ βασιλέως Ἀνδρονίκου καὶ αὐτὸς πάγαις περιετυχηκῶς καὶ ἐξολωλῶς.

Ἦν δὲ ταῦτα τότε. καὶ τέως μὲν περὶ μίαν ἡμέραν οἱ τέσσαρες ἠτιμωμένοι ἐάλωσαν δῆθεν ξυνομοσίας, ὁ Μανουήλ 15 καὶ Ἰωάννης οἱ ἀδελφοί, ὁ πρωτοστράτωρ Ἀλέξιος καὶ Ἰωάννης ὁ ἑπαρχος· καὶ εἶχεν αὐτούς ἡ κἀμειρξίς, καὶ πρὸ αὐτῆς τὰ λίαν ἄτιμα. τὸ δὲ ζέον τοῦ θυμοῦ τοῖς κρίνασιν ἐβράττοτο καὶ κατὰ τῆς πορφυρογεννήτου καὶ τοῦ συμβιοῦντος Καίσαρος. οὐκ εἶχε δὲ καὶ ἐκζέσαι αὐτίκα, ὡς καὶ γενέσθαι 20 πρόοπτον τὸ κακόν, ἀλλ' ἐνδομυχοῦν καὶ ὑποτυφόμενον ἐπέσχεν εἰς τοσοῦτον ὡς καὶ τὸν πατριάρχην δοκῆσαι πρὸς αὐτῶν εἶναι τοὺς κρίνοντας. διὸ καὶ αὐτὸς μὲν ἀπλοῖκῶς ἐμηνύσατο πρὸς ἑσπέραν τὰ λήγονα. οἱ δὲ οὐχ ἀπλοῖ ἐμελέτων

1. τῆς?

magno palatio fratres Comneni, Manuel et Ioannes, Alexius protostrator, et eparchus. e reliquis alii dimissi sunt, revera ad epulas, ut aiunt, hesternas, si qui epulari vellent, sed specie amicitiae et confidentiae, alii perierunt fati variis et quae nemo facile viderit. multi eiam ultro se exilio multarunt; e quibus eximius ille fuit Lapardas, vir rei militaris peritissimus, quem propter ingenii acumen et celeritatem agendi eximiam sultan Turcarum nomine vulturis dignum iudicabat; qui tum quidem feliciter conservatus, sed postea imperatoris Andronici laqueis irretitus, miserabiliter et ipse periit.

Haec igitur ita tum erant. uno die quattuor illi viri contumelias affecti coniurationis scilicet damnati sunt, Manuel et Ioannes fratres, Alexius protostrator et Ioannes eparchus; continebatque eos custodia, afflictos prius summa ignominia. verum fervor iracundiae aestuabat in animis iudicum etiam adversus porphyrogenitam et vitae sociam Caesarem. non poterat tamen effervesce illico, ut despumaretur et manifesta fieret pernicies, sed intus aestuabat gliscebatque, ut etiam patriarcha iudices illis favere putaret. itaque ipse quidem simpliciter sub vesperam suadebat meliora; sed illi iam

ἀνυποστόλως διακαιμένων αἰφνης τὸ κακὸν καταράξαι, καὶ συλλαβέσθαι καὶ αὐτούς, ὡς ἂν οὕτω τὸ ἐσπέρας ἀνλιοθήσεται ἀγαλλίασις παρ' αὐτοῖς καὶ τὸ προῶ κλαυθμὸς ἀπ' ἐναντίας τῆ ψάλλουσι. καὶ οὕτω μὲν ἡ κακία ἐπικρύπτειν ἤθελεν ἑαυτήν· ὡς δὲ ἡ σποδιά ὡς θείου καὶ ἡ ὀδμὴ κατεμήνησε πῦρ κρύπτειν σκηπτὸ ὄλεθρίου καὶ οὐκ ἦν λαθεῖν, μαιθύνουσι τὴν ἐπιβουλήν οἱ Καίσαρες, καὶ ἀπέριττοι, ὡς εἶχον, φεύγουσιν εἰς τὸ τῆς μεγίστης τοῦ Θεοῦ Σοφίας εὐαγέστατον τέμενος, ἄσυλον αὐτὸ εἰδότες καὶ πᾶσι προσώποις ἀβέβηλον. διαπετιάννυσι τὰς ἀγκάλας αὐτοῖς ὁ ἐν ἀρχιερεῦσι πρωτεύων¹⁾ περιποιεῖται ὡς ἐξῆν· δίδωσιν ἀνάπαισιν· λεαίνει λόγοις τε τοῖς πρὸς παρμυθίαν καὶ ἔργοις, ὡς εἶχεν ἰσχύος. εἶχε δέ, ὅσα καὶ πατὴρ ἅγιος. ὑπὲρ ἀληθείας φιλαθλος. οὐ διήλθε τῆς ἡμέρας πολὺ, καὶ οἱ τῆς δεσποίνης ἔτρεχον εἰς τὴν ἁγιωτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν ὡσεὶ καὶ κνηγγέται κατὰ τινοσ¹⁵⁾ ἀξιολόγου ὄγκρας, εἰπεῖν μετριώτερον. καὶ εὐρηκότες τὰ μὲν ἠτιῶντο, εἰ κατὰ μηδὲν αἴτιον φόβου ἔφουκον, τὰ δὲ παρεκάλουν τοῦ σφετέρου πάλιν ἀδεῶς οἴκου γεέσθαι, παραπλέκοντες τοῖς λόγοις καὶ ὡς δύσνον ὑπόνοιαν ἀποπέμπουσιν οἷς οὕτω δραπετεύουσι, ταῖς δὲ τοιαύταις ἐννοίαις καὶ ἐμφύσεις²⁰⁾ ὑποσκιάζοντες βουλῆς οὐκ ἀγαθῆς ἐπ' αὐτοῖς· οὐκ ἔχει γὰρ τὸ πᾶν θυμούμενον σταθερῶς ἐπικρύπτειν ἑαυτὸ, ἀλλὰ που

haud simplices aperte moliebantur, quod decreverant, subito facinus patrare et illos quoque comprehendere, ut vespere habitaret apud eos laetitia, mane lamentatio, contra quae psalmista canit. atque ita quidem pravitas celare se posse sperabat; sed quum suboleret cinis sulfuris, et odore isto qui occultaretur praecipitis perniciiei ignis indicaretur, nec posset latere, comperiunt insidias Caesares, ac nullis rebus instructi, fugiunt, ut erant, ad templum potentissimae apud deum Sophiae sacrosanctum, quod asylum et cunctis inviolabile esse scirent. obtendit illis brachia sacerdotum princeps; officia praestat pro viribus; requiem parat; delenit tum verbis ad consolandum factis, tum beneficiis dolorem, uti potest. erat idem, velut pater sanctus, pro vero ad certandum paratus. haud multum diei effluxerat, quum imperatricis ministri in sanctissimam magnam ecclesiam advolarunt, venatorum instar eximiam insequentium bestiam, ut modeste dicam; repertosque partim accusabant, quod, quum non esset, cur timerent sibi, fugissent, partim exhortabantur, ut securi domum redirent, verbis illos irretientes, quo malam suspicionem fugitivis eximerent, sed tali ratione etiam adumbrantes quasi haud boni consilii indicia. nimirum animus ira fervens occultare se constanter nequât, sed erumpit, quod intus aestuat, velut typhon subterraneus vehemens.

καὶ ἐκρήγνυσι τὸ ἐνδύμυχον ὅποιά τις τυφῶς τερτάριος βί-
 αιος. οἱ τοίνυν Καίσαρες βεβαιώσαντες τὸ δέος ἐν ἑαυτοῖς
 οὐκ εἶχον τὸν νοῦν πρὸς τοὺς λαλοῦσιν ὡς εἰς ἀγαθόν, ἀλλὰ
 τῷ παραμειμιγμένῳ πικρᾶζοντι καὶ τὸ γλυκάζειν δοκοῦν ὑπε-
 5 βλέποντο, ἐπιτυγχάνοντες αὐτοὶ τοῦτο γε. ὡς οὖν ἀπέγνωστο
 ἢ τῶν Καρσάρων πειθῶ, καὶ ὡς οὐκ ἔσται αὐτῶν ἄγραν θέ-
 σθαι διὰ δόλου διέγνωστο, κατανοεῖται βία, καὶ τὸ τοῦ στό-
 ματος ἀπαλὸν σκληρὰ χεῖρ διαδέχεται, καὶ τὰς βολίδας γλώσ-
 σας συστειλάντες οἱ δεσποινικοὶ τὰς ἐκ σιδήρου μελετῶσι χει-
 10 ριάσθαι. καὶ πρῶτα κατὰ τοῦ ἱεράρχου τραχύνονται, ὅτι
 μὴ τῆς ἐκκλησιαστικῆς προϊστάμενος ὡς εἶπεν ἀκροπόλεως
 καταπρῆται τοὺς πεπιστευμένους αὐτῇ, συνειλεγμένους εἰς
 πᾶν πικρὸν στίφος καὶ οὐδὲ ἀγεννές. καὶ γίνεται τις ἐν-
 ταῦθα συγγραφή, ὅποιαν δαίμων ἂν τεχνάσαστο.

15 Ἦν ἐορτὴ μεγάλη τοῦ σωτηρίου πάσχα, καὶ ὄφειλον τῷ
 βασιλεὶ ἀσπασμὸν ἢ ἐκκλησιαστικὴ λογία, ὅσοις τὸ τοιοῦτον²⁷³
 ἀνέκαθεν ἐψήφισται φιλῆμα. ὡς δὲ καὶ τὸν ἀρχιερέα ἔδει
 κορυφαῖον παρεῖναι καὶ κατάρξαι τῆς ὀφειλῆς (τῷ δὲ ἦν δῆ-
 λον ὡς τὸ τοιοῦτον φιλῆμα παραδώσει αὐτόν, κατὰ τι ὁμοίω-
 20 μα τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, τοῦ Χριστοῦ), καὶ
 ἐδέδεικε ἀνθρωπίνως ἐκείνος, εὐλαβούμενος ἀποβῆναι κατὰσχε-
 τος, καὶ ὤκησε τὴν εἰς τὰ βασίλεια ὁδόν, γίνεται ἀναβολὴ

1. ἦν] ὡ T

itaque Caesares, confirmata sibi formidine, ad securitatem hortantibus aures haud faciles prae buerunt, sed propter ea, quae admixta essent acerba, etiam quae dulcia viderentur, suspecta habebant, et recte id quidem. quare quum desperarent asseclae imperatricis, fore ut persuaderetur Caesaribus, atque intelligerent, dolo se iis potiri non posse, vim adhibendam esse decernitur, orisque blanditias aspera excipit manus, atque cohibita lingua suaviori ferream parere constituunt. ac primum in archipresbyterum asperantur, quod sacrae, ut ita dicam, arci praefectus prodere nolebat, qui in eam confugerant, coactos in globum densissimum et haud ingenerosum. hinc iam narratio sequitur, qualis daemone alicui pertexenda videatur.

Erat dies in primis festus, pascha salvatoris, debebatque imperatorem adorare collegium sacerdotum, quibus quidem ea osculatio inde a prisco tempore mandata erat. quum autem etiam archipresbyterum ducem agminis oporteret adesse et debitam praeire adorationem (qua osculatione manifestum erat, fore ut proderetur, exemplo magni dei et salvatoris nostri Iesu Christi), veritusque ille, quae est natura humana, ne captivus fieret, ad palatium ire cunctaretur, moram patitur solita osculatione differturque in tempus aliud, imperatori si-

τοῦ καθήκοτος ἀσπασμοῦ, καὶ ὑπερτίθεται εἰς ἑτέραν ὥραν, μαθητευθεῖσαν τῷ βασιλεῖ. καὶ ἦν ἐκείνη παρασκευή, καὶ ἀλλοία μὲν τις φαύλη, καὶ ἑβδομάδος δὲ τῆς μετὰ τὴν πασχάλιον κυριακῆν· καθ' ἣν συλλεγέντος τοῦ πλήθους, ὅσον εἴωθεν ἐν τοῖς τοιοῦτοις πληροῦν τὰ βασίλεια, τελεῖται μὲν καὶ τὸ ἀσπιάσασθαι, τὸ ἐπιπολάζον τῆς μηχαῆς, συντελεῖται δὲ καὶ τὸ κρύφιον, ἧ ἕξ ἐρήμης τοῦ πατριάρχου καθαιρέσει, ὡς οὐκ ἂν εὐφρόμως εἰπεῖν ἔχοι τις. τῶν μὲν γὰρ ἀρχιερέων, εἰ χρὴ φάναι, κερδαλεότης, τῶν δὲ εὐλάβεια κατὰ πολὺν φόβον, τῶν δὲ καὶ μῖσος οὐκ εὐλόγιστον κατὰ τοῦ ἀρχιερατεύ-¹⁰οντος οὕτω ῥαδίως ἤνυσαν τὴν ἐκείνου καταβολήν, ἐπιτιθεμένων καὶ τῶν τιμῶν τῆς συγκλήτου βουλῆς, κατακυπνύοντων, ὡς οὐκ ἂν οὐδὲ Ἱεριχοῦντία τείχη κατηχούμενα σάλπιγγιν ἐκείναις ἐπιπτοχ.

Καὶ τὸ ἐκείθεν, βραχυλογικῶς καὶ ἀπὸ ἱστορησῆαι (τί¹⁵ γὰρ ἀναμετροητέον τὰ πέρα μέτρον;), τύραχος μέγας τῶν τοῦ παλαίου, ὅσον ἦν πρὸς τοῦ θεοῦ καὶ τῆς κατ' αὐτὸν ἀληθείας, τῶν τοῦ λαοῦ τῆς πόλεως, τῶν αὐτῆς δὴ τῆς ἐκκλησίας. καὶ ἐκείνης γὰρ ὀλίγοι κατεσκήρτησαν ἐπὲ τοῖς πραχθεῖσιν· οἱ δὲ γε πλείους προωρῶντο τὸν κύριον ἐνώπιον²⁰ αὐτῶν διὰ παντός, καὶ κατὰ τῶν πεπραγμένων ἐγίνοντο. οὐκ οὖν καὶ μερίζονται. καὶ οἱ μὲν τῷ μικρῷ βασιλεῖ ἐκομίζοντο, καὶ καθάπαξ ὑπαγορεύσαντες ἐκείνῳ, καὶ ὡς οὐκ ὄφελον,

gnificatum. ac fuit solemnitas illa tum reliqua parum laeta, tum hebdomade ea, quae dominicam paschalem sequitur: qua hebdomade, congregata multitudine, quae in eiusmodi rebus palatia implere solet, tum osculatio fit, id quod quasi supernatabat consilio, tum consummatur, id quod celabatur, indicta causa patriarchae defectione, quam nemo faustis possit verbis commemorare. sacerdotum enim, siquidem dici oportet, quod verum est, partim astutia, partim ex nimio metu prudentia, partim etiam invidia haud honesta, faciebat, ut facile illius defectionem perficerent, suffragantibus etiam quibusdam senatorum, ac tumultuantibus vehementius, quam quo tubarum sonitu percussa Ierichus moenia conciderunt.

Secuta est, ut paucis hoc quoque verbis dicam, (quid enim remetiatur, quae omnem excedunt modum?) magna seditio palatinorum, qui quidem deo adhaerebant et veritati eius, civium, ipsorumque adeo clericorum; namque ex his quoque pauci exsultabant propter ea, quae acciderant, plerique suspiciebant dominum perpetuo sibi obversantem, damnabantque quae facta erant: unde orta utique inter eos discordia est. ac nonnulli quidem parvum imperatorem adeunt, et recta via²⁰ omnia e facti docuerunt, ut minime debebant, archipresbyteri imminutionem,

διδάξαντες τὴν τοῦ ἀρχιερέως ἀτιμίαν, ἐπέμενον ὡς ἐκακοῦρ-
 γησαν, καὶ τὴν διδασκαλίαν ἠσφαλιζόντο, καὶ τὸν παῖδα τῷ
 μαθηματι ἀνερείδοντες τηρεῖν αὐτὸ εἰθίζον, καὶ μάλιστα ἡ τὸ
 πᾶν δυναμένη μήτηρ καὶ ὁ μετ' αὐτὴν πρωτοσεβαστός, ὁ κατὰ
 5 τῆς ἐκκλησίας τότε μελετήσας δυνατὸς γενέσθαι καὶ σὺνγωναιεῖ
 συστήσας κατὰ τὴν παροιμίαν μάχην. καὶ οὕτω μὲν τινές οἱ
 τοῦ μὴ καλοῦ· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπὶ τῷ πατριάρχικῳ καταστου-
 γνάζοντες δυσπρόγηματι ἐπὶ τῇ τῶν Καισαρῶν δυστυχίᾳ,
 καταλήγουσιν εἰς κακὸν μέγα καὶ οἰκτιστόν. εἰπεὶν γὰρ ἐν
 10 βραχυτάτῳ, πόλεμος κροτεῖται ἱερός, ὡς ἂν καιρίως φαίη τις·
 καὶ στεγανούται μὲν οἱ τῆς ἐκκλησίας ἑνὸς ὡς ἐπὶ πολιτορ-
 κία μεθ' ὀλλῶν, οἱ δὲ βασιλικὴ ἔξωθεν ἐπιπέπτονται καὶ πολ-
 λοι καὶ γενναῖοι. καὶ πίπτονσι μὲν οὐκ ὀλλῶσι τῶν ἐν τῇ ἐκ-
 κλησίᾳ, τῶν δὲ βασιλικῶν ἀμύθητοι. διέβη δὲ τὸ τοῦ τοιοῦ-
 15 του κακοῦ καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν· τὸ γὰρ βασιλικὸν συμμαχι-
 κὸν πολλοῖς ἐνεπήδησε, καὶ τοὺς μὲν ἄλλῳ ἐβλάψε, τινὰς δὲ
 καὶ τοῦ ζῆν ἀπήγαγεν. ὅθεν καὶ πλατυνθέν τὸ κακὸν ἐπλή-
 θυνε τὸ κατὰ τῆς βασιλείδος μέγας καὶ ἠπλώσε μικροῦ· ὅθεν
 εἰς ἀπαντας· καὶ ἔγεμον αὐτῆς τὰ πάντων στόματα οὐκ εἰς
 20 ἀγαθόν, καὶ ἐβούλευοντο τὰ εἰς κάκωσιν αὐτῆς καὶ ἀπόστα-
 σιν. ὁποῖα δὲ ἐν τοῖς τοιοῦτοις φιλεῖ γινέσθαι, ὁ μόνον ἐκ
 τῶν παρὰ πόδας ἐπορεύοντο τὰ εἰς ἄμνηναν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ
 πόρρωθεν ἀνεβίβαζον τοὺς λογισμούς, καὶ ἀνέβη αὐτοῖς ἐπὶ

perseverabantque id iis, quae commiserant, sententiamque suam stabilie-
 bant, et puerum confirmantes in praeceptis suis, ut observaret ea adsue-
 sciebant, in primis, quae plurimum pollebat, mater eius et secundus
 post eam protosebastes, qui ecclesiam tum dominari cupiebat et cum
 mulieribus secundum proverbium excitaverat pugnam: atque ita quidem
 nonnulli virtutis parum amantes; reliqui autem animis afflicti pro-
 pter patriarchae et Caesarum iniuriam ad malum ingens et miserabile
 deveniunt. ut enim brevi dicam, bellum oritur sacrum, ut fere quis
 dicat. armis teguntur intus ministri ecclesiae ad defendendam obsi-
 dionem, adoriuntur eos extra imperatorii multi et generosi: cadunt
 haud pauci eorum, qui in ecclesia erant, ex imperatoris adtem in-
 numerabiles: transfuit autem aliquid eiusdem mali etiam in forum.
 partis imperatoriae asseclae enim adorti sunt plurimos, atque alios
 laeserunt, alios etiam vita privarunt. unde latius grassata perniciosis
 auxit odium imperatricis et ad omnes prope pertinuit. fremebant ad-
 versus eam ora omnium et moliri coeperant inimicitias et defectio-
 nem. itaque, ut fere fit in rebus eiusmodi, non solum, quae prae-
 sentia erant, ad defensionem pararunt, sed etiam ad longinqua verto-
 runt animos, et venit in mentem, culus supra mentionem iniecitimus.

νοῦν ὁ Κομνηνὸς Ἀνδρόνικος, ὃν ἄνω τοῦ λόγου παρερρίψα-
 μεν. ἐδόκει γὰρ ἀξιόμαχος ἐπίκουρος ἀναφανήσεσθαι ἄν
 πρὸς τὰ ξυμπεισόντα καὶ ἀλεξίκακος, οὐχ ὥσπερ μὴν ἐκείνον
 δραξασθαι καὶ πρὸς ἑαυτοῦ θέσθαι τὰ ζυγὰ τῆς βασιλείας,
 ἀλλ' ὡς τῆς μητρὸς, ἣ φανύλως ἐπιτροπεύειν ἐδόκει, ἐπὶ δὲ 5
 καὶ τῆς τοῦ πρωτοσεβαστοῦ οἰκσεως ἔξελέσθαι τὸν καταπρα-
 γματευόμενον. καὶ ἦν τοῖς πολλοῖς — ὀκνῶ μὲν εἰπεῖν ὡς
 πρὸ καὶ αὐτοῦ θεοῦ, θαρρῶ δὲ ἀσφαλέστερον φράσαι ὡς
 ἀφ' αὐτοῦ μετὰ θεοῦ τὰ τῆς καρδαχίας εἰς τὸν Ἀνδρόνικον.
 ὅθεν καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πολέμου ἀκμὴν ἔχοντος περὶ πον¹⁰
 μισημβριάζουσαν ὄραν, καὶ διαβλεπομένου ὡς ἑτερορρηγῆς
 ὑπὲρ τῶν βασιλικῶν ἔσται, πλάσμα ἦν λόγων τοῖς πολλοῖς,
 ἤδη δὲ καὶ διαφωῶν ἀνάπλασμα ὑπόκεινον, ὡς ἰδοὺ ὁ Κο-
 μνηνὸς ἦκει καὶ ἄγγύς πον τῆς ἀντιπόρθμου τῷ Βυζαντίῳ
 αὐλίζετο δαμάλεως. καὶ τὸ βουλόμενον ἐκάστου τῶν πολι-¹⁵
 τῶν εἶχεν ἐκείνον παρόντα τῇ μάχῃ, ὡς εἶπερ ἐκ τῆς Σινο-
 πικῆς χειρονήσου, ἣν τότε κατεῖχεν, εἰς τὴν μεγαλόπολιν
 ἐπερῶζατο. καὶ ἐδόξαζον ἐκείνον σωτήρα σφῶν ἐκάστου ἔσε-
 σθαι καὶ ἔγμα τῆς βασιλείας, κούφως ἐνταῦθα κάκει παρα-
 γαμένης πρὸς τοῦ θέλοντος, εἶπερ μόνον τῷ πρωτοσεβαστῷ²⁰
 καὶ τῇ ξυνασπιζούσῃ βασιλίδι χαρίζοιτο. ἔπεμπε γὰρ ὁ Ἀν-
 δρόνικος φαντασίαν τοῖς πλείοσιν ἄνθρωπος εἶναι οἷος διέπειν
 κόσμον καλῶς, καὶ οἷς δὲ ἔπαθε, μαθεῖν ἀγαθὸς εἶναι, πάν-

videbatur enim socius esse, Andronici Comneni idoneus ad comprimenda
 et accenda, quae futura essent, neque tamen ita, ut caperet ipse et
 sibimet vindicaret habenas imperii, sed ut matri, quae male exercere
 tutelam videretur, ac protosebasti arbitrio, eadem eriperet prudentia
 sua. atque erat ille — vereor dicere — plerisque deo ipso ca-
 rior, sed affirmare audeo, proximum post deum locum in animis An-
 dronicum habuisse. quare quum pugna ecclesiastica circa horam me-
 ridianam vehementissime exarsisset, videreturque in eo esse, ut se-
 cundum partes imperatorias verteret, sermonibus ficta et consiliis
 mox reflecta plerorumque subibat animos opinio inanis, adventare Co-
 mnenum et constitisse ad iuvenecam, quae Cpoli opposita est in freti
 ripa altera. itaque vota cuiusvis civis illum in pugna praesentem
 habebant, tanquam e Sinopensi chersoneso, quam tum tenebat, in
 urbem advolasset. fore eum sibi quisque servatorem sperabant et
 propugnaculum imperii, quod facile huc illuc ab unoquoque trahere-
 tur, qui protesebaste et sociae eius, imperatrici, gratificaretur. et
 enim in animum induxerant hanc opinionem plerique, esse Androni-
 cum hominem ad imperium bene administrandum idoneum, ac didi-
 cisse per ea, quae passus esset, bonae frugis esse, et inprimis cultu-

τως δ' ἂν καὶ τὸν τοῦ Μανουὴλ παῖδα αἰδέσσεσθαι κατὰ τοὺς
 συγχονοὺς ὄρκους, καὶ μάλιστα τοὺς ὕστερον, οὓς μετὰ πάθας
 πολλὰς ἐπέκρινε δοῦναι, καὶ δεδωκὼς τὴν τῶν Παφλαγόνων
 ἀπεκληρώσατο γῆν, ὡς καὶ στρατοπεδαρχεῖν ἐκεῖσε καὶ τὰ
 5 ἐκεῖθεν εἰς κέρδος ἀπονοσφιζέσθαι. καὶ εἶχον μὲν οὕτως ἐλ-
 πίδων οἱ τῆς μεγαλοπόλεως· αἱ δὲ ἦσαν ἐλπίδες ἄλλως καὶ
 ὀνείρων κατὰ τὸν εἰπόντα σκιαί, ὡς ὁ ἐπιὼν χρόνος ἀνέδειξε,
 ψεύσας τὴν καλὴν ζωγραφίαν ἣν ὁ καδ' ἕνα ἐπὶ τῷ Ἄνδρο- 274
 νίκῳ ἐνετυπώσατο εἰς ἑαυτόν, καὶ ἀπαλείψας μὲν αὐτὴν,
 10 ἐκφήνας δὲ τὸν ἄνδρα καινότερον, εἶπεῖν εὐφημότερον.

Ἄλλὰ τοῦτο μὲν μικρόν τι ὕστερον· τότε δὲ ἀνεκαλεῖτο
 ἕκαστος τὸν Ἄνδρόνικον ὡς ἤδη καὶ παρόντα ἢ γοῦν ἀλλὰ
 παρεσόμενον. ὡς δὲ τὸ φάντασμα ἐψεύσατο, καὶ ὁ πόλεμος
 περὶ δεῖλην ὄψιαν κατειργάσθη, θίψας πολλοὺς καὶ τὸ νότιον
 15 πολυάνδριον τὸ πρὸς τῇ Θαλάσσει πλήσας νεκρῶν βασιλικῶν,
 ὃ δὴ σαπρία τεθέληται λέγεσθαι, καὶ ἐχρῆν κατὰ τινα ξύμ-
 βασιν τὴν τότε δόξασαν ἡρέμα καταστῆναι τοὺς τε βασιλι-
 κοὺς τοὺς τε ἐκκλησιαστικοὺς, ὅποι μὲν ἤλθον μεθόδων οἱ
 τότε, πάρεργον οἴμαι ξυγγράφειν, ὃ δὲ ἡμῖν ὁδοποιεῖ τὰ ἐφε-
 20 ξῆς, εἰρήσεται.

Ἀποκαθίσταται μὲν μετὰ τινα διαστήματα ἔμμηνα πα-
 τριαρχεῖν αὐτῆς ἀναγκαίως ὁ ἱερώτατος Θεοδοσίος, συγκαθί-

rum Manuелиs puerum propter iuramentā, quae fecerat, plurima, po-
 steriora praesertim, quae post magnas miserias dare decreverat, et
 quum dedisset, Paphlagoniam in vicem accepit, ut et imperium eius
 provinciae exerceret et sibi inde lucrum faceret. talem igitur spem
 omnis civitas alebat. sed erat ea spes inanis et somnii, quod aiunt,
 vana species, quemadmodum tempus deinde secutum declaravit, quod
 pulcrā illam imaginem, quam de Andronico sibi quisque confinxerant,
 delevit et abstersit, ostenditque hominem, ut benignius dicam, no-
 vum et insolitum.

Sed illud quidem paulo post factum est. tum autem vocabat
 unusquisque Andronicum, tanquam iam praesentem, aut certe quidem
 mox affuturum. quae spes quum fefellisset cives, et bellum multa ve-
 spera cessasset, fractisque multis et coemeterio australi, quod ad mare
 pertinet et putredinis nomen meruit, cadaveribus impleto imperato-
 riis, secundum pactionem tum initam quiescere oporteret et impera-
 torios et ecclesiasticos, supervacaneum puto narrare, quas illi tum
 conditiones constituerint, ac dicturus sum, quod viam nobis munit
 ad res deinde secutas.

Restituitur post unius fere mensis dissidia in patriarchatum ne-
 cessitate cogente sanctissimus Theodosius, sociaturque cum eo com-

σταται δὲ καὶ τὸ ἀρχιερατικὸν ζύμπαν εἰς μίαν ἑνωσιν, καὶ δοκεῖ τὰ τῆς πόλεως οὕτω κύματα γαλήνην εὐρεῖν. ὥς δὲ ἐχρῆν ἕκαστον μέγα πρόσωπον τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐμφαίνεσθαι κατὰ εἰρήνης δῆθεν λόγον (ἔγμε γὰρ αὐτῶν εἰσέτι τὸ θεῖον ἔμμενος, παραμενόντων ἕξ οὔτου προσηφεύγασιν), οἷς μὲν οὐκ ἦν ὑποπτον τὸ βιῶν, καὶ οἷς δὲ ἀπαλῶς εἶχεν ἡ ψυχὴ, προυφαίνοντο, καὶ ἐλώλου καὶ ἐποίουν ὅσα ὑπέβαλλεν ὁ καιρός. ἡ δὲ τοῦ Ἀνδρονικοῦ θυγάτηρ, ἡ τὸν Συναδηνὸν Θεόδωρον ὑστερον εἰς ἄνδρα λαβοῦσα καὶ ταχὺ ἀποβαλοῦσα, οὐ καθ' εἰρμόν, ὥς λέγεται, φήσεως, ἐφαίμετο οὐδ' αὖτις καὶ μὴν ἀνεψηλαφᾶτο κατ' ἐπιμέλειαν. ἦν δὲ ἡ αὐτῆς ἐκκλησιασθῆναι ἀποκρυβῆ φρυγὴ πρὸς τὸν πατέρα ἕως καὶ εἰς Ἄνωπην, ἔνθα ἐκείνον ἔγνω εἶναι. καὶ ἔσχεν εὐδός, ὥς οὐκ ἂν τις οὐδὲ ἀνὴρ δεξιώτατος· εἶπε γὰρ ἡ φῆσις φιλατιμῆσασθαι καὶ αὐτῇ τέχνην τοῦ φεύγειν, καθάπερ καὶ τῷ πατρὶ, ὃν μικροῦ ἂν δεῖσῃ τις εἰπεῖν ὥς διὰ βίου κατώρθου τὸ καὶ φυγᾶς εἶναι καὶ διαδιδράσκειν τὸν ἐπιτρέχειν ἐθέλοντας. ἡ τοίνυν θυγάτηρ ἐκείνη οὕτως ἀνδρισσαμένη τὴν εἰς δρασμὸν, καὶ εἰς ἑν γενομένη τῷ πατρὶ καὶ τὰ τῆς πόλεως περιηγησαμένη, τὰ τε ἄλλα ἐνέγραψεν εἰς ἀναπάλειπτον ἑκαίκου ψυχῆ, καὶ ἦτι δὲ θεὸς τοῖς Κωνσταντινουπολίταις αὐτὸς περὶ γῆν μετὰ τὸν οὐράσιον, καὶ τὴν καρδια-

7. προῦφαίνετο T

muni foedere collegium archipresbyterorum universum, ac videntur ita tandem sedati esse fluctus urbani. quum autem eorum, qui in ecclesia erant, illustrior quisque prodire deberet secundum conditionem pacis (refertur enim etiam tum erat sacrum delubrum, remanentibus, ex quo eo fugerant, plerisque), qui vitae non timebant et animo erant placidi, prodibant et loquebantur faciebantque, quae tempus suaderet. sed Andronici filia, quae Theodorum Synadenum postea maritum habuit et mox amisit, non secundum legem, ut aiunt, naturae, nusquam comparebat quamvis studiose quaesita. erat autem ex ecclesia fugientis latibulum iter Sinopen ad patrem susceptum, in qua illum urbe commorari sciebat; fecitque id iter ita strenue, ut ne vir quidem expeditissimus. videbatur enim natura quasi ambitiose illi quoque fugiendi dedisse artem, quam patri dederat, quem quis paene dixerit vita comprobasse illud "fugitivam esse et effugere insectari conantes." filia igitur eius, postquam fuga laudem virtutis meruit et cum patre coniuncta est, res in urbe gestas enarravit, inscripsitque animo eius acutissimo stilo cum reliqua, tum quod post deum coelestem ipse a Cpolitianis alter in terris deus haberetur. quae quidem verba multum secum versans, et varia volvens in animo con-

κὴν γραφὴν ταύτην ἀνελάττων συχνὰ δ' Ἀνδρόνικος, καὶ δια-
 λογισμοὺς ἀναβιβάζων αἰεὶ ἐν καρδίᾳ ποικίλους, ἐκνικᾶται
 λογισμῶ ἐνί, ὃς τὸ σύμπαν εἰς φθορὰν ἐπέκθησεν. ἀρξά-
 μενος γὰρ ἐκεῖθεν ἀκροβολίζεσθαι κατὰ τῆς βασιλείδος καὶ
 5 τοῦ πρωτοσεβαστεῦ καὶ μέμψεις ἐπιπέμπειν διὰ τῆς γραμ-
 μάτων καὶ στομάτων, ὡς ἄρα τὸ τῆς βασιλείας καθάρειον
 καπηλεύοντες παροινουσι κατὰ τοῦ βασιλέως παιδός, καὶ σκώ-
 πτων καὶ ἀπειλούμενος, καὶ τῶν ὁμοίων αὐθις ἀντιπειρώμε-
 νος καὶ οἷα ἔλεγεν ἐπακούων, ὡς τοῖς ὑβριζομένοις ἤρεσκεν,
 10 εἶτα καὶ παραινῶν δῆθεν καὶ μὴ εἰσακούόμενος, ὅτι μηδὲ ἦν
 ἐπιτάσσειν φορητὰ, ἐκμαίνεται εἰς ὁδὸν ὡς ἐπὶ ἀμύνην τῇ
 ὑπὲρ τοῦ βασιλέως, οἷα καὶ φημιζόμενος ἐπιτετάχθαι πρὸς
 τοῦ μακαριῶν Μανουὴλ συνδιαφέρειν καὶ αὐτὸς τὸ βᾶρος
 τῆς ἐπιτροπῆς.

15 Καὶ ἦν ἡ τοῦ Ἀνδρονίκου εἰς τὴν μεγαλόπολιν τὸ ἐν-
 τεῦθεν ὄρη· βασιλεὺς πρόφασις, Ἀλέξιος δηλαδὴ ὁ μικρός,
 ληψόμενος ἄμνην· ἄλλως μέντοι ἀληθῶς πρόθεσις βασι-
 λεὺς ἐκεῖνος, ἄσπρος θανούμενος, ὡς οὐκ ἔχρη. καὶ γοῦν
 συλλεξάμενός τινα στρατιάν, τὴν μὲν κατὰ γῆν τὴν δὲ λοιπὴν
 20 κατὰ θάλασσαν, ὡς εἶχεν ἰσχύος (εἶχε δὲ ἀμυδρῶς), ἤλαυνε
 πῆ μὲν κατὰ σπουδὴν, τὰ πολλὰ δὲ σχολαίτερον, μεθοδεύων
 τῇ σχολῇ δοκεῖν βαρὺς εἰς ὁδὸν εἶναι διὰ τὸ πολὺ τοῦ στρα-
 τοῦ· ὅπερ οὐχ οὕτως εἶχεν.

20. ἀμυδρᾶς T   22. δοκεῖ T

silia Andronicus, in eo maxime consilio constitit, quod universam rem publicam perturbaturum erat. etenim eminus e provincia sua lacesere imperatricem et protosebastum, atque contumelias in eos sive libellis sive ore effundere, quod imperii sacrum profanarent et male haberent puerum imperatorem, atque conviciari ac minitari ausus, et simili invicem ratione obiurgatus ipse, et, qualia clamaret, talia audiens ab iis, quos provocarat, praecipere quin etiam conatus, nec auditus, quoniam praecipiebat intolerabilia, ad id postremum processit insaniae, ut adversus urbem proficisceretur ad auxilium scilicet ferendum imperatori. et erat sane fama, a beatae memoriae imperatore Manuele adscriptum eum iis esse, qui ferrent onus tutelae.

Proficiscitur igitur adversus urbem Andronicus: imperator praetextui erat, parvus ille Alexius, opem scilicet habiturus; revera scopo erat, immatura quippe morte periturus, qua minime decebat. itaque comparato exercitu tum terrestri tum maritimo, cum copiis, quas habebat: habebat autem exiguas: partim festinanter, plerumque tardius proficiscitur, quo videretur difficulter propter copiarum procedere multitudinem, id quod secus erat.

Ὡς δὲ τὴν τῶν Θυνῶν καὶ Βιθυνῶν γῆν περιελθὼν ἦν τῆς τῶν Βεβρυχίων, καὶ περὶ τὴν ἀντιπέραν τῆς μεγαλοπόλεως Χαλκηδῶνα ἐστρατοπεδεύσατο, ἦν μὲν ἥκιστος τὸν λαὸν ὁ ἀνὴρ, διασπείρας δὲ τὴν ἀμφ' αὐτὸν στρατιὰν πρὸς τέχνην καὶ σκηπὰς πηξάμενος ἐν τόποις καιρίοις, ὡς φαίνεσθαι π-5 κνοῦσθαι τε καὶ πλῆθος ἔχειν, καὶ τὰ πλοῖα δέ, οἷς ἐνέβαλέ τε τοῦ στρατιωτικοῦ, περὶ τὰ κατ' αἰγιαλὸν βράχεια καὶ λοιπὰς θαλαττίους ἀγκύλας δεξιῶς μερίσας καὶ καταστήσας, ὡς μὴ σαφῶς διαφαίνεσθαι οἷά τε καὶ ὅποσα ἐκεῖνα, τοιαύτην σκοτώσιν ἔπεμψε τοῖς μεγαλοπολίταις, τοῖς τε ἄλλοις καὶ αὐ-10 τοῖς δὴ τοῖς πρὸς ἐκεῖνον ἐχθραίνουσιν, ὡς δοκεῖν τὴν τε περαίαν γῆν καὶ τοὺς αὐτῇ προσκυροῦντας αἰγιαλοὺς πεπλησθαι, τὴν μὲν στρατευμάτων πεπνυκνωμένων, τὴν δὲ συγγῶν τριήρων καὶ ἐτέρων πλοίων, ὅσα προμήκη σκευωροῦσιν αἱ κατὰ θάλασσαν μηχαναί. καὶ εἰώθαμεν ἀληθῶς ἐν τοιοῦτοις 15 οὔτω πάσχειν οἱ ἄνθρωποι· κληθύνομεν γὰρ ὡς τὰ πολλὰ καὶ μεγαθύνομεν ἃ θαυμάζομεν, ὅλα μὴ ἀκριβοῦν δυνάμεσθαι διὰ τὸ τὴν ψυχὴν συγκαχῆσθαι τοῖς ἐκπλήττουσι.

Τοιοῦτος οὖν ὁ Ἀνδρόνικος φανείς, καὶ ὁ οὔτως ὀλίγος μυρίος διακριθεὶς, ἐφέλκεται διὰ βραχέος καιροῦ πάντας, καὶ τὴν ὅλην 20 πόλιν μεταίγει, ὡς οὔτως εἰπεῖν, πρὸς ἑαυτὸν. καὶ ἵνα μὴ μακρᾷ θαλάσῃ διηγημάτων ἐπαφῶμεν τὸ τοῦ λόγου ἀκάτιον ἀλλ' ὡς διὰ πορθμοῦ βραχυπορήσωμεν, ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ πλωτίζονται

Per Thynorum et Bithynorum terram profectus, quum in regionem Bebrycensium pervenisset, et ad urbem Cpoli oppositam Chalcedonem castra posuisset, quoniam exercitum perexiguum habebat, copias callide distribuit et tentoria locis idoneis ita collocavit, ut densa et crebra esse viderentur, navigia autem, impositis aliquot militibus, per vada ad litus et sinus maris reliquos apte disposuit, ut numerus eorum et magnitudo minus posset discerni, tantamque Cpolitans quum reliquis, tum vero inimicis suis fraudem fecit, ut terram oppositam et litora repleta esse putarent partim militum multitudinem, partim copia triremium et aliorum navigiorum, quae bellis maritimis parantur praelonga. ac solemus sane homines in eiusmodi rebus ita affici: amplificamus plerumque et exaggeramus, quae admiramur, quoniam accurate ea iudicare non possumus, propterea quod mens turbata est stupentibus.

Talis igitur cum appareret Andronicus, et exiguae eius copiae ingentes esse viderentur, brevi tempore cunctos sibi conciliat, et totam urbem, ut ita dicam, in partes suas traducit. sed ne ingenti mari rerum narrationis nostrae scapham committamus, sed via tanquam per fretum compendiaria proficiscamur, confestim ad illum navigant

εἰς ἐκεῖνον οἱ μεγάλοι, οἱ μικροί, οἱ μέσοι. καὶ θαυμάζουσι
 μὲν, ὅποια προφῆν δοκοῦντες βλέπειν οἷα νῦν ἐμφανῶς βλέ- 275
 πουσι, καὶ ὡς αἱ μὲν μακρὰι νῆες ἀλιάδες ἄρτι γνωρίζονται
 τῆς πρὶν κατὰ ἀπάτην σκοτώσεως διάφωτισθείσης, αἱ δὲ σκη-
 5 ναὶ μακροῦς ἀλλήλων διαστήμασιν ἀφορίζονται, σικνηλατοῖς
 πρέπουσαι, ὁ δὲ στρατὸς ὅσος πανήγυρις οὐκ εὐγενής, οἱ δὲ
 ἔμποι ὁποίους τοὺς πλείους μύλωσιν ἄν καταδέχοντο. καὶ
 ἀφυπνίζοντο μὲν καὶ ἀνένηφον, ὡς τὰ μικρὰ γνωρίζειν αὐτὸ
 τοῦτο μικρά, καὶ μηκέτι μεγαλιῶν τι αὐτοῖς ἐπιψηφίζεσθαι.
 10 τὸ δὲ πάλαι ποδοῦν παραμένον ἔπειθεν ἐθέλειν τὴν ἄνδρα
 μόνον αὐτὸν φαινόμενον τὸ πᾶν, κατὰ πρὸς ἀγαθοῦ σφίσι
 ἦν, καταπράξεσθαι. οὐκοῦν ἠσπάζοντο ἐκεῖνον, ἐφίλουν πρόσ-
 ωπὸν τε, οὗ τὴν θεῶν εὐχοντο, καὶ χεῖρας, ἐφ' αἷς ἐπαινοῦσαι,
 15 πούς, ἀνεβόων συχὰ δόξαν τῷ θεῷ. προεκαλοῦντο, εἰ οἶόν
 τε, διαπηθῆσαι εἰς τὴν ἀντίπορθμον ταχύ. τὸ γὰρ ποδῶκες
 τοῦ ἀνδρός, ἐπίσημον αὐτῷ τυγχάνον πρὸς φύσεως, καὶ τοιαύ-
 την, οἶμαι, καινοτροπίαν ἐνθυμήσεως ὑπέβαλλε τοῖς πολλοῖς.
 ὁ δὲ τὰ μὲν ἀντιχαρεῖς ὡς εἰκὸς καὶ μάλα, τὰ δὲ καὶ φιλε-
 20 δεικτῆσας ἐν οἰκείοις κενεαυχήμασιν, οὐκ ὀλίγα δὲ καὶ θαρ-
 ρύνας τοὺς εἰς αὐτὸν ἀφειωρακότας, αἴρεται μικροῦ δεῖν ἐπὶ
 χειρῶν, οὐ μόνον πρὸς Ἀγγέλων, γένους τούτου βασιλικῶ

8. ἀνέτηνον T

qui sunt in summa, infima, media statione vitae. ac mirantur, quum
 quae prius videbantur sibi videre, nunc vident revera, et naves illae
 longae iam scaphae apparent, oculorum ante tenebris nunc discussis,
 tentoria autem magnis separantur intervallis, areis, quibus cucume-
 res gignuntur, apta, exercitus concioni haud illustri similis, atque
 equi plerique, quales in pistrinum mitti solent. itaque expergefatti
 et crapula soluti agnoscebant quidem copias id quod essent, exi-
 guas, neque iam opinione sua splendorem illis addebant; sed ve-
 stustum residens desiderium persuadebat, virum ipsum, quum appare-
 ret, solum omnia, quae saluti sibi essent, perfecturum esse. itaque
 salutabant illum, et deosculabantur os illud, cuius adspectum exopta-
 verant, et quibus confisi erant manibus, in iis exsultabant; rugie-
 bant laudes varias, vociferabantur multa ad gloriam dei; exhortaban-
 tur, ut transsiliret, si fieri posset, fretum confestim. hominis quippe
 celeritas, quod habebat insigne a natura, illam, opinor, miram cupi-
 ditatem plerisque iniiciebat. atque ille vicissim gavisus, ut par est,
 vehementer, et ostentans nonnulla ad vanam sui gloriationem, non-
 nihil etiam confirmandos eos, qui in se suspicerent, manibus prope ge-
 statur, non solum ab Angelis, gente illa imperatoria splendidissima et

λαμπρῶν τε καὶ πολυθυσιάμων, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ λοιπῆς εὐγενείας καὶ συγκλήτου λογιάδος καὶ τῶν ἄλλων τέκνων τῆς πόλεως, καὶ εἶχε λοιπὸν αὐτὸν οὕτως ἢ μεγαλόπολις, μυρία καινοπραγῆσαντα.

Ἦταῦθα ἔστιν εἰπεῖν ὡς ὁ μὲν εἰπὼν “εὐλόγησέ σε ὁ θεὸς ἐπὶ τῇ ποδί μου” αἰοιδιμός ἐστιν εἰς ἀγαθόν, ἐπεὶ οὐδὲ ἔξω ἐγκωμίων ἢ τοῦ δικαίου μνήμη πίπτειν οἶδε· τὸν δὲ Ἀνδρόνικον ἐξ αὐτῶν βαλβιδῶν εἰσόδου ἔχει ἂν ἡ μεγαλόπολις μέμφεσθαι, ὅτι οὐκ εὐλόγησεν αὐτὴν ὁ πούς αὐτοῦ. οὐδὲ γὰρ ἴσταιτο ἐν εὐθύτητι, ὡς τὰ ἐφεξῆς ἅπαντα ἔδειξαν. ἅμα γὰρ ἢ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου κληρονομία εἶχεν αὐτόν, καὶ αὐτίκα οἱ ἀμφ’ αὐτόν Παφλαγόνες, ἔθνος ἀτάσθαλον καὶ ἐν Ἑλλήσι βάρβαρον, κελευσθέν ἐνεπήδησε τῇ τῶν Λατίνων φύλῃ, οἱ ἀφώρισμένοι κατ’ ἔθος ἀρχαῖον περὶ τὸν αἰγιαλὸν τοῦ Βυζαντίου κέρατος, τὸν τοῦ φωσφορίου ἐχόμενον, ὑπερῷ ἐξήκοντα χιλιοστάς ἐχέοντο εἰς ἀριθμὸν. ἐπεκάλουν δὲ τοῖς Λατίνοις ἐκεῖνοὶ ὅτι πρὸς τοῦ πρωτοσεβαστοῦ καὶ τῆς δεσποίνης Ξένης ἦσαν καὶ δι’ ἐκείνους ἐβούλευον κατὰ Ῥωμαίων κακά. καὶ ἦν ἀληθῶς οὕτως ἔχον τὸ πρᾶγμα· διεκπεσόντες γὰρ καὶ ἡ δεσποινα καὶ ὁ πρωτοσεβαστὸς τοῦ ὑπὸ Ῥωμαίων στέργεσθαι ἀπέβλεψαν εἰς τοὺς Λατίνους, καὶ δώροισι ἐπάραντες καὶ μάλιστα ὑποσχέσεσι τοῦ τὴν πόλιν τε προνομεῦσαι καὶ ὑπὸ δουλείαν αὐτοῖς τοὺς Ῥωμαίους θέσθαι,

potentissima, sed etiam a nobilitate et delectis senatus ceterisque urbis civibus. tali igitur modo urbs Andronicum illum habebat, qui innumerabilia peccaverat.

Hic iam dicere licet, qui dixit, “beavit te deus per pedem meum,” eum merito gloriosum esse, quoniam laudibus carere nequit iusti memoria; Andronicum autem ex ipsis introitus quasi carceribus urbs reprehendere possit, quod non beaverit ipsam pes eius. neque enim in iustitia consistebat, id quod omnia, quae deinceps secuta sunt, declararunt. simulatque enim magni Constantini illi hereditas obvenit, illico qui eum stipabant Paphlagonae, gens impia et in Graecis barbara, iussu eius Latinorum invaserunt gentem, qui more prisco in litore sinus Cpolitani, quod cum phosphorio cohaeret, separati numerum plus sexaginta milium conficiebant. exprobrabant autem Latinis, favere eos protosebasto et imperatrici Xenae, horumque causa insidiari Romanis. ac revera res ita habebat. etenim quum excidissent amore Romanorum imperatrix et protosebastus, in Latinos oculos converterunt, donisque invitatos et promissa maxime urbis depraedatione et servitute civium commoverant illos, ut ad bellum

ἀνέπεισαν ἤδη καὶ πρὸς μάχην ἔξαρτύεσθαι, εἰ μὴ ταχὺ ὁ Ἀνδρόνικος ἐπεραιώσατο· οἱ γὰρ καὶ τοῦ ὡς ἐρρέθη ἱεροῦ πολέμου συνεφάσασθαι τότε προσελήφθησαν μὲν, ἤρρησαν δὲ διὰ τὸ ταχὺ ἐκεῖνον λυθῆναι. ἐπεκλᾶτο μὲν οὖν τοῖς Λατίνοις αὕτη αἰτίασις οὐ ψευδής, οὐδ' εἶχον εἰπεῖν, οὔτε μὴν ἔχοιεν ἄν, ὡς ἦσαν ἄμεμπτοι· ἐμελλον δὲ οἴμοι κακῷ μεγάλῳ μέγα κακὸν ἐκθεραπεῦσαι οἱ Παφλαγόνες, οἷς ἀλογίστως ἐθρασύναντο. εἰσελθόντες γὰρ τὴν μεγαλόπολιν καὶ πλαγιάσαντες ἐπὶ τοὺς Λατίνους (εἰκὸς δὲ πάντως καὶ ἄλλους τῶν τοιαῦτα νεωτερίζεσθαι φιλούντων συναίρεσθαι αὐτοῖς) ἐπέρχονται τοῖς Λατίνοις οὐκ ἄν ἐλπίζουσι, καὶ διατίθενται τὰ ἐλεεινότερα, καὶ σπέρματα ἐκεῖνα προκαταβαλλόνται ἀφ' ὧν ἡμεῖς καὶ πολλοὶ ἕτεροι σὺν ἡμῖν τεθερίκαμεν λειμῶνος Περσεφόνης, οὕτω φάναι, δράγματα· ἐκείθεν γὰρ ἡμῖν κα-
15 θήκει τὰ παρόντα κακά.

Καὶ ἀφηγεῖσθαι μὲν τὰ τότε δεινά, ὅσα εἶδον οἱ Λατίνοι, τὸ πῦρ ὃ τὰ κατ' αὐτοὺς ἐπενείματο δίχα γὰρ τῶν ἀφαρπαγόντων, τοὺς κατὰ θάλατταν ἐμπρησμούς· ἐκ τοῦ παρὰ Ῥωμαίοις ὠμβρημένον πυρὸς τοῖς ἐπὶ πλοίων φεύγειν ὁρμή-
20 σασι, τὰ κατ' αἰγιαλούς, τὰ περὶ τὰς ἀμφόδους, ἔργον ἂν εἶη πολὺ, καὶ ὡς οὐ μόνον τῶν ἀνθοπλιτῶν Λατίνων κατεφέροντο οἱ τοῦ Ἀνδρονίκου, ἀλλὰ καὶ ὅσοις περιεποιεῖτο ἔλεον τὸ ἀπάλαμνον· καὶ γυναῖκες γὰρ αὐτῶν ἐρριπτοῦντο ξίφεσι καὶ βρέφη. καὶ τοῦτο μὲν δεινόν, οὐχ οὕτω δὲ ὡς ὅτε καὶ

iām se accingerent, nisi confestim Andronicus traiecisset. iidem, ut bello sacro, de quo diximus, interessent, invitati fuerant, sed prohibiti, quoniam celerem id bellum finem habuit. exprobrabatur igitur illud non falsum crimen Latinis, nec poterant hi, nec vero hodie, affirmare, insontes se esse. sed, eheu, curaturi erant malo magno magnum malum Paphlagonēs, siquidem temere animum expleverunt. namque urbem ingressi et ad Latinos conversi (consentaneum autem omnino est, etiam alios rerum novarum cupidos adiunxisse se illis), adoriuntur eam gentem minime ista exspectantem, et pessime tractant, et semina illa serunt, unde nos et multi nobiscum alii mergites, ut ita dicam, prati Proserpinae messuimus. inde enim praesentia ad nos mala redudarunt.

Enarrare autem cunctas miserias, quas Latini tum experti sunt, ignem, quo bona eorum delebantur praeter ea, quae praedae erant, incendia maritima, quibus Romani coniecto igne insectabantur fugientes in navigiis, reliqua mala, quae vel in litore vel in plateis fiebant, longum est. nec armatos solum Latinos assecclae Andronici invadebant, sed etiam eos, quorum inopia videatur misericordiam ex-

γαστέρων ἀναρρηγνυμένων μητρικῶν ἔμαιούτο σίδηρος τὰ ἔμβρυα, καὶ πρὸ ὄρας βλέποντος ἡλίου τὸ μικρὸν ὃ τοῦ ἄδου σκοτός μετεξεσθέχτο αὐτό, τεθνηκὸς πρὶν ἢ καὶ ζῆσαι τὸ τέλειον. Θηριῶδες τοῦτο καὶ ἀσύγκριτον μανίαις ἐτέραις. ἔπεσε τότε καὶ ἀνὴρ ἱερὸς ἐν Λατίνοις, οὐκ οἶδ' εἴτε ἀπὸ τῆς⁵ πρεσβυτέρας ἦκων Ῥώμης κατὰ πρεσβείαν, εἴτε Σικελιάθεν, πάντως δὲ ἢ Ῥωμαῖος ὢν ἢ Σικελός. καὶ οὐχ ἀπλῶς ἔπεσεν, ἀλλὰ μετὰ τῆς παρ' ἐκείνῳ ἱερᾶς ὄλης περιβολῆς, ἣν ὄπλων πρόβλημα περιέθετο, εἴ πως αὐτὸν αἰδέσονται οἱ κακοί. καὶ γέγονε καὶ ταῦτα ἡμῖν προκεντήματα ὧν ἐπάθομεν· ἡμῖν¹⁰ γὰρ οὐδὲ οἱ ναοὶ τοῦ Θεοῦ ἄσυλοι. οὐδὲ γὰρ οὐδ' αὐτοὶ ἄχραντοι ἔμειναν, ὅτε νεκροὶ μὲν ἐστρώννουν αὐτοῖς τὰς κρηπίδας παντοδαποί, ἐν οἷς καὶ ἱερὰ πρόσωπα, αἵματι δ' ἐρράδατο τοῖχοι καλά τε μεσόδμαι, παρ' ὅσοις αἱ ἱεραὶ στέγαι ταπειναὶ ἤφροντο. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον· τότε δὲ τηλίκον¹⁵ 276 ἦν τὸ κακὸν τοῖς Λατίνοις ὡς ἐκβοήσαντας κατὰ τοῦ Ἀνδρονίκου δοκεῖν δικαιοθῆναι καθ' ἡμῶν, καὶ ἀκουστάς θεῶ γενέσθαι τὰς αἰτήσεις αὐτῶν.

Καὶ οὕτω μὲν, ὡς ἐφθη στενολεσχήσας ὁ λόγος, κατέδυ πόλιν ἐκείνην εὐρυάγυιαν ὃ Ἀνδρόνικος. καὶ ἦν σκοπὸς αὐτῷ²⁰ τοῦ λοιποῦ τῶν ἐφεξῆς πράξεων καὶ ἀληθῶς προύργου στερεῶσαι μὲν πρὸς μικρὸν τὴν βασιλείαν ἐμπορικῶς τῷ μικρῷ

21. προὔργη T

citatura fuisse. mulieres enim et infantes gladiis perimebantur: horrida sane res, nec tamen tam horrida, quam quum uteris matrum proscissis ferro fetus protraherentur, et infans, antequam lucem solis aspexisset, tenebris orci obruebatur, mortuus, priusquam recte vixisset: hoc bestiarum more immane nec cum ceteris facinoribus comparandum. cecidit tum etiam homo Latinus sacerdos, qui veneritne a metropoli Roma legatus, an ex Sicilia, nescio, sed certe aut Romanus aut Siculus erat. nec simpliciter ille cecidit, sed cum omni suo sacro ornatu, quem pro munimento induerat adversus tela, num forte veneraturi se essent hostes. ac fuit ea quoque imago eorum, quae ipsi passi sumus. nam nec nobis templa dei intacta sunt. etenim ne ea quidem incruenta manserunt, quando cadaveribus pavimenta oblecta sunt variis, in quibus viri etiam clerici erant, et sanguine adpersi muri trabesque pulcræ quibus sacra tecta sublimia gestabantur. sed haec quidem post facta sunt. tunc autem tanta erat Latinorum calamitas, ut Andronicum detestati clamarent, poenas nos daturus et deum auditorum esse preces suas.

Andronicus ita igitur, ut supra paucis memoratum est, intravit urbem amplissimam. spectare autem coeperat ea, quae deinde consecuta sunt, gradiebaturque ad ea ita, ut stabiliret nonnihil frau-

Ἀλεξίῳ, κατασεῖσαι δὲ τῆς κραταιότητος τὴν [τε] μητέρα, ἐπεὶ τὸν ἰστορούμενον προποσεβαστὸν ἀποσκευάσσοιτο, πρωτόλειον ἐκείνον Ἑρινύσιον ἐκδούς· καὶ κατέμενεν οὕτω προκεντῆσαι τὰς τῶν πρακτέων ἀρχάς. καὶ ὡσιώσατο μὲν ἐνταῦθα 5 καὶ ὄρκους, καὶ αὐτοὺς ὄλους καὶ ὄσους, ὧν εἷς καὶ ὁ ἐπὶ τοῦ μεγάλου πανσεβαστοῦ βήματος πεθμελιωμένος εἰς κρηπίδα, ἣν οὐκ ἔστι κατασεῖσαι Χριστιανοῖς· εἰς αὐτὸ γὰρ ἦν συμπεπηγῶς τὸ αἷμα καὶ τὸ σῶμα τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ, τὰ πᾶσι φρικτὰ καὶ πάντιμα. ἐδίδου δὲ ὑπονοεῖν ἀσφάλειαν 10 πίστεως βασιλικῆς καὶ τὸ τῆς ταπεινότητος ψευδεπίγραφον· πεδοῖ γὰρ ἐαυτὸν ῥίψας ὁ Ἀνδρόνικος καὶ ἀπαλὸν βασιλικὸν πόδα χειρὶ ἄρας ῥέμα τῷ σκληρῷ τραχήλῳ ἐπέθετο, φαντάζων ὡς οὕτως ὑπὸ πόδα τῷ βασιλεῖ αἰεὶ πατήσεται. καὶ οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐλαφρίσας ἐπεκάθισεν ὦμφ σφετέρῳ, πρὸς 15 σύμβολον καὶ τοῦτο τοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτὸν ἔχειν καθάπερ ὄσιον.

Ἦσαν ταῦτα. καὶ οἱ μὲν ἀγχινούστεροι καὶ οἶοι ἔχειν τὸ ἀληθῶς εὐεπήβολον ὄκνον πρὸς τῷ ἀνδρὶ εἶναι, οὐ πάνυ πολλοὶ ἐκείνοι, εὖ ὀτιμάλιστα εἰδότες οἶος πέπλαστο· οἱ δὲ 20 πλείους παρήγοντο τοῦ ἀληθοῦς, καὶ ἠνθισμένας τὰς ἐκείνου τρίβους ὀρῶντες τοὺς βοθύνους οὐχ ὑπεβλέποντο, ἀγαθοὶ καὶ οὗτοι γὰρ ὄντες Χριστιανοί, καὶ λογισμῷ διοικούμενοι ὡς οὐκ ἄρα τοιοῦτους ὄρκους συγχέαι κατατολήσει ἄνθρωπος γένους

dulenter imperium Alexii pueri, deiceret de rerum fastigio matrem, exuto, quem commemoravimus, et primitiarum loco furiis dicato protosebastro. ac perseveravit in delineandis ita agendi principiis. iuravit quin etiam iurairuranda, et qualia illa quantaque! e quibus unum in magno gradu venerabili tanquam fundamentum iactum est, quod concutere non licet Christianis. in eo enim abdita erant corpus et sanguis Christi salvatoris, cunctis horrenda et venerabilia. ac faciebat, ut sperares firmam imperatori fidem, ementiebaturque humilitatis signa. etenim humi prostratus tenerum pedem imperatoris leni manu sublatus asperas cervici suae imposuit, simulans ita se semper sub pedibus imperatoris fore. quid, quod sublevatum in humero sibi collocavit imperatorem, quod et ipsum documento esset, induxisse se in animum, quod fas esset.

Quae quum ita fierent, prudentiores et ii, qui haberent veram divinandam facultatem, dubitabant, non admodum multi illi, homini isti se adiungere, optime gnari, ex quo ille luto factus esset. plerique autem a vero aberrabant, et vias floridas dum vident, non suspicabantur fossas latentes, boni illi et ipsi Christiani, qui ita secum ra-

γας πατέρω σκέλει τοῦ σημαιομένου τῆς ἐκφροντίσεως ἐν-
 ρεισάμενος, φάναι εἶπε τὸν λόγον, καθότι σοῦ εἰς ἀστραβῆ
 κίονα ὑποστήσαντος ἑαυτὸν, βαστάζειν τὰ ὑπὲρ τοῦ παιδός,
 αὐτὸς ἀπεφορτισάμην τὸ πολὺ τοῦ φροντίζειν, ἀναθέμενος ὡς
 λαχρῶ σοι αὐτῶ τὰ βαρήματα. ἤσυχάζει ἐνταῦθα ὁ Ἄν-5
 δρόνικος, καὶ τὸν θυμὸν ὑπενδακῶν καὶ τοῦτο μόνον ἀκροβο-
 λισάμενος δίχα ῥοίζου λιγέος κατὰ τοῦ γέροντος, ὡς ἄρα
 βαθὺς Ἀρμένιος. καὶ παραμίζας τῇ βαρύντητι καὶ σαρχα-
 σμὸν τὸν ἄχρι καὶ μειδιάματος, ἀρχὴν ἐκείθεν ἔθετο τρανέ-
 στερον μελετᾶν. καὶ εἰς τοσοῦτον ἐξίκετο δραστηριότητος 10
 277 ὡς μετὰ μικρὸν ἐπαναστῆσαι καὶ ἐπιστῆσαι τοὺς χυδῆν πι-
 κρούς ἕως καὶ εἰς ἐσχάτην θρασύτητα, ὡς καὶ διαχρησθῆναι
 κίνδυνον γενέσθαι τὸν ἀρχιερέα μετὰ πολλὰς ὕβρεις, ὁποίας
 καὶ Ἰουδαῖοι ἐτοξάσαντο ἂν κατὰ Θεοῦ. καὶ εἰ μὴ τεγγη-
 σάμενος ὁ γέρον ἐαυτῶ τὰ σωτήρια ἐκ μέσων κρυβείς ἀπε-15
 σύρη, ἀποδυσάμενος, ὡς ἐχρῆν, τὸ ἄρχειν, ἔπαθεν ἂν ὕπερ
 οὐκ ἦν αὐτῶ ἐθέλοντι.

Καὶ αὐτὸς μὲν οὕτω ξυνέστειλεν αὐτόν, ἀφείς καθ' ἐτί-
 ρων μεμνημένοι τὸν Ἀνδρόνικον. ὁ δ' ἐπεὶ οὐκέτι προσβλήτι
 σκοπέλω τινὶ ἀνεκρούετο, ἐξεκύμαιεν ὀλέθρια κατὰ πάντων, 20
 οὐχ ὥστε καὶ εἶπεῖν "ὅς τε αἴτιος ὅς τε καὶ οὐχί," ἀλλὰ
 κατὰ τῶν μηδὲν ὅλως αἰτίων, τὸ ἀδικώτατον· καὶ τῆν τε
 τοῦ βασιλέως περιγράφας μητέρα ἐν τῷ σεμνεῖ τῶ ἐν ἀγίους

quo tandem sensu dicat, nihil sibi propter ipsum dubium esse de
 imperatore. atque ille, alteram significationem locutionis "dubium esse"
 praetendens, dixisse se illud ait, quod, postquam iste se tanquam fir-
 mam columnam obtulisset ad curam sustinendam pueri, ipse magnam
 eius curae partem deposuisset, idque illius humero onus imposuisset.
 quiescit ad haec Andronicus, et premit pectore stomachum, perstrin-
 gere conatus non magno strepitu senem, utpote subdolo ingenio Ar-
 menius. atque admixto superbiae ludibrio prope cum risu, apertius
 iam incepta moliri coeperat. itaque eo processit audaciae, ut brevi
 excitaret et provocaret cavillatorum vulgus ad extremam petulantiam,
 et archiepiscopo ne vis fieret periculum esset, post multas contumelias,
 quales Iudaei in deum fuderunt. ac nisi senex prudenter sa-
 lutem quaesisset, clam se illis subtrahendo, et deposito, ut debebat,
 imperio, forsitan haud grata sibi passurus erat.

Itaque ille ita se continuit, Andronicum passus adversus alios
 furere. qui quum non iam retunderetur scopulo eminente, perniciem
 adversus omnes spirabat, non ita ut quaereret, quis sons esset, quis
 non esset, sed adversus prorsus insontes, summa iniuria; atque ma-
 trem imperatoris in templum sapientis, qui in sanctis est, medici Dio-

σοφοῦ λατῆρος Διομήδους, ἐπισχῶν οὐ πολὺν χρόνον ἀπῆγά τε καὶ ἐβύθισεν, ὑπουργοῖς χρησάμενος ὧν ἐνίοθις ὁ καταβραβεύων αὐτοῦ θυμὸς οὐ πολλῶ ὕστερον εὖ ποιῶν ἐτίσατο, παιδεύοντος ἡμᾶς καὶ οὕτω τοῦ Θεοῦ ὡς καὶ ὁ ἐπιτάσων 5 τὰ φανυλότερα καὶ ὁ ὑποτασσόμενος τοῦ προσώπου πειρῶνται τοῦ Θεοῦ ὁποίου οἶδε Δαυΐδ.

Τοῦτό τε οὖν οὕτως ἐξήμαρτε, καὶ σύγκλητον δὲ θέμενος ἀνδρῶν λογάδων ἀπάντων τῶν τοῦ μεγίστου γένους, κατὰ τινα 10 ἡμέραν ἦν καὶ ἐγγράφηται τις ἂν εἰς ἀποφράδα δεινὴν, συλλαμβάνει ἐκείνους ὥσει καὶ ἰχθύας τινὰς ἐν ἀφύκτῳ πανάγρω, δίχα γε τῶν καλῶν Ἀγγέλων, οἳ καὶ οἷα περὺξάμενοι ἐς φυγὴν ἐσκορπίσθησαν. καὶ διατίθεται πάντας ὡς οὐκ ἂν εὐλόγησοι τις, λαβῶς ἐπικαλῶν ἐκάστοις τὸ κατὰ βασιλέως ἐνδομυχεῖν, ἐκείνου (εὐστόχως εἶπεν) ἀλιτήριος. καὶ ὀλίγους 15 μὲν τινὰς ἐδικαίωσεν εἰς εἰρκτήν, ἦσαν δὲ οἱ καὶ ἐξ ὀμμάτων ἐγένοντο, πλείους γε οὗτοι. τινὰς δὲ καὶ ἐς ἀειφυγίαν ὑπερορίους ἔστειλε. μετὰ βραχὺ δὲ καὶ τοὺς καθειρχθέντας ὑποδιελὼν ἐμέρισεν εἷς τε τυφλοὺς ἐκ σιδήρου καὶ μὴ τοιούτους, ὡς ἂν, οἶμαι, βλέποντες αὐτοὶ τοὺς πεπηρωμένους αἰεὶ ζῶσιν 20 ἔμφοβοι καὶ συνεπαιῶσιν οὕτω τὸ κακὸν τῆς καθειρήξεως.

Οὐ πολὺν δὲ χρόνον μείνας ἐπιβαλεῖν ἐφίεται καὶ τῆ ὑπερανεστηκότι βαθμῶ, καταγνοὺς τῆς πρώτης ἐκείνης βαθμίδος ὡς ταπεινῆς. γογγυσμὸς τοίνυν αὐθις αὐτῆ τεχνᾶται,

14. ὁ ἐκείνου?

medis inclusam brevi post abduxit et submersit, satellitibus usus, quorum nonnullos exitiosum eius ingenium non multo post bene fecit quod puniret: quippe ducebat ita nos deus, ut et qui iuberet scelerata et qui obediret numen experirentur divinum, quale David novit.

Quo patrato facinore, quum in senatum legisset summi generis viros omnes primarios, quodam die, quem in maxime nefastis quis numeret, comprehendit illos tanquam pisces uno reti omnes, praeter eximios Angelos, qui quasi alati fuga huc illuc discesserant. habet omnes eo modo, quem nemo laudaverit, crimini dans singulis, quod imperatori insidiarentur, quem violabat, ut leniter dicam, ipse. paucos aliquot ad vincula damnavit; sed fuerunt etiam, qui oculis privarentur, et hi quidem plures; nonnullos exilio perpetuo e patria exterminavit. mox etiam vinctos divisit ita, ut alios caecaret, alios non caecaret, quo, opinor, hi perpetuo, dum mutilatos illos vident, in metu viverent augerentque sibi vinculorum miseriam.

Haud diu erat, quum ad gradum escendere superiorem aggreditur, priorem illum humilem esse ratus. itaque fremitum rursus simulat et molestias praetendit et onus consiliorum non iam ferendum,

καὶ βαρύτης προβάλλεται καὶ φόρτος φροντίδων οὐ φορητός, καὶ ὡς οὐκ ἂν εἶη αὐτῷ στερκτέα εἰ οὕτω πάσχειν κινδυνεῖει τρόποις πολλοῖς. ἔπασχε δὲ ἄρα οὐδέν, ἀλλ' ἐνδόμυχος ἦν πολλοὺς αὐτὸς ὑποβαλεῖν καὶ εἰσαυθίς ἀτλήτοις παθήμασιν. ὡς δὲ ἐπέμενε μακρὰ γογγύζων καὶ κατὰ σχῆμα δυσανασχετῶν, 5 καὶ τῇ μὲν ψυχῇ νεμόμενος βασιλικῶς τὴν μεγαλόπολιν, τῇ δὲ γλώσση τὴν Παφλαγονίαν προφέρων καὶ ἄπερ αὐτὸς ἐρρηγόρευεν ἐκεῖσε καλὰ, ὧν δῆθεν Κωνσταντινούπολις ἐστέρητο, καὶ θησαυροὺς ἐκόμπαζεν ἐκεῖ πεφυλαγμένους αὐτῷ, Φαρίου δὴ τινα θύραν, καὶ αὐτὸς ταύτην ἀναπλαττόμενος τοῖς 10 ἀγνοοῦσιν οἷα τύχη αὐτὸν τὰ πρὸ τούτων ἤλαυνε, καὶ ἦσαν τὰ τοιαῦτα προβλήματα φωνασκούμενα τῷ ἀνδρὶ ἐν συχνοῖς ὄχλοις καὶ συνεχῶς, καὶ ποτε καὶ παρὰ τισι τῶν θερμότερων ἐν τῷ κοινῷ, καὶ οὐς οὐδέν τι ἐκφοβεῖ δια τὸ μὴ ἔχειν πρᾶγμα καθ' ὃ δεδίζονται, καὶ ἤρесе τοῖς τοιοῦτοις ἀναβοῆ- 15 σαι ὡς, εἰ μὴ καλὰ σοι τὰ ἐνταῦθα, οὐδ' ἔστι προσμένειν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς μεγαλοπόλεως, τίς ἂν εἶη ὃ προσίστασθαι φρονῶν σωτηρίᾳ τοιοῦτου ἀνδρός; καὶ ὅτι ἡ ὀδηγήτρια ἡ πολιούχος ἡμῶν ἀρκέσει αὐτῇ ἀντὶ πάντων καταπράξεσθαι τὰ ἡμῖν σύμφορα, — ὡς τοῖνυν, ἐφ' οἷς παιζῶν ἐλάλει, οὐ- 20 τως ἐμπεφορβίωτο, σιγᾷ εὐθύς, τὴν ὑποκριτικὴν σκηνὴν καθελῶν καὶ μηδέν τι πλεόν εἰπεῖν προσθέμενος. καὶ γοῦν τὴν μηχανὴν ταύτην εἰς κενὸν ἰδῶν σχάσασαν, καὶ πον καὶ αὐ-

1. φόρτος φροντίδων T

nec sibi gratum esse, si ita sibi patiendum sit multis modis. verum nihil ille patiebatur, sed meditabatur denuo multos intolerabili afficere miseria. itaque quum ita perpetuo fremeret et parum se rebus contentum esse simularet, et animo sibi placeret in regia urbis administratione, verbis autem Paphlagoniam praeferret et quae illic sibi bona esse praedicabat, quibus scilicet careret Cpolis, iactaretque thesauros ibi sibi asservatos, Phamiae videlicet quandam ianuam, a se ipso confictam, si qui nescirent, quae illum fortuna ante egisset: talia igitur quum in ore semper haberet in coetu quocumque, accidit id quondam coram quibusdam fervidioris in civitate ingenii, qui nulla re terrentur, propterea quod nom habebant, cur sibi timerent, ac placuit his vociferari, si displicerent, quae fierent, non esse, cur maneret bono civitatis: quis enim, aiunt, obstare velit talis hominis saluti! erit dux nostra praeses urbis, instar omnium ad perficienda, quae nobis salubria sunt. quum igitur ab iis, quibus illudere conatus erat, ita refutatus esset, conticuit statim, scena praestigiarum prostrata, nec verbum insuper addidit. eam igitur fraudem quum irritam videret, et ipse proverbio dixisset, ille funiculus nihil piscium attraxit, et

τὸς παρομιμωδῶς εἰπὼν ὡς αὕτη μὲν ἢ μῆριδος ἡμῖν οὐδὲν ἔσπασε, καὶ τὸν ἀκκισμὸν τοῦ ἐθέλειν ἀπελθεῖν γνωματεύσας οὐκ ἀγαθὸν εἶναι, οἷα τοῦ σχηματισμοῦ καὶ τοῦ χρώματος ἀνεποιούντος ἄπερ κατὰ τῆς βασιλείας ἐβουλευέσαστο, καὶ ἀπο-
 5 τελοῦντος αὐτὸν ἀντὶ ἄρχοντος ὑπαρχον, ἐτέρας γίνεται σο-
 φωτέρας περιεργίας. ἢ δὲ ἦν μηκέτι ἀμέσως τοὺς ὀχλικούς
 καὶ ξύγκλυδας εἰς ὀμιλίαν ἀξιούν ἤκειν αὐτῷ, ἀλλὰ τοὺς ἐν
 αὐτοῖς πρоруχοντας καὶ οἶους ἔχειν περιάγειν τοὺς πλειόνας
 καὶ κεφαλαρχεῖν ὡς ἐν οὐραῖς. ἀλιτήριοι ἄνθρωποι ἐκείνοι,
 10 φιλοστασιασταί, ὀχλοκῆποι, βασιλεῖς οἷον ἕκαστος περὶ τοὺς
 ὀμοήθεις. φιλοῦμεν γὰρ οἱ ἐλαφρότεροι εὐκόλως ἐπεσθαι
 κελεύουσαι τοῖς πρὸς ἃ κερύκαμεν ὀδηγοῦσι· κερύκαμεν δὲ
 οἱ πολλοὶ πρὸς τὸ φιλόκαινον, ἐπιθυμηταὶ ὄντες καινῶν ξυμ-
 βαμάτων, καὶ τὸν χρόνον ἀκαιτοῦντες ἐγκαινίζουσιν ἡμῖν ἄλλο
 15 τε ἄλλα ξενίζοντα.

Οἱ τοίνυν τῶν τοῦ δήμου τὰ πρῶτα φέροντες καὶ ἀνε-
 γείρειν τοὺς λοιποὺς ἔχοντες, προβληματισθέντες οἷον ὑπο
 τοῦ Ἀνδρονίκου τὸ βουλευτέον ἐκείνῳ, εἶτα τόπους αὐτοὶ ἐξεύ-
 ρισκον κατὰ τοὺς δεινοὺς τοιαῦτα σοφίζεσθαι, δι' ὧν ἐπιχει-
 20 ρήσαντες συμπερανοῦσι τὸ ἔκτοπον καὶ (ὀκνητέον δὲ εἰπεῖν)
 καὶ ἄτοπον· καὶ μυστηριασθέντες τὸ μὴ ὄσιον ἐτελοῦντο
 πρὸς ἐκεῖνο, καὶ ἐδαδούχουν εἰς ἐμφανὲς τὰ σκοτούς ἄξια,
 καὶ ἀναπέισαντες τοὺς ὀχλους μὴ ἂν ἐκφυγεῖν τὴν πόλιν τὸ

affectatam redeundi cupiditatem haud utilem esse intellexisset, quoniam artes illae fucusque ipsi afferebant, quod adversus imperium moliebatur, faciebantque eum pro imperatore ministrum, aliud prudentius artificium meditatur. erat id, ut iam non ipsos continuo de plebe et sentina homines in consuetudinem suam admitteret, sed primores eorum et qui reliquos tanquam agminis extremi milites regere et ducere possent, nequam illi homines erant, seditiosi, aurae popularis captatores, quasi reges quisque inter eiusdem farinae reliquos. solemus enim leviores facile sequi hortantes eos, qui praesunt ad ea, ad quae inclinamus natura; inclinamus autem plerique ad rem novarum studium, cupientes, ut quid novi fiat, expetentesque, ut alia alio tempore dies ferat.

Plebis primores igitur et ii, qui reliquos excitare possent, agere aggressi, quod Andronico placeret, vias deinde facile ipsi inveniebant, quibus plebem ad ea pellicerent, quibus perficerent rem inauditam eheu! et incredibilem. edocti igitur quod nefas esset, initiati-
 que istis mysteriis, facibus illustrabant, quod tenebris obruendum erat, ac dictitantes coram plebeiis, non posse urbem evitare interi-

ἀπολεισθαι, εἰ μὴ τῷ μικρῷ καὶ ἀγυμνάστῳ Ἀλέξιῳ τὰ εἰς
 278 βασιλείαν τὸν Ἀνδρόνικον συνδυάσουσιν, εὖ μάλα δεδασμέ-
 νον καὶ τὰ εἰς τοιαύτας τέχνας, οἷόν τε ὄντα συνδιαφέρειν
 ἐκείνῳ τὸν βασιλεῖον ζυγόν, οὐχ ὥστε μὴν καὶ καταρριπτεῖν,
 ἀλλὰ καὶ μάλιστα ὑπανάχειν καὶ τὴν ἐκείνου μεγαλύνειν συμ-
 5 κρότητα κοινωνίᾳ μὲν ἀξίας μιᾶς, ὑπεροχῇ δὲ κόπων καὶ πό-
 νων, οἷς ὁ Ἀνδρόνικος εἰδίστο ἄδδην, πολυπλάνοις πλάναις
 κατὰ τὸν εἰπόντα γεγυμνασμένος, ἤγειραν οὐκ ὀλίγους ἀνα-
 πεισθῆναι ὀρθῶς ἀκούειν καὶ διαθερμανθῆναι εἰς ἐξάνουσι
 τοῦ συνάρχειν βασιλικῶς τὸν τε Ἀλέξιον τὸν τε Ἀνδρόνικον. 10
 καὶ τὴν ἀρχὴν μὲν ὑπεψιδυριζέτο ἡρέμα τὸ σόφισμα, μετὰ
 δὲ ἐλαλεῖτο, μικρὸν δὲ ὅσον καὶ ἐξεβοᾶτο τρανέστερον. καὶ
 ἔδει λοιπὸν ἐμφανῶς προκληθῆναι εἰς τὴν ἀρχὴν τὸν Ἀνδρό-
 νικον, καὶ εἰ μὴ πείθοιτο, ἀλλὰ τότε δυσωπηθῆναι. εἰ δὲ
 μηδὲ οὕτω κατακλίνοιτο ἀτενῶς ἔχων, πειραθῆναι καὶ βίας, 15
 καὶ κάλλιόν φασιν ὄν παθεῖν ἐκείνον ὃ μὴ βούλεται, τὸ βα-
 σιλεῦσαι δηλαδὴ, ἥπερ ἐξολέσθαι τὰ κοσμικά. καὶ ἐταιρί-
 ζονται μὲν εἰς τοῦτο πολλοὶ τῶν τοῦ λαοῦ, συνεπιρροεῖ δὲ
 τῷ κλύδωνι τοῦτῳ καὶ ἀπόρροιά τις τῶν τῆς συγκλήτου, οὐ
 πολλὴ μὲν, ἐπίρροτος δὲ καὶ τοῦτό γε ἡμῖν ἀπόρροτος. οὐ 20
 γὰρ ἀπλῶς ἀφωσιούτο αὕτη τὴν κατὰ τοῦ βασιλέως Ἀλέξιου
 νεωτέρισιν κατὰ χάριν Ἀνδρονίκου, ἀλλ' ὥσει καὶ μεμηνυῖα
 βυσσόθον ἐκκαῖτο καὶ τὸν Ἀνδρόνικον συνεξέμινε.

tum, nisi parvo et imperito Alexio imperii socium adderent Andronicum, virum earum artium scientissimum, et idoneum ferendo cum illo iugo imperii, non ita, ut deiiceret id onus, sed sustineret praeclare, et auctoritatem adderet illius exiguitati tum eiusdem communione dignitatis, tum defensione aerumnarum et laborum, quibus ad satietatem assuetus esset, vagis iactatus, ut ille ait, erroribus: talia igitur dictitando excitarunt haud paucos, ut non gravate illud audirent arderentque cupiditate partiendi inter Andronicum et Alexium imperii. atque initio quidem susurrabant leniter fraudem, deinde sermonibus agitabant, mox aperte clamitabant. debebat iam palam ad imperium vocari Andronicus, et, si non obsequeretur, tum vero precibus urgeri; si ne sic quidem moveretur, sed resisteret pertinacius, vi compelli: quippe praestare aiunt, pati illum, quod nolle, imperium scilicet, quam perire mundum. sociantur ad haec multi de plebe, sed abripitur eo flumine etiam senatorum pars, non magna quidem illa, sed, taedet dicere, infamis. neque enim detestati sunt suscepta adversus imperatorem Alexium in Andronici gratiam consilia, sed etiam quasi furore intus acti aestuabant et in furorem adigebant Andronicum.

Καὶ ἔσονται αἰοίδιμοι ἐν τούτοις οἱ τῆς ἡμέρας ἐκεῖνος πιστοί, Κωνσταντῖνος ὁ Πατρηνός, τὸ τῆς κολακείας ἠκριβωμένον ἀφίδρυμα, καὶ ὁ ἀπλούχειρ Μιχαήλ, ἀνὴρ γλοῖος μὲν πολιτεύσασθαι στρυφνός δὲ πονηρεύσασθαι. ἦν δὲ καὶ τις ἀνὴρ λάμπων ἐν τοῖς τοιούτοις ὡσεὶ που καὶ φρυκτὸς ὀλέθριος, μέσος ἦν ὅτε τὴν τύχην, πατρὸς ἐκφύς δεξιῶν λογιζοσθαι τὰ δημόσια καὶ ἐμβαθύνειν κλέμμασιν. Στέφανος μὲν τὸ κύριον, τὸ δὲ ἐπ' αὐτῷ Ἀγιοχριστοφορίτης· ὃς μεταθέμενος ἐξ ὧν ὁ κατὰ θεὸν διάκειται, Ἀντιχριστοφορίτης παρῶν μείτο τοῖς ὕρθᾳ νοοῦσι. τοῦτον ὁ μὲν φθάσας χρόνος παρεσημήγατο εἰς ἀνδριάντα φαυλότητος. κηδεύσας γὰρ οὐ καθ' ἑαυτὸν, ἀλλὰ πανουργευσάμενος ὑπὲρ ἀξίαν γάμον εὐγενῆ, δέδωκε τιμωρίαν οὐκ ἀγεννῆ· τὰς ὀδνάς τε γὰρ ἀπεσχίσθη αἶτε μὴ καλῶς φριμαξάμενος καθ' ἧς οὐκ ἔπρεπε, καὶ τῶν αὐτοῦ νότων σωφρονιστῆρες ἰμάντες κατεχόρυσαν. καὶ ὁμῶς ἰταμὸς ὧν καὶ τὴν αἰσχύνην ἀπὸ προσώπου θέμενος οὐκ ἀπήγγαγεν ἑαυτὸν τοῦ προφαινεσθαι, μὴ καὶ γελῶτο, ἀλλ' οἷα μηδὲν τι κακὸν δεδρακῶς περιήροχτο ἔνθα καὶ πρῶην, φιλενδεικτῶν τὸ θράσος καὶ ἐπιδεικνύμενος τὸ μὴ αἰδεῖσθαι, καὶ οὕτω βιαζόμενος τὸ μηδὲν τι φαῦλον ἢ ποιῆσαι ἢ παθεῖν. ὡς δὲ περιεωρᾶτο πρὸς πάντων, καὶ τοῦ γάμον τε τοῦ ὑψηλοῦ ἦν ἔκπτωτος καὶ οὐδέ τινα εἶχεν ἄλλην ἀνάβασιν, ἀλλ' ἐν κενοῖς τὰς βασιλείους θύρας ἐξέτριβε, λαγχάνει ποτὲ

Atque laudibus in his ferentur fideles isti, Constantinus Patrensis, adulationis effigies absolutissima, et simplicis manus ille Michael, vir blandus in negotiis, asper in nequitiiis. erat etiam vir inter illos illustri tanquam taeda lucida, mediocri quondam fortuna, patre natus dextro ad pecuniam publicam inferendam rationibus, auferendam ex aerariis, Stephanus nomine, cognomine Hagiochristophorita, qui, quoniam abiecerat, secundum quae vivunt, qui pie vivunt, Antichristophorita cognominabatur ab iis, qui recte sentirent. hunc priora tempora ut statuum nequitiae notaverant. etenim uxore quaesita non pro conditione sua, sed supra ipsius dignitatem nobili, poenas haud ignobiles dedit. namque naribus privatus est, quod adhibisset haud honeste, cui non debuerat, et in tergum eius flagella insiluerunt castigantia. verum qua erat procacia, omni pudore deposita, haud abstinebat, ne risui esset, quominus in publicum prodiret, sed tanquam nihil commississet, circumibat ubi ante solitus fuerat, ostentans audaciam et impudentiam, atque ita speciem affectans, ac si nihil turpe aut fecisset aut passus esset. itaque quum ab omnibus contemneretur et matrimonio illo sublimi excidisset nec alium videret ascensum, sed imperatorias frustra fati-

προηκείμενος ἔπος ἄλλως μὲν σφαλερόν, ἑαυτῷ δὲ ἀναστύσι-
 μων. ὡς γὰρ ὁ Μαυροζώμης Θεόδωρος ὁ ἐκ Πελοποννήσου,
 ἄνθρωπος πολυμεμφῆς ἐφ' οἷς ἐπέθ' τὰ θεῶν ἔδρα, μετὰ θά-
 νατον τοῦ Ἁγιοθεοδώριτου Μιχαὴλ τοῦ ἐν ὑπογραφεῦσι βα-
 σιλικῶς μεγάλο, ἔγγιστα τῷ βασιλεῖ γεγονῶς ὑπερφαινετο,⁵
 οἱ μὲν ἄλλοι ἐχεφρονοῦντες ἐπιτιον εἴ τί που χόλου καὶ εἶ-
 χον ἐφ' οἷς μὴ ἀνέβαινον, ὁ δὲ πρὸ τῆς βασιλείου σκηπῆς
 καθήμενος ἐξεβόησεν εἰς πολλῶν ἀκοὰς λόγῳ σχετλιασμοῦ
 ἄδικα πάσχειν, εἴπερ ὁ δεῖνα μὲν καὶ ὁ δεῖνα, οὐκ εἰς το-
 σοῦτον κακοὶ πεφηνότες, εἶτα ὑψοῦνται, αὐτὸς δὲ φανυπέ-¹⁰
 φανυλος ὢν, καὶ ὡς ἂν τις κωμικευόμενος εἴποι, μιαιφῶς καὶ
 παμμίαρος καὶ μιαιφώτατος, καὶ ἄνθος κακίας καὶ πονηρίας
 ἄβυσσος, καὶ οἶος διορᾶσθαι ὕσα καὶ δαιμόνων, ἀφίεται ζῆν
 εἰκῆ, καὶ οὐκ εἰς μέσον παράγεται, τὰ οἰκεῖα ἐπιδειξόμενος
 καὶ ἀρέσων εἰς πλουτοποιίαν. ἐπῆγγε δὲ ἑαυτῷ καὶ ὄρκον μέ-¹⁵
 γιστον, μὴ ἂν εὐρήσεσθαι τὸν ἐπὶ κακίᾳ ἴσον. ἔφη ταῦτα
 στηλογραφῶν ἑαυτὸν καὶ περιανυτολογῶν ὡς αὐτῷ ἔπρεπε, καὶ
 ἐπὶ πᾶσιν ἐστέναξεν ὡς βαρυπενθῶν, καὶ ἐξεπυρώθη χόλῳ
 τὸ πρόσωπον. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἐταράχθησαν πρὸς τὸν λόγον
 καὶ ἐκαρὰδόκουν κακά, λογιζόμενοι ὡς οὐ μόνον αὐτὸς δεινὰ²⁰
 πείσεται αὐτίκα, τῆς βοῆς ἐντὸς ἀκουσθείσης καὶ εἰς ὕβριν τῷ
 βασιλεῖ λογιθείσης, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ πρὸς μέμψεως ἔσονται,
 ὅτι μὴ θυμὸν κατὰ τοιούτου ἀνδρὸς ἀνέλαβον. καὶ αἰτοὶ

garet fores, accidit quondam ut vocem per se levem, sed sibi utilem
 emitteret. nam quum Theodorus Maurosomas, ex Peloponneso oriundus,
 homo multum obiurgatus propter ea, quae praeter ius fasque fecerat,
 post Michaelis Hagiotheodoritae, qui erat primus ab epistolis imperatori,
 mortem eximie ab imperatore proventus esset, ceteri prudentes viri,
 nonnihil etiam invidia forsitan moti, stomachabantur, quod non et ipsi
 proveherentur, ille autem, pro foribus tentorii imperatorii assidens, clare,
 ut a multis audiretur, quasi indignabundus exclamavit, iniuste secum
 agi, quod, quum hic atque ille, se minus scelerati, iuvarentur, ipse,
 omnium sceleratissimus et, ut comicus dicturus esset, foedus et stercore
 foedior et foedissimus, ac flos nequitiae et vorago pravitatis, et qui
 perspiceret, quae vix perspiceret daemon, neglectus esset nec in me-
 dium produceretur ad ostendendas virtutes suas et explendam habendi
 cupiditatem. sacramento deinde diro se obstrinxit, si quisquam sibi
 par ad pravitatem reperiretur. quae quum dixit, suam sibi quasi
 statuam inscripsit et se notavit, ut decebat, singulis verbis inge-
 micens, quasi miserrimus homo esset, et ira rubente facie. ad eam
 orationem ceteri animis turbabantur expectabantque mala, veriti,

μὲν οὕτως· τοῦ δὲ καθ' ἡμᾶς βίου τὸ χρεῶν ὡς ἡμάρτο-
 μεν τότε μὲν ἀφῆκε μέλαι τὸν ἄνδρα, μέγα καὶ τοῦτο
 δοκοῦν εἶναι· οὐ μακρὸς δὲ διέσχε χρόνος, καὶ ἤρξατο πα-
 ρουσιῶσθαι ὁ ἄνθρωπος, καὶ κηρύξας ἑαυτὸν πονηρότατον εὐ-
 5 ρηκεν ἐπὶ πείρα γέρας ὅμοιον, ὡς εἰ καὶ δεινὸς τις κλέπτειν
 εἶναι ἀνακηρύξας προσληφθεῖη ποθέν. καὶ ἐκεῖθεν ἀρξάμε-
 νος τοῦ κατὰ βίον ὕψους γίνεται ἐπὶ τοῦ στρατοῦ, καὶ εὐρε-
 θεὶς ἐπὶ τοῦ Ἀνδρονίκου τοιοῦτος προσλαμβάνεται. καὶ ἡ
 καθ' ἡμῶν πτερωθεῖσα συμφορὰ αἶρει αὐτὸν ἐπὶ πλεόν ὕψου,
 10 καὶ εἰς ψυχὴν ἐντήκει φιλίας τῷ Ἀνδρονίῳ, ἵνα πάγχυ κα-
 κὸς κακὸν ἠγγλάξῃ, καὶ μὴ τὰ κατὰ τοὺς κακοὺς συμφύρη-
 ται, καὶ ὁ ὅμοιος εἰς τὸν ὅμοιον ἄγεται. καὶ οὕτω φρονη-
 ματισθεὶς εἰς πλεόν, καὶ οὐκ ἀνασχόμενος εἰ καιρὸν ἄρτι
 ἔξενρῶν οὐ πτερυξεται, καθά τι δαιμόνιον πρόσωπον, πειρα-
 15 ται ὑπερβαίνειν αὐτὸς εἰς τὸ κακὸν πάντας τε τοὺς ὡς ἐρρέ-
 θη τοῦ δήμου προάγοντας καὶ δὴ καὶ ἑαυτὸν. καὶ συλλα-
 20 βόμενος ὅσοι τῆς καλῆς συγκλήτου βουλῆς παραπτυσθέντες
 ἐξεβράσθησαν κατ' αὐτὸν, κύμασιν ἐλαυνόμενοι ἃ πνεῦμα
 πονηρὸν ἠγειρεν (ἦν γὰρ καὶ τις δαιμονοφόρητος λέσχη σύγ-
 κλητος, ὡς προέκκειται, εὐφυνῶς ἔχουσα κατ' ἐκεῖνον ἄλλο-
 φρονεῖν), οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ τὰς φαύλας κεφαλὰς τοῦ δή-
 μου, πρὸς δὲ καὶ τὸν τηλικαῦτα πατριάρχουντα, τὸν καμυ-

7. βίον?

ne non solum ipse illico poenas daret, voce eius intus audita et pro
 contumelia imperatoris habita, sed etiam reprehenderentur et ipsi,
 quod iram in istum hominem non evomissent. atque haec quidem
 illi. enimvero debita pro iis, quae commissimus, huic vitae poena haud
 attigit tum istum hominem: quod per se iam satis magnum fuit:
 sed non multum temporis interfuit, quum ille proveli coepisset, et,
 pessimum se esse factus, experimenti causa simile munus nanciscere-
 tur, ac si quis eximium ad furandum se professus recipiatur ali-
 cunde in auxilium. hinc igitur exorsus vitae curriculum magnificentius,
 exercitui praefectus est: atque talis inventus ab Andronico assumitur;
 evehitque illum immissa nobis miseria ad maiorem semper altitudi-
 nem, eumque insinuat in animum et amicitiam Andronici, ut malum
 prorsus malus duceret, neve cum malis boni confunderentur, sed
 par parem comitaretur. atque ita ad maiora ille adspirans nec iam
 sustinens, nisi occasionem modo nactus evolaret tanquam numen
 divinum, nequitia omnes, de quibus monitum est, duces plebis
 et se ipsum superare conatur. assumpsit igitur, quotquot e summo
 ordine senatorio resputi et ad eum eiecti erant, undis factati, quas
 malus excitaverat spiritus (erat quippe etiam a daemone quodam agitata

τηρὸν Βασίλειον, ἄνδρα θερμὸν καὶ οἶον καθομιλεῖν τοὺς καιροὺς ὡς τὸ παρ' αὐτῷ βουλόμενον ἔκρινεν, ἕς τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου τῆς φήλης καθαρειότητος γενομένου ἀντεισηῆσαι, ὃν ὁ Ἀνδρόνικος ἤθελε καὶ (ἀνικάμψαι τὴν φράσιν) ὡς τὸν Ἀνδρόνικον ἤθελεν, ἐν μένος οὗτοι πνεόντες καὶ οἶον δι' ἀλλήλων ἤκοντες κατὰ τινα σύντηξιν ἤθους, καὶ ταυτιζόμενοι ταῖς ὧν ἔπραττον αἰρέσεσιν, — οὕτω δὴ οὖν προσειληφώς καὶ τοῦτον ὁ τῶν φαύλων ῥινηλάτης λογοθέτης (τοῦτό τε γὰρ ἐτιμήθη καὶ τὸ σεβαστὸς κληθῆναι, οὐ δῆπου καὶ ὧν τοιοῦτος πρὸς πρᾶγμα), ἤκουσι παρὰ τὸν Ἀνδρόνικον τὴν τυραν-¹⁰ νίδα χοροβατήσαντες, δεινὰ ποιεῖν ἐκείνον λογοποιούντες κοινῇ ὡς ἐν ἐπικλήματος λόγῳ, εἰ τοὺς αὐτῷ πιστευθέντας παρὰ Θεοῦ περιόψεται ὀλομένους, καὶ οὐ μόνον πόλιν ταύτην μεγίστην, ἀλλὰ καὶ ὅσων μερῶν αὐτῇ ἔχεται πρὸς τε ἧλιον ἀνίσχοντα καὶ πρὸς δυσμὰς καὶ ὅσα λοιπά. καὶ ἐσέμνονον μὲν¹⁵ τὸν μικρὸν βασιλέα κατὰ γε τὸ φύσει καλόν, πρὸς δέ γε τὸ παρὸν οὐδὲν ἱερὸν αὐτὸν ἔφρασκον εἶναι, καὶ ἀπεδοκιμαζόν μονούμενον, καὶ προέπιπτον αὐτῷ τῶν ποδῶν οἱ τὴν κολακείαν περιττότεροι πεισθῆναι εἰς βασιλείαν καὶ τῶν αὐτῆς ἡνίων συνεπιδράξασθαι, μὴ καὶ κατὰ μῦθον ὁ νεανίας οὗτος²⁰ Φαέθων, ἀτέχνως τὸ ἄρμα τῆς ἀρχῆς χειριζόμενος, κακῶς τὸ πᾶν διαθήσεται. ὅτε δὲ καὶ τῶν ποδῶν ἀπαλλαγεῖεν τοῦ Ἀ-

factio senatus, ut diximus, eximie parata ad illius furorem), et vero perdita plebis capita, praeterea qui tum patriarcha erat, nequam Basilium, fervidi ingenii virum et factum ad regenda tempora, sicut ipsi placeret, qui in locum magni Theodosii in beatam coeli puritatem recepti promotus erat, expetitus ab Andronico, et ipse invicem Andronicum expetens, unam illi animam spirantes et quasi conflati ingenii quadam similitudine, et consiliorum communione concordēs, — assumpsit igitur hunc quoque perditorum hominum indagator logotheta (eo enim honore ornatus erat et sebasti nomine, minime eo dignus nomine), adeuntque cuncti Andronicum, imperium quasi choro ducentes, iniurias scilicet minaturi et exprobraturi, si commissos sibi a deo homines perire pateretur, non solum maximam hanc civitatem, sed etiam quae cum ea coniunctae essent regiones ad orientem et occasum, ac reliqua omnia. ac venerabantur quidem imperatorem puerum pro dignitate generis, sed ad praesens tempus nihil eum sacrosanctum esse dicebant, reiciebantque eum, si ita solus relinqueretur, et procumbebant ad Andronici pedes adulationis periti rogantesque, ut una cum illo regnum susciperet et habenas capesseret imperii, ne adolescens iste Phaethon, ut in fabula est, currum imperii regere conatus, misere omnia everteret. deinde autem quum a pedibus

δρονίκου ὀρθούμενοι, αἱ χεῖρες αὐτοῖς ὡς εἰς θεὸν ἀντει-
 νονται καὶ ἐθεοκλήτουν ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς. ὁ δὲ κατορθούμενον
 ἤδη βλέπων τὸ ἐφεστὸν, ἔνδον μὲν οἷα ἔπασχεν ἄν, καὶ ὡς
 ἔχαιρεν ἀμύθητα, τίς οὐκ ἂν τεκμήριαιτο; τὰ μέντοι ἐκτός
 5 ἄλλως ἔχρωζεν ἑαυτὸν, καὶ ἐδόκει μὴ ἂν φέρειν μηδὲ ζῆν,
 εἰ τοιαῦτα ἀκούοι καὶ ὡς εἰς ἀπιστίαν γυμνάζοιτο. καὶ τίς
 ἐγώ, ἔλεγε, καὶ πῶς ἂν δυναίμην; καὶ ὡς φευξοῦμαι, καὶ ὡς
 μεταστήσω τοῦ βιοῦν ἔμαυτὸν, εἰ μὴ ἀφίεμαι. καὶ ἐρράπι-
 ζεν ἑαυτὸν καὶ ταῖς θριξίν ἐνύβριζε καὶ πολλαχοῦ εἰλεῖτο,
 10 δοκῶν μὲν ἐθέλειν διέκδυσιν ὡς εἰς φυγὴν, διδούς δὲ ἄλλως
 τόπον χαρᾶ καὶ γέλωτι λεληθότως ἐν τῷ στρέφειν ὥδε καὶ
 ἐκεῖ τὸ πρόσωπον, ὁποῖος ἐκεῖνος, τὸ περιπόνηρον.

Ὡς δὲ τὴν σκηπὴν ταύτην συμπήξασθαι τεχνασάμενος
 ἀσφαλέστερον προσεποιήσατο πλασάμενος καὶ τοῦ ὑπερφύου
 15 γενέσθαι, εἴ πως οὕτω φαντάσει τοὺς πολλούς, ὡς ὑπερθέ-
 μενος τὴν ἐνσοτηκυῖαν ὥραν φευξέεται μετ' αὐτὴν καὶ ἀπαλ-
 λαγήσεται τοῦ ὄχλοκοπεῖσθαι, οἱ κόλακες ἐντεινόμενοι τὴν
 ἁρμονίαν τοῦ λήρου εἰς ὅσον πλέον οὐκ ἦν, φωνάς τε ἤραν
 καὶ φυλακὰς ἐπέταττον καὶ συντηρήσεις τῶν ἐκεῖ διεξόδων,
 20 καὶ διηποροῦντο τί ἂν καὶ γένοιτο. καὶ ὁ πατριάρχης ἐπι-
 λυόμενος αὐτοῖς τὸ ἄπορον, ὡς ἡμεῖς καὶ τότε μανθάνοντες
 ἐγελῶμεν καὶ νῦν δὲ ἔτι γελῶμεν, παρωδοῦντες ἕκαστος ἑαν-

Andronici assurrexissent, manus tanquam ad deum protendebant, opem-
 que implorabant pari consilio. ille vero quum iam adesse sibi, quod
 petebat, videret, intus quae senserit et quantopere gavisus sit, quis
 non suspicetur? speciem tamen diversam induebat, videbaturque ipsam
 adeo vitam aegre ferre, si talia audiret et incredibili scilicet modo
 exerceretur: quis ego, inquiebat, et quomodo istud possim! fugere
 malim et vitam deponere, nisi dimittar. ac plangebatur et crines
 scindebat et varie se iactabat, fugam se quaerere simulans, sed gau-
 dio intus et laetitia exsultans, dum huc illuc, qua erat versutia, ocu-
 los vertit execrandos.

Quum autem, tabernaculum illud quo firmiter constitueret, in
 superiore aedium partem se evadere simulasset, si forte ita falle-
 ret plebem, acsi praestolatus, dum effluxisset, quae instabat, hora,
 deinde effugere vellet vexationes plebis, adultores vehementiore vo-
 ciferationis concentu, ut nihil posset supra, vires intendebant, vi-
 gilias custodesque disponebant in aedium portis, atque solliciti sci-
 licet exspectabant, quid futurum esset. qua illos difficultate patriar-
 cha exsolvit, ut res et tunc nobis audita risui fuerit et risui sit ho-
 die, dum omnes sibi accinunt ridiculi "lude, lude in miseria." quippe
 se ipsum dixit compedes manicasque et collare et alia id genus pa-

τῷ κομικώτερον τὸ “παῖς παῖς ἐπὶ συμφοραῖς,” αὐτὸς ἔφη καὶ ποδοκάκην καὶ χειροπέδας καὶ κλοιὸν περιτραχήλιον καὶ ὅσα τοιαῦτα μηχανήσασθαι τῷ Κομνηνῷ, δι’ ὧν κατέχοιτο ἄν. εἶπεν ἐκεῖνος ταῦτα, καὶ οἱ πολλοὶ ἀφειώρων πρὸς ἐπίνοιάν τινος χαλκεύματος καὶ “πῶς ἔσται ταῦτα;” ἔλεγον. ὁ δ’ ἐν-5
 ὄνυς πλαγιάσας τὸ τῆς κεφαλῆς κάλυμμα, καὶ τὴν δεξιὰν ἐν-
 θείσας εἰς ἀέριον σταυρικὸν χάραγμα, κατακροτεῖ δεσμούς
 τοὺς ἀρέσαντας, καὶ ἀμφιβαλὼν ἱεραρχικῶς ἐπέχει τὸν Ἀν-
 δρόνικον, καὶ ἀφορίζει ὅποι εὖρε μένοντα, καὶ κατασκήπτει
 μὴ ἂν ἀφίεναι τὴν πόλιν καὶ ἄλλην τραπήναι. ὁ δὲ ὡς 10
 ἀβούλητα δῆθεν παθῶν καταβοᾶται τοῦ πατριάρχου οἷα οὕ-
 τω καταδήσαντος τὸν τρέχειν ἔτοιμον· καὶ “ὦμοι” φησί, “τί
 ποιεῖς, δέσποτα;” καὶ συχνὰ τοῦτο λογοκοπήσας ἄνεισιν ὑψοῦ
 στενάζων ὡς ἐπὶ μεγάλῳ κικῶ. καὶ ὁ πατριάρχης ὑπειπὼν
 τὰ δοκοῦντα ἤσύχαζε. 15

Καὶ τοῦ λοιποῦ, ἵνα μὴ τὴν κοσμικὴν ἀηδίαν ἀδολεσχῶ,
 γίνεται τῶν κακῶν δρόμος εἰς τὸν περιδοξὸν ναὸν τοῦ σω-
 τῆρος Χριστοῦ τοῦ χαλκίτου, καὶ εὐφημία τοῦ Ἀνδρονίκου
 ἄκοντος εἰς βασιλέα, ὡς ἂν καὶ αὐτοὶ καὶ ἐκεῖνος εἶποιεν·
 εἶτα καὶ βία εἰς ἐκεῖνον, ὡς καὶ μὴ ἐθέλων ἀρχηγὸς ἡμῶν 20
 γενοῦ, καὶ περιθέσις παρασῆμων τῇ βασιλείᾳ πεδύλων, ἐκεί-
 νου μὴ καθιστῶντος τοὺς πόδας, καὶ περιδύσις διαδήματος
 καὶ ῥῆψις μὲν καπνικοῦ καλύμματος τοῦ περὶ κεφαλὴν, ὅπερ
 Λαζῶθεν εἶχε τὴν ἀφορμὴν εἰς σύμβολον ὧν ἔμελλε καπνῆ

rata habere ad retinendum Comnenum. quibus auditis, expectabant illi
 vincendi consilium, rogabantque, quid tandem istud foret. ille au-
 tem, mitra illico capiti transverse imposita, et dextra ad crucis aerae
 signum mota, quassat vincula exoptata et Andronico iniicit, cohibetque
 eum potestate patriarchali, et includit finibus iis, intra quos eum
 reperit, obstringitque, ne urbe excedat aliove vertatur. Andronicus
 autem, quasi ingrata scilicet patiens, increpat patriarcham, quod ita
 constrinxerit ad fugam paratum, atque “eheu, inquit, quid agis, do-
 mine?” multumque repetitis his verbis, ascendit in aedes superiores,
 ingemiscens tanquam in magna calamitate. patriarcha hortatus, quae
 ipsi viderentur, acquievit.

Mox autem, ne calamitatem terrestrem longe persequar, perdi-
 torum hominum concursus ad templum praeclarum Christi salvatoris
 aenei fit, salutaturque Andronicus imperator invitus, ut ipse et isti
 homines dicturi sint; deinde etiam vis adhibetur, ac si nollet ipso-
 rum dux esse, et induuntur imperii insigne calceamenta, ipso detre-
 ctante pedes, et diadema imponitur iniiciturque pileus fumidus, qui

φῆραι, κατεμπρήσας τὸ πᾶν, ἀντιφόρησις δὲ ἐρυθροῦ, αἰνι-
τομένη ὄσων κεφαλῶν καταψηφιεῖσθαι μέλλει αἵματα. καὶ
συγκάθεται τὸ ἐντεῦθεν τῷ βασιλεῖ Ἀλεξίῳ, καὶ προκάθεται
(ὑπερέκειτο γὰρ αὐθωρὸν ἐκείνου τὸ ἀπὸ τοῦδ᾽), καὶ συντι-
5 μᾶ οὓς αὐτὸς ἐπέκρινε, καὶ προβάλλεται ἐρχάς, ἐξ αὐτῶν
βαλβίδων τὸ τῆς κατ' αὐτὸν βασιλείας ἄρμα πρόσθεν βαλῶν.
καὶ τὸ μέγα κακὸν τῷ μικρῷ καλῷ συγκίρνεται.

Βραχὺς ὁ ἐν μέσῳ χρόνος, καὶ περιγίνεται· καὶ ὡς ἂν
μὴ θρήνου μεγάλου ἔξαρχος καθισταίμην τοῖς φιλαλεξίσις εἴτ' 280
10 οὖν φιλοβασιεῦσι, λεπτοτομῶν παχεῖαν σκυθρωπότητα, ἐκ
ποδῶν ἀπάγει τὸν συμβασιλέα. καὶ τοῦ ζυγοῦ τὸν Ἀλέξιον
ἐκινᾷσας, εἴτε πνιγμῷ τῷ δι' ἀγχόνης, ὡς διαρρέει λόγος ὁ
πλείων, εἴτε καὶ ἄλλως, ὡς ἐκεῖνος οἶδε καὶ οἱ συγκακοῦργοι,
ἀντεμβάλλει τὸν υἱὸν Ἰωάννην, τὸν τοῦ Μανουὴλ ὑστερον,
15 οὗχ' ὅτι καλλίων ἦν, ἀλλ' ὅτι ὁ μὲν Μανουὴλ ἀπεστύγει τὰ
τοῦ πατρὸς καὶ πῶς ἔβλεπεν εἰς τὸ μέλλον καὶ τὸν θεὸν ἐπί-
στροφον εἶναι τῶν γινομένων κακῶν ὑπελάλει, ὁ δὲ Ἰωάννης
ἕστεργε καὶ τοῖς πλημμελουμένοις ἔχαιρε συνεφαπτόμενος.

Ἄ δὲ τὸ ἐντεῦθεν ὁ Ἀνδρόνικος — οὐ λέγω ἡμαρτεν ἢ
20 ἐπλημμέλησεν (ἄλλως γὰρ οἱ θερμότεροι ὀνομάσαιεν ἄν),
γλώττης δεῖται νεανικῆς φράζειν, καὶ πρὸ αὐτῆς λογισμοῦ
βαθέος καὶ οἴου εὐστοχα βάλλειν καθ' ὧν ἂν ἐπιβαλεῖ· ἄπερ

e Lazis repetitus et quasi imago quaedam erat eorum, quae ille, re-
bus omnibus igne deletis, fumo turpaturus esset, et praefertur pur-
pureus, quo significabatur, quot capitum postulaturus esset sangui-
nem. assidet deinde imperatori, ac praesidet (supereminet enim de-
hinc illico eum), promovetque, quos ipsi placet, ac proterit magi-
stratus, inde ab initio imperii sui curram vehementius agens; ac
miscentur magna mala bonis exiguis.

Brevi interiecto tempore, superior evasit. ne autem magnae la-
mentationis dux existam Alexii sive imperatoris amicis, in parvas par-
ticulas dissecanda truculentia: e medio tollit imperii socium. excusso
igitur Alexio, sive fune et strangulatione, quae vulgaris fama est, sive
alio modo, id quod ipse et facinoris socii noverunt, in locum eius
substituit Ioannem filium, qui Manuele minor erat, non quod prae-
staret, sed quia Manuel aversabatur facinora patris et animo prospici-
ebat futura, deumque malorum, quae fierent, vindicem fore susur-
rabat, Ioannes autem venerabatur patrem et ultro iuvabat prava eius
cōnsilia.

Quae vero deinde Andronicus — non dico peccaverit aut com-
miserit (alio enim nomine appellaverint vehementiores), lingua iuve-
nili opus est, ut narretur, et vero ingenio subtili et quod feriat

ἡμεῖς ἀπολωλεκότες τῷ γήρῳ τοσοῦτόν φαμεν ἐπιτέμνοντες, ὅτι, ὅποιά τις Δανὺδ μεμελετηκῶς ἀπεκβῆναι ἔν γε τῷ κατὰ τὸν Οὐρίαν καὶ τὴν γαμετὴν, τὸν μὲν ἄνδρα βασιλέα τὸν Ἀλέξιον προϊάπτει κάτω, παραστείλας τοῦ ζῆν, εἶτα καὶ βυθῷ θαλάσσης πιστεύσας καθά τινές φασιν, ὡς οὐκ ἂν ἐγὼ ἄνακρῖναιμι, καθάπαξ ἀπεστυγηκῶς τὴν φαύλην ταύτην περὶστασιν. καὶ ἐκεῖνος μὲν οὕτω τὸν παῖδα βασιλέα συνέστειλεν, εἰ καὶ λόγοι τινές ὕστερον ζῶν ἑκείνου κατεμνύσαντο· εἰς ὃ παιζῶν ὁ Ἀνδρόνικος ἐξελάλησέ τι δριμύ, ὃς ἀκούσας περὶ πού τὰ κατὰ Σικελίαν τημελεῖσθαι τὸν Ἀλέξιον βασιλι-¹⁰ κῶς, ἠδὲ γελάσας “ἦ δὴ” ἔφη “ἄριστος κολουβητής, εἶπερ ἐν Κωνσταντινουπόλει κατακυβιστήσας εἰς βαθεῖαν θάλασσαν ἀπνευστί διεξέδν περὶ τὸν ἐκεῖσε πορθμόν.” ἀποικίας δὲ οὕτω τὸν ἄνδρα Ἀλέξιον, εἰσοικίζεται τὴν αὐτῷ μνηστῆν, ὃ καὶ ἐκείνου κακοῦ, νεάνιδα θυγατέρα τοῦ τῆς Φραγγίας ῥή-¹⁵ γός, ὀκνοῦσαν μὲν, ὡς περιάδεται, τὴν συναφῆν. ἦδη γὰρ καὶ φρενῶν ὑπεπίμπματο, καὶ πεπειραμένη δὲ ἄλλως λειότητος ἔραστοῦ τὸν τραχὺν ἀπέστειργε. καὶ ποτε, φασί, καθ’ ὕπνου φαντασασμένη τὸν νεανίαν καὶ ὃ Ἀλέξις ἀνακράζασα, οἷα ἔπαθεν, οἶδεν αὐτή.

Καὶ ἦν μὲν ἴσως μέτριος τὴν κακίαν, εἶπερ ἐνταῦθα ἐλθῶν ἀδικήματος ἔληξε καὶ ἐστράφη πρὸς τὸν ἀληθῶς ἄν-

5. ὡς] οὐς?

scopum, quem petit: quae quum nos amiserimus senectute, hoc tantum strictim dico, eum quasi alterum fieri Davidem voluisse in eo, quod ille adversus Uriam et uxorem eius fecit, siquidem virum imperatorem Alexium pessumdat, prius vita privatum et deinde in mare demersum, ut quidam dicunt, ego autem diiudicare nohim, prorsus abominans rem eam detestabilem. ergo ille puerum imperatorem oppressit, etiamsi rumores quidam postea eiusdem vitam ementiebantur: ad quam famam acerbe dicto quondam lusit Andronicus, qui, quum audisset, regio honore alicubi in Sicilia haberi Alexium, subridens “egregius profecto, inquit, urinator ille est, si quidem Cpoli in mare demersus, non spiravit, dum emergeret in illo portu.” itaque e medio sublato viro Alexio, in matrimonium ducit, eheu novam nequitiam, sponsam eius, filiam adolescentem regis Francorum, pertimescentem, ut ferunt, id coniugium. etenim sapere illa iam coeperat, atque gustato suavi amico aversabatur asperum. et quondam, ut ferunt, quum per somnum adolescentem vidisset, et, o Alexi, exclamasset, quae passa sit, ipsa novit.

Ac fuisset fortasse modicus in nequitia, si eo progressus iniuriarum destitisset, et redisset ad humanitatem, pravis facinoribus ad im-

θρωπον, ἀδικήσας εἰς βασιλείαν καὶ μεγάλου τυχῶν πρῶγμα-
 τος. ὁ δ' ἀλλὰ πρὸς δεινὸν μέγα μεταπλασθεὶς τῇ θηριωδίᾳ
 τὸ κατὰ πάντων φοβερὸν πραγματεύεται, καὶ ἀφίησι μὲν πα-
 τῆρ ὡς ἥπιος εἶναι, ἀνθαιρεῖται δὲ μαίνεσθαι οὐκέτ' ἀνεκτῶς.
 5 καὶ ὡς εἶπερ μικρὰ ἐποίει κακά, ὅτε πρόφασιν εἶχε τὴν τοῦ
 βασιλέως Ἀλεξίου περιποίησιν, πολλαπλασιάζει τὰ ὑπὲρ ἑαυ-
 τοῦ καὶ τοῦ παιδὸς Ἰωάννου, καὶ εἰς οὕτως ἄποπτον ἐκκορυ-
 φοῦ τὸν τῆς μανίας κολωνὸν ὡς καὶ τὸν Ἰωάννην ἀναβλέψαν-
 τὰ ποτε παθεῖν ἴλιγγον. καὶ τοίνυν καὶ ἀνεκάλυψε ποτε τῷ
 10 πατρὶ καὶ ἐκεῖνος τὸ κατὰ ψυχὴν πάθος, καὶ ἔδειξε φόβον
 ἔχειν εἰς τὸ μέλλον ἐφ' οἷς ὁ πατὴρ ἄρτι θρασύνεται. καὶ
 ὑποκλαίει μὲν μαλθακώτερον, οὐκ ἀποκναίει δὲ τὸν πατέρα
 τοῦ ἐν κακοῖς ἀνδριζέσθαι καὶ δεινὰ βούλεσθαι. διὸ καὶ
 προαναφωνῶν τὸ καλὸν ἐκεῖνος βούλευμα γυναικῆς τε τοῦς
 15 υἱοὺς προσέφη, ἐπιπλέξας ἐνταῦθα καὶ τὸν Μανουὴλ, καὶ
 ἐπαυῖται, μὴ ἂν εἰς ἄξιον ἐλθεῖν τοῦ ἡσυχῆ ζήσειν, μεγα-
 λείους μόνους ἐκεῖνους ἔσομένους, ἐπὰν ὁ πατὴρ θάνοι. καὶ
 κομπάζει μακελλαρίους (εἶπεῖν κατ' ἐκεῖνον) καὶ μάγγιπας καὶ
 μύρων ἐψητὰς μέλλειν ἀφήσειν περιεῖναι, καὶ τοιοῦσδε τινάς,
 20 ὧν αὐτοὶ ἄρξοντες ὕστερον εἰκῆ ἄρτι δειλαίνονται, μεγάλα
 σεμνύνων ἐκεῖνος τὴν βασιλείαν τοῖς παισίν. εἰ οὕτω μικρο-
 βασιλεῖς ἀποβήσονται, ὅμοιον ὡς εἰ καὶ Γιγάντων ἀποστε-
 ρῶν ἐθέλοι παραμυθεῖσθαι οἷς Πυγμαίων ἄρξειν αὐτοὺς
 ὑπόσχοιτο.

perium grassatus et magni voti compos factus. enimvero in monstrum
 terribile mutatus ferocia, adversus omnes horrenda parat, nec cogitat
 de Homericis illa lenitate paterna, sed induit pro ea saevitiam non iam
 tolerabilem. itaque, quasi parum mali fecisset, quum praetendebat
 imperatoris Alexii salutem, multiplicat iam, quae sua et Ioannis filii
 causa molitur, facinora, et ad eam altitudinem exstruit furoris molem,
 ut ipse etiam Ioannes quondam vertigine correptus sit. aperuit igitur
 ille patri animi aegritudinem, seque de futuro sollicitum esse si-
 gnificavit propter ea, quae pater auferet. lacrimas fundit mollius,
 nec cohibet patrem a pravis inceptis et exitiosa audacia. quin imo,
 pulcrum ille aperiens consilium, et feminas filios appellat, Maquelem
 quoque hic tangens, et cum imprecatione adseverat, non esse, quod
 tranquille viveret, sed magnificos solos illos fore, postquam ipse
 mortuus foret: gloriaturque, laniatores se et pistores et unguentorum
 coquos aliosque id genus relinquere velle, quibus illi postea impe-
 raturi temere inertiae se darent, iactans imperium filiis, quo tam exi-
 guae dignitatis forent, plane ita, acsi gigantibus privatos consolari
 vellet pollicendo, Pygmaeis eos imperaturos.

Γίνεται οὖν ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ πλέον ἀπάνθρωπος, τὸν
 θῆρα μετενδυσάμενος. καὶ οἷα μὴ ἀρκοῦν αὐτῷ στερεῶσαι
 βασιλείαν, εἰ τοσοῦτους καὶ τοιούτους λογάδας τοὺς μὲν ἀπὴ-
 γαγεν εἰς τοὺς πλείονας τοὺς δ' ἄλλως ἐκ μέσου ἔστησε, προσ-
 επικαταβάλλει καὶ ἄλλους μυρίους ὄσους, μάρπτων ἐξείης,⁵
 οὐ κατὰ αἰτίαν οὕσαν, ἀλλ' ὁποίας πλάσσειτ' ἂν κατὰ ζώ-
 των ἄνθρωπος αὐτὸς μόνος ἐφιέμενος ζῆν διὰ τὸ φύσει κα-
 χύποτον, ὃ παγίως αὐτῷ ἐνεργίζωτο οἷς αὐτῇ ἀεὶ ἐδολίου
 κατὰ τῶν πρὸ αὐτοῦ· ὅθεν ᾤετο πάντας βασιλεῖς κατ' αὐτόν.
 καὶ οὐ λέγω τὸ πλήθος τῶν πεπονθότων· οὐ προσάπτομαι¹⁰
 τῆς ποιότητος· οὐκ ἐκτίθεμαι τὰ κατ' ἐκείνων συμπλάσματα
 οὐ περιηγοῦμαι τρόπους ἢ τόπους καδ' οὐς καὶ ἔπως πε-
 ρανθεῖν τὸ κακόν, οὐκ ἄλλο τοιοῦτον οὐδέν, μὴ καὶ ἀηδίας
 ἀναταράξω βόρβορον. ἐκεῖνο μόνον λέγω, ὡς ἤρριστευεν ἀλ-
 θεῶν ἐπὶ τῇ πρὸς τοὺς υἱοὺς ὑποσχέσει· οὐ πολλοῦ γὰρ¹⁵
 ἐνέλιπε ψιλῶσαι ἀνθρώπων ἐπιδόξων τὴν μεγαλόπολιν. καὶ
 οὕτω μὲν κατὰ πάντων αὐτός· ἦσαν δὲ οὐδ' οἱ πάντες ἀπει-
 κότες ἐκείνου πρὸς γε τὸ μῖσος. μισοῦμενοι γὰρ ἐφιλιτι-
 μοῦντο ἀντιμισεῖν, οὐκ εὐαγγελικῶς μὲν, κατὰ βασιλικὸν δὲ²⁰
 ἐκεῖνο παράδειγμα. καὶ συλλεγόντες τῇ ἀμύνη πρὸς τι ἐν
 δρῶν ἤθελον καὶ ἀντιλυπεῖν τὸν κατάρξαντα. ἦσαν δὲ ἐν
 τοῖς δρῶσι πρὸς ἄμυναν, ὅτι καὶ ἐν τοῖς παθοῦσι, καὶ οἱ τῆς

8. αὐτῇ] αὐτός?

Fit deinde homo ille in dies immanior, bestiae induens natu-
 ram. quasi autem satis non firmasset imperium tot talesque viros
 eximios partim ad inferos amandando, partim amovendo alio, ad-
 iecit etiam alios innumerabiles, temere comprehensos, non propter
 verum aliquod crimen, sed affingens, quae ficturus esset adversus vi-
 vos, qui solus vivere vellet propter insitam quandam a natura sus-
 picionem, quae illi infixae haerebat propter ea, quae ipse semper
 molitus erat adversus priores: unde omnes post ipsum imperaturos
 suspicabatur. non dicam multitudinem eorum, qui supplicium subie-
 runt; non attingam virtutes; non exponam ficta in eos crimina; non
 explicabo modos locosve, quibus facinus patratum est, nec alia id
 genus, ne eruendo coeno taedium moveam: hoc tantum dico, prae-
 clare eum stetisse iis, quae filiis promiserat. etenim non multum
 abfuit, quin a viris illustribus vacuam urbem faceret. ergo talis ille
 adversus omnes erat: nec vero hi dissimiles odio. namque odio
 habiti ambitiose ipsi invicem odio habebant, non ex evangelio
 quidem, sed ad exemplum imperatorium. itaque coniunctis ad de-
 fensionem viribus, quo unum aliquid agerent, etiam vexare vicissim
 eum, qui coeperat vexare, volebant. erant autem in iis, qui agebant,

Ἄγαρ. τὰ γὰρ κατὰ Νικαίων πάθη, καὶ ὅσα οἱ Προυσαεῖς ἔιλησαν, ἤψαντο καὶ ἐκείνης καὶ εἰς πολὺ ἐχθρίστην ἡμῖν ἐνέγραψαν· πολλοὺς γὰρ καὶ τῶν αὐτῆς ἐπιλέγδην ἢ Νίκαια, 281 καὶ δὲ καὶ ἡ Προύσα μετὰ πολύπονον ἄλωσιν μετεωρισθέντας εἶδον, ὅθεν ἔστι καταβῆναι εἰς Αἶδην καὶ ταχὺ καὶ οὐκίσιστα.

Καὶ οἷα μὲν ἐντεῦθεν οἱ ἀνατολικοὶ ἔπαθον, εἰς μνήμην, εἰ καὶ μὴ μετ' ἐγκωμίων τοῦ Ἀνδρονίκου, συγγραφέσθω ἕτερος, ἐχειρίαν τε ἄγων ἰκανήν, ἀλλὰ καὶ δακρύοις πλουτῶν· ἡμᾶς 10 γὰρ ἐπέλιπον καὶ αὐτά. ἡμῖν δὲ οἷα ἐκείθεν συνέπεσον, καὶ ὡς ἡ τοῦ Ἀνδρονίκου, ὁμαλῶς λέξαι, οὐ προσήγεια καθίκετο καὶ ἡμῶν ὀλεθρία, φράσεων ἔρχομαι, οὐ πρὸς εὐρυλογίαν οὐδ' αὐτά, μὴ καὶ πλατὺ μάλα βιβλιογραφῆσειν ἀνάγκην εὐρήσω, ἀλλ' ὡς πρὸς ἐσκιαγραφημένην τῶν πεπραγμένων 15 ὑπέδειξιν.

Οἱ βλαβέντες ἐκεῖνοι, οἱ πολλοί, οἱ ποικίλοι, οἱ πολὺ-γλωσσοι, διασπαρέντες ἄλλοι ἄλλοθεν, εἴ τις φρήτηρ ἐκ Πίσσης, εἴ τις ἀπὸ Γενούης, τὸ τῶν Τούσκων φῦλον καὶ τι Λαμπαρδικόν· οὐκ ἀπελίπετο δὲ οὐδὲ τὸ ἐκ Λογγιβάρδων βλα- 20 βέν, οὐδ' ὅσα ἄλλα· οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ τῶν εὐγενείας ἐπιτεταγμένων, Μαλεινος δὲ τις καὶ Δαλασηνὸς καὶ Κλάδων καὶ τινες τοιοῦτοι τῶν τῆς ὑφειμένης, πρὸς δὲ καὶ θεραπευ-

21. δέ] τέ?

quo se defenderent, ut in iis, qui passi erant, etiam Agaris posteri. etenim Nicaeensium et Prusensium calamitates ad illos quoque pertinuerunt, eosque inimicissimos nobis fecerunt. namque multos ex ea quoque gente selectos Nicaea, quin imo Prusa quoque, post luctuosam expugnationem suspensos vidit, unde citus et miserabilis ad Orcum descensus est.

Quae tum orientales passi sint, ad memoriam posterorum licet, si minus ad laudem Andronici, componat alius, qui et otio et lacrimis abundaverit. etenim nos quidem illae quoque defecerunt. quae autem nobis deinde contigerint, et quomodo Andronici, ut modeste dicam, haud magna benevolentia nobis quoque exstiterit exitiosa, equidem narraturus sum, sed ne haec quidem copiosius, ne fusc scribendi mihi oriatur necessitas, sed quantum satis sit ad adumbrandam rerum gestarum historiam.

Afflicti illi homines, frequentes, varii, multarum linguarum, alii aliunde congregati, pars Pisa, pars Genua advecti, Tusca gens et Lampardica, nec non e Longobardis qui afflicti erant, et quotquot alii, quin etiam minoris dignitatis nobiles, Malenus quidam et Dalasenus atque Cladon, aliique id genus inferiores, ad hos princi-

ταὶ ἀρχόντων οὓς ὁ Ἀνδρόνικος φανύλως διέθετο —, οὗτοι δὴ, καὶ ὅσοι δὲ ἄλλοι ἐν ὁμοίοις κακοῖς ἦσαν, ἐπρέσβευσαν παρὰ πολλοὺς τῶν μέγιστα δυναμένων περὶ τὰ τῆς ἐψῆς λήξεως καὶ τὰ ἐσπέρια. καὶ οἱ μὲν τὸν σουλτὰν ἠρέδιαν τὰ πλείω, προϊσχόμενοι εἰς δυσωπίαν τὸν τοῦ βραχυβίου βασιλέως Ἀλεξίου θάνατον, ᾧπερ ὄφειλε πιστὰ διὰ τὸν πατέρα Μανουὴλ ὁ τῶν Ἀγαρηῶν ἔθναρχος· ἕτεροι δὲ τὸν ἐν Ἀντιοχείᾳ προκαθήμενον, τὸν τε κατὰ κόσμον καὶ τὸν ἐκκλησιαστικῶς, ἄλλοι δὲ τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ζηλοῦντα βασιλικῶς ὑπὲρ τοῦ καλοῦ. ὄφειλέτην δὲ ἄρα καὶ τούτω τῷ ἀρχοντι ὀρθὴν ἀγάπην καὶ ἐπικουρίαν μετὰ τὸν Μανουὴλ ἀδικομένη τῷ νίῳ Ἀλεξίῳ. αἱ δὲ ἐντρεχέστεραι τῶν πρεσβειῶν περὶ τὰ καθ' ἐσπέραν ἐξετελοῦντο, καὶ ἐλιτάζετο πρὸς μὲν τῶν ὁ τῶν ἐν μεγάλῃ Ῥώμῃ ἀρχιερατικῶς ὑπερεστῶς καὶ εἴ τις ἄλλος παρ' αὐτῷ καὶ κατ' αὐτὸν ἰσχύων, πρὸς δὲ τῶν ὁ Γερμανικὸς φύλαρχος. ὠχλεῖτο δὲ πρεσβευτικῶς καὶ ὁ πόλις τὴν ἐξουσίαν Ἀλαμανός. καὶ οὐδὲ ὁ μαρκεσίος ἡσυχῇ μένειν ἀφίετο, καθάπερ οὐδὲ ὁ τῆς Οὐγγρίας κράλης καὶ ὅς δὲ ἄλλος ἰσχυρὸς περιόικος. καὶ ὅλως, ἔνθα περιήγησις⁴ ἀρχικῶν ὀνομάτων, ἐκεῖ ἀπέβλεπεν αὐτοῖς τὸ δεόμενον τῆς ψυχῆς καὶ οἱ πόδες αὐτίκα ἔτρεχον, καὶ ἡ γλῶσσα ἐλάλει καὶ ἐνήργει πρὸς πειθῶ.

Μάλιστα δὲ τοιοῦτου ἐπειράθη ὄχλου ὁ τῶν Σικελῶν

pum, quos Andronicus suppliciis affecerat, domestici: hi igitur et si qui alii in pari miseria erant, converterunt se ad multos eorum, qui prae ceteris pollebant, ad orientem non minus, quam ad occidentem. alii Sultanem inprimis sollicitarunt, praetendentes movendi pudoris causa mortem immaturam imperatoris Alexii, cui propter patrem Manuelem fidem debebat rex Agarenorum; alii Antiochenorum principem tum civilem tum ecclesiasticum, alii rursus eum, qui Hierosolymis modo regio tutabatur, quod ius fasque erat. debebant enim hi quoque principes bonam fidem opemque post Manuelem afflicto filio eius Alexio. in primis autem impigre auxilia per occidentem petebantur. ab aliis pontifex Romanus maximus et si quis cum illo vel per illum alius pollebat, ab aliis dux et princeps Germanorum rogabatur. sollicitabatur etiam legationibus magnae potentiae princeps Alemannus; nec vero marchioni quietem concedebant, aut crali Hungarorum et si quis alius in iis finibus potens erat. omnino ubicunque nomina principalia audiebantur, eo illis supplex vertere animus, atque pedes properare, ac lingua loqui et suadere.

Maxime autem ab hac turba tentabatur Siculorum sive rex sive

εἴτε ῥῆξ εἴτε τύραννος, ὡς οἱ Διονύσιοι καθ' ἱστορίαν βεβαι-
 οῦνται καὶ οἱ Φαλαρίδες, καὶ ὅσοις δὲ ἄλλοις τὸ ἐκεῖ ἔρχειν
 τυραννεῖν καὶ ἦν καὶ ἐλέγετο. ἔνθα ὁ πρῶτος πρὸς βίαν
 κατάρξας καὶ τὸ Ῥωμαϊκὸν ἐκεῖνο κομητάτον εἰς ῥηγάτον με-
 5 ταγράφας Ῥογέριος ἦν, ῥέκτης ἀνὴρ καὶ τῷ ὄντι δραστήριος
 καὶ ἐν τοῖς ἐκείσε πολλὴν ἱστορίαν ὑπὲρ ἑαυτοῦ περικείμενος·
 δευτέρος δὲ μετ' ἐκείνων καὶ χρόνῳ καὶ χειρὶ καὶ τύχῃ παῖς
 εἶς ἐκείνου, οὐκ οἶδ' ὅπως ἦκων τοῦ ὀνομάζεσθαι· ὁ δὲ ἄρτι
 ζῶν (Γελιέλμον ἐκεῖνόν φασιν) μεγαλεπήβολος μὲν τὴν ἔφε-
 10 σιν, μικροτελετῆς δὲ ἐν ταῖς ἐπιβολαῖς· ὀλίγα μὲν γάρ τινα
 ἠνδραγαθίστατο, τὰ πλείω δὲ ἔπταισε. καὶ ὡς μὲν κατὰ τὴν
 σκέψιν Ἀριστοτέλους εἰς τριγωνίαν τὰ πολλὰ τὸ τυραννικὸν
 φύλον ἀνθρώπων εἶτα μαραινέται, συχνὴ πείρα παρέδειξεν·
 οὗτος δέ, οἷς ἄρτι εὐτυχῶς ἑαυτῷ ἐπέτιτευσεν, οἶοιτο ἂν τάχα
 15 οὐ μόνον οὐκ ἀπανθήσειν, τρίτος ὢν αὐτὸς τῷ γένει, ἀλλὰ
 καὶ κάρπιμος ἕσσεσθαι· πάνν γὰρ ἡμῶν κατευτύχησεν.

Ὁ δὲ οὖν Γελιέλμος οὗτος κότον τε οἶμαι τρέφων οἷς
 ποτὲ ὁ Μανουὴλ κατεστράτευσεν τῆς αὐτοῦ καὶ πολλὰ καὶ
 ἐλύπησε καὶ ἔβλαψε, καὶ ἅμα καὶ ζηλῶν πατρικὴν διὰ θα-
 20 λάσσης ὁρμὴν ποτε παλαιὰν κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως,
 ἦν ὁ πατὴρ ἀνήνυτον ἐξετέλεσεν, ὁμοῦ δὲ καὶ συνάψας εἰς
 νοῦν τὴν καὶ διὰ γῆς καὶ διὰ θαλάττης μελέτην τοῦ Μα-

10. μικροτελεστής?

tyrannus, ut ex historia noti sunt Dionysii et Phalarides, et si qui alii ibi fuerunt, quorum regnum tyrannis et erat et dicebatur. primus qui illic violentius dominaretur, mutato in regnum comitatu Romano, Rogerius fuit, vir strenuus et sane quam impiger, et in ea regione rerum gestarum gloria ornatissimus; secundus autem post illum tum tempore tum fortitudine et fortuna nescio cuius nominis eiusdem filius fuit; sed qui nunc vivit (Wilhelmum eum nominant), suscipiendis rebus magnus, perficiendis exiguus est: nam pauca admodum bene, plurima male gessit. quippe quod Aristotelis sententiam, per tria genera familias regias plerumque florere, deinde extingui, saepe comprobavit experientia, ille certe quidem propter bonam, qua quum maxime lusit, fortunam crediderit fortasse, fore ut non solum non deflorescat, tertius quippe genere, sed ad faciendam messem maturescat. etenim adversus nos quidem rem felicissime gessit.

Hic igitur Wilhelmus tum ira, opinor, incensus, quod olim Manuel invasisset terram suam, eamque affixisset et vastasset, tum expeditionem a patre olim adversus Cpolim, quamquam frustra, susceptam aemulatus, simulque animo volvens Manuelis et terrestre et

νομήλ κατὰ τῆς τῶν Σικελῶν (κατ' ἄμφω γὰρ ἐκεῖνος ἐπε-
 χείρησε, καλῶ μὲν ἐπιβαλὼν πράγματι, κατακλυθεὶς δὲ τυ-
 χαις πολέμου), προσίεται τὴν πρεσβείαν τῶν τοῦ Ἀνδρονίκου
 ἐχθρῶν, ὧν κατάρχειν ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος ἠγλαῖζετο, πολυ-
 πλάνητος καὶ αὐτὸς καὶ μακρὰ περιοδεύσας, εἶγε πρὸς τοῖς⁵
 ἄλλοις καὶ διὰ Ταυρικῆς καὶ Σκυθίδος γῆς ἔλθων διὰ τὸν
 Ἀνδρόνικον μυρία ἔκαμε. καὶ τυγχάνει βαλὼν ἔπος ὁ Σικε-
 λός, τὴν τε ξηρὰν τὴν τε ὑγρὰν ἐμπλήσαι τῆς κατ' αὐτὸν
 δυνάμεως, καὶ οἷον τινα νέφη στρατοῦ ὑπερστῆσαι καὶ αὐ-
 τῆς τῆς μεγαλοπόλεως, δε' ὧν ἐπιβρέξας ὄλεθρον κατακλύσει¹⁰
 τοὺς ἄμφι τὸν Ἀνδρόνικον, φουσῶντος ἐνταῦθα μεγάλα καὶ
 τὰ τοιούτα νέφη συναυάνοντος καὶ τοῦ Κομνηνοῦ Ἀλέξιου.
 ἔλεγε γάρ, ἀλλὰ καὶ ἐδόξαζε, πρὸς αὐτοῦ εἶναι τὴν πᾶσαν
 Ῥωμαῖδα καὶ φιλεῖν αὐτὸν εἰς τὸ γνήσιον, καὶ μὴ ἂν ἀφέ-
 ξεσθαι τινος αὐτοῦ, ἀλλ' ἅμα ἢ κατιδεῖν ἢ μηνύματι ἔρειθι.¹⁵
 σθῆναι, καὶ αὐτίκα ἐπιδιδόναι κατακύπτοντας ἑαυτοὺς εἰς
 ὑποταγήν. ἐνεκρύπτετο δὲ τοῖς λόγοις τούτοις καὶ νοῦς, ὡς
 οὕτως ἔχων καὶ οὕτω φιλούμενος καὶ εἰς τὰ ἐκάστων παρα-
 δυόμενος σπλάγγνα βασιλεύσει αὐτός, ῥίψας τὸν Ἀνδρόνικον,
 παραγόμενος κἀνταῦθα τῆς ὀρθῆς. ὁ γὰρ Σικελός ῥῆξ' ἄλλα²⁰
 282 ἤθελε, καὶ Σικελίαν μὲν καὶ τὸ κατ' αὐτὴν ῥηγάτον ἑτέροις,
 ὡς φασιν, ἀποκαταστῆσαι, αὐτὸς δὲ μετεμβῆναι εἰς τὴν με-
 γαλόπολιν μεμελέτηκε.

maritimum adversus Siciliam inceptum (etenim terra ille marique Si-
 culos adortus est, bono quidem intentus consilio, sed casibus belli
 obrutus), benigne recipit ab inimicis Andronici missam legationem,
 cuius ducem se ferebat Alexius Comnenus, vagus ille longisque ia-
 ctatus peregrinationibus, siquidem praeter multas regiones alias etiam
 Taurorum et Scytharum terram propter Andronicum adiit, et mala
 exantlavit innumerabilia. ac minas quondam Siculus iecit, terram et
 mare se oppleturum copiis et quasi nubes militum ipsi immisurum
 imperii capiti, unde effusa perniciēs inundatura esset Andronicum
 eiusque socios, vehementer tum spirante ac tales nubilas cogente
 etiam Alexio Comneno. dicebat is enim et sane opinabatur, universum
 populum Romanum sibi favere et sincere amicum esse, nec quem-
 quam a se discessurum, sed simulatque aut vidissent se aut nuntio
 excitati forent, illico omnes in deditioem se tradituros. quibus ser-
 monibus profecto spes occultabatur, fore ut, quum talis esset et ita
 diligeretur et insinuasset se in animos omnium, Andronico dispulso,
 imperaret ipse, a recta via hic utique aberrans. rex Siculus enim
 diversa meditabatur, cogitabatque, ut ferunt, suarum terrarum regnum
 concedere aliis, ipse in urbem transire.

Συνέπεσε δέ τι ἐν τούτοις καὶ τοιοῦτον. εἶδομεν ἡμεῖς
 μετὰ τὴν ἐν ἡμῖν μεγίστην δυσπραγίαν ἄνδρα τινὰ εὐσταλῆ,
 μελαγχρῆ πρὸς βιάσας, ἐσταλμένον εὖ μάλα τὰ πάντα κατὰ
 Λατίνους, πλὴν ὅσον βαθυγένειον, ἐσχηματισμένον μὲν ὡσεὶ
 5 καὶ ἀποστολικῶς, λεγόμενον δὲ ὑπερπόνηρον εἶναι. ἡ δὲ φή-
 μη καὶ ἰππότην δεξιὸν αὐτὸν εἶχεν, ὡς καὶ ὁ εὐγενὴς ἵππος.
 ὑπομαρτυρεῖν ἐπέκει, ὃς αὐτὸν ἔφερε, καὶ οἱ ἐκείνου ἐξελι-
 γμοί, ὅτε ἤρετο ἔφιππος. ὑπισχεῖτο δὲ τὸ κατὰ ζώνην αὐ-
 τῷ ξίφος καὶ ὀπλίτην αὐτὸν εἶναι. οὕτω τὸν μοναχὸν ἐψεύ-
 10 δετο, εἰς ὃν ἐπιπολῆς ἐχρωμάτιστο. Ἀλεξίου δὲ κλῆσιν φέ-
 ρων Σικουνητῶν ἑαυτὸν ἐπεκάλει Φιλαδελφηνόν, ἄλλα τινὰ
 πρὸς ἐτέρων καὶ γνωριζόμενος καὶ λεγόμενος. οὗτος ὁ ἄν-
 θρωπος, ὅστις ποτὲ καὶ ἔστι, πλέον τῶν ἄλλων κατὰ γε πο-
 νηρὰν μέθοδον τὸ πῦρ τοῦ καταιθαλώσαντος ἡμᾶς πολέμου
 15 ἐξηνέμωσεν εἰς αἰθέριον. ἦν μὲν γὰρ ὁ δακρύων ἄξιος βασι-
 λεὺς Ἀλέξιος κείμενος ὡς ὁ Ἀνδρόνικος ἔθετο, αὐτὸς δὲ ὁ
 μοναχὸς οὐκ οἶδα σαφῶς ὅθεν πλεύσας εἰς τὰ ὑπὲρ τὸν
 Ἀδρίαν ἔβη ἐπεδείκνυε τινὰ παῖδα, ἔς ὁμοίον τι καὶ χροῶς
 καὶ ἡλικίας ἦκειν φαινόμενον τῷ βασιλεῖ Ἀλεξίῳ. καὶ ἦν
 20 μὲν, φασίν, ἐκεῖνο παιδίον ἀγροικικὸν ἐκ ποθεν Βαγεντίας.
 αὐτὸς δὲ ταῖς ἡμῶν ἀμαρτίαις τὸ τοιοῦτον σόφισμα διδα-
 χθεὶς καὶ παρίστατο δουλικώτερον τῷ ἀγενεῖ ἐκείνῳ παιδίῳ,
 καὶ τοὺς πόδας ἐνιπτε, καὶ ὅσα ἄλλα πρὸς ὑπηρεσίαν ἐτέλει

Accidit inter illa hoc quoque. vidimus post rerum nostrarum
 cladem gravissimam hominem formosum, pallio pullo indutum,
 habitu prorsus Latino, nisi quod barbam promissam haberet, vultu
 quasi apostolico, sed ingenio, ut dicebatur, pravissimò. fama eundem
 egregium equitem ferebat, id quod et generosus equus, qui illum ge-
 stabat, et decursus, quibus se iactabat equitando, probare videban-
 tur. ac promittebat e zona eius suspensus ensis pugnatores. ita ille
 monachum, cuius speciem induerat, ementiebatur. Alexii nomen fe-
 rebat, Sicutentum se Philadelphenum cognominans, atque alio alii
 nomine notus et appellatus. is igitur homo, quisquis est, prae ceteris
 pravo studio ignem belli, quo correpti sumus, ad flammam excita-
 vit. iacebat enim lacrimandus imperator Alexius quemadmodum An-
 dronicus decreverat; sed monachus ille, profectus, haud satis scio
 unde, ad gentes supra mare Adriaticum habitantes, puerum aliquem
 ostendebat, qui specie et aetate similis esse videretur imperatori
 Alexio. fuisse autem fertur pusio agrestis quidam e Bagentia oriun-
 dus. ipse autem, vitilis nostris istam edoctus fraudem, servili plane
 modo ignobili illi puero adstabat, pedes eius lavabat et reliqua
 omnia officia tanquam imperatori praestabat, facile defangens nequi-

ὡς ἐπὶ βασιλεῖ, ῥαδιουργῶν κατὰ πονηρίαν, καὶ ἀναδιδαξας
 ἐκεῖνον βασιλέα ἑαυτὸν ἐπιλέγειν, καὶ θαρρόνας καὶ ἐγκατε-
 σθαι τούτῳ ὅσα καὶ δούλῳ καὶ ἀπειλείσθαι δριμύτερον. καὶ
 βασιλικὴν αὐτῷ σκηνὴν οὕτω πηξάμενος περιέφερεν ἐξ ἔθνους
 εἰς ἔθνος, καὶ μάλιστα εἰς ὅσα κακῶς διέθετο ὁ Ἀνδρόνικος.⁵
 καὶ συνέκλαιε τραγικώτερον, καὶ σκηνοβατῶν ἀδικίαν μεγάλην
 ὡς ἐπὶ βασιλικῇ τούτῳ παιδὶ ὀφειλομένην πιστὴν φίλιαν ὑπὸ
 Χριστιανῶν ἀγαθῶν προεκαλεῖτο εἰς ἄμυναν, ὑποδεικνύς κα-
 τὰ τὸ εἶκος καὶ σημεῖα τριχῶν ξανθότητα, ὀδόντος λείψιν,
 ὁποῖαν τινὰ καὶ ὁ ἀληθῆς Ἀλέξιος ἐκεῖνος δυσπραγεῖν εἶλη¹⁰
 χε, βλέμματος ἐμβριθείαν ὡσεὶ καὶ βασιλικοῦ, πλάσιν σώμα-
 τος εὐπαγῆ, καθ' ἣν μάλιστα τὸ ἀγροτικὸν εὐδοκίμως ἔχει,
 καὶ ἄλλα τινά. καὶ οἱ δυσωπούμενοι διετίθεντο πρὸς κένθος
 καὶ ἠλέουν, οἷα μὴ ἐξακριβοῦν ἔχοντες οἷς ἐπεπρόσθει τῆ
 διακρίσει τῶν σημείων τοῖς ἔθνεσιν ἢ κατὰ τοῦ Ἀνδρονίκου¹⁵
 μῆνης. ὅθεν καὶ ἀπανούργως παιθόμενοι τὸν παῖδα βλέπειν
 Ἀλέξιον, ὃ καὶ ὁ ἐξ ἀγροιωτῶν οὗτος παῖς ἐτέθη καλεῖσθαι,
 κατέκνυτον εἰς προσκύνησιν, ἡσπάζοντο, μετέωρον ἦγον, δώ-
 ροις ἐδεξιούντο πολλοῖς. ἃ δὲ κατέσπα ὁ μοναχός, ἀπεκβαί-
 νων βαρῦπλοτος οἷς ἐμπορικῶς τὸν παῖδα καπηλεύων ἐχρη²⁰
 ματιζέτο. καὶ ἡ μὲν ἀλήθεια οὕτω λαθοῦσα ἐνδόμυχος ἦν,
 τὸ δὲ ψεῦδος ἐκνικῆσαν ἐξεθύμωσε τὰ ἔθνη πρὸς ἄμυναν. οἱ

tiis suis, quum et praecepisset ei, ut imperatorem se appellaret, et
 suasisset, ut imperaret ipsi et minaretur tanquam servo vehementius.
 itaque constructo tabernaculo imperatorio, ad omnes eum gentes cir-
 cumducebat, eas maxime, quibuscum dissidebat Andronicus. lamen-
 tabatur tragico modo, et tanquam de pulpito iniuriam imperatorii
 istius pueri ingentem declamans, fidem opemque bonorum Christiano-
 rum ad defensionem eius implorabat, ostendens, quo rem probabili-
 lem et manifestam faceret, flavum colorem capillorum, unius dentis
 defectum, quo forte etiam verus ille Alexius laboraverat, vultus acu-
 men quasi regium, conformationem corporis firmam, qua nimirum
 praecipue excellit genus hominum rusticum, et alia quaedam. plerique
 qui rem discernere non possent, propterea quod a cognoscendis in-
 diciis odio Andronici prohibebantur. quare sine fraude videre se
 puerum Alexium rati, quo sane nomine puer ille rusticus appellari
 solebat, adorabant eum, salutabant, humeris sublimem gestabant, mu-
 neribus ornabant studiose. quae quidem munera monachus illis hau-
 riebatur, praedives evadens isto, quo puerum mercatorum modo quasi
 venditabat, artificio. ac veritas quidem ita occultata latebat, evin-
 censque mendacium ad opem ferendam excitabat, quotquot olim sacra-

φθάσαντες ἐνέδθησαν αὐτοὺς ὄρκοις εἰς πίστιν τῷ τε Μανουῆλ
καὶ τῷ διαδεξαμένῳ αὐτὸν υἱῷ Ἀλεξίῳ. ἤχθη δὲ καὶ πρὸς τὸν
ῥῆγα Σικελίας ὁ τοιοῦτος πλαστός βασιλεύς. καὶ ὁ μὲν Κο-
μνηνός Ἀλεξίος, ὁ τὸν Σικελὸν ἐρεθίσας, ἤλεγχε τὸν ἀγροϊώ-
5 τήν τοῦτον παῖδα, ναὶ δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. οἱ δὲ ἐκ τῶν
ἐθνῶν ἐβεβαιοῦντο εὖ ὅτι μάλα καὶ ἀπηκριβωμένως ἐπίστα-
σθαι αὐτὸν ἐκείνον εἶναι τὸν παῖδα τοῦ Μανουῆλ, ὑπὲρ οὗ
καὶ ἀποθανεῖσθαι αὐτούς. τέλος δὲ ὁ μὲν Σικελός, εἰ καὶ
ἐπέγνω, φασί, τὸ ἀληθές, ὅμως πεισιμονὴν ἰδίαν ἔχων καὶ
10 τοῦ θρόνου Κωνσταντινουπόλεως ἐφιέμενος, οἱ δὲ ἐθνικοὶ
Ἀλεξίου βασιλέως εἰδῶλον πρὸ τῆς φαντασίας φέροντες (τὸν
γὰρ δηλωθέντα παῖδα ἢ Σικελία ἔχει ἀπελεγχθέντα θρέμμα
εἶναι ἀγροῦ) καὶ ἐγκαταστῆσαι τὴν φαντασίαν εἰς βασιλέα
τοῖς μεγαλοπολίταις φρουαττόμενοι, κινουῦνται καθ' ἡμῶν θάρ-
15 σει πολλῶ, καὶ ταῦτα κωλύμης οὔτι μάλα μὴ σταθερᾶς, ὡς
ἔζην, ἀναφαινομένης ἐκ τῶν κρειτόνων συμβούλων, τοῦ τε
ἱεράρχου φασί τοῦ κατὰ Σικελίαν Πανόρμου καὶ τοῦ τῆς
ἐκεῖσε Μεσσηνίας, καὶ ἑτέρων, ὅσοι τὸ δέον συνεώρων, ἀγχι-
νοίας τε στάθμη ἀπορθεῦντες ἑαυτοὺς εἰς προῦρουσιν τοῦ μὴ
20 ἂν ἐξεῖναι τὸν Σικελὸν κόμητα εἰς κοσμικὸν ἐγγραφήσεσθαι
βασιλέα, ὃς ποτε τῇ Κωνσταντινουπόλει δοῦξ ὑπέκειτο, καὶ
τὸ μηδὲ εὖ ἔχειν λόγου τὴν τῆς μάχης πρόφασιν. τί γάρ,
εἴπερ ὁ τὴν Κωνσταντινούπολιν διέπων ἐξαμαρτάνοι φονεύον

15. μὴ] δὴ?

mentis se ad fidem obstrinxerant Manuēli et heredi eius Alexio. ductus igitur est etiam ad regem Siculorum subditicius ille imperator. ac redarguebant quidem Alexius Comnenus, qui Siculum irrataverat, et ii, qui eum sequebantur, puerum istum agrestem; sed qui e gentibus erant, perbene et certo nosse se affirmabant, filium illum Manuelis esse, pro quo etiam mortem oppetituri essent. postremo Siculus, etiamsi perspexerat, ut ferunt, verum, tamen suam sibi propriam fidem habens, et solii Cpolitani cupiditate incensus, provinciales autem imperatoris Alexii quasi spectrum animo secuti (puerum enim, de quo diximus, Sicilia tenet originis rusticae convictum) spectrumque id civitati Cpolitanae pro imperatore obtrudere gestientes, bellum adversus nos magna alacritate movent, et quidem minime ita acriter, ut licebat, rem impredientibus primariis auctoribus, pontifice Romano et praesule Panormitarum, Messaniorum, aliis, qui verum viderent, atque mente ad normam rationis directa intelligerent, comitem Siculum, qui quondam dux fuisset Cpoli subiectus, non debere ad imperium promoveri universum, ac ne iustam quidem esse, quae praetenderetur, causam belli. quid enim? si is, qui Cpolim admini-

ἢ τυραννῶν, δίκας ἂν διδοίη τῷ παρεγγράπτῳ ὀγγί τῷ ἐν Σικελοῖς; εἰ μὴ ἄρα πᾶσα βασιλεία, πταιούσά τι κατὰ βίον, εὐθύνεσθαι κινδυνευτέα πρὸς τοῦ ὄρεσμένου, ὡς εἰ καὶ ἐκαιδαγωγείτο ἢ ἔδουπόζετο.

Καὶ ὁμοῦ τοῦ Κομνηνοῦ Ἀλεξίου ἀπισχυρισσαμένου τῆν⁵ Κωνσταντινούπολιν παραδοῦναι ῥᾶον τῷ ἔγγι Σικελίας, ὡς εἰ καὶ ἐν χεροῖν αὐτὴν ἔσφιγγεν ὁ ἀπάλαμνος, γίνεται κίνησις πολυεθνῆς ἐπιλεγομένη τῷ Σικελῷ καὶ αὐτὸν προγράφουσα κεφαλαιωτήν, καὶ ἐκκενοῦνται θησαυροὶ τῷ μηδὲ μεγάλας οὕτω τι τὰς προσόδους ἔχοντι. καὶ τῇ μὲν θαλάσῃ ἐπίστευσε¹⁰ νῆας μακρὰς ἑτεροίας τε καὶ ἱππαγωγούς ὑπὲρ τὰς διακοσίας, τῆς δὲ γῆς κατεκρόαιεν ἱππικὸν ἐπίλεκτον, οὐ μόνον
283 ἔξ ὧν συνεκροταίτο αὐτός, ἀλλὰ καὶ ἄλλο παντοδαπὸν συμμαχικόν. καὶ λέγεται ὡς ἑκατὸν ποθεν λόγου χάριν ἐπιρρεόντων εἰς συμμαχίαν, καὶ αὐτὸν ἑτέρωθεν πλειόνων ἢ καὶ το¹⁵ σούτων ἢ καὶ εἰς ἔλαττον ὑποβιβαζομένων, βραχεῖς τινὰς ἐκείθεν ἀποκρίνων τοὺς λοιποὺς ἐξηθέριζε. καὶ ἦσαν οὕτως αὐτῷ οἱ ἱππῶται οἷοι ἀλαζονεύεσθαι κατὰ τὴν ἐν αὐτοῖς φύσιν τρηκοσίων ἀνδρῶν ἑναστος ἅντα κατὰ πόλεμον στήσθαι, οὐδὲν ἀπεικόντες οὐδ' αὐτοὶ τοῦ Κομνηνοῦ, ὃς μόπος²⁰ ἔδοξαζε τὴν τσοαύτην βασιλείαν ταχὺ καταλήψεσθαι, βραχὺ κατ' αὐτῆς παρακαλίπασας τὸν Ἴππον, καὶ κατακτήσεσθαι αὐτὴν χειρισάμενος ὡσεὶ καὶ στρουθοῦ φωλεόν, λόγῳ μὲν τῷ

19. ἀν τὰ Τ

strat, caede vel violentia peccaverit, poenasne dabit fraude prolecto regi Siculo? scilicet, nisi forte omne imperium, si iacturam fecerit morte regis, suscipiendum est cuicumque placuerit, quasi paedagogo et domino egeat.

Sed tamen Alexio Comneno adseverante, facile se Cpolim traditurum regi Siculorum, quasi manibus eam torqueret nequam iste, ingentes ex variis gentibus copiae Siculo parantur, quem sibi summum ducem adoptant, exhauriturque aerarium eius, quod redditus non ita magnos habebat. ac mari quidem naves longas tum alias tum equis repletas commisit plus duceatas, terram autem terebat equitata praestabili, non solum ab ipso conscripto, sed etiam alieno auxiliari vario. ferunt autem, quum centum, ut hoc utar, alicunde advenissent auxilium laturi, aut aliunde plures vel totidem vel denique pauciores, admodum paucos ex iis delectos, ceteros reiectos esse. erantque tam generosi equites, ut gloriarentur, pro virtute sua se singulos adversus trecentos bello dimicaturus esse, nihil illi dissimiles Comneni, qui sibi videbatur tantum solus imperium, aliquantisper equo ad urbem advectus, expugnaturus esse et tanquam passeris latibulum in pote-

Σικελῶ, ὃν καὶ γνησίως ἀδθέντην πεγραφέμετο, ψυχῇ δὲ ἐαυ-
 τῷ. ἰνδάλλετο γὰρ (οὐκ οἶδαμεν ὅπως), καθὰ καὶ προεξεῖ-
 μεθα, ἅμα τε ἐκφυίεσθαί κεν, καὶ πάντας εὐθύς τοὺς Ῥω-
 μαίων ὀφθαλμοὺς εἰς αὐτὸν ὡς ἥλιον ἐπιστρέφεσθαι καὶ αὐ-
 5 τοῦ μόνου γίνεσθαι.

Ἐξέτριψεν οὖν ἡ Λατίνη γῆ πλήθος οὕτω πολὺ στρατιᾶς,
 ἀφ' ἱκανοῦ ἡμᾶς ἐμφοβοῦν. καὶ γίνονται πάντες τῆς Ἰλλυ-
 ρίων ἠπειρώτιδος, ἣ τερματίζει τὰ Ῥωμαίων εἰς τὸν Ἀδριαν
 κόλπον· καὶ περισχόντες τὴν τῶν ἐκείσε μητρόπολιν, τὸ
 10 Ἀυρράχιον, ἀπονητὶ ἀποχειροῦνται καὶ ὡς εἰπεῖν αὐτοβοεῖ,
 κατὰ μὲν τὸν Ἀνδρόνικον φάσαι προδεδομένην ὑπ' ἄλλων εἰς
 τὸ πᾶν (οὕτω γὰρ ἐκεῖνος ἐθεράπευε τὰ κατ' αὐτὸν, οὐχ
 ἐαυτῷ ἀλλ' ἐτέροις ἐπιγράφων ἃ ἐδυστύχει δι' αὐτὸν ἡ Ῥω-
 μαῖς γῆ), πρὸς δὲ ἀλήθειαν ὑπ' αὐτοῦ ἐκείνου πρόδοτον. καὶ
 15 γὰρ τοι πρὸ βραχέων χρόνου Ῥωμαῖον τινα στείλας, ὃν ὁ
 καλὸς Ἰστρος φαύλην ἀπόρροϊαν ἐναπερευξάμενος εἰς Κων-
 σταντινούπολιν γαμβρὸν ἐκείνη ἐφυλάξατο ἐν τοῖς τότε και-
 ροῖς, τοὺς ἐν τῷ Ἀυρραχίῳ ἀνθοῦντας ἐμάρανε πλούτου
 ἔρωτι, ὁποῖος ἐκεῖνος, κλουτῶν ἀντικρυς τὰ τοιαῦτα, μὴ κο-
 20 ρεννύμενος. κάντεῦθεν ἡ πόλις κακυνθεῖσα καὶ μὴ πάνν γεν-
 ναίως ἀντισχοῦσα εἶλω, καὶ μαλακῶς ἔπαθεν ἐμπρησμοῖς τε
 καὶ λοιποῖς κακοῖς, ὅποσα φιλεῖ ἀνδρίζεσθαι πόλεμος οὐ στη-

statem, ut simulabat quidem, Siculi, quem sane principem sibi ferebat, sed revera suam ipsius, redactus esse. etenim nescio, quomodo factum sit, ut opinaretur, quemadmodum supra exposuimus, simulatque apparuisset, omnium statim oculos Romanorum in semet ut solem conversum iri et sibi soli inhaesuros esse.

Emisit igitur terra Latina tantam militum multitudinem, quae satis nos terrefaceret. congregati omnes in Illyriorum agros, quibus imperium Romanum ad sinum Adriaticum terminatur, obsident eius regiones urbem Dyrrhachium, ac facili opera et sub manum, ut ita dicam, expugnant, proditam, ut Andronicus quidem dicebat, ab aliis omnino (solebat enim ita ille res suas constituere, ut non sibi, sed aliis attribueret, si quid detrimenti per eum cepisset terra Romana), sed revera ab ipso proditam. etenim paulo ante misso Dyrrhachium Romano quodam, quod tetrum eiectamentum Cpolim delatum pulcher iste Ister generum Andronico ad illud tempus asservarat, exhauserat subinde opulentiores incolas habendi cupiditate, qua erat, quantumvis iato modo ditescens, insatiabili. unde depravata nec admodum generosse renisa civitas ea capta, et muliebriter incendiis ceterisque malis passa est, quae bello infligi solent, quod non cessaturum, sed progressurum et reliquos deinceps terrore percussurum erat. ita igitur

σόμενος ἀλλὰ προβησόμενος καὶ ἐκατήσων φόβῳ τοὺς ἐφ-
 ξῆς. οὕτω δὲ ἐαλωκυῖα ἢ τοιαύτη πόλις ἐθρόσσε μὲν εἰς
 πολὺν καὶ ἡμᾶς καὶ ὅσοι δὲ ἄλλοι το εὐεπιχείρητον τοῦ ἐκεί
 δυσπραγῆματος ἔμαθον· οὐδὲ ἐλύπει καὶ ἡ τοῦ ἀγαθοῦ στρα-
 τηγοῦ Ἰωάννου τοῦ Βρανῆ κατὰσχεσις, ὅς οὐ πολὺν περιει-⁵
 μενος στρατόν, καὶ ὅμως εἰς φυλακὴν τοῦ φρουρίου παραβυ-
 σθεὶς φόβῳ τοῦ βασιλέως Ἀνδρονίκου, μὴ καὶ προδότης ἐπι-
 κληθεὶς καὶ εἰς χεῖρας ἐκείνῳ πεσὼν ὑπαχθεῖν τοῦ ζῆν, πα-
 ρήχθη τῇ τῆς πόλεως ἀλώσει εἰς Σικελίαν αἰχμάλωτος.

Καὶ ἐξεφόβει μὲν οὕτω τοὺς πέριξ μέχρι καὶ ἐς Θεσ-¹⁰
 σαλονικὴν τὸ οὕτω ταχὺ τῆς ἀλώσεως ἐκείνης, καὶ ὅτι, κα-
 θὰ τις ἂν εἶποι τὸ τάχος τοῦ κακοῦ ἐνδεικνύμενος, πατέρῳ
 μὲν τοῖν ποδοῖν ἕκαστος τῶν πολεμίων ἐπέβη τῆς Ἰλλυριῶν
 γῆς, θυτέρῳ δὲ κατενεπήθησε τῆς ἐχυρωτάτης ἐκείνης πόλεως.
 ὅτι δὲ καὶ τὰ ἐκεῖθεν ἕως καὶ ἐς τὴν καθ' ἡμᾶς Μακεδони-¹⁵
 κὴν οὐδὲν αὐτοῖς ὁδοῦ προσέστη σκῶλον εἰς ἐμπόδιον, ἀλλὰ
 τοῦτο τὰς ἀπάντων ψυχὰς ἐτοιμοὺς ἔστησε τῶν κατ' αὐτὰς
 ἀπαλλάττεσθαι σωμάτων, οἷς ἐταράχθησαν. οὐκ ἔστι γὰρ ὅπου
 συνηγετό τι δεῖμα ἐκείνοις, οὐ μέγα, οὐ μικρόν, οὐ μέσον·
 ἀλλ' ὡς διὰ λείων πεδίων ποταμὸς πλήθων, ἐκεῖνος ὁ πεζὸς²⁰
 κατέρρει στρατός, ἕως ἡμῖν συνέμιξεν ἄσχυλτος. ὁ δὲ γε
 ναυτικὸς τὴν οἰκίαν τραπόμενος ἔπλεε συνελευσόμενος ἐν
 καιρῷ μερίταις καὶ κορυφώσων ἡμῖν εἰς μέγα τὸ κακόν. καὶ

captum tale oppidum vehementer et nos afflixit et quicumque alii
 cognoverant, quam levi opera ea clades nobis illata esset: quos sol-
 licitabat etiam egregii ducis, Ioannis Branae, captivitas, qui haud ma-
 gna stipatus manu, et tamen in arcem coactus, ut defenderet eam,
 metu imperatoris Andronici, ne proditionis crimine in manus eius in-
 cideret et vita privaretur, urbe expugnata, captivus in Siciliam ab-
 ductus est.

Terrebat igitur gentes finitimas Thessalonicam usque tam praepro-
 pera urbis illius expugnatio, et quod unusquisque hostium, ut
 quis dixerit ad significandam mali velocitatem, altero pede in terra
 Illyrica constiterat, altero transsiluerat in urbem illam firmissimam;
 quodque ex illa inde regione usque in hanc nostram Macedoniam ne
 palus quidem illis impedimento erat itineris, sed ista res cunctorum
 animos paratos fecerat ad relinquenda corpora: adeo omnes pertur-
 bati erant. etenim nusquam illis terriculum se obtulit, nec ingens
 nec exiguum nec mediocre: sed, velut per planitiem fluvius tumidus,
 exercitus ille terrestris volvebatur, donec ad nos delatus est incolu-
 mis. copiae navales autem sua via proficiscebantur, ut iungerentur ad
 tempus sociis, et cumlarent miseriam nostram; appuleruntque diebus

δυοῖν ἕνεκεν, ὡς δοκεῖν· οὔτε γὰρ ὁ στρατηγὸς προειδυμένη
 σωθῆναι ἡμᾶς δι' αἰτίαν ἦν ὡς θυμοσόφῳ ἐκείνῳ εἰδέναι μί-
 νῳ κεχάρισται· ὁ λαὸς δὲ τοῦ θεοῦ ὁ ἐνταῦθα μὴ ἂν ὑπο-
 λιπέσθαι εἰπών, εἰ καὶ ἡμεῖς ἐπιδράμωμεν φυγαδίαί, ἔκλεισεν
 ἡμῖν οὕτω τὰς πύλας τοῦ σωθῆναι βούλεσθαι. καὶ τοῦτο⁵
 281 μὲν τὸ φαινόμενον· ἃ δὲ ὁ θεὸς ἐνταῦθα ᾔθελεν, ἕτερα ἦν,
 ἐν μὲν τὸ παιδεύσειν ἡμᾶς ἀνθ' ὧν αὐτῷ προσεκρούομεν,
 δευτέρον δὲ τὸ φιλανθρωπεύσασθαι εἰς τὰς τοῦ Ἀνδρονίκου
 χειρας βαλεῖν ἡμᾶς. ἐφάνη γὰρ ὡς, εἶγε τῆς πόλεως ταύτης
 εἰς ὅσον βραχὺ τι προεποδίσασμεν, οὐκ ἂν ἐζήσαμεν, ἀλλ' ὁ¹⁰
 τῆς ὀργῆς αὐτοῦ τρυγίας ἐπαηρευχθῆ ἂν εἰς ἡμᾶς. εἰ δέ τι
 καὶ τρίτον ἦν θεοῦ ἐνταῦθα σκέμμα, τὸ ἡμᾶς παραμεινάντας
 πρὸς ἀγαθοῦ τινὸς ἀποβῆναι τοῖς περισεσωσμένοις ἀδελφοῖς,
 ἐδιδάχθησαν οἱ πεπειραμένοι σὺν θεῷ. καὶ ἦν ἡμῖν τοῦτι
 τὸ παράμικρον οὐ κατ' ἐκεῖνο τὸ παλαιότερον, ὅτι νῆες μὲν¹⁵
 ἀποστατικαὶ Λατινικαὶ τινες ἐφ' ἡμᾶς ἐκ Βυζαντίου ἀρχέ-
 κακοὶ ἐπλωΐσαντο, κατὰ τοῦ Ἀνδρονίκου καὶ αὐταὶ συμπε-
 πνευκυδαί, ἡμεῖς δὲ παρεμένομεν. ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν καὶ πρό-
 βαν ἐνέφαινε τῶν ἄρτι, δοκιμάζουσαν οἷα οἱ Λατῖνοι ἐπαγω-
 νίσονται ἡμῶν καθιππιάσασθαι, καὶ φόβον εἶχεν οὐ πολὺν·²⁰
 τὰ δὲ νῦν οἴμοι ὡς ἡμῖν ἀπέβαινε ὑπερλίαν καὶ ἐναγώνια
 καὶ φοβερά.

14. περιπειράμενοι T

mur duabus de causis, ut videtur. etenim nec dux servari nos
 voluit propter causam, quam ipsi ut viro sapienti cognovisse conti-
 git, et plebs ecclesiae urbana, remansuram se negando, si nos abisse-
 mus profugi, fores nobis praecclusit, ne fuga salutem quaereremus.
 atque hoc quidem in conspectu erat. sed quae deus tunc agebat, alia
 erant: qui partim castigare nos vellet pro iis, quibus a nobis offen-
 sus esset, partim commiserari, ne in manus Andronici committeremur.
 manifestum est enim, si ex hac urbe parumper processissemus, non
 iam nos victuros fuisse, sed vetus illius in nos erupisset odium.
 enimvero, si tertium quoddam deo tum consilium facta, salutem no-
 stram haud insalubrem fuisse conservatis fratribus, cognoverunt,
 qui cum gratia divina tentati sunt. nec nobis accidit haec man-
 sio ut olim, quum navee Latinae aliquot seditiosae iniuria nos laces-
 serent, adversus Andronicum quoque conspiratione facta, nosque re-
 manendum nobis esse putaremus. sed fuit illud nobis specimen eo-
 rum, quae modo evenerunt, quo appareret, quantas Latini nobis pu-
 gnas turbasque paraturi essent, nec vero magnum incussit terrorem;
 praesentia autem quam nobis nimio plus calamitosa et terribilia ex-
 stiterunt!

Ἄλλὰ ταῦτα μὲν ὡς ἐν παρεκδρομῇ τινὶ λόγῳ γεγράφαται, τὴν δὲ πόλιν συνέχεν ὡς οἶον ἐν ἀγκάλαις ὃ τε καθ' ἵππους ὃ τε κατὰ τὰς νῆας στρατός, καὶ ἡ τοῦ στρατηγοῦ ἀβελτηρία ἐνταῦθα μάλιστα διεφαίνεται, μηδὲ τὰ πρόην ἀδηλοσ οὔσα, ὡς ἡ συγγράφη ἐν ὀλιγίστῳ διαδειξεται. τὰ πρῶτα μὲν γάρ, τῶν πολεμίων οὐ μακρὰν ὄντων, βιασάμενοί τινες τῶν στρατιωτῶν ἀνδρίσασθαι (ὃ γὰρ τοι στρατηγὸς δεινὸς ἦν κοιμᾶσθαι) ἀφώρμησαν, καὶ συνέσχον ἓνα τινά· ὃν καὶ λαμπρῶς περιδύσαντες τὰ στρατιωτικά, οὐκ ἐκ τῶν ἐκείνου 10 (ψιλὸς γὰρ ἦν) ἀλλ' ἐκ τῶν παρ' αὐτοῖς, ἐπόμπειόν τε διὰ μέσης τῆς πόλεως καὶ ὡς μέγαν τινά ἐλόντες ἐκύδαινον. καὶ γραφὴ εὐθύς τοῦ καὶ στρατηγοῦ καὶ δουκὸς εἰς τὸν βασιλέα, ὡς εὐτυχῶς ἡμῖν τὰ εἰς μάχην φέρεται. ἡμέρα μετὰ ταύτην δευτέρα, καὶ μετεξέταροι στέλλονται, καὶ αἰροῦσιν οὐκέτι 15 οὐδ' ἄνθρωπον, ἀλλὰ δύο ἱπάρια δυστυχῆ καὶ σκίσιμα στρατιώτου κεφαλῆς· ὃ γὰρ τοῦτο ἔχων διεκπέφευγε, προηκάμενος οἶον εἰς λύτρον αὐτὸ τοῖς ἐπιδιώκουσιν. καὶ αὐτίκα θρίαμβοι πάλιν ἐν τῇ πόλει, καὶ τὰ αἰχμάλωτα ἱππαρίδια περιεβλέποντο, ὅλα μέγα ὃν ὅτι περ αὐτὰ εἶλον, καὶ τὸ σκιά- 20 διον ἐπὶ σημαίας ἤρετο καθά τι κορυφαῖον σκύλευμα. καὶ γράμμα πάλιν τοῦ δυσσαριστέως παρὰ τὸν βασιλέα, ὡς εὐτυχούμεν τὰ κατὰ πόλεμον. ὡς δὲ ἐκεῖθεν ἐρεθισθέντες οἱ

13. ἡμέρα — δευτέρα T   19. μέγαν T   21. περὶ T

Sed haec quidem quasi degrediente oratione scripta sunt. urbem interim tanquam amplexu tenebant terrestres et navales copiae, ducisque ignavia insanabilis tum praecipue elucebat, quamquam nec prius latuerat, ut narratio nostra iam declarabit. primum enim, quum haud longe hostes abessent, milites nonnulli impetrarunt, ut pugnarent (dux enim ipse eximius erat ad dormiendum), et urbe egressi comprehenderunt aliquem ex hostibus quem splendide armis, non ipsius (quippe nudus erat), sed suis ornatum per mediam urbem ducabant et tanquam captivum illustrem ostentabant gloriosius. hinc statim ducis ad imperatorem literae, bene nobis bellum procedere. illuxerat dies post illum secundus, quum nonnulli mitterentur caperentque non iam hominem, sed duos miseros equulos et galeam militis: quam qui gesserat, ipse efluxerat, galea tanquam pretio libertatis persequentibus projecta. illico rursus triumphi per urbem aguntur, spectanturque capti equuli, tanquam magnum quid esset, quod eos cepissemus, atque supra signum militare galea extollitur velut spolia opima. ac literae rursus principis miserabilis ad imperatorem dantur, prospere res adversus hostes geri. sed quum inde irritatae terrestres hostium copiae vesparum instar in nos involarent (prius

κατὰ γῆν πολέμιοι, καθὰ καὶ τινες σφῆκες, ταχὺ καθ' ἡμῶν ἐπιτερούσαντο (τὰ γὰρ πρὸ τούτων ἀνεβάλλοντο, παραδοκοῦντες τὸ ναυτικὸν κατὰ τι σύνθημα) καὶ τὴν πόλιν ἐκ τῶν δυσμῶν μεγάλων πυλῶν ἕως καὶ ἐς ὄλην τὴν ἀκρόπολιν ἀκρουκτεῖ ἐπιδραμόντες ἐκυκλώσαντο, γίνεται τις ἐκεῖ ἐκδρομὴ δύο μὲν Λατίνων ἰππέων ἐκ τοῦ τῶν Πρεβεντζούνων ἔθρου, ὃ δὴ πολὺ καὶ τεθαρρημένον τῷ Σικελικῷ στρατῷ παρείπετο, πλειόνων δὲ ἐν τῶν ἡμεδαπῶν· ὑπὲρ τοὺς δέκα γάρ. καὶ πίπτει μὲν οὐδεὶς, ἐναγώνιοι δὲ οἱ Λατῖνοι διεκφεύγουσι τὸ πεσεῖν. καὶ πάλιν ἀναφορὰ εἰς τὸν βασιλέα τρίτη, ὡς τῆ 10 βασιλικῆ εὐχῆ τε καὶ εὐτυχίᾳ νενικήκαμεν καὶ τὸν τρίτον πόλεμον, οὐκ οἶδα τίνων περιγεγόμενοι. καὶ ἤθελε μὲν ὁ στρατηγὸς τὰς τρεῖς ταύτας αὐτοῦ νίκας ἐνὶ ἐπιστολίῳ περιλαβεῖν, φειδοῖ δαπάνης καὶ δρομικῶν ἵππων· ἐγκρατῆς γὰρ ἦν χειρῶν ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος. ἀλλὰ προεκαλεῖτο τὸν καλ- 15 λίνικον εἰς τὸ δαπανῆσαι τὸ ἐθέλειν κατὰ τοῦ βασιλέως γελᾶν, καὶ ἤγεν αὐτῷ πρὸς ἀνάγκης τὸ πρᾶγμα. ἐκεῖνός τε γὰρ ἐμίσει τοῦτον, καθὰ καὶ τοὺς λοιποὺς ὅσοις τὸ γένος ἔλαμπε· καὶ αὐτὸς δὲ ἀντέστρεφε τὸ μῖσος πρὸς αὐτὸν οὐ μακρὰν τοῦ ἀνάλογον. ὅς γε καὶ ἀνεφθέγγετο δεδιέναι καθ' 20 ἐκάστην μῆροτέ τις αὐτῷ ἐκ μεγαλοπόλεως ἐπιπετασθεῖη ἔξορῦξων τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ποτε καὶ τοιαῦδε ἔφη φῶναι μητρὸς, κακολογήσας θυμῷ τὴν τιμίαν ἐκείνην, εἴαν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀναστραφεῖη. ὅθεν καὶ διεδήλου ὡς ἄλλην

11. πρῶτον T

enim cessaverant, opperientes classis ex composito adventum), et urbem a magna porta septentrionali ultra arcem usque nullo misso praecone adortae oppugnarent, fit ibi concursus duorum equitum Latinorum e Brabantinorum gente, qui frequentes et audaces in exercitu Siculo erant, cum manu longe maiore nostrorum militum: erant hi enim plus decem. verum nemo cecidit, sed pugnando Latini mortem effugiunt. rursus nuntius ad imperatorem tertius mittitur, imperatoris auspicio et fortuna primo etiam proelio nos vicisse, nescio quibus hostibus superiores factos. ac comprehensurus erat dux noster tres suas victorias epistola singulari, quo pecuniae et veredis parceret: temperabat enim revera manibus iste homo: sed incitabat ad impensas pulcrum istum victorem, et quasi necessitate cogebat, irridendi imperatoris cupido. namque oderat eum imperator, sicut reliquos quotquot genere illustri erant; nec admodum modus discrepabat, quo ille odium rependebat, dicere solitus, timere se quoditiae, ne quis Cpoli advolaret, qui oculos sibi effoderet; quia etiam iuratus quondam, illa se matre natum, venerandae convicians deiparae,

τινὰ τραπέσθαι αἰρήσεται, καὶ μείζονος κακοῦ ἀνθελέσθαι τι βραχύτερον, καὶ τοῦ ζῆν ἐξ ὀφθαλμῶν προθέσθαι ὃ ἂν τις εἴποι κακόν.

Οὐκοῦν καὶ μεθώδετε τὸ τοιοῦτον, καὶ οὐ βαθεία ψυχῆ
 5 μερικῶν τὰ κατὰ πόλιν ἀνέπειθε τὸν Ἀνδρόνικον εὐ μάλα
 τεχνικῶς ὡς εὖ ἔχουσι τὰ κατ' ἡμᾶς, καὶ ὡς περιπεποίηται
 ἢ πόλις ἄριστα καὶ οὐδὲν αὐτῇ τῶν δεόντων ἐνδεί, οὐ πύρ-
 γων ἀσφάλεια, οὐ πετροβόλοι μηχαναί, οὐ τειχῶν ἐπιποιήσις,
 οὐ περιτειχίσματος ἐρυσμότης, οὐ πλῆθος καὶ κάλλος ἀρμά-
 10 των, οὐκ ἄλλο οὐδὲν, ψευδῆ μὲν γράφων πρὸς τὸ ἑαυτῶ μόν-
 ων συνοῖσον καὶ ἀνεξέλεγκτα, ὅτι μῆδὲ ἦν τις ὁ εἶτε εἰδὼς
 ἄπερ ἔγραφεν εἶτε λαλῶν εἶτε λαλεῖν τολμῶν, πείθων δὲ ἐκε-
 νον οὐκ εὐτυχῶς ἡμῖν. πεπραγμάτεντο γὰρ θάρρος ἐμβαλεῖν τῷ
 βασιλεῖ περὶ ἡμῶν, ὡς οὐκ ἂν τι κακόν ποθεν πάθοιμεν, ἵνα
 15 κεφαλῇ μόνος αὐτὸς ἐφίσταίτο τοῖς ὄδε, καὶ μὴ τινι ἑτέρῳ
 ἐπιτραπεῖ τὰ τῆδε, οἷον περισώσασθαι ταῦτα, καὶ οὕτω τῆς
 ἀρχῆς αὐτόν ποτε παραλυθῆναι καὶ εἰς χεῖρας τῷ Ἀνδρόνικῳ
 περιτυχεῖν, ὅφ' ὧν καὶ πάλαι ἂν συνετριβῆ, εἰ μὴ ὁ σεβα-
 στοκράτωρ Μανουὴλ ἀγαθὰ λαλῶν καὶ μέσος πίπτων γυναι-
 20 κείου λόγῳ αὐτὸν περιεσώζετο, οὐ πρὸς γαλήνην ἡμῖν ἀλλ'
 ὡς εἰς τυφῶνα τὸ πᾶν κυκήσοντα. καὶ ἐς τοσοῦτον περιῆλθε 285
 πανούργως τὸν βασιλέα ταῖς τοιαύταις μεθόδοις ὁ δοῦξ οὐ-

7. αὐτῇ T

si Cpolim reveteretur: quo etiam significabat, alio potius se abitu-
 rum, et prae calamitate maiori praeoptaturum minorem, et malle se,
 quam oculis privatum vivere, malo quocunque affligi.

Itaque talia ille secum agitans, nec admodum curae sibi habens
 salutem urbis, persuadebat callide Andronico, bene res nostras ha-
 bere et urbem optime instructam esse, nec deesse quidquam neces-
 sarium, non turrium firmitatem aut ballistas, non murorum moenium-
 que munimenta, non currus frequentes praestantesque, nec ullam rem
 aliam: quae mendacia quidem erant, ad ipsius solum commodum
 conficta, nec tamen confutari poterant, quia nemo erat, qui aut nos-
 set ea, quae ille scribebat, aut loqueretur aut auderet loqui, sed
 credibilia omnia ista erant imperatori, haud profecto nobis feliciter.
 hoc enim dux noster agebat, ut imperatori bonum de nobis animum
 faceret, tanquam nihil undecunque afflictis, quo solus rerum caput
 esset, neve civitas nostra committeretur alii, qui servare eam posset,
 ipse loco motus in manus Andronici incideret, quibus iam pridem
 contritus fuisset, nisi Manuel Sebastocrator placando et interveniendo
 mulierculae causa illum servasset, haud consulens tranquillitati no-
 strae, sed tempestatem excitans cuncta turbaturam. atque ita calli-

τος, ὡς καὶ εὐχαριστίαν αὐτῷ γραφῆναι πρὸς τοῦ ἀμειλίχτου καὶ μὴ εἰδότος, οἶμαι, ὅπερ ἔστι χάρις. διὸ καὶ τῇ εὐχαριστίᾳ ὑπεσμούχετό τις καυτήρ. ἤνυχετο γὰρ ἡ βασιλικὴ γραφὴ ἐχόμενα τῆς χάριτος οὕτως “γένοιτο δὲ καὶ ἐπὶ τὰ ἐξῆς τὴν τοιαύτην εὐχαριστίαν φυλάττεσθαι σοι,” αἰνιττομένη ὡς μι-5 κρὸν ὅσον, καὶ οὐ παραμενεῖ. ὃ καὶ γέγονεν· ἐάλωσαν γὰρ δι’ αὐτὸν ὡς ἐπὶ θανάτῳ ἐκεῖ καὶ ἡ τούτου μήτηρ καὶ ὁ ἀδελφός, οὐδὲν αὐτοὶ ἀμαρτόντες.

Καὶ τοῦτο μὲν μετ’ οὐ πολὺ εἰς ἐκείνους· αὐτὸς δὲ τέως ἰσχύων κατὰ τῆς ἡμῶν ἀπωλείας, καὶ διὰ τοῦτο ἐνοικι-10 ρώσας τῇ τοῦ βασιλέως ψυχῇ ὡς αὐταρκεῖ οὗτος τὰ ὑπὲρ πῆς πόλεως, ἰσχυσε πείσασαι τὰ εἰς ἡμῶν ὄλεθρον. ἔστειλε μὲν γὰρ ὁ βασιλεὺς προμηθικώτερον στρατιᾶν ἐπὶ ἀμύνη τῶν κατ’ ἡμᾶς, πεποιθῶς δὲ οἷς ἐκ τοῦ Δαυὶδ ἀπεπλανᾶτο, παρηγγύησατο μήτε εἰς τὴν πόλιν αὐτοὺς καταδύσσεσθαι μήτε μὴν τοῖς 15 πολεμίοις ὁμῶσε χωρῆσαι γενομένους ἐν χορῷ μάχης, ὡς ἐν-τεῦθεν ἡμᾶς μὲν, μὴ εἰδότας ἐπικουρίαν ἐκ τῶν ἐσταλμένων, παραδοκεῖν καὶ ἐκκρέμασθαι τῆς εἰς ἐκείνους ἐλπίδος, αὐτοὺς δὲ ἀναιμωστὶ ζῆν, ἀφοσιουμένους τηγάλλως τὸ εἰς ἡμᾶς ἐπικουρικόν. ἦσαν δὲ συχνοὶ ἐκεῖνοι, ὁ τῶν ἀνατολικῶν μέγας 20 δομῶστικός Γίδος, ὁ Παλαιολόγος Ἀνδρόνικος, ὁ Καμντζῆς Μανουήλ, ὁ Χοῦμνος καὶ ἕτεροι. ἐπέθρυσσε δὲ αὐτοὺς ἐς

19. ἀφοσιωμένους T

de imperatore artibus illis decepit dux noster, ut etiam gratiae illi literis agerentur ab implacabili illo et ignaro, opinor, quid esset gratia. unde sub gratia illa gliscebat scintilla quaedam. precabatur enim imperatoria epistola, quae ad gratiam illam pertinebant, his verbis “ac fiat, ut in posterum quoque ea tibi gratia servetur” significans, non diu fore, quum peritura esset. id quod sane evenit. capti enim et morti destinati sunt illius causa mater et frater eius, qui nihil ipsi commiserant.

Atque hoc quidem non multo post illis accidit: ipse autem ad perniciem nostram tunc validus et propterea in imperatoris animo confirmare conatus hanc opinionem, satis se tueri posse urbem, obtinebat, quae nobis exitio futura essent. misit enim imperator prudenter exercitum ad defendendam urbem nostram, sed confusus nuntia, quibus a Davide dicebatur, vetuit eos aut urbem intrare aut pugnam cum hoste committere, ita ut nos tum, haud sentientes ex illis auxilium, frustra praestolaremur ope eorum confisi, ipsi caede abstinere et placide viverent, inanem nobis et dicitur causa opem ferentes. erat autem eorum magnus numerus, Gidus, magnus domesticus orientis, Andronicus Palaeologus, Manuel Camytzes, Chumus,

παντελῶς ὕστερον καὶ ὁ τῷ βασιλεῖ πάνυ ἐγγύς, ὁ παρακοι-
μώμενος Νικηφόρος, ὃς γράμμα στείλας πρὸς τὸν δοῦκα Δα-
υὶδ ἔδρευτο τρόπον ἄλλον τὰ χεῖλη αὐτοῦ κατ' οὐρανὸν καὶ
τὴν γλῶσσαν ἀφῆκε διέρχεσθαι περὶ γῆν. ἔφατο γὰρ μήτε
5 τὸν οὐρανὸν ἀστροῖς ἐνευθηνεῖσθαι τοσοῦτοις μήτε τὴν γῆν
ἄμμω τοσσηδε πληθεῖν ὅσοος αὐτῷ στρατὸς ἐφάπεται, προσ-
επιλαλῶν καὶ ἐποδεδοικέναι μὴ ποτε οἱ Λατῖνοι ἐκκευθόμε-
νοι ὄσσην ἰσχὺν περιβέβληται φευξοῦνται, καὶ μενεῖ αὐτὸς κε-
νὸς τοιαύτης ἄγρας. ἔγραψεν αὐτὸς τοιαῦτα, καὶ ἡμεῖς ἐπι-
10 στεύσαμεν· τὸ γὰρ ἐπὶ σωτηρίᾳ βουλόμενον τῆς ψυχῆς ἔτοι-
μον ἦν πρὸς πειθῶ.

Καὶ οὕτω μὲν τὰ ἐκ τῶν βασιλικῶν ἀποστόλων ἐπεύ-
δοστο ἡμᾶς· τὸ δὲ πολέμιον ἐπελθὼν τό τε ξηραῖθεν καὶ τὸ
ἐκ θαλάσσης ἐξηρτύετο κατ' ἐπιστήμην εἰς μάχην. καὶ οἱ μὲν
15 ἐκ τῶν δυσμικῶν ἄλλα ἐποίουν καινά τινα κατὰ νόμους ἐλε-
πόλεων, αἷς διὰ τὸ ἐκ μεγέθους δυσμεταχειρίστον οὐδὲ ἐνέ-
λαμπέ τις ἐνέργεια· οἱ δὲ περὶ τὰ ἐψῶ (ἦσαν δὲ μάλιστα
ἐκεῖνοι τὸ ναυτικὸν πλῆθος) πρὸς τὸ συνηθέστερον ἔβλεπον,
καὶ συσκευασάμενοι μηχανὰς πετροβόλους, μικρομεγέθεις μὲν
20 πλείονας, ὡς ἐπιβουλεύειν δι' αὐτῶν τοῖς ἐκ τῶν τειχέων πο-
λεμοῦσιν ἡμεδαποῖς, δύο δὲ μείζονας, ὧν θάτερα σεισμοῦ
θυγάτηρ, τολμήσαντα φάναι, ἐντεινάμενοι δὲ καὶ τοὺς τὴν
εὐεπιβούλευτον τάφρον συρφετοῦ πλήσοντας καὶ τὸ περίτετι-

12. ψευδόντων T

alii., accessit ad hos admodum sero imperatori familiarissimus Nicephorus cubicularius, qui missis ad Davidem ducem litteris inepte labia ad coelum extulit, linguam in terram demissam habuit. dixit enim, nec coelum tot stellis distinctum esse, nec terram ita arena abundare, ut frequens se exercitus sequeretur, adiciens etiam, timere se, ne Latini, comperto, quantas copias adduceret, fugae se darent, ipse expers fieret tantae praedae. talia scribebat ille, et nos iis fidem habebamus. namque animi salutis cupidi proclives ad spem erant.

Ita igitur promissa nos eludebant legati imperatorii. hostilis exercitus autem et terra et mari ingruens perite instruebatur ad obsidionem. atque ii quidem, qui ad occidentem constituti erant, nova quaedam tentabant helepolium genere, quae tamen, propter magnitudinem inhabiliores, nullius usus erant; sed qui ad orientem constiterant (copiae navales maxime), usitata: magis agebant machinas, quibus saxa conicerent, plures minores, quibus exciperent nostros in muris pugnantias, maiores duas, quarum alteram audacius quis quassationis fidiam dixerit, adhibebant, atque utebantur enixe eorum opera, qui fossas occultas sulphure replere, et moenia concutere, op-

χος δὲ κατασεῖσαι δεινούς καὶ τῷ τείχει προσβαλεῖν καὶ διορύξαι αὐτὸ εἰς κατάπτωσιν, ἐγένοντο τῶν ἔργων εἰς ὅσον κραταιόν, καὶ ἀκάθεκτοι κατειργάζοντο. καὶ προέτρεχον αὐτοῖς πάντων συχνοὶ ἀκροβολισμοί. πρὸς δειλὴν γὰρ κατασχόντες τὰς ναῦς εἰς αὐρίον ἔωθεν μάχης κρατερώς ἐνήρ-⁵ξαντο. καὶ τὸ μὲν δυσμικὸν ἅπαν ἕως καὶ εἰς ὄλον τὸ κύκλω τῆς ἀκροπόλεως (κατὰ σχῆμα γὰρ τι δρεπάνου ἐκ θαλάσσης ἕως καὶ τῶν ἐκεῖσε πυλῶν περιήγετο πυργηροῦν) οὐχ οὕτω πράγματα ἡμῖν παρεῖχεν οὔτε τραύματα ἐνέτριβε, τὸ δὲ ἐξ ἀνατολῆς ἐθηριοῦτο. ἦν δὲ μάχης ἐλεύθερον τὸ παράλιον¹⁰ ὄλον, τὸ μὲν ὅτι ψιλὰ θαλασσίον ὕδατος ἦν τὰ πρὸς τῷ τείχει διὰ τὸν καιρὸν θερινὸν ὄντα καὶ μὴ πληθύνοντα τὴν θύλασσαν μέχρι καὶ ἐς αὐτὸν τειχισμόν, ὡς ἐντεῦθεν ἐξ ἀουμμέτρον τοῖς ἐκ τῶν παραλίων τειχέων καὶ τοῖς ἐκ θαλάττης εἶναι τὴν μάχην, τὸ δ' ὅτι δαήμενες ὄντες ἐκεῖνοι μάχης περὶ¹⁵ τὸ πονοῦν μᾶλλον τῆς πόλεως ἐμελέτησαν ἐντήκειν πληγᾶς. ἐκεῖθεν γὰρ διέγνων δύνασθαι ἂν βλάψαι ἡμᾶς, ὡς καὶ προσεδρεύειν εὐ μάλα θυνάμενοι διὰ τὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἀγγίβαδὲς καὶ οὕτως ἐυλίμενον, καὶ ὅτι καὶ τὸ τεῖχος οὐκ ἀπονήρως εἶχεν ἐκεῖσε, ἀτέχνως τε τὴν ἀρχὴν συσταθῆν καὶ οὐκ εὐ συμ-²⁰παγὲν καὶ μηδὲ μεμελημένον ἄρτι τῷ καλῷ στρατηγῷ. ἐφίκει γὰρ ἰατρῷ παρακολουθοῦντι σώματι πονοῦντι μὲν, οἷον δὲ μὴ φιλεῖσθαι ὡς ἀναποιεθῆναι πρὸς ὑγίειαν, κἀντεῦθεν ἀμελοῦντι

14. τῆς T

pugnare et subruere callerent, urgebantque ea opera, quantum possent, procedebantque ita, ut retardari nequirent. adiuvabantur autem crebra universorum iaculatione. sub vesperam enim navibus impulsis, postridie prima luce proelium commiserunt. et occidentales quidem copiae universae per totum arcis circuitum (etenim in faucibus speciem a mari ad portas pertinebant obsidentes) minus nobis negotii excitabant, nec vulnera infligebant graviora; sed orientales prorsus feroces erant. vacabat autem bello totum litus, partim, quia vada erant ad moenia, propter tempus aestivum non ad murum pertinente aqua marina, ita ut ibi impar inter eos, qui e moenibus pugnabant, et navales hostium copias pugna esset, partim, quia, ut erant belli periti, debiliori potius parti urbis vulnera infligere tentabant. intellexerant enim, illinc se nobis nocere posse, siquidem et prope admodum accedere licebat propter litoris altitudinem magnam et portuosam, et moenia ibi parum firma erant, quia non solum imperite primum condita nec bene compacta, sed etiam a bono tum duce nostro neglecta erant. similis enim is erat medico, qui, quum corpus infirmum, sed insanabile, curat, curam eam ut fastidiosam ne-

τὸ νοσοῦν ἀνακομίσασθαι. καὶ οὐκ ἔστι διαπιστῆσαι τοὺς εὐ
κατεγνωκότας τὸ πρᾶγμα ὡς πάνυ τι βραχὺ προδότου τοῦ
κυρίως διενεγκεῖν ὁ Δαυὶδ φαίνεται καθ' ἡμῶν, εἰ μὴ τις
ἄρα θερμότερον ἐπιβάλλων ὡς ἐν τινι πλάστιγγι παριστάζοι
⁵ ἐκείνον εἰς προδότην αὐτόχρημα. δίχα γὰρ συνθεσιῶν ἐπὶ
ῥητοῖς καὶ μηνύσεων γνωρίμων, ἃ δὴ καὶ αὐτὰ πολλοὶ κα-
τηγοροῦσιν ἐκείνου, τὰλλα πάντα προδοτικῶς εἶχεν ὁ ἀνὴρ.
καὶ κοινὸν αὐτῷ τε καὶ τῷ κατὰ σπουδὴν φανεράν ἄλλως
προδότῃ τὸ τοῦ κοινοῦ μὲν ὑπερορᾶν περιφρονητικῶς, ἑαυτῷ
¹⁰ δὲ μόνῃ χαρίζεσθαι, καὶ προτιθεσθαι πάντας μὲν ἀπιέναι,
περιεῖναι δὲ μόνᾳ τῷ κατ' αὐτόν. ἐμέμφοντο οἱ στρατιωτικοὶ
ὅτι τὰ πετροβόλα ἐν ἡμῖν ὄργανα οὐκ εὐχρηστῶς εἶχον ὡς
ἀντιφερίζεον πρὸς τὰ τῶν ἀντιμάχων. ὁ δὲ ἀφείς κατορθοῦν
τὸ ψεγόμενον "καὶ τί ποιήσω" ἔλεγε, καὶ ἤρκειτο εἰπεῖν το-
¹⁵ σοῦτον ὁ κομπῶς Πυθαγοριστής, δοκῶν μὲν ἰσθὺν εἶναι σιγῆς ²⁸⁶
διὰ τὸ ἐχεμυθεῖν τὰ πλείω, ἄλλως δὲ κατὰ τοὺς λοχῶντας
πνίγων τὴν λαλίαν, ἀνθρώπος ἐπέχων καὶ τὰ ἐς πονηρίαν
ἀδιόρατος καὶ τὸ γε κρυψίνουον πολυβενθής. ἤκουεν ὡς τὸ
περίτειχος καταλαμβάνεται διὰ τὸ ἀνεχύρως ἔχειν, καὶ πα-
²⁰ ρέπεμπεν αὐτὸ ταῖς μητράσι τῶν πολεμίων παραβύειν, ἐνθα
αἰσχρορρήμων εἶποι ἂν ἀνὴρ. ἐπιλειπόντων οἰστῶν τοῖς ἐπὶ
τῶν τειχέων ἦν βελῶν ζήτησις. ὁ δὲ καὶ ποῦ ἂν αὐτοὺς

gligit. nec dubitare possunt, qui rem bene norunt, parum a proprii
nominis proditore Davidem illum discrepasse in iis, quae adversus
nos egit, nisi quis calidius quasi in trutina positum proditori prorsus
parem esse duxerit. nam praeter pactiones iustas et manifesta indicia,
quae tamen nonnulli illi exprobrant; in rebus reliquis omnibus pro-
ditoris personam agebat. erat illi commune cum proditore, qui aperta
fraude agit, quod rem publicam contemptim negligebat, sibi soli gra-
tificabatur, cunctos perire volebat, modo ipse suaque servarentur.
querebantur milites, quod machinamenta nobis non essent idonea,
quibus resisti posset machinis hostium: ille, nihil sollicitus, ut corri-
geret, quod vituperabatur, "quid faciam," dixit, et dixisse satis habuit,
vafer quasi Pythagorissio, qui videretur quidem sacrum taciturni-
tatis esse eo, quod reticeret pleraque, sed revera subdole coram in-
sidiantibus premeret verba, homo continens, cuius nequitia perspicere
non posset et malignitas alte lateret. audiebat, moenia expugnari
propter infirmitatem: committebat ea, ut quis dixerit dicacior,
matribus hostium facienda. deficiebant sagittae, et qui in muro
erant, nova tela quaerebant: ubi ea inveniret, murmurabat, nec
dabat quidquam, et urbs affligebatur. frangebatur machina, et oport-
tebat eam refici, et lignum anquirebatur: ubinam lignum esset, re-

εὐροι ἔπετονθόρουζε, καὶ ἐδίδου μεθδέν, καὶ ἡ πόλις ἔκαμνεν. ἐκλάτο μηχανὴ καὶ ἦν ἀναγκαία ἐπιποιηθῆναι, καὶ ἐζητεῖτο ξύλον· καὶ ποῦ ἂν εἶη αὐτὸ παρελάλει. ἐμάνθανέ τις ἄλλο τι ἐνδεῖν τῶν δεόντων, καὶ ἐλάλει· καὶ ἦν τηνικαῦτα ὁ κατὰ παροιμίαν σιγηλὸς ἦρως Εὐρυβείας, καὶ ἠπειλείτο κατὰ πληγῶν, κατὰ κεφαλῆς, κατὰ ὀμμάτων, κατὰ σκολοπισμοῦ, εἰ μὴ παύσοιντο λαλεῖν οἱ τοιοῦτοι, διομνύμενος εἰς πίστιν σταθερῶς ἀπειλῆς βασιλικὴν κεφαλῆν. τῶν τις δὲ οὐ πάνν τοῦ δήμου καὶ κατεάγη τῆς κεφαλῆς, τὰ περὶ τὸ πρόσωπον ῥάβδω πληγείς, ὅτι τὰ στρατηγικὰ φανύλως ἐνεργούμενα κατεμέμψατο. καὶ τῶν βλεπόντων οὐδεὶς οὐδὲ γογγύσαι τετόλμηκε. στρατιῶται δὲ παρρησιαζόμενοι καὶ ὄρθα λαλοῦντες ἐν μόνον πρὸς τοῦ ἀτόπου ἤκουον, ὡς ὅτι κατατόπια εἰληχότες ἐκέῖσε καὶ μόνον πονεῖσθαι ἀνάγκην ἔχουσι, πλέον δὲ τι μὴ περιεργάζεσθαι, εἰ μὴ κακὰ αἰροῦντο πείσεσθαι. οὔτον ἐπαρκέσειν τῇ πόλει ὀφείλων, ὁ δ' ἔς τοσοῦτον ἀπημέλησεν ὡς ἑαυτῷ μὲν λαβῆ τῷ τοιούτου καλοῦ πλοῦτον παχὺν περιθέσθαι, οὐ τί ὁ ἄθλιος ἀπώνατο; τῇ δὲ πόλει ἐγκαταστῆσαι λιμόν, ὡς, εἰ μὴ ταχὺ κατέσπασεν ὁ τῶν πολεμίων σίδηρος, ἀλλήλους ἂν κινδυνεύσαι καταφαζεῖν.

20

Γέγονε καὶ λειπανδρίας τῇ πόλει ταύτῃ αἴτιος· πληρώσας γὰρ ἐν πολλοῖς τὰς χεῖρας ὧν οὐκ ἐχρῆν, ἀφίει τοὺς ἐθέλοντας λειποτακτεῖν καὶ φεύγειν τὴν πατρίδα, ὅποι βούλοιντο. καὶ οἱ βαρὺπλοῦτοι περιποιούμενοι οὕτω τὸ σώζεσθαι ἀπετέ-

spondebat. cognoverat quispiam, aliud quid necessarium deesse, et indicabat: tum ille, ut in proverbio est, taciturnus heros Clamates erat, minabatur flagellum, securim, scalprum, stipitem, nisi desis-
sept conqueri, per caput imperiale, iuratus, minis se fidem facturum. quidam adeo non plane plebeius caput contractum tulit, facie sibi baculo percussa, quod rem militarem male administrari arguerat: nec quisquam spectantium vel mussitare ausus est. milites liberius loqui et vera dicere ausi ex homine nequam nihil nisi hoc audiebant, stationes suas nacti diligenter tenerent, neve quidquam praeterea agerent, nisi duriora pati mallerent. quum annonae providere deberet, ita eam neglexit, ut sibimet ipsi, opportunitate ea pulcre usus, magnam pecuniam faceret (cuius tamen quem ille fructum habuit?) civitatem fame premeret, ut nisi cito correpti essent ferro hostili, coacti paene fuissent, se invicem comedere.

Exstitit idem huic urbi auctor desertionis. replens enim manus divitiis; quibus non debuerat, dimittebat, qui signa deserere vellent, et e patria eos discedere, quocunque vellent, patiebatur.

λουν καὶ τι χεῖρον· μισθαροῦντες γὰρ τῶν δημοτικῶν ὄσοι
 δεξιοὶ τὰς χεῖρας καὶ βριαροὶ ῥάβδον τε κατενεγκεῖν καὶ λί-
 θον μακρὰν ἀφείναι καὶ μηχανὴν διαχειρίσασθαι καὶ τόξου
 νευρὰν ἐντέναι καὶ βαλεῖν, ἐξεχώρουν τῆς πατρίδος, καὶ αὐ-
 5 τὴν μὲν ἀπεστέρουσιν οὕτως ἀμυντήρων, ἑαυτοὺς δὲ ὅσα καὶ
 στρατηγῶς ἐπειθόν τοιοῦτον ἀκολουθεῖν στρατόν, δώροις πεί-
 θοντες. κἄν τις αὐτῷ ὑπηγόρευσε, καὶ μάλιστα γὰρ ἡμεῖς οἱ
 μὴ πάνυ τι δεδιότες, ὡς οὐκ ἀγαθὸν τῇ πόλει τὸ οὕτω γενέ-
 σθαι, ἀλλ' ἐνταῦθα οὐκ ἦν φορητὸς ὁ ἀνὴρ, σχετλιάζων καὶ
 10 δυσανασχετῶν εἰ μεμφθεῖη ὡς περιιδῶν γενομένην οὕτω τὴν
 πόλιν κέανδροον.

Τὸ δὲ δὴ κορυφαῖον ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς τοῦτοις κακοῖς
 καὶ ἡ τοῦ ἀναγκαιοτάτου ὕδατος ἔκλειψις ἦν. ὡς γὰρ ἡ
 τῆς ἀκροπόλεως δεξαμενὴ ἀργῶς ἐκ μακροῦ εἶχε, καὶ ἐχρῆν
 15 ἀναποιεθῆναι αὐτὴν ἐκθεραπευθεῖσαν ἐνθα χρόνον καταπε-
 πόνητο, ἐγένετο τοῦτο μόλις μὲν, ἀλλ' οὐδ'. καὶ τις τῶν τῆς
 στρατιᾶς οὐκ ἀφανῆς (Λέων ἦν ἐκεῖνος ὁ Μαζιδᾶς), ἀποδε-
 ξάμενος τὸ πρῶγμα καὶ ἐπαιέσας, παρεκάλεισε τὸν Δαυὶδ
 ἡμέρας τριβῆναί τινας μετὰ τὸ ἔργον, ἵνα στεγανωθῆν τὸ ἀγ-
 20 γεῖον ἔχη φυλάττειν τὸ πιστευθῆν ὕδωρ ἀσφαλῶς, διὰ τὸ
 μηδὲ ἀνάγκην τέως ἐπιτεθεῖσθαι τίνα οἶα τῶν πολεμίων οὐ-
 πω ἐπικειμένων ἀλλὰ πορρωτέρω που διεστώτων. καὶ ἤρε-
 σεν ὁ λόγος τῷ Δαυίδ, ὅσα γὰρ δόξαί. ἄνεμος δὲ ἀφαρπά-

praedivites igitur ita sibi salutem quaerebant, ut penderent aliquan-
 tulum pecuniae. conductis enim e plebe, qui dextera et valida ma-
 nu vibrare hastam, saxum longe iacere, machinam agere, nervum arcus
 tendere et mittere sagittam possent, ex urbe discedebant eamque
 privabant defensoribus, relinquebant obedientem sibi ut ducibus
 istam turbam, praemiis comparatam. atque si quis illum admoneret,
 velut nos maxime, prorsus quippe intrepidi, haud salutare urbi esse,
 quod ista ita fierent, tum vero plane non ferendus homo erat, con-
 querens et indignans, exprobrari sibi, quod urbem viris ita vacuifieri
 pateretur.

Summum autem in his malis aquae, rei maxime omnium neces-
 sariae, inopia erat. nam quum cisterna arcis diu quiesset, ac refici
 et resarci deberet, ubi vetustate vexata erat, factum illud est aegre
 quidem, sed tamen factum est. sed ex exercitu quidam haud igno-
 bilis (Leo Mazidas ille fuit), re cognita et probata, Davidem cohortatus
 est, ut finito opere dies aliquot praetermitteret, priusquam aquam in-
 generet, quo instaurata cisterna incorruptam servare posset aquam re-
 ceptam, quoniam nulla dum necessitas premeret, hoste nondum in-
 stante, sed procul absente. placuit ea oratio Davidi, ut videbatur qui-

σας τὸν τοῦ Μαζιδῶ λόγον ἀπήγαγε, καὶ λήθη καταχώσας τὸ τοῦ Δαυὶδ φρονοῦν ἀνέφυσε βλάστην ἀδρυνθείσαν πρέμων μεγάλου κακοῦ. οὐπω γὰρ ἦν ὄψια δειλη, καὶ τὸ χορταῆθεν ὕδωρ ἀπολυθὲν θέειν κατὰ τοῦ σκεύους ἐλεύθερον κατηγόρει τὸν δρόμον τῷ κελαρυσμῷ. καὶ ὁ Μαζιδῶς παροδύειν τυ-⁵χῶν, καὶ ἀκούσας ὃ ἐγένετο, τρέχει σπευδῶν ἐπὶ τὸν Δαυὶδ καὶ ἀναμιμνήσκει προενεγκῶν ἃ εἶπε. καὶ ὁ Δαυὶδ ἀγαπακτῆσαι σκηψάμενος προυβάλετο λαθίσθαι. ἀκούσας δὲ δεῖν ἐπισχεθῆναι τὸ ὕδωρ ὡς ἐγγωροῦν γενέσθαι καὶ εἰσαυθις τὸ καλόν, ἀπηνήνατο, ἐπιτάξας ἀφίεσθαι ῥέειν τὸ ὕδωρ. καὶ ¹⁰ τοίνυν αὐτὸ μὲν εἰσέρρεεν, ἡ δεξαμενὴ δὲ ἐξέπεμπεν ὃ ἐδέχτο, ἀναλυθείσης τῆς προσφάτου ἐπιποιήσεως οἷς τὸ ὕδωρ ἀπαλεῖψαν τὴν ὑγρὰν παρέσυρε τίτανον. καὶ οὐ πολλαὶ ἡμέραι ᾤχοντο, καὶ ἦν τὸ ἀγγεῖον κενόν· ὅθεν συνεξεκενώθησαν ἡμῖν ἄπασαι αἱ ἐπὶ τῇ ἀκροπόλει ἐλπίδες, καὶ οὐκέτι οὐδεὶς ¹⁵ ἀνέβλεπεν εἰς αὐτήν. καὶ ἡμεῖς οὖν συσκευασάμενοι ἐκέισε καταντήσειν, εἴπερ βίᾳ, καὶ τὰ ἀναγκαῖα συγκομισάμενοι, ἐπεὶ μάθοιμεν ἀπολωλέναι τὸ ὕδωρ, συγκατερρῦμεν τὸ εὐέλπι, καὶ διανειμάντες ἐκεῖ τὴν συγκομιδὴν μόνον τοῦ δειλιῶν καὶ εὐχεσθαι κατέστημεν. ²⁰

Τίς ἂν δὴ ἀπαγάγοι τὰ τοιαῦτα τοῦ κατὰ προδοσίαν συγγενικοῦ; εἰ γὰρ καὶ μηδαμοῦ ἐνταῦθα συνθήκη πρὸς πολεμίους (θετέον γὰρ οὕτως) οὐδὲ ἀρέσκεια ἐπὶ δώροις, φει-

18. συγκατερρῦ-μὲν T

dem. verum venti abstulerunt orationem Mazidae, et oblivione ob-
ruentes mentem Davidis, summiserunt surculum, qui adultus stirps
magnae miseriae exstitit. nondum enim multa vespera erat, quam
aqua ingesta libere per canalem effluens strepitu decursum argueret.
Mazidas forte praeteriens quum audisset, quid rei esset, ad Davidem
cursu festinat, et admonet, quod suaserit. Davides dolere se simulat
et rei oblitum esse dicit. monitus autem, aquam effluentem retinea-
dam esse, quoniam damnum corrigi posset, recusavit, sed illam emitti
iussit. itaque aqua influebat quidem, sed emittebat rursus cisterna,
quod receperat, dissoluto, quod recens reparatum fuerat, quia calcem
humidam aqua abstersam auferebat. nec multi dies effluerant, quum
cisterna inanis esset: unde simul inanis exstitit omnis spes nostra
in arce collocata, nec iam quisquam in eam suspiciebat. nos igitur,
rebus convasatis, ut illuc concederemus, si necessitas cogeret, et col-
lectis rebus necessariis, quum aquam defecisse audissemus, distributa
ibi copia, ad formidinem et preces redacti sumus.

Quis vero vindicaverit haec ab affinitate proditiōnis? etiamsi enim
nulla illi cum hoste pactio (ponendum enim hoc est) nec praemiis

δοῦ τοῦ ἐμπελάσαι τόν τε ἀδελφόν τήν τε μητέρα τοῖς τοῦ
 Ἀνδρονίκου ἀφύκτοις λίνοις, ἀλλ' αὐτό δὴ τὸ ἄκρως ἀμελεῖν
 καὶ παρὰ φαῦλον τήν τσοαύτην πόλιν τίθεσθαι καὶ τὸν ἐν
 αὐτῇ πάντα λαόν, καὶ πού καὶ εὐχεσθαι τὸν στρατηγὸν ἐπι-
 5 τηρῆσαι τὸν τῆς ἀλώσεως χρόνον, εἴ πως ἐκφυγῶν τὸ τοῦ
 βασιλέως πρόσωπον ἐς κόρακας πτερούξεται, συγγενὲς ἂν εἴη
 μάλα τῷ προδιδόναι, καὶ πού καὶ χεῖρον, ὡς ἂν τις τοῦ λα-
 λεῖν τεχνίτης ἐπαγωνίσαιτο. καὶ ὁ λογιζέσθαι συνετὸς ταυ- 287
 τίζοι γοῦν ταῦτ' ἂν κατὰ τὸ σύστοιχον. οὕτω καὶ οἰακοστρό-
 10 φος νεὸς οὐ κατὰ κυρείαν ἀλλὰ μισθοῦ εἰ τῷ κεφαλαιωσα-
 μένῳ τὴν ναῦν ἐγκοτοίη ἐς ὅσον οὐκ ἔστι πλέον ἐπιτεῖναι,
 παραμένει μὲν ποτε κινδυνευοῖση, λαλεῖ δὲ ἀσυντελῆ καὶ
 πράττει οὐκ ἄρραθύμως, καὶ τὴν τέχνην εἰς τὸ πᾶν συστεί-
 15 λας ἀφίησι τὸ σκάφος προσαραχθῆναι σκοπέλω καὶ κατὰ βυ-
 θοῦ δύναι αὐτῷ φόρτω καὶ ἀνδράσιν. οὕτω καὶ φύλαξ τε-
 λεσφόρου ἀπέλου, καθύπαξ ἀποστρυγῶν τὸν δεσπότην κατὰ
 μῖσος τέλειον, βοιρῶν μὲν ἴσως ἄπτεται εἰς οὐδέν, συχνὰ
 δὲ πῆ μὲν κάτω περιοδεύει πῆ δὲ τοῦ σκοπευτηρίου γίνεται,
 καὶ ὧδε καὶ ἐκεῖ περιβλεπόμενος φρατάζει ἐπιμέλειαν, ὄρων
 20 δὲ τὴν τοῦ φραγμοῦ σύμπληξιν καὶ τὴν ἐπ' αὐτῷ τάφρον ἐπι-
 βουλευσάμενά ποθεν οὐκ ἀποκωλύει, ἀλλ' οἷα καὶ ἀπονυστά-
 ζων διάκειται, ἀνῶν μὲν οὕτω τὸ κατὰ τοῦ κτησαμένου τὴν
 ἄμπελον βλάβος, μελετῶν δὲ ὁμείσθαι τοῖς αἰτιωμένοις ὡς

emta gratia intercesserit, metu, ne frater et mater in insidias Andro-
 nici inevitabiles committerentur, profecto insignis ista negligentia,
 qua tantam urbem et civitatem universam pro nihilo dux habebat,
 quin imo expugnationis moram etiam contrahi cupiebat, si forte evi-
 tare adspectum imperatoris et recta hinc abire posset, admodum
 assinis proditioni et fortasse etiam peius quid erat, ut quis fortasse de-
 monstraverit dicendi artifex. homo ratiocinandi peritus in eandem
 certe classem, navigium haecce retulerit. gubernator navis, qui non nauclerus
 idem, sed mercede conductus fuerit, si magistro navis succenseat, ut
 non possit magis, remanebit quidem in navi, si forte ea periclitetur,
 sed loquetur vana nec non segniter aget, omni denique studio prorsus
 intermisso, navigium scopulo impingi et pessum ire una cum onere
 virisque patietur. similiter rursus custos vineae, odio dominum Vatinia-
 no abominans, uvae fortasse non attigerit, sed crebro vel infra collem
 inambulaverit vel continuerit se in specula, et hic illic circumspici-
 endo diligentiam simulaverit, nec arcuerit, securus, dum sepimentum
 et fossam videt, insidiantes alicunde fures, sed quasi somniculosus
 decubuerit, explens ita suum in dominum vineae odium, sed tamen
 iurare paratus, si quis accusaverit, nec discessisse se a vineae, nec

οὔτε φεῖγοι τοῦ ἀμπελῶνος οὔτε κεκλόφοι οὔτ' ἀποδοίη, ἀφίεις δὲ τὸ οὐδὲ μὴν ἀμελήσοι, ὃ τὴν ἀμπελον ἀπηχρείωσε. ταῦτα δὲ τὰ καὶ τῷ Δαυίδ ἐμφαινόμενα, δι' ὧν οὐ μόνον ὁ Ἄνδρόνικος ψέγοιτ' ἄν, δύσνονν ἑαυτῷ ἄνδρα καὶ βαθὺν πονηρεύσασθαι τηλικούτοις ἐπιστήσας πρᾶγμασιν, ἀλλὰ καὶ ὁ Δα-³ υῖδ ἀπελέγχωτο μὴ ἂν ἔχειν διεκφυγεῖν γραφὴν τοῦ προδοῦναι. ἀνακεφαλαιώσασθαι γὰρ τὸ ἐπιχειρηθὲν, οὔτε κυβερνήτης καραδοκῶν, εἴπερ ὕρμισθειή, ἀποβαλέσθαι τὴν κεφαλὴν κατὰ τὸν δυστυχῆ σωτήρα τοῦ Ξέρξου, ὀκνήσοι ἂν ῥαχίαις φθάσας προσαράξαι τὸ σκάφος, κύμασιν ἐκδοῦς, εἴ¹⁰ πως ἐκκολυμβήσας μόνος περιγενήσεται· καὶ ἀμπελῶνος δὲ φύλακα δαπανῶν μὲν τὸ πιστευθὲν οὐκ εἰδῶτα, χόλω δὲ τῷ κατὰ τοῦ δεσπότη ἀφιέντα κλέπτεσθαι καὶ θηρίοις βλάπτεσθαι, οὐκ ἂν νοσφιζοίμην λέγειν προδοῦναι τὴν ἀμπελον.

Ὡ οἶον κακόν, ὃ Ἄνδρόνικε, μεγίστοις ἔργοις, καὶ κίνδυνον δεινότατον ἐπισυρομένοις εἶπερ ἀμελήθειεν, ἕνα τινὰ μόνον εἰς αὐτοκράτορα κεφαλὴν ἐφιστᾶν, καὶ αὐτὸν δὲ οὔτε λίαν ἐπιστήμονα τοῦ δρᾶν καὶ ὑποπτον δέ. ὃ Ἐπιμηθεῦ βασιλικέ, οἶον ἡμᾶς διέθου κακόν. ὃ ἀλυσιτελὴς ὑστεροβουλία. ὃ δυσανακλήτου καλοῦ ἀκίχητα ἐπιδιώξις. ὃ εἰκατὸς²⁰ ἐκεῖνος μετὰμελος. οὐκ ἔσχε γὰρ εἰς τέλος τὰ τοῦ Δαυίδ οὐδὲ τὸν βασιλέα λαθεῖν. διὸ καὶ ἐξέστειλε μὲν ἐκεῖνος τὸν εἰς μνήμην ἤδη γραφικὴν ἀποτεθειμένον παρακοιμώμενον, οὐ

uvae furatum esse vel donasse aliis, prudenter autem non eivrans eam, qua vineam perdidit, negligentiam. similia in Davide manifesta sunt, ita ut non solum Andronicus reprehendendus sit, quod hominem sibi inimicum et ad nequitiam versutissimum tantis rebus praefecerit, sed etiam Davides ita coargui possit, ut crimen proditionis effugere nequeat. rem enim in conspectum proponam: gubernator, qui timuerit, ne, si ad terram appulerit, capitis damnetur, infelicis illius, qui Xerkem servavit, exemplo, non dubitaverit, navi prius scopulis illisa, undis se committere, si forte nando ipse solus conservetur; neque equidem vineae custodem, qui, nescius, quomodo consumat rem sibi commissam, odio domini commotus uvae furandas et bestiis laedendas permiserit, proditorem vineae nominare dubitaverim.

Quanta ista, Andronice, stultitia est, rebus maximis et, si negligentur, periculum gravissimum trahentibus, unum aliquem hominem praeficere, eumque nec admodum peritum et suspectum! o, imperator Epimetheu, quam male nobis consuluisti! o seram consilii prudentiam! o tardam curam salutis! o vanam istam poeuintiam! nam ne imperatorem quidem diu celari potuit Davidis nequitia. quare misit ille cubicularium illum, cuius iam mentionem fecimus, qui non

μόνον ἐπὶ ἀμύνη τῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ ὡς ἄν, φασίν, ὑπελ-
 θῶν δεξιῶς ἀμύνηται τὸν ἀπατεῶνα Δαυὶδ εἰς ὄλεθρον· ἤδη
 γὰρ κατέγνω τὸν ἄνδρα καὶ ὁ βασιλεὺς ὀψιμαθέστερον, οἷα
 βυσσοδομεύων ἦν. ἐκρήτιζε δὲ ἄρα πρὸς Κρητὰ ἐκεῖνος, καὶ
 5 τὸν ἔπουλον Ἄργον τὸν Δαυὶδ, ἀνυστάχτοις τὰ γε εἰς πονη-
 ρίαν ὄμμασι βλέποντα, οὐκ ἔσχεν ἀπορητὶ δι' Ἐρμού ἐκείνου
 εὐπτέρου βαλεῖν καὶ καταβαλεῖν, ἀλλὰ προαισθόμενος ὁ Δα-
 υὶδ φθάνει ἐπιτεμῶν τὸν καιρὸν τοῦ ἡμετέρου κακοῦ ὡς εἰς
 καλὸν ἑαυτῷ· καὶ οἷον ὑποδὺς βυθὺν κατὰ λάρον, ὅς ὑπο-
 10 πτήξας ἀλιαίειον βυθιοσθεῖη, ἐξέφυγε τὸν ἀγκυλοχείλην Ἄν-
 δρόνικον, Ἀνδρόνικος ἀποβὰς αὐτὸς κατ' ἐκείνου τοῦ γαμφώ-
 νυχος. ἐσπέρας γὰρ ἦλθεν ὁ παρακοιμώμενος, καὶ αὐριον
 ἔωθεν ἀποκόλαμεν, διοικονομησαμένου τοῦ Δαυὶδ μήτ' ἔνδον
 15 ἐπὶ σωτηρίᾳ μὲν τῶν ἄλλων βλάβη δὲ αὐτοῦ, ἣν ἔπαθεν ἄν
 σεσωσμένης τῆς πόλεως. οὕτως ὁ Δαυὶδ κυνηγετούμενος ὑπὸ
 τοῦ Ἀνδρόνικου ἐμηχανᾶτο μὴ πεσεῖν ὑπὸ ἄγραν ἐκείνῳ,
 παρ' οὐδὲν μὴ ὅτι γε τὴν καλὴν Θεσσαλονίκην, εἰ μόνον πε-
 ρισωθείη αὐτός, ἀλλ' οὐδὲ τὸν πάντα κόσμον τιθέμενος.
 20 Οὐκοῦν ἡμέραι συχαί, αἱ μὲν πρὸ τοῦ σφοδροῦ πολέ-
 μου αἱ δὲ κατὰ τὴν τούτου ἀκμὴν, καὶ οὐδεὶς ἐκείνον εἶδεν
 οὔτε ἐν ὄπλοις δεινοῖς δύναντα οὔτε ἵππου εὐγενοῖς ἐπιβάν-

solum urbem defenderet, sed etiam callide circumveniret et in per-
 niciem committeret fraudulentum istum Davidem. etenim intellexe-
 rat iam imperator quoque, quam is occulti ingenii homo esset. Creten-
 sis igitur Cretensi insidiabatur, nec poterat imperator subdolum Argum
 Davidem, qui siccis oculis malitiam spectaret, Mercurii illius alati
 opera sine strepitu prosternere, sed re praesensa Davides antevertit
 illum, exitii nostri tempore ad suam maturato salutem; et quasi in
 profundum submersus lari instar, qui aquilam evitaturus urinatur,
 adunci nasi Andronicum effugit, dum Andronicus ipse abit velut be-
 stia illa ungulata. vespere enim cubicularius advenit, et postero
 mane perieramus, rebus a Davide ita institutis, ut neque intus se
 videret, quem timebat, neque foris auxilium ferri posset ad salutem
 quidem reliquorum, sed ipsius perniciem, qua periturus erat, si urbs
 servata fuisset. ita Davides, quasi indagine sectante se Andronicum,
 effecit, ne illius praeda fieret, pulcherrimam urbem Thessalonicam
 dummodo ipse servaretur, quin imo totum orbem terrarum, nihili
 aestimans.

Itaque dies multi praeterierunt, partim ante summum belli ar-
 dorem, partim inter eos tumultus vehementissimos, quum nemo illum
 aut armis iudutum aut equo insidentem videret. mulus eum veho-

τα. ἡμίονος δὲ ᾧχει αὐτὸν ἀπὸ βράκας καὶ πεδίλων νεωτε-
 ρικῶν. ἔσκεπε δὲ καὶ τὴν κεφαλὴν Ἰβηρικώτερον ἔκφυλος
 πῖλος ἐρυθρός· βάρβαροι ἐκέεινον καὶ τεχνῶνται καὶ καλοῦ-
 σιν ἢ φιλοῦσι, πολὺπτυχον μὲν καὶ οὕτω συνεσταλμένον κά-
 τω τὴν λοιπὴν περιθέσιν, τὰ δὲ περὶ πρόσωπον εὐρυνόμενον⁵
 καὶ πρηνεύοντα ἐς ἱκανὸν κατὰ ἡλίον, ἵνα καὶ οὕτω τὸν
 στρατιώτην ἀπολέγοιτο τρυφερευόμενος ἀνηλίαστα. ἑορτὴ
 φιληδεῖ τοιούτοις ἀνδράσι· πανήγυρις οἶδε τοιοῦσδε στολ-
 μούς· νυμφίος ἂν οὕτω θρύπτοιο ἀβρυνόμενος. τόξον δ'
 ἐκεῖνος εἶ που καὶ χειρισθεῖη, πειραῶσαι εἶπες ἂν αὐτὸν¹⁰
 ἐκεῖνου κατὰ τοὺς ὄνονμένους, ὅπως ἂν ἔχοι τοῦ τείνεσθαι.
 κατὰ δέ γε τὴν ἀκρόπολιν λέγεται ὀσιτὸν ἓνα κατὰ τῶν ἐκεῖ
 περικαθημένων ἀφεῖναι, καὶ λίθον ἓνα ἐκ σφενδόνης· εἶτα
 καὶ ὑποθέσθαι τοῖς ἐπὶ τῶν τειχέων πεδίλων ῥυφείας ἐξονει-
 δίξειν τοὺς πέριξ Λατίνους, οὓς καὶ τοσοῦτον ἡμύνατο, κατὰ¹⁵
 ἡμῖν ῥύπτοντας καὶ ἐγγελῶντας οἷς ἤκουον. ἔλεγον δὲ οἱ
 ἀμφ' αὐτὸν σκώπτοντες ἐκέεινον καὶ ὅτι καθήμενος ἔσω τει-
 χέων κάτω περὶ σκιάν, καὶ βέλη βλέπων ἐξωθεν ἐπιπετανύ-
 μενα, εἰώθει λέγειν ὡς "ναί, καλέ, κακὰ τὰ ὧδε, καὶ εὐθύς
 ἀναπηδῶν μετεκάθιζεν εἰς ἄσυλόν τινα σκιατραφίαν καὶ²⁰
 ἄσχυλτον, πρὸς τὸν εὖ ἔχοντα τοῖχον μεταρρέπων, ὃ φησι,
 καὶ ζῆν κυρώσας ἐξω βελῶν.

288 Καὶ τοιοῦτον ὄντα ἐκόλαπτον ἐς καρδίαν αὐτὴν οἱ τρω-

bat braccis et calceis puerilibus vestitum; caput quoque more Ibero
 peregrinus tegebat pileus ruber: quem barbari et fabricantur et quo
 ipsis placet nomine appellant, plicatum et compositum ceteroquin,
 circa faciem protentum et pronum ad solem defendendum: ita ut sic
 quoque militiam Davides, tanquam umbratilis homo, quasi abiuraret.
 pompae talibus viris laetantur; conciones eius generis vestitum
 norunt; sponsus ita ad mollitiem licet effeminetur. arcum sicubi ille
 tractabat, crederes tanquam ab emturo tentari, si videres, quam pe-
 rite intenderetur. ex arce unam misisse sagittam in obsidentes, et
 unum funda excussisse lapidem fertur; deinde etiam suasisse militi-
 bus arcis praesidiariis, ut calceorum sutores increparent circumsiden-
 tes Latinos, quos tam belle repelleret, perniciem nobis suentes et
 irridentes propter ea, quae audirent. dicebant etiam cavillatores
 quidam, eundem intra moenia humi in umbra sedentem, quum ex-
 trinsecus tela intenta videret, dicere solitum esse, "haud tuta, ami-
 ce, haec sunt," et illico prosiluisse et discessisse in umbram tutam et
 otiosam, reclinantem, ut aiunt, ad murum bene firmum, et extra te-
 lorum iactum salutem consulentem.

Ac talem hominem venerantur pectora plangentes blandi ne-

κται ἄρεσκοι, καθαρώτερον δ' ἐκφῆναι, οὐκ ἀνίεσαν θωπεύ-
 οντες οἱ τὴν κολακίαν περιεργοί. καὶ ἔρρεπε πρὸς αὐτοὺς
 τῷ κούφῳ ἢ πλάστιγξ, κῆρας ἔχουσα κατὰ τὰς ποιητικὰς,
 νευούσας εἰς Τάρταρον. οἱ δὲ καρδιοκολύπται κόλακες καὶ
 5 παρηγόραζον ἐν σφίσιν αὐτοῖς κατὰ τῆς πόλεως μῖσος, οἷς τῷ
 τὴν πόλιν μισοῦντι κακοῆθως συνδιετίθεντο. καὶ ἦν ἐπ' αὐτοῖς
 τὸ τοῦ Παιανιέως ῥήτορος, ὅπερ ἐκεῖνος περὶ κλοπῆς γνωμα-
 τεύων κυκλικῶς περιήγαγεν, ὧδέ πως παρατέκνησθαι· σοὶ
 μὲν, ὦ Δαυὶδ, προδοτικὸν τὸ φιλικόν, εἴπερ ἦν ὁμοίον σοι.
 10 Ἄρα δὲ οὕτως εἰρηναῖος ὧν ἐπέτρεπεν ἄλλοις ποιεῖν τὸ
 δέον εἰς μάχην; οὐκουν, ἀλλ' εἰς παντελὲς καὶ αὐτὸς τὸν
 Ἄρην ἐπέδθησεν ἐν γῆ ἡμῶν, οὐκ οἶδα τίς ποτε τῶν ἐξ Ἀλωέ-
 ως ὧν, τάχα δ' ἂν Ἐφιάλτης εἴτ' οὖν Ἐπιάλτος, ὁ παρὰ τοῖς
 15 Ἀσκληπιάδαις ἐπαχθῶς τοὺς ἀνακειμένους βαρύνων, οἷα καὶ
 πριγαλεὺς ὁ αὐτός. ὧτος γὰρ οὐκ ἂν λεχθεῖη ὅς οὐδενὶ τῶν
 εὐ λεγόντων ἐδίδου ὧτα, εἰ μὴ ἄρα κατὰ τι σκῶμμα πα-
 ροιμῶδες τὸ ἐπὶ εὐθηθείᾳ· τοιούτους γὰρ τοὺς ὧτους καὶ
 ὄρνιθας ἢ παροιμίᾳ ἔχει δοκιμάσασα. οὔτε τοίνυν αὐτὸς
 ἤθελε δραστήριος εἶναι, καὶ τοὺς λοιποὺς δὲ ἀπεκόλυε, κα-
 20 τάχων εἰς βίαν. ἐκδρομὴν γοῦν θέσθαι τὴν τυχοῦσαν κατὰ
 τῶν ἐχθρῶν εἰς τοσοῦτον ἐδέησεν ὥστε, οἶμαι, ὁ Σικελός, εἴ-
 περ εἶχε μυκτῆρά τινα νεύοντα πρὸς ἀστείον, εἰς εὐεργέ-
 την αὐτὸν προσεποιήσατο ἄν, ἐπείπερ οἷα καὶ ὀφθαλμοῦ κό-

18. ἔχοι T

bulones, vel, ut planius dicam, haud cessabant illi adulari assentationis
 artifices. inclinabatur autem sensim in illos trutina, cui parcae se-
 cundum poetas impositae erant, ad orcum spectantes. qui quidem
 adulatores et refulgebant ipsi odium urbis, secundum ea, quae cum
 hoste illo civitatis turpiter pacti erant, et poterat in eos dictum il-
 lud oratoris Paeaniensis, quod ille de furto sententia quasi in orbem
 flexa pronuntiavit, ita transferri: prodendi tibi, Davides, amici erant,
 si tui similes erant.

Num. igitur ille, ita ipse amans otii, aliis mandavit ad bellum
 necessaria? minime vero; quin imo Martem ipse inter nos con-
 strinxit, nescio quis e filiis Alois, Ephialtes forsitan sive Epialtus,
 qui apud Asclepiadas vehementer angit dormientes, utpote incubo
 idem. Otum enim non appellaverim eum, quippe qui nemini bene
 suadentium aurem praeberet, nisi forte secundum facetum quoddam
 in stultitiam proverbium. tales enim otos et aves proverbium illud
 significat. ergo ille strenue agere nec ipse volebat, nec ceteros patieba-
 tur, vi cunctos coercens. eruptionem certe in hostes qualemcunque
 facere adeo debebat, ut Siculus, si nasum ad facetias proniorem ha-

ρην ἐκεῖνῳ διεφυλάξατο τὴν στρατιάν, ὡς μηδένα γοῦν ἐξ αὐτῶν ἀπολέσθαι τὸ γε εἰς αὐτὸν ἦκον, εἰ καὶ στρατιῶται τινες, οὐχ ἥκιστα δὲ τὰ τῆς Θεσσαλονίκης τέκνα, οἱ μετὰ τοὺς φυγάδας περιλοίποι, ἀπολεοντωθέντες οἷον τῷ ὑπὲρ τῆς πατρίδος θυμῷ, δεινὰ ἐποίουν ὁσημέραι κατὰ τῶν πολεμίων, ὡς 5 οὐκ ἄν τις ἐλπίσειε, δραστηριούμενοι.

Καὶ εἶδεν ἄν τις ἐνταῦθα πονηρίαν ἀνδρὸς φαύλου καὶ σοφιστεῖαν βύθιον. παρακλητευόμενος γὰρ ἀνοίγεσθαι τὰς πολιτικὰς πύλας ἐπὶ πολέμῳ καὶ μὴ ὑπακούων, εἶτα καὶ τινα σφοδρότερα μανθάνων καὶ ὁ αὐτὸς αὐθις μένων, καὶ ἀνακρι- 10 νόμενος ἐφ' ᾧ τῶν πολεμίων οὕτω φεῖδεται, πρῶτα μὲν προβάλλεται βασιλεῖον τηρεῖν κέλευσμα, καστροφυλακεῖν ἐπιτάσσει αὐτῷ. μανθάνων δὲ ὡς οὐ τοῦτό ἐστι καστροφυλακα εἶναι τινα, τὸ ἔσω τείχους ἐγκέκλεισθαι, ἀλλὰ τὸ πάντα ποι- 15 εῖν δι' ὧν ἄν τοὺς ἐχθροὺς βλάβειε καὶ τὸ κάστρον οὕτω 15 φυλάξειεν, εἰ μὴ τις καλοίῃ καὶ οἶκον ἢ ἄμπέλου ἢ νεὼς φύλακα τὸν ἔσω ἐγκορδυληθέντα καὶ οἰκουρικῶς καθήμενον, εἰ τί πον δὲ ἔξωθεν ἐπίβουλον, ἀλλ' ἐκεῖνο ἀφιέντα εὐ ἔχειν ἔως καὶ ἐντὸς παρεισδύσεται ὀλέθριον, — ὁ δὲ δικαιολογεῖσθαι τοῦ λοιποῦ ἀφείς διέβαλλε, λέγων δεδιέναι μὴ τὸν 20 πηλὸν ἀφειθέντες τινὲς προελθεῖν ἐκπετασθήσονται εἰς τὸ φυγεῖν, καὶ οὕτως ἐπὶ πλεόν λειπανδρήσῃ τὰ τῆς πόλεως. καὶ ἐδυσχέрайινον μὲν οἱ ἀγαθοὶ στρατηγοὶ ἀκούοντες τοῦτο καὶ οἱ στρατιῶται, ἔφερον δ' ὁμῶς εἰ σώματι πόλεως καλῶ φαύλη

buisset, inter amicos eum numeraturus fuisset, siquidem ille exercitum eius tanquam pupulam servabat, ut nemo hostium periret, quantum quidem in ipso esset. namque milites quidam, iuvenes Thessalonicenses maxime, qui post profugos illos reliqui erant, animis pro salute patriae leonem instar animosis, graviter quotidie hostes affligebant, audere parati, quod nemo crediderit.

Atque erat tum videre ignaviam et occultam astutiam hominis nequam. invitatus enim, ut portas urbanas bello aperiret, nec tamen obediens, deinde etiam graviora quaedam expertus, sed rursus loco suo manens, rogatusque postremo, quare ita parceret hostibus, primum quidem mandatum imperatoris observare se fingit, quo castra custodire iubeatur; mox autem, quum edocetur, non esse illum castrorum custodem, qui intra muros se contineat, sed qui omnia faciat, quibus hostis affligi possit, et ita castra tueatur, nisi forte quis aedium aut vitis aut navis custodem nominaverit, qui intus involutus et segnis desideat, atque si quid foris insidiarum immineat, illud negligat, donec irruerit pernicies — tum vero ille disputare iam distulit, atque timere se ait, ne, si faecem civitatis adversus hostem

ἐπίσταται κεφαλῇ, καὶ οὐκ ἐτόλμων ἐγχειρεῖν λύειν τὴν ἐπι-
 τεταγμένην ἁρμονίαν αὐτοῖς, πειθαρχοῦντες οὐκ ἐπ' ἀγαθῆ.
 ἀλλ' ὅτε ποτὲ καὶ αὐτὸς ἐκύρωσε πειθοῖ εἶξαι, ῥαδιουργεῖ
 οὕτω. τοῦ Χοῦμνον τεθαρρηκός ἅμα τῇ περὶ αὐτὸν στρα-
 5 τιωτικῇ λάχει ἐπεισεσεῖν τοῖς ἐκ τῶν ἐφῶν πυλῶν πολεμοῦ-
 σι, καὶ ἐγχεχειρηκός οὕτως, εἰ καὶ δυστυχῶς ἀπέβη τὸ τέ-
 λος διὰ φανυλότητα τῶν συναραμένων αὐτῷ τῆς μάχης, καὶ
 ὄχλούντων τῶν τε ἐπηλύδων στρατιωτῶν καὶ τῶν τῆς πόλεως
 δὲ τέκνων, ἃ ταύτη περιελείφθησαν μετὰ τοὺς φυγαδίας,
 10 κατὰ σπουδὴν ἐκδραμεῖν ἐπὶ τοὺς πολιορκουήτας διὰ τὸ τοὺς
 Λατίνους ὄλους γενέσθαι τοῦ ἀντιχωρησαὶ κατὰ τοῦ Χού-
 μνον, αὐτὸς μόγις ἀνοίξας τὰς πύλας καὶ ἀφείδεν ἔκδρο-
 μὴν προβῆναι τὴν ζητουμένην, εἶτα συνέκλεισεν ὀπισθεν αὐ-
 τῶν, ὡς μόλις δυνήθηται τοὺς ἐξελθόντας ἔσω γενέσθαι [τὰ]
 15 τῆς πόλεως, κἀντεῦθεν ἐκείνους δεινὴν οὕτω ποινὴν τοῦ θαρ-
 σεῖν τινυμένους διομόσασθαι ἡσυχάζειν τοῦ λοιποῦ καὶ μὴ
 βιάζεσθαι τὰ μὴ δυνατά, ἔνθα θεὸς ἄλλα βούλεται.

Οὐκ ἂν δὲ εἶη πάρεργον ἐνταῦθα προσηγορεῖσθαι πρὸς
 20 θάυμα τοῦ στρατηγοῦ καὶ ὅτι, τοῦ κατὰ τὸν Χοῦμνον πολέ-
 μου ἔξω τότε ῥαγέντος καὶ τοῦ πράγματος διηκουσμένου καὶ
 εἰς αὐτόν, αὐτὸς ἀφείδεν διπλῶσαι τοῖς βυρβάροις τὸν κίνδυ-
 νον, εἶπερ ὁ Χοῦμνος μὲν ἐκεῖθεν πονοῖτο αὐτὸς δ' ἐνταῦθα
 καταστρατηγοίῃ, ὡς ἂν κακοῖς ἐκατέρωθεν ἐναποληφθὲν τὸ

emiserit, in fugam illi vertantur, atque ita etiam magis civitas de-
 seratur. aegre quidem ferebant talia boni duces ac milites, sed
 ferebant tamen, quod corpori civitatis pulcro malum impositum ca-
 put esset, nec tentabant ordinem constitutum tollere, obediebantque,
 haud saue salubriter. quum autem aliquando statuisset obedieutem
 se praestare, sic temere egit. quum Chumnus cum cohorte sua ho-
 stes ad portam orientalem constitutos adoriri auderet, conareturque
 quamquam res infeliciter evenit propter ignaviam comitantium illum
 militum et turbas tum a peregrinis tum a civitatis liberis, qui post
 ceterorum fugam reliqui erant, excitatas) ferociter procurrere adversus
 obsidentes Latinos, qui totos se illi obiecerunt, Davides portam vix
 apertam, ut emitterentur, qui eruptionem facturi erant, statim post eos
 rursus clausit, ita ut vix possent, qui exierant, intra moenia reverti,
 iurarentque, post talem virtutis suae poenam, posthac se quieturos
 nec iam conaturos, quae nefas esset, quando deus decrevisset alia.

Haud alienum videtur, quo cognoscatur mirum ducis ingenium,
 adicere, quod, dum Chumnus extra moenia deproeliatur atque rei
 nuntii in urbem afferuntur, ipse barbaros duplici ciugere discrimine, si,
 dum Chumnus illinc hostem urget, hinc ipse institisset, ut utrimque

βάρβαρον καὶ κατὰ τὴν στέρνον καὶ κατὰ τὴν κόιλον πληττόμενον καὶ βαλλόμενον ὀχλοῖτο, οὕτω γοῦν στρατηγεῖν ἀφείκως ἔπρεπε, πομπικῶς ἄλλως διέκειτο. ἔπιστος γὰρ ἐν τῷ ἔμφω γηλόφῳ τοῦ καθ' ἡμᾶς Ζαβαρείου ἐπανηγύριζε, θεωρικῶς τὴν τῆς μάχης ἐκείνης γνωματεύων διάθεσιν, ἣν ἐγειρο-⁵ μένη κόνις ὑπὸ τῶν τρεχόντων καὶ ἀντιτρεχόντων ἐσήμαινε. καὶ οἷα μὲν αὐτὸς τότε εὐχετο ἂν ἢ κατεύχετο, οὐδεὶς ἂν εἰδεῖν μαθῶν· ἐκεῖνο δὲ δῆλον, ὡς ὠκνεῖ κἀνταῦθα τοὺς Λατίνους ὀχλῆσαι καὶ τὴν σκύλας ἀπασχολῆσαι τοῦ καθ' ἡμῶν πολέμου, ὡς οἷα τάχα πού δεδιῶς μὴ καὶ ἐπικαλέσωσιν ὡς¹⁰ δὲ αὐτὸν δίπαλτοι τὸ Ῥωμαϊκὸν αὐτοῖς ἐπετέθησαν στρατεύμα. καὶ ἔπασχε μὲν τῆνικαῦτα μυκτῆρα ἐκ τῶν γυναικῶν,
 289 οἳ τὴν καθελὼν ἐκείνας τοῦ ἄνω ἐκεῖ ἐστῆναι αὐτὸς οὐ κατὰ τὴν αἰσίον ἀναβαίη, γυναικεῖον τόπον ἀναπληρῶν· ἦν δὲ αὐτῷ καὶ ὁ ἐκ τῶν γυναικῶν μῶμος ὡσεὶ οὐθέν. πόθεν γὰρ εἶχε¹⁵ γνοῦς ἐννοήσασθαι ὡς πολλοὶ γυναικῶν ὀνειδισμοὶ σφαλλομένους ἄνδρας ἀνώρθωσαν, βαρβαρικοὺς τε καὶ Ἑλλήνας; καὶ ἔχομεν καὶ ταύτην βλάβην ἐξ αὐτοῦ μεγάλην καὶ προφανῆ· ἐπάδομεν γὰρ αὐτῶν Λατίνων ἐξαγγελόντων ὡς, εἴπερ τὴν ὄραν ἐκείνην καθ' ἣν ὁ Χοῦμος αὐτοῖς ἐπέθετο ἐνεπήδησαν²⁰ οἱ τῆς πόλεως περὶ τὸν ναύσταθμον, τὰς τε μηχανὰς ἀπάσας εἶλον ἂν καὶ τὸ στρατόπεδον ἀπήγαγον, ἐμπρήσαντες καὶ νῆας ὕσας ἐξεγένετο ἂν αὐτοῖς.

periculis barbari circumdati, adversi et aversi feriendo iaculandoque premerentur: quod igitur hoc ita administrare, ut decebat, neglexerit, ac vana se delectaverit pompa. ascendit enim in collem orientalem Zabarrii nostri, concionatusque ibi artificiose disputabat de pugnae illius administratione, quam sub adorientium et resistentium pedibus excitatus pulvis indicabat. quae ille tum precatus aut imprecatu sit, nemo novit: hoc manifestum est, cessasse eum tum Latinos lacessere et vexando nos levare parumper ab eo bello, quippe qui vereretur haud dubie, ne se accusarent, quod ipso auctore Romani ancipitem sibi exercitum immisissent. atque risui tum erat mulieribus, quod, semet inde deductis, ipse ascendisset, id quod minime decebat, in locum muliebrem. enimvero ludibrium mulierum quoque ille nihili aestimabat. unde enim cognitum habuerit, crebro labantes viros, et barbaros et Graecos, opprobriis mulierum erectos esse? habemus autem hanc quoque eiusdem ignominiam et magnam et manifestam. nobis etenim ipsi Latini narrarunt, si tum, quem Chumnus illos invaderet, nostri milites naves in portu congregatas adorti essent, capturos eos fuisse cunctas machinas et exercitum fugaturos, combustis etiam, quot ipsi possent, navibus.

Ἄλλα τοῦτο μὲν ὕστερον ἡμῖν ἐπῆλθε μαθεῖν· ὁ δὲ στρατηγὸς τέως μεθώδευεν ἀσχύλτως τὰ ἑαυτοῦ καὶ ἐνετρώφα τῇ ἀρχῇ, καὶ παρακαλούμενος εἰς ἔργα φιλοπονικῶς αὐτὸς ἐώρταζε τὸ ἀπορραθνεῖν καὶ ἀναπίπτειν καὶ ἀνίσθαι δὲ καὶ καταπροῖεσθαι τὰ ἡμέτερα μίσει τῷ κατὰ τοῦ βασιλέως, κάκιστα μὲν, ἀνθρωπίνως δ' οὖν, ἰδίου κακοῦ τοῦ κατ' αὐτὸν τὸ καθ' ἡμᾶς κοινὸν ἀλλαττόμενος, καὶ τὴν τοῦ Σικελοῦ τῆς τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου προτιθεῖς, καὶ ὡς ἂν εἶποι τις, τοῦ κατὰ Χάρυβδιν σκοπέλου τὸν ἕτερον ἀνθαιρούμενος.

10 καὶ ὄχλει μὲν αὐτὸν εἰς τὰ καλὰ καὶ ὁ σεβαστὸς Ἰωάννης ὁ Μαυροζώμης, ἐν τῷ ἐκ Πελοποννήσου ἀναβαίνειν μετὰ στρατοῦ παραμείνας ἐνταῦθα, οὔτι κατ' εὐνοίαν μάλα τῶν καθ' ἡμᾶς, ὡς ὑπενόουν πολλοί, ἀλλὰ τοῦτο μὲν εἰς πρόφασιν, πρὸς ἀλήθειαν δὲ πόθῳ καὶ αὐτὸς τοῦ βλέπειν, οὔπερ

15 ἐκπεσεῖν — μὴ τι δὲ ἄρα καὶ τοῦ ζῆν — φόβον εἶχε καὶ αὐτὸς ἐκ τοῦ Ἀνδρονίκου, ὡς λόγος ἔρρεε. καὶ ὁμως ἐλάλει καλὰ καὶ ἤλεγχε τὸν στρατηγόν, ὅπως ἂν καὶ διέκειτο. ὁ δὲ οὐδ' αὐτοῦ ἐπίστροφος ἦν, ὥσπερ οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδενός, ἐν ἐκεῖνο σκέμμα στήσας ἐν ἑαυτῷ, τῇ Θεσσαλονικῇ συγκατοι-

20 χήσεσθαι δέει τοῦ Ἀνδρονίκου. καὶ μὴν εἶχεν ἂν ἐγγύην ἐπινοήσασθαι ὡς, εἴγε σώσει τὴν πόλιν, ἐκμειλίξεται τὸν ἄγριον οἷα πεπιστωμένους εἶναι ζῆν ἄξιος. ἀλλ' οὔτε τὸν τοῦ βασιλικῷ ἤθους εὐριπον ἔθάρρει στήσεσθαι ἂν ἐπὶ τινος

Sed illud quidem ut comperiremus, postea nobis contigit. tum autem dux iste nulla re turbatus sua commoda quaerebat, imperium negligebat, adhortansque ad strenue laborandum alios, ipse otio, inertia et ignavia feriebat prodebatque res nostras, odio imperatoris commotus, pessime quidem, sed humane tamen, privatum suum incommodum nostro depellens communi, atque civitatem Siculi praeponens civitati magni Constantini, et quasi, ut quis dixerit, prae Charybdi alterum praeoptans scopulum Scyllam. atque turbat eum in pulcris illis inceptis Ioannes Maurozomes quoque, sebastus, qui e Peloponneso rediens cum exercitu hic constiterat, minime quidem nostri admodum gratia, ut multi opinabantur, sed illud quidem simulans, revera amore oculorum commotus, quas ne per Andronicum amitteret — ne dicam vitam — etiam illum metuere fama manabat. nihilo tamen minus bona verba dabat, redarguebatque ducem nostrum, quo iste ingenio esset. at ille ne hunc quidem respiciebat, ut neminem alium, hac una re sibi tanquam scopus proposita, ut cum Thessalonica periret, metu Andronici. et tamen urbe servata quasi pignori quodam confidere poterat, placaturum se esse illius ferociam, si ita se vita haud indignum praestitisset. enimvero nec sperabat, aestuan-

καλοῦ, καὶ αἱ ἁμαρτίαι δὲ ἡμῶν ἀπήγαγον αὐτοῦ τὴν τοιαύτην ἔννοιαν.

Καὶ ὥδε μὲν ἡ κεφαλὴ τῆς πόλεως· τὸ δὲ γε λοιπὸν ἅπαν σῶμα πάντῃ διάφορον ἦν, ἕτεροῦόμενον εἰς ἀγαθόν. καὶ οἱ μὲν ἔξωθεν στρατευσάμενοι οὐκ ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν ὡς τὸ ἀρεϊκὸν ἐψεύδοντο, οἷς ἐνέπρεπον καὶ οἱ ἐξ Ἀλανῶν καὶ εἰτινες Ἰβηρες. οἱ δὲ τῆς πόλεως ἰθαγενεῖς, τὸ γνήσιον τηροῦντες φιλόπατρι, οὐ πολλοὶ μὲν ἦσαν· τὸ γὰρ πλεῖον ἀνέμοις ἑαυτὸ ἐπιτρέψαν ὄχθετο, καὶ μάλιστα τὸ προέχον κατὰ τὴν χεῖρα, ὡς ἐρρέθη, καὶ τὸ δύνασθαι τὸ ἐλέγχειν τὸν στρατηγὸν καὶ συμμετάγειν εἰς τὸ καλόν. καὶ εἶπεν ἂν τις ἀνθρώπους τούτους, τοὺς ὑποστάνας παραμεῖναι τῇ πόλει, οὐκέτι πολιτικούς καὶ ἡμετέρου βίου καὶ οἰκοδεσποτίας, ἀλλὰ ληστείας καὶ θηριωδίας καὶ ἐμβριθοῦς ἀγριότητος. ἦσαν γὰρ ἀληθῶς θυμοῦ τοῦ ὑπὲρ πατρίδος ἀκρατεῖς, ἄνδρες κατορθωμάτων, ἀνδρίας γέμοντες, ἀλκὴν πνέοντες, πεπλασμένοι πρὸς ξωμαλεότητα, διψῶντες μάχην, κατὰ βαρβαρικῶν σαρκῶν πεινῶντες, φάσαι τὸ πᾶν, ἀρειμάνιοι· οἱ οὕτως ἐξελάθησαν τῶν ἄλλων ὡς μόνου γενέσθαι τοῦ πολεμεῖν, καὶ τῆς κατ' οἶκον τύρβης ἀνθελέσθαι τὸν ἐπὶ τοῦ τεύχους κίνδυνον.

Οὐ τοίνυν ἄνδρες μόνου ἀλλὰ καὶ γυναῖκες πρὸς Ἄρην ἐμαίοντο. καὶ ὅσαι μὲν λίθους παρεφόρουσαν ταῖς τε ἄλλαις μηχαναῖς καὶ τοῖς σφενδονῶσι, καὶ ὅσαι ἕδροφόρουσαν ἀκμά-

tem imperatoris animum sedari posse virtute aliqua, et errores nostri a tali illum consilio prohibebant.

Tale igitur civitatis caput erat. reliquum corpus universum quacunque diversum erat, in bonam partem varians. nam illi quidem, qui extra urbem militiam agebant, nemo dixerit, quantopere Martem fefellerint, in quibus et Alani eluxerunt et Iberes nonnulli. verum nobiles viri civitatis, qui innatum hominibus amorem patriae servarent, haud multi erant; plerique enim ventis se commiserant profugi, ii maxime, qui et manu pollebant, ut supra dictum est, et reprehendere atque reducere ad bonam frugem praefectum potuissent. atque credidisset quispiam eos, qui in urbe manere sustinuerunt, non iam cives et nostrae vitae homines et patres familias, sed praedones esse bestiarum instar feroces. erant enim revera amore patriae indomito, strenui, virtutis pleni, fortitudinem spirantes, manu prompti, pugnae sitientes, barbararum carnium esurientes, ut uno verbo dicam, furore Mavortio acti: qui reliqua omnia ita obliviscebantur, ut nihil nisi pugnas meditentur, et turbis domesticis anteponebant pericula moenium.

Nec vero viri tantum, sed etiam mulieres furore agitabantur Mavortio: atque illae quidem, quae saxa quum reliquis machinamentis

ζουσαι τε και νεανιδες, και μην και υσας το γηρας ηδη καταργειν εποiei τα εργα συγκεκυφιας ενθα το τελος πεσουμεθα, αι τοιαυται δοξαιεν αν ουδεν τι μεγα ποιειν, ει και εποiουν, το δυνασθαι βιαζομεναι και δι' ημερας πονουμεναι. υσαι δε και προς οπλισμον ερρυθμιζον εαυτας, ρακη και ψιαθους εναπτομεναι ωσει και τινας θωρακας, και τας κεφαλας μιτραις εις ελιγμα διαλαμβανουσαι, ει πως στρατιωται ειηαι σοφισονται, και λιθους επισαττομεναι αγαθους εκ χειρων αφισοθαι του τειχους εγιγοντο, και ως ειχον εβαλλον

10 τους εχθρους, — αλλ' αυται την Αμαζονειον ιστοριαν συγκροτουσι και ουκ αφιασιν εκεινην ελεγχεσθαι. και τας παλαιας δε διακρουονται παρευδοκιμουσαι, ως οιδαμεν κουραϊς κεφαλων επικουρειν τοις πατριωταις, σχοινοπλοκουσι κατα πολεμου αναγκαιως εκ τοιουτων τριχων· ου γαρ τριχας αυ-

15 ται αλλα ψυχας προiεντο. ιδων αν Σολομων αυτας συγκατεγραψε τη παρ' αυτω ανδρικη γυναικι, προσαπορησας, εις ην προυβαλετο ζητησιν. και ην ειπειν τοτε τους ορωντας τον τε Δαυιδ και τους αμφ' αυτον Δαυιτικους (ησαν γαρ, υσοι εις ταυτον εκεινη ενουον, κακα φρονουντες, υποτα τα των κορα-

20 κων κολακων· οiπερ επαiνους κρωζοντες, εφ' οις εκεινος αφραινων ην, εφυσων εις μεγαλειότητα) ως αι μεν γυναικες ημιν ανδρες εγενοντο, γυναικες δε οι ανδρες οι δαυιδιζοντες.

tum fundis suggerebant, aut aquam apportabant, adolescentes illae et puellae, quin etiam quae aetate proveciore ad opera infirmiores factae et curvatae erant, ad sepulcrum quasi proclives, eae videbantur nihil magnum facere, etiamsi faciebant, quantum poterant, fatigantes se et toto die laborantes. quotquot autem ad proelia se accingebant, pannis et tegumentis iuncosis tanquam lorica corpus inductae, et caput fasciis tortis vinctae, quo militiam parare possent, undique adrectos lapides de muro coniciebant, et eo, quo erant, habitu hostes lacescebant — illae vero Amazonum historiam comprobabant, nec eam refutari patiebantur; ac reprimebant obscurabantque veteres illas, quas crinibus suis subvenisse civibus traditum est, qui funes ad bellum necessarios ex illarum capillis texuerunt. ipae enim non crines, sed animas profundebant. quas si Solomo vidisset, composuisset eas forti illi mulieri suae, dubius praeterea de quaestione, quam sibi proposuit. ac dicere tum poterat, qui Davidem et qui eum sectabantur Davidicos videret (erant enim, qui cum illo sentiebant, malevoli, ut consueverunt cornices adulantes: qui laudes crocitantas, quibus ille insaniebat, ad superbiam eum inflabant), mulieres nobis viros factas esse, viros autem, qui Davidi adhaerebant, mulieres.

Τί δέ; τὸ μὲν λαϊκὸν σύστημα τῆς πόλεως οὕτω πονούμενον ἦν καὶ ὑπὲρ ὃ πεφύκει· τὸ δὲ τῆς λοιπῆς μερίδος ἐμιμῆτο τὸν στρατηγόν, καὶ τοῦ ἀκούειν μόνου ἐγίνετο καὶ ὄραϊν; οὐκ οὐδ' αὐτὸ ἀεργοὺς εἶχε τὰς χεῖρας, ἀλλ' οἷον ἐκλαθόμενον ὡς οὐδέποτε αὐτοῖς ἔξιστιν ἀνδράσιν⁵ 290 αἱμάτων εἶναι, μετεχρῶζοντο, ἐπικρύπτοντες μὲν τὸ βαδὺ ἀποστολικόν, ἐπιπολάζοντες δὲ τὸ κοσμικώτερον. καὶ ἦσαν καὶ ἐξ αὐτῶν ὀχλήσεις τοῖς πολεμίοις οὐκ ἀγεννεῖς· ὁ ποθεν γρόντες ἐκείνοι κακῶς ἐν τῇ ἀλώσει καὶ τοῖς τοιούτοις προσήγοντο.

Τοιαύτην συντονίαν μάχης οἱ τῆς πόλεως ἤρμοτον, οὐθ' ἡμέρας διακοπτόμενοι οὔτε νυκτὸς ἀναπίπτοντες. ἐμάχοντο μὲν γὰρ πανημέριοι, παννύχιοι δὲ ἦσαν ἐν ἐργηγόρσει, φυλακῶς ἔχοντες. ὃ καὶ ἔβλαψε τὴν πόλιν οὐχ ἥκιστα· οἱ γὰρ αὐτοὶ ἀνεξάλλακτοι τὸν ὅλον καιρὸν τῆς πόλιορκίας πονούμε¹⁵ νοι τέλος ἀπέκαμον, παρειμένοι καὶ τὰ νεῦρα καὶ τὰς ψυχάς. καὶ τὴν τελευταίαν ἔλην νύκτα, μεθ' ἣν ἡμῖν ὁ ἥλιος δυστυχῶς ἔλαμψεν, οὐκ εἶχε τὸ ἔφρον τεῖχος τοὺς φυλάσσειν ἐθέλοντας. καὶ οὐ μόνον διὰ τὴν ἐκ καμάτου πάρεσιν, ἀλλὰ καὶ διότι πρόληψις ἤδη ἅπασιν ἐνεγένετο ἐς αὐριον τὴν πόλιν²⁰ ἀλώσεσθαι. καὶ ὡς οἶα καὶ εἰς κοινὴν ἤλθε τοῦτο ἔννοιαν, ὁπῆποτε ἀπάντων ἐπεγνωκότων τὸν εἰρμὸν τῆς κατὰ τὸν στρατηγόν ἀτρόπου Κλωθοῦς, καὶ αὐτῶν δὲ τῶν πολεμίων τὴν προηγουμένην ἡμέραν ἀναβοῶντων Στεντόρειον ἐν τῷ μα-

Quid igitur? numne pars civitatis laica ita laborabat et magis, quam pro virum modo, reliqui duces imitabantur nec nisi spectabant audiebantque? illi vero nec ipsi compressis manibus sedebant, sed quasi obliti, haud licere sibi cruentis esse, speciem mutabant, abscondito habitu apostolico prolixo, et veste laica super induta. ac patiebantur ex iis turbas haud leves hostes: qui, re alicunde cognita, post urbem expugnatam male illos quoque tractarunt.

Ita proelia continua civitas serebat, nec interdiu cessantes nec noctu requiescentes. pugnabant enim toto die, tota nocte in stationibus vigilabant. quae res urbi perniciosissima fuit. etenim per omne tempus obsidionis iidem semper sine vicariis laborantes, postremo [defatigati sunt, et arcu et anima remissis. itaque tota illa nocte extrema, post quam sol nobis infaustus luxit, non habuit murus orientalis defensores, quoniam non solum ex aerumnis vires defecerant, sed etiam cuncti iam praesenserant, postera luce urbem captum iri. ac subibat ea cogitatio quasi omnium simul animos, quum sero tandem cognovissent textam ab immutabili Clotho telam ducis, et ipsi adeo hostes die priori Stentorea voce conclamassent,

Θεῖν (οὐκ οἶδ' ὅθεν) τὴν ἐς νέωτα καθ' ἡμᾶς βλάβην· λέγε-
ται δ' ὅτι ἐκ προδοσίας τινός· οὐκ οἶδα μὲν ἀκριβῶς εἰ καὶ
ἄλλης, ἔθνηκῃς δὲ καὶ μάλιστα. καὶ ὁ μὲν εἰπὼν Λατῖνος
ὡς ἐκ τοῦ κατὰ τοὺς βουργεσίους πύργου θέλημα ἐπέμφθη
5 τοῖς ἔξω κατὰ τῶν τῆς πόλεως καὶ καταμήνυμα τῶν ἐντός,
οὐκ ἂν ἀπιστοῖτο ἡμῖν τεκμαιρομένοις ἔξ ὧν ἠκριβώμεθα·
τοιούτοι γὰρ τινες πυργοφύλακες ἐπίτριπτοι, νεανίαι ἀδελφοὶ
ἐκ Χονναβιτῶν, ἔχιδναι γεννηταὶ τῇ πόλει ταύτῃ κατ' αὐτὴν
τὴν τῆς ἀλώσεως ὄραν κατήσθιον αὐτὴν, καὶ αὐτοὶ ξίφη γυ-
10 μνώσαντες καὶ κατατρέχοντες τὰς ἀμφόδους γνωστοὶ τοῖς
βλέπουσι, πίστιν οὕτω διδόντες καὶ πρῶν ἐπίβουλοι εἶναι.
καὶ οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐ μετελεύσεται ἡ δίκη αὐτούς.

Καὶ ὁ μὲν τοιοῦτος Λατῖνος ὡς συγκροτεῖται πρὸς ἀλή-
θειαν, καὶ ἄλλως οὐχ οἷός τε ὧν ψεύσασθαι· ὁ δὲ Ἀβού-
15 διμος Μανουήλ, ἀνὴρ ἰχθύων τιμῆς μελόμενος, νῦν μὲν ὁμο-
γέρων, πάλαι δὲ ποτε περιαδόμενος μέγας εἶναι τὴν χεῖρα
καὶ βριαρὸς αὐτὴν κατενεγκεῖν τῶν ἀνδισταμένων, οὗ καὶ τὸ
κατὰ σῶμα εὐσταλὲς ἔτι κατηγορεῖ τὴν ῥώμην ἣν λέγεται
ποτε πλουτεῖν ὁ ἄνθρωπος, αὐτὸς δὲ ἐφανέρωσε πρόδοτον
20 εἶναι τὴν πανταχοῦ γῆς περιφόρητον τῷ κλέει Θεσσαλο-
νίκην. οὐπω γὰρ ἀκραιφνῆς ἡμέρα ἢ κατὰ τὴν ἀλωσιν,
ἀλλ' ἔτι νῦξ ἀμφιλύκη, καθ' ἣν ἔτι καὶ τὸ ἔϋον τεῖχος
ἀπρόσβατον ἐχθροῖς ἦν, καὶ αὐτὸς τοῦ ὕπνου ἀνεθείς καὶ

cognita pernicie nobis propinqua : quam equidem nescio, unde cognoverint, sed dicunt proditionem factam esse, non ausim affirmare, an ab alio quoque, sed certe quidem ab homine peregrino. nam Latino cuidam, qui ex turri burgesiis opposita consilia adversus incolas et indicia rerum urbanarum obsidentibus missa esse affirmavit, fidem equidem haud derogaverim, rationibus adductus, quibus res manifesta sit. etenim versuti quidam turris custodes, fratres adolescentes e Chonnabitibus, viperæ pestiferæ urbis huius, inter ipsam expugnationem diripiebant eam, strictis gladiis per vicus discurrentes, ac noti omnibus, qui eos viderent, fidem ita faciebant fraudis iam prius structæ. nec fore spero, quin poena illos consequatur.

Ille igitur Latinus et testimonium hoc veritatis habet, nec videtur omnino mendax fuisse. Manuel Abudimus autem, vir piscariæ præfectus, nunc quidem viridis senex, olim celebratus, quod manu fortis esset et graviter profigaret adversarios, cuius etiam nunc corpus vegetum quasi testimonium roboris est, quo quondam abundasse fertur, diserte declaravit, proditam esse urbem per totum orbem terrarum nobilem Thessalonicam. nondum enim plane illuxerat dies, quo urbs capta est, sed erat adhuc diluculum, nec dum in murum orientalem

τὴν οἰκίαν ἀφείς ὑπίσω, ἵνα ἔργων ἄπτοίτο, εὗρε πέντε ἀνδρας Ἀλαμανοὺς ἐνόπλους ἐφρίππους, ὁμοῦ συνεσιωτᾶς καὶ ὁμιλοῦντας τὰ σφίσι δοκοῦντα. καὶ ὁ μὲν παρῳχέτο ἐκείνους ὁδοῦ λόγῳ, οἱ δὲ προσεκαλέσαντο, καὶ ὡς ἐπέλασεν αὐτοῖς, μετὰ πολλὰ τὰ ἐν μέσῳ ἀπήγαγον αὐτοῦ τὴν δεξιὰν χεῖρα⁵ δυστυχᾶς τῷ ἀνδρὶ· γυμνώσας γὰρ εἰς ἐκείνων ξίφος καὶ καταγαγῶν ἀπήραξεν αὐτήν. οὐκ ἔσχε δὲ καὶ εἰς πλέον βλάψαι, πτερωθέντα οἶον εἰς φυγὴν.

Τοιοῦτον καὶ τὸ τοῦ Ἀλαμανικοῦ τάγματος προδοτικόν, οὗ πρόδρομοι τὴν χθὲς δελίην τρεῖς τῶν δυσμικῶν¹⁰ πυλῶν τῆς πόλεως κατεπήδησαν καὶ πάντων τῶν ἐκεῖ βλεπόντων τοῖς βαρβάρους φιλίως σανέμιξαν. ἡ δὲ πρὸ θυοῦν ἡμέραιν τῆς ἀλώσεως περὶ πέμπτην τῆς ἑβδομάδος βαθείας ἐσπέρας ἐπιφάνεια Θεοφάνους τοῦ Προβατᾶ ἔσω πόλεως, ὃς ἐκ Λυρραχίου συνωμάρτει τοῖς Λατίνοις φίλιος, τίνας οὐκ ἂν¹⁵ εἰς νοῦν προδοτικὸν ἐναγάγη μαθόντας αὐτήν; ἦν Λέων τις ἔππων ἀγαθὸς μελητής, ὃ Ἁγιοεμφημίτης, ἰδὼν καὶ περιεργασάμενος, καὶ θυμῷ μὲν βληθεὶς, οὐκ ἔχων δ' ὃ τι καὶ δράσειεν, ὡσιώσατο ἄμυναν τῇ πατρίδι, ἐξειπῶν τὸ κακὸν τοῖς μὴ τολμῶσι λαλεῖν τι πρὸς τὸν ἐπὶ δυσπραγίᾳ κοινῇ φο-²⁰βερὸν Δαυῖδ.

Ἄλλὰ ταῦτα μὲν οὕτως ἡμῖν ἀναγκαίως ἐπεμβεβλήσθω ἢ μάλιστα προειληφθῶ. οἱ δὲ πολέμιοι στερεῶς κατὰ τῶν

accesserant hostes, quum ille e somno expergefactus et domo profectus, ut opem ferret, quantam posset, quinque equites Alemannos armatos invenit, qui constiterant et sermones inter se serebant. ille praeteribat eos viae intentus, sed revocatus, quum accessisset ad eos et multa cum iis egisset, dextram manum miserabiliter abscissam habuit. etenim unus ex iis stricto gladio eam amputavit. nec ille iam obniti poterat, sed celeri fuga salutem quaesivit.

Talis fuit etiam Alemannicae cohortis proditio, cuius praecursores tres vespera superiori de porta urbis occidentali desiluerant et in omnium, qui aderant, conspectu barbaris amice se immiscuerant. die autem ante captam urbem secundo, quinto hebdomadis, multa vespera in urbem advectus Theophanes Probatas, qui Dyrrhachii Latinis amicis se adiunxerat, cui, quaeso, qui rem audiverit, suspicionem fraudis non iniciat? cuius adventum quum sensisset et animadvertisset duorum praefectus diligentissimus, Leo Hapioeuphemita, sollicitus quidem animo, sed consilii inops, frustra patriae consuluit, re enarrantanda iis, qui non auderent quidquam enuntiare coram Davide, homine in communi calamitate timendo.

Sed haec quidem ita nobis necessario interposita vel potius prae-

ἐώων μερῶν τῆς πόλεως τῶν κατ' ἀλγυαλὸν ἕως καὶ τῶν κατὰ
 τοὺς ἀσωμάτους πυλῶν ἐπέκειντο· καὶ κατὰ τὴν πέμπτην
 καὶ δεκάτην, ὡς προέκκειται, τοῦ Ἀυγούστου τὰς νῆας λιμε-
 νίσαντες, τῇ αὐρίον προῶθεν ὧν ἐβουλεύσαντο εἶχοντο, καὶ
 5 ὄξυχειρίας ἐπιβαλόντες ἐποίουν τὰ τοῦ πολέμου. καὶ ἦν ἰδεῖν
 κατὰ τὴν Ἡροδότειον μούσῃαν νέφη βελῶν τῶν τε κατὰ πέτρας
 τῶν τε κατὰ οἴστους, δι' ὧν ὁ ἀῆρ ἐσκιαίζετο. καὶ ἐβάλλοντο μὲν
 καὶ οἱ ἐκ τῶν τειχέων (καὶ πῶς γὰρ οὐ; εἶγε ξυνὸς ὁ Ἐννάλιος),
 ἐβλάπτοντο δὲ τῶν μὲν ἡμετέρων ἥμιστοι τῶν δὲ ἐναντίων
 10 πλεῖστοι. πάνυ γὰρ ἐδεξίωσεν ὁ Θεὸς οὐ τοὺς στρατιώτας
 μόνους ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ τέκνα τῆς πόλεως, οἳ καὶ βάλλειν
 τοὺς πολεμίους εὐτύχουν καὶ εἰς μῆκος δὲ πολὺ ὅσον ἀφιέ-
 ναι τὰ βέλη, ὡς ἐντεῦθεν τοὺς ἐχθροὺς τοξότας ἀναποδίζον-
 τας ἄπρακτα βάλλειν καθ' ἡμῶν ἐκ μακρᾶς ἀποστάσεως. ἀπὸ
 15 γούν τῆς χρυσοῦς πύλης τῆς περὶ δυσμᾶς ἀφιέμενα βέλη ἐκ
 τόξων ἐφύλασσον μετέωρον τὸ πτερόν ἕως καὶ εἰς τὸ καλὸν
 ποτε σεμνεῖον ὃ περιεῖπεν ὁ μυροβλύτης μέγας Νικόλαος, καὶ
 ἐνέπιπτον ταῖς τῶν βαρβάρων σκηναῖς, καὶ εὐθὺς ἐκείναι με-
 θίσταντο. ὅμοια δὲ τινα ἐγένοντο καὶ περὶ θάτερον μέρος,
 20 ἔνθα τὸ ναύλοχον· καὶ οἱ πλωῖμοι τὰς ἐπηρεαζομένας νῆας
 ἀνακωχεύοντες κατὰ σπουδῆν ἐξέστελλον.

"Οἱ δὲ ἐξέτρεχον οἱ ἡμέτεροι καταπηθῶντες ἐκ τῶν τει- 291
 χέων, ὡς οὐκ ἂν εἶδείη ὁ εἰρηνικὸς στρατηγός, ψιλοὶ ὄπλων

cepta sunt. hostes interim acriter urbem inde a parte litoris ori-
 entali usque ad portas incorporalium premebant; atque die Augusti
 decimo quinto, ut supra dictum est, cum navibus in portum subvecti,
 et postero die prima luce facere aggressi, quae constituerant, strenue
 bellum parabant. atque videre poterat secundum Musam Herodo-
 team nubes missilium sive saxorum sive sagittarum, quibus aer ob-
 scuraretur. itaque feriebantur quidem etiam, qui in muro collocati
 erant, (quidni enim, siquidem Mars communis est?), sed vulnerati
 sunt paucissimi e nostris, ex hostibus plurimi. namque deus eximia
 dexteritate non solum milites instruxerat, sed etiam reliquos urbis
 incolae, qui et felicissime hostes attingebant et longissime iaculaban-
 tur, ut sagittarii hostium retrogressi incassum ex nimia distantia tela
 adversus nos conicerent. a porta enim aurea, quae occidentem spe-
 ctat, emissa arcubus tela sublimia ferebantur usque ad pulcrum quon-
 dam templum, quod unguentis manans Nicolaus nobilitavit, decide-
 bantque in tentoria barbarorum, quae illico submovebantur. similia
 fiebant ex parte altera, ubi statio navalis erat; ac nautae naves lae-
 sas in altum subvectas confestim in tuto collocarunt.

Quomodo nostri de muro delapsi, ut non sentiret pacis amans

οἱ πολλοί, καὶ ἡνδραγαθίζοντο, ἐν οἷς καὶ παῖδες τοῦ μυροβλύτου ἄλλοι τε καὶ ἐκ τῆς τῶν Σέρβων τεθέντες αὐτῶ· καὶ ὅτι περιεφρόνον τούς ἐχθρούς, καὶ ὡς ἐξ αὐτῶν βαρβαρικῶν σκηνῶν ἀρπάζοντες ἀπῆλυνον ζῶα, καὶ ὡς τοὺς ἀντεπεξίον-
 τας ἡμύνοντο διώκοντες βύλλοντες ῥίπτοντες· καὶ ὅπως ἐν-
 5 τεῦθεν θυμὸς καὶ προθυμία τοὺς στρατιώτας ὑπεδύετο ἀπλε-
 τος, ὡς καὶ τὸν στρατηγὸν βαρύνειν οἷς ὄχλου ἀφιέναι αὐ-
 τοὺς ἐξορμᾶν· καὶ ὡς ἐκεῖνος καθάπαξ ἐντυπωσάμενος ἐς
 ψυχὴν τὴν κατὰδυσιν τῆς πόλεως οὐκέτι τὸ ἐμμαχθὲν ἐξα-
 λείφειν ἤθελε· καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁ πολέμιος ὄχλος ἐπὶ μᾶλ-
 10 λον θάρσυνος ἦν, καὶ ἐπὶ πλέον μάλιστα, ὅτε τοῦ Χούμου
 συρροῆσαντος πόλεμον, ἐξὸν αὐτοὺς βλαβῆναι πρὸς τῶν τῆς
 πόλεως, καθὰ προεκτίθεται, ὁ δὲ ἐφυλάξατο ὡς οἷα περιέπων
 αὐτούς, — τί δὲ μακρότερον διαπεταννύειν εἰς συγγραφὴν;
 βαρυνθεῖη δ' ἂν τις· καὶ ὅτι τοῦ τείχους ὑπονομευομένου¹⁵
 κατημέλησεν ὁ Δαυὶδ, εἰς ὅσον καὶ ἀνάθεμα πρὸς τῶν θερ-
 μοτέρων καταψάλλεσθαι.

Οἱ μὲν γὰρ τρώεται τοῦ τειχίσματος, εἰ χρὴ οὕτω φά-
 ναι, αὐτοὶ μὲν τῷ τείχει πελάσαντες καὶ συσκευασάμενοι γλύ-
 φειν, φραγνύμενοι δὲ κατόπιν τοῖς κάτωθεν ἀκροβολιζομένοις²⁰
 ἄνω, ἔργον ἤπτοντο ἐγκρατῶς οἷα ἐπισπέρχοντες τὸ γλαφύ-
 ρωμα, ὡς ἂν καθυποδύντες αὐτὸ ἐμβαθύνουσι καὶ καθ' ἡσυχίαν
 διαμπερὲς τοῦ τειχισμοῦ ταχὺ τὴν συνέχειαν λύσωσι.
 καὶ ἤνουν τὰ τοῦ σκοποῦ. καὶ αἱ κεφαλαὶ μὲν αὐτοῖς καὶ τι

praefectus, plerique inermes, procurrerint et dimicaverint strenue, in quibus etiam pueri Nicolai erant tum alii tum ex Serviis illi commissi; quomodo iidem hostes contempserint, ex ipsis barbarorum tentoriis pecora abegerint et obvius propulerint persequendo, iaculando, feriendo; quomodo alacritas et audacia inde milites ingens cepert, ut etiam aegre ferret impetum, quo dimitti se cupiebant, praefectus; quomodo ille, semel decreto urbis interitu, non iam conceptam animo sententiam mutare voluerit; quomodo inde tumultus bellicus longe vehementior exstiterit, tum maxime, quum, proelio a Chumno commisso, vexari hostes possent ab urbanis, sicut supra expositum est, ille autem sibi caverit tanquam consulens civibus — quid haec, inquam, copiosiori narratione, qua quis gravetur fortasse, exponam? aut quid memorem, quod murum ab hoste subfossus Davides neglexerit, ita ut etiam execraretur a fervidioris ingenii hominibus?

Etenim moenium rosore, ut ita dicam, murum succedere et excavare aggressi, tecti a tergo ab aliis, qui e loco inferiore sursum iaculabantur, excavandi opus acriter urgebant, quo cavum subeuntes altius penetrarent et, muro per otium perfosso, compagem facile dis-

τῶν μεταφρέων ἐκρύπτοντο, ὁ δὲ λοιπὸς ἄνθρωπος ἐκάστω
 ἐκείνων ἔσω βραχὺ προουφαίνετο. ἐλάνθανε δὲ ἄρα τοῦτο
 τοὺς πλείονας, ἕως ὃ ἐν Θεσσαλονίκη Βασίλειος ὁ Τζύσκος
 κατακύβαι ἄνωθεν τολμήσας καὶ ἰσχύσας εἶδε τὸ πρᾶγμα.
 5 ὃς καὶ καρδιώξας ἔδραμε τὴν ταχίστην εἰς τὸν τοῦ στρατη-
 γοῦ πρωτοθεράποντα, καὶ ἐκλαλήσας τὸ πρᾶγμα μετὰ οἴκτου
 προεκάλεσατο εἰς κωλύμην τοῦ κακοῦ. ὁ δὲ — ὦ μαθητοῦ
 ἀγαθοῦ, ἐκμαξαμένου εὐφυνῶς τὰ τοῦ καλοῦ στρατηγοῦ διδα-
 σκάλια — χρῆναι μεθίεσθαι ἄπεφήνατο μέχρις ἐς αὐριον,
 10 ἕως οἱ ἐχθροὶ ἐντὸς εἰληθέντες τοῦ τρυπήματος εἶτα τῷ ἐκ
 φρυγάνων καπνῷ ῥᾶον καταπνιγέειν ἐντὸς, ὅμοιον ὡς εἰ καὶ
 κυνηγέτης πρόχειρον ἄγραν ἔχων θέσθαι θηρίου ἐν τοῖς πε-
 δινοῖς, ὁ δ' ἀλλὰ μεθεὶς καταδοκεῖ τὴν ἐν σπήλυγγι ἐκείνου
 καταδύσειν, ὡς οὕτω μᾶλλον ἀγρεύσειν ἐκεῖνο καθὰ καὶ με-
 15 λίσσας ἔσω σμήνους οἱ περὶ ταύτας πονούμενοι.

Καὶ τοιοῦτος μὲν ὁ ἀρχιθεράπων μηχανικός· ὁ δ' ἀρ-
 χιτέκτων αὐτοῦ Δαυὶδ ἄλλως ἔπαιξε τὸ μηχανᾶσθαι, καὶ
 ἀκούων ὡς τρυπᾶται τὸ τεῖχος ἔσωθεν, “τρυπητέον” ἔλεγε
 “καὶ ὑμᾶς ἔσωθεν.” καὶ εἰς τοσοῦτον χασμησάμενος ἐκάθητο
 20 τοῦ λοιποῦ χαῦνος, εἰκῶν ζῶντος, ἐμποδίζων οἷον ἰσχάδας
 καὶ αὐτὸς κατὰ τὸν κωμικόν. καὶ τὴν γλωττίαν ὥδε σαλεύσας
 ἀτελεσφόρητα ἐψέκει, εἰ καὶ τὸ τεῖχος ἔσωθεν ἀκούσοι λίθοις
 βάλλεσθαι, εἰπεῖν ἂν ὡς βάλλετε αὐτὸ καὶ ὑμεῖς ἔσωθεν. ὦ

solverent. ac perfecerunt sane propositum. capita eorum ac terga
 abscondita erant, reliquum corpus uniuscuiusque eorum paulum emi-
 nebat. latebat hoc plerosque, donec Basilius Tzyscus, civis Thessa-
 lonicensis, deorsum inclinari feliciter ausus rem detexit. qui, quam-
 vis torminibus cruciatus, confestim ad primum ministrum praefecti cu-
 currit, eumque, re cum lacrimis enarrata, ad impediendam calamita-
 tem cohortatus est. ille autem — o discipulum praeclarum, qui tam
 callide didicisset eximii magistri praecepta — rem in posterum diem
 differendam esse respondit, donec hostes in cavum inclusi fumo sar-
 mentis excitando facilius suffocarentur, plane ita ac si venator, cui in
 promptu sit, bestiam in planitie capere, dimittere eam et, dum illa
 in cavernam abierit, praestolari voluerit, melius scilicet ita eam ca-
 pturus, sicut apes in alveis capiunt apiarii.

Talis igitur primus officinae famulus erat; magister autem Davi-
 des temere ridebat opus: qui ubi murum extrinsecus perforari audi-
 vit, “perforari illum,” inquit, “etiam a vobis intrinsecus oportet.”
 Haec ille effatus, segnis sedebat, viventis imago, et quasi ficos prohi-
 bens, ut apud comicum est; ac dicere videbatur, qui ita temere lin-
 guam ciesset, quoties murum extra percussus audiebat: “quin vos eun-

παίγνια, δι' ὧν ἐσφαττόμεθα μὲν ἡμεῖς, αὐτὸς δὲ τὸν δίσ-
 ρουν βασιλέα ἐξέφευγεν, ἄνθρωπος, ἐφ' οἷς ἔδει ἐργηγομέναι,
 κατακείμενος καὶ κατὰ παλαιὰν ἀφέλειαν ὀνομάτων εἰπεῖν
 ἀναπεσῶς· καὶ μὴν σέψασθαι ἄλλως καὶ πᾶν ἔστως αὐτὸς
 ἦν καὶ νηφάλιος· ὃ γὰρ προύθετο, ἔφηρε ποιεῖν καὶ οὐκ
 ἀνήκεν, ἕως αὐτὸ τεχνικῶς ἀπετέλεσε.

Καὶ οὕτω μὲν προυδόθη τοῖς πολεμίοις καὶ ἡ τῶν λίθων
 τοῦ τείχους ἐπὶ κακῇ ἡμετέρῃ ὑπολάξεσις κάτω· αἱ δὲ ἐκ
 τῆς μεγάλης μηχανῆς πέτραι τὰς τε ἐπάλξεις κατήρειπον καὶ
 ἐγύμνον τὸ τεῖχος φυλάκων· πολλαὶ δὲ καὶ ὑπερπεταννύ-
 10 μенаὶ κατέπιπτον ἔσω, ποιούσαι τινα δεινὰ καὶ αὐταί. διὸ
 καὶ τεῖχος ἕτερον ἀνταναστῆσαι μελετήσαντες καὶ ἤδη καὶ ἐγ-
 χειρήσαντες οἱ καθ' ἡμᾶς ἀπετρέποντο· ἐδεδίεσαν γὰρ οἱ
 τειχοποιοὶ τοὺς ὑπερέλλοντας πέτρους, οὗ Ταντάλειον ταύ-
 15 την φαντασίαν ὄνειροπολοῦντες, ἀλλὰ πρόοπτον ἔχοντες τὸ κα-
 κόν. ἔνθα καὶ τι γελοῖον συνέπεσεν, εἴ τι χεῖρ τοῖς πικροῖς
 γλευκάζοντα συγκιρναῖν εἰρημῶν τε ἱστορίας, καὶ ἵνα μὴ ὁ μαν-
 θάνων τὰ καθ' ἡμᾶς ἀκράτως παθαίνοιτο. ἦν μὲν γὰρ πο-
 λιτικὸν μυστήριον ἡ τοῦ τείχους ἀντανάστασις, ἐλαφρίαν δὲ
 20 τις ἄνω παθῶν ἐξεβόησε τοῖς ἐχθροῖς ἄπρακτα μωροὺς ἐκεί-
 νους πονεῖσθαι κατὰ τοῦ τείχους, ἔσωθεν ἀντεγειρομένου
 ἑτέρου. ὅς δὴ λόγος καὶ μᾶλλον ἡμᾶς προσέβλαπεν. ἀραὶ
 γὰρ τὰ πρὸ τούτου ἀφιέντες τοὺς τειχοσείστας λίθους οἱ ἔξω
 ἐπύκνον αὐτοὺς ἔκτοτε, μεθ' ἡμέραν τε οὕτω βλάβιπτοντες

9. κατήρειπον T

dem intus percutite." o ludum istum, quo nosmet mactabamur, ille
 infestum sibi imperatorem effugiebat, homo rebus, quibus invigilare
 debebat, indormiens et, ut cum antiqua verborum lenitate dicam, fe-
 rriatus. et tamen ceteroquin ille prorsus vigil et erectus et sobrius
 erat. revera enim, quod proposuerat sibi, strenue agebat, nec quies-
 cebat, dum sollerter perfecisset.

Ita igitur concessa est hostibus moenium ad perniciem nostram
 subversio; deiciabantque ex ingenti machina coniecta saxa propugna-
 cula, et murum defensoribus nudabant; multa etiam trans murum vi-
 brata intra urbem decidebant, cladem ipsa quoque afferentia: unde
 alium murum nostri excitare conati et opus iam aggressi, deterriti
 sunt. metuebant enim operae saxa trans murum evolantia, haud som-
 niantes illi inanem Tantali speciem, sed perniciem ante ocu-
 los cernentes. atque accidit tum ridiculum quiddam, si licet dulcia
 amaris miscere et interponere historiae, ne calamitatem postquam
 qui cognoscat, nimis doleat. erat secretum urbanum novi muri ex-
 structio; sed temeritate quidam abreptus clamavit hostibus, stolidos

ἡμᾶς, καὶ οὐδὲ νυκτὸς βέλη ἀνιέντες διὰ τῆς μεγίστης μηχανῆς· καθ' ἧς ἡμεῖς λαλήσαντες ὡς δεινῆς, εἴ πως ἀποκρουσθεῖν μηχανικῶς τοῦ καθ' ἡμᾶς τείνεσθαι, ἐσοφίσθημεν εἰς μάθησιν ἐξ ἀγαθῆς κεφαλῆς, ἀκούσαντες ὡς πόλις ἐκ τοιαύτης πέτρας οὐ βλάπτεται. τί δέ; ἀλλ' ὠφελεῖται, ὡ σοφέ, μηχανὰς ἐξουθενοῦν. ἀλλὰ συνίσταται. οὐκ οὐν πάντως; οὐκ οὐν τὸ ἀνάπαλιν, εἴγε καὶ καταρρίπτεται οὕτω τὰ ἐρυμνότατα. εἴπομεν ἡμεῖς οὕτω, καὶ ὁ λόγος εἰκῆ ἀπέρρευσσε καὶ αὐτός.

10 Καὶ ἐλύπουν μὲν τὴν πόλιν καὶ τὰ μικρὰ πετροβόλα, 292 οὕτω δεξιῶς βάλλοντα ὡς καὶ τοὺς μοδίους, οἱ πλοίων οἰστοὶς ἐνδεδεμένοι μετέωροι ἔκρυπτον ἔνδον ἄνδρας εἰωθότας ἐκείθεν καταπέμπειν τὰ βλάπτοντα, συνεχῶς εὐσκόπα βάλλειν καὶ κατακλᾶν, καὶ ἀγῶνα παρέχειν τοῖς μαχηταῖς ἐκείθεν διεκχεῖ-
15 σθαι κάτω καὶ περισώζεσθαι. ἦσαν δὲ τὰ τοιαῦτα ὡσεὶ καὶ βέλη νηπίων πρὸς τὴν μητέρα μεγάλην μηχανὴν παραβαλλόμενα, εἴ τι χρῆ ἐκ τοῦ σοφοῦ στρατηγοῦ πορίσασθαι τι νόημα, ὃς τοὺς ἐκείθεν ἐπαφιεμένους λίθους τεθηγῶς τοῦ κτύπου "ἄκουε τὴν γραῖαν" ἔλεγεν, ἀπαθῆς οὕτω τι καὶ μέ-
20 τριος ὢν, καὶ τὴν θρηψαμένην ματᾶν οἶμαι φαντάζεσθαι δοκῶν παθαινομένην ἐπ' αὐτῷ καὶ κλαίουσαν. λακωνίζων δὲ καὶ ἄλλως ἐκείνος τὴν φράσιν, ὡς ἐν μεταποιήσει κάμνει ἡ

illos nequidquam murum subruere, quum intus alius exurgeret. quae verba rursus calamitatem nostram auxerunt. nam quum rara adhuc saxa in murum contorsissent obsidentes, hinc iam crebra torquebant, nec interdiu tantum nos vexabant, sed ne noctu quidem iaculari cessabant e machina illa ingenti: contra quam quum nos ut exiliosam disputaremus, si forte impediri posset, quominus adversus nos tenderetur, edocti ab ingenioso homine didicimus, urbem tali saxo nihil laedi. quid igitur? conducit certe, o bone, machinas evertere; conducit hercle. annon conducit, quando deliiciuntur etiam firmissima? disputavimus nos ita, atque incassum abiit oratio nostra.

Laedebant urbem etiam minora machinamenta, quae ita accurate iaculabantur, ut etiam dolia, quae navium malis sublimia alligata viros inclusos habebant, inde tela conicere solitos, continuo ferirent et confrangerent, et molestiam exhiberent militibus, ut inde illi delabi et vitam servare festinarent. erant autem quasi tela infantium, si compararentur cum matre illa, magna machina, si licet aliquid mutuari a duce sapiente, qui demissa inde saxa et fragorem admiratus "audi" inquit "anum," ita quietem agens et torpens quodammodo, et matrem, puto, a qua nutritus erat, sibi apparere ratus, quientem de se et lacrimantem. Laconico sermonis genere etiam alioquin uti solitus, idem quondam anum in mutatione laborare voce

γραῖα, πάλιν ἐμογγιλάει. ἀπεφοίβαζε δὲ ἄρα ὁ λόγος οὗτος κατὰ τι Πυθωνικὸν ὡς ἡ πρεσβυτάτη Θεσσαλονίκη πρὸς εἰδωλα καμώντων οἴχεται, καθὰ καὶ πάλαι ποτέ, ὡς ἐξ ἱστορίας καθήκει καὶ εἰς ἡμᾶς. καὶ ἦσαν οἱ λίθοι ἀκριβῶς ἀνδραχθεῖς, ὁποίους κατὰ τῶν ἀμφὶ τὸν Ὀδυσσεύα οἱ Λαιστρυ-5 γόνες διεχειρίζοντο.

Τοῦ τοίνυν κακοῦ κάτω μὲν ἀναστομοῦντος εἰς ἀξιόλογον χάσμα τὴν τοῦ τείχους στεγανότητι, ἄνω δὲ τοιούτοις λίθοις εἰς τρόμον βιαζομένου, ὀκλάζει τὸ καὶ τοὺς πόδας καὶ τὰ ὑπερθεν παθὸν καὶ πως ἐπὶ γόνυ συνιζάνει, τὰ γε πρῶτα 10 ἐνμηχάνως συνεσθηκός, ἕως οἱ μὲν ὑπορύττοντες τὸν κατ' αὐτοὺς ἄεθλον διηνηκότες ἀποκατέστησαν ταῖς τῶν συμβαζβάρων σκηναῖς, τὰ δὲ ὑποβεβλημένα εἰς ἔρεισμα τῆ διορυγῆ καιεκάη ὡς δοῦναι τόπον ἐντεῦθεν τῆ κατακύνει τοῦ τείχους. οὐπερ οὕτως ὑποκλιθέντος εἰς πλαγιασμὸν συμβαίνει 15 τὸ ἐκείνου ἄκρον διαιρεθῆναι ἄνωθεν ἕως καὶ κάτω, ἔνθα πως ἐγλωχινόυτο γωνιούμενον, καὶ διαχανεῖν εἰς ἡμέτερον ὄλεθρον. τοῦ γὰρ συνδετικοῦ παραλυθέντος εἰρμού ἔσχιστο ἐξ ἀνάγκης, ὅτι μηδὲ εἶχεν ἡ ἐχομένη πλευρὰ ἐγκαθεστῶτι ἡρμόσθαι, τῆς ἐκ πλαγίων ὑπενδούσης κατὰ βάρος, ἀλλ' ἐκ-20 πέμψασά τι ἑαυτῆς ἀφῆκεν ἐπακολουθεῖν κατακλιθεῖσθαι τῆ γείτονι· καὶ οὕτω χάσμημα καθ' ἡμῶν Ἰδίου εὐρυνθὲν κατέπακεν εἰς χάος ἀτρύγετον.

Ἦν δὲ ὁ τόπος οὗτος πύργος Χαμαιδράκοντος ἐπικλη-

rauca clamavit. quae verba quasi vaticinabantur modo Pythio, Thessalonicam, urbem vetustissimam, ad manes discessuram esse, sicut olim aliquando factum esse memoriae proditum est. erant autem saxa illa eo onere, cui vires unius hominis vix sufficerent, similia illis, quae in Ulysses et socios eius Laestrygones torserunt.

Quum igitur infra hiatus haud exiguo murus divelleretur, superne autem in tremorem tantis adigeretur saxis, vacillare ille coeperat, et inferne et superne afflictus, et quasi in genua prostratus est, prius apte compactus, donec ii, qui illum subruebant, opera sua defuncti, discesserunt in commilitonum tentoria, et supposita ad fulciendam ruinam ligna conflagrarunt, ut murus libere iam posset concidere. qui cum ita procideret casu obliquo, factum est, ut a summo ad imum, ubi in angulum flexus erat, divelleretur et ad perniciem nostram haret. namque vinculo eo soluto, necessario totus ruptus est, quia latus contiguum non iam habebat, quo inniteretur, parte obliqua pondere suo collapsa, sed parumper loco motum ruinam finitimae partis secutum est. ita nos quasi Orco adversus hiante, in vastam voraginem absumpti sumus.

Erat autem locus ille turris Chamaedraconis, appellatus nomine

θρεῖς τῷ λαχόντι ἐπιστατεῖν σὺν γε τοῖς ἀμφ' αὐτὸν οὐκ ἀερ-
 γοῖς στρατιωτικοῖς, ἀνδρὶ τότε μὲν τακτικῷ, ὄστερον καὶ συμ-
 πόνῳ ἡμῖν· ὃς μόνος τῶν ἄλλων ἐπιχεθεὶς τῇ πόλει, το
 μὲν φαινόμενον κατὰ νόσον, ἄλλως δὲ προμηθεῖα θεία καὶ
 5 συναεθλεύων ἡμῖν παρήγορα, θρεῖς, ὃ φασιν, ἀνὰ μέσον καὶ
 ἔβλεπε θάνατον, εἰ μὴ τὸ τῆς τριχὸς ταύτης γραμμικὸν οἶα καὶ
 εἰς τι πλατὺ ἐπίπεδον ἡμεῖς διαστήσαντες, ὡς ἐμεθόδευσεν
 ὁ τῆς σοφίας Θεός, καὶ παρατεινάντες καιρὸν δι' οὗ ὁ βαρ-
 βαρικὸς ἐμαλάχθη θυμός, συνετελέσαμεν τι καὶ αὐτοὶ τῷ ἄν-
 10 θρώπῳ εἰς τὸ καλὸν ἧς ἄρτι ἔχει ζωῆς.

Τοῦ τοίνυν τείχους ἐκείνου παθόντος ὡς ἔπαθεν, ἐπει-
 περ ἡμέρα διέφανσε καὶ εἶδον τὸ ἐκεῖσε Χαρώνειον χάσμα
 οἷ τε ἐχθροὶ οἷ τε ἡμεδαποί, ἐκεῖνοι μὲν συνέχασκον θηριω-
 δῶς τοῦ λοιποῦ καθ' ἡμῶν, ἡμῖν δὲ συμμύσασσι ζύμπυσα ἐκ-
 15 λείσθη ἔλπις. καὶ ἦν μὲν τὰ πρὸ τούτου θρασὺς ὁ στρατη-
 γός, κομπάζων πρὸς τοὺς εὐ εἰδότας τὸ τεῖχος οὐκ εὐ πείσε-
 σθαι, ὡς εἰ καὶ καταπεσεῖται, ὅμως αὐτὸς ἐπιλέγδην κρίνας
 τοὺς ἀρίστους τῆς στρατιᾶς τεῖχος σιδήρεον ἀντιστήσει, τὸ
 ἐκ τῶν ὕλων, καὶ ἕως καὶ εἰς τεσσαράκοντα ἡμέρας φύλαξ
 20 ἔσται τῆς πόλεως. τότε δὲ ὁ μέχρι λόγου θρασὺς ῥηξήνωρ
 τῇ τοῦ τείχους ῥῆξει διεκόπη τῶν ἀνχημάτων καὶ μὴ μένων
 ὁ αὐτὸς ἔμπαλιν ἐξένευσεν. ἅμα γὰρ δόρυ ἐσκέψατο πολε-
 μικὸν ἐπὶ τοῦ ῥήγματος ἀναρριχθησαμένου τῶν τινὸς πλωϊ-

13. ἀνέχασκον?

eius, cui obtigerat, ut defenderet eum cum militibus impigris, homi-
 ni tum militari, postea laborum nobis socio: qui solus omnium reli-
 ctus in urbe, specie quidem morbo impeditus, sed revera divina
 providentia retentus, et aerumnarum societate solatium nobis afferens,
 non pilum latum, ut aiunt, aberat, quin periret, nisi nos pili huius
 lineam quasi in amplam planitiem extendissemus auxilio dei sapien-
 tissimi, et, tempus nacti, dum furor placaretur barbarorum, adiuto-
 res illi fuissetus ad servandam, qua nunc fruitur, dulcem vitam.

Quum igitur ita murus ille damnus fecisset, ubi dies illuxit et
 hiatum illum Charonium tum hostes tum nostri viderunt, illi iam fe-
 rociter nobis inhiabant, nobis obmutescentibus omnis spes praeclusa
 est. dux adhuc animosus fuerat, iactaveratque coram iis, qui bene
 intelligerent, murum eversum iri, etiamsi ille concidisset, se tamen
 optimis ex exercitu delectis, murum excitaturum ferreum armorum et
 in diem usque quadragesimum urbem servaturum. tum autem iste
 verbis atrox bellator, ruina muri perterritus, iactantiam distulit de-
 clinavitque iam eundem se praestare. simulatque enim hastam ho-
 stilem supra ruinam conspexit, in murum egresso quodam e nautis,

μων, οὓς ἀνδρικούς τὰ ταιαῦτα καὶ δεξιούς ἢ τοῦ Σιφάντου ναῦ ἐπλώϊζε (πειρατῆς δὲ ὁ Σιφάντος, ἐκὼν προσχωρήσας τοῖς Σικελοῖς κατὰ τινὰ ρήτην τὴν συνδόξασαν· ὃς καὶ ἡμῶς ἐλὼν ἐξένισσε — ρητέον γὰρ οὕτως — ἐπὶ νεὸς τῆς κατ' αὐτόν, ὡς καὶ ὑποκαταβάντες λόγῳ βραχὺ παραστησόμεθα),⁵ ἅμα γοῦν οὕτως εἶδεν ὁ τρέσας Δαυὶδ, καὶ ἅμα κατόπιν βαλὼν τὰς ἀνδρικός ὑποσχέσεις καὶ τὰς τεσσαράκοντα ἡμέρας εἰς οὐδὲ λεπτόν συστειλάς ὥρας ἔδειξε μετὰφρενα τοῖς ἐχθροῖς. καὶ τῶν στρατιωτικῶν φωνούντων λεωφορομένη ῥῆ¹⁰ τὸ “Κοιμηγέ, στάμα καὶ πέζευμα,” ὃ δ' ἐπιτελεύτιον οἶον¹⁰ ἀντιμίξας τὸ “καβαλλίκευμα,” καὶ τὸ “καθὰ με βλέπετε,” ἐπόθει μὲν ἴσως παρατυχεῖν πού τὸ τηρικαῦτα Πήγασόν τινα, δι' οὗ πτερύσσεται εἰς ὄρος εἶθε ἢ εἰς κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης, ἠρκέσθη δὲ ὁμοῦς τῇ φίλῃ ἡμίονῳ, ἢ καὶ τότε φέρειν αὐτὸν ἔλαχε. καὶ παραδειγματικῶς προφεύγων, τρυφε-¹⁵ ρὸς ἰδεῖν, εὐστροφὸς τὴν ἀναβολὴν, ἄτριπτος ὄπλοις τὰς χεῖρας, γυμνασίῳ πρέπων, ἀμίαντος αἵματι, εἶχεν ὥσει καὶ κίλος ἐφεπομένους τοὺς ἀπαντας παρὰ τι ὀλίγον. ἦσαν γὰρ ἐν τοσοῦτῳ πληθεῖ καὶ μεγάθυμοι ἄνδρες, οἳ καὶ ἀντισταθέντες ἐν τῇ τὸν στρατηγὸν ἄνετα διώκειν ἑαυτὸν εἰς φυγὴν, οἳ μὲν²⁰ ἔπεσον μακαρίως καὶ εὐγενῶς, οἳ δὲ γενναῖα δράσαντες ἐνδεδῶκασιν, ὅπου γὰρ καὶ τὸ πολεμικὸν ἐκείνο δόρυ καὶ οἱ συνα-

12. τὸ] τοῦ T

quos fortes ad talia et strenuos navis Siphanti vehebat (erat autem pirata Siphantus, qui ultro Siculis se adiunxerat, conditiones quasdam pactus, quae utrisque placuerant: qui idem postea captos nos benigne — dicendum est enim, quod verum est — in navem suam recepit, quemadmodum mox paucis commemorabimus) Davides igitur trepidus iste simulatque id vidit, longe relictis promissis suis splendidis, et contractis in minutissimam partem horae diebus quadraginta, hostibus tergum dedit, atque militibus clamore in circo usitato vociferantibus “Comnene, consiste, descende,” ille quasi metam consecuturus “quod bene vertat, caballe” obstrepit, et “me intuemini.” optabat, credo, adesse sibi tum Pegasus quendam, quo evolaret in montem sive undas aestuantis maris, contentus tamen erat dilecta sibi mula, quae forte tum quoque illum vehebat, et mirae speciei fugitivus, delicatus vultu, vestitu elegans, armis nihil attritus, decorus habitu, cruore non pollutus, vervecis instar. cunctos exiguo intervallo se sequentes habebat. fuerunt enim in tanto numero etiam generosi viri, qui, dum dux impigre fugae se mandat, hostibus obnixi partim pulcre et honeste ceciderunt, partim animose proeliati pedem retulerunt, quum et hostis ille hastatus et qui alii barbari una cum

ναβάντες τὴν ἀρχὴν βάρβαροι κατασείσθησαν ὑπὸ τινων ἡμε-
 5 τέρων πολιτῶν, οὐκουν γε στρατιωτῶν. οἱ δὲ πολῖται καὶ 293
 κατὰ κράτος ἀντέσχον, ἕως κυκλωθέντες εἶδον κίνδυνον, οὐ
 πτυρέντες δείματι πανικῶ τῷ τοῦ Δαυΐδ, ἀλλὰ μεμνημένοι.
 βλαίπτειν ἔσω μάλιστα πόλεως οὓς καὶ ἐκτὸς ὤρμαινον σίνε-
 σθαι, εἴπερ ἀφίεντο. ὃ δὲ ἐτροχαλώθησαν οὗτοι κύκλωμα,
 οὐκ ἐκ τῶν ἄνωθεν ἦν ἀλλὰ τῶν εἰσδραμόντων βαρβάρων ἐκ
 τῶν ἐφῶν πυλῶν· ἃς ὁ στρατηγὸς ἀνεπιγμένας ἔωθεν τοῖς
 10 ἐχθροῖς ἐχαρίσατο εἰς παρείδουσιν ἄπονον, ἐπειδὴν ἐγχειρήσας
 φυγεῖν ἐπέτρεψε τῷ καταπαναεύοντι συναναφεύγειν. εἰς τὴν
 ἀκρόπολιν, εἰσάσαντα τὰς πύλας, αὐτὸν δὲ τὸν ἐκείνου φάναί
 λόγον, πῦρ ἐσσειν, ὡς οἱ ἀκηκούτες διδώσκουσιν.

Ὅτῳ δὲ οὖν τοῦ πολεμικοῦ δόρατος ἀναφανέντος ἐπὶ
 τοῦ τείχους, ἤδη ἐπιλωμένου τῶν ἡμετέρων (λέγω δὲ τοῦ
 15 ἐφῶν· τὸ γὰρ δυσμικὸν οὐ τοιούτους εἶχε προμάχους, ἀλλὰ
 τῶν τινὲς ἐκείνων ἀντεῖχον ὡς οὐκ ἂν εἴη ἀνδρικώτερον· ὧν
 ἐν τοῖς μάλιστα Λέων ὁ Κονταλᾶς, καὶ φρενῶν καὶ ῥώμης
 καὶ ἀνδρίας πλήρης ἀνὴρ, ὃς ἕως καὶ περὶ πλήθουςαν ἀγοράν,
 τῆς πόλεως ἤδη μεμεστομένης ὧν οὐκ ἠθέλομεν, ἀντιστίας,
 20 εἶτα πρὸς οὐδενὸς ἔχων ἐπικουρίαν καθυπῆκε, καὶ εὐτυχῶς
 γυμνωθεὶς ἐκέρδανεν ἑαυτὸν εὐκλεῶς, τότε μὲν πολλὰ κεκλαυ-
 μένος ὑφ' ἡμῶν, ἄρτι δὲ ἐν τοῖς τῶν ἐπαινουμένων πρώτοις
 ταπτόμενος παρὰ γε ἡμῖν οἵπερ οἶδαμεν) — τοῦ τοίνυν ὑψοῦ,

9. κατέπανεύοντι?

illo primum escendissent, deiecti essent a quibusdam nostris civibus, non militibus: qui quidem cives strenue restiterunt, donec cincti periculum animadverterunt, haud terrore panico Davidis perturbati, sed intra urbem maxime laedere gestientes, quos etiam extra moenia venturi erant, si dimitterentur. verum globus ille, quem hi compellebant, barbarorum erat non a superiori parte ingruentium, sed irrumptentium per portam orientalem: quam dux prima luce hosti apertam reliquerat ad facilem introitum, siquidem fugam meditatatus centurioni mandaverat, ut in arcem evaderet et portam, ut ipsius verbo utar, calere sineret, quemadmodum testantur, qui audierunt.

Ita igitur hasta hostili supra murum elata, nostris iam vacuum militibus (murum orientalem dico: occidentalis enim non habebat tales propugnatores: sed illorum nonnulli pugnabant, ut nemo generosius: in quibus maxime Leo Coutalas fuit, vir prudentia, robore et virtute eximius, qui, quum toto fere mane, urbe iam referta quibus non placebat barbaris, restitisset, tandem a nemine adiutus pedem retulit et prospere armis exutus lucrum sui fecit honestissime, tum quidem multum deploratus, sed nunc in beatorum primis numeratus

ὡς ἐρρέθη, φανέντος δόρατος ἐκείνου τῇ συνήθει μετακλίσει καὶ κατακύψει ὥστε καὶ τινι κατανευσει κεφαλῆς ἢ καὶ χειρὸς νεύματι μετακαλουμένου τούς ἔξω, βραχὺ τι ὠρας μέσον ἦν, καὶ ἡ πόλις πλήρης ἦν τῶν πολεμίων, περιάγοντος Ἀγυούστου τετάρτην καὶ εἰκοστήν ἡμέραν ἐξ ὅτου ἐνέστη, πρῶτα⁵ μὲν τῶν τοῦ ναυτικοῦ, εἶτα κατὰ συναφείαν καὶ τοῦ ἱππικοῦ.

Καὶ ἦν ἰδεῖν τὴν ἡμέραν τότε οὐκέθ' ἡμέραν ἀλλὰ νυκτι εὐοικυῖαν, καὶ οἶον παθαινομένην καὶ σκυθρωπάζουσαν ἐφ' οἷς ἑώρα. δμίχλη γὰρ αὐτὴν βαθεῖα ἐπάχυνεν ὥσει καὶ ἐκ¹⁰ κονιοροτοῦ, ὃν ἡ τυφὸς αἶρει ἢ πόδες ζῶων, ἅπερ ἀριθμὸς μετρεῖ ἀπειροπληθῆς· ὡς εἶναι εἰπεῖν, ὀκνεῖν λάμπειν τὸν ἥλιον οἷς αἱ τῶν ὄπλων ὑπερηγάζον αὐτὸν λαμπρότητες, παρωδῆσαι δὲ καὶ ἐκ παλαιῆς Μούσης “ὀκτωκαιδέκα μὲν πλέεν ἤματα ποντοπορεῖον” τὸ τῆς πόλεως σκάφος, “ἐννεακαιδεκάτῃ¹⁵ δ' ἐφάνη σῦρα σκιοέντα,” δι' ὧν ὁ τῆς ζωῆς ἡμῶν ἥλιος ἀποτεριχίζόμενος ἐμέλαινε σκιὰν ἐπικαλύψουσαν ἡμᾶς ψαλμικῶς. οἱ δὲ χθῆς καὶ πρῶτην ἀλαλαγμοὶ καὶ αἱ κατὰ πόλεμον βοαὶ καὶ ὁ ἐντεῦθεν θροῦς οὐκέτ' ἦσαν, ἀλλ' ἀντιστρέψαντα τὸ ψαλμικόν, οὐκ ἦν ἀλαλαγμὸς ἐν τοῖς ἡμῶν πλήθεσιν. εἰ-²⁰ δες δ' ἂν καὶ ὀρνέων πετομένων κενὸν τὸν ἀέρα, οὐκ οἶδ' εἶτε διὰ τὸ τοῦ ἀέρος στυγνὸν εἶτε καὶ ὅτι φρικτὸν ἦν καὶ ἐκείνοις τὸ πᾶγμα. ἡμέραι γοῦν ἱκαναί, καὶ οὐδαμοῦ οὔτε

19. ἀντιστρέψαι?

a nobis quidem, qui eum noveramus) — hasta illa igitur, ut dictum est, supra murum elata et solita flexione et inclinatione tanquam nutu capitis manusve advocante eos, qui foris erant, exiguo temporis intervallo urbs hostibus impleta erat, die mensis Augusti quarto et vicesimo, primum classariis, subinde etiam equitibus irruentibus.

Erat autem dies ille non iam diei, sed nocti similis, et quasi obscurus tristisque propter ea, quae cernebat. nebula enim densa obscurabatur tanquam pulvere, qui turbine vel pedibus animalium innumerabilium excitatur: ut quis dicere possit, solem lucere desisse, quod lucem suam superaret fulgor armorum, vel adhibere vetustae Musae illud “octodecim equidem dies mare transnavigabam” scapha scilicet urbis, “undevicesimo autem comparuerunt montes umbrosi:” quibus absconditus sol umbram diffundebat, nos ut in psalmis est, obscuraturam, hesternae autem et pristinae quiritationes et clamor bellicus et inde ortus tumultus non iam audiebantur, sed, contra psalmistam, non erat eiulatus in concionibus nostris. cerneres etiam aerem avibus vacuum, nescio, propterne tenebras coeli, an quod terribilis illis quoque calamitas videretur. dies certe complures praeterierunt,

στρουθοὶ οὔτε πέλειαι οὔτε κόρακες, οἱ τῆ καθ' ἡμᾶς πρῶην ἐπεχωρίαζον, οὔτε ἄλλος τις ὄρνις τὸν ἀέρα διενήχοντο, ἀλλ' ἐκτετοπισμένῃ ἐνέμοντο καὶ ἡμῖν ἄφρατα. ἀλλὰ τοῦτο μὲν καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐφ' ἱκανόν, οἷα τοῦ θένους καὶ τοῖς ἀλό-
 5 γοις παραμένοντος· ἡμέραι γὰρ ὕστερον συχναί, καὶ αἱ μὲν ἄμφοδοὶ τῆς πόλεως ἐπληθον σποριμῶν παντοδαπῶν, οἷς χαίρουσιν οἱ τῶν ὄρνιθων σπερμοφάγοι (τὸ βάρβαρον γὰρ οὐκ ἀνίει ἀρπάζον καὶ κατακενοῦν), ὄρνις δὲ ποθεν οὐ κα-
 10 τέβαινε. τούτου δὲ οἶμαι καινότερον ἐκεῖνο ἦν, ὅτι περ. ἕε-
 τοῦ καταρραγέντος, καὶ ἐξ ὧν οἱ ἐχθροὶ ἐσκόρπιζον, ἀροῦν-
 τες μὲν, οὐκουν σπείροντες δὲ τὸ καλὸν ὄλον ἄστν, ληῖσαν ὡσπερ ἀναφυνέντων συχῶν καὶ εἰς μῆκος ἐπιδεδωκότων, οὐ-
 δὲν ζῶον ποηφάγον ἐκεῖθεν ἐκέρδανέ τι, ἀλλ' εἶχεν αἴρεσιν
 15 κόνεως ἐρέπτειναι ἥπερ ἐκ τῶν βεβλασθηκότων φαγεῖν ὡς ἢ
 πεφαρμαγμένων οἷς τὸ περιέχον μεμίαντο, ἢ καὶ ὅτι κατὰ
 τοὺς ὠκειωμένους, ὡς λόγος, τῷ πάλαι Διομήδει συνεμίσουν
 τὸ βάρβαρον καὶ αὐτοί, οἷα μὴ ἐθάδες ἐκείνων.

Καὶ τοιοῦτον μὲν καὶ τοῦτο, παραρριφέν οὐ περιττῶς
 εἰς συγγραφὴν· ἢ δὲ πόλις εἰσπηδησάντων τῶν ἀντιμάχων
 20 ἔπασχεν ὅσα φιλεῖ δρᾶν ἄγριος πόλεμος. καὶ οἱ μὲν ἡμέτε-
 ροι, οὐχ ὁ μὲν ὁ δ' οὐ, ἀλλὰ πάντες ἔφρευγον ἀμεταστρεπτι
 καθ' ὑπέξαιρεσιν εὐαριθμῆτων τινῶν, ὅπερ ἔφαμεν· ἐν οἷς

quum nec passerēs nec columbae nec corvi, qui ante nos visere solebant, nec alia avis usquam per aerem vagaretur, sed avolaverant et e conspectu evanuerant. atque hoc quidem etiam post captam urbem manebat aliquamdiu, timore quippe etiam pecoribus constructis. dies enim multi abierunt, dum viae urbis repletæ sunt granis variis, quæ aves granis vescentes amant (barbari enim non cessabant cuncta rapere et vastare), nec ulla avis usquam comparuit. res autem etiam mirabilior hæc erat, quod, quum imber largus defluisset et ex iis, quæ hostes, arantes illi quidem, non serentes, venustissimam urbem universam, disperserant, quasi segetes luxuriosæ enatae essent et in altum crevissent, nullum animal gramine pascens quidquam inde carpebat, sed pabulum e pulvere anquirere, quam illa vesci herba malebant, sive quod aversarentur eam quasi venenatam, rebus quippe omnibus circum infectis, sive quod, secundum fabulam illam de prisci Diomedis animalibus, ipsa quoque barbaros, utpote haud illis assueta, odissent.

Atque hæc quidem hæctenus, non præter rem narrationi nostræ interposita. urbs interim, irruente hoste, passa est, quæ atrox bellum parare solet. nostri autem, non passim singuli, sed cuncti sine respectu fugiebant, paucis aliquot exceptis, ut diximus: in quibus

καὶ τὶς Βολέας τῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ξυνοικίας, ὃς ἐγγὺς ἐς τριάκοντα τοὺς μὲν ἀξίην διχάσας τοὺς δὲ καὶ ἄλλως εἰς τὸ ζῆν ἀχρειώσας πολλῇ σπουδῇ τῶν πολεμίων τὴν μητέρα γῆν ἠσπάσατο. αἰσχρὴν καὶ αὐτὸ τοῦ Δαυὶδ, ὃς μὴ ἂν ποτε φυγεῖν ἀπομνύς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ αὐτοῦ ξίφει πεσεῖν, εἶτα προ-5 τράπετο σωθῆναι λυθρῷ ἀχραντος. καὶ ἦν ἡ καθιστοροῦμένη φυγὴ οὐκ ἀσύντακτος, ἀλλ' ἐνδόντος ἀρχάς, ὡς προσκτίθεται, τοῦ κορυφαίου στρατηγοῦ. ὃς εἶπερ ἔδειξε πρόσωπον τοῖς ἐχθροῖς, ὡς ἐνεκελεύοντο οἱ τῶν συμφεγγόντων γενναϊότεροι, συνούλωσεν ἂν ταχὺ τὸ τραῦμα τῆς πόλεως. οἱ 10 δὲ τῷ πολεμίου στίφους ἔκαμνον καὶ ῥίπτοντες τοὺς φεύγοντας καὶ σαττόμενοι λύφουρα. καὶ ἐχρῆν μὲν ἐν τούτοις ἄβλητόν τινα καὶ ἀνούτατον ἐκ μετεώρου ποδῶν τὴν μάχην σκέπτεσθαι καὶ παρασημαίνεσθαι, τοῦ Θεοῦ βελῶν ἀπερῦκοντος ἐρωῆν. ἄνθρωπος γὰρ ἐνδεθεὶς τοιοῦτω κακῷ, καὶ 15 πρὸς ἑαυτῷ τὰ μάλιστα τὸν νοῦν ἔχων, οὐκ ἂν σχοίη ἀκρι-
294 βῶς τὸ πᾶν συγγράψασθαι, πλὴν εἰς ὅσον τὰ καιρία, ὧν τε ἔμαθε καὶ οἷς αὐτὸς πολυτρόπως ἐπέστησεν.

Ἡμεῖς οὖν τῆς μὲν ἀκροπόλεως ἀπογνόντες διὰ τὴν τοῦ ἐκείσε ὕδατος ἐκδημίαν, ἧς ὁδηγὸς ὁ στρατηγὸς γέγονε, καὶ 20 τὴν ἀναγκαίαν ἀποσκευὴν, ἣν προεμηθευσάμεθα ἡμῶν τε αὐτῶν χάριν καὶ τῶν περὶ ἡμᾶς, διανειμάμενοι, ὡς καὶ προπέ-

14. ἀπερυκτός T

Boleas quidam e collegio clerico fuit, qui, prope triginta hostibus partim securi percussis partim alioquin mutilatis, aegre tandem ab illis superatus, terram matrem amplexus est. fuit autem etiam illud dedecori Davidi, quod, nunquam se fuga salutem quaesiturum, sed in gladium se suum daturum esse iuratus, mox tamen servari maluit cruore haud pollutus. neque erat fuga, quam exponere coeperam, incomposita, sed praeeunte, ut dixi, summo duce suscepta est: qui si obstitisset hosti, ut suadebant fugientium generosiores, facile cicatricem obduxisset vulneri urbis. hostium turba interim graviter et feriebatur praeda se onerabat. ac debuerat aliquis in tanto tumultu salvus et integer e loco aliquo superiori pugnam spectare et consignare litteris, deo defendente vim telorum; nam qui, tanta ipse implicatus clade, ad suam maxime salutem attenderit, non possit accurate omnia describere, nec nisi quae opportune cognoverit audiendo aut quibus ipse passim interfuerit.

Nos igitur, quum de arce desperaremus propter aquae penuriam, cuius auctor dux extiterat, suppellectile necessaria, quam in nostrum et nostrorum usum comparaveramus, distributa, ut supra monitum est, curae non habuimus in sacrum sepulcrum sancti unguentum exsu-

φρασαι, μερίμνης δὲ θέμενοι ἔξω καὶ τὴν εἰς τὸν ἅγιον τά-
 φον τοῦ μυροβλύτου καταφυγὴν, ἔτι δὲ καὶ τὴν εἰς ἑτέρους
 θείους ναοὺς (οὐ γὰρ δὴπουθεν ἐλάνθανεν ἡμᾶς ὡς πάντων
 τῶν φευγόντων ἐν τοῖς τοιούτοις ῥυῖσκομένων πολλοὶ παρα-
 5 συρῆσονται τοῦ ζῆν ὠθισμοῖς καὶ τοῖς ἐντεῦθεν πνιγμοῖς),
 καὶ τῷ οἴκῳ παραμείναντες ὃς περιάδεται ζῶντα ἐκθεραπέ-
 ειν τὸν ἅγιον, καὶ πολλὰ καὶ μυρία κακὰ καὶ τεθεαμένοι καὶ
 πεπονθότες, ἐφ' οἷς θαῦμα περίεισιν ἡμᾶς ὅπως ἀντέσχομεν,
 τέλος τοῦ πάγωνος, ὃ φασιν, ἔλκυσθέντες ἀπηγόμεθα διὰ ξι-
 10 φῶν μυρίων ἀνατεινομένων. καὶ φρισσόντων ὥστε καὶ λήϊον
 πεπυκνωμένων ἀσταχύεσι. καὶ ὠθούμενοι μὲν καὶ κονδυλι-
 ζόμενοι καὶ ὕβρεις οὐ τὰς ἐν ἔθει μανθάνοντες μακάριον τὸ
 πάθος ἐκρίνομεν, εὐχόμενοι ἐν τοιούτοις εἶναι. ὅτε δὲ καὶ
 σπάθη καθ' ἡμῶν ἐγαυροῦτο, καὶ παραξίφίς ἐπλαγίαιζεν ὡς
 15 εἰς σπλάγγνα βάψουσα, καὶ δοράτια τὰ μὲν ἔνθεν τὰ δ' ἐκεῖ-
 θεν τῶν πλευρῶν ἐνθύνοντο ἀπειλητικῶς, ἀλλ' ἐνταῦθα εὐ-
 χαι καὶ μόναι ἀντέπραπτον βύθια. προενεγκεῖν γὰρ αὐτὰς
 πῶς ποτὲ ἦν;

Καὶ ἕως μὲν καὶ τοῦ πολιτικοῦ καθ' ἡμᾶς ἵπποδρόμου
 20 τοιαύτη διάθεσις ἡμᾶς εὐθύνεν· ἐκεῖ δὲ τὸν ἤδη ἀποτεθέν-
 τα εἰς μνήμην Σιφάντων εὐρόντες, εὐίππον ἐσθηκότα μετὰ γε
 καὶ τοῦ Μαυροζώμη, καὶ σκεπτόμενον τί ἂν ἔλοι, μεθειλκῦ-
 σθημεν ὑπ' αὐτοῦ, λόγῳ μὲν τῷ μὴ ἐπὶ πλέον κόπον σχεῖν

dantis aut templum aliud confugere (neque enim nobis ignotum erat, si cuncti profugi in ecclesias confluisissent, multos pressu suffocatos perituros esse), sed in domo nos continuimus, quae vivum facere sanctum fertur, atque miseras infinitas et intuiti et perpassi, quas superasse nos miramur, postremo barba, ut aiunt, abstracti per enses innumerabiles strictos horrentesque tanquam segetem spicis spissam deducebamur. itaque dum contundimur et vellicamur et contumelias haud vulgares experimur, beatam tamen eam miseriam ducebamus, gaudebamusque, quod ita affligeremur; quum autem enses in nos destringebantur, et pugio ex transverso nobis intendebatur tanquam in viscera abscondendus, et hastae hinc illinc lateribus imminebant, tum vero non nisi preces in imo pectoreolvebamur: proferre enim illas quomodo potuissemus?

Ducebamur autem isto modo ad hippodromum usque urbis nostrae; ibi autem quum invenissemus beatæ iam memoriae virum, Siphantum, generoso equo insidentem cum Maurozoma et circumspicientem, quid ageret, excepti ab eo sumus, ne scilicet diutius affligeretur episcopus, revera autem, ut alia peiora experiremur. nam

τὸν ἀρχιεπίσκοπον, ἀληθῶς δὲ ἵνα δευτέρων χειρόνων πειρασώμεθα. βραχὺ γὰρ ἐκεῖσε τί γόνατα κάμψαντες ἐν τινι μικροκαλύβῃ καὶ ξηροῦ ἄρτου ἀποδακόντες, ἵνα ὕδατος ἐμπιῶμεθα (ἦν γὰρ ἡ καρδιά ἡμῶν καιομένη ἐν ἡμῖν, ὡς καὶ πάντα τὰ ἐντός), εἶτα κατὰ τιμὴν μυαρίου κελευσθέντες ἐπιβῆναι (μὴ γὰρ οὐ τοιοῦτον ἐκεῖνο τὸ ἵππαριδιον;), πεισθέντες τῷ ἐπιτάξαντι καὶ ἀνατεθέντες εἰς ἐκεῖνο ἡγόμεθα ἔνθα τὸ ναύσταθμον, μετὰ καὶ γωρυτοῦ καὶ φαρέτρας, ἅπερ ἡ σελλίς ἔτυχε φέρουσα.

Ὡ μοι τῶν ἐντεῦθεν κακῶν. ὡς γὰρ μὴ ἀρκεσάντων 10 τῶν νεκρῶν δι' ὧν πεζεύων ὠδουσα θερμοῖς ἀτμιζόντων αἵμασι, διὰ σωρείας ἐτέρων ἰππότης περιηρόμην, ὧν οἱ πλείους κατεστρωμένοι πρὸ τοῦ τείχους ἔκειντο οὕτω πεπυκνωμένοι ὡς τὸ ἵππιδιον ἢ μὴ ἔχειν ὅποι γῆς θῆσει πόδα, ἢ ἀλλὰ μεταξὺ τῶν [τε] προσθίων ποδῶν δύο ἢ τρεῖς ἔχειν ὑποκειμέ- 15 νους νεκρούς. τῆς δὲ δυσκολίας τῆς τῶν πυλῶν ἐξόδου ἐν οὕτω μυρίοις Ἀγριολατίνοις, καὶ ὅσα δὲ ἔξω ἕως καὶ εἰς τοὺς λιμένας, ἐγὼ μὲν ἐδάκρυσα καὶ οἱ βλέποντες Χριστιανοί, οὐκ ἂν δὲ αὐτὰ ἐκθήσομαι, ἵνα μὴ ἐν οἷς ἐπιτέμνειν ἐθέλω περιττολογῶ. ταῦτα καὶ μόνον κεφαλαιώσομαι, ὅτι 20 τέσσαρας χρυσίων χιλιάδας ἐγκρατῶς ἐζητήθημεν οἱ μηδὲ ψαμμίων ἢ χοὺς δράκα ἢ τὸ καθομιλούμενον σίελον ἐπὶ στόματος ἔχοντες, ἀκούσαντες καὶ ὀλίγα ταῦτα εἶναι ἐξ ἀν-

quum paulisper ibi in tuguriolo reclinati mandissemus panem aridum et aquam imbibissemus (ardebat enim cor et omnia intestina), deinde honoris causa musculum conscendere iussi (annon talis iste erat equulus?), obtemperavimus imperio, et in animal sublatis ad stationem navium deducti sumus, cum receptaculo arcus et pharetra, quae in sella forte suspensa erant.

Proh mala, quae deinde secuta sunt! quasi enim satis non essent cadavera, per quae pedes transissem calido sanguine fumantia, per acervos cadaverum eques circumducebar, quorum plurima ante moenia ita densa proiecta iacebant, ut equus non haberet, ubi pedem poneret, sed inter pedes anteriores tria quatuorve cadavera calcaret. horridum e portis exitum inter tantam innumerabilium Latinorum atrociam, et reliqua deinceps usque ad portum, deslevi equidem cum Christianis, qui ista viderunt, ceteris, exponere non conabor, ne multus esse videar in iis, quae nonnisi attingere decet. hoc tantum commemorabo, modeste nos quattuor millia numum aureorum rogatos esse, qui ne manipulum quidem sabuli vel pulveris vixque salivam in labiis, haberemus, atque audisse, etiam parvam illam summam in

θρόπου ὃς ἀρχιεπισκοπὴν περιέπει κεντηνάρια ἐς ἑκατὸν (ὡς πλούτου) ἔτους ἐκάστου δωροφοροῦσαν αὐτῷ· καὶ ὅτι ἐν τῇ τοῦ Σιφάντου νηϊ, ὡς ἦν ἐγχωροῦν, ἀναπανσάμενοι τῇ καρδοκίᾳ τῶν χιλιάδων ἃς ἡμῖν ἐπέγραψαν οἱ μεγαλοπρεπεῖς πειραταὶ (αὐτὴ γὰρ ἡμῖν κατάλυμα πρῶτον εὐτυχήθη, αἰχμαλώτων γέμουσα κατὰ τὰς λοιπὰς ἀπάσας, οἳ καὶ γοᾶσθαι ἡμᾶς ὀργῶντες αὐτὸ μὲν ποιεῖν οὐκ εἶχον τόλμαν, ὡσίουν δὲ τὸ πένθος προσώπου συναγωγῇ πρὸς σκυθρωπότητα καὶ δυσωπία ἐκθλιβούση δάκρυα, ὁποίοις καὶ ἡμεῖς, ὁ κατ' ἐκείνους 10 δυστυχῆς φόρτος, αὐτοὺς ἡμειβόμεθα· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ προσφωνῆσαι ἐξῆν). — ἐν τοίνυν τῇ τοιαύτῃ νηϊ τότε καταπαύσαντες τῇ ἐπαύριον μετὰ τιμῆς ὁμοίας ἀνήχθημεν εἰς τὸν Κορινθίον Ἀλέξιον· ἔνθα θῆρα εἰκονομάχον, Γελιέλμιον τινα, ὃς ἐκ τῆς Νικαέων διέδρα τὸν Ἀνδρόνικον, ὁ τόπος ἡμῖν ἐξέ- 15 φηγεν, ἄγριον ἐκείνον καὶ οἶον θανατοῦν καὶ προτοῦ ἐμφαγεῖν· ὃς οἷά τις Ἑριννὺς τραγωδική, ἔχων κατ' ἐκείνην καὶ δᾶδας, ἐρεβοδιφήσας ἡμᾶς (ἦν γὰρ ἤδη νύξ), καὶ εὐρών ἐνθα γῆς ἐκοιταζόμεθα, οὐ πρὸς ὕπνον (ἐπτερυζατο γὰρ καὶ αὐτὸς ἐξ ἡμῶν ἐπὶ νύκτας ἤδη πολλάς) ἀλλ' ὅτι μὴ εἶχομεν ἢ καθῆ- 20 σθαι ἢ ἴσθαι οἷα πολυημέροις καταπεποννημένοι κακοῖς, ἀνάθεμα πρὸς βοήν συγνὰ ἐβαρβάριζε κατὰ τι κακὸν φροῖμιον τῷ μὴ φονεύσαντι ἡμᾶς, παρόντος καὶ ἀγαθοῦ τινὸς ἀδελφοῦ αὐτῷ ἐξ οὐ κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων τὸν θῆρα ἐμάθομεν

eo esse, qui archiepiscopatum administraret, ad centum centenaria (ah divitias!) quotannis illi praebentem; deinde in navi Siphanti requiescentes, ut licebat, et argentum, quod nobis imperaverant superbi piratae, expectantes (illud enim nobis primum deversorium contigit, captivis refertum, ut ceterae naves, qui nos miserari, quamvis cuperent, non audebant, sed dolorem tamen vultu ad tristitiam composito et lacrimis moestitia expressis significabant: id quod etiam nos vicissim faciebamus, aequae atque illi homo calamitosus: nam ne alloqui quidem quemquam licebat) — in illa igitur navi tum nocte transacta, postero die aequae honorifice ad Alexium Comnenum deducti sumus: ubi feram imaginibus infestam, Gelielimum quendam, qui e Nicaeensium civitate Andronicum effugerat, invenimus, hominem ferocem et quasi prius necare solitum, quos devoraret: qui furiae tragicae instar, facem etiam, ut illa, manibus tenens, per tenebras (iam enim nox erat) nos quaerebat, et quum invenisset, ubi cubaremus non ad somnum capiendum (qui iam multis nos noctibus fugerat), sed quia nec stare nec sedere poteramus, multorum dierum aerumnis exhausti, frequenter barbaro quodam carmine execrabatur, quicumque nos non occidisset. comitabatur illum autem bonus quidam frater, ex quo feram istam in imagines

μαίνεσθαι. ὡς δὲ ἡμεῖς ἠρόμεθα τί τὸ αἴτιον τοῦ φονευτέ-
 οὺς ἡμᾶς εἶναι, πρῶτα μὲν θυμωθεὶς αὐτὸς εἰς πλεόν ἐπέ-
 κρινεν ὡς, εἶπερ αὐτὸς τὴν ἀρχὴν ἡμῖν περιέτυχεν, οὐκ ἂν
 ἄρτι κεφαλὴν εἶχομεν, εἶτα καὶ αἰτιολογήσας τὸν καθ' ἡμῶν
 θυμὸν, ἐπέραινε τὴν αὐτοῦ σοφίαν εἰς τὸ ἀπίστους ἡμᾶς⁵
 εἶναι θεῶ ὅια τῷ Ἀνδρονίκῳ πιστούς· πρὸς ἅπερ ἡμεῖς ὑπου-
 λευσάμενοι, καὶ ποικίλα λαλήσαντες ἢ λαλαγήσαντες πρὸς ἄν-
 295 δρα μαινόμενον (ἠγαπῶμεν γὰρ ἔχειν κεφαλὴν), μόλις ἐξη-
 μερώσαμεν τὸν ἀτίθασσον, ὡς καὶ ἀσπάσασθαι ἡμᾶς καὶ εἰς
 χεῖρα φιλήσαντα οἴχεσθαι.

Καὶ οὕτως ἡμεῖς τε νύκτα καταθετικὴν εὗρομεν, τῶν
 ἐκείνου δάδων καὶ λάλων ἀπαλλαγέντες χειλέων, καὶ οἱ συγ-
 κατεστρωμένοι αἰχμάλωτοι ἐς Κομνηνοῦ. καὶ διαγαγόντες ἐκεῖ
 μετὰ τῶν συναιχμαλώτων ἡμέρας ὀλίγας, καὶ τι καὶ ἐλεηθέν-
 τες εἰς τροφήν, ναὶ δὲ ὑπὸ τινος τῶν ἐκείνου καὶ εἰς χάλ-
 15 κεα κέρματα, ὧν ἡ δόσις ἡμῖν τηρικαῦτα εἰς θησαυρούς ἐνε-
 γράφη Κροίσου (καὶ ἐλεῆσαι ὁ θεὸς ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπον),
 εἶτα καὶ εἰς τοὺς κόντους, εἶπεῖν δὲ συνηθέστερον, κόμητας
 (μισῶ γὰρ τὸ ἄκράτως βάρβαρον) ἐκομίσθημεν.

Ἔτι κεφαλαιώσομαι καὶ ὅτι ἀεθλεύσαντες μακρὰ καὶ²⁰
 ἐκεῖ, μόλις μετὰ καὶ ἡμέρας μετρίας τῷ τοῦ ἁγίου οἴκῳ
 ἀποκατέστημεν· καὶ ὅτι εὐρόντες ἐκεῖ φῦλα Λατινικά,
 καὶ ἑτεροίων δὲ ἀνθρώπων γέμοντα ἰδόντες τὰ τε ἄνω τὰ
 τε κάτω, ἐξ ἀνάγκης ἐγενόμεθα τοῦ κατὰ τὸν οἶκον κηπι-

saevire cognovimus. itaque quum quaesivissemus, quid causae esset,
 cur occidendi videremur, primum etiam vehementius exacerbatus, re-
 spondit, si ipse statim ab initio nos invenisset, non iam nobis caput
 salvum futurum fuisse, deinde causas, cur odio nos haberet, expli-
 cans, doctrinam suam eo deduxit, ut nos adversus deum perfidos,
 quippe fidos Andronico diceret: contra quae nos tecte disputando et
 varia cum illo loquendo fabulandoque (carum enim nobis caput erat)
 aegre tandem ita mitigavimus hominem ferocem, ut amplecteretur nos
 et manum deosculatus discederet.

Ita noctem quietam tum ipsi nacti sumus, illius facibus nugisque
 liberati, tum captivi ceteri nobiscum cubantes in aedibus Comneni-
 ibi cum sociis captivitatis dies aliquot versati et nonnihil sustentati
 cibo, a quodam domesticorum adeo numis aeneis donati, quo dono
 tum divitias Croesi nacti nobis videbamus (misereatur utinam vicis-
 sim illius hominis deus), postremo ad contos, sive, ut usitatus di-
 cam (odi enim sermonis nimiam barbariem), comites deducti sumus.

Memorabo hoc quoque tribus, verbis, multa illic quoque perpressos
 nos vix tandem post aliquot dies in aedes sancti nostri restitutos

δίου, καὶ ἐπιδόντες ἑαυτοὺς πεσσουλίῳ τοῦ ἐκεῖσε βραχυτά-
 του λοστροῦ ἐκείμεθα, χόρτον ἄμικτον ὑποβεβλημένοι· καὶ
 ὅτι ὀκτῶ μετρήσαντες ἡμέρας, ἐν αἷς ἄρτον ἀκραιφνή οὐδὲ
 εἶδομεν, ἀλλὰ τοῖς ἐκ πιτύρων ἐγκρυφίαις ἐχρεωκοποῦμεν τὸ
 5 τῆς γαστρὸς λίχρον, καὶ οἴνου δὲ μηδὲ μύρισμα εὐτυχήσαν-
 τες, μετ' αὐτὰς καὶ οἴνου ψευδωνύμου ἡρέμα καὶ ὡς ἀλη-
 θῶς κατὰ σιγάγγα μετέσχομεν, καὶ ἄρτου δὲ ζυμίτου, καὶ
 ἄλλων δὲ τινων· καὶ ὅτι οὐδὲ τὸ κηπίον εἶχε λιμὴν ἡμῖν
 γενέσθαι τοῦ Λατινικοῦ κλύδωνος. καὶ εἰ μὲν δένδροις ἡχ-
 10 ρειοῦτο, καὶ μάλιστα συκαῖς, ὧν καὶ ἄωρος ὁ καρπὸς παρη-
 νομεῖτο τοῖς ὠμησταῖς εἰς ἔμβρωμα, ἔτι δὲ καὶ πρασιαῖς, ἃ
 δὴ φίλτατα ἡμῖν ἔφυσαν, ἄλλη τοῦτο λύπη τοῖς γε φιλοτοι-
 οῦτοις· ὅτε δὲ καὶ τὴν ὑποποδιαίαν ἡμῖν ἡχρεῖον τράπε-
 ζαν, ἀλλ' ἐκεῖνο οὐκ ἔχω φράσαι ὅπως ἂν φέροι τις ἀπαθῶς.
 15 ἐκαθήμεθα μὲν γὰρ ὀμιλαδὸν οἱ πτωχοὶ σύσσιτοι, τοὺς πιτυ-
 ρίας προβεβλημένοι πρὸς τροφήν· οἱ δὲ ἀπαίδευτοι ἀφέντες
 κείρειν τὰ ἐκ τῆς γῆς, οἷς ἔχαιρον ἐμφιλοχωροῦντες ἀεὶ τῷ
 κῆπῳ, ἐσκευαῖζοντο καθ' ἡμῶν· καὶ ἐγγίσαντες, εἶτα στραφέν-
 τες καὶ τὰ περὶ τὴν ἑδραν γυμνώσαντες καὶ εἰς ἔκκρισιν ὑφι-
 20 ζήσαντες κατεστοχάζοντο ἐξ ἐναντίας ἡμῶν ἀποκοντοῦν τὰ
 περιττὰ τῆς γαστρὸς, ἐνύσκόμενα καθ' ὕδωρ διὰ τὰς ὀχετη-
 γοὺς σταφυλάς. καὶ ἐποίουν οὕτω. καὶ οἱ μὲν μεθ' ἡμῶν

esse: cuius tamen et inferiorem et superiorem partem a Latinis occu-
 patam et aliis refertam hominibus invenimus, concessimusque neces-
 sitate coacti in hortulum domui contiguam, sedemque nacti in atrio
 balnei perexigui, quod ibi est, procubimus, mero foeno substrato;
 atque diebus octo transactis, quibus furum panem ne videremus qui-
 dem, sed frustulis e furfuribus sub cinere coctis ligurientem compe-
 sceremus ventrem, vini vero ne odorem quidem haberemus, tandem
 aliquid nomen vini ementiens quiete et revera guttatim combibimus,
 panem quoque fermentatum et alia quaedam nacti. ceterum ne hor-
 tulum ille quidem nobis a fluctibus Latinis tutus erat. quodsi
 arbores laedebantur, fici maxime, quarum etiam immaturi fructus a
 feris istis hominibus absumebantur, aut areae olitoriae, quae carissimae
 nobis erant, ea quidem res illos sane affligebat, qui talia amant; sed
 quum etiam pedibus substratam mensam deleverunt, id vero nescio
 equidem quomodo quis aequo animo ferre potuerit. considebamus
 enim tenuis coenae socii, furfureo pane, quo pasceremur adposito,
 quum homines isti agrestes fructus, quibus delectati semper hor-
 tum obibant, carpere desierunt, et adversus nos se instruxerunt.
 prope ad nos accesserunt, deinde conversi, nudatis natibus, consede-
 runt ad exonerandam alvum, locum nobis oppositum captantes, quo
 egerent supervacanea ventris, aquae instar propter leves uvae profiu-

βδελυττόμενοι, ὡς ἔδει, τὸ μυσαρὸν διερρήγνυντο θυμῷ, καὶ κατηκονῶντο ἀτίμως ἀπαγαγεῖν τοὺς — εἰ χρὴ Ἑλληνικῶς προσρηθῆναι — Ὀζόλας· ἡμεῖς δὲ ἐπείχομεν τοῦ ἔργου, κρίνοντες ὡς οἱ ἁμαρτιῶν βορβόροις ἐγκαλινδύμενοι καὶ τοιούτων ἀποβαίνουσιν ὀδμῶν ἄξιοι. 5

Προσθήσω ταῖς κεφαλαιώσεσι ταύταις καὶ ὡς ἡ ξηρὰ κοίτη, ἐπὶ πλέον παραμείνασα, ὀψέ ποτε ὑπὸ θεοφιλῶν ἔξε-
θεραπεύθη ἀνδρῶν, ὥσπερ καὶ ἡ γυμνικία, ὧν οὐχ ἡμεῖς
δαψιλῶς εἶχομεν μόνοι ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ μεθ' ἡμῶν· καὶ
ὅτι καὶ ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν παρηγάγομέν τι κέρδους, αἰμύλα ¹⁰
κωτίλαντες καὶ βαθέα· ὧν οὐκ ἂν ὠκνησέ τις μεμνησθαι
διὰ τὸ ὑπογλάφυρον, εἴπερ ἦν καιρὸς ἐνταῦθα περιηγηθῆναι
καὶ αὐτά· καὶ ἀφαίρεμα μὲν τι τῶν ἐξ ἡμῶν (ἡμίονον θε-
τέον εἰπεῖν ἢ βίβλον μίαν γοῦν ἢ στρώμα ἢ ἄλλο τι τῶν
ἡμετέρων) ἐκσπάσαι τοῦ κατ' αὐτοὺς χάους οὐκ ἔσχομεν, ¹⁵
χρυσίους δὲ πεντήκοντα ἐπορισάμεθα, οὐ πάντη φορμίσαν-
τες ἀδώρητα· ὅθεν ἡμῖν ἡσυχαία τις ἀνάστασις τοῦ κατὰ
παντελεῆ πτωχείαν γέγονε πτώματος, τοῦ μυροβλύτου καὶ ἄλ-
λοῖαν ἐπίρροϊαν πυντοίαν πλημμύροντος καθὰ καὶ ἐξ ὠκα-
νοῦ τινός, ἀφ' οὗ καὶ ἡμεῖς ἐζήσαμεν καὶ τὸ τῆς πόλεως δὲ ²⁰
ἅπαν περιλειπόμενον· οὐκ ἂν γὰρ τις ματαιωθείη καὶ εἰς
Ἰουδαϊκὴν ἐκκυλισθείη ἀχαριστίαν, ὡς τολμῆσαι προενεγκεῖν

entia. hoc illi faciebant; socii autem nostri, indignati, ut par est, turpitudinem istam, ira rumpebantur conabanturque contumeliose abigere istos — ut Graece dicam — Ozolas: a nobis tamen prohibiti sunt, quippe qui ita existimaremus, qui in stercore turpitudinis volutantur, eos etiam tali odore dignos fieri.

Addam his strictim commemoratis illud quoque: quum satis diu in dura terra cubuissimus, sero tandem a piis hominibus cubili isti consultum esse, pariter atque nuditati nostrae, ita ut non solum ipsi, sed etiam omnes socii nostri abunde omnia haberemus; deinde etiam ab hostibus nonnihil beneficii nos obtinuisse, suavia et blanda fabulando: quae quis commemorare haud differret propter subtilitatem, si opportune hic commemorarentur. nihil quidem, quod nobis surreptum esset (velut mulum vel unum certe librum vel tegetem vel aliud quid rerum nostrarum) extrahere ex illorum faucibus potuimus, sed numos aureos quinquaginta adepti sumus, non prorsus frustra a nobis cantata cantilena: unde placida nobis contigit e nimia inopiae infirmitate restitutio, quum etiam sanctus, qui unguenta exsudat, aliam variam tanquam ex oceano quodam copiam subveheret, unde et ipsi vitam sustentabamus et quidquid civium reliquum erat. neque enim quisquam adeo temerarius fuerit et ad Iudaicam prolabatur turpitu-

τῶν χειλέων ἀκερδῆς ἐκ τοῦ μυροβλύτου ἀπεκβαίνειν τὰ τε εἰς τροφήν καὶ λοιπὰ δέ τινα.

Καὶ ταῦτα μὲν ἡμῖν παρεκβεβάσθω συμμέτρως καὶ οὐδέ πάνυ ἔξω τοῦ δέοντος· οἱ δὲ βάρβαροι πληρώσαντες τὴν πόλιν ὄλην, ἐξ αὐτῶν τῶν ἐφῶν πυλῶν ἀρξάμενοι, ἐθέριζον τοὺς καθ' ἡμᾶς, καὶ συχνὰ ταῦτα δράγματα ῥίπτοντες σωροὺς ἐστοίβαζον, ἐξ ὧν Αἰδης φιλεῖ σιτούμενος. καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τῶν ἀμφοδῶν φεύγοντες ἔπιπτον περὶ αὐτάς, καὶ ἅμα ἐγυμνοῦντο σκυλεθόμενοι· καὶ οὕτως αἱ ἀγνυαὶ εἰς οἰκτρά 10 ἐσχεδιάζοντο πολυάνδρια, ἡλίου ἐφορῶντος ἃ μὴ ἔπρεπεν. οἱ δὲ ἐν ταῖς οἰκίαις παρέμενον αὐταῖς εἰς ἀδιεξόδευτον· καὶ οὐκ ἦν εὐρέσθαι οἰκίαν ἢ οἰκῶν ἄνθρωπος ἠλεήθη, πλήν εἰ μὴ ἄρα πλήθος εἶχεν ὁ οἶκος. ἐκείνου γὰρ οἱ μὲν τινες ἔπιπτον ἔσω, οἷς καὶ ἦσαν αἱ οἰκίαι αὐτῶν τύφοι αὐτῶν, πα- 15 ραθεῖναι τὸ ψαλλόμενον· οἱ δὲ διεκχυθέντες εἰς φυγὴν τῇ τοῦ πολέμου τύχῃ ἐπεδίδοντο. καὶ τέως μὲν ἀπλοῖ ἔκειντο οἱ ῥιπτόμενοι· μικρὸν δὲ ὅσον τῶν πολεμίων ραισάντων τῆς ἄγαν ἐντρεχειας, καὶ ὑποπαιζόντων πικρότερον κατὰ γαίας, ὃ δὴ λέγεται, κωφῆς, καὶ ἕτεροῖα νεκριμαῖα ἐπέκειντο, καὶ 20 ὁ μὲν τις νεκρὸς ἄνθρωπος ὄνῃ κειμένῳ συνεδνάζετο, ἕτερος δὲ κύνα εἶχε συμπαρακείμενον. καὶ τούτων τὰ πλείω καταπεπαιγμένα ἦσαν ὡς εἰς διάθρεσιν συμπλοκῆς καὶ φιλήματος. ἄλλος ὁμοῦ ἦν αἰλούρω κατοικιδίῳ. οὐδὲ τοιούτων γὰρ τὸ

dinem Ingrati animi, ut dicere audeat, inanem se ab eo sancto discedere sive victum sive res alias rogaverit.

Haec ita a nobis modeste profecto nec praeter rem interposita sunt. barbari autem totam urbem implebant, a porta orientali exorsi, metebantque cives, et acervos cumulabant crebris iaciendis manipulis, quibus Orcus repleti cupit. qui per vicos fugiebant, occidebantur in iis, simulque spoliati nudi iacebant, ut viae subito in tristia hominum comitia mutarentur, adspiciente sole, quae non debuerat; qui autem in aedibus erant, remanebant in iis fuga praeclusi, nec erat domus, cuius incolae parceretur, nisi magnum numerus eam teneret. alii enim intra parietes peribant, quibus quidem domus pro sepulcro erat, ut verbis psalmistae utar; alii, qui foris fuga salutem quaerebant, fortunae belli dabantur. et aliquamdiu quidem homines occisi passim iacebant; sed mox, quum hostes ab incursionis impetu remisissent, et insolentius terrae, ut aiunt, mutae insultarent, tum reliqua mortuis cadavera iniiciebantur, tum alius homo occisus cum cadavere asini copulabatur, allus canem socium habebat: et ea quidem pleraque per ludibrium quasi ad amplexum vel oscula composita erant: alius rursus cum fele domestica: nam ne his qui-

βάρβαρον ἐφείδοντο, καὶ μάλιστα κυναρίων ὡς καθυλακτοῖν.
 296 των καὶ ἐπιτρεχόντων· διὸ καὶ αὐτῶν ἢ καθ' ἡμᾶς πόλις
 ἐσπᾶνισεν. εἴ τι δὲ που καὶ περιλέλειπτο, ἀνδρὸς μὲν Ῥω-
 μαίου βυτεβιάῤυσεν ἄν καὶ κατέδραμε, Λατίνῳ δὲ ὑπέξεχώρει
 κνυζόμενον· κατέγνω γὰρ καὶ τὰ τοιαῦτα οἱ κακοῦ ἦσαν,⁵
 καὶ εἶχε παροιμιᾶσασθαί τις τότε κατὰ τοὺς ἐν Σερίφῳ σι-
 γῶντας βατράχους καὶ τινας τοιοῦτους Ἴταλοὺς τέττιγας, οὗ-
 τω καὶ κύνας ἀφῶνους τοὺς παρ' ἡμῖν.

Καὶ ἀμφοδους μὲν κατατρέχεσθαι καὶ οἰκίας οὐκ εἶ
 πάσχειν οὐκ ἄν εἰς μάχης καινοκράγῃμα θείη τις· θείους¹⁰
 δὲ ναοὺς τυραννεῖσθαι, ἀλλὰ τοῦτο θεομαχία κρίνεται ἄν ἀγ-
 χίθυρον. εἰστρέχοντες γὰρ καὶ εἰς αὐτοὺς ἑκάστους οἱ βάρ-
 βαροι ἐποίουν πάνδεινα καὶ οἷα θεὸν ἐρεθίζειν εἰς ἄμνην.
 καὶ ὅσους μὲν ἱεροὺς ἄνδρας, τεθωρακισμένους οἷον ταῖς
 ἀγιωτέραις τῶν στολῶν, κατέκοπτον, τοὺς πλείους εἰς θάνα-¹⁵
 τον, τοὺς μὲν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἐνθέου βήματος, τοὺς δὲ καὶ
 ἐκτός, ὅποι τύχῃ εὔροιεν οἱ φονευταὶ ἐνστάτας παρὰ θεῶν·
 καὶ ὅσον δὲ λαϊκόν, οἱ τοῦ στόματος πλήρους ὄντος τοῦ “κύ-
 ρις ἐλέησον” ἀπηράσσαντο τὰς κεφαλὰς, ἐπανακρινόμενοι τί
 τὸ “κύρις ἐλέησον,” καὶ γελῶμενοι. αἱ δὲ κατὰ λαγγεῖαν χραν-²⁰
 θεῖσαι σεμναὶ γυναικες ἐν τοῖς ἱεροῖς καὶ εἰς ἀγνεῖαν ἐπη-
 ρεασθεῖσαι, ἰδοὺ εἰσι, καὶ πρεσβενέτωσαν κατὰ τῶν αἰτίων,
 αἱ ὑπὸ γάμου ζυγόν, αἱ διὰ παρθενίαν ἄνετοι, αἱ νύμφαι

dem animalibus barbari parcebant, caniculis maxime, utpote latran-
 tibus accurrentibusque: unde etiam canum illa penuria consecuta est
 in urbe nostra; nam si forte unus vel alter relictus est, allatraverat
 is et invaserat Romanos, Latinis de via decesserat cum gannitu: in-
 tellexerant quippe etiam illa animalia, in quanta miseria essent. ac
 possit quis cum ranis Seriphi insulae mutis cicadisque item Italis
 canes nostros tum similiter elingues conferre.

Enimvero quod in viis concursatum est et vexatae sunt domus, rem
 in bello minime miram quispiam dixerit; quod autem sacra templa
 laedebantur, id vero pugnae adversus deum susceptae simile erat.
 etenim omnia templa ingressi barbari nefasta patrabant, quae deum
 ad propellendam iniuriam provocare viderentur. quot illi sacerdotes,
 quasi armatos sacris stolis, plerosque ad necem, percutiebant, alios
 in ipso sacro suggesto, alios foris, ubicunque homicidae ministros
 dei invenissent! quot laicos, qui pleno ore precantes “domine, mise-
 rere,” capite truncabantur, quid illud esset “domine miserere”, rogati
 atque derisi. feminae autem honestae, in templis salacitate barbarorum
 pollutae et castitatis decore privatae, adversus noxios prodeunt,

τοῦ Θεοῦ. καὶ μὴ μὲν ἓνα τινὰ συγχρωσθῆναι εἶη ἂν μετὸν
τι κακόν· αἱ δ' ἐν τοιούτοις κοιναί, καθά τις ἂν εἴποι, ἀμί-
δες οὐκ ἂν εὖροιεν κλαυθμὸν ἐπάξιον.

Ἔχω καλὸν τι ἐνταῦθα τῶν βαρβάρων εἰπεῖν, ὅτι φο-
βεύειν τοὺς ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐπιβαλόμενοί τινες ἀπέσυρον αὐ-
τοὺς ἔξω γούν, καὶ οὕτω καθήρουν, τῷ ζῆν μετριάζοντες τὸ
κακόν.

Οἱ δὲ τοῖς θείοις ἐνυβρίζοντες, καὶ τὰ μὲν τῶν σεβα-
σμίων τυπωμάτων κατασχίζοντες, ὅσα μηδὲν τι γλαφυρὸν ἐκ
10 τιμίας ὕλης εἶχον τὰ δὲ ψιλοῦντες τοῦ κατ' αὐτὰ κόσμου με-
τὰ πληγῶν, οὔτε ταῦτα δρᾶν διεγνωσμένοι ἐχώρουν εἰς εὐ-
φημον ἡμετέραν μνήμην, καὶ νῦν δὲ εἰς νοῦν ἐλθόντες ἡμῶν
ἀποπτύονται. καὶ πῶς γὰρ ἂν τις γυμνοῦσθαι ἀνθρώπου
ἐπ' ἐκκλησίας μαθὼν καὶ ἀχθόμενος ἀνάσχοιτ' ἂν μὴ οὐ χό-
15 λῶ διαοραγῆναι, γύμνωσιν κειμηλίων θείων ἐγνωκώς; ὡς Θεοῦ
ἀνεξικακίας, εἰ βάρβαρον ἄνδρα κατὰ τῆς ἱερᾶς καὶ φοβικτῆς
τραπέλης ἀναπηδήσαντα καὶ ἐκκαλύψαντα τὴν αἰδῶ καὶ ἐνου-
ροῦντα εἰς ἀκοντισμὸν ἀφῆκε ζῆν ἀνεχόμενος. ὡς σταυροὶ
τίμιοι, τὸ ἡμέτερον κράτος, ὅσοις καὶ ὑμῶν οἱ μισροὶ ἐνέ-
20 παιξαν· καὶ ἡ θεία δύναμις ἀτρεμοῦσα οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐκ
ἐξεγερθῆσεται.

Τί ἂν τις ἐνταῦθα ἐκθείη καὶ ταύτην μιαιρίαν, ὡς τοῖς
μὲν εἰς ὑέλου ἐκκλησιαστικοῖς λαμπτήρῳ ἐνεθόρον οἱ ἀσύν-

virgines iugo matrimonii maturae, propter virginitatem sacrosanctae,
sponsae dei. et quidem si singulae a singulis pollutae essent, minor
turpitude foret: sed quasi promiscua ista, ut quis dixerit, flagitii re-
ceptacula nunquam digne poterunt desferri.

Laudandi hic mihi sunt barbari, quod quidam in templis ab-
sconditos, quos trucidare cuperent, extrahebant certe et deinde occide-
bant, in vita flagitium continentes.

Qui autem rebus divinis insultabant, et sacra simulacra alia di-
scindebant, in quibus quidem nihil e pretiosa materia elaboratum
erat, alia tundendo spoliabant ornamentis, nec tunc istud facere con-
nati gratiam apud nos inibant, et nunc in memoriam revocati ab-
horrentur. nam quomodo quis, qui homines in ecclesia nudatos cum
indignatione audierit, teneat se, quo minus ira rumpatur, quum res
divinas nudatas cognoverit? o patientiam divinam, quae barbarum
in sacram et venerabilem mensam insilientem et pudendis nudatis ve-
sicam exonerantem sustinuerit et vivere siverit! o cruces veneran-
dae, fortitudo nostra, quotquot scelesti isti laeserunt! nec est, ut
placida divina potentia non expergefiat.

Quid illam turpitudinem commemorem, quod candelabra eccle-

τακτοί, ὅσα καὶ οὐράναις, εἶποι ἂν ἡ τραγωδία, τοῖς δὲ τῶν οὐρῶν δοχείοις οἷα καὶ ποτηρίοις ἐκέχρητο; οἷ γε καὶ κατὰ φρεάτων ἀφιέντες προορρέειν τὸν τοῦ κατ' αὐτοὺς ἀσχοῦ προύχοντα πόδα, εἶτα ὑδρευόμενοι ἔπινον τοῦ μiasμοῦ καὶ τοῦτο πάλιν καὶ πάλιν, καὶ εἰσαεὶ κύκλον τοῦτον ἐλίττοντες ἀσελῆ. 5

Ἄλλὰ τοῦτο μὲν εἶη ἂν καὶ γελοῖον παραρριφέν εἰρωμῆ τινὶ καὶ αὐτό· ἃ δὲ ἀνόπιν συγγεγράφαται, ἀλλ' ἐκεῖνα μυρία προκαλοῦνται δάκρυα. ὅποιον καὶ τὸ τοῦ μυροβλύτου, οὗ τῷ τάφῳ ἐμπειαιότες μετὰ πελέκεων οἱ τοιοῦτων εἰς ποινήν ἄξιοι τὸν τε περίξ ἐπιπολάζοντα κόσμον ἐξ ἀργύρου κα- 10 τέκοψαν, καὶ τὸν ὑπὲρ κεφαλῆς δὲ περιεῖλοντο χρύσειον στέφανον, καὶ μὴν καὶ τὸν ἕτερον ἀπήγαγον τοῖν ποδοῖν, ἵνα τάχα τὸ ποδῶκες τῆς ἐξ ἐκείνου δίκης ἐκκλίνας. κἂν ἐξέπραξαν ἕς τὸ πᾶν, εἰ μὴ τὸ θεῖον ἀντέβη καὶ ταχὺ ὄδηγῆσαν τοὺς κρείττους ἔν γε τοῖς βαρβάροις εἰς κωλύμην κατεπέτασε 15 τοῦ κακοῦ. εὐνοῦχος γὰρ τοῦ ῥηγός, ἀμιρᾶς τὴν ἀξίαν, πράττειν ὄξυς καὶ θερμός, οἷος φόβον βαθὺν καταπέμπειν οἷς ἂν ἄγριος προσενεχθεῖη, ἔφιππος εἰσελάσας, ὡς οὐκ ἂν τις ἐλπίσει, ἕως εἰς βαθὺ τοῦ θείου ναοῦ, ὡς μὲν οἱ πολλοὶ ἐνόμισαν, διὰ περιφρόνησιν καὶ αὐτὸς κατ' ἐκείνον ὅς 20 ἐν τῇ τῆς μητροπόλεως καθολικῇ καθιππενύσας τὸν τε ἵππον ἀπέβαλε συγκατενεχθεὶς θραυσθέντα καὶ αὐτὸς οὐκ εὖ ἀπῆλ-

1. ἐνεούρου?

siarum vitrea effrenati isti tanquam matulas habebant, ut tragoedia dixerit, urinae receptaculis autem pro scyphis utebantur! quid quod iidem utris sui prominens ostium in puteos solvebant, deinde hauriebant bibebantque de mixtura, idque identidem, et perpetuo in obscenum istum gyrum acti.

Sed hoc quidem quamvis ridiculum ita interpositum esto, ne ipsum quidem praeter rerum ordinem. quae autem supra narrata sunt, ea vero lacrimas infinitas excitant. quale erat etiam, quod in sanctum, qui unguenta exsudat, patrarunt, cuius sepulcrum insolenter violarunt, securibus, quas ipsi meruissent, argenteam crepidinem dissecantes et coronam auream capiti impositam detrahentes: quia etiam pedem alterum abstulerunt, quo scilicet poenae ex eo consecuturæ celeritatem declinarent. atque ita forsân universa delevisent, nisi numen divinum obstitisset, et repente primores barbarorum commovisset et excitasset ad sistendam perniciem. namque eunuchus regis, amiras dignitate, acer et promptus ad agendum, et qui terrorem incuteret, ad quemcunque iratus accessisset, equo, quod vix credas, in intimum templum ingressus est, ipse quoque contemptu, ut plerique arbitrabantur, sacrarum rerum abreptus, illius ex-

λαξεν, ἀληθῶς δὲ κατὰ προμήθειαν, ἵνα καὶ ῥᾶον οὕτω διὰ
 τῆς πυκνότητος τοῦ λαοῦ παρεισδύοιτο φευγόντων ἐκάστων
 συμπατηθῆναι τῷ ἵππῳ, καὶ ἄποικτος δὲ ὧν βλέποιστο τε καὶ
 ἀντιβλέποι τοὺς κακουργοῦντας, καὶ οὕτως αὐτοὺς ἀμύνοιστο,
 5 — εἰσδραμῶν γῶν ὁ εὐνοῦχος οὕτω μετ' εὐγενοῦς ἵππου καὶ
 τὴν μετὰ χεῖρα σιδηρέαν κορύνην κατάγων, συνεπιλαμβανο-
 μένων ἅμα καὶ τῶν ἐφεπομένων θεραπεπόντων, οἳ καὶ αὐτοὶ
 σφοδροὶ δρῶν ἦσαν, φόνους τε πολλοὺς ἐκόλυσε καὶ γυμνώ-
 σεις ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, ἃ δὴ ἐτρωθι κωλυθῆναι οὐκ
 10 ἔσχε, καὶ τοὺς ἐπιβούλους δὲ τοῦ ἀγίου τάφου ἀπήγαγεν, ὡς
 οὐκ ἂν ἐκεῖνοι ἤθελον, κερδήσαντας μόνα (μυρία δὲ ἦσαν
 ἐκεῖνα) ὅσα πρὸ αὐτοῦ κατέσπασαν φθάσαντες. καὶ φόνους
 μὲν τοὺς ἐκεῖ κατέσχευεν ὁ ἄρχων, τοῦ δὲ πνιγμοῦ τῶν φυ-
 γόντων ἐν τῷ ναῷ οὐκ ἦν ἐπίσχεσις, ἀλλ' ὥσπερ ἐν ταῖς ἄλ-
 15 λαις καθολικαῖς, οὕτω καὶ ταύτῃ οὐκ ὀλίγη μοῖρα τοὺς ζῶν-
 τας ὁ πνιγμὸς ἐδικαίωσεν, ὧν ὁ ἀριθμὸς ἐρίξοι ἂν πρὸς τοὺς
 ἐπ' ἀκροπόλεως πεπνιγότας, ὡς ἡ ἀρχὴ τοῦ λόγου συν-
 ἔγραψε.

Τί ἂν λέγοιμι τοὺς τῶν τεγέων οἴκων ἄνωθεν καθάλλο- 297
 20 μένους ἐπὶ μελέτῃ θανάτου, ὅτε τὸ μέγα κακὸν καὶ αὐτοὺς
 περιστοιχίζεν; οἳ πιτρύξασθαι εἰς αἰθέρα μὴ ἔχοντες, οὔπερ
 ἐφίεντο ἂν, τὸ τῶν βαρέων ἔπασχον καὶ ἐλάκουν εἰς θάνα-

15. κἄν? 17. οὐς?

emplo, qui, quum in catholicam metropolis ecclesiam investus es-
 set, deturbatus tum equum vulnere laesum amisit, tum ipse male
 discessit, sed revera divina ductus providentia, quo facilius ita per
 multitudinem hominum penetraret, ne ab equo conculcarentur cavent-
 tium, et sublimis tum cerneretur ipse tum cerneret scelestos, atque
 ita illos flagitio prohiberet — ingressus igitur est ita eunuchus cum
 equo generoso, et, clavam ferream manu torquens, adiutus etiam a
 domesticis comitantibus, qui et ipsi manu prompti erant, caedes
 multas et virorum mulierumque spoliationes impedivit, quae aliter
 impediri non poterant, et sacro sepulcro insidiantes abegit, quemad-
 modum ipsis minime placeret, lucratos tantum (infinita sane illa
 erant), quae ante adventum eius detraxerant. itaque caedes quidem
 ibi dux ille sistebat, sed elisio fugientium sisti in templo non pote-
 rat, verum sicut in reliquis ecclesiis publicis, ita in illa quoque haud
 exigua hominum pars suffocata est, quorum quidem numerus par est
 fortasse iis, qui in arce elisi sunt, de quibus in principio huius libri
 dictum est.

Quid illos commemorem, qui desuper de tectis aedium in per-
 niciem se dederunt, calamitate quippe immani circumventi? qui
 quum per aerem volare, ut cupiebant, non possent, pro corporum

τον, ἐκ μετεώρου κατασκήπτοντες. τί δὲ τοὺς κατὰ φρεάτων ὥσει καὶ τινος Κωκυτοῦ καὶ Ἀχεροντίου ὕδατος βυθιζομένους ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας; τοὺς μὲν φόβῳ τοῦ μὴ ἄνω πεσεῖν θανάτῳ, τὰς δὲ καὶ κατὰ σεμνότητα. καινὸν δὲ οὐδὲν οὐδὲ ἢ τοιαυτὴ ἔμπρωσίς τε καὶ κατακλίσεις παρ' ἀν-5
 Θρώποις, οἳ μὴ μόνον πέτρας εὐχοντο ἂν θάψῃται εἰς ὑποδο-
 δογὴν ἀπτοῖς καὶ βουνούς εἰς κρύψιν κατακυλισθῆναι καὶ
 εὐθανόν δὲ αὐτὸν ἐπικαταπεσεῖν, ἀλλὰ πού καὶ χάος καὶ
 τάρταρον ἐφαντάζοντο εἰς κατάδυσιν καὶ βίβου καταλύσιν. τὸ
 γὰρ καθ' ἱστορίαν βάραθρον καὶ οἱ κρημνοὶ μικρὰ καὶ αὐτὰ 10
 ἦσαν τοῖς ἀφαντωθῆναι θέλονσιν.

ᾧ μοι καὶ τῶν λίθων, οἵπερ ἐπαφιέμενοι τοῖς τοιούτοις
 πρὸς τῶν βαρβάρων ἀνανεύειν οὐκ ἀφίεσαν, ἀλλ' ἐπιπωμα-
 ζοντες κατεχώνησον τοὺς ἐλλεινούς. οὐαὶ τότε καὶ ὄσαι κα-
 τὰ γαστέρων εἶχον, ἃς ἐν τῷ φεύγειν βαρύνων ὁ κατὰ φύσιν 15
 φίλιος φόρτος ἐξ ὀλιγηπελίας κατέρριπτε συμποδίζων εἰς
 Αἶδην, φθανούσας τὸν διὰ ξιφῶν ὄλεθρον. οἰκτρὸν δὲ τού-
 των οὐκ ἔλαττον καὶ μητέρες, αἷς φευγούσαις καὶ ἀπαλοὶ
 παῖδες συνέτρεχον, καὶ τέως μὲν ὁμοῦ ἦσαν· ἐπισπέρχοντος
 δὲ τοῦ κακοῦ ἐνίκων τὸν δρόμον αἱ μητέρες, δυστυχῶς γὰρ 20
 τοῦτο καὶ μάλα. ἐπιστραφεῖσαι γὰρ ἢ οὐκέτι ἔβλεπον τοὺς
 ποθουμένους ἀνθαμίλλους, Ἡρώδου δὲ τινὶ ψήφῳ περιπετω-
 κότης, ἢ ἐπιπτον καὶ αὐταὶ πρὸς τῶν ἐπικαταλαβόντων, μι-

pondere in terram illisi ad necem contundebantur. quid illos, qui in puteos tanquam Cocytum quendam et aquam Acherusiam demersi sunt, et viros et mulieres? viros quidem metu compulsos, ne alto casu perirent, mulieres quodam honesto moriendi studio ductas. nam ne hae quidem praecipitatione vel submersione quaesitae mortes mirae sunt in hominibus, qui non solum saxa rumpi ad hauriendos se, vel montes devolvi ad obruendos vel coelum sibi illabi optarent, sed etiam ipsum orcum et tartarum sibi hiare cuperent ad interitum et perniciem. etenim ex historia nota barathra et praecipitia levia illis videbantur, qui e conspectu auferri cuperent.

Vae saxa, quae a barbaris in eosdem coniecta caput attollere eos non sinebant, sed miseros obruebant! vae tum feminas gravidas, quas in fuga aggravans onus per se dilectum in Orcum demittebat! deliquio animae oppressas, nec minus miserandae erant matres, quae in fuga teneros liberos comites habebant, et aliquantisper quidem aequabantur cursu, sed mox, propius ingruente exitio, iter praecipiebant: quae et ipsa magna sane miseria erat. conversae enim aut non iam videbant consecantes se dilectos liberos, Herodiano aliquo

συνέμειναι, ὅτι μὴ ἐκείνων πρὸς ἔρωτα ἐπιστρέφοντο, ἀλλ' ἔκλαιον τὸν ὕστατον δολιχόν, ὃν οἱ παῖδες ἐστειλάντο. ἔφευγον καὶ πατέρες, νεογνὰ μητέρων ὄρφανὰ ἐπίσω ἀφίεντες. καὶ αὐτὰ μὲν ὡς ἐπὶ σωτηρίᾳ ἐγοῶντο· οἱ δὲ μὴ ἐπιστρέφόμενοι ἔδειον, καὶ ἡ φύσις ἐβόα κενά. εἰ δὲ καὶ ἐξέδραμον ἐκεῖνα συμφεύγειν, αὐτὰ μὲν ἐποιοῦν τὸ δυνατόν, ὃ δὲ γενέτωρ ἦν ὁ αὐτὸς τοὺς πόδας, τοῦ κατὰ θάνατον φόβου τὴν φυσικὴν ἐκνικῶντος στοργήν. καὶ εἴπερ ὁ τεκνωσάμενος παρρησιάζεται ζῶν, ἀλλ' αὐτὰ συμπατούμενα καὶ πρὸς βίαν 10 σκαριζόντα ἐξώλλυντο εἰς ἐπιθήκην τῶν κατ' ἄνδρας νεκρῶν. οὕτω καὶ θρέμμα τραχὺ λύκων ἐπιτρεχόντων ἀφίησε τὰ οὐκ εἰς νεογνὰ καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος οὐκ οἶδεν εὐδενὸς φεῖδεσθαι.

Κλαίω δ' ἐνταῦθα ἐγὼ, ἀναπολήσας εἰς νῦν ὡς καὶ 15 ἡμεῖς ἅπαντες οὕτως ἐφεύγομεν οἷα σφαγῆς πρόβατα, οὔτε ποιμένος προμαχούντος οὔτε μὴν μισθωτοῦ. καὶ μακάριον, εἴπερ ἐφεύγομεν διὰ τέλους. νῦν δὲ ἀλλὰ μικροῦ θέον οἱ πλείους τοῖς τῶν λύκων περιεπίπτομεν στόμασι. μυστρία δὲ ταῦτα πτώματα, καὶ οἷα πόλιν ἀποκενοῦν εὐφοροῦσαν ἦν ὅτε 20 οἰκητόρων ἀγαθῶν. καὶ μετροῦντο ἂν οἱ οὕτω πολυτρόπως πεσόντες ὑπὲρ χιλιάδας ἑπτὰ, ὡς οἱ περιελθόντες ἐστοχάσαντο πρὸς δυνατὴν ἀκρίβειαν, σὺν γε τοῖς ἐκ Βουλγάρων πεζοῖς, καὶ ὅσοι τοῦ στρατιωτικοῦ συνέπεσθον. οἱ δὲ βάρβαροι πε-

18. πώματα T

imperio interceptos, aut ipsae quoque ab hostibus occidebantur, iratis, quod libidini suae non obsequerentur, sed extremum curriculum deferent, quod liberi inissent. etiam patres fugiebant, liberis recens natis orbis relictis. flebili vagitu hi opem flagitabant; sed illi sine respectu fugiebant, natura nequidquam clamante. quantumvis liberi procurrerent secuturi, quantumvis pro viribus adniterentur, pater tamen aequae festinanter fugiebat, metu mortis a natura nobis insitam pietatem exsuperante: atque si forte pater vitam servaret, liberi conculcati et adversus vim palpitantes peribant ad cumulanda viro- rum cadavera. ita etiam bruta pecora, quum lupi superveniant, relictis catulis recens natis, fugiunt; lupus autem nemini parcere solet.

A lacrimis hic ego mihi temperare nequeo, quum recordor, nos quoque omnes ovium instar, quae lanienae destinatae sunt, fugisse, quum nec pastor, nec vero mercenarius quisquam nos defenderet: beati tamen, qui prorsus effugimus. sed non multum aberat, quominus plerique in fauces luporum incideremus. infinita illa caedes erat, qua necesse erat, ut urbs quondam bonis civibus abundantissima desolaretur. sunt autem, qui ita varie perierunt, plus septem milia,

ριεργασάμενοι ἄλλως εἰς πέντε χιλιάδας ἠριθμῆσαν τὸ κακόν, μήτε τοὺς πεπνιγμένους συγκεφαλαιωσάμενοι τούτους μήτε δηλαδὴ τοὺς ἐπὶ οἴκων πεσόντας, ἀλλὰ μόνους ἀριθμῶ δεδωκότες ὅσους αὐτοῖς ἐκθέτους κειμένους ἤλιος ἔφηνεν.

Ἐνταῦθα δάκοι ἂν καρδίαν ἀνδρὸς φιλοίκοιτι καὶ ὅτι 5 τοὺς κειμένους ἐν τε ταῖς ἀμφόδοις καὶ ἐν τῇ ἀκροπόλει ἀλόγοις ζώοις ἀναμιγνύντες κατέκειον οἱ ἐχθροί, τὸ μισάνθρωπον, ὅψε καὶ τοῦτο δρούσαντες. τὰ πρῶτα γὰρ ὑφ' ἡμῶν παρακαλούμενοι καταχῶσαι τοὺς νεκρούς, μὴ καὶ θεὰ δυσπρόσωπος ἔκκεινται καὶ ἀποφορὰς δὲ νοσερὰς ἀτμίωσιν, 10 ἀδάδες τοιούτων αὐτοὶ ἔφασαν εἶναι, καὶ χαίρειν τοιαύταις θεαῖς τε καὶ ὄμμαϊς.

Οἱ μὴν δὴ πολλοὶ φόνοι καὶ αἱ σφοδραὶ ἀρπαγαὶ καὶ τὰ πλείω κακὰ δοκοῦν ἂν λῆξαι μετὰ μεσημβρίαν τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἡ ἄλωσις, ἐξ ἐπιτάγματος τῶν κομήτων. ἦν δὲ 15 σάββατον, οὐ φνυγὴν ἔχον, ἦν εὐαγγελικῶς ἀπεύξαιτ' ἂν τις, ἀλλὰ τηλικαύτης πόλεως ὄλεθρον. τὰ δ' ἐντεῦθεν οὐκ ἂν μὲν τις φράσαι ὡς μηδὲν τι ἔλλειψαι· ὅσα δὲ ἔστιν ἐπιλέξασθαι, ἀυχήσωμεν ἂν καὶ αὐτοὶ ἱκανοὶ ἔσεσθαι ἀπογράψασθαι. πάντες οἱ ἔξω ἰππόται, καὶ οἱ ναύαρχοι δέ, ἀκολούθως δὲ καὶ οἱ ἀμφ' αὐτούς, ἀνακαθήραντες ἤδη τὰ σφίσι φροβερὰ καὶ μισήσαντες εἰς πλεόν αἰθριοκοιτεῖν, ἔπλησαν ἀδεῶς

prout ii, qui urbem obierunt, quam poterant diligentissime aestimarunt, cum peditibus Bulgaris et ceteris, qui ceciderunt, militibus barbari autem, inutili opera, ad quinque millia occisorum computarunt, numeratis neque iis, qui suffocati erant, nec qui in aedibus perierant, sed iis tantum eo numero comprehensis, quos in publico proiectos sol collustrabat.

Hic mordeat animum hominis misericordis, quod et in triviis et in arce proiecta cumque brutis animalibus mixta cadavera barbari, gens generi humano infesta, combusserunt, sero demum eo consilio functi. prius enim moniti a nobis, ut sepelirent cadavera, ne tetro adspectu iacerent et vapores noxios exhalarent, assuetos se rebus illis esse et tali adspectu et halitu delectari responderunt.

Caedes frequens et rapina ferocior et miseria maior sub meridiem eius diei, quo capta urbs est, ex imperio comitum cessasse videbatur. erat autem sabbatum, non fuga insigne, quam quis secundum evangelium deprecetur, sed tam eximiae urbis ruina. quae deinde secuta sunt, ea nemo ita explicuerit, ut nihil desit; sed quae narrari possunt, ea quidem, si quisquam, nos nobis videmur exponere posse. omnes igitur, qui extra urbem erant, equites, et vero nauarchi, cum suis quisque ministris, liberati iam rebus omnibus,

τὰς οἰκήσεις τῆς πόλεως, τὰς μὲν μείζους κατὰ κεφαλὰς καὶ
 ὄσοι περὶ αὐτάς, τὰς δὲ ἐλάττους κατὰ τινὰς ἴλας ἐτέρας,
 ὅσαις ἦν σύμμετρον τὸ κατάλυμα. καὶ τὸ ἐντεῦθεν αὐτοὶ
 μὲν ἦσαν οἰκῶν εἴσω, τὸ δὲ πολιτικὸν ἅπαν σύστημα ἐπλά-
 5 ζετο, ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς. καὶ τὸ μὲν βάρβαρον ἐνέμετο τὰς
 ἐπ' οἰκῶν ἐνθέσεις, οἱ δὲ οἰκοδεσπόται ἀπελήλαντο καὶ περιε-
 νόστουν ὡς ἀκαεῖ πεινῶντες διψῶντες ὄξιοι, ὅτι καὶ γυ-
 μνοί. καὶ εἶθε μὲν γυμνοί, ὡς ἂν που καὶ ἐλεοῖντο ἐκ τῶν
 γυμνωσάντων· νῦν δὲ σοφίζόμενοι τὴν ἐνδυσιν διὰ τὸ ἄλ-
 10 λως κατ' ὄψιν αἰσχρὸν οὐκ εἶχον ἔλεον, οἷς τῆς ἀνάγκης ἐκά-
 στω, εἰ καὶ ἀναλλοι, ἀλλ' οὐν τινὰ στολὴν ἀφοσιούσης, ὅποιαν
 ἰδὼν ὁ μὲν ἔξω πένθους γελάσει ἂν διὰ τὸ σκηνικώτερον, ὁ
 δὲ συγγεγευμένος τοῦ πάθους οὐκ ἂν ὀκνήσει μὴ ἐκθανεῖν
 λυπούμενος. ἐτύπησέ τις ψίαθον, καὶ περιβαλόμενος ἔκρου- 298
 15 πτε μόγις τὴν προσθίαν αἰσχύνην, καὶ ἡγάπα οὕτω καλυψά-
 μενος, εὐδαιμών αὐτὸς τῇ πρὸς ἐτέρον παραβολῇ, ὅσοι τὸ
 κατὰ χεῖρα θέναν καὶ τὰ δάκτυλα καθά τι παραπέτασμα
 προθέμενοι, καὶ κρύπτοντες ἄπερ ἐχρῆν, ἤρκουντο, μὴ ἔχον-
 20 ἄξιον· εἰ δὲ καὶ γυναῖκες τοῦ πάθους ἐκοινωνοῦν τοῦδε, τί
 δὴ ἔλαμπεν ἥλιος ὡς καὶ τοιαῦτα καθορᾶν; ἀλλ' αὐτὸς μὲν
 εἶχεν ἄλλως ἐνδείκνυσθαι τι καλόν, ἐκτρέπων τοὺς αὐταῖς ἐνυ-
 βρίζοντας· ὁ δὲ ἐπιὼν ἔσπερος πάνδεινα ἐποίει, σκότον προ-

quae terrorem facerent, et aspernati, porro sub divo cubare, impleve-
 runt intrepide domos urbis, et magnas quidem singuli primores cum
 comitibus, exiguas promiscuae ceterorum catervae, quantas tecta
 caperent. inde illi in domibus habitabant, omnis turba civium in
 quibus nos quoque eramus, circumvagabatur. barbari absumebant
 omnem cibi copiam, domini expulsi hac illac circumibant, esurien-
 tes, sitientes, rigentes, quippe qui etiam nude essent: quin imo,
 utinam nudi fuissent, quo misericordiam eorum, qui eos nudarant,
 excitassent; sed vestitum excogitaverant, ne puderet se adspici, nec
 movebant misericordiam, quippe necessitate unicuique vestem, etiam-
 si alienam, at vestem tamen suppeditante, quam si quis videret ex-
 tra cladem constitutus, risurus erat scenicam speciem, sed miseriam
 et ipse expertus vix se contenturus, quominus prae dolore periret.
 perforavit aliquis saccum iunceaum, quo circumiecto vix tegeter pu-
 denda, laetabaturque eo tegumento, beatus, si suam cum aliis sortem
 compararet, qui palma manus digitisque tanquam operculo praetentis
 membra, quae tegi decet, obtegebant, quum non haberent, quod prae-
 terea adhiberent. indignus sane ille aspectus erat; quum vero etiam
 sane mulieres eius miseriae participes essent, quid tandem sol lucebat
 et ista cernebat! sed tamen erat, quod ille bene faceret, dispellens,

βαλλόμενος εἰς ἀποκρυφὴν καὶ ἀναΐδειαν. ἡ μὲν γὰρ ἡμέρα εἶχε τι σῶφρον δέει τῶν ὑπερεχόντων, ἡ δὲ νύξ ἐπαρρησίαζε τὰ μὴ ὄσια. ἦν τίς ποτε καὶ ὅς ῥάκος εὐθρηκῶς παρρηριμμένον πον ἀποκαθημένης τυχὸν ἢ καὶ ἀλλοῖον, ὁποίοις πολλοῖς οἱ λεωφόροι κατέστρωνται, καὶ συχνὰ τοιαῦτα συγκε-5 κρουκῶς εἰς ῥαφήν, ὡς εἶχε, καὶ λεντίου τρόπον συσκευασάμενος, ἄκων ἤθελε τὴν ἀσυνήθη περιστολήν. ἄλλοι συνθέματα ἐρεῖα μαδῶντα ἐξευρίσκοντες καὶ ἐναπτόμενοι κοιλίαν μὲν καὶ ῥάχιν καὶ τὰ κατωτέρω ἔσκαπον, σχοινίῳ σαθρῇ καὶ ῥυπαρῇ τῇ ἐκ φιλύρας ἢ τοιοῦδέ τινος περιζωσάμενοι, τὰ δὲ 10 λοιπὰ ἐν χρωῖ κατ' αὐτὴν σάρκα τῷ ἄερι γινόμενοι. ἱματισμένον δέ τινα ἰδεῖν τὸ ὄλον ὁμοιον ἦν ὡς εἰ καὶ ῥῆγα εἶδεν ἢ ἄλλον ἄνδρα λαμπρότητος. πόρναις μόναίς ἐνέλαμπε κάλλος ἱματισμοῦ, αἱ τοῖς ἱεροῖς πεπλώμασιν ἡγλαΐζοντο, ἐνπάρηφοι τοῖς μιαιφῶς ἐρασταῖς παρομαρτουῖσαι, καὶ 15 βλεπόντων ἡμῶν παρρησιαζόμεναι τὴν ἁμαρτίαν, καὶ συγκαταχορεύουσαι ὡς κἀνταῦθα θείας ἀνοχῆς. αἱ δὲ κεφαλαὶ τοῖς μὲν, πλείοσιν ἦσαν ἀκατακάλυπτοι, τῶν Λατίνων οὕτω σκευωρησάντων, ὡς ἂν ἔχοιμεν τὸ ὁμόστολον. καὶ τοῦτο μὲν οἱ 20 δυναίμενοι ἔπασχον· ὅσοις δὲ τὰ τῆς κεφαλῆς οὐκ εἶχεν ἀπαθῶς, ἀλλ' ἔδει κατακεκαλύφθαι αὐτάς διὰ τὸ ἄρρωστον, ἀλλ' αὐτοὺς βλέπων τις παντοῖος ἂν τὴν λύπην γένοιτο, τῇ ποιμίλῃ τῶν βλεπομένων συμπεριαγόμενος. πλὸν μὲν γὰρ

2. ἡ] οὐ Τ

quippe, qui illis insultarent. ingruens vero vespera immania patrabat, tenebris ad celanda flagitia excitandamque impudicitiam offusis. dies enim modestiam quandam metu superiorum iniungebat, nox nefanda admittebat. erant, qui laciniis vestis attritae aliisque pannis, quibus viae publicae fere obsitae sunt conquisitis et, ut licebat, consutis inque modum lintei comparatis, inviti usurparent amictum insolitum. alii particulas lanae vagas collectas et coniunctas ventri, spinae et parti corporis inferiori circumdabant, fune marcido et sordido tiliaceo aliove simili adstrictas, reliquum corpus nudum et apertum habebant. iuste autem aliquem vestitum cernere plane erat, ac si regem vel alium hominem illustrem videres. in solis scortis splendebat cultus vestium, quippe quae vestimentis sacris niterent, limbisque decorae cum turpibus adulteris consuecebant et in conspectu nostro flagitium admittebant, tum quoque divinae insultantia patientiae. capita plerisque civibus intacta erant, Latinis hanc curam gerentibus, ut simili secum habitu uteremur. atque hoc quidem robusti patiebantur; quibus autem caput parum validum et propter infirmitatem tegendum erat, eos qui videret vario luctu deflebat, pro varietate speciei agitatus. namque

ἀσκητὸν περιτεθεῖσθαι οἱ εὐτυχέστατοι κατεπλούτου· τῶν δ' ἄλλων οἱ πλείους ψιᾶδων πλέγματα ἢ σχοίνων ἢ καλάμης ἐσχεδίαζον εἰς τοιαύτην σκέπην, τὰ πολλὰ καὶ διατετρημένα τὴν κορυφὴν κατὰ καπνοδόκην, τὰ μὲν εὐρωῶτος καταβοσκη-
5 σαμένου, τὰ δὲ καὶ κατὰ βαρβαρικὸν ἄθυρμα, οὐκ ὀλίγα δὲ καὶ πρὸς τέχνην, ἵνα διὰ τοῦ τρημάτος ὁ πῖλος, οἷα καὶ τις χώνη τῶς διψῶσιν, ἐνερευῆγται συμβολήν.

Καὶ ἦσαι οἱ πάντες ἐκ τῶν τοιούτων στολισμάτων, ὧν πολλοῖς ἐνέλαμπον ὡς οἷα τινες πορφύρεοι λίθοι πληγαὶ πορ-
10 φύρουσαι τῷ ἔξ αἵματος λύθρῳ, θάμα καὶ δυσπρόσοπτον καὶ δυνείκυστον, τὸ μὲν οἷς ἐκ νερτέρων ἤκειν ἐδόκουν σκιαί τινες αἰσσοῦσαι, τὸ δ' ὅτι τοὺς κατὰ φύσιν χαρακτηῆρας οὐκέτ' εἶχον διὰ τὸ ἔνδον που ἀναχωρῆσαι ἢ καὶ τέλεον ἐκλιπεῖν τὸν φίλιον χυμὸν, δι' οὐπὲρ ἔξανθεῖ τὸ ἐρύθημα. ἦν
15 οὖν ἔργον γνωρίσαι καὶ τὸν πᾶν ἐν τούτοις φίλτατον· καὶ ἕκαστος ἀνηρώτια ἕκαστον, ὅς τις ποτ' ἂν καὶ εἶη, διὰ τὸ κατὰ χρόαν πάντων ὁμοειδὲς καὶ διάφορον κατ' οὐδέν.

Ἰτέον ἐπὶ τὰς ἐκκλησίας, καὶ θεωρητέον τοὺς τοιούτους καὶ ἐκεῖ, καὶ ἐρωτητέον τίς ἄρα ἐν τούτοις ὁ πλούσιος ἢ πέ-
20 νης, καὶ ὅσα τοιαῦτα. ἀλλὰ τίς μὲν ἱεραῖται; τίς δὲ ἐπὶ τοῦ ἀναγινώσκειν ἐστί; τίς δὲ τοῦ λαοῦ εἶναι εἴληγε; πάντες γὰρ εἶδος ἓν καὶ μορφὴ ἢ αὐτῇ· κἄν εἰ μὴ τις ἀποκριθεὶς τῶν ἄλλων τὸ ἱερόν εἰσέλθοι βῆμα, στησόμενος εἰς εὐχάς, καὶ τις

3. βρωτο T

pilei tegumento felicissimi gaudebant; e ceteris plurimi e crate iuncea scripeave vel e calamo plexa talia tegmina praeeparabant, pleraque in fastigio fumarum instar perforata, partim situ et squalore, partim barbarorum ludibrio violata, haud pauca etiam consulto aperta, ut per foramen pileus, quasi quoddam infundibulum sitientium, reciperet symbolam.

Cuncti igitur huius generis vestitu utebantur, in quorum plurimis tanquam lapides purpurei splendebant vibices cruore suffusas, species et mira et acerba, quia et ex inferis videbantur quasi umbræ quaedam ascendisse, nec iam habebant colorem naturalem, propterea quod intus recesserat aut prorsus defecerat succus ille praestabilis, unde rubor efflorescit. itaque difficile erat agnoscere etiam hominem dilectissimum, et omnes se invicem rogabant, qui essent, quod cuncti vultu similes nec quidquam diversi erant.

Eamus in ecclesias et spectemus ibi quoque miseros, quaeramurque, quis eorum dives, quis pauper, et cetera id genus. quis porro sacra peragit? quis lectionem habet? quis e populo est? quippe omnes speciem unam, formam eandem prae se ferunt: nec nisi quis

ἄλλος εἰς τὸν ἱερόν ἀνέλθοι ὀκρίβαντα ψαλμοῦ χάριν, οὐκ ἦν διάκρισις τούτων τε καὶ τῶν τοῦ λαοῦ. εἶχον δέ τι πάντες οὗτοι σεμνόν, εἰ καὶ ἄλλως λυπηρόν· λελυμένοι γὰρ ἐκ τῶν ποδῶν πάντες τὰ ὑποδήματα τῶν τοῦ ἁγίου οἴκου κρηπίδων ἐγίνοντο. 5

Σκοπητέον καὶ τὰς ἐκάστων τροφάς, καὶ γνωστέον ὡς ἐκ τῶν συμφυλειῶν μὲν οὐκ ἦν ὃ τι καὶ λάβοιεν, πάντων ἐξ ἴσου πεινῶντων, τῶν δὲ Λατίνων ὀλίγοι μὲν τινες ἐχορήγουν ὀβολοὺς τοὺς παρὰ σφίσι, ὅθεν ἦν γλίσχρος ἀποζῆν, οἱ δὲ πλείους διάβολον ἐπικαλοῦντες τὸν ἐπαιτοῦντα (τοῦτο δὴ τὸ παρ' αὐτοῖς εὐχορήγητον) ὕβρεις ἐδίδουν ὡσεὶ καὶ ψωμόν, καὶ κόνδυλον ὄψον ἐπ' αὐταῖς. καὶ ὁ ἔλεος μὲν οὕτως ἦν δυσεῦρετος δίχα γε τῶν ἐκ τοῦ μυροβλύτου, ὅς, καθὰ καὶ προεγγράπται, πάντας τοὺς πολίτας ἔθρεψεν εἰς ὅσον ἐχρῆν· εἰ δέ τις καὶ εὐπορηκῶς ποθεν ἐθέλοι τιμῆματος πορίσασθαι 15 τὸ τρέφον, βαβαὶ τῆς βαρβαρικῆς ἀπανθρωπίας. Ἰουδαίῳ μὲν γὰρ καὶ Ἀρμενίῳ, οὓς ἡ ἀγχιτέρων Κρανία καὶ ὁ Ζεμνίκος φέρβουσι, ἐπεμέτρει, ἐς ὅσον τε καθῆκον ἦν καὶ τι καὶ εἰς ὑπέμετρον· ἑλωκότι δὲ πολίτῃ ἐλάχιστον, εἴ που καὶ ἐπιστραφεῖη αὐτοῦ. ἀργίδιον γοῦν περιηγμένον ὡς εἰς 20 κρῖνον, ὅσον ἂν ἀντίχειρ καὶ λιχανὸς διαγράψαιεν τριῶν χαλκῶν στατήρων ἀπεδίδου τῷ ἑλεσινῷ πολίτῃ μῶλις ὀβολοῦ ἀξιόμενον.

a ceteris separatus in sacrum gradum ascenderet ad peragendas preces, alius sacrum suggestum legendi psalmi causa conscenderet, ullum discrimen inter illos et populum foret. habebant autem illi omnes venerabile quiddam, quamvis ceteroquin sordidi: omnes enim solutis a pedibus calceis sacrae aedis limen transgrediebantur.

Spectanda sunt etiam singulorum alimenta, sciendumque, a popularibus neminem quidquam nancisci potuisse, cunctis pariter fame laborantibus. e Latinis autem perpauci largiebantur numos, unde tenuiter quis viveret, plerique nomine diaboli increpabant eum, qui quid rogaret (illud quippe illorum donum erat), contumelias pro offa et alapam loco obsonii offerentes. eratque difficile, misericordiam obtinere, nisi a sancto unguenta exsudante, qui omnes, ut supra dictum est, cives alebat, quantum necesse erat. si tamen quis opulentior e censu suo nonnihil alimenti largiri vellet, vae barbaram illius inhumanitatem! Iudaeo enim et Armenio, quos finitima Crania et Zemenicus alunt, impertiebat, quantum satis esset et plus etiam; capto civi particulam tenuissimam dabat, si tamen eius meminisset. panem enim parvulum in orbem inflexum, quantum pollice et digito sigillari comprehenderes, tribus stateribus aeneis misero civi vendebat, vix oboli pretio.

Ἄλλ' ἄμα ὑπεκρουσάμεν Ἀρμενίους καὶ ζέειν ἔπαθον
 περικάρδιον, ἐννοησάμενος ὅποια κακὰ καὶ αὐτοὺς ὁ βᾶσκανος
 δαίμων ἡμῖν προσέθετο, ἔξω μὲν πρὸ τῆς ἀλώσεως ἐν ὄντας
 τοῖς πολεμίοις καὶ θερμότερους ἐκείνων εἰς τὰ καθ' ἡμῶν
 5 ἀποδεικνυμένους κακὰ, ἐν ἐφόδοις, ἐν λόχοις, ἐν προόδοις ταῖς
 εἰς λείαν, ἐν μηχαναῖς, ἐν ἐκφάνσει τῶν λανθανόντων, ἔσω
 δὲ δεσπόζοντας ἡμῶν καὶ αὐτούς, ἀπειλουμένους, ἐπιτάσσον- 299
 τας ἀποστεροῦντας, τύπτοντας, ἄγχοντας τοῖς ὠνίοις. ἀρτίσκον
 γὰρ παλάμη περιληπτόν, ὃν ὄβολοῦ ἂν τις τιμήσαιτο, πολλοῦ
 10 αὐτοὶ ἔσταθμῶντο, καὶ Λατινικῶς καὶ αὐτοὶ ἡμᾶς ἀπέπνιγον.
 καὶ ἀπολώλαμεν ἂν τηνικαῦτα, εἰ μὴ τὴν ὀπώραν κατ' ἄμμον
 πληθύντας ὁ θεός, ἐν αἷς καὶ τὰς σταφυλάς, ἃς ἄλλων κεκο-
 πιακότων ἕτεροι ἔδρεπον εἰς τοὺς κόπους ἐκείνων εἰσερχόμε-
 νοι, ἔθρεψε καὶ ἡμᾶς. μὴ γὰρ ἐπὶ νοῦν ἀγέτω τις ἄλλο τι
 15 ἔς τροφήν καὶ τρυφήν ἐνδεδαψιλεῦσθαι ἡμῖν. ὧν ἐκθλιβο-
 μένων μὲν οἶνον εἶχομεν, εἰ καὶ πνευματίαν ἐκεῖνον καὶ βρω-
 μιον καὶ οὐ προσηνῆ πρὸς ὑγίειαν, ἀλλ' οὖν παραμυθητικῶ-
 τερον ὕδατος, καὶ ἀλλοίαν δὲ τροφήν, ναὶ δὲ καὶ ἰματισμὸν
 τῇ ἀπεμπολήσει, καὶ εἴ τι δὲ ἄλλο ῥᾶδιον καὶ πρόχειρον πο-
 20 ρίσασθαι. οἱ δὲ ἐξώλεις Ἀρμένιοι λέγονται καὶ καταμιαίνειν
 ἡμῖν τοὺς ἄρτους. ἦν δὲ αὐτὸ οὐχ ἰκανὸν τοὺς πτωχοὺς
 ἐκτρέπειν τοῦ προσίεσθαι τὰ πωλούμενα. δεινὴ γὰρ ἡ ἀνά-
 γκη τὸ καθῆκον ἐκκρούεσθαι καὶ μόνου τοῦ πρὸς βίαν ἐγκει-

Enimvero quum Armenios attigi, dolorem mihi animo fervere sen-
 tio, recordatus, quanto malo illos quoque daemon invidus nobis im-
 miserit, foris ante expugationem hostibus coniunctos et acrius, quam
 illos, clades nobis insidiis, praedationibus, machinamentis, prodicione
 latentium infligentes, intra urbem autem dominantibus, minitantes, im-
 perantes, spoliantes, ferientes, caritate annonae prementes. panem
 enim, quem palma comprehenderes et unius oboli aestimares, magno
 illi vendebant, et more Latino ipsi quoque nos suffocabant. atque
 actum tum erat de nobis, nisi deus nos nutritivisset, messem largitus
 arenae instar affluentem quum reliquam, tum uvarum, quas tamen ab
 aliis cultas, alii in illorum ingressi hortos vindemiarunt. nolito enim
 quisquam existimare, alia ad victum luxuriamve nobis suppetisse: sed,
 uvis pressatis, vinum habebamus, graveolens illud quidem et foeti-
 dum nec valetudini salutare, sed aqua tamen suavius, victumque
 alium, quin etiam vestimenti aliquid, pretio emta, et si quid prae-
 terea facile et commode parari poterat. at perditii isti Armenii etiam
 panem nobis inquinavisse dicuntur. nec tamen ea res valebat ad ar-
 cendos mendicos a rerum venalium cupiditate. quippe magna mise-

μέτρον γίνεσθαι. τοιοῦτον δὲ τινα μiasμόν διαρρέει φήμη καὶ ἐκ τῶν Λατίνων πάσχειν ἡμᾶς· ἔλαιον γὰρ πιμελαῖς καὶ στέασιν ἐγκατακεραννύντες ἐγίνοντο τοῖς ἀγαθοῖς Χριστιανοῖς αἴτιοι τοῦ παρανομεῖν τὴν νησιεῖαν τὴν κατὰ τὰς τετραδάς καὶ παρασκευάς, ἵνα μὴ μόνον τὴν τύχην ἡμῖν ἀλοιοῦσῶσιν οἷς ἡμᾶς κατεδουλώσαντο, ἀλλὰ καὶ τῇ ἁγίᾳ Θρησκείᾳ ἐμπαροινήσωσιν. ὃ τίς ἂν ἀνύσχοιτο ἐκείνων;

Καὶ ὅτε ἡμεῖς μὲν ἐν τῷ τοῦ μεγάλου μυροβλύτου ναῷ ὕμνους ἱεροῦς ἐτέλοῦμεν, περισταμένοι τὸν περιώνυμον ἐλεῆμονα, οἱ δ' ἐν ταῖς πλαγαῖς τοῦ ἱεροῦ βήματος τὰ ἑαυτῶν ἐτέλουν, ἀντιφωνοῦντες ἡμῖν καὶ τὰς πολίτιδας φωνὰς ὑπερφωνεῖν ἐθέλοντες βοαῖς κορυζώσαις καὶ ἀπηχέσι, πολλάκις δὲ καὶ ταῖς τῶν καθ' ἡμᾶς θείων εὐαγγελίων ἐκφωνήσεσι πρὸς ἔριν οἱ ἀχαριτωτάτοι ἀντεπαξομένοι, καὶ συγχεόντες οὕτω τὸ εὐτακτον, καὶ τὴν ἱερὰν ἀρμονίαν λύοντες. καὶ ἐλάλησα μὲν εὐλαβῶς καὶ περὶ τοῦδε τῷ κόμητι Ἀλδοῦνῳ, εἴ πως γένηται τάξις καὶ μὴ γελῶντο τὰ θεῖα τῇ αὐτονομίᾳ τῶν παρ' αὐτοῦ ἱερέων, ἀνύσαι δὲ ἔσχον οὐδὲν, εἰ καὶ ἄλλως ἐκείνος ἐφίκει ἐν οὐκ ὀλίγοις ἐθέλειν τὰ Ῥωμαϊκὰ τάσσειν ὡς μὴ καταλύεσθαι. ὃς γε καὶ δικαιοπραγεῖν εἴτε προσποιούμενος εἴτε καὶ πρὸς ἀλήθειαν βουλόμενος ἐν τε τῷ κρίνειν καὶ κολάζειν τοὺς ὑπαιτίους καὶ ἰσότητα διανέμειν, καὶ μῶλωπι καὶ λοιπαῖς αἰκίαις, ἀλλὰ καὶ σκόλωπι τῶν τινᾶς κακούργων

ria est, rebus, quibus opus est, excludi, nec nisi prorsus necessaria adipisci. similem autem contaminationem fama est etiam a Latinis nos passos esse. namque oleo adipem et pinguedinem immiscentes auctores exstiterunt piis Christianis violandi ieiunii, ut non solum salutem nostram victoria sua everterent, sed etiam insultarent religioni divinae. quis, quaeso, est, qui talia sustineat?

Quum in templo sancti unguenta exsudantis Nicolai sacros hymnos cantarem, circumstantes imaginem misericordiam gloriosam, illi, in lateribus altaris obliquis sua peragentes, obstrepabant nobis, vocesque urbanas superare conabantur clamore barbaro et dissono, saepe etiam sancti evangelii recitationem nostram ambitiose et maligne interpellabant, ordinem ita confundere et sacrum concertum turbare conati. atque modeste equidem de ea re collocutus sum cum Alduino comite, nam forte ordo servari et sacra nostra a sacerdotum Latinorum insolentia et ludibrio defendi possent; sed obtinere nihil potui, quamquam ille ceteroquin in rebus haud paucis rem Romanam bene constituere velle videbatur, ut ne periret. qui certe iustitiae sive se fingebat amantem, sive amans erat revera, siquidem non solum levioris delicti reos iudicabat puniebatque, verberibus et contumeliis aliis iustitiam exercens,

τιμαῖσθαι, καὶ τῷ τοῦ ἁγίου τάφῳ ἄργυρον καὶ χρυσον ἔχο-
 ρήγησε τὸν ἀρκούντα εἰς ἀναποίησιν τοῦ ἐλλείψαντος· καὶ
 βίβλους δὲ, εἰ καὶ μὴ τὰς ἀφρηγμένας καὶ οὐδὲ πάνυ τι εὐ-
 χρήστους, ἀλλ' οὖν ὅσας εὐηρεστήθη, ἐφιλοτιμήσατο δοῦναι·
 5 καὶ πῆγματα δὲ κηρῶν ἀργύρεα μεταφορητὰ ἐν ἱεραῖς εἰσό-
 δοις, λόγου ἄξια, ἐχαρίσατο· καὶ ἡμῖν δὲ τινα ζωορκῆ ἐπέ-
 νειμε σὺν γε καὶ βίβλοις, ἃς οὐτι λίαν ἐποθοῦμεν, καὶ εἰκο-
 νίσματα θεῖα, ὧν τὰ πεφροντισμένα τοῖς ἔκεινον ἡμεῖς αὐθις
 ἐπεμερίσαμεν, αἰτηθέντες καὶ μὴ ἔχοντες ἀπαρηγήσασθαι, ἔτι
 10 δὲ καὶ ἱερά ἐπιπλά (μὴ γὰρ κρυπτέον τὸ ἀληθές), ἐξ ὧν
 ἐπικοσμήματός τι πολλαῖς τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν διεμοιρα-
 σάμεθα.

Τοῦ δὲ κόμητος τούτου ἐκεῖνο μάλιστα τὸ καλόν, εἰ καὶ
 ἄλλως εἶχέ τι καὶ κακὸν συμμιγές, παρὰ καὶ καλῷ κακὸν θε-
 15 μένης τῆς φύσεως, κρατῆρος τοιοῦτον κερασαμένης αὐτῷ. εἶχε
 μὲν γὰρ τὸ Λατινικὸν ὑπούλωσ περι τούτους καθ' ἡμᾶς, καὶ
 συχρὸν αὐτοῖς ὑπ' ὀδόντας ὡς ἀνάθεμα τοῖς μὴ κατὰ τὴν
 ἡμέραν τῆς ἀλώσεως ἔπαν τὸ πολιτικὸν κατασφάξασι, καὶ τὸ
 διὰ τί κεφαλαὶ τοιοῦτοις ἐπικάθηται σώμασι; καὶ ὅτι τὸ
 20 τούτων αἷμα οὐ ποιεῖ σύγκρασιν πρὸς τὸ ἡμέτερον, καὶ ὅτι
 παρακλητεύσομεν τὸν ῥῆγα, καὶ πεσοῦνται μὲν πάντες οὗτοι,
 ἀντεισοικισθήσονται δὲ κατὰ μόνας Λατῖνοι, καὶ οὕτως ἔπαν-

1. τιμωρεῖσθαι? 15. κρατῆρα? 18. κατασφάξωσι T

sed etiam sceleratos quosdam ad palos damnabat. idem sancti no-
 stri sepulcro aurum et argentum suppeditavit, quod satis esset ad
 damna sarcienda; libros etiam, non ablatos quidem nobis aut omni-
 no utiles, sed quibus ipse delectaretur, ambitiosius largitus est, ly-
 chnuchosque argenteos, qui in sacris pompis circumferuntur, haud
 vulgares donavit. nobis idem tum alimenta quaedam librosque ob-
 tulit, quos non admodum desiderabamus, tum sacra simulacra quae-
 dam, e quibus tamen diligentius elaborata ipsi rursus illius concen-
 simus popularibus, quibus rogantibus recusare haud liceret; praeterea
 suppellectilem sacram (neque enim celandum est, quod verum est),
 unde ornamentis aliquid multis ecclesiis distribuimus.

Huius igitur comitis illud in primis laude dignum erat, etiamsi
 habuit etiam nonnihil mali admixtum a natura, quae bonis iungere
 solita mala, talem illi craterem miscuerat. namque Latini subdole
 nobis insidiabantur, et perniciem fremebant, si qui die illo, quo urbs
 expugnaretur, non civitatem universam trucidassent, murmurabant
 que "quid istis hominibus caput in trunco est? haud miscetur isto-
 rum sanguis cum nostro sanguine; regem rogabimus, peribunt omnes
 isti, Latini in locum eorum soli succedent: ita demum omnia bene

τα καλὰ ἔσονται. οὐκοῦν ἀκόλουθοι τούτοις ἀπειλαὶ καθ' ἡμῶν καὶ ῥίπισμα ὅσαι ὄραι τοῦ κατὰ τὸν κόμητα θυμοῦ ἐκ διαβολῶν, καὶ ἀναφώνησις τῶν ἐνδιαβαλλόντων πρὸ αὐρίων, αὐρίων, καὶ ὁ τοῦ Θεοῦ λαὸς ἅπας ἐνθὺς περὶ ἡμῶν. καὶ ἦν ἀνάγκη κοπιᾶν καὶ λαλεῖν, καὶ ἐποιούμεν οὕτω συχνά, πο-5 λυτρόπως πονούμενοι. καὶ Θεοῦ χαριτοῦντος ἐπέιδομεν, καὶ τοῦτο πλειστάκις διὰ τὸ τὸν ἄρχοντα ῥέπειν ἐκεῖσε· καὶ οὐ πρῶτῃν ἀνήκαμεν, ἕως τὸ τελευταῖον παντοῦ (οὐ λέγω τὰ εἰς ὀμιλίαν ἀλλὰ δημογορίαν) γενόμενοι καὶ δικαιολογησάμενοι καὶ οὐδὲ κολακείας ἀπεσχημένοι καὶ χαριεντισάμενοι, καὶ 10 ἐμβριθῶς δέ τι λαλήσαντες, καὶ μεμψάμενοι μὲν τὴν τῶν συγκλυδῶν Λατίνων δεινότητα, ἔπαινον δὲ τῶν Θεσσαλονικέων προενεγκόντες καιρίων, καὶ ὄλωσ τούτους λόγους πολυειδῶς ἀρ-μοσαίμενοι καὶ οἰκονομήσαντες πρὸς ἀνθρώπους ἀγρίους κατὰ τι ἀμυδρὸν ἀπήχημα γραφικῆς ἐλέγξεως καὶ ἐπιτιμήσεως καὶ 15 παρακλήσεως, οἱ καὶ κατὰ καιρὸν εἰρήνης ἐπὶ τῶν ἡμετέρων ἄτολμοι ὄντες ποιεῖν τὰ εὐαγγελικὰ εἰς ἄκρατον, ἵνα μὴ πά-σχοιμεν ἀβούλητα, ἐβειβιώσωμεν τὸν ἄνδρα, καὶ εἰς ἔμπειδον καταστήσαντες περιηγάγομεν διομόσασθαι ἢ μὴν μηκέτι φό-βον ἐπαρτηθῆσεσθαι φόνον ἢ τινος ἐτέρου κακοῦ τοῖς ἕλω-20 κόσι. καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἀνεπαυόμεθα, εἰς ὅσον ἦν ἐγχώροῦν. ἐνεχώρει δὲ μὴ εἰς τὸ πᾶν παρὰ γε τοῖς οὕτω μισορωμαίοις Λατίνοις.

habebunt." his igitur similes minae adversus nos iactantur, sufflaturque perpetuo calumniis animus comitis, declamaturque a calumniantibus: "cras, cras, et populus dei universus illico nobiscum erit." ergo necesse erat concedere et verba dare, fecimusque ita, varie laborantes; atque gratia dei persuasimus illis, idque plerumque eo, quod princeps huc inclinaret; nec mox destitimus, sed usque ad finem perseveravimus, varie nos (non dico in sermonibus, sed in concionibus) vertentes, litigantes, ne ab adulatione quidem abstinentes, morem gerentes, nec vero nihil graviter dicentes, vituperantesque multitudinis Latinae insolentiam, Thessalonicensium autem opportune laudes serentes, denique orationem varie componentes et conformantes coram genere hominum feroci, ad exemplum quasi quoddam actionis, accusationis et admonitionis iudicialis, etiam in pace inter nostros parum audaces ad urgenda vehementius praecepta evangelii, ne pateremur, quae nolle-mus: ita igitur confirmavimus hominem, confirmatumque eo perduximus, ut iuraret, nunquam captivis periculum mortis vel alius calamitatis subeundum fore. post haec requiescebamus, quantum licebat. licebat autem nihil omnino inter vehementissimos illos Romanorum inimicos Latinos.

Ἄλλ' ἐπανιτέον πάλιν ἐκ τῶν τοῦ κόμητος ἐπὶ τὰ πρό- 300
 τερον, διχῆ διηρημένων τῶν κατὰ βίον εἰς τε τὰ καθ' ἡμέραν
 καὶ τὰ νθητερα. αἱ μὲν ἡμέραι ἡμῖν ἐψεύδοντο τὸ ἡμερον
 διὰ τὴν ἐν τοῖς Λατίνοις ἀγοριότητα τὴν ἀμυδρῶς ὑπολαλη-
 5 θείσαν, οἱ μὴ χωρητὸν αὐτοῖς καὶ ἡμῖν τὸν κόσμον εἶναι
 κρίνουσι· συναντῶντες γοῦν κατέπτυνον, ᾤθουν, ἐσκελίζον,
 κατέβρεχον ὕβρεις. συχνὸν ἦν αὐτοῖς ὡς εἰς ἐπιφθὸν τὸ
 “ἐλθέ, Καλοῖωάννης.” μυκτῆρ οὗτος ὡς ἡμῶν ἐν τῇ πολιορ-
 κίᾳ γαυρουμένων μικρὸν ὄσον τὸν βασιλέα Ἰωάννην ἐλθεῖν
 10 ἡμῖν ἐπίκουρον. εἰ δέ τις τῶν συναιχμαλώτων πεζῆ τὴν
 λεωφόρον τρίβοι (τίς δὲ οὐ τοιοῦτος τότε; ὅτε καὶ ἡμεῖς
 ἐπάσχομεν οὕτω, κατάκοποι καὶ τὰ σκέλη παράφοροι καὶ τε-
 ταραγμένοι καὶ σεσαλευμένοι κατὰ μεθύοντας), εἰ τοίνυν οὐ-
 15 ἔριππον, οὐκ ἂν ἐκεῖνος φείσαιο καταπατῆσαι καὶ συντρίψαι
 τὸν ἄνθρωπον, κεντρίζων τὸν ἵππον εἰς κατασκήρτημα. οὐ-
 τως ἐφίλουν ἡμᾶς οἱ ἄνθρωποι, συχνὰ πρὸς πάντα λόγον
 καὶ πρὸς πᾶν ἔργον προῖσχύμενοι εἰς δικαίωσιν τοῦ κακουρ-
 γεῖν τὸ ἀπὸ σπάθης ἡμᾶς ἐλεῖν, οὐκ ἀνθρώπινα λαλοῦντες,
 20 ἄλλ' ὡς εἰ καὶ λέων ἄγραν ἐλὼν ἐθέλει διασπᾶν αὐτὴν οὐχ
 ὅτι πεινώη καὶ ποθοίῃ σάρκας, ἀλλὰ δικαίῳ τοῦ συσχεῖν αὐ-
 τὴν ὄνυξιν. οὐκ ἦν ἐπὶ τούτοις οὐδὲ ὑποστένειν ἡμᾶς, οὐ-

Sed revertendum est a rebus comitis ad priora. sunt autem, quae ad vitam pertinent, bipartito distributa, in diurna et nocturna. ac diurnum quidem tempus spem sefellit tranquillitatis diutinae propter Latinorum occulte frementem ferociam, qui terram simul nos et ipsos capere negabant: unde obvius conspuebant, tundebant, supplantabant. frequens illis ista quasi cantilena erat “veni, belle Ioannes.” ludibrium illud erat, quod inter obsidionem insolentius iactassemus, pusillum nobis auxilio venturum imperatorem Ioannem. si quis autem e captivis pedes in via deambulet (quis autem tunc non ibat pedibus? quod et ipsi experti sumus, fracti, vacillantes, turbati, vertiginosi tanquam ebrii); si quis igitur ita deambulet in in via angustiore, et Latinus aliquis forte equo praeterveheretur, haud ille abstenturus erat, quominus conculcaret et elideret hominem, equo ad saltus ferocios stimulando. ita isti nos amice habebant, in omni semper sermone et facinore ad purgandam violentiam praetendentes, quod vi capti essemus, haud humana loquentes, sed plane ita ac si leo captam bestiam lacerare velit, non quod esuriat et carnes appetat, sed iure suo, quippe qui unguibus illam teneat. verum ad haec ne suspirare quidem, aut vultu tristi esse nobis licebat, quae tamen fluctibus calamitatum oppressi ad levandam animi

κουν οὐδὲ κατ' ὄψιν σκυθρωπάζειν, ἃ δὴ τοῖς ἐν κλύδωνι συμφορῶν ἀνεῖται πρὸς ἐκβολὴν τοῦ κατὰ ψυχὴν ἄχθους. πολὺ γὰρ αὐτοῖς ἐνταῦθα τὸ "διάβολε, τί στενάξεις;" ἐβουλοντο γὰρ ἀναισθητεῖν ἡμᾶς καὶ φρενοβλαβεῖν, ὡς καὶ χαιρειν ἐφ' οἷς κακῶς ἐπάσχουμεν. εἰ δέ πη ξυμπασὸν ὥδε γελαν εἶτε⁵ μειδιᾶν ἐπέλθοι τινί, χολὴ καὶ τοῦτο δριμεῖα τῷ κατιδόντι Λατίνῳ. ἐνόμιζε γάρ, ὡς ἔοικεν, ἢ καταγελαῦν ἡμᾶς τῶν Λατινικῶν πράξεων, ἢ ἀγαθὰ καταδοκοῦντας ὁ χαιρέκακος εἶτε καὶ πεπονθότας ἀγαλλιάσθαι, ὃ τοῖς ἐχθροῖς ἀπενέφαινε. καὶ τοίνυν δακτύλους εἰς γρόνθον ἔπτυσσον, καὶ τὴν χεῖρα γογ-¹⁰ γυλίζοντες ἐρρῦθμιζον πῦξ πλήττειν, "τί γελαῖς ὦ διάβολε" βαιτταρίζοντες. καὶ οὕτω τὴν αἰθρίαν τοῦ μειδιύματος εἰς νέφος δακρυόεν μετέστρεφον, ἢ καὶ ἑτέρως εἰπεῖν, τὸν γελῶντα Δημόκριτον εἰς Ἡράκλειτον μετεποίουν δακρυόεντα.

Ἀνεψηλαφῶντο παρ' αὐτῶν καὶ τὰ τῶν παροδεύοντων¹⁵ προκόλπια, καὶ ἔξεκενούοντο, εἰ τί που καὶ ἔφερον χρηματισμοῦ, εἰ καὶ βραχὺ τι ἐκεῖνο ἦν. περιειργάζοντο καὶ μηρούς, μὴ που μαχαίρας παρήρηγται· καὶ εἰ που εὐρεθεῖη ἔγχειρίδιον ὀπιουοῦν, αἱ μὲν κόρσαι τοῦ φέροντος εἶχον πληγὰς, ὃ δὲ Λατίνος τὴν μάχαιραν. ἔδει καὶ διερρηγμένα πάντας²⁰ ἡμᾶς περιδεδύσθαι· εἰ γὰρ τις εἰματίζετο εἰς ἀκέραιον, ἀνεθεματίζετο παρ' αὐτοῖς ὃ μὴ λωποδυτήσας τὸν ἄνθρωπον.

Ὅτε δὲ τὰλλα παρήσονσιν, ἐπεβούλευον ταῖς ἐκάστων

aegritudinem sibi concessa habent. namque solenne tum illis erat "quid suspiras, diabole?" scilicet sensu carere et delirare nos volebant, ut etiam delectaremur quibus affligeremur malis. sicubi autem cui risus quamvis lenis obortus esset, tum vero si quis id vidisset Latinus ira commovebatur vehementissima. etenim aut irridere, puto, nos res Latinas rebatur, aut miseria aliena delectatus credebat, bonum aliquod nos sive sperare sive nactus esse, quo exultaremus: id quod quoniam inimicis istis displicebat, digitis in pugnum complicatis et compressa manu alapam infligere gestiebant, "quid rides, scelus" balbutientes. ita risus serenitatem in nubilas lacrimarum vertebant, vel, ut aliter dicam, ridentem Democritum in Heraclitum lacrimantem mutabant.

Excutebantur ab iisdem praeterentium sinus, vacuefiebantque, si quid inesset, quantulumcunque illud erat. pertentabant etiam coxas, ne forte pugio ibi lateret; atque sicubi reperiretur culter qualiscunque, illius, qui cultrum gestabat, genae alapam lucrificiebant, Latinus gladium. oportebat etiam pannis nos indutos esse: nam qui integris vestibus uteretur, devovebatur ab illis, licet neminem spoliasset.

Quando autem cetera praetermissuri erant, insidiabantur unius-

κεφαλαῖς, ἐπ' ἰσῆς μισοῦντες τοὺς τε ἀχειροκόμας τοὺς τε βαθυπώγωνας. καὶ οὐκ ἦν ἰδεῖν ἄνδρα εἴτε καὶ παῖδα τύχης τῆς οἴασσῶν μὴ κουρίαν κατὰ κύκλον, ὅποια τις οἶμαι καὶ ἡ παροιμιαζομένη Ἐκτόρειος κουρά, εἴτ' οὖν ἡ κατὰ Θησέα τὰ 5 πρόσθια· ὡς τότε ἀντίθετον βαθεῖται ἦσαν αἱ πάλαι κόμαι κατὰ τοὺς Ἀβαντας, καὶ οὐ κατὰ τοὺς Λατίνους τούτους, κέκλωθι τροχαλαὶ καὶ ὡς εἰπεῖν ἀκρόκομοι. καὶ ὑπόργει πρὸς ταῦτα τοῖς τῶν τριχῶν ἐπιστροφῶν Λατίνοις πῆ μὲν ξυρὸς πῆ δὲ μάχαιρα, τοῖς δὲ θερμοτέροις καὶ ξίφος. καὶ 10 αὐτίκα καὶ ὁ πάγων ἠλαφρύνετο τῷ οὕτω χειραμένῳ ἀνδρὶ, καὶ ἦν πάντῃ σπάνιον ἰδεῖν ἄνδρα Ῥωμαῖον ἄρτιον τὴν κεφαλήν. εἶχον γὰρ ἀνάκαλιν τῷ "θρίξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ἡμῶν οὐ μὴ ἀπόλλυται." ἡ γὰρ πολλὴ ἁμαρτία, δι' ἣν καὶ πρῶτ' πεποινηλατήμεθα, κατὰ τὸν αὐχῆσαντα τὰ εἰς τὰς πρῶτας 15 ἀποκτένειν τοὺς ἀμάρτωλους τῆς γῆς καὶ ἐξολοθρεύειν ἐκ πόλεως κυρίου τοὺς ἐργαζομένους τὸ ἄνομον μέχρι καὶ εἰς αὐτὰς τρίχας, τὸ κακὸν ἡμῖν ἐκορύφωσεν, ἵνα εἰς τὸ πᾶν ἕργῶμεν ἐπιλωμένοι καὶ τὰς κεφαλὰς. κἂν εἴποι διεκπέφενγῆ τινα πάγων καὶ ἦν καθιέμενος κοσμίως, ὡς εἶχε φύσεως, 20 ἀπίτμενοι τούτου οἱ φαῦλοι κουρεῖς τῇ ἑτέρᾳ χειρὶ, θάττερον δὲ τῶν κατὰ κεφαλήν τριχῶν, ταῦτα μὲν εἶναι καλὰ ἔλεγον, ἐκεῖνα δὲ κακά, τὰ τοῦ πάγωνος, ἀστεῖζόμενοι ἐν οὐ παικτοῖς.

cuiuscunque capiti, pari odio habentes promissam tum caesariem tum barbam. nec viderè poteras fortunae cuiuscunque hominem quamvis puerum non circumcirca tonsuram, qualls est, opinor, quae in proverbium abiit Hectorea tonsura, sive a Theseo cognominata sincipitis: ut tum oppositae essent prisca Abantum coma promissa, et horum Latinorum circumcirca tonsa nec nisi in summo capite, ut ita dicam, relicta. serviebat ad eam tonsuram Latinis capillorum curatoribus modo novacula, modo acinaces, violentioribus etiam gladius. atque illico etiam barba levabatur viro ita tonso, erantque omnino rari Romani, quorum caput integrum esset. habebantur enim secus, atque illud est "haud perit e capitibus nostris capillus." namque crebra peccata, quorum mature poenas dedimus, ut minatus ille est, mature se occisurum filios terrae improbos, et deleturum ex urbe domini, qui iniuste agant, ad capillos usque, miseriam nostram cumulaverunt, ut prorsus rigeremus, ipsis etiam capitibus nudatis. ac si cui barba incolumis evasisset, et eleganter demissa penderet, qualem natura promiserat, eum scelasti illi tonsores altera manu barba, altera capillis prehensum, vellebant, et "haec quidem pulcra sunt, inquebant, illa (barba scilicet) non sunt," iocantes in re minime iocosa.

Στέργοντες δὲ οὕτω τὴν ἐπὶ τοιούτοις πρὸς αὐτοὺς ἡμέτεραν ἐξομοίωσιν, τὸ συζῆν αὐτοῖς ὁμῶς ἀπέστεργον· διόπερ οὐδὲ συμβιοτεύειν ἡμῖν ἤροῦντο. ἀλλ' ὅτε τις τῶν οἰκοδοποιοῦντων ὧδε καὶ ἐκεῖ πλαζόμενος ἀναπολήσει τὴν οἰκίαν εἰς νοῦν, καὶ φαντάσεται τὰ ἑαυτοῦ, καὶ ἐπιθυμήσει παρελ-5
θεῖν ἐκεῖ, καὶ ἐγγίσει, καὶ παρακύψει ἐντός, καὶ ἐρωτηθῆιη τίς ὢν οὕτω ποιεῖ, καὶ ἐξείπη αὐτὸς τοῦ οἴκου κύριός ποτε εἶναι, παρελαμβάνετο μὲν ἡδέως, καὶ ὑπανεχόμενος ὡς ἐπὶ τιμῇ ἔβαινεν ἄβρὸς ἔσω, καὶ εἶχεν ἀσπασμόν καὶ προεδρίαν καὶ βυῶσιν καὶ τὸ πιεῖν, τὰ δ' ἐπὶ τούτοις τῷ ἀνδρὶ ἐκ τῶν¹⁰
βαρβάρων δεξιώματα θανατηρά· κρεμάθραι γὰρ καὶ αἰκισμοὶ καὶ ἐξ ἀχύρων καπνοὶ καὶ ἕτερα καινότεροπα κακὰ ἐπὶ χρημάτων ἐκφάνσει καὶ δόσει. ὢν διδομένων πάλιν κύκλος ἐν τοῖς αὐτοῖς· ἀναρτήσεις γὰρ τοῦ ἀθλίου καὶ καταφοραὶ βαρεῖαι πληγῶν, ἕως ἂν ἡ ἐμπλησθῶσι τῶν ποθουμένων οἱ¹⁵
301 δῆμιοι ἢ ἐλεήσωσιν. ἐγένετο γὰρ ποτε καὶ τοιόνδε τι, ὡς εἰ καὶ λέων πεινῶν καὶ ἐνδακῶν, εἶτα ἐλεήσει ἢ ἀφήσει τὸν αἰκιζόμενον ἢ ζωή. τῶν τινὰς δὲ οὕτω πασχόντων καὶ ἄλλως τοῦ ζῆν μετέστησαν οἱ αἰκιζόμενοι, δείσαντες μὴ πολὺν θησαυρὸν ἐκ τοῦ κολαζομένου ἐξευρηκότες ἀφαιρεθῶσι πρὸς τῶν²⁰
κομήτων τὸ εὐρημένον, καθὰ συνέκειτο. Κωνσταντῖνος γοῦν τις ὁ ἐπίκλην Κεκαλεσμένος, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήθων τὰς

Ita illi nos in istis rebus sibi socios optabant, vitae societatem abhorrebant, ut qui ne versari quidem nobiscum vellent. sed si quis aedium dominus, huc illuc aliquamdiu iactatus, in mentem revocasset domum, recordatusque res suas, et illuc redire cupiens, accessisset, et intrasset, interrogatus deinde, quisnam esset, quod ita faceret, respondisset, ipsum se esse aedium dominum, benigne ille recipiebatur, et, tanquam honoribus ornandus, hilaris ingrediebatur, salutabatur, principem locum obtinebat, cibo potuque recreabatur: at deinde hominem a barbaris hospitia mortifera manebant: succussio quippe, contumeliae, fumus ardentium furfurum, alia vexationes variae, nisi divitiae ostenderentur et traderentur. quibus traditis, idem rursus vexationum orbis: suspendia enim hominis miserissimi et graves verberationes fiebant, donec aut explesset habendi cupiditatem carnifices aut miserarentur. namque accidebat hoc nonnunquam, quemadmodum leones esurientes saevientesque subito miserantur, quam corripuerunt bestiam; aut deficiebat vexatos vita. ex iis autem, qui ita afflicti sunt, nonnullos etiam ultro immanes isti vita. spoliabant, veriti, ne magnas divitias a miseris adepti, praeda, prout convenerat, a comitibus privarentur. Constantinus certe quidam, Cecaesmenus

χειρας, φαντασάμενος τὰ οἰκεῖα οἷς τὴν καρδίαν κεκόλλητο, καὶ οὕτω πόθῳ τοῦ οἴκου ἀγρευθεὶς καὶ ἀπαιωρηθεὶς καὶ μν-
 5 ρίας πληγὰς ἐντριβεὶς καὶ κατὰ ἐκάστην ἀπαιώρησιν ἐξερά-
 σας χρήματα καὶ εἰς πολλὰ κορυφώσας αὐτά, εἶτα καὶ ἐλα-
 5 φρίαν παθῶν λογισμοῦ, καὶ ἐν τῷ ζητῆσαι λαβεῖν τι ἐκεῖθεν
 παρακρουσθεὶς, καὶ ἀπειλησάμενος καταμηνῦσαι τὸ πρᾶγμα
 τῆς κόμησιν, οὐκ ἔσχεν εἶ κεφαλὴν, ἀλλ' αὐτὴ μὲν κατε-
 χώσθη πον ἐκκοπέσα, ὃ δὲ λοιπὸς Κωνσταντῖνος ἐξεργήθη
 νεκρὸς ἀβοήθητος.

10 Ἔσχε δὲ καὶ τοῦτο τὸ κακὸν ἑτεροίαν ἐπίτασιν. γλυκαν-
 θέντες γὰρ οὕτω τῷ κέρδει τῶν οἰκοδεσποτούντων οἱ βύρβα-
 ροὶ ἐνελόχων ἔσω πυλῶν, καὶ εἴ τινα παροδεύοντα ἴδοιεν δό-
 κησιν ἀνδρὸς πέμποντα πλουτουῦντός ποτε, ἤρπαζον αὐτὸν ἔσω
 οἷά τινες δεινοὶ θῆρες ἐκ φωλεοῦ, καὶ βιαζόμενοι ἐτυράννον,
 15 ἔσω τι τῶν κατὰ σκοπὸν ἀνύσαιεν. εἰ δὲ τινες καὶ συμβιο-
 τεύειν αἰχμαλώτοις ἤθελον, εἶχε μὲν τι καὶ τοῦτο βάρος, ὡς
 οἱ εὐ πάσχειν δοκοῦντες περιηγοῦντο, ἦν δὲ πως φιλάλληλον
 αὐτὸ καὶ ἀνθρωπικώτερον.

Οὐκ ἦν οὐδὲ τοὺς θεῖους ναοὺς ὕμνοις ἀσχύλτως περιά-
 20 δεσθαι τότε, ἀλλ' εἶχε καὶ τὸ καλὸν ἔργον τοῦτο ἐπήρειαν.
 καὶ τὰς μὲν ἀρχὰς ἱκαναὶ ἡμέραι καὶ οὔτε ἐκλείοντο οὔτε
 σύναξις ἦν ἢ ἑθὰς ὡς ὑμνεῖσθαι θεόν, ἀλλ' εἴ πον ὡς ἐπὶ

cognomine, vir strenuus et divitiis abundans, rem familiarem recor-
 datus, quacum corde conglutinatus erat, atque ita rerum suarum de-
 siderio irretitus, suspensus et plagis infinitis verberatus, et, quum
 quovis suspendio evomisset divitias easque admodum cumulasset,
 postquam, consilii deceptus imprudentia, et lucrandi aliquid spe fal-
 sus, comitibus se rem indicaturum esse minatur, nec iam caput super
 humeros gestat, sed abscissum id obruitur alicubi, reliquus Constan-
 tinus proiicitur, cadaver ope destitutum.

Habuit autem illa quoque miseria aliam quandam accessionem.
 delectati enim ita aedibus divitiisque alienis, barbari intra fores la-
 tebant, et si quem praetereuntem viderent, qui speciem hominis
 opulenti prae se ferret, abripiabant illum intra parietes, prorumpen-
 tes tanquam e latibulo ferae bestiae, vexabantque contumeliis, donec
 adipiscerentur, quod desiderabant. si qui vero una vivere cum cap-
 tivis vellent, habebat id quoque magnam molestiam, ut narrabant qui
 ceteris beatiore videbantur, sed erat tamen ea conditio quasi quae-
 dam officiorum coniunctio et humanior.

Ne licebat quidem sacra templa hymnis personare sine iniuriis,
 sed etiam laudabile id opus execrationem experiebatur. atque ab
 initio quidem dies efflaxerunt complures, quibus nec claudabantur

σκέπη καὶ ἀναπαύσει αἰχμαλωσίας, ὅσα καὶ κατ' οἴκους. ὅτε δὲ ποτε καὶ τις ἄδεια ἐξεφάνη καὶ θεῖοι πυλεῶνες ἐκλείσθησαν καὶ φῶς μυστικὸν ἀνήφθη καὶ ἠρμόσθησαν ψαλμοὶ καὶ ἱερεὺς ἐτέλει καὶ λαὸς ἡμέτερος εἶχε σχολήν, κατὰ ἰσχὺν τότε ὁ δαίμων ἀντέπρατιε, τῶν φανύλων Λατίνων εἰσπρεχόντων⁵ καὶ ταῖς ἱεραῖς φωναῖς ἐπιβουλεύοντων καὶ λαλαγούντων καὶ συνήθη βαυζόντων, εἴ πως ἐγκόπτουσι τὴν οὐνέχειαν τοῦ καλοῦ.

Οἱ δ' αὐτοὶ καὶ τὸ ξύλον, ὅπερ εὐθετὸν ἐστι κήρυκος δίκην σημαίνειν τῷ λαῷ τὴν ἐπ' ἐκκλησίας ἄθροισιν, κωλύειν¹⁰ ἤθελον. ὅτε γοῦν τὴν ἀρχὴν ἐκρούσθη τοῦτο περὶ τὴν καθολικὴν πρὸς δειλὴν ἐσπερινήν, ξιφῆρεις αὐτίκα ἐπὶ τὸν κρούσαντα κατὰ ῥίπην ὀφθαλμοῦ ἢ τάχος ἀστραπῆς οἱ βάρβαροι, καὶ τὸν διάβολον συνήθως μασώμενοι καθ' ὕβριν ἡμετέραν "τί τοῦτο" ἔλεγον, καὶ ἐκώλυσαν τότε τὸ ἔργον. καὶ διέβη τὸ¹⁵ τοῦτων θέλημα κατὰ φόβον τὸν ἐξ ἡμῶν καὶ εἰς τοὺς λοιποῦς, ὅσοι οὕτως ἔψαλλον. μετὰ δὲ σὸ πολλὰς ἡμέρας, τῆς ἑορτῆς ἡμῖν ἐσαύριον ἀχθισομένης τῆς ὑψώσεως τοῦ παντίμου σταυροῦ, ἀνῆλθον μὲν οἱ ἱεροκῆρυκες εἰς τὴν τοῦ καθ' ἡμᾶς καθολικοῦ ἱεροῦ κορυφήν, τὰ συνήθη τελέσοντες ἐν ἐπιτομῇ. οὐδὲ γὰρ ἴεξῆν πλατῦναι διὰ τὸ τῆς εὐφημίας οὐκ ἀπρόσκοπον. καὶ ὡς ἐσήμαναν τῷ ξύλῳ τὴν ἑορτὴν τρανέ-

templa, nec consuetae conciones ad deum hymnis celebrandum fiebant, nisi forte, ut in domibus quoque ob defendendam mitigandamque captivitatem. quum autem tandem timor parumper cessasset, et sacrae valvae clauderentur, ignis mysticus incenderetur, psalmi recitarentur, sacerdos operaretur, populus otio frueretur, tum vero violenter obnitebatur diabolus, siquidem Latini scelesti irrumpebant, et divinis cantilenis obstrepentes usitata sibi vociferabantur, num forte interpellare possent sacri officii ordinem.

Idem lignum, quod paratum est ad indicendam tanquam per praeconem populo concionem ecclesiasticam, impedire conabantur. ab initio certe quum id percuteretur verperi in ecclesia catholica, illico ea, qua oculus cernit vel fulmen ruit, celeritate barbari gladios adversus percutientem stringunt, et diabolum pro more suo frementes in contumeliam nostram "quid istud" inquirunt, et rem impediunt. ac pertinuit horum voluntas propter metum similis iniuriae ad ceteros quoque, qui ita psallerent. non multis autem interiectis diebus, quum postridie celebranda nobis esset erectae crucis venerabilis memoria, ascenderunt sacri praecones in cacumen templi nostri catholici, solennia percuturi summatim; neque enim plene rem peragere licebat per prudentiam. quum igitur sacrum officium ligno indixissent clarius, rursus

στεραν, πάλιν οἱ βάρβαροι, ξίφη γυμνά, καὶ ἄνοδοι αὐτῶν ἐν-
 τρεχεῖς, καὶ ἀνακρίσεις καὶ ἔρευναι τῶν κύκλῳ κατὰ τινα
 ἰγνηλάτησιν, μὴ καὶ τις δόλος ὑποκρύπτοιτο. ὡς δὲ καὶ πο-
 5 λυπραγμονήσαντες καὶ κακολογήσαντες καὶ ἀπειλησάμενοι στα-
 θερῶς ἐρμηνευτὰς τοῦ πράγματος εἶρον τοὺς περὶ ἡμᾶς,
 ἐπιδυνθήσαν καὶ κατήλθον ἡμεροὶ καὶ οὐκέτι ἠνόχλησαν οὐ-
 δαμοῦ, οἷα λελυμένον τοῦ ἀπόρου σφίσι πρὸς ἀλήθειαν. τότε
 δὴ καὶ ἐπῆλθεν ἡμῖν ἀπορῆσαι τί δήποτε τοὺς μὲν ἄνω περὶ
 τὸν τοῦ μυροβλύτου ναὸν σημαντικούς τοῦ ψάλλειν μεγάλους
 10 κώδωνας οὐχ ὑποπτεύουσι, τὸ δὲ περὶ τὴν μητρόπολιν συν-
 θημαζίζον ζύλον τὴν ἱερὰν σύναξιν βαρέως φέρουσι· καὶ
 διανοησάμεθα, ὡς εἰκός, μὴ τοὺς τυχόντας Λατίνους δυσσα-
 ρεστηθῆναι, ἀλλὰ τῶν τινὰς ἐκ τῆς μεγαλοπόλεως, οἱ τῷ ἱερῷ
 παρατυχόντες πολέμῳ τῷ προεκτεθειμένῳ εἰς ἱστορίαν, καὶ
 15 μαθόντες ἐν τῷ μεγάλῳ ναῷ τότε ζύλα τοιαῦτα κροταλιζόμενα
 καὶ τὸν Ἀνδρόνικον προκαλούμενα ὡς εἰς ἐπικουρίαν τῶν
 τῆς ἐκκλησίας, ᾤθησαν κἀνταῦθα ἡμᾶς τοιοῦτόν τι μήχα-
 νᾶσθαι.

Καὶ τοιαῦτα μὲν ἡμῖν τὰ ἡμερινὰ κακὰ, ἐξ ἀπείρων
 20 μέτρια καθιστοῦσιν· τὰ δὲ τῶν νυκτῶν οὐδ' αὐτὰ ἔχουσι
 μὴ οὐ πρὸς ἔριν τούτοις ἀντεπεξάγεσθαι. καὶ τέως ἡλίου
 κατακυλισθέντος εἰς δύσιν ἐχρῆν τὸν φρονοῦντα ἔσω καλύβης
 εἶναι, μοχλοῖς τὰς θύρας ἀσφαλισάμενον, ὡς εἶγε μὴ οὕτως

adsunt barbari strictis gladiis, escendunt festinantor, inquirunt inda-
 gantque circumcirca omnes tanquam canes sagaces, ne forte dolus la-
 teat; quum vero post multas turbas, contumelias minasque constantes
 rei praesones nostros inveniunt, mitigati tandem et quieti redeunt,
 nec iam usquam quemquam impediunt, quippe nodo sibi rite solu-
 to. subibat autem tum nos cogitatio, quid tandem esset, quod eos, qui
 desuper de templo sancti unguenta exsudantis magnis pulsandis cam-
 panis solennia indicabant, haud suspectos haberent, lignum autem,
 quo ex composito civitati indicitur sacra concio, ita aegre ferrent;
 atque intelligere nobis videbatur, haud offensos esse, qui forte ades-
 sent, Latinos, sed civium nonnullos, qui, quum interfuisent bello
 sacro, de quo supra exposuimus, et in templo magno tum talia ligna
 pulsata audivissent ad arcessendum in auxilium ecclesiae Andronicum,
 tum quoque simile quid nos agere suspicarentur.

Talia igitur mala nostra diurna fuere, e quorum numero infinito
 nonnulla certe commemorare voluimus; nec vero nocturna indigna
 sunt, quae cum illis componantur. namque sole ad occasum devecto,
 prudentem hominem sub tecto esse oportebat, porta rectibus obstru-

ἐποιεῖ, οὐδεὶς ἂν ἐγγύην ἐδίδου περιωσθῆσθεσθαι τὸν ἄνθρωπον. ἀλλ' ὅτε καὶ κατ' οἶκον κρυβεῖς οὐκ ἔχοι σκότον, ἀλλὰ πρὸ καταλάμποιτο ὑπουργῶν ἢ καὶ φωτί, ἔτερος τοῦτο κίνδυνος, περιούτων τῶν Σαρακηῶν καὶ εἴ τινας δὲ ἄλλοι κατ' αὐτοὺς κακούργοι (πολλοὶ δὲ οἱ τοιοῦτοι), καὶ ἀνακρινόντων 5 τί ποιῶν ὁ οἰκοδεσπότης εἰς ὕπνον οὐ κατακέκλιται, καὶ κατακλώντων τὰς θύρας, καὶ εἰσηθῶντων ἔσω, καὶ δρώντων ὅσα ἂν καὶ εἶεν βουλομένοις αὐτοῖς. ἔχομεν δ' εἰπεῖν καὶ ὡς οὐχ οὗτοι μόνου ἐκακοῦντο διὰ πρόφασιν τὸ πῦρ καὶ τὸ φῶς, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀνεμπύρευτοι καὶ ἀφώτιστοι. ἀνεξέλεγκτα 10 γὰρ ἐπεισφροῦντες οἱ κακοί, καὶ τὴν νύκτα ὡσεὶ καὶ Αἶδου 302 κυνήην εἰς ἐπίκρουψιν ἀμφιβεβλημένοι, γυναῖκάς τε ἀπῆγον τῶν συνεύων, ἀφιέντες τὸν τοῦ γάμου ζυγὸν ἑτεροκλιῆ τῆ ἀρπαγῆ τῆς δυνάμεως, ἣν ὑπὸ ἡλίῳ διευκρινοῦντι κατασκευτόμενοι νυκτὸς ἀφήρηαζον, καὶ νεάνιδας τῶν γειναμένων, ἀτε-15 λείς, καθά τις ἔφη, τὰς τῶν τεκόντων ἐπ' αὐταῖς εὐχὰς τιθέμενοι. εἰ δὲ καὶ χρήματα συναπῆγον ὅσα καὶ προδικίας τινος, καὶ περιουσίας τουτὶ τὸ κακόν. ἦσαν δὲ οἱ καὶ ἐσφάτοντο ἐπὶ τῶν οἰκιῶν τηρικαῦτα, ἡλίῳ ἀμάρτυρον κακὸν πάσχοντες. καὶ τὸ αἴτιον ἢ νυκτιλόχος μανία ἢ ὅτι ἐξεβύων οἱ 20 κακουργοῦμενοι. ὅσοι δὲ τῶν βαρβάρων ἐπιεικέστεροι καὶ παιγνήμονες, οὗτοι δὲ ἀλλ' ἡγάπων θύραις ἐναλλόμενοι καὶ κόπτοντες ῥάβδοις αὐτάς, καὶ ἢ ῥιπτοῦντες καὶ εἰς φόρτον

cta, quoniam, nisi ita fecisset, nemo illum salvum fore spondere poterat. verum, intra parietes licet absconditus, nisi in tenebris esset, sed igne ob opus aliquod accendisset vel lumine illustraret demum, novum rursus periculum erat, siquidem Saraceni et si qui alii illorum similes homines scelesti erant (erant autem multi id genus), circumibant et quaerebant, quid aedium dominus negotii haberet, quominus somno se daret, fores effringebant, irrumpebant, et faciebant, quae ipsis placeret. atque affirmare licet, non solum illos propter ignem scilicet et candelam, sed etiam eos, qui nec igne nec lumine uterentur, vexatos esse. clam enim ingressi, et nocte tanquam galea Plutonis operti et occulti, tum uxores a maritis negotii haberet, iugo conubiali in alteram partem inclinato vi rapinae, qua auferent, quam quisque in luce solis sibi elegisset, tum virgines a parentibus abstraherent, et horum irrita faciebant, ut quis dixerit, pro illarum salute suscepta vota. sicubi bona simul auferent quasi pro dote, erat id quasi quoddam auctarium calamitatis. fuerunt etiam, qui in aedibus suis tunc occiderentur, cladem passi a sole haud lustratam: cuius atrocitatis causa erat nocturna libido, aut quod exclamassent miseri. qui vero e barbaris modestiores erant et iocosi, ii pe-

ἀγοντες, ἢ ἄλλὰ γοῦν τοὺς κυρίους τοῦ τόπου ἀποστεροῦντες τοῦ ἕπνου.

Ταῦτα δὴ καὶ τούτων ἕτερα πλείω, καὶ μάλιστα τὸ γυμνιτεῦν καὶ ὁ λιμός, τοὺς πολλοὺς τῶν αἰχμαλώτων, 5 θροοῦντα καὶ διαταράττοντα ἕως καὶ εἰς θάνατον τὰς ψυχὰς, ἠρέθισαν κατ' ἀνάγκην (καὶ τί γὰρ ἄλλο ἐμηγνήσαντο ἄν;) ὑπαικάλειν τοὺς Λατίνους, ὑποτρέχειν, κολακεύειν, θώπτειν, σαίνειν, δουλεῦναι, πάντα ποιεῖν ἐξ ὧν ἂν καὶ ζῆσαιεν καὶ μηδὲ φόβον ἔχοιεν. κἀντεῦθεν εἰσὶν οἱ 10 προσέκοψαν εἰς τὸν ὕρθον δρόμον ἄκοντες. οἱ γὰρ μὴ ἔμφορες καὶ κατελάλησαν καὶ θησαυρῶν κατεμήνυσαν κρύψεις καὶ ἤρπασαν καὶ ἐσύλησαν. ἰχνηλάτησαν δὲ καὶ φυγάδας, τοῦ αὐτοῦ αἵματος τοὺς πολλοὺς, καὶ ἀγρεῦσαι τοῖς 15 κακοῖς θηραταῖς διδώκασιν, καὶ πολλὰ ἕτερα ἐξήμαρτον, οὗτι ἐκόντες ἕς γε τὸ πᾶν, ἀλλ' εἶπεθ' καθωμιλημένως, ἐκουσιακούσιοι. τῶν δέ γε καὶ μεγάλα καὶ πρὸς ἀναίδειαν κατενεχθέντων τοῦ φυλετικοῦ γένους (κατηγοροῦνται γὰρ καὶ τοιοῦτοι ἐκβῆναι τινες) μήποτε μνησθεῖη διὰ χειλέων αὐτοῦ ὁ κύριος. ἐντεῦθεν οἱ αὐτόνομοι γάμοι· ἐντεῦθεν γυναικῶν 20 ἀπαρνήσεις ἀπανηγαμένων οὓς νόμος οἶδεν ἄνδρας. ἐντεῦθεν παρθένων φθοραί, τῶν μὲν οὔτι καθ' ἐκούσιον τῶν ἀρχηγῶν αὐταῖς τοῦ εἶναι, τῶν δὲ καὶ ἐκείνων προεμένων αὐτάς.

tulantia acti fores insiliebant et baculis percutiebant, atque incolas aut vexabant insultabantque aut somno certe privabant.

Haec et alia iusuper longe plura, nuditas maxime et fames, captivos plerosque, perterritos turbatosque animis ad mortem usque, necessitate cogebant (quid enim facerent aliud?), ut Latinis blandirentur, assentarentur, adularentur, praesto essent, operam darent, denique omnia facerent, quibus tum vitam tueri tum metu se liberare possent. atque hinc repetendum est, qui in cursum praecipitem propulsi sunt inviti. namque homines non satis sanae mentis linguae parum favebant, divitiarum latibula prodebant, rapiebant, spoliabant. investigabant etiam profugos, eiusdem plerosque sanguinis, capiendosque tradiderunt scelestis venatoribus, et multa alia peccabant, haud ultro quidem omnino, sed, ut dictione utar vulgari, nec ultro nec inviti. qui autem et ad magna facinora et ad impudentiam delapsi sunt e civibus nostris (namque tales quoque quidam evasisse arguuntur), eorum nunquam dominus recordetur labiis suis. hinc repetendae sunt nuptiae liberiores; hinc mulierum pervicacia, aspernantium quos lex illis iunxerat maritos; hinc virginum corruptiones, partim invitae vitae auctoribus patratae partim studiose ab illis adiutae; hinc matronarum stupra: quas ego multum dehortatus et cohortatus fru-

ἐντεῦθεν σεμνεία πεπορευμένα· ἐφ' οἷς ἐγὼ πολλὰ καὶ παρακλητεύσας καὶ παρησιασάμενος ἄπρακτος ἔμεινα, μηδὲ τὰς πυσχούσας τὸ ἐφάρμακτον ἐπιστρέψαι δυνάμενος, οἷα γεγευμένας ἤδη τοῦ γλυκυπέκρου καὶ πως ὑποφωνούσας μοι ὡς γαλεπὸν χορίου κύνα γεῦσαι. ἐντεῦθεν δαπέδων σάλιοι καὶ ἄνασχίσεις, δι' ὧν οἴκοι πάντες ἐξωρορούχατο, ὑποτομευόντων τῶν βαρβάρων κατὰ λαγιδεῖς ἢ ἀσπάλακας ἢ καὶ χοίρους ἢ ἄλλο τι ζῶον ἕιζοφύγον γεωχαρές, εἰπεῖν δὲ καὶ ἄλλως, κατὰ ἀροτρεάς. φαίνεται γὰρ ὡς καὶ ἀρότροις ἀνέσχιζον ἂν τὰ τῶν οἰκῶν, εἴπερ ἐχώρει τὸ κατ' αὐτὰς ἐμβαδόν. ἔναγχος 10 γὰρ τοι ἄσπερτα καὶ ἀνήροτα δρεψάμενοι κατὰ τι πεπαρομιασμένον θέρους χρύσειον, εἶτα καὶ ἀροτον οἶον τοῦτον διεχειρίζοντο, ἐξ οὗ αὐτοφυῆ τὰ καλὰ ἐκέρδαινον ἔρμαια. καὶ τοῖς ἀμφὶ τὸν ἥλιον μὴ ἀγαπῶντες πλουτισμοῖς ἐπεβούλευον καὶ τοῖς κατὰ γῆς. δοτέον μοι τοὺς αὐτοὺς καλέσαι καὶ χρυσωρύχους τὴν ἐπιβολὴν, κατὰ γε τοὺς ἐνδόθεν μύρμηκας (τοι- αὐτῆς γὰρ ὕλης ἔρωτι παρηνόχουν τῇ γῇ), τοὺς δ' αὐτοὺς καὶ τομβωρύχους μυριαχοῦ. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τοὺς νεκροὺς ἀνεπιβουλεύτους παρἔτρεχον, ὡς δὲ θησαυροφυλακοῦντας ἐλύπουν διασκαλεύοντες πλούτου χάριν, καὶ οὕτω τὸν Αἴδην 20 Πλούτωνα καὶ αὐτοὶ νοεῖν ὑπεμφαίνοντες.

Τί μοι πλείω γράφειν, ἔνθα οὐδὲ βίβλοι ὄλαι μακρὰ

16. Ἰνδόςθεν?

stra fui, nec potui flagitium expertas revocare, quippe dulcedine gustati semel veneni captas, adeo ut quaedam responderint etiam, haud canem a corio absterri uncto; hinc terrae concussiones ruptionesque, quibus omnes domus barbari subruerant, more cuniculorum, talparum, suum vel alius bestiae radicibus vescentis et cuniculos agentis, vel, ut aliter dicam, aratorum. videntur enim etiam aratris subruturi fuisse fundamenta aedium, si licuisset per naturam aereae. namque nuper ex agris, quos nec arassent nec sevisent, messe facta, auctum nacti qui in proverbio est aureum, mox etiam illam quasi arationem occupant, unde praeclaras illas lucrabantur ultro subnatas divitias. insidiabantur enim haud placide bonis tum soli expositis tum sub terra absconditis. concedendum est mihi, ut etiam novo cognomento auri fossores illos appellem, similes illis in India formicis: huius enim metalli cupiditate ducti terram vexabant: eosdemque fossores sepulcrorum impigerrimos; nam ne mortuis quidem insidiarum suarum veniam concedebant, sed tanquam divitiarum custodes vexabant, cuncta perscrutantes divitiarum causa, atque ita Ditem a se quoque Plutonem haberi obscure significantes.

Quid plura scribam, quando ne integris quidem et magnis vo-

ικανώσαιεν ἂν με εἰς αὐτάρκες διαγράφοντα τοῖς φιληκόοις
 ὅποια ἡμῖν συνέπεσε; δι' ὧν ὁψέ ποτε σὺν κακῷ ἔμαθον οἱ
 ἐν ἡμῖν κομποὶ τὴν νόησιν χρῆται τὰ θεόθεν σημεῖα λεπτο-
 λογεῖν, καὶ πρὸς αὐτοῖς διευκρινουμένοις ἔχειν τὸν νοῦν, καὶ
 5 ποιεῖν τὰ δηλούμενα. εἰ δέ τις ἐνταῦθα ποθῶν φαίνεται
 προσιστορηθῆναι καὶ οἷα σήματα τῶν μελλόντων προυφάνη,
 ἀκουέτω βραχυλογικῶς καὶ ταῦθ' ἡμῶν εἰς ἱστορίαν ἐπι-
 θεμένων.

Ἐν πρώτοις μὲν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ὄνειράτα, ὅποια καὶ ἡ
 10 ἱερὰ οἶδε γραφῇ μηνυτικὰ μελλόντων εἶναι, προσλάλουν οἷα
 πεισόμεθα. καὶ ἡμεῖς ἐγελῶμεν, ἐξουθενοῦντες τὰς καθ'
 ὕπνου δηλώσεις, καὶ διαστολὴν οὐκ ἐθέλοντες ἐξευρίσκειν
 ὁράματός τε καὶ τῶν λοιπῶν ἅπερ ὕπνος φαίνει. καὶ ἀπει-
 ναι δὲ τὸν μυροβλύτην τῆς καθ' ἡμᾶς πόλεως καὶ κατ' αὐτήν
 15 τὴν ἄλωσιν εἰσελεύσεσθαι οἱ αὐτοὶ ἐωράκασι. καὶ ἡμεῖς οὐ
 πεπιστεύκαμεν. ὥς γὰρ ὀχλοῦντες οἱ πιστοὶ πρὸς ἐπικουρίαν
 ἐνέκειντο, ἀνεκάλυψεν αὐτὸς προορατικῶς εἰς μάτην τύραννα
 δυσωπεῖσθαι. οὐ γὰρ ἄρτι ἀλλ' ἢ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐλεύ-
 σεσθαι. ἦν δὲ τετάρτη μετὰ τὰς τρεῖς ἡ τῆς πορθήσεως.
 20 καὶ συχνὰ μὲν ἐποινιώμεθα “ἐλθὲ εἰς τὸ σῶσαι ἡμᾶς, μὴ
 ποτε εἴπωσι τὰ ἔθνη, ποῦ ἔστιν ὁ πολιούχος αὐτῶν;” ὃ δ'
 οὐχ ὑπακούων ἐξετόπιζεν ἡμῶν ἑαυτόν.

*luminibus scriptor satisfacere poterit cognoscere cupientibus, quae nos
 mala afflixerint? quibus sero tandem cum damno intellexerunt ho-
 mines inter nos nasuti, qui signa divina contemnenda dicerent, oportere
 utique diligenter illa cognosci ac respici, et facienda esse, quae
 significarentur. si quis autem etiam narrari hic velit, quae tum ex-
 stiterint rerum futurarum indicia, aurem ille parumper nobis prae-
 beat illa quoque exposituris.*

Primum igitur piorum hominum somnia, quibus etiam scriptura
 sacra significari res futuras novit, praenuntiabant, quae passuri esse-
 mus. verum nos ridebamus, et nihili ducebamus somniis facta indi-
 cia, nec visi et ceterorum, quae somnus ostendit, explorare sensum
 volebamus. viderunt illi autem, abesse ex urbe nostra sanctum un-
 guenta exsudantem, et sub ipsam rediturum esse expugnationem: nec
 nos fidem habuimus. nam quum ii, qui fidem his habebant, instate-
 rent vehementius, ut auxilium ferretur, ille frustra dominationem ab-
 horreri declaravit; quippe non statim, sed post tres dies se esse redi-
 turum; fait autem, tribus diebus praeteritis, dies quartus is, quo urbs
 expugnata est. atque multum tum precabamur “veni nos salvatum,
 ne gentes dicant, ubi est urbis eorum praeses?” verum ille non au-
 diebat nos, sed procul aberat ab urbe.

Ἐδάκρυον ἅγιοι ἐν εἰκονίσμασι· καὶ ἔχαιρον οἱ κενέ-
 πιδες, λέγοντες δυσωπεῖν ἐκείνους ὑπὲρ ἡμῶν. ἐλέγομεν
 ἡμεῖς “ναί, ἀλλ’ οὐκ εἰσακούονται, διὸ καὶ ἐπιμένουσι κλαί-
 οντες” καὶ ἠπίστουν ἡμῖν. καὶ αὐτοὶ μὲν ἦσαν ἐν ἐλπίσιν·
 ἡμεῖς δὲ εὖ εἰδότες τὸν ὄλεθρον ἐξ ὧν καὶ ἑωρῶμεν καὶ ἐλ-
 λόγως συνήγομεν, οὐκ εἶχομεν ὅ τι καὶ δράσομεν, λέγοντες
 καὶ αὐτοὶ μὴ τι πρὸς ἀγαθῷ εἶναι τιμι τὸ μέλλον εἰδέναι,
 303 ἔνθα τῷ φρονοῦντι μηδὲν ἢ γνῶσις λυσιτελεῖ· καὶ κατὰ τὴν
 τῆς ἱστορίας Κασάνδραν (ὄκνω γὰρ εἰπεῖν τὰ μεῖζω παραιο-
 κυκλήσας καὶ προφητικά) ἀληθιζόμενοι μὲν, ἀφιέμενοι δὲ λα-
 λεῖν εἰς ἀνήκοον.

Ἐδειξέ τι τέρας τότε οὐκ αἴσιον καὶ ἡ πάναγνος θεομη-
 τωρ, ἡ παρ’ ἡμῖν τοῦ ὀδηγεῖν ἐπώνυμος, δεικνύσα ὡς ἀπο-
 στέργει τὰ καθ’ ἡμᾶς καὶ οὐκ ἐθέλει μεθ’ ἡμῶν εἶναι. προο-
 δεύουσα γὰρ ποτε τότε καθ’ ἡμέραν ἢ τὸ κῦρος ἔχει τοῦ¹⁵
 τοιούτου καλοῦ, καὶ περιελθοῦσα ἔνθα τῆς πόλεως ἡ ἀδελ-
 φότης ἦθελε, καὶ ἀποκαθισταμένη αὐθις εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς,
 καὶ ταῖς εἰσόδοις ἐγγίσασα, οὕτως ὤκνει τὴν εἴσοδον ὡς ἀνὰ
 πόδα χωρεῖν κραταιῶς βιάζεσθαι τὸν αὐτὴν φέροντα, καὶ
 ἐνιστάμενον βαρύνεσθαι ὅτι μάλα καὶ πρὸς τῷ καταπίπτειν²⁰
 γίνεσθαι, καὶ οὐ μόνον ἐκείνον ἀλλὰ καὶ ἄλλους, ὅσοι συνεπι-
 λάβοιντο. καὶ ἦν μὲν τὴν ἀρχὴν ὃ ἐκείνην ἀνέχων ὑποπτος
 ὡς οἴκοθεν τοιαῦτα τεχνώμενος, ὅποια πολλοὶ τερθρεύονται·

Lacrimabant sancti in imaginibus; atque dicebant, qui vana spe
 delectabantur, tristes illos esse nostra causa. “perfecto ita est, in-
 quiebamus; sed non exaudientur: ideo lacrimare non desinunt.” haud
 illi fidem nobis habebant, sed in spe erant; nos autem, praesagientes
 utique perniciem ex iis, quae et videremus et prudenter ratiocinare-
 mur, non habebamus, quid faceremus, sed dicebamus etiam, nullius
 boni esse futura nosse, quod sapienti haud prodesset cognitio, atque
 exemplo priscae illius Cassandrae (vereor enim maius quid dicere,
 et immiscere etiam prophetica) verum quidem sentiebamus, sed effari
 incassum nolebamus.

Ostandit tum portentum infaustum etiam deipara sanctissi-
 ma, quae a monstrosa via apud nos cognomen habet, declarans,
 se abhorrere res nostras nec nobiscum versari velle. namque quum
 obisset urbem, et reversa rursus ad templum accessisset ad fo-
 res, ita recusabat introitum, ut pedem referre violenter cogeretur,
 qui illam gestabat, et renisus aegre caveret, quominus procederet, id-
 que non solum ipse, sed etiam ceteri omnes, qui una cum illo ma-
 nus inferrent. atque ab initio quidem suspicio erat, eum, qui illam

ὡς δὲ καὶ ἱεροὶ ἄνδρες, ἀγαθοὶ τὸ ἦθος καὶ οἶοι μὴ παλαμᾶσθαι τὰ μὴ δέοντα, συνήρατο ἐγκρατῶς, καὶ πάντες ἐλάττους ἦσαν τῆς τοῦ ἱεροῦ σίγνου ἰσχῦος, καὶ οὐκ ἐπέιδετο εἰσελθεῖν ἀλλ' ἦν ὡς εἰπεῖν ἀφόρητον, ὑπέρχεται φόβος ἀπαν-
 5 τας, ὅσον ἐχρῆν παθεῖν, ἐχέφρονας, καὶ ἀναπηρήσαντες δάκρυα ὑψωσαν κλαυθμόν, καὶ φωνὰς ἐπῆραν πρὸς τὸν ὑψιστον υἱὸν τῆς πανάγνου μητρός. καὶ οὐκ ἐνέδωκαν, ἕως τοῦ σημείου ἤδη διαδειχθέντος, εἶτα μόνος ὁ βασιτάζων ἀβάρυντος καὶ ἀπαραπόδιστος ἤγαγε τὸ ἅγιον μύρωμα ἔνθα ἴδρου-
 10 ται. καὶ ἐδόκει μὲν καὶ τοῦτο τοῖς γενναίοις φρονεῖν ἐλαφρόν· ἡμεῖς δὲ οἱ ἀσθενεῖς ἐβαρυνόμεθα, ὑπονοοῦντες ὅπου νεύει τὰ τοῦ πράγματος.

Ἀπεκρίναντο καὶ τὰ ἱερὰ λόγια ἐξ ἐρωτήσεως τὰ ἀποβάσεις τῶν ἐν τῷ μέλλοντι, τὴν ἄλωσιν, τὴν ἡμέραν αὐτῆς,
 15 τὸ κατακοπήσεσθαι ἡμᾶς. ὡς προφητικῆς εὐκρινείας ἐκείνης· ὡς ἀνεπικρύπτου ἀποφάσεως καὶ μὴ ἐπισυρομένης λῶσεωσιν. καὶ ἡμεῖς ἐκοφνεύομεν.

Ἦν τῆνικαῦτα καιρὸς, παρὰ τὰ τελευταῖα τῆς ἀλώσεως, καὶ περικοπᾶς εὐαγγελικᾶς ἐπ' ἐκκλησίαις ἐκφωνεῖσθαι, δι'
 20 ὧν τὰ τῆς Σιών στηλογραφοῦνται κακά. καὶ οἱ ἔσω φρενῶν ἱερολογίαν κατὰ τῆς πόλεως ὑπενόουν αὐτά. ἔδοξε τῷ ἀρχηγῷ τῆνικαῦτα, οἷα τῶν στρατηγικῶν ἀπεγνωκῶτι, διατάττεσθαι

gestabat, ultro ipsum ista comminisci, quemadmodum multi praestigiis delectantur; verum quum etiam sacri homines, morum probitate noti et qui patrare quod nefas esset non possent, opem ferrent pro viribus, et omnes infirmiores essent sacri signi potentia, nec illud moveri posset, ut intraret, sed, ut ita dicam, obstinate resisteret, prudentem quemque timor incessit, quid civitati patiendum foret, et lacrimas fundentes, vocem clamoremque tollunt ad summum matris sanctissimae filium; nec destiterunt, donec, signo cognito, is, qui eam gestabat, solus sine molestia et impedimento sacram imaginem loco suo collocavit. hoc quoque hominibus sciolis leve visum est; nos autem, homines scilicet infirmi, affligebamur, suspicati, quorsum res illa spectaret.

Docuerunt etiam sacra oracula, quae consulerentur, futura rerum eventa, expugnationem, eiusdem diem, aerumnas nostras. o propheticam illam perspicuitatem! o illam nec obscuram nec obliquam rerum praedictionem! at nosmet surdi eramus.

Erat tum, sub finem expugnationis, tempus, quo recitantur in ecclesiis capita evangelica, quibus mala Sion recensentur. sanae mentis homines sacram eam recitationem ad urbem spectare suspicabantur. visum tum est duci nostro, utpote de re militari desperanti,

τὰ καθ' ἡμᾶς καὶ διεγείρειν ὡς οἶον ἀπονυστάζοντας, ἵνα φαίνοιτο τοῖς μὴ συνιεῖσι διὰ πάντων ἡμῶν καὶ προμηθέστατος. μὴνύεται γοῦν ἡμῖν παννυχίδας ἀγρυπνητὰς ἐπιτάξαι περὶ τοὺς μεγάλους ναοὺς, παίζων ἐκεῖνος ἀνταῦθα· τί γὰρ καὶ ἔδει προτρέπειν εὐχεσθαι ὅπερ ἐκεῖνος ἀπήνυχετο, τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως; ἦν δὲ οἱ ἐπίνοια δοιοῦσθαι τὸ εὐσεβεῖν καὶ ἐπικρύνπειν τὴν ὄρεξιν, ἵνα δοκῇ πάννυ περιποιεσθαι τὴν πόλιν ἐφ' ἅπασιν εἴ γε θέλει καὶ εὐχὰς τὰς ὑπὲρ αὐτῆς· οἴμαι δέ, καὶ ἐνδεικνύμενος οὕτω καταστῆσαι τὴν πόλεως ὡς εὐχῶν καὶ μόνων αὐτὴν δέεσθαι, ὅμοιον ὡς 10 εἰ καὶ λατρός κατεργασάμενος ἔκ τινος φανλότητος ἐπὶ θανάτῳ ἀνθρώπου, εἶτα ἐπιτάσσει προσκαλεῖσθαι ἱερέα ἐφοδιάσοντα ἤδη θνήσκοντα σωστικῷ ἀγιάσματι. οὐδὲ γὰρ ἦν ἐπιπόλαιος ἀλλὰ καὶ λίαν βαθύς εὐτραπελεύεσθαι, ὅσα γε πειράσασθαι τοῦ ἀνδρὸς τοὺς δεινοὺς γνωματεύειν ἤδη τῶν οἷς 15 ἂν περιτύχῃσι. διὸ καὶ ταύτην προσεποιεῖτο τὴν θεοκλύτησιν, ὡς οὐκ ἂν τὸ θεῖον θεραπεύοιτο. ὅπως δ' ἂν εἶχε τὸ πρᾶγμα, ὃ μὲν εἶπεν, οἱ δ' ἐκκλησιαστικοὶ ἐπήκουον. καὶ δὴ χρεῶν προλάμπειν τοῦ ψάλλειν τὸν γλυκὺν μέλωδον Δαυὶδ, ἐπῆλθεν οὗτι κατὰ αἴσιον τοῖς δεησομένοις (ἦν δὲ βαθύς ὄρ-20 θρος τότε, οὗ λαμφθέντος ἡλίῳ ἑάλωμεν) ἐπιλέξασθαι ψαλμὸν ἐκεῖνον οὗ κατάρχει μὲν τὸ "ὁ θεός, ἤλθουσαν ἔθνη εἰς

12. προκαλεῖσθαι T

de nostris rebus statuere, nosque tanquam dormitantes excitare, ut videretur hominibus imperitis prudentia prae nobis omnibus praestare. significavit certe nobis, ut lumina perpetua in magnis templis haberemus, ne id quidem non ludibundus. quid enim excitare nos debebat, ut precaremur, quod ipse deprecabatur, salutem urbis? at cupiebat ille simulare pietatem, dissimulare animi consilia, quo urbem omni modo tueri videretur, quippe qui etiam vota pro ea suscipi vellet. atque illud quoque, opinor, significabat, eo urbem iam deductam esse, ut solis precibus egeret, pariter ac si medicus, qui errore aliquo hominem in extremum discrimen vitae adduxerit, sacerdotem accersi iubeat, ut is moribundum sacro prosequatur viatico. namque homo minime simplex, sed admodum versutus erat, quantum quidem illum cognoverunt viri eximii ad perspicienda ingenia eorum, quibuscumque versantur. unde etiam dicis causa istam instituebat supplicationem, qua perfecto nemo coluerit numen divinum. ut autem res erat, imperabat ille, ecclesiastici obediebant. quum autem cantioni praeludere oporteret suavem vatem Davidem, incidunt precaturi haud fausto omine (erat autem tum multum mane, quo luce solis illustrato urbs capta est) in psalmum illum, qui ita

τὴν κληρονομίαν σου," ἐφέπεται δὲ τὸ "ἐμίαναν τὸν ναὸν τὸν ἅγιόν σου, ἔθεντο τὰ θρησимаῖα τῶν δούλων σου" καὶ τὸ ἐξῆς, μόνον οὐ χρησιμφοῦντος τοῦ προφήτου καὶ θεοπάτορος δι' ὑποφητείας τῶν ἠθροισμένων εἰς δέησιν, καὶ λέγοντος "τί ὅαν ἔτι δεοίμεθα πρῆσβειῶν εἰς θεόν, ἔνθα ἐκείνῳ τὰ καθ' ἡμῶν ἀποπέφανται;"

Εἶχεν οὕτω ταῦτα, πλείοσιν ἑτέροις παρασπιζόμενα συγκροτήμασι τῆς τοῦ κακοῦ δηλαΐσεως. καὶ τοίνυν τῷ συχνῷ τούτων ἅπαντες ἀνεφρονοῦμεν, ὄψιμον συνάγοντες νοῦν καὶ 10 τὸ πρῶν θράσος ἀποποιούμενοι (οὐ γὰρ ἂν ἐκεῖνο θάσος εἴποιμι ἑλλόγως εἶχομεν), καὶ ἐνοοῦμεν οὐκέθ' ἡμῖν εἶναι φουκτά. οὐκουν ἔφθησαν κατανηῆσαι εἰς πέρας αἱ τῶν ἐκκλησιῶν δεητήριαι ἀρμονίαι, καὶ ὁ πόλεμος, ἔτι τῶν ψαλμῶν εἰλουμένων ἐν τοῖς τῶν δεομένων στόμασι, θρήνους παρέβου- 15 σε, καὶ εἰς γόους οἰκτροὺς καὶ ἀλαλαγμοὺς Αἰδοῦ ἀντιπεριέστησε, καὶ εἰς φυγὴν αὐτοῦς ἀθροισθέντας ἔπτυρε, καὶ τοιαῦτα διέθετο ὥνπερ ὄτω μεμνήσεσθαι τοὺς ζῶντας ἐν περὶ ὄνειροις, εἶπερ οὐ τὰ ἡδέα μόνον προπίπτουσι τῆς καθ' ἕπνον φαντασίας, ἀλλ' οὐδὲν ἦττον καὶ τὰ φόβον ἐνδειξάμενα.

20 Καὶ οὕτως ἐξ ἰδίας ἔχθρας, τῆς τε κατὰ τὸν βασιλέα Ἀνδρόνικον καὶ τῆς κατὰ τὸν δούκα Δαυίδ, κοινὸν κακὸν κατέσκηψεν ἀνάπαλιν τῷ γνωματευσάμενῳ πολλῶ τῶν κοινῶν

orditur "deus, venerunt gentes in hereditatem tuam," deinde pergit "inquinaverunt sacrum templum tuum, stragem fecerunt servorum tuorum" et quae sequuntur, propheta et patre dei ore eorum, qui ad preces faciendas congregati erant, tantum non vaticinante, et ita dicente "quid etiamnunc preces faciamus deo, quum ille de rebus nostris decreverit?"

Haec igitur ita se habuerunt, multis aliis stipata indicibus instantis pernicii. quibus omnibus cuncti tandem resipimus, sero ad sanam mentem redeunt, pristinamque abiicientes confidentiam (neque enim fiduciam illam dixerim), modesti esse coepimus, et intelleximus, non iam nos effugere posse calamitatem. itaque ad finem nondum perductae erant in ecclesiis cantilenae supplices, quum bellum psalmis, qui adhuc in oribus precantium volvuntur, naenias immiscet, eosque in lamentationes miserabiles et eiulationes Stygias vertit, concione in fugam compulsa, et ita affecta, ut illarum rerum qui vivunt recordaturi sint etiam in somniis, siquidem non suavia tantum menti per somnum liberius evaganti, sed etiam ea, quae terrorem incutiant, observari solent.

Ita igitur ex inimicitia privata imperatoris Andronici et Davidis, ducis nostri, communis calamitas civitatem invasit, contra illius sententiam, qui rem publicam saepe inimicitibus privatis restitui dixit,

κατά τινας ἰδίας ἔχθρας λαγγάνειν ἐπανόρθωσιν, καὶ οὐκ εὐ-
 φραδῆς ἡμέρα, ἢ τῆς πανωλεθρίας, κατερράγη ἡμῖν· ἦν
 ᾗθειλον μὲν ἐκ τῶν τοῦ καλοῦ ἐνιαυτοῦ ἀναπληρωμάτων αὐ-
 304 τικά ἐκκοπῆναι, ὁποῖόν τι λελυπημένος καὶ ὁ καρτερικὸς Ἰώβ
 εὗξαστο. ἀλλ' ὁ ἐπιτάξας τῷ ἡλίῳ ὀρίζειν τὰ τοῦ ἐνιαυτοῦ⁵
 καθ' εἰρμόν τὸν ἀπ' αἰῶνων ἐξουθενώσῃ πάντως τὸ τῆς εὐ-
 χῆς ταύτης, πεπαιδευκῶς ἄλλως εὐχεσθαι, ἀνθρωπικώτερον.
 τὸ γὰρ οὕτω γονυπετεῖν ἐν δεήσεσιν οὐκ ἂν εἴη ψυχῆς μὴ
 παραφερομένης οἷς παθαίνεται· ὅθεν καὶ συγγνωστὰ εἰ καὶ
 οὕτω λαλοῦμεν. λίθοι γὰρ ἐνταῦθα οὐκ ἂν παθῆναιτο, καὶ 10
 ὄσους κατ' αὐτούς. πῶς γὰρ ἄνθρωπος, ἔνθα καὶ τῶν πολε-
 μίων οἱ φαινόμενοι θεὸν εἰδέναι καὶ τι ἔχειν οἴκτου καὶ ἀθη-
 ριώτοι ἐδάκρουν καὶ κατεστέναζον, βλέποντες πόλιν τοιαύτην
 οὕτω κατηκισμένην καὶ ἐξημιωμένην καλοῖς, ἄπερ, εἰ διενε-
 μιθῆ, πλείστην ἂν τῆς οἰκουμένης εἰς εὐδαιμονισμόν ἐξήρτυ- 15
 σαν; οὐ γὰρ πόλις ἦν ἢ ἀπλῶς, ἀλλὰ μακάρων γῆ, ὅποιαν ὁ
 μαθῶν οὐκ ἂν ἔχοι λαθέσθαι αὐτῆς· ἢ θάλλουσα ἔσαεὶ τοῖς
 κατὰ κόσμον καλοῖς ἐξήνθησε τότε ἀτημελήτοις νεκροῖς, ὧν καὶ
 εἰσέτι σώματα ἀκηδέα κεῖται ἐν παραβύστοις, ἀνδρῶν, γυναι-
 κῶν, νηπίων ἀκμαίων, μεσαιπολίων, γερόντων, εἰπεῖν τὸ ἀνη- 20
 λεέστερον, παρειμένων ἢ καὶ ἄλλο τι σῖνος παθόντων ἀποτυχία
 φύσεως, καὶ αὐτῶν δὴ τῶν ὀπηδήποτε νοσοκομουμένων, οὓς

diesque nobis illuxit nefastus, dies extremae perniciæ: qualem diem
 ex temporum suavi vicissitudine illico excisum velim, ut graviter af-
 flictus patientissimus ille Iob precatus est. verum is, qui solem anni
 deinceps vicissitudines absolvere indè a rerum principio iussit, aliter
 nos precari docuit, et ad nihilum utique redacturus est talis voti
 humanam imbecillitatem. namque ita flexis genibus precari mentis
 foret dolore abreptæ: unde etiam ignoscendum est, si ita loquimur.
 namque lapides fortasse et qui sunt lapidum similes hic non lamēn-
 tentur vehementius; homines autem quomodo abstinerint, quando
 etiam ex hostibus ii, qui deum sentire et habere aliquid misericordiæ
 et non plane ferarum instar esse videbantur, lacrimabantur et ingemis-
 cebant, quum urbem tam eximiam ita turpatam spoliatamque cernerent
 opibus, quæ apte distributæ magnam terrarum partem beare posse vi-
 derentur? neque enim illa simpliciter urbs fuit, sed beatorum terra,
 quam qui semel vidisset, oblivisci nunquam posset. verum, quæ omnibus
 semper bonis terrestribus floruerat, obsita tum erat cadaveribus insepul-
 tis, e quibus etiam nunc multa in locis desertis dispersa iacent, virorum,
 mulierum, infantium, iuvenum, nati grandium, et, quod inprimis mise-
 rabile est, senum exhaustorum vel aliam miseriam expertorum propter
 infirmitatem naturæ, ipsorumque adeo hominum utcunque aegrotantium,

οὔτε τεῖχος εἶδεν οὐδ' ὄπλον ἔτριψε. τὸν γοῦν ἐκκλησιαστικὸν ξενῶνα εἰσδραμόντες οἱ δεινοὶ καὶ κατὰ σικιῶν ἀνδριζέσθαι πρῶτον εἰς αὐτοὺς ἀπησχόλησαν τὰ ξίφη, μετὰ δὲ κενὸν τὸ πῦν ἀφῆκαν ὧν ἐντὸς ἔστυγε, τῶν τε πρὸς ἰατρείαν
 5 καὶ οἷς οἱ τληπαθεῖς ἐσκέποντο. καὶ νῦν τὸ τοιοῦτον καλὸν οὐκ ἔχει τινὰ ξεναγωγεῖν, ἀλλ' οἱ πρὸς νοσοκομίαν ἀπονεύοντες ἐρχόμενοι καὶ τὸ κένωμα βλέποντες καὶ τὸ πρὸς ὑγίειαν βοήθημα ὡσεὶ καὶ θανάτου καταγώγιον ἀποτροπιαζόμενοι, τύπτοντες τὰς αὐτῶν κεφαλὰς καὶ οἰμώζοντες ὡς ἐπιτελεύτια
 10 ἐπαναστρέφουσιν οἴκαδε, καὶ κείνται θανάτῳ ἐπιτρέψαντες ἑαυτούς. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ἔστι θανάτις ἢ ψῆγμα τι νοσήλειον οὐδ' ἄλλοθι που τῆς καθ' ἡμᾶς ἐρημοπόλεως εὐρέσθαι, πάντων ὑπὸ τῶν καὶ ἀγροίκων καὶ ἀπηνεστάτων ἐξηφρατισμένων, οἳ οὐδεμίαν χάριν μὴ ὅτι γε καταπλουτοῦντες ἀλλ' οὐδὲ οἷ-
 15 μαι εἰδότες, ἄνθρωποι ἀχαρίστεροι πάντων ὧν ἂν εἴποι τις, καὶ λόγον ἄλλον ἀπειρόκαλοι, καθότι τῷ χυδαίῳ τῆς πολιτεῦσεως καλοῦ παντός ἦσαν ἀπείρατοι, καὶ τῶν τοιούτων ἀπάντων ἀγαθῶν τὴν καθ' ἡμᾶς πῶλιν ἀπορφάνισαν, ὡς μηκέτι θανμάζεσθαι τί δήποτε αὐτοὶ κατ' ἀνθρώπων θάνατοι αὐτό-
 20 χροῖμα ἐξέβησαν, εἰ δίχα τῶν τοιούτων καὶ ἀλόγων ἀφειδεῖς ἦσαν κατὰ μαρίαν τὴν καθ' ἡμῶν, καὶ ἀγγεῖοις ἐνύβριζον εἰς κατὰκλασμα, μέχρι καὶ αὐτῶν λαγύρων καὶ ληκύθων καὶ εἴ τι φραυλότερον.

quos nec moenia viderunt nec arma attriverunt. namque ecclesiasticum hospitium ingressi feroces, adversus umbras dimicaturi, primum enses illorum caede impediverunt, mox autem universum vacuum reliquerunt, quibus instructum erat ad miserum illos tum sanandos tum levandos. neque iam in pulcherrimum illud hospitium quisquam recipi potest, sed aegroti, qui cura indigent, quum accedunt et desolationem vident, illud olim praesidium valetudinis tanquam speluncam mortis aversantur plangentesque pectora et eiulantes tanquam moribundi domum redeunt, iacentque morti se commendantes. nam ne gutta quidem vel pulvis medicus in vastata urbe nostra usquam reperitur, rebus omnibus ab agrestibus illis et inhumanis hominibus deletis, qui gratia non solum affluentes, sed ne tincti quidem ulla, et opinione omnium duriores, quum ceteroquin immodici, tum propter administrationem temerariam commodorum omnium expertes erant, cunctisque illis bonis urbem nostram ita spoliaverunt. ut nihil iam mirum sit, visos illos esse ipsius mortis quasi viva effigies, quandoquidem non solum hominibus, sed ne brutis quidem animalibus propter odium nostri pepercuerunt, vasisque insulterunt, frangendi quodam furore acti, ad lagenas usque ampullasque olearias, et siquid vilius est.

Οἱ δὲ καὶ ἄλλως εἰς τόσον ἀγροικικῶς εἶχον ὥς μὴδὲ ὀφθαλμοῖς ποτὲ διαλαβέσθαι δοκεῖν τὰ σπουδαιότερα. λινέ-
 οῖς γοῦν σπειράμασι καὶ σακκίοις καὶ ῥάκεσιν ἀγαθὰ καὶ
 πολλὰ καὶ τίμια ἐγκείμενα πρὸς ἔριν ἀναλεγόμενοι τὰ μὲν
 ἔνδον ἐξερρίπτουν, ἀνοίγοντες τὰ τῶν ἀγγείων σιόματα, καὶ 5
 συνεπάτου, τὰ δὲ ἀχρεῖα δοχεῖα εἰς κόλπους παρέβον, ὀβο-
 λιαῖα ὡς τὰ πολλὰ ὄντα. καὶ τοιοῦτοι μὲν οἱ πλείους τὰ
 πρῶτα ἐν ἀκμῇ τῆς ἀρπαγῆς· ἐπελθόντες δὲ οἱ μετ' αὐτοῦς
 καὶ οἱ μετ' ἐκείνους ἔτι ἐφορτίζοντο τὰ ἐκκεχυμένα καλὰ
 καὶ πλοῦτον συνέλεγον. ἦσαν δὲ καὶ αὐτοὶ ἀγενεῖς ἀγροί- 10
 κοί, καὶ οὐδὲν ἀστεῖον πεπαιδευμένοι. τοῖς γοῦν κατ' ἐμπο-
 ρίαν παρατητυχηκόσι, καὶ εἴτε ἰσχνότερον ἢ πρὸς πάχος δυ-
 ναμένους κτᾶσθαι τὰ ἐμπολωμένα, βραχὺ τι λαμβάνοντες κα-
 τήλλαττον τὰ τῷ βίῳ τίμια. καὶ ἔστι μαθεῖν ὡς διπλοῦς μὲν
 ὁ χρυσός, ὁ δὲ ἀργυρός καὶ εἰς πολλαπλοῦν πονηροῖς εἰς ἄλ- 15
 λαγμα χαλκείοις προῖετο. βίβλοι δέ, ἅς ἀπολωλεκῶς τις δά-
 κνοιτο ἂν τὴν ψυχὴν διὰ βίον, καὶ φάρεα, οἷς πρὸ τῶν ἄλ-
 λων φιληδοῦσιν οἱ Σῆρες, καὶ λοιπὰ ἔργα ἰστοῦ, οἷς ἀρα-
 χνῶν μίτος ἐρίσειεν ἂν, καὶ ὄσα δὲ ῥίζαν γενέσεως φέρουσι
 σκώληκα ἐργάτην τρυφεροῦ μηρύματος, οὐδ' αὐτὰ ἐφορκᾶ 20
 ἦσαν τοῖς μὴδὲν εἰδόσι καλόν, ἀλλὰ παρερρίπτουντο εἰκαίον
 τιμήματος.

9. ἐγκεχυμένα T

Adeo illi rudes erant, ut ne oculis quidem discernere videren-
 tur praestabilliora. linteis certe fasciis, saccis pannisque conditas res
 eximias et pretiosas, studiose quum collegissent, ipsas, apertis sacco-
 rum ostiis, eiiciebant et conculcabant, misera receptacula in sinus
 condebant, vix teruncii pleraque. atque ita quidem plerique ab ini-
 tio in ardore rapinae faciebant; proximi autem post illos, et hos rur-
 sus qui secuti sunt, collectis, quae effusae erant, opibus divitias sibi
 comparabant. erant tamen hi quoque imperiti et agrestes, nec quid-
 quam urbanum noverant. certe quidem iis, qui mercandi causa forte
 adessent et sive vili sive magno pretio emere possent venalia, res pretio-
 sissimas concedebant, exiguum quiddam numerum nacti. sciendum est
 enim, duplici auri, multiplici argenti pondere redempta esse villia vasa
 aenea. libri autem, quos quis amissos per omnem vitam doleat ve-
 hementissime, et vestimenta, quibus prae ceteris gentibus Seres de-
 lectantur, et reliqua opera textoria, quorum vix aranea subtilitatem
 aemuletur, quaeque originem ducunt a vermibus delicatissimi filii ar-
 tificibus, ne haec quidem, inquam, homines illos omnium artium ex-
 pertes delectabant, sed proiiciebantur pretio vilissimo.

Παρ' οἷς καὶ ἰδὸς τριγέρον οἶνος διὰ τὸ ἀγλευκὲς ἐξουθε-
 νεῖτο οἷα καὶ τι φάρμακον οὐκ ἀγαθόν· οἷου δὲ οἶνον χρεῖα
 καὶ μάλιστα ἦν τὰ τε ἄλλα καὶ διὰ τοὺς ἐν πληγαῖς. ἐξε-
 χεῖτο γὰρ τὸ καλὸν ἐκεῖνο ὑγρὸν ὡς εἰς ποταμούς· ὅθεν
 5 οὔτε αὐτὸς ἦν οὔτε τι ἀκόλουθον μάλαγμα οὔτε ὁ καθ' εἰρ-
 μὸν κατάδεσμος. διόπερ οὐ μόνον κύκλω τοῦ τείχους τῶν
 νεκρῶν κειμένων, καὶ περὶ σύμπαν δὲ τὸ τοῦ τοιοῦτου κύκ-
 λου ἐμβαδόν, οὐκ ἦν ὁ θάπτων, ἀλλὰ καὶ οἱ πεπληγμένοι
 προσθήκην ἐποιοῦν τῷ Αἰδῆ καὶ πράγματα προυξένουν τοῖς
 10 θάπτουσι. ὡ γοῦν ὅσας ἐξεκένωσαν οἰκίας καὶ οἱ τραυμα-
 τῖαι, κατὰ πολυμερῆ ποσότητα ἐκλείποντες. καὶ οὕτω μὲν ὁ
 γέρον οἶνος ἐκφορὰν ἔπαθε, συντεθνηκῶς οἶον καὶ αὐτὸς τοῖς
 κινδυνεύουσι κατ' ἔνδειαν αὐτοῦ· ὁ δὲ νεογνὸς ὑπεσκίρτα
 ζέων καὶ βραττόμενος, καὶ τὸ βράσμα ἦν τοῖς προσιεμένοις
 15 καθὰ καὶ τι ἐμβόημα καὶ ἀπειλὴ βίου ὑπέξαγωγῆς. οἱ γὰρ
 τούτου ὑποπιμπλάμενοι εἶτα τοῦ τῆς λήθης ἔπινον πόματος,
 ὃ θάνατος οἰνοχόει, οὐ τοῖς ἡμετέροις μόνοις ἀλλ' — ὁ καὶ
 προσφέρων τῷ στόματι χαίρω — καὶ μάλιστα τοῖς Λατίνοις,
 οἷς μέγα τι καλὸν αὐτὸς ἐκρίνετο, ἅμα ἐκπιέζουσι χερσὶ στα-
 20 φυλάς καὶ ῥοφοῦσι χανδὸν τὸ νεόθλιπτον, ἵνα μηδὲ ταῖς λα-
 γύνοις πρωτείου ὑποδοχῆς ἐκχωρήσωσι. καὶ ὀφείλομεν ἡμεῖς 305
 τῷ τοιοῦτῳ βρασματῖα οἶνω χάριτας οἷα προσεταιρισαμένῳ
 κατὰ Λατίνων τὸν θάνατον· ὃν ἐπώτρυνεν αὐτοῖς καὶ τὰ

Ab iisdem vinum vetustius propter insuavitatem contemnebatur
 tanquam insalubre quoddam medicamentum: quo vino in primis opus
 erat quum ad alios morbos tum ad sanandos vulneratos. at liquor ille
 eximius tanquam rivis profusum fluebat: unde nec illa medicina, nec
 idonea levimenta, nec apta vincula nobis reliqua erant. quare, quum
 circa murum cadavera proiecta essent et per omnem aream muro con-
 tiguam, non solum nemo erat, qui illa sepeliret, sed etiam vulnerati
 cumulum tartaro addebant et negotium faciebant sepelientibus. quot
 enim domos vacuas fecerunt vulnerati, multiplici varietate pereun-
 tes! atque vinum vetustum quidem efferebatur, ipsum quoque quasi
 extinctum cum iis, qui propter illius periclitarentur penuriam; vinum
 recens autem effervescebat, aestuans atque fermentans, eratque fer-
 mentatio illa appetentibus quasi vox quaedam et minatio mortis. nam
 qui illo replebantur vino, quasi potum oblivionis imbibeabant, a morte
 non solum nostris ministratum, sed — quod gaudio exultans dico
 — Latinis maxime, quibus illud bonum eximium videbatur, qui-
 que simul manibus uvas pressabant, et liquorem recens expressum
 avidè hauriebant, ne in lagenas e receptaculo priore effundendum
 esset. ac gratias debemus fermentanti illi vino, quippe quo Latinis

ἕνεια κρέα, οἷς τὰς γαστέρας πλησμίως ἔσαπτον. οὕτω δὲ καὶ τὰ ἐκ βοῶν καὶ τὰ καλὰ σκόροδα, δι' ὧν ὁ καθ' ἡμῶν κλη-
ρος ἐσώζετο, καταπάλλον καὶ καρπιζόμενος τὰ ἐς ζωὴν, καὶ οὕτω τιννύμενος τοὺς φόνους οἷς ἐκεῖνοι τοὺς ἡμετέρους ἐνέ-
ριψαν, καὶ μακαρίζοντες οὐκ αὐτοὺς ἀλλὰ τὴν νόσον, ἥδη 5
δὲ που καὶ τὸν θάνατον κατὰ τοὺς ἀπὸ Γαδείρων, πρὸ οἷς ὁ Αἰδης ἐκτετίμητο, εἰ καὶ μηδεμίαν χάριν οἶδεν θάνατος κα-
τὰ τὸν τραγῳδόν.

Τὸν δὲ συχρὸν τοῦτον Λατινικὸν θάνατον αὐτὸς ὁ Ἄλ-
δουίνος ἐτράνωσε, περίλυπος φάμενος ὑπὲρ χιλιάδας τρεῖς 10
μεγάλων αὐτοῖς ἀνθρώπων ἐκ νόσου πεσεῖν. σωρὸς οὕτως
ἡδὺς ἡμῖν, εἰ καὶ μὴ ἀντεσῆκου πρὸς τὴν ἐξ ἡμῶν στοιβήν.
συναριθμουμένων δὲ γε καὶ τῶν ἐν πολέμῳ πεπτωκότων εἴ-
χομεν παραμυθίαν πλείονα· ὁ αὐτὸς γὰρ αἰτιώμενος ἄλο-
γον ἀντιστασίαν ἡμῶν καὶ ζημίαν ἐντεῦθεν τοῦ ῥήγος, ἐξε- 15
τραγῳδῆσεν ὑπὲρ τρισχιλίους πεσεῖν ὑπὸ τῶν ἐκ τοῦ τείχους
ἔξω καταπεμπομένων βελῶν, δίχα γε τῶν ἐν προνομαῖς πι-
πτόντων ἢ καὶ ἄλλως, ὥς ὁ τοῦ πολέμου κύβος ἔρριπτε καὶ ὁ
τῆς δίκης τροχὸς κατεκύλιεν, εὐστροφῶς περιφερόμενος. πολ-
λοὺς δὲ καὶ λιμὸς ἀπήγεν· ἐστενοχωρεῖτο γὰρ καὶ σφίσι τὰ 20
ἀναγκαῖα.

Καὶ οὕτως ἡμῖν ἐπεστυλάκτετο νέκταρ παραμυθίας τῆ

mors parata sit: quam iisdem etiam accelerabant carnes porcinae, quibus ventrem differciebant. similiter etiam laudanda sunt caro bubula et praeclarum allium, quibus ordo noster servabatur, celebrans et usurpans res ad vitam necessarias, atque ita ulciscens caedem, qua illi nostros perdiderant, et laudibus non illos ferens, sed morbum et ipsam adeo quasi mortem, Gaditanorum more, a quibus olim Tartarus colebatur, etiamsi nullam mors gratiam novit, ut apud fragicum est.

Frequentem autem illam Latinorum mortem ipse Alduinus declaravit, quum tristis narravit, plus ter mille Latinos validos morbo perisse. cervus iste nobis iucundus erat, etiamsi non compensabat densam e nostris pereuntium multitudinem. adnumeratis tamen iis, qui in bello ceciderunt, consolationem maiorem habebamus. namque idem ille renitendi imprudentiam nostram accusans, et inde repetens regis adversus nos severitatem, querebatur, ter mille amplius tellis de muro deiectis occisos esse, praeter illos, qui in eruptionibus aliasve perierant, prout tessera belli cadebat et rotaolvebatur iustitiae, facili ruentis impetu. multos etiam fames exstinxit: namque illi quoque angustiis annonae premebantur.

Ita igitur instillatum nobis est nectar solatii imminutione exer-

ὑποκαταβάσει τῆς πολεμίου στρατιᾶς, ἣν οἱ δεξιῶς φιλιωθέν-
 τες ἡμῶν Λαῖνοι (πολλοὺς γὰρ ὑπηγόμεθα, πραγματευόμενοι
 τὰ ἐκ Θεοῦ) ἐξεκάλυπτον, ὑπὲρ ὀγδοήκοντα χιλιάδας πεζῆ
 ἐπελθεῖν· ὧν χίλιοι μὲν πεντάκις φερέγγυοι ἐμαρτυροῦντο
 5 ἵπποτάι εἶναι πενήκοντα χιλιάσι Ῥωμαϊκαῖς ἐναντία κατὰ
 τὴν ἐκείνων δόξαν ἀντιδραμεῖν, τῶν δὲ λοιπῶν οἱ μὲν ἵππο-
 τοξόται ἦσαν, οἱ δὲ ψιλῆται, καὶ ἄλλως δὲ μεθ' ὄπλων χρη-
 σιμοί. συνεπλήρουν δὲ τὸν πολὺν ἐν αὐτοῖς ἀριθμὸν καὶ ἄν-
 δρες, φασί, τοῦ ῥιζίκου, μήτε διάρια λαχόντες ἐκεῖνοι ἐκ τοῦ
 10 ῥηγὸς μήθ' ὑπόσχεσιν, ἐπακολουθήσαντες δὲ τῷ λοιπῷ στρα-
 τῷ, εἴ πως τῶν ἔργων συναιρόμενοι τὰ ἐκ τύχης εὐροίην ἀγα-
 θά. καὶ τοσοῦτοι μὲν τὸ πεζόν, τὸ δὲ ναυτικόν — ἀλλ' αὐ-
 τοὶ δῆλοι κατ' ἀριθμὸν τὸν ὑπὲρ διακοσίας νεῶν, σὺν γε τοῖς
 πειραταῖς, οἱ καὶ αὐτοὶ μηδὲν ῥηγικὸν ἔχοντες τύχης δώροισ
 15 ἐπέτρεψαν ἑαυτούς· ὑφ' ὧν κατὰ γῆν τε καὶ θάλασσαν πιε-
 σάντων ἡμᾶς ἐξεθλίβημεν τῆς ζωῆς καὶ οἱ μὲν θανάτῳ κα-
 τεσπᾶσθημεν, οἱ δέ, τοῦ Αἴδου τὸ στόμα συγκλείσαντος οἷς
 οἴμαι κεκόρεστο, ἡμιθνήτες ἐμείναμεν.

Ἄλλ' ἐνταῦθα παρεκβεβηκότες καθ' ἱστορίας ἀνάγκην
 20 ἀναδραμονόμεθα πρὸς μικρὸν αὐθις, ἐκφῆσαι τὸ καὶ πτωχι-
 κὸν καὶ ὑπόπαχυν τῶν κατακλυσμοῦ δίκην παρασυράντων τὰ
 πολιτικά· οἱ τὰ μὲν τίμια εὐήθως καὶ ὡς οἶα βρεφικῶς

citus hostilis, cuius numerum Latini quidam, quorum callide nobis
 amicitiam conciliaveramus (multos enim in partes nostras pellicieba-
 mus de rebus divinis disputando), nobis prodiderunt, octoginta plus
 millia militum terra advenisse: e quibus, quinquies mille iusti nominis
 equites esse affirmabant, quinquagies mille Romanis ex ipsorum quidem
 sententia pares; reliqui partim equites sagittarii, partim sive levis
 sive gravis armaturae pedites erant. aderant autem, qui ingentem
 illorum numerum complebant, etiam viri, ut dicunt, rizici, qui ne-
 que stipendia a rege nec promissa accipiebant, sed reliquum exerci-
 tum comitabantur, si forte sibi rerum sociis fortuna aliquid oblatura
 esset. atque haec quidem copiae terrestres erant. classis autem ma-
 nifesto excedebat numerum navium ducentarum, cum piratis quidem
 qui et ipsi stipendium regium non merebant, sed donis confidebant
 fortunae. ab his igitur terra marique circumsessi, suffocabamur pae-
 ne, et partim morte abrepti sumus, partim semianimi, Tartari quippe
 faucibus satietate, opinor, oclusis, relictis sumus.

At enim a degresione hac pro necessitate historiae facta re-
 vertendum est parumper ad significandos tum mendicos tum praedi-
 vites quosdam, qui quasi diluvium quoddam bona rei publicae pes-
 sumdabant: qui res pretiosas stulte et quasi infantium instar prode-

Ἐδάκρον ἄγιοι ἐν εἰκονίσμασι· καὶ ἔχαιρον οἱ κενέ-
 πιδες, λέγοντες δυσωπεῖν ἐκείνους ὑπὲρ ἡμῶν. ἐλέγομεν
 ἡμεῖς “ναί, ἀλλ’ οὐκ εἰσακνύονται, διὸ καὶ ἐπιμένουσι κλαί-
 οντες” καὶ ἠπίστουν ἡμῖν. καὶ αὐτοὶ μὲν ἦσαν ἐν ἐλπίσιν·
 ἡμεῖς δὲ εὐ εἰδότες τὸν ὄλεθρον ἐξ ὧν καὶ ἐσωσόμεν καὶ ἐλ-
 5 λόγως συνήγομεν, οὐκ εἴχομεν ὃ τι καὶ δράσομεν, λέγοντες
 καὶ αὐτοὶ μὴ τι πρὸς ἀγαθῷ εἶναι τι τὸ μέλλον εἰδέναι,
 303 ἔνθα τῷ φρονοῦντι μηδὲν ἢ γνῶσις λυσιτελεῖ· καὶ κατὰ τὴν
 τῆς ἱστορίας Κασάνδραν (ὁκνῶ γὰρ εἰπεῖν τὰ μείζω παρεισ-
 κνυκλήσας καὶ προφητικά) ἀληθιζόμενοι μὲν, ἀφιέμενοι δὲ λα-
 10 λεῖν εἰς ἀνήκοον.

Ἐδειξέ τι τέρας τότε οὐκ αἴσιον καὶ ἡ πάναγνος Θεομή-
 τωρ, ἡ παρ’ ἡμῖν τοῦ ὀδηγεῖν ἐπὶ ὄνυμος, δεικνύσα ὡς ἀπο-
 στέργει τὰ καθ’ ἡμᾶς καὶ οὐκ ἐθέλει μεθ’ ἡμῶν εἶναι. προο-
 15 δεύουσα γὰρ ποτε τότε καθ’ ἡμέραν ἢ τὸ κῦρος ἔχει τοῦ
 τοιούτου καλοῦ, καὶ περιελθοῦσα ἔνθα τῆς πόλεως ἡ ἀδελ-
 φότης ἤθελε, καὶ ἀποκαδισταμένη αὐθις εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς,
 καὶ ταῖς εἰσόδοις ἐγγίσασα, οὕτως ὥκνει τὴν εἴσοδον ὡς ἀνά
 πόδα χωρεῖν κραταιῶς βιάζεσθαι τὸν αὐτὴν φέροντα, καὶ
 ἐνιστάμενον βαρύνεσθαι ὅτι μάλα καὶ πρὸς τῷ καταπίπτειν²⁰
 γίνεσθαι, καὶ οὐ μόνον ἐκείνον ἀλλὰ καὶ ἄλλους, ὅσοι συνεπι-
 λάβοντο. καὶ ἦν μὲν τὴν ἀρχὴν ὃ ἐκείνην ἀνέχων ὑποπτος
 ὡς οἴκοθεν τοιαῦτα τεχνώμενος, ὅποια πολλοὶ τερθρεύονται·

Lacrimabant sancti in imaginibus; atque dicebant, qui vana spe
 delectabantur, tristes illos esse nostra causa. “profecto ita est, in-
 quiebamus; sed non exaudientur: ideo lacrimare non desinunt.” haud
 illi fidem nobis habebant, sed in spe erant; nos autem, praesagientes
 utique perniciem ex iis, quae et videremus et prudenter ratiocinare-
 mur, non habebamus, quid faceremus, sed dicebamus etiam, nullius
 boni esse futura nosse, quod sapienti haud prodesset cognitio, atque
 exemplo priscae illius Cassandrae (vereor enim maius quid dicere,
 et immiscere etiam prophetica) verum quidem sentiebamus, sed effari
 incassum nolebamus.

Ostendit tum portentum infaustum etiam deipara sanctissi-
 ma, quae a monstranda via apud nos cognomen habet, declarans,
 se abhorrere res nostras nec nobiscum versari velle. namque quum
 obisset urbem, et reversa rursus ad templum accessisset ad fo-
 res, ita recusabat introitum, ut pedem referre violenter cogeretur,
 qui illam gestabat, et renisus aegre caveret, quominus procideret, id-
 que non solum ipse, sed etiam ceteri omnes, qui una cum illo ma-
 nus inferrent. atque ab initio quidem suspicio erat, eum, qui illam

ὡς δὲ καὶ ἱεροὶ ἄνδρες, ἀγαθοὶ τὸ ἦθος καὶ οἶοι μὴ παλαμᾶσθαι τὰ μὴ δέοντα, συνήραντο ἐγκρατῶς, καὶ πάντες ἐλάτους ἦσαν τῆς τοῦ ἱεροῦ οἴγνου ἰσχύος, καὶ οὐκ ἐπέιθετο εἰσελθεῖν ἀλλ' ἦν ὡς εἰπεῖν ἀφόρητον, ὑπέρχεται φόβος ἀπαν-
5 τας, ὅσον ἐχρῆν παθεῖν, ἐχέφρονας, καὶ ἀναπρήσαντες δάκρυα ὑψωσαν κλαυθμόν, καὶ φωνὰς ἐπῆραν πρὸς τὸν ὑψιστον υἱὸν τῆς πανάγνου μητρός. καὶ οὐκ ἐνέδωκαν, ἕως τοῦ σημείου ἤδη διαδειχθέντος, εἶτα μόνος ὁ βασιτάζων ἀβάρυντος καὶ ἀπαραπόδιτος ἤγαγε τὸ ἅγιον μόρφωμα ἔνθα ἴδρου-
10 ται. καὶ ἐδόκει μὲν καὶ τοῦτο τοῖς γενναίοις φρονεῖν ἐλαφρόν· ἡμεῖς δὲ οἱ ἀσθενεῖς ἐβαρυνόμεθα, ὑπονοοῦντες ὅπου νεύει τὰ τοῦ πράγματος.

Ἀπεκρίναντο καὶ τὰ ἱερὰ λόγια ἐξ ἐρωτήσεως τὰ ἀποβίσεις τῶν ἐν τῷ μέλλοντι, τὴν ἄλωσιν, τὴν ἡμέραν αὐτῆς,
15 τὸ κατακοπήσεσθαι ἡμῶς. ὡς προφητικῆς εὐκρινείας ἐκείνης· ὡς ἀνεπικρύπτου ἀποφάσεως καὶ μὴ ἐπισυρομένης λόξωσιν. καὶ ἡμεῖς ἐκωφεύομεν.

Ἦν τῆνικαῦτα καιρὸς, παρὰ τὰ τελευταῖα τῆς ἀλώσεως, καὶ περικοπᾶς εὐαγγελικᾶς ἐπ' ἐκκλησίαις ἐκφωνεῖσθαι, δι'
20 ὧν τὰ τῆς Σιὸν στηλογραφοῦνται κακά. καὶ οἱ ἔσω φρενῶν ἱερολογίαν κατὰ τῆς πόλεως ὑπενόουν αὐτά. ἔδοξε τῷ ἀρχηγῷ τῆνικαῦτα, οἷα τῶν στρατηγικῶν ἀπεγνωκότι, διατάττεσθαι

gestabat, ultro ipsum ista comminisci, quemadmodum multi praestigiis delectantur; verum quum etiam sacri homines, morum probitate noti et qui patrare quod nefas esset non possent, opem ferrent pro viribus, et omnes infirmiores essent sacri signi potentia, nec illud moveri posset, ut intraret, sed, ut ita dicam, obstinate resisteret, prudentem quemque timor incessit, quid civitati patiendum foret, et lacrimas fundentes, vocem clamoremque tollunt ad summum matris sanctissimae filium; nec destiterunt, donec, signo cognito, is, qui eam gestabat, solus sine molestia et impedimento sacram imaginem loco suo collocavit. hoc quoque hominibus sciolis leve visum est; nos autem, homines scilicet infirmi, affligebamur, suspicati, quorsum res illa spectaret.

Docuerunt etiam sacra oracula, quae consulerentur, futura rerum eventa, expugnationem, eiusdem diem, aerumnas nostras. o prophetica illam perspicuitatem! o illam nec obscuram nec obliquam rerum praedictionem! at nosmet surdi eramus.

Erat tum, sub finem expugnationis, tempus, quo recitantur in ecclesiis capita evangelica, quibus mala Sion recensentur. sanae mentis homines sacram eam recitationem ad urbem spectare suspicabantur. visum tum est duci nostro, utpote de re militari desperanti,

τὰ καθ' ἡμᾶς καὶ διεγείρειν ὡς ὄλον ἀπονυστάζοντας, ἵνα φαίνοιτο τοῖς μὴ συνιέσι διὰ πάντων ἡμῶν καὶ προμηθέστατος. μὲνεται γοῦν ἡμῖν παννυχίδας ἀγρυπνητὰς ἐπιτάξαι περὶ τοὺς μεγάλους ναοὺς, παιζῶν ἐκεῖνος κἀνταῦθα· τί γὰρ καὶ ἔδει προτρέπειν εὐχεσθαι ὅπερ ἐκεῖνος ἀπῆύχετο, τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως; ἦν δὲ οἱ ἐπίνοια δαιουῦσθαι τὸ εὐσεβεῖν καὶ ἐπικρύπτειν τὴν ὄρεξιν, ἵνα δοκῇ πάνυ περιποιεῖσθαι τὴν πόλιν ἐφ' ἅπασιν εἴ γε θέλει καὶ εὐχὰς τὰς ὑπὲρ αὐτῆς· οἴμαι δέ, καὶ ἐνδεικνύμενος οὕτω καταστῆσαι τὴν πόλεως ὡς εὐχῶν καὶ μόνων αὐτὴν δέεσθαι, ὁμοιον ὡς 10 εἰ καὶ λατρὸς κατεργασάμενος ἔκ τινος φανλότητος ἐπὶ θανάτῳ ἀνθρωπον, εἴτα ἐπιτάσσει προσκαλεῖσθαι ἱερέα ἐφοδιάσοντα ἤδη θνήσκοντα σωστικῶν ἀγιάσματι. οὐδὲ γὰρ ἦν ἐπιπόλαιος ἀλλὰ καὶ λίαν βαθὺς εὐτραπελεύεσθαι; ὅσα γε πειράσασθαι τοῦ ἀνδρὸς τοὺς δεινοὺς γνωματεύειν ἤδη τῶν οἷς 15 ἂν περικύχωσι. διὸ καὶ ταύτην προσεποιεῖτο τὴν θεοκλύτησιν, ὡς οὐκ ἂν τὸ θεῖον θεραπεύοιτο. ὅπως δ' ἂν εἶχε τὸ πρᾶγμα, ὃ μὲν εἶπεν, οἱ δ' ἐκκλησιαστικοὶ ἐπήκουον. καὶ δὴ χρεῶν προλάμπειν τοῦ ψάλλειν τὸν γλυκὺν μελωδὸν Δαυὶδ, ἐπῆλθεν οὗτι κατὰ αἴσιον τοῖς δεησομένοις (ἦν δὲ βαθὺς ὄρ-20 θρος τότε, οὗ λαμφθέντος ἡλίῳ ἐάλωμεν) ἐπιλέξασθαι ψαλμὸν ἐκεῖνον οὗ κατέρχει μὲν τὸ "ὃ θεός, ἦλθουσαν ἔθνη εἰς

12. προκαλεῖσθαι T

de nostris rebus statuere, nosque tanquam dormitantes excitare, ut videretur hominibus imperitis prudentia prae nobis omnibus praestare. significavit certe nobis, ut lumina perpetua in magnis templis disponeremus, ne id quidem non ludibundus. quid enim excitare nos debebat, ut precaremur, quod ipse deprecabatur, salutem urbis? at cupiebat ille simulare pietatem, dissimulare animi consilia, quo urbem omni modo tueri videretur, quippe qui etiam vota pro ea suscipi vellet. atque illud quoque, opinor, significabat, eo urbem iam deductam esse, ut solis precibus egeret, pariter ac si medicus, qui errore aliquo hominem in extremum discrimen vitae adduxerit, sacerdotem arcessi iubeat, ut is moribundum sacro prosequatur viatico. namque homo minime simplex, sed admodum versutus erat, quantum quidem illum cognoverunt viri eximii ad perspicienda ingenia eorum, quibuscum, versantur. unde etiam dicis causa istam instituebat supplicationem, qua perfecto nemo coluerit numen divinum. ut autem res erat, imperabat ille, ecclesiastici obediebant. quum autem cantioni praeludere oporteret suavem vatem Davidem, incidunt precaturi haud fausto omine (erat autem tum multum mane, quo luce solis illustrato urbs capta est) in psalmum illum, qui ita

τὴν κληρονομίαν σου," ἐφέπεται δὲ τὸ "ἐμίαναν τὸν ναὸν τὸν ἅγιόν σου, ἔθεντο τὰ θησιμαῖα τῶν δούλων σου" καὶ τὸ ἐξῆς, μόνον οὐ χρησιμοῦντος τοῦ προφήτου καὶ θεοπάτορος δι' ὑποφητείας τῶν ἠθροισμένων εἰς δέσην, καὶ λέγοντος "τί 5 ἂν ἔτι δεοίμεθα πρεσβειῶν εἰς θεόν, ἐνθα ἐκείνη τὰ καθ' ἡμῶν ἀποπέφανται;"

Εἶχεν οὕτω ταῦτα, πλείοσιν ἐτέροις παρασπιζόμενα συγκροτήμασι τῆς τοῦ κακοῦ δηλώσεως. καὶ τοίνυν τῷ συχῶ τούτων ἅπαντες ἀνεφρονοῦμεν, ὄψιμον συνάγοντες νοῦν καὶ 10 τὸ πρῶην θράσος ἀποποιούμενοι (οὐ γὰρ ἂν ἐκεῖνο θάρσος εἶποιμι ἐλλόγως εἶχομεν), καὶ ἐνοοῦμεν οὐκέθ' ἡμῖν εἶναι φνκτά. οὐκουν ἔφθησαν κατανηῆσαι εἰς πέρας αἱ τῶν ἐκκλησιῶν δετηῆριοι ἀρμονίαι, καὶ ὁ πόλεμος, ἔτι τῶν ψαλμῶν εἰλουμένων ἐν τοῖς τῶν δεομένων στόμασι, θρήνους παρέρβυ- 15 σε, καὶ εἰς γόους οἰκτροὺς καὶ ἀλαλαγμοὺς Αἰδου ἀντιπεριέστησε, καὶ εἰς φνγὴν αὐτοὺς ἀθροισθέντας ἔπτυρε, καὶ τοιαῦτα διέθετο ὥπερ δῖο μεμνήσεσθαι τοὺς ζῶντας ἐν περ ὄνειροις, εἶπερ οὐ τὰ ἡδέα μόνον προπίπτουσι τῆς καθ' ἕπνον φαντασίας, ἀλλ' οὐδὲν ἦττον καὶ τὰ φόβον ἐνδειξάμενα.

20 Καὶ οὕτως ἐξ ἰδίας ἔχθρας, τῆς τε κατὰ τὸν βασιλέα Ἀνδρόνικον καὶ τῆς κατὰ τὸν δούκα Δαυίδ, κοινὸν κακὸν κατέσκηψεν ἀνάπαλιν τῷ γνωματευσαμένῳ πολλᾷ τῶν κοινῶν

orditur "deus, venerunt gentes in hereditatem tuam," deinde pergit "inquinaverunt sacrum templum tuum, stragem fecerunt servorum tuorum" et quae sequuntur, propheta et patre dei ore eorum, qui ad preces faciendas congregati erant, tantum nou vaticinante, et ita dicente "quid etiamnunc preces faciamus deo, quum ille de rebus nostris decreverit?"

Haec igitur ita se habuerunt, multis aliis stipata indiciis instantis perniciet. quibus omnibus cuncti tandem resipimus, sero ad sanam mentem redeuntes, pristinamque abiicientes confidentiam (neque enim fiduciam illam dixerim), modesti esse coepimus, et intelleximus, non iam nos effugere posse calamitatem. itaque ad finem nondum perductae erant in ecclesiis cantilenae supplices, quum bellum psalmis, qui adhuc in oribus precantium volvuntur, naenias immiscet, eosque in lamentationes miserabiles et eiulationes Stygias vertit, concione in fugam compulsa, et ita affecta, ut illarum rerum qui vivunt recordaturi sint etiam in somniis, siquidem non suavia tantum menti per somnum liberius evaganti, sed etiam ea, quae terrorem incutiant, obversari solent.

Ita igitur ex inimicitia privata imperatoris Andronici et Davidis, ducis nostri, communis calamitas civitatem invasit, contra illius sententiam, qui rem publicam saepe inimicitiiis privatis restitui dixit,

κατά τινας ιδίας ἔχθρας λαγχάνειν ἐπανόρθωσιν, καὶ οὐκ εὐ-
 φραδῆς ἡμέρα, ἢ τῆς πανωλεθρίας, κατεργάγη ἡμῖν· ἢ
 ἤθελον μὲν ἐκ τῶν τοῦ καλοῦ ἐνιαυτοῦ ἀναπληρωμάτων ἀν-
 304 τικά ἐκκοπῆναι, ὁποῖόν τι λελυπημένος καὶ ὁ καρτερικὸς Ἰώβ
 εὐχάτο. ἀλλ' ὁ ἐπιτάξας τῷ ἡλίῳ ὀρίζειν τὰ τοῦ ἐνιαυτοῦ 5
 καθ' εἰρμόν τὸν ἀπ' αἰῶνων ἔξουθενώσῃ πάντως τὸ τῆς εὐ-
 χῆς ταύτης, πεπαιδευκῶς ἄλλως εὐχέσθαι, ἀνθρωπικώτερον.
 τὸ γὰρ οὕτω γονυπετεῖν ἐν δεήσεσιν οὐκ ἂν εἴη ψυχῆς μὴ
 παραφερομένης οἷς παθαίνεται· ὅθεν καὶ συγγνωστὰ εἰ καὶ
 οὕτω λαλοῦμεν. λίθοι γὰρ ἐνταῦθα οὐκ ἂν παθῆναιτο, καὶ 10
 ὄσους κατ' αὐτούς. πῶς γὰρ ἄνθρωπος, ἔνθα καὶ τῶν πολε-
 μίων οἱ φαινόμενοι θεὸν εἰδέναι καὶ τι ἔχειν οἴκτου καὶ ἀθη-
 ριώτοι ἐδάκρυον καὶ κατεστέναζον, βλέποντες πόλιν τοιαύτην
 οὕτω κατηκισμένην καὶ ἐζημιωμένην καλοῖς, ἅπερ, εἰ διενε-
 μῆθη, πλείστην ἂν τῆς οἰκουμένης εἰς εὐδαιμονισμόν ἐξήρτυ- 15
 σαν; οὐ γὰρ πόλις ἦν ἢ ἀπλῶς, ἀλλὰ μακάρων γῆ, ὅποιαν ὁ
 μαθὼν οὐκ ἂν ἔχοι λαθέσθαι αὐτῆς· ἢ θάλλουσα ἕσαιε τοῖς
 κατὰ κόσμον καλοῖς ἐξήνθησε τότε ἀτημελήτοις νεκροῖς, ὧν καὶ
 εἰσέτι σώματα ἀκηδέα κείται ἐν παραβύστοις, ἀνδρῶν, γυναι-
 κῶν, νηπίων ἀκμαίων, μεσαιπολίων, γερόντων, εἶπεῖν τὸ ἀνη- 20
 λέεστερον, παρειμένων ἢ καὶ ἄλλο τι σῖνος παθόντων ἀποτυχία
 φύσεως, καὶ αὐτῶν δὴ τῶν ὀνηδῆποτε νοσοκομουμένων, οὓς

diesque nobis illuxit nefastus, dies extremae perniciæ: qualem diem
 ex temporum suavi vicissitudine illico excisum velim, ut graviter af-
 flictus patientissimus ille Iob precatus est. verum is, qui solem anni
 deinceps vicissitudines absolvere inde a rerum principio iussit, aliter
 nos precari docuit, et ad nihilum utique redacturus est talis voti
 humanam imbecillitatem. namque ita flexis genibus precari mentis
 foret dolore abreptæ: unde etiam ignoscendum est, si ita loquimur.
 namque lapides fortasse et qui sunt lapidum similes hic non lamen-
 tentur vehementius; homines autem quomodo abstinerint, quando
 etiam ex hostibus ii, qui deum sentire et habere aliquid misericordiæ
 et non plane ferarum instar esse videbantur, lacrimabantur et ingemis-
 cebant, quum urbem tam eximiam ita turpatam spoliatamque cernerent
 opibus, quæ apte distributæ magnam terrarum partem beare posse vi-
 derentur? neque enim illa simpliciter urbs fuit, sed beatorum terra,
 quam qui semel vidisset, oblivisci nunquam posset. verum, quæ omnibus
 semper bonis terrestribus floruerat, obsita tum erat cadaveribus insepul-
 tis, e quibus etiam multa in locis desertis dispersa iacent, virorum,
 mulierum, infantium, iuvenum, natu grandium, et, quod inprimis mise-
 rabile est, senum exhaustorum vel aliam miseriam expertorum propter
 infirmitatem naturæ, ipsorumque adeo hominum utcunque aegrotantium,

οὐτε τεῖχος εἶδεν οὐθ' ὄπλον ἔτριψε. τὸν γοῦν ἐκκλησιαστικὸν ξενῶνα εἰσδραμόντας οἱ δεινοὶ καὶ κατὰ σκιῶν ἀνδρίζεσθαι πρῶτον εἰς αὐτοὺς ἀπησχόλησαν τὴ ξίφη, μετὰ δὲ κενὸν τὸ πᾶν ἀφῆκαν ὧν ἐντὸς ἔστεγε, τῶν τε πρὸς ἰατρείαν 5 καὶ οἷς οἱ τληπιθεεῖς ἐσκέποντο. καὶ νῦν τὸ τοιοῦτον καλὸν οὐκ ἔχει τινὰ ξεναγωγεῖν, ἀλλ' οἱ πρὸς νοσοκομίαν ἀπονεύοντες ἐρχόμενοι καὶ τὸ κένωμα βλέποντες καὶ τὸ πρὸς ὑγίειαν βοήθημα ὡσεὶ καὶ θανάτου καταγώγιον ἀποτροπιαζόμενοι, τύπτοντες τὰς αὐτῶν κεφαλὰς καὶ οἰμῶζοντες ὡς ἐπιτελεύτια 10 ἐπαναστρέφουσιν οἴκαδε, καὶ κείνται θανάτῳ ἐπιτρέψαντες ἑαυτούς. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ἔστι θανάτις ἢ ψῆγμα τι νοσήλειον οὐδ' ἄλλοθι που τῆς καθ' ἡμᾶς ἐρημοπόλεως εὐρέσθαι, πάντων ὑπὸ τῶν καὶ ἀγροίκων καὶ ἀπηνεσιάτων ἐξηφανισμένων, οἳ οὐδεμίαν χάριν μὴ ὅτι γε καταπλουτοῦντες ἀλλ' οὐδὲ οἷ- 15 μαι εἰδότες, ἀνθρώποι ἀχαρίστεροι πάντων ὧν ἂν εἴποι τις, καὶ λόγον ἄλλον ἀπειρόκαλοι, καθότι τῷ χυδαίῳ τῆς πολιτεῦσεως καλοῦ παντὸς ἦσαν ἀπείρατοι, καὶ τῶν τοιούτων ἀπάντων ἀγαθῶν τὴν καθ' ἡμᾶς πόλιν ἀπορφάνισαν, ὡς μηκέτι θαναμῶζεσθαι τί δήποτε αὐτοὶ κατ' ἀνθρώπων θάνατοι αὐτό- 20 χρημα ἐξέβησαν, εἰ δίχα τῶν τοιούτων καὶ ἀλόγων ἀφειδεῖς ἦσαν κατὰ μανίαν τὴν καθ' ἡμῶν, καὶ ἀγγεῖοις ἐνύβριζον εἰς κατάκλασμα, μέχρι καὶ αὐτῶν λαγύνων καὶ ληκύνων καὶ εἴ τι φανλότερον.

quos nec moenia viderunt nec arma attriverunt. namque ecclesiasticum hospitium ingressi feroces, adversus umbras dimicaturi, primum enses illorum caede impediverunt, mox autem universum vacuum reliquerunt, quibus instructum erat ad miseros illos tum sanandos tum levandos. neque iam in pulcherrimum illud hospitium quisquam recipi potest, sed aegroti, qui cura indigent, quum accedunt et desolationem vident, illud olim praesidium valetudinis tanquam speluncam mortis aversantur plangentesque pectora et eiulantes tanquam moribundi domum redeunt, iacentque morti se commendantes. nam ne gutta quidem vel pulvis medicus in vastata urbe nostra usquam reperitur, rebus omnibus ab agrestibus illis et inhumanis hominibus deletis, qui gratia non solum affluentes, sed ne tincti quidem ulla, et opinione omnium duriores, quum ceteroquin immo dicuntur, tum propter administrationem temerariam commodorum omnium expertes erant, cunctisque illis bonis urbem nostram ita spoliarunt. ut nihil iam mirum sit, visos illos esse ipsius mortis quasi viva effigies, quandoquidem non solum hominibus, sed ne brutis quidem animalibus propter odium nostri pepercerunt, vasisque insultarunt, frangendi quodam furore acti, ad lagenas usque ampullasque olearias, et siquid vilius est.

Οἱ δὲ καὶ ἄλλως εἰς τόσον ἀγροικικῶς εἶχον ὥς μηδὲ ὀφθαλμοῖς ποτὲ διαλαβέσθαι δοκεῖν τὰ σπουδαιότερα. λινέ-
 οἱς γοῦν σπειράμασι καὶ σακκίοις καὶ ῥάκσειν ἀγαθὰ καὶ
 πολλὰ καὶ τίμια ἐγκείμενα πρὸς ἔριν ἀναλεγόμενοι τὰ μὲν
 ἔνδον ἐξεργάζοντο, ἀνοίγοντες τὰ τῶν ἀγγείων στόματα, καὶ
 συνεπάτουσαν, τὰ δὲ ἀχρεῖα δοχεῖα εἰς κόλπους παρέβονον, ὀβο-
 λιαῖα ὡς τὰ πολλὰ ὄντα. καὶ τοιοῦτοι μὲν οἱ πλείους τὰ
 πρῶτα ἐν ἀκμῇ τῆς ἀρπαγῆς· ἐπελθόντες δὲ οἱ μετ' αὐτοῦς
 καὶ οἱ μετ' ἐκείνους ἔτι ἐφορτίζοντο τὰ ἐκκεχυμένα καλά
 καὶ πλοῦτον συνέλεγον. ἦσαν δὲ καὶ αὐτοὶ ἀγενεῖς ἄγροικ-
 οἱ, καὶ οὐδὲν ἀστεῖον πεπαιδευμένοι. τοῖς γοῦν κατ' ἐμπο-
 ρίαν παρατετυχηκόσι, καὶ εἴτε ἰσχνότερον ἢ πρὸς πάχος δυ-
 ναμένοις κτᾶσθαι τὰ ἐμπολώμενα, βραχὺ τι λαμβάνοντες κα-
 τήλλατον τὰ τῷ βίῳ τίμια. καὶ ἔστι μαθεῖν ὥς διπλοῦς μὲν
 ὁ χρυσός, ὁ δὲ ἄργυρος καὶ εἰς πολλαπλοῦν πονηροῖς εἰς ἄλ-
 λαγμα χαλκίοις προῖετο. βίβλοι δὲ, ἃς ἀπολωλεκῶς τις δά-
 κνυτο ἂν τὴν ψυχὴν διὰ βίον, καὶ φάρεα, οἷς πρὸ τῶν ἄλ-
 λων φιληθοῦσιν οἱ Σῆρες, καὶ λοιπὰ ἔργα ἰστοῦ, οἷς ἀρα-
 χνῶν μίτος ἐρίσειεν ἂν, καὶ ὅσα δὲ ῥίζαν γενέσεως φέρουσι
 σκώληκα ἐργάτην τρυφεροῦ μηρύματος, οὐδ' αὐτὰ ἐφορὰ 20
 ἦσαν τοῖς μηδὲν εἰδόσι καλόν, ἀλλὰ παρεργιπτοῦντο εἰκαῖον
 τιμήματος.

9. Ἐκκεχυμένα T

Adeo illi rudes erant, ut ne oculis quidem discernere videren-
 tur praestabilia. linteis certe fasciis, saccis pannisque conditas res
 eximias et pretiosas, studiose quum collegissent, ipsas, apertis sacco-
 rum ostiis, eiiciebant et conculcabant, misera receptacula in sinus
 condebant, vix teruncii pleraque. atque ita quidem plerique ab ini-
 tio in ardore rapinae faciebant; proximi autem post illos, et hos rur-
 sus qui secuti sunt, collectis, quae effusae erant, opibus divitias sibi
 comparabant. erant tamen hi quoque imperiti et agrestes, nec quid-
 quam urbanum noverant. certe quidem iis, qui mercandi causa forte
 adessent et sive vili sive magno pretio emere possent venalia, res pretio-
 sissimas concedebant, exiguum quiddam numerum nacti. sciendum est
 enim, duplici auri, multiplici argenti pondere redempta esse vilia vasa
 aenea. libri autem, quos quis amissos per omnem vitam doleat ve-
 hementissime, et vestimenta, quibus prae ceteris gentibus Seres de-
 lectantur, et reliqua opera textoria, quorum vix aranea subtilitatem
 aemuletur, quaeque originem ducunt a vermibus delicatissimi filii ar-
 tificibus, ne haec quidem, inquam, homines illos omnium artium ex-
 pertes delectabant, sed proiiciebantur pretio vilissimo.

Παρ' οἷς καὶ ἰδὲ τριγέρων οἶνος διὰ τὸ ἀγλευκὲς ἐξουθε-
 νεῖτο οἷα καὶ τι φάρμακον οὐκ ἀγαθόν· οἴου δὲ οἴνου χρεῖα
 καὶ μάλιστα ἦν τὰ τε ἄλλα καὶ διὰ τοὺς ἐν πληγαῖς. ἐξε-
 χεῖτο γὰρ τὸ καλὸν ἐκεῖνο ὑγρὸν ὡς εἰς ποταμούς· ὅθεν
 5 οὔτε αὐτὸς ἦν οὔτε τι ἀκόλουθον μάλαγμα οὔτε ὁ καθ' εἰρ-
 μὸν καταδέσμος. διόπερ οὐ μόνον κύκλω τοῦ τείχους τῶν
 νεκρῶν κειμένων, καὶ περὶ σύμπαν δὲ τὸ τοῦ τοιοῦτου κύκ-
 λου ἐμβαδόν, οὐκ ἦν ὁ θάπτων, ἀλλὰ καὶ οἱ πεπληγμένοι
 προσθήκην ἐποιοῦν τῷ Αἰδῆ καὶ πράγματα προυξένουν τοῖς
 10 θάπτουσι. ὃ γοῦν ὅσας ἐξεκένωσαν οἰκίας καὶ οἱ τραυμα-
 τία, κατὰ πολυμερῆ ποσότητα ἐκλείποντες. καὶ οὕτω μὲν ὁ
 γέρων οἶνος ἐκφορὰν ἔπαθε, συντεθνηκῶς οἶον καὶ αὐτὸς τοῖς
 κινδυνεύουσι κατ' ἔνδειαν αὐτοῦ· ὁ δὲ νεογνὸς ὑπεσκίρτω
 ζέων καὶ βραττόμενος, καὶ τὸ βράσμα ἦν τοῖς προσιεμένοις
 15 καθὰ καὶ τι ἐμβόημα καὶ ἀπειλὴ βίου ὑπεξαγωγῆς. οἱ γὰρ
 τούτου ὑποπιμπλάμενοι εἶτα τοῦ τῆς λήθης ἔπινον πόματος,
 ὃ θάνατος οἶνοχόει, οὐ τοῖς ἡμετέροις μόνοις ἀλλ' — ὁ καὶ
 προφέρων τῷ στόματι χαίρω — καὶ μάλιστα τοῖς Λατίνοις,
 οἷς μέγα τι καλὸν αὐτὸς ἐκρίνετο, ἅμα ἐκπιέζουσι χερσὶ στα-
 20 φυλάς καὶ ῥοφουσί χανθὸν τὸ νεόθλιπτον, ἵνα μηδὲ ταῖς λα-
 γύνοις πρωτείου ὑποδοχῆς ἐκχωρήσωσι. καὶ ὀφείλομεν ἡμεῖς 305
 τῷ τοιοῦτῳ βρασματῖα οἶνω χάριτας οἷα προσεταιρισμένῳ
 κατὰ Λατίνων τὸν θάνατον· ὃν ἐπώτρυνεν αὐτοῖς καὶ τὰ

Ab ipsa dem vinum vetustius propter insuavitatem contemnebatur
 tanquam insalubre quoddam medicamentum: quo vino in primis opus
 erat quum ad alios morbos tum ad sanandos vulneratos. at liquor ille
 eximius tanquam rivis profusum fluebat: unde nec illa medicina, nec
 idonea leuimenta, nec apta vincula nobis reliqua erant. quare, quum
 circa murum cadavera proiecta essent et per omnem aream muro con-
 tiguam, non solum nemo erat, qui illa sepeliret, sed etiam vulnerati
 cumulum tartaro addebant et negotium faciebant sepelientibus. quot
 enim domos vacuas fecerunt vulnerati, multiplici varietate pereun-
 tes! atque vinum vetustum quidem efferebatur, ipsum quoque quasi
 extinctum cum his, qui propter illius periclitarentur penuriam; vinum
 recens autem effervescebat, aestuans atque fermentans, eratque fer-
 mentatio illa appetentibus quasi vox quaedam et minatio mortis. nam
 qui illo replebantur vino, quasi potum oblivionis imbibeant, a morte
 non solum nostris ministratum, sed — quod gaudio exultans dico
 — Latinis maxime, quibus illud bonum eximium videbatur, qui-
 que simul manibus uvas pressabant, et liquorem recens expressum
 avide hauriebant, ne in lagenas e receptaculo priore effundendum
 esset. ac gratias debemus fermentanti illi vino, quippe quo Latinis

ἄνεια κρέα, οἷς τὰς γαστέρας πλησμίως ἔσαστον. οὕτω δὲ καὶ τὰ ἐκ βοῶν καὶ τὰ καλὰ σκόροδα, δι' ὧν ὁ καθ' ἡμῶν κλη-
 ρος ἐσώζετο, καταψάλλων καὶ καρπιζόμενος τὰ ἐς ζωὴν, καὶ
 οὕτω τιννύμενος τοὺς φόνους οἷς ἐκεῖνοι τοὺς ἡμετέρους ἐνέ-
 ριψαν, καὶ μακαρίζοντες οὐκ αὐτοὺς ἀλλὰ τὴν νόσον, ἥδη⁵
 δὲ που καὶ τὸν θάνατον κατὰ τοὺς ἀπὸ Γαδείρων, παρ' οἷς
 ὁ Αἰδης ἐκτετίμητο, εἰ καὶ μηδεμίαν χάριν οἶδε θάνατος κα-
 τὰ τὸν τραγῳδόν.

Τὸν δὲ συχρὸν τοῦτον Λατινικὸν θάνατον αὐτὸς ὁ Ἀλ-
 δουίνος ἐτράνωσε, περιλυπὸς ἴφραμενος ὑπὲρ χιλιάδας τρεῖς¹⁰
 μεγάλων αὐτοῖς ἀνθρώπων ἐκ νόσου πεσεῖν. σωρὸς οὕτως
 ἡδὺς ἡμῖν, εἰ καὶ μὴ ἀντεσῆκου πρὸς τὴν ἐξ ἡμῶν στοιβήν.
 συναριθμουμένων δὲ γε καὶ τῶν ἐν πολέμῳ πεπτωκότων εἶ-
 χομεν παραμυθίαν πλείονα. ὁ αὐτὸς γὰρ αἰτιώμενος ἄλο-
 γον ἀντιστασίαν ἡμῶν καὶ ζημίαν ἐντεῦθεν τοῦ ῥήγος, ἐξε-¹⁵
 τραγῳδῆσεν ὑπὲρ τρισχιλίους πεσεῖν ὑπὸ τῶν ἐκ τοῦ τείχους
 ἔξω καταπεμπομένων βελῶν, δίχα γε τῶν ἐν προνομαῖς πι-
 πτόντων ἢ καὶ ἄλλως, ὡς ὁ τοῦ πολέμου κύβος ἔρριπτε καὶ ὁ
 τῆς δίκης τροχὸς κατεκύλιεν, εὐστροφα περιφερόμενος. πολ-
 λούς δὲ καὶ λιμὸς ἀπῆγεν· ἐστενοχωρεῖτο γὰρ καὶ σφίσι τὰ²⁰
 ἀναγκαῖα.

Καὶ οὕτως ἡμῖν ἐπεσταλάττετο νέκταρ παραμυθίας τῆ

mors parata sit: quam iisdem etiam accelerabant carnes porcinae, quibus ventrem differiebant. similiter etiam laudanda sunt caro bubula et praeclarum allium, quibus ordo noster servabatur, celebrans et usurpans res ad vitam necessarias, atque ita ulciscens caedem, qua illi nostros perdidit, et laudibus non illos ferens, sed morbum et ipsam adeo quasi mortem, Gaditanorum more, a quibus olim Tartarus colebatur, etiamsi nullam mors gratiam novit, ut apud fragi- cum est.

Frequentem autem illam Latinorum mortem ipse Alduinus declaravit, quum tristis narravit, plus ter mille Latinos validos morbo perisse. acervus iste nobis iucundus erat, etiamsi non compensabat densam e nostris pereuntium multitudinem. adnumeratis tamen iis, qui in bello ceciderunt, consolationem maiorem habebamus. namque idem ille renitendi imprudentiam nostram accusans, et inde repetens regis adversus nos severitatem, querebatur, ter mille amplius telis de muro deiectis occisos esse, praeter illos, qui in eruptionibus aliasve perierant, prout tessera belli cadebat et rotaolvebatur iustitiae, facili ruentis impetu. multos etiam fames exstinxit: namque illi quoque angustiis annonae premebantur.

Ita igitur instillatum nobis est nectar solatii imminutione exer-

ὑποκαταβάσει τῆς πολεμίῳ στρατιᾶς, ἣν οἱ δεξιῶς φιλιωθέν-
 τες ἡμῶν Λατίνοι (πολλοὺς γὰρ ὑπηγόμεθα, πραγματευόμενοι
 τὰ ἐκ Θεοῦ) ἐξεκάλυπτον, ὑπὲρ ὀγδοήκοντα χιλιάδας πεζῆ
 ἐπελθεῖν. ὧν χίλιοι μὲν πεντάκις φερέγγυοι ἐμαρτυροῦντο
 5 ἵπποται εἶναι πενήκοντα χιλιάσι Ῥωμαϊκαῖς ἐναντία κατὰ
 τὴν ἐκείνων δόξαν ἀντιδραμεῖν, τῶν δὲ λοιπῶν οἱ μὲν ἵππο-
 τοξόται ἦσαν, οἱ δὲ ψιλῆται, καὶ ἄλλως δὲ μεθ' ὄπλων χρη-
 σιμοί. συνεπλήρουν δὲ τὸν πολὺν ἐν αὐτοῖς ἀριθμὸν καὶ ἀν-
 δρες, φασί, τοῦ ῥιζίκου, μήτε διάρια λαχόντες ἐκεῖνοι ἐκ τοῦ
 10 ῥηγὸς μεθ' ὑπόσχεσιν, ἐπακολουθήσαντες δὲ τῷ λοιπῷ στρα-
 τῷ, εἴ πως τῶν ἔργων συναιρόμενοι τὰ ἐκ τύχης εὗροιεν ἀγα-
 θά. καὶ τοσοῦτοι μὲν τὸ πεζόν, τὸ δὲ ναυτικόν — ἀλλ' αὐ-
 τοὶ δῆλοι κατ' ἀριθμὸν τὸν ὑπὲρ διακοσίας νεῶν, σὺν γε τοῖς
 πειραταῖς, οἳ καὶ αὐτοὶ μηδὲν ῥηγικὸν ἔχοντες τύχης δώροις
 15 ἐπέτρεψαν ἑαυτούς. ὑφ' ὧν κατὰ γῆν τε καὶ θάλασσαν πιε-
 σάντων ἡμᾶς ἐξεθλίβημεν τῆς ζωῆς καὶ οἱ μὲν θανάτῳ κα-
 τεσπιάσθημεν, οἱ δὲ, τοῦ Αἰδου τὸ στόμα συγκλείσαντος οἷς
 οἶμαι κεκόρεστο, ἡμιθνήτες ἐμείναμεν.

Ἄλλ' ἐνταῦθα παρεκβεβηκότες καθ' ἰστορίας ἀνάγκη
 20 ἀναδραμονόμεθα πρὸς μικρὸν αὐθις, ἐκφῆναι τὸ καὶ πτωχι-
 κὸν καὶ ὑπόπαχυν τῶν κατακλυσμοῦ δίκην παρασυράντων τὰ
 πολιτικά. οἱ τὰ μὲν τίμια εὐήθως καὶ ὡς οἶα βρεφικῶς

citus hostilis, cuius numerum Latini quidam, quorum callide nobis amicitiam conciliaveramus (multos enim in partes nostras pelliciebamur de rebus divinis disputando), nobis prodiderunt, octoginta plus millia militum terra advenisse: e quibus, quinquies mille iusti nominis equites esse affirmabant, quinquagies mille Romanis ex ipsorum quidem sententia pares; reliqui partim equites sagittarii, partim sive levis sive gravis armaturae pedites erant. aderant autem, qui ingentem illorum numerum complebant, etiam viri, ut dicunt, rizici, qui neque stipendia a rege nec promissa accipiebant, sed reliquum exercitum comitabantur, si forte sibi rerum sociis fortuna aliquid oblatura esset. atque haec quidem copiae terrestres erant. classis autem manifesto excedebat numerum navium ducentarum, cum piratis quidem qui et ipsi stipendium regium non merebant, sed donis confidebant fortunae. ab his igitur terra marique circumsessi, suffocabamur paene, et partim morte abrepti sumus, partim semianimi, Tartari quippe faucibus satietate, opinor, oclusis, relictus sumus.

At enim a degreessione hac pro necessitate historiae facta revertendum est parumper ad significandos tum mendicos tum praedivites quosdam, qui quasi diluvium quoddam bona rei publicae pesumdabant: qui res pretiosas stulte et quasi infantium instar prode-

ἀπεδίδοντο οὐδ' ἂν τις αὐτοῖς χειρίσειε, τῶν δὲ λοιπῶν οὐδὲν ἢ βραχὺ τι παντελῶς ἀνέθιστων τίμημα, καὶ μάλιστα τῶν ὅσα ἐξοπλίζει χειρομάχαν πληθύν. ἀλλ' εἶχον αὐτὰ εἰς χίμα προκείμενα αἱ λεωφόροι, τὰ ἐλαιώδη εὐώδη, τὰ στακτὰ εὐοδμα, τὰ ξηρά, τὰ κατὰ πόσων, τὰ πρὸς τρυφήν, τὰ πρὸς βα-5 φήν, τὰλλα οἷς διοικονομεῖται βίος καθάρσιος. ζύλον γοῦν εὐοδμον εὐρεῖν ἐκπελέκημά τι αὐτοῖς ἦν ἰδεῖν· ἡ εὐγενὴς ἀσταφίς ἄνθρωκος ἐσβεσμένου τμήμα ἐφάνταζεν ἐκείνοις· τὸ φέδεον στάγμα εἰς ὕδωρ ἀχρεῖον ἐτάσσετο, καὶ τὰ ἄλλα ᾧδὲ πη παρενοῦντο, ἵνα μὴ διασκευάζων εἰς πλεον θηριώδη ἄγροι-10 κίαν δοκοίην ἀπανθροπίζεσθαι. καὶ ἦν θανμάζειν ὡς κρικῶν μὲν σιδηρέων καὶ ἡλαρίων καὶ μαχαιριδίων καὶ πυρείων καὶ βελονίων ἐπιμελῶς εἶχον ὡσεὶ καὶ μεγάλων τινῶν, τὰ δὲ ἄλλως ἄδρά ποσὶν ἐδίδουν πατεῖσθαι. ἔλπε δὲ τὸ θανῆμα ἢ κατ' αὐτοὺς ἀπειρία καὶ τὸ πρὸς βίον ἡμερον καὶ πολιτικὸν¹⁵ ἀνέθιστον.

Ἐπεῦθεν οὖν κατὰ τὴν Κερκυραίαν παροιμίαν ἦν ἐπιλέγειν αἰσχυρῶς καὶ τῇ καθ' ἡμᾶς πόλει τὸ ἀπευκταῖον ἐλεύθερον, ὡς ἐξὸν ὄν καὶ ἐν ταύτῃ ἀποπατεῖν, ὅποι ἐθέλει, τὸν βουλόμενον. οὐκ ἂν δὲ τις ἐπ' αὐτῆς ἀφνωδῶς εἴποι καὶ ἐρη-20 μίαν μεγάλην εἶναι τὴν μεγαλόπολιν, καὶ ἐρημίαν οὐ Σκυθῶν, οὐ μὴν οὐδὲ Λατίνων τῶν ἐλόντων, ἀλλ' ἡμῶν αὐτῶν, οἱ ψυγέντες ἀμαρτιῶν βαρυντάτῳ χειμῶνι ἔρημον τηλικαύτην

bant pretio quocunque oblato, rebus ceteris autem, illis maxime, quibus multitudo pugnae cupida instrui posset, aut nullum aut admodum exiguum pretium constituiebant. itaque in plateis varia copia dispersa erat, olea fragrantia, odores suaves, suffimenta, medicamenta, instrumenta luxuriae, pigmenta, cetera, quibus vita delicata eget. ligna fragrantia certe si quis reperisset, assulas esse putabant; eximia uva passa particula carbonis iisdem videbatur; odores rosei pro vili aqua habebantur, atque ita reliqua omnia perperam iudicabantur: nolo enim amplius feram illam imperitiam depingere, ne ipse videar humanitatem exuisse. mirum autem erat, quam cupidè annulos ferreos, clavulos, cultros, igniaria, acus, tanquam magnum quiddam, conquirent, res eximias et pretiosas pedibus calcari paterentur. sed mirationem tollebat magna eorum ignorantia ac vitae clementis et urbanae imperitia.

Possim hic turpe illud proverbium Corcyraense de libertate detestabili in urbem nostram transferre, in qua similiter licebat ventrem reddere, ubicunque placuisset. etiam haud inepte quis magnam hanc urbem magnum desertum appellaverit, desertum illud non Scytharum, nec vero eorum, qui illam expugnarunt, Latinorum, sed no-

πόλιν ἀφέντες ἐθέμεθα, καὶ τὴν Σικελικὴν Σκύλλαν ἐπηγαγό-
μεθα. εἶθε μὲν οὖν Σκύλλαν, ὀλίγαις ἡμῶς κεφαλαῖς ζημιώ-
σουσαν. ἄρτι δὲ Χαρυβδὶς ἡ κείθεν κατέσπακεν ἡμῶς, ὁλέ-
θριον ἀναρροιβδήσασα.

5 Καὶ ἦν μὲν ἐνταῦθά μοι τόπος θρήνων κατάρξαι καὶ
ἀποιμώξασθαι τὰ ἐφ' ἡμῶς κακά· οὔτε δὲ γέροντι τὰ τοι-
αῦτα προσευπορεῖται, καὶ οὐδὲ θεοῦ ἐπίσκοπος τοιούτοις λό-
γοις ἤρέπων ἐστίν, ἀλλ' ἡ μόναις εὐχαριστίαις καὶ δόξῃ τῇ
εἰς τὸν ὑψιστον, ἐξ οὗ καὶ δι' οὗ τὰ ἡμέτερα. τί δὲ δὴ κο-
10 λυεῖ ἐν γούν τοῦτο μόνον εἰπόντα με πεπαύσεσθαι, ὡς εἴ τις
ἐρεῖ μὴ ἂν ἰδέσθαι πῶ τὸν ἥλιον ἄλλοθι μείζω πάθῃ, οὐκ ἂν
ἔξω λόγου ἀπισχυρίσαιο; καὶ εἶπερ εὐρήσω τὸν ἀντιπесоῦ-
μενον, ἀλλ' ἐνταῦθα οὐκ αἰδέσομαι εἰς λαλιὰν οὔτε τὸ βαθὺ
γῆρας οὔτε τὴν ἐπισκοπὴν, ἀλλ' ἐνοστήσομαι, καὶ ἐπαγωνισά-
5 μενος οὐκ ἂν πόρρω σκοποῦ τὸ τῆς ῥητορείας βέλος ῥί-
ψαιμι.

Τοιοῦδ' ἀπέβη τόδε πρῶγμα, εἴ τι χρὴ τραγωδικῶς συν-306
τελέσαι τὸν λόγον, ἔνθα τὸ πάθος τραγωδίας ἄξιον καὶ οὔτε
λόγῳ καθ' ὄλον οἶόν τε παραστήναι οὔτε κατὰ ἔργον φέρε-
10 σθαι. εἶη δὲ μέχρι τοῦδε λωφῆσαι τὸ πᾶν, μὴ καὶ ἀκούσω-
μεν καὶ αὐτοὶ ὡς οὐκέτι ὁ τοῦ θεοῦ καθ' ἡμῶν θυμὸς ἀπε-
στράφη, ἀλλ' ἔτι ἡ χεῖρ αὐτοῦ ὑψηλὴ καὶ οἶα τε κατενεχθεῖ-

2. εἶτε T

strum ipsorum, qui frigore peccatorum gravissimo oppressi urbem tam
eximiam deseruimus desolatamque reliquimus, Sicula Scylla introdu-
cta: imo vero fuisset illa utinam Scylla, paucis nos capitibus mulcta-
tura; sed ipsa nos Charybdis corripuit, in perniciem cunctos pessum-
data.

Atque est quidem hic locus lamentandi et miserias nostras de-
plorandi: sed nec seni talis molestia imponenda est, nec episcopum
tales decent declamationes, sed solae gratiarum actiones laudesque dei
omnipotentis, ex quo et per quem sunt omnia nostra. quid tamen
impedit, quominus hoc unum certe commemorem, haud perperam il-
lum iudicaturum esse, qui solem nullam unquam adspexisse miseriam
graviorem dixerit. cui quidem opinioni si quis obloqui voluerit, tum
vero a declamando neque senectute neque episcopatu prohiberi me
patiar, sed acriter repugnabo, nec a scopo me aberraturum esse telo
orationis confido.

Talem res illa exitum habuit, si quidem sententia tragica oratio-
nem concludi oportet, quoniam calamitas tragoedia digna est, neque
aut verbis prorsus attingi, aut re ipsa ferri potest. utinam autem
omnis hic miseria cessaverit, ne andiamus posthac, nondum vertisse

σα πατάξει εἰς θάνατον. οὐκ ἀκουσόμεθα δέ, μένειν θεοῦ κατ' ἡμῶν, εἴπερ διορθωσόμεθα. διορθώσεις δὲ ἡμῖν ἔσται, εἰ μεταβαλώμεθα τοῦ περιπονήρου βίου, δι' ὃν ἡμῖν ταῦτα ἠμάρτανά γάρ νοῦς πλανάτω φίλαυτος, ὡς οὐκ ἐνδίκως πεποινηλατήμεθα.

Πρῶτος οὖν ἐγὼ πρὸ ὀφθαλμῶν ἰσταμένους τοὺς τῶν ἡμῶν κακιῶν ἐλέγχους ἀναθεωρῶ, καὶ ποτηνῶμαι θεοκλυτῶν περὶ ἐλλείους θεοῦ, καὶ πως ἐκ τοῦ δικαίου ἔφεσιν πρὸς τὸ φιλάνθρωπον τίθεμαι, μὴ ἔχων ὑφίστασθαι, εἴπερ ἀνομίας παρατηρεῖ κύριος. μεταβλητέον οὖν ὅσον τάχος. οὐκέτι γὰρ οἱ πλείους, ὡς βλέπω, μεταβολὴν τὴν χρηστοτέραν ἠλλάγμεθα. μενοῦνγε φιλοτιμούμεθα καὶ αὐτοὶ λέγειν “ἰδοὺ καὶ πάλιν ἡμεῖς· τίς ἡμῶν κύριός ἐστιν,” ὡς μηθενὸς ἡμῖν φραῦλον ἐπιψηφισαμένου μηδέν; ὡς τῆς ἐν ἡμῖν δυσαισθησίας (μὴ μοι δὲ γένοιτο καὶ ἀναισθησίας εἰπεῖν) ἐν τῇ μὴ τὰ αἴτια καὶ κατασκέψασθαι καὶ ἐκ ποδῶν ποιήσασθαι, ἀφ' ὧν ἡμῖν κατεβρέχθη κεραῦνια κακὰ, δι' ὧν ἐκτεφρωθέντες πληγὰς ἐνετριβήμεν ὥσπερ οὐκ ἂν οὐδ' εἰς μακροὺς ἐνιαυτοὺς ἀπαλαθυσόμεθα.

Εἰσὶ δὲ ταῦτα (οὐ γὰρ ὀκνήσω καὶ πάλιν τὸ τοῦ λόγου χεῖριστάμενος ἄροτρον ἀναπολῆσαι τὴν κατ' ἐμὲ πνευματικὴν ταύτην γῆν καὶ τὸν θεῖον σπόρον, ὡς εἰδίσται, καταβαλεῖν) οἱ φθόνοι, τὸ πρεσβύτατον κακόν, τὸ τοῦ καλλίστου ζώου

dei adversus nos iram, sed elatam etiam nunc paratamque esse manum eius ad prosternendos nos. non audiemus autem, irasci nobis deum, si restituti erimus. restitutio autem erit, si relinquamus vitam scelestam, propter quam ista nobis acciderunt. namque neminem fallat mens sui amantior, ac si immerito afflicti fuerimus.

Primus ergo ipse oculis obversantia peccatorum meorum documenta reputo, atque supplex rogo deum misericordem, et quodammodo a iustitia ad gratiam provoco, quippe qui subsistere nequeam, si delicta respiciat deus. mutanda igitur est mens quam citissime. namque plerique, ut video, nondum experti sumus mutationem salutarem. an dicere audebimus “en nos rursus: quis est dominus noster,” acsi nemo possit ullius nos peccati arguere? vae surdastras (absit ut dicere debeam surdas) aures nostras, quod non sentimus removemusque causas, unde fulmina in nos delapsa sunt terribilia, quibus contriti et plagis afflicti sumus, quas ne inultorum quidem annorum spatio prorsus sanare poterimus.

Sunt autem (neque enim cunctabor, orationis rursus aratrum capessens, hunc meum agrum spiritualem arare, et semen, ut solebam, coeleste serere) causae illae invidia, malum vetustissimum, et animalis

μέγα αἴσχος, τὸ δεινὸν τοῦ καταπεσόντος ἑωσφόρου θέειον, ὃ συνεφήσατο τῆς ἐν ἡμῖν κακοποιῶν κεραινώσεως· οἱ συγγέροντες τῷ φθόνῳ τῷφοι, ὡς οὓς ὁ ὡς εἶπεῖν τυφογέρων δαίμων ἀναβιβάσας ἡμᾶς, καὶ προσκνηθεῖς ὡς ἐπὶ βασιλείαις τισὶν, εἶτα κατέρριψε κάτω βαλὼν τοὺς πολλοὺς καὶ εἰς τάρταρον· αἱ διαβολαί, αἱ τὰς θανασίμους καθ' ἡμῶν ἀπεύθυναν βολάς· τὸ βαθὺ ψεῦδος, οὗ ἕνεκεν ὁ τῆς ἀληθείας θεὸς ἀπῆρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξ ἡμῶν· τὸ φιλοχρήματον, οὗ κατ' αἰτίαν εὖ δεδικαιωμένοι πάντων χρημάτων ἀπεγυμνώθη-

10 *μεν, δίχα γὰρ τῶν καὶ εἰσέτι τῷ φωλεῶ τούτῳ ἐπωαζόντων, κακείθεν καταθραυσνομένων τῶν μὴ φωλεοὺς ἐχόντων ἐνθα κλινοῦσι τὰς κεφαλὰς (οἱ βλέπετοσαν μήποθεν ὄφεις, ὁποῖους χρὴ δεδίεσαι, ὑπερπύσας ἀχρειώσῃ αὐτοῖς τὰ τῆς φωλείας ὡς μὴ τελεσφορηθῆναι εἰς νεότευσιν)· αἱ ἐπὶ δίκη συκο-*

15 *φανταίαι, αἷς ὑπερμισήσας ὁ δίκαιος ἐδικαίωσεν ἡμᾶς, οἷς οὐκ ἂν συκοφαντίαν προηγησαμένην ἐπικαλέσαιμεν· οἱ ἐπὶ δαυείσμασι μετρίοις ἀσυμμετροὶ καὶ βαρεῖς τόκοι, οἷς οἱ ἀπάλαμνοι κατεπονοῦντο καὶ ἀπέριττοι καὶ ἀπεριουσίαστοι, οὓς ἐλεήσας ὁ τὰ ἐλαφρὰ φοριζῶν θεὸς καὶ τοὺς κοπιῶντας καὶ*

20 *πεφορτισμένους προκαλούμενος εἰς ἀνάπανσιν μάχαιραν κατηκόνησεν ἐξωθέν τε καὶ ἔσωθεν, ἀτεκνοῦσαν τοὺς τοῦ τοιούτου τόκου πατέρας, οἱ μὴδὲ τῆν ἀρχὴν σπαρῆναι πρὸς πατέρων ὄφειλον· εἰ δὲ καὶ ἐκ τῶν ταμειῶν φόβος τοῦ τοιούτους ἔσχε, καὶ οἶδαμεν καὶ οἶδασι.*

praestantissimi magna turpitude, quasi horrendum fulminis delapsi sulphur, quo flagrabat fulmen nobis exitiosum; tumor invidiae coaevus, nos, ut ita dicam, inflavit daemon tumendi vetustus, adoratusque tanquam pro dignitate regia, mox plerosque in tartarum detrusit; calumniae, quae mortifera nobis tela intenderunt; mendacium reconditum, cuius causa deus veritatis avertit a nobis oculos; divitiarum cupido, propter quam merito damnati bonisque omnibus exuti sumus, praeter illos, qui etiamnunc nido huic insident, indeque despiciunt eos, qui non habent, ubi deponant caput: qui videant, ne serpens, quales timendi sunt, surrepat et nidi ova illis perdat, ut pulli provenire non possint; falsae in iudiciis criminationes, quas nimium detestatus deus iniustitiae ultor ultus est etiam eos, quibus falsas illas criminationes non tribuerim; pro credito modico fenus immodicum et grave, quo homines inopes, egeni et pauperes oppressi sunt, quos miseratus deus, qui onus leve imponit, et fatigatos onustosque invitavit ad quietem, ense domi forisque destrinxit, quo liberi privantur talium foenorum auctores, qui ipsi omnino ne debuerant quidem patribus generari: qui tamen timuerintne sibi a praetoribus, tum nos scimus tum ipsi sciunt.

Προσλογιστέον τοῖς φαύλοις ἐν ἡμῶν αἰτίοις καὶ τὸ τῆς φιλίας εὐπεριφρόνητον καὶ οὐ μακρόβιον ἀλλ' ἐφήμερον· ὄθεν κεινημένοι τὸ ἄγριον βίεβαρον διέθεντο εἰς ἡμᾶς τὰ διὰ βίον θρηνηθῆσόμενα. συντακτέον τούτοις καὶ τὸ ἀχάριστον καὶ ἀπάσης χάριτος εὐεπίληστον καὶ οἷον θνήσκων τα-⁵ χύ, ὡς ἄμικ ἠλεῖσθαι τινα καὶ τεθῆναι τὴν χάριν κατὰ τὴν παροιμίαν· διὸ ἤρπασεν ὁ θεὸς ἀφ' ἡμῶν τὰς χάριτας, αἷς ἐκ μακροῦ τὸ καθ' ἡμᾶς λάχος ὠραίοστο. προσγραπτέον καὶ τὸ ἀνηλεὲς ἐπὶ τοὺς βραχύ τι προσκρούοντας, ἐξ οὗ τὸ καταρρῖψαν ἡμᾶς ἄρτι ἀνηλεὲς τὸ δικαιοτάτον, εἶπερ οὐ μικρά¹⁰ τινα ἡμεῖς ἀλλὰ μυρία προσκεκρουκότες οὐ τοσαῦτα τίνομεν. προσενθυμητέον οὐχ ἥμισυ καὶ τὴν τῶν θεῶν περιφρόνησιν, τὸ χειρίστον, καὶ τὸν ἐπ' αὐτοῖς γέλων, ἐξ ὧν περιπεφρονήμεθα οὐ πρὸς καταγέλων ἀλλὰ πρὸς ὄλεθρον. ἢ γὰρ οὐκ οἶδαμεν τοὺς ἐν ἡμῶν δρογλυφοῦντας τὰ τῶν ἁγίων, καὶ¹⁵ ὑποσπωμένους αὐτὰ εἰς κληρονομίαν, καὶ καυχωμένους ὡς ἐφ' οἷς θεὸς ὑπνοῦν προσοποιεῖται αὐτοὺς νηφαλίους ὄντας καὶ πρακτικούς;

Ἀναβάλλομαι περιηγήσασθαι νῦν κατ' ἐξαίρετον καὶ τὰ κατὰ τοῦ πολιούχου ἡμῶν μυροβλύτου, καὶ τὰς θρασείας²⁰ ἀναιδείας ἐκεῖνας, καὶ ταῦτα ἐπὶ πράγμασιν ἃ προυκαλεῖτο καὶ ἐγκαλύπτεσθαι, ὧν μάρτυρες ἀπαράγραπτοι καὶ πύλαι περίοπτοι, κολαφθεῖσαι ἄξιναις εἰς βαθύ ποτε καὶ προτιλοῦ-

Annumeranda est vitiiis miseriae nostrae causis etiam nimis circumspecta et non totius vitae, sed unius diei amicitia: unde excitati barbari feroces facinora in nos ediderunt, quae per omnem vitam deplorabuntur. iungendum iisdem etiam vitium ingrati animi, omnis gratiae expers et mortis instar velox, ut simulac cui contigerit misericordia, emoriatur illa secundum proverbium: quare deus eripuit nobis gratias, quibus diu sors nostra ornata fuerat, addenda severitas adversus quamvis leviter peccantes: unde severitas, quae nos prostravit, iustissima est, siquidem non levia quaedam, sed infinita peccavimus, quorum poenas non pares luimus. nec minime huc referenda est rerum divinarum contemptio, vitium gravissimum, earumdemque dirisio: unde contemptum experti sumus non ad risum quidem, sed ad perniciem. an nescimus fuisse inter nos, qui bona sanctorum violarent traherentque in patrimonium, gloriantes illos, ut quibus deus indormire se simulat, sobriosque eosdem et circumspectos.

Gestio equidem enarrare nunc etiam accuratius de praeside urbis nostrae, qui unguenta exsudat, et insolentia ista impudentissima, idque in rebus quidem, quae opperienda erant, quarum testes recusari nequeunt et fores undique sunt conspicuae, securibus quondam alte

σαι θράσος ὑψιστον· ἔτι δὲ καὶ τὰς περιέργους συνδρομὰς καὶ καταδρομὰς, ἃς τὸ ἔναγχος οἶδε θέρος, εἰς οὐδὲν δέον.

Ἄλλ' ὥστε οὐ τοῦτο δὴ τὸ ἐλαφρὸν δη[λω]σαι δίκαιον ἄνδρα, οἷα δύσχρηστον τοῖς δυσαρέστοις, ἀλλὰ καὶ κρύψαι βεῖς γῆν· τὸ βαρύτερον προσεπιλεκτέον τοῖς αἰτιατέοις· καὶ τοὺς κατ' ἀλλήλων ψιθυρισμοὺς ἐφ' οἷς οὐκ ἔχρη, οἱ βοῦς μάχης ἀφύκτου ἡμῖν ἐπέροηξαν· τὰς ἐπὶ παραθήκαις ἀποστερήσεις, ἃν ἔνεκεν ἐπεπλουτίσθημεν, εἰ καὶ γελοῖσι κἀνταῦθα πάντες οἱ ἔτι ἄνδρες τοῦ πλούτου· τὰς τῶν γραμματίων ἀποπροσποιήσεις, ἃν σταυροῦ τιμίον τύπος προλάμπων εἶτα 307 καὶ μνήμη τῆς ἁγίας τριάδος τοῦ ἑνὸς καὶ μεγάλου θεοῦ ἐπεισάγει προγεγραμμένην πρὸς ἑκάστου τῶν οὕτω συναλλαττόντων, ὡσεὶ καὶ ὠμνον· ὅπερ κατ' ἐπιτοκίας ἔγκλημα ἔξεπολέμωσεν ἡμῖν φανερωῶς τὸν θεόν.

15 Τί μοι ἀναμετρεῖν τὰ πλείω αἴτια, ἔνθα μὴ πάνυ καιρός; ἀρκέσει μόνον εἰπεῖν ὡς δίκαιος ὁ θεὸς καὶ δικαιοσύνας ἀγαπᾷ. διὸ οὔτε μερίς αὐτῷ πρὸς τοὺς μὴ τοιοῦτους, καὶ οὐδ' ἂν ἀνήσει ποτὲ συχναῖς μεθόδοις μετερχόμενος τοὺς ὅσοι τοῖς ἀδικοῦσι συνεχετᾶζονται.

20 Δοκῶ μοι, ὃ πολῆται καὶ δι' ὄλων συναεθλευταί, καὶ ὑμεῖς δέ, ὃ νηλυδες, ἡκριβωσάμην διαγράψας τὰ καθ' ἡμῶς

percussae et audaciam summam expertae; praeterea de ineptis illis concursibus cursitationibusque, quas aestas proxima vidit, nihil illas utiles.

Verum ut haud oporteat ista quidem leviora commemorari ab homine iusto, quippe quorum mentio inutilis sit hominibus implacabilibus, sed etiam terra obtegi: gravissimum certe recensendum est in causis perniciosae nostrae, mutuae de rebus, de quibus minime decebat, susurrations, quae clamorem certaminis exitiosissimi nobis excitarunt; pignorum interversiones, quibus ditati sumus, quamquam hic illi ridet, qui etiamnunc divitiarum amantes sunt; infitiationes pactionum, quibus praelucet venerabilis crucis imago, deinde subsequitur etiam mentio sanctae trinitatis unius et omnipotentis dei ab utroque perscripta paciscentium, pactionemque iureiurando confirmantium: quae res propter crimen periurii deum necessario nobis infestum fecit.

Quid causas miseriae alias multas persequar, ubi deest tempus? sufficiat monuisse, deum iustum et iustitiae amantem esse: quare nullam ille communionem habet cum hominibus, qui ingenio dissimili sunt, neque cessabit unquam variis viis insectari omnes, qui in numero iniustorum deprehendentur.

Videor mihi, cives tum rite nobiscum militantes, tum vos, recens conscripti, accurate et solerter exposuisse res nostras, et quasi imagine

τεχνικῶς, καὶ εἰκόνα ταύτην ἐν ἡμῖν ἀνεστήλωσα διδασκαλικήν ὧν ἐπάθομεν· καὶ ἔστιν ἀπὸ τῆς ἄρτι ὄφελος διαβαίνειν εἰς τὸν τῆ ζωγραφία ταύτῃ ἐπεντρανίζοντα, καὶ μὴν καὶ ἀγαπῶντα· ὡς ὁ γε τὴν ἀκριβῆ διαζωγράφησιν μεμισηκῶς οὐδὲν ἤττον, φασί, καὶ τὴν ἀλήθειαν συνεμίσησεν. οἶμαι δὲ καὶ ὡς εὐλαβητέον, μὴ τῆ περιφρονήσει τῶν ἐνταυτοῖ διζωγραφημένων καὶ τῆ ἐντεῦθεν ἀπαλειφῆ τοῦ τυπώματος ὧν πεπόνηθαμεν, ἀνάγκη ἐστί καὶ ἑτέρῳ μεταχρονίῳ ἀρχιζωγράφῳ τῶν τοιούτων πινακογράφημα ἕτερον ἐφ' ὁμοίοις παθήμασιν ἐν ἡμῖν στήσασθαι. εὐ γὰρ ἴσπε πάντως ὡς οὐ μίαν¹⁰ πληγὴν θεὸς ἐντήκειν οἶδε τοῖς ἀνεπιστρόφως κακοτρόποις, οὐδὲ εἰσάπειξ, ἀλλὰ πολλὰ βέλη παρ' αὐτῷ ἢ μυνικὴ φαρέτρα κρύπτει, ἐξ ὧν αἰεὶ κατασκοπεύονται αὐτῷ καὶ βάλλονται, συνεκπολεμούσης αὐτῷ καὶ τῆς ἀρᾶς [τοῦ μυροβλύτου]. ἀλλὰ μὴ ἡμῖν, κύριε, μὴ ἡμῖν, ἀλλ' ἢ τῷ ὀνόματί σου δὸς δόξαν.¹⁵ ἔξελοῦ [δὲ] θλιβομένους ἡμᾶς, καὶ οὕτω δοξαζόμενος κατὰ τὸ "καὶ ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς σου ἐπικαλέσεις με, [καὶ ἔξελοῦμαί σε,] καὶ δοξάσεις με," τὸν ὄντως ὑπερδοξασμένον, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

quadam ostendisse, quae passi sumus; atque necesse est, procedere nos ab ea, quam modo proposuimus, tabula ad eum, qui tabulam curiose intuetur adeoque diligit: quippe qui oderit accuratam imaginem, pariter, aiunt, etiam rem ipsam oderit. cavendum est igitur, ne, quum contemnuntur, quae hic depicta sunt, et propterea deletur extinguendis coloribus imago eorum, quae passi sumus, mox ab alio talium rerum pictore primario tabulam alteram in simili miseria vobis proponi oporteat. bene enim nostis omnes, deum non semel nec nisi unam plagam infligere solere hominibus obstinate flagitiosis, sed multas conditas esse in pharetra eius sagittas, quas perpetuo intendit et emittit, provocatus etiam precibus sancti, qui unguenta exsudat; noli vero in nos, domine, noli in nos illas intendere, sed auge gloriam nominis tui, et libera nos a vexationibus, gloriosus secundum illud "die vexationis tuae profecto invocabis me, et liberabo te, et tu me gloriaberis," qui omnem gloriam exsuperas per omnia saecula.

AD

LEONIS GRAMMATICI

VITAS RECENTIORUM IMPERATORUM

FR. FRANCISCI COMBESII Ordinis Praedicatorum

Congregationis S. Ludovici,

N O T A E.

Leonis Grammatici an extet monumentum aliud aut memoria, me latet. fuisse eum supparem illis quorum res gestas prosecutus est, ipsa subscriptio clare indicat. num is ipse sit cuius meminit Cedrenus initio historiae, *Λέων ὁ Καρίας*, coniectura non levis fuerit, cum ipsum Leonis nomen, tum quod alia ac tantisper recentiori manu subiectum extat illi subscriptioni in Reg. cod. *Λέων πρόεδρος καὶ δούξ τῶν κιβυραιοῶν ὁ Τζικάνδαλος, καὶ οἰκεῖος ἄνθρωπος τοῦ κραταιοῦ καὶ πρώτου ἡμῶν βασιλέως*. adiectum enim hoc ad auctorem designandum sibi quis facile persuadeat. Cibyra Plinio Cariae est, etsi aliis Phrygiae, quae sunt regiones vicinae. at num magis istud Vaticano ac Barberino continuatori anonymo conveniat, quem et Cedrenus praecipue post Theophanem sublegit, haereo. is namque vere imperatoris, atque id primi, familiaris fuit, uti liquet ex prooemio, quo suam illi historiam ac recentiorum imperatorum vitas inscribit, nempe Constantino, qui et primus imperator, etsi eum Romanus ab eo imperator adlectus gradu deiecerat, primumque ipse locum ac gerendae reipublicae auctoritatem summam usurpaverat, ac praeter titulum vix aliud quod sit maiestatis Constantino reliquerat. at nihil vetat fuisse Constantino, ut

erat literarum amicus, domesticos plures seu familiares, quorum ipse studia foveret. vix quicquam Leoni grammatico ac anonymo illi continuatori commune ad usque Basilii Macedonis vitam, quae ipsa non continuatoris anonymi sed ipsius Constantini Basilii nepotis lucubratio est: in reliquis pleraque affinia, plerumque etiam iisdem verbis concepta, aut ex aliis alia facta tantisper mutatis vocibus, ut alterum alterius usum laboribus necesse sit. a fusioribus mihi Notis temperandum, iis duntaxat breviter, quoad licebit, expositis quae lectori moram iniicere possent, sua iam mole importuno fere volumine, ac cum futurum sit ut in sequenti eadem perplura recurrant, aut quibus haec essent illustranda. Leonis Armeni vita, subiecta Theophanis operi, incerto auctore ex Regio producta, prius ipsa recensenda, quae nec ipsa spernenda est.

1 *καὶ λοιπὸν Μιχαήλ*] ita ms cod. qui modus loquendi indicat esse haec ex pleniori historia, ad supplementum aliquod Chronologiae Theophanis, extracta.

2 lacuna facile sarcienda ex Theophane, qui et ipse primo Michaëlis anno coronatum ait eius filium Theophylactum die 25 Decembris: adeoque scriptum sit *εἰς τὰς ἑορτὰς τῶν Χριστοῦ γεννῶν*, nisi auctor affectata brevitate sic locutus est, ut et infra p. 433 Leonem coronasse filium ait *φθασάντων τῶν ἑορτῶν*; iterumque eodem modo loquitur, cum de illius ficta crucis ac imaginis adoratione.

3 *ποισῶντες μαϊουμάδας*, *Maii kalendas tripudio celebrantes*: de qua profana celebritate Meursius, Lacerda etc.

4 *καὶ λοιπὸν ἰδόντες πάντα*] de hac Orientalium, eorumque Ducis Leonis Armeni defectione non omnes consentiunt. cum auctore facit Ignatius diaconus, ex quo forte acceperit ipse, ut et Cedrenus: *πρὸς τοὺς ἐπὶ Θράκην Οὐννοὺς πόλεμος τῷ βασιλεῖ συγκεκρότητο, ἐν ᾧ τῆς ἡττης Λέων πρωτεργέτης γενόμενος παντὶ τῷ στρατοπέδῳ τὴν μετ' αἰσχύνης φυγὴν ἐμαιεύσατο.*

5 *τροποῦνται*] *insidias hostibus struere*. familiaris vox Theophani eo sensu *τὸ τροποῦσθαι*. ipse elegantius Theophanes *λογισμοῦ τινος τρόπον*, ait rem Crumum existimasse, *insidiarum quandam struem*.

6 socer cuius deo invisum imperium ait Michaël, Nicephorus est, cuius erat Procopia filia Michaëlis uxor.

7 *ποιήσας ἰδιόχειρον*] ita patriarcha enitebatur, sed non obtinuit Leonis astu deceptus, rem differendam praetextentis in tempus aliud commodius, ac ubi capessivisset imperium, uti multis Ignatius diaconus, nec non continuator Vaticanus.

8 *ἐπιάγουρον*] vocem *ἄγουρον* pro ephėjo atque iuvene in aula merente exponit Possinius in Anna Comnena, cuius Alexiad. l. 7 ea vox extat. at vocem *ἐπιάγουρον* iterum invenio in Leone grammatico p. 460 de Basilio Macedone dictam, cum robustus proceroquę corpore iuvenis Theophilizis comitatui adlectus est, quem Constantinus in Basiliĩ vita eiusmodi iuvenum, ac qui pulchri essent, *εὐεἰδεις*, ait fuisse studiosissimum non male hic P. Goar *virili*: at malim, *grandi robustoque*. ibi non placet *agrestem iuvenem*: potius *robustum, fortem, grandem*; de quo statim *ὄλον ἄγουρον νῦν ἀπελαβόμεν qualem nunc masculum comitatui adlegi?*

9 *τὸ πᾶν*] nihil est cur redundare existimetur: nec enim novum ut et superlativis adverbia eiusmodi adiungantur.

10 *κόψας καὶ τὴν σοῦδαν*] *vallum latum excisum opponens*. sic p. 416 Nicephorus ambustus dicitur in Bulgaria, *τῷ τῆς σοῦλας πυρὶ: igne valli*, inquit Anastasius nempe lignis illis quibus Crumus castrā circumsepiverat.

11 *τοῦ καὶ Καβαλίον*] fecit Leonis haec diligentia ut et patres Constantini istam pseudosynodum accurate refutaverint; quae eorum refutatio, seu potius S. Nicephori eorum nomine, luculenta extat in uno cod. Regio, perquam digna luce.

12 *καὶ Κασυμαθᾶ μαθόντα τὴν γραμμ.*] ego sic reddam, *qui Casymatha ludimagistro grammaticam didicisset, senexque legisperitus ad Sphoracii aedes diversatus esset ac pueros docuisset*. liquet enim unum hic designari Sylaei sive Pergensem episcopum Antonium, qui omnibus his gradibus eam sit adeptus sedem, haeresimque iconomachorum promoverit, non tres diversos, quod sonant verba interpretis.

13 plura Ignatius diaconus de tota hac disputatione in S. Nicephori vita, eiusque exitu ac persecutione ecclesiae illata.

14 *τῶν ἐορτῶν*] amica auctori vox: qua ubique Christi natalem significet.

15 *στυλῆναι*] *vexari*. habetur ea vox Luc. 7 et 8.

16 *σταυρὸν ἔχων εἰκόνα*] *crucem in quo imago depicta esset*, forte ipsius Christi ex ea pendentis, quam ipsam iconoclastae improbabant. nudam crucem hactenus ii tolerabant, eo mitiores nostri aevi sectariis, non ita quae adiunctas vel appictas imagines haberet. crucem nuper ligneam ferente Graeco hieromonacho vidi, in qua tota fere euangelica historia subtili satis statuario opere efficta extabat.

17 οὐτε ἐπιδιατάσσομαι] ipsa est aliis verbis prima interrogatione S. Nicephori responsio p. 437: *nihil eorum quae etc. nova ordinatione evertō*. sic semper vetus fides unaque.

18 διεφορήθη] *diffлото humore aut sudoribus resolutio tantisper convaluit*.

19 τὸ σιγῆ] non *silenter* putem, uti redditum: non enim ita peragitur quod tumultuaria militum manu exequentium mandatur: sed *trahendo* apertaque vi patriarchio exportarent, necdum scilicet per aegritudinem ipsam incedere valentem.

20 ἀπέκτεινεν καὶ ἐθαλάσσωσεν] *interemit ac pelago mersit*, ex utroque scilicet ordine. quid velit de revocatis exulibus deficiente codice divinare non possumus.

21 τὸν χαλῆ.] uno verbo auctor anonymus τὰ ζωδία τοῦ ἵπποδρομίου. draconem intelligo ad circi mare seu aquarum sinum ac fontem.

22 ὁ Ἀμορραῖος] non placet ea vox, nec quod emendatum, ὁ Ἀμοραῖος. melius continuator Vat. ὁ ἐξ Ἀμορίου. quod statim sequitur de remissa tantisper Michaële imperatore excitata a Leone persecutione, egregie Ignatius in vita S. Nicephori exponit, qui et navatam viro sancto operam ut Michaëlem ecclesiae addiceret pulchre describit, deterrendo nimirum ab haeresi decessoris exemplo, qui ita misere in templo vitam abrupisset. quaesitam item Michaëli ἀδιαφορίαν, et ut quod vellet quisque sectaretur, nec alii aliis obloquerentur; eaque silentii conditione Nicephorus sedem reciperet. verum haec tantisper expectanda, ut et laudatus continuator, qui ipse fuse prosequitur quae Leo velut solum acu notat.

23 ἀφ' ὧν] aliter emendem quam interpreti visum [omittit Goarus]; leviorique seu potius nulla mutatione, sed unius duntaxat elementi, quod festinanti scribae excidit, restitutione, ut ἀντι τοῦ ἀφ' ὧν, sit Ἀφρων: *cum haud ita pridem Afri ob peccata populi, eorumque qui rerum potirentur impietatem, coepissent res Christianorum in humile cogere, suaeque ditionis facere*. dictum hoc distinctione ab aliis Arabibus, qui pridem in Syria Aegypto ac locis aliis rem labefactassent Romanam. Cedrenus Arabes Hispanos vocat qui Cretam ceperunt aliasque insulas, ipsi nimirum qui et conserderant in Africa ac utraque loca tenebant.

24 προσεκαλέσατο] isthaec eadem pluribus continuator Vat. et ex eo Cedrenus; qui hanc Theophili severitatem non tam iustitiae zelo ascribunt, quam ut ille sibi ab insidiis

caveret subditosque a violenta in principem manu deterret. Leonis grammatici ratio, ut voluerit ulcisci principem iconoclastam eidem ipse addictissimus haeresi, ieiunior est, cum nec pater illius ab ea abhorreret. summi Theophili rigoris iure dicendo exempla affert plurimumque laudat auctor orationis Dominica τῆς Ὁρθοδοξίας, nobis edita Auct. tom. 2; e quibus hic aliqua refert Leo et sugillat.

25. μετ' ὀλίγου δὲ καὶ μίγ.] paulo haec latius Leo quam continuator aut Cedrenus qui tamen alia addunt scitu digna.

26 illud μετὰ παρακλήσεως expronam ego *obsecrando*, velut scilicet pro iniuria excusando, cuius ille memoria noluerit sedem recipere ac dignitatem, Theophilo interim maioris ecclesiae oeconomi officium imponente; quae officia non minoris erant Graecis quam summa ipsa sacerdotia ac episcopatus, uti fere nostris cardinalitia dignitas atque purpura. gloriantur enim etiamnum clerici maioris ecclesiae velut et ipsi de latere sui antistitis; quem ideo proxime assectari debeant, ac provincialibus ipsis episcopis praecire.

27 τὸ φυλακτὸν] est quod Cedrenus σταυρὸν appellat. sic ipse P. Goar p. superiori, δούς τὸ ἴδιον φυλακτὸν. *propria cruce amuleti loco e collo pendente ipsi tradita*: non ita bene hic, *saluum conductum*, quod rem minus explicet. continuator Vat. καὶ μάρτυρας τῶν εἰρημένων τό τε τοῦ βασιλέως ἐγκόλιον καὶ τὸ χρυσοβούλιον ἐδίδου *auream bullam contradit*, seu tabellas eius sigillo obsignatas ac manu subscriptas, quibus nec expressa figura crucis deerat. aliud tamen ac peculiariter τὸ φυλακτὸν, ἐγκόλιον, σταυρός, semel et iterum ad maiorem sacramenti religionem Theophilo usurpatum. C τοῦτο ἐν μείζονι τιμῇ, ἢ τὸ πρῶτον κάθιστο. *quae res, sicque parva victoria fecit, ut in maiori quam prius honore haberetur.* τῷ προτέρῳ πλεονεκτῆματι. hic deest vox aliqua; putem, πεποιθώς: *priore confisus compendio*: bene animatus ex superiori victoria Manuëlis auspicio.

28 Ζάπετρον] continuator ac Cedrenus Σωζόπετραν scribunt, amerumnis patriam, cuius excidii ulciscendi causa is Amorium postmodum excidit Theophili patriam.

29 διὰ τὸν τοῦ ἀμερουμνῆ ἐκεῖθεν] obscurum hoc. num διὰ τὸ τὸν ἀμερουμνῆ ἐκεῖθεν: *urbem tunc opulentam ac potentia claram, eo quod inde Amerumnnes oriundus esset*; ut subaudiatur, aut desideretur vox ὀρμαῖσθαι. vel διὰ τὴν τοῦ Ἀμερουμνῆ ἐκεῖθεν πατρίδα. *quod esset illic Amerumnis patria*; an magis hiatus est? integre vero laudatus continuator: τὴν Σωζόπετραν ἐκπολιορκήσας πατρίδα τρυγάνουσαν τοῦ

Ἀμεραμονουῆ. ὑπὲρ ἧς ἐγένετο ἐκείθεν διὰ γραμμαίων προ-
τρέψασθαι ἀναχωρεῖν τὸν Θεόφιλον ἐκ τῆς πατρίδος αὐτοῦ.

30 tria continuator adversus sacras imagines impiorum imperatorum edicta profert, 1. a Leone Isauro, ut sancti nomen nunquam illis appingeretur, aut id illae vocarentur; quod dei proprium diceret, ut sit ac dicatur sanctus. 2. a Michaële Theophili patre, ut non adorarentur. 3. a Theophilo τὸ μηδὲ χρώμασι ταύτας τυποῦθαι τε καὶ μορφαίεσθαι.

31 ἄγοντα] ad hoc interpres: *redundat*; itemque seq. linea ad illud οὐ καθεκτὴν Ῥωμαίοις. mihi utrumque aptum ac sensui necessarium. primum ita expressit continuator: ὡς δ' ἡμάρτανεν αὐθις, καὶ τρίτον δὲ ἐκ στερροτέρας ψυχῆς τὴν συνέχουσαν φάλαγγα τὸν βασιλέα διέκοψεν, καὶ πλησίον ἐγγόνει τούτου, ὡς καὶ ἱμῶσι τὸν ἐπιφέροντα τούτου ἐπιδη-
σαι ἵππον καὶ αὐθις ὑπεξερύσασθαι ἐτύγγανεν. adeoque exiit ἄγοντα τούτου ἐξάγων: *vehentem illum equam educens*. alteri simile illud laudati auctoris: ἐτρώθη τὴν ψυχὴν ἀνῆρ, βασιλέα Ῥωμαίων αἰχμάλωτον γενέσθαι φοβούμενος καὶ τῶν ἐχθρῶν ὑποπόδιον. Leo ita scribit, ut eo in praelio vulneratam Manuelem exque vulnere brevi mortuum significet, cum continuator calumniam subiungat huius ipsius officii occasione ortam, qua coactus est ad Agarenos fugere, ac reliqua superius Leoni de illo enarrata. uter certiora monumenta secutus sit, haud facile sit divinare. non deesse ait continuator qui hanc illius fugam ad Agarenos sub Michaële Theophili patre ponant.

32 Ἴππος ᾧ ἐποχεῖται] hanc equi ablati historiam longe aliter continuator ac Cedrenus narrant; eorumque vero similior narratio. Manuelem in Persarum expeditione adversus Amorium adhuc superstitem, postque ipsum Theophilum, iidem faciunt; nisi iste alius atque iunior Manuël existit.

33 ὁ πρωτοσύμβουλος] hic quoque ipse amerumnus supermusque Arabum dux ac velut imperator sic appellatur.

34 hanc prodicionem Boiditza auctore, et ut nihil astrologiae in ea intervenerit, sed sola indicatio partis illius murorum qua facilis esset ad urbem accessus, sagitta cum epistola e muro in hostium castra emissa, solidius Vaticanus continuator, quam vel Leo vel Cedrenus qui rem paucis perstringit.

35 Θεόφιλος] sunt hi turmae 42 martyrum praecipui heroës, quorum certamen continuator Vat. describit. πρωτοσπαθάριος εὐνούχος ὁ Κρατερός. unus haec Theodorus.

36 huius Constantini constantiam atque operam confirmando Theophilo pulchre enarrat laudatus auctor.

37 τὸ Σαξιμοδέξιμον] exponit continuator quid istud in eo fonte esset.

38 αὐτόν] melius αὐτοί, deestque vox aliqua, qua praeter subditos Persas alii significantur Theophobo addicti. Amastri consedissee μετὰ τινῶν ἐκκρίτων ἀνδρῶν habet anonymus, cum Theophilo suspectus ab eo discessit; qui ipsi videntur, per quos rerum summane in Theophobum transferatur timet Theophilus.

39 τῇ δὲ ἁ κυριακῇ] videtur hic hiatus, ut incipiat auctor referre historiam restitutionis imaginum prima illa dominica quadragesimae, quam multis continuator Vat. prosequitur; nisi compendio sic Leo scripsit, τὴν ἐκκλησίαν εἰρήνευσεν τῇ ἁ κυριακῇ τῶν ἁγίων νησιεῶν ecclesiae pacem composuit dominica prima quadragesimae. tum sequatur de Theoctisti expeditione: ἀπέστειλεν δὲ Θεόκτιστον.

40 καὶ τὴν φυγάδα sit καὶ τὴν φυγὴν δὲ προσχ.] fugamque expedit, audiens Augustam alium imperatorem creasse: cui forte nupsisset, uti in superioribus et sequentibus non desunt quae sic assumptis in maritos imperii faces detulere; idque Theoctisto formidabile, qui puerulo imperatore, ac matre Augusta, summa in aula auctoritate polleret. nihil ergo necesse contra textus fidem reddere, Augustam urbe fugisse.

41 τὸν αὐτὸν πάλιν] nihil hic hiulcum, sed post vocem φανείς, ut fuerit descripta eius in urbem receptio, tametsi rem sic male in Creta gesserat; sequaturque iniuncta alia expeditio, in qua nihil felicius cessisse Theoctisto ipsa haec Leonis mutila indicant, ob illius severitatem odioque in eum quibusdam proceribus ad Saracenos deficientibus.

42 ἀπέχθειαν] anonymus ista suppressit, ut et Cedrenus viri forte reverentia, quem pene auctorem restitutarum imaginum agnoscant.

43 ὁ Κόμης] emendat P. Goar, non bene: is enim iam obierat, primis fere Leonis Armeni annis, ac dum integram illam expeditionem urbem eversurus parat, uti Reg. anonymus supra; eratque iam Baldimer illius nepos Bulgarorum princeps, ut Leo ipse iam dixerat. quem hic Michaëlem Bulgarum vocat, num ipse sit quem paulo ante Baldimerem appellaverat? ego sic puto occupato eum vocasse, etsi et illud postea nomen in baptismo accepit a Michaële impositum, uti habetur p. 462. quo etiam loco et ante baptismum eadem occupatione Michaël nuncupatus invenitur. Cedrenus Crumi

successorem, utique Baldimeris patrem, Crumi nepotis, Crytagonem vocat. quid si Leo quem et Baldimerem et Michaëlem dixerat, ex patris etiam nomine sic nuncupavit, scripsitque ὁ Κροντάγονος, ex quo imperitus librarius suum Κόμης expresserit, ut est facilis error in nominibus propriis? Bulgarorum principem ac dominum comitem appellatum me legisse non memini; nec aliter emendem quam exposui.

44 ἐπιάγουρον] *robustum, procero corpore ac stipato, non agrestem.* vide p. 431, ubi et de voce ἄγουρος. vulgari lingua est ἄωρος *immiaturus*, ut non omnino dissideat ista significatio ab altera, qua pro adulto robustique corporis iuvene accipitur hic et apud Nicetam.

45 εἰς ἣν καὶ ἐλοιδορεῖτο] forte mulierculam uxorem tradens qua scorto abusus esset, uti etiam inferius liquet fecisse Basilio. sic Plutarchus *λοιδορεῖσθαι εἰς δυσγένειαν.*

46 τῇ νύμφῃ αὐτοῦ συμφθίρεται] *nempe repudiata, ut habet continuator Vaticanus ἀλλόγως καὶ ἀναίτιως uxore propria.*

47 ποιῆσαι παραίτησιν] *quo se ille munere abdicaret.* quod tamen minime consecutus est, obnitente Ignatio, donec per iniuriam depositus vique expulsus est. multis traegediam prosequitur Vat. continuator, ut et Nicetas, auctorque vitae Nicolai Studitae.

48 τῶν ἀθέων Ῥῶς] *narrat laudatus continuator, ex quo Cedrenus, brevi post missis legatis factos esse Christianos.*

49 κυρίαν αὐτὴν ἔχειν] *illi honorem ceu dominae haberet, eam observaret, nec tam sibi uxorem haberet quam Michaëli spurcissimo concubinam servaret; ex quo etiam pag. 468 dicitur Leonem suscepisse.*

50 βάψαντες] *vivifico nempe calice usi atramenti loco ad horrorem ac religionem sacramento conciliandam, quam tamen foede erant violaturi: quin neque alio animo iurabant quam ut deceptum iureiurando hominem urbe educerent, ac necarent. solus Leo hanc videtur historiam tetigisse: Vat. continuator Basilii forte reverentia pressit, in gratiam nepotis illius Constantini.*

51 ἐν ταξειδίῳ] *dicitur esse princeps, cum extra urbem vel animi causa vel exercitii sive etiam bellici apparatus moratur. producemus Pselli epistolas tomo altero ad imperatores aut eis comites, ἐν ταξειδίῳ; quibus nempe eorum temporum illustretur historia.*

52 τὸν χρυσοπέρικον χιτωνίσκον] *P. Goar ad Codini cap. 19 caesiam tunicam exponit, quae velut Caesaris insignis erat. videndi illic docti illius Commentarii.*

53 διβιτίσιον καὶ τζαγγία] *putem saccum imperatoris insigne cum calceis, quibus Basilius indutus dicitur a cubiculariis, superiniecta chlamyde; quo habitu Graeci imperatores passim induti cernuntur apud Chalcond. etc.*

54 εἰσωγαγεῖν ἐν σάκκῳ] *sacco indutum producere, tunica scilicet imperiali, uti etiam Iannes cum archiepiscopali pallio tumulo eductus est, ἅμα τῷ ὤμοφορῳ: ut his in Circo solenni ritu exuta cadavera vapularent ac tum cremarentur, uti factum est.*

55 γενεσίου] *generalis logothetae.*

56 ὁ Πέρσης] hunc Persam ipsa hac pagina *Eulogium* appellat, cuius suasu Artabasdu palatii fores Basilio aperuit vimque papiae fecit.

57 Ἀπελάτης ὁ Πέρσης] ipse qui superiori pagina *Εὐλόγιος* dictus est, ac paulo superius absolute ὁ Πέρσης. nec video ut vox Ἀπελάτης sana sit, aut quid ad rem [Goari] Ἀπελάκης. melius Ἀπλάκης, cuius est alibi mentio, non ut sit ipse hic Persa qui Michaëlem occidit. quid si ἀπελαθεῖς δὲ ὁ Πέρσης?

58 κίονα ὑποσυστημάτων] *columnam compagem sustentantem.*

59 ὁ δὲ θυμωθεῖς] causam abrogati Photio episcopatus mitius refert Constantinus; nempe *ut et verum sponsum ecclesiae et filiis patrem ex canonum ratione redderet, cessare iusso incubatore Photio, donec alterum dominus ad se transferret.*

60 τὸ δευτέρον αὐτοῦ] sic emenda. τὸ δεύτερον: *Ignatium patriarcham iterum constituit. tum sequatur: ἐγεννήθη δὲ αὐτῷ Ἀλέξ. οὗτος παῖς [αὐτοῦ.] fuit hic eius filius, ac legitimus; reliqui scilicet Constantinus et Leo Michaële nati erant, Ingerina Eudocia ei pellice.*

61 εἰς Τιβριοκοῦς] scribe ex Constantino εἰς Τεφρικήν, qui hanc clare expeditionem narrat. spectare Tephricem ad Armeniam ex eo colliges.

62 ἐν τῇ Ἀφρικῇ] emenda ἐν τῇ Τεφρικῇ.

63 ἐβάπτισεν τοὺς Ἑβραίους] minus rem cessisse advertit Constantinus, plerisque eo defuncto ad vomitum reversis. durius in eos egit Heraclius, qui poenis ad baptismum adegit; Basilius beneficentia magis invitavit.

64 τὸ μετόχιον] *septum, ambitus, porticus: nam et μετοχή etiam ὁ περιβόλος redditur.*

65 τῷ τοιοῦτῳ κτίσματι καὶ θεῶ] quod scilicet aedificium ad dei honorem susceptum tanti faceret, ut in sua statua eius substerni fundamentis ambierit.

66 Κωνσταντῖνος υἱὸς Μιχαήλ] sic ingenue Leo, cum alii Basilii filium dicant. Cedrenus; Κωνσταντῖνος ὁ πρεσβύτερος τῶν τοῦ Βασιλέως υἱῶν ἐξέλιπε νόσῳ πυρετικῇ. Basilii filius hominum existimatione utpote Eudocia eius coniuge susceptus; idem tamen re ipsa Michaëlis, qui ea concubina uteretur.

67 λῶρον φορέσαντος] indumenti genus videatur, idque cultioris, quo imperator tanti templi a se extracti encaenia honorare voluerit. quid si τὸ ἐπιλωρίκιον explicatum ad Codinum de Officiis? *le saxe royal*. sceptrum ea voce significari non facile persuadeor: taenias, quarum etiam usus in habitu Augustali, num significet, cogitet lector.

68 γεγονότος ἀφανοῦς] nihil hic emendandum. *ac ubi disparuit, vidisse se eum arbitrabatur, non fuisse delusum.* sic passim quibus praestigiatos eiusmodi imponunt.

69 lego ἀκριβῶς μεμνημένος: *tanquam in Apollonii secta diligenter versatus, ac artis magicae valde peritus.* nota Apollonii Tyanaei conficta miracula atque magia.

70 ἐν τῷ τουβίῳ] Constantinus, τοῦ ὑποδήματος ἐπίς.

71 ἀποσυννοψίζει Λέων ὁ βασιλεύς] *paterna praesentia atque conspectu privatus erat, nondum scilicet plene ei restituta paterna gratia, ad quam ei restituendam ea videtur lusa fabula, ut sicut proceres in convivio solvi carcere obtinuerant captata occasione ex psittaci Leonem memorantis ac velut deplorantis garrulo strepitu, sic populus in S. Eliae solenni processu, cui Basilii devotissimus esset, ac velut festi gratia indulgentiam absolutam paternumque successorii solium ambiat. illuc enim illa exclamatio collineat, gloria tibi domine, subintroducto Leone ac praesente sub ipso patris processu, eiusdemque ad eam responsio. eiusdem vocis vis aperitur et pag. 483, ubi de Damiano refuga, cum quo Leo vellet mitius agi, dicitur ἤθελεν ὁ βασιλεὺς ἀποσυννοψισθῆναι αὐτῷ: exprimentque Cedrenus et Anonymus συγγνώμης τυχεῖν αὐτόν. hanc ei mitissimam poenam imponi ut in conspectum venire non liceret. se retirer pour un tens de la cour.* sic sequentia eiusdem Anonymi declarant: ἐποίησε Σαμωνᾶς ἀπὸ ὄψεως μῆνας τέσσαρας ἐν τῷ Καίσαρος καθήμενος, καὶ μετὰ ταῦτα τῆς βασιλικῆς ὄψεως καὶ ὀμιλίας κατηξιώθη. sic de ipso Leone ἐποίησεν ἀπὸ ὄψεως μῆνας τρεῖς: quos istud secutum est.

72 ἐκέλευσεν] iniqua sententia: unde et Constantinus solum metum ex cervo refert, reliqua ut odiosa Basilio, silentio premit; illius magis laudum orator, quam rerum ab eo gestarum certus enarrator.

73 depositio, quam Santabarennus poscit ut nudus sacerdotio posset poenis addici, argumento est antiquae traditionis, ut ante depositionem, quae erat sacerdotum, nihil sibi laica potestas in clericos, praesertim episcopos permetteret. cui rei vindicandae studet Illustrissimi archiepiscopi Tolosani Petri de Marcas labor et opera.

74 adulterii consuetudinem cum Zoë habuisse Leonem docet Cedrenus etiam vivente Theophanone, ut ea causa fuerit propinati viro illius veneni.

75 τὸ βασιλεοπάτωρ] titulus a Leone inventus, idem fere qui συμπένθερος seu etiam ὁ παραδυναστεύων: cui tanquam patri imperator deferret, cuius maxime consiliis rem publicam regeret.

76 Κακῶς διοικοῦντες] *indebitis vectigalibus gravantes.* de Symeone plura auctor vitae Lucae iunioris tom. 2 Auct. decerptae, ac propediem plenius Boëlando mense Februario producendae.

77 depositus est, vetito forte Leone cum ea contrahere ob praecedens adulterium; forte etiam viri Zoës homicidium, quae monstra etiam ecclesia Latina arcet a nuptiis.

78 τῷ βασιλεὶ Λέοντι ὁ Μουσικός] sic bene Anonymus: *accusati sunt apud Leonem imperatorem Musicus*

79 τοῦ τζυκανιστηρίου] *ad descensum sphaeristerii*, siquidem τὸ τζυκανίζειν Acmeti est pila ludere. sic vero ex equis ludebant; adeoque fuerit haec quoque Circi pars, seu quid illi coniunctum.

80 emenda κρατηθέντα: *captum Nicolaum Hetaeriarum in transitu, cum Ioanne urbe amandavit.*

81 μουσικός ὄν] de hac voce docte P. Goar ad Codicum pag. 599, ubi etiam militare vocabulum ostendit.

82 ἀνακομίσας] addit Cedrenus εἰς Ἐφέσου: ubi nempe creditus S. Mariae Magdalenae tumulus, uti Lazari in Cypro.

83 τῆς μεσοπεντηκοστῆς] est hic dies Christi disputationis memoria assertaeque illi divinitatis, Graecis celebris medio tempore pascha inter et pentecostem, in quem laudatorios sermones Auct. tom. 1 produxi. sic aperte continuator Leonisque codex, quicquid ex eo male exscriptum sit. quò forte modo erratum ignoratione vocis et in Cedreno, ubi editum πεντηκοστῆς plura enim nescivisse legere ex suo co-

dice eum qui primo edidit liquet: unde et stomachum facit, quod nulla maiori collatione cum mss codd. exque iis emendatione a nostris recusatus est.

84 τὴν ἑορτὴν] clarius Anonymus τὴν τοιαύτην προέλευσιν.

85 ἄστεπτος] Cedrenus: ἐβίω χρόνον συγχρόν μετ' αὐτοῦ ἀστεπής: *diu cum eo vixit nondum donata nuptiali corolla, aut celebratis cum eo nuptiis*: de hac enim, non de imperiali corona sermo est, quicquid sibi interpretes indulserit: de qua etiam postmodum subditur, deposito ministro qui coronare praesumpsisset, ipsoque Leone sacris prohibito, abhorrente scilicet a quartis nuptiis Graeca pietate, quae vix tertias indulget.

86 ἀπεσυνόμισεν δὲ ἐν τῇ αὐτοκρατορίᾳ τοῦ βασιλέως] horum interpretem alium nolim quam Vat. continuatorem, ex quo sic Leonem scripsisse omnino conicio, ἀπὸ συνόμεως ἐν τῇ κουρατωρίᾳ τοῦ βασιλέως. *egit menses quattuor aula exclusus in Bardae domo, quae imperatoris peculii ac fisci privati erat*. sic nempe confecto Barda eas sibi aedes Basilii addixerat; hocque est κουρατωρία, uti videre est p. 412 et 504. mirum quam excedant quae sibi interpretes commentus est. vide et notata pag. 474, ubi et relata Anonymi verba quibus hic nitor. vox μητατορίκιον P. Goar explicata in Euchologio et apud Cedrenum.

87 χιόνος] Cedrenus χρόνον legit, cum sic effert: οὐ πολὺ παρήλθε καιρός. etiam Anonymus, χρόνον δὲ ἐπικειμένον πολλοῦ. ubi restituenda negatio ex allato Cedrenus.

88 τοῦ ἔχειν ἄνδρας] Anonymus τοῦ ἔχειν γυναῖκα ἄνδρας. quid si utrumque sancire voluit, pariaque voluit feminae virique iura, tum nimirum virum tres quattuorve uxores posse ducere, tum uxorem totidem viros. non κατὰ ταῦτόν, simul et semel, quod male adiecit Cedrenus (ineptum hoc opinari de viro alioqui sapiente ac probe Christiano, cui et doctissimi viri astipularentur, ut ipse fatetur Leo, nempe Occidentales qui non respuunt quartas nuptias, aliique iis addicti ac sanioris mentis, quos non lateret Romani maxime pontificis auctoritas dispensandi in iis quae sunt iuris duntaxat ecclesiastici, nec id universalis, sed peculiaris in Oriente, uti istud de tertiis et quartis nuptiis vetitis) sed ita ut defunctis aliae aliis succederent, sive etiam alii aliis, lege illa universali praesidium quaerens quartis illis suis nuptiis, quarum nomine Nicolaus patriarcha anathemate ferierat; adeoque scripserit Cedrenus quod et Curopalata, κατ' αὐτόν perinde ac ipse, qui sic quattuor uxores duxerat. haeresim vocat Leo, uti fere Graeci calientiores, quicquid etiam eorum

disciplinae adversatur, nedum quod catholicae fidei contrarium est.

89 μετὰ τῶν Ἀγαρηῶν] delenda vox μετὰ, ac suppleendum ex Anonymo ἀπεσκήρτησε, μὴ τοῦτο ποιῆσαι καταδεξάμενος.

90 πατλίου τρακτοῦ] *intra bacillum cerae candidae; intra cereum.* ὁ τρακτὸς κηρὸς Aëtio *cera alba*, et τὸ τρακταῖζειν V. Lexico ex Phavorino *dealbare* est, quod in cera pinsendo fit. de cinibari docte Stephanus in Appendice.

91 ὥστε μὴ δυνηθῆναι] μόλις δυνηθῆναι, ut quamvis aegre admodum, tamen affuerit atque oraverit κατὰ τὸν βασιλικὸν τύπον, pro eo ac orare Romanos imp. erat usu receptum. suppetunt ex Naudaeano, nunc Card. Mazarini codice tres eius orationes hoc argumento, Bibliothecae nostrae concionatoriae cum aliis eius inserendae.

92 χαρτοθεσίων τῆς πατριαρχικῆς σακέλλης. sic bene Anonymus. *oarmariis mnibus patriarchalis sacelli sive thesauri combustis.*

93 συναγοῦ στοιχειῶν] *apri simulacrum, velut ad coelestis signi rationem illi compositum.* στοιχειωματικοὶ dicuntur qui figuras eiusmodi astronomicas superstitiose efformant.

94 Συμεῶν παρασεσκευάζετο] foede haec mutila, ac nullo sensu, ex Anonymo et Cedreno supple: εἰρήνης, ὡς ταύτην ἀσπάζοιτο, καὶ τοῦ φιλοφρονεῖσθαι αὐτὸν καὶ τιμᾶσθαι, ὡσπερ δὴ καὶ ἐπὶ τοῦ βασιλέως Λέοντος. ὁ δὲ ἀνοία καὶ ἀφροσύνη κρατηθεὶς τοὺς πρέσβεις ἀτίμως ἐξέπεμψεν, ἀπειλαῖς χωόμενος κατὰ Συμεῶν, καὶ καταπλήττειν οἰόμενος. τῆς οὖν εἰρήνης' διαλυθείσης. Συμεῶν.

95 δοικὶ τῶν σχολῶν] insolens titulus, nec nisi errore librarii ac textus mutilatione natus. emendandum ex aliis τῷ Δουκός, ἄλ. Δουκί, τῶν σχολῶν Δομεστικῷ Constantino ducis filio (sive etiam Duci) scholarum domestico.

96 ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ ὑπεχώρησιν] Cedr. ἄρας ἐκεῖθεν εἰς τὸ ἵπποδρόμιον παραγίνεται. se in Circum subduxit. difficile mihi, uti et Xylandro, quomodo a Circi porta submotus, profectus inde in Circum venerit aut se in eum subduxerit. non enim congruit quod redditum est, *Circo se subducit*: nisi forte per aliam portam, maiorive impetu in Circum perrupit, tumque eo occupato ad Chalcem ipsam palatii portam penetravit, in qua gravis illa pugna conserta fuit. sic equidem existimo.

97 πολλοὺς τῶν ἐν τέλει] cum Anonymo, vel πολλοὺς τῶν συγκλητικῶν cum Cedreno.

98 καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς Στέφανον] sic etiam alii.

99 ἀντὶ στέμματος] addunt alii ὡς φασι, ut rem sola vulgi fama notam minusque exploratam ostendant.

100 de Patzinacibus, quamque eorum societas e re Romana foret, ipse multis Constantinus de Administrando imperio.

101 habet Cedrenus πρὸς τῷ Ἀγελώω φρουρίῳ: ex quo etiam Ortelius sibi oppidum facit in Bulgaria. Leoni consentit Anonymus: ex quibus totaque serie corrigendus Cedrenus, qui hanc cladem non Romanorum habet sed Bulgarorum: τρέπονται κατὰ κράτος οἱ Βούλγαροι. certe Ῥωμαῖοι, quorum et ipse stragem prosequitur.

102 ex Anonymo et Cedreno supplendum ac emendandum. Ῥωμανοῦ γεγονότος, ἐπειδὴ οὔτος ὀπίσω τοῦ παρακοιμωμένου Κωνσταντίνου περιπατῶν ἀνήρπασεν αὐτὸν — ἐφώνησεν, παραχρῆμα.

103 τὸ γὰρ ἄγον εἶχεν αὐτὸν] Anonymus ἤγεν: malim ἄγος, ut vocem εἶχεν retineamus; nec enim ita τὸ ἄγον aut τὸ ἀγών, quod emendat interpres, satis congruit: ut sit, eum enim tenebat rei religio, deterrebat piaculi conscientia, quod sic nempe in aulam irrumperet. explicat Cedrenus vix a suis potuisse adigi ut rem praestaret ac ad Bucoleonem cum classe accederet. sin τὸ ἤγεν placeat, sic exponam: qui res agit ac moderatur, eum incitabat; urgebat fatum, ut ita ad imperatorium apicem proveheretur; quod nec ipsum dissonat ab illa eius cunctatione ac trepidatione, quam dei decreto perurgente ita consilio superaverit.

104 Ἀδουμίου γενομένου] facta militum recensione. est enim, inquit Suidas, ἀπογραφὴ ὀνομάτων παρὰ Ῥωμαίοις.

105 ἑβδομάριον] minorem dicas cubicularium. erant enim hebdomarii iuvenes septimanatim cubiculo servientes, quibus praeerant οἱ κοιτωνῖται seu κουβικουλάριοι, his δὲ προκαθήμενος: superior omnibus erat δὲ παρακοιμώμενος. qua de re bene Meursius ex Codino ipsoque Constantino.

106 μετὰ τὴν τοῦ Ἀδρελαστοῦ τελευτήν] prosequuntur Anonymus et Cedrenus quae spectant ad Rentacium, ex quibus sarcienda erant quae librarii festinatione desunt in Leonis cod. Regio.

107 τὸ τοποτηρήτην] mihi suspectum, malimque cum Cedreno ταγματάρχην qui tribunus esset, non qui Pothi vicarius. huius Pothi cum laude meminit auctor vitae Lucjunioris.

108 *πρωτοκαράβου*] forte remigum principe, sive etiam *αρχιθαλάσσου*, quem admiralium vocamus.

109 *ὑποβιβάζει*] *superiore gradu deiicit*; secundarum partium imperatorem facit. sic enim multis Augustis penes unum prima erat ac suprema auctoritas, reliquis eidem subiectis.

110 *τῶν βασιλικῶν*] Cedrenus *τῆς βασιλικῆς ἐταιρίας*, non ita bene, quod et secutus interpres: aperte enim distinguunt Leo et Anonymus. sint nobis οἱ βασιλικοὶ quos peculiariter vocamus *domum regiam*, viros scilicet aulae ministerii regisque ipsius obsequiis addictos; quorum etiam partes non extremae, quoties rege praesente nostri Marte discernunt.

111 *ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ*] supple ex Anonymo *τῷ ὑπ' αὐτοῦ μοναστήριον ἀμειψθέντι*, quam ille in *monasterium mutaverat*: non enim in profana domo sepulta. Cedrenus *ἐν τῷ Μωριελίῳ*, quod eius monasterii nomen est, ut et ipse Leo paulo post vocat.

112 *curopalata* hic honoris titulus, non officium in aula.

113 ex Anonymo et Cedreno supplenda: *τοῦ οὗτος ἐπανομαζομένου Μωρολέοντος, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν οἰκειότερον Θυμολέοντος*.

114 *μυστικὸν καὶ παραδυναστεύοντα πατρίκιον καὶ Ἀνθύπατον*] sic bene continuator et Cedrenus, ut tantus hic dignitatum cumulus invidiam provocaverit.

115 *ἰνδικτιῶνος γ'*] sic et Cedrenus. at melius continuator *ιγ'*.

116 *Ἀπολασάθ*] Anonymus *Ἀποσαλάθ*, Cedrenus *Ἀποσβλάθ*, quod affinius continuatori, exque eo tantisper depravatam.

117 *ἄρκλας*] velut *domunculas*, *tuguriola*. describit Choniates in Alexio Comneno.

118 *τὰ μηνιαῖα τριμήτια*] *menstrua trimitia*. trientes verterat P. Goar ad Cedrenum. liquet esse genus monetae apud Theophanem in Copronymo.

119 *τῇ δὲ ψυχῇ καταλλήλῳ τῶν λόγων ἐπεντροφᾶν ἤδονῃ. οἷς ἐκεῖνος ἐπιμελῶς προσέχων τὸν νοῦν, τὴν ψυχὴν*] Anonymus. en quales lacunae: sed expectandus ipse auctor. sequitur in eodem de Romani erga monachos sanctitate celebres devotione, apud quos occasionem nactus cum lacrimis sua deponeret peccata. notavi in Copronymo eum pium morem ecclesiae Graecae, ut in ea vix alii *πνευματικοὶ* sint ac confessarii quos vocamus, quam monachi probatoris vitae.

120 ἐτησίως ῥογὰς ἔξαποστέλλων. ταῦτα ὡς ἐκ πολλῶν ὀλίγα τῶν ἀπείρων] haec hactenus, ne sic hians sit litera; expectanda pleniora.

121 Βουλγάρων τοῦ Συμεῶν] Anonymus μεγιστάνων τοῦ Συμεῶν, ut nec illi vox ea redundet, uti P. Goar existimavit. Ioannes cum aliis Bulgaris Symeonis proceribus, qui scilicet bello et caedibus assueti Symeoni navassent operam, aegreque ferrent in tranquillum mutatum rerum statum Petro illius filio gentis principe, quem ideo amotum vellent, translato principatu in alterum fratrum Ioannem vel Michaëlem, cuius etiam omissam hic rebellionem continuator et Cedrenus prosequantur.

122 κοσμίτης ἔπεσεν ἐν τῷ φόρῳ ἐκ τῶν ἐν τοῖς στοιχηθὸν ἱσταμένοις ἐκεῖσε κίοσι ἐπικειμένων] Anonymus. Cedrenus ἐκ τῆς ἀπίδος ex fornice, qui et 60 occisos numerat, ubi alii sex duntaxat.

123 lacunam post vocem Ἀγαρηῶν ita expleas, quantum huic loco sufficit: καὶ διὰ τὸ περιφανὲς τῆς τοῦ ἀνδρὸς ἀρετῆς ἠβουλήθη ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς εἰς τὸν ἑαυτοῦ ἔγγονον Ῥωμανὸν τὸν ἐκ Κωνσταντίνου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ θυγατέρα ἀναλαβεῖν. φθόνου δὲ αὐτῷ τῆς τοιαύτης ἕνεκεν ὑποθέσας παρὰ τῶν λοιπῶν βασιλέων κινήθεντος, πᾶνει τῆς ἀρχῆς, εἰκοσι καὶ δύο χρόνους καὶ μῆνας ἐπὶ δομestikὸς ἀδιάδοχος τελέσας. Δομestikὸς δέ. plura de eo aliisque expectata continuatione.

124 δῆμοι κατέπεσον] subgrundae ceciderunt in Circo. et comminuerunt subsellia et cancellos. τὰ βᾶθρα Anonymo et Cedreno, quae Leoni μάρμαρα λεγόμενα στήθεα.

125 προειρημένη] Anonymus προηγουμένη: quod et congruit, velut dicat, cum de iisdem ex instituto in sequentibus disseram.

126 προτελευτᾷ] praemoritur, nempe Constantino genero, qui imperatorem adlegerat. eius reliquas res prosequitur Vaticanus continuator, qui et ipse in Romano Constantini filio filum abruptit, sive eius totam historiam non absolvit, sive codex mutilus existit.

INDEX GRAMMATICUS

AD LEONEM.

- ἀγαθύνει 203, 22.
 ἀγκυλοκοπεῖν 278, 3.
 ἄγουρος 234, 20.
 ἀδελφοποίησις 234, 2.
 ἀδικητής 94, 7.
 ἀδούμιον 305, 1.
 αἰματεκχυσία 287, 2.
 αἰρετιζέσθαι 85, 14.
 αἰχμαλωσία 258, 4. 268, 12. 269, 1. 275, 5. 344, 13.
 ἀκυβέρνητος 206, 17.
 ἀλλάγιον 282, 17. 294, 12. 15. 320, 16.
 ἀλλάξει τινά vestibus aliis induere 254, 1.
 εἰς ἀμήχανον περιστῆναι 303, 1.
 ἀμφοτεροδέξιος 27, 21. 22.
 ἀναδρομή σώματος 101, 3. 125, 11. 137, 3. 143, 12.
 ἀναιρέτης 159, 9.
 ἀναμεταξύ 160, 21. 237, 9.
 ἀναρριχάσαι 128, 11.
 ἀνασκάψαι 172, 2. 358, 6. cf. 165, 13.
 ἀναφοραί 236, 1. 7.
 ἀναχρίεσθαι 221, 17.
 ἀνδρομανία 65, 14.
 ἀννόνα 265, 20.
 ἀνταρσία 126, 6. 13. 140, 1. 148, 5. 158, 20.
 ἀντάρτης 179, 11, 211, 19. 217, 7.
 ἀνταρχῆσαι 78, 1.
 ἀντιδηλοῦν 190, 14.
 ἀντιπερᾶν 178, 2. 183, 6. 232, 3. 268, 9. 346, 19.
 ἀπαθείας λόγος 172, 19. 173, 13. 189, 9. 217, 4. 218, 22.
 ἀπαραγωγώτως 110, 5.
 ἀπληκεύειν 244, 3.
 ἀπό ὄραν πέμπτην 232, 18. ἀπό τῆ πεντηκοστῆ 352, 4.
 ἀποκαβαλλικεύσαι 343, 13.
 ἀποκαταστήναι 99, 5. 215, 8. ἀποκαθίστησαι 102, 11.
 ἀποκῶσαι περὶ τοῦ ἵππου 223, 11.
 ἀποκρούσαι 338, 20.
 ἀπολύσαι βέλος 342, 10. 343, 23.
 ἀπομερισμός 107, 5.
 ἀποσυνοψίζειν 260, 19. 278, 18. 279, 2.
 ἀποσχίζειν 77, 2. 198, 24.
 ἀποτάξασθαι 177, 1.
 ἀπρόϊτος 196, 16. 205, 13.
 ἀπώγων 139, 3.
 ἀργυροπράτης 121, 20.
 ἀρειανίζειν 91, 19.
 ἀριστοδέιπνον 128, 9. 360, 9.
 ἄρκλαι 319, 10. 14.
 ἄρματα 339, 7. 11.
 ἄρματούριον 170, 18.
 ἀρρενοφθόρος 128, 17.
 ἄς 354, 22.
 ἀσαλπικτί 189, 1.
 ἀσητήριον 140, 15.
 ἀσύμβουλος 132, 12.
 αὐτοκρατορεῖν 237, 7. 262, 17.
 ἀφιλάργυρος 206, 6.
 βαρηθεῖς 135, 8.
 βεβαιωθέντες i. q. πληροφωρηθέντες 216, 6.
 βέμβρανα 89, 2.
 βιώσας — ζήσας 69, 10.
 βουβών 166, 14.
 βουνευρησαί τινα 226, 9.
 γενέσιος 249, 7.
 γιγαντογενής 15, 5. 124, 3.
 γλωσσοκοπεῖν 198, 13. 361, 18.
 γλωσσοτομεῖν 156, 16.

- γεγραμμισμένος 87, 15.
 γουνάρια 321, 7.
 γυναικόπαιδα πολλά 345, 12.
 θαρμός 330, 21. 361, 19. 21.
 δεκαπέμπτη 324, 11.
 δεκατείαρη 323, 8.
 δεξιολαβηθέντες 175, 12.
 δηλοποιεῖν 108, 11.
 διαδεχθῆναι 261, 4.
 διακινήσων 220, 9.
 διαλαλήσαι δημηγορίαν 285, 7.
 διαλαλιά 170, 3.
 διαλεκμήσασθαι 93, 8.
 διαπεπάτηκεν 95, 5.
 διασπερωνηθέναι 37, 6.
 διαχαυνοῦν 275, 12.
 διβίσιον 246, 19.
 δίδοναι i. q. πλήττειν 238, 19.
 245, 4. 251, 9. 275, 10. 19.
 ἔδωκεν εἰς φυγὴν i. q. ἔφυγον
 338, 4.
 δικαιοκρισία 163, 19.
 διμοιρία 99, 23.
 διοικεῖν 267, 3.
 δύο δύο, ἑπτὰ ἑπτὰ 11, 17.
 εἰάν παρέξειε 220, 3.
 ἑβδομάριος 305, 7.
 ἔγγραφα 247, 20.
 ἔγγυιόμενιν 337, 8.
 ἔγκλις 189, 16.
 εἶδη χρυσά 121, 21.
 εἰς Μόφου κρήνην ἐτελεύτησεν 91,
 13. 102, 13. εἰσελθὼν εἰς τὸν
 βασιλέα 243, 2. 272, 6. πίν-
 νειν εἰς — 204, 24. εἰς βασιλέα
 προχειρίσασθαι 100, 5. 104, 15.
 123, 9. 130, 18. 137, 14. 142,
 12. 143, 11. 198, 9. γαμβρός
 εἰς Ἀριάδην 115, 18. 215, 10.
 216, 23.
 ἐκείθεν τοῦ Ἰστρου 345, 23.
 ἐκλήπτω φόρων 172, 6. 173, 15.
 ἐκπροικίσαι 125, 4.
 ἐκπροσωπεῖν 182, 12.
 ἐκταγή 164, 12.
 ἐπὶ τὸς παιδείας 113, 14.
 ἐκχοῦσματα 257, 2.
 ἐκχυόμενοι 203, 2.
 ἑλάται 290, 2.
 Ἑλλαδικοί 266, 22.
 ἔμπρακτος 236, 2.
 ἔμπυρξεν 344, 5. 7. 10. 345, 3.
 5. 7.
 ἔμφοβος 122, 9.
 ἐν Βυζαντίῳ εἰσὼν 65, 16. 17.
 85, 11. 14. 86, 1. 88, 1. 96, 11.
 98, 3. 99, 9. 110, 13.
 ἐνδομυχεῖν 243, 6.
 ἐνεῖχε τῷ πατριάρχῃ 240, 7.
 ἐνσησόμενος ἀνδραγαθίας 222,
 17.
 ἐνυπόγραφος λόγος 217, 16. 219,
 7. 281, 19. 302, 9.
 ἐξαβυδίσαντες 178, 22.
 ἐξαθέσιμος 157, 12.
 ἐπιάγουρος 234, 14. 341, 17.
 ἐπιμελεῖται τὰ τίσιμα 164, 5.
 ἐπίξανθος 96, 6.
 ἐπιρριπτάριον 292, 10.
 ἐπισκοπή 103, 13.
 ἐπιτυχόντες τιμωρίαν 76, 17.
 ἐρειπίσας 69, 1.
 εὐμετάγωγος 110, 4.
 εὐπερίστομος 125, 12.
 ἐφαπλοῦσθαι 190, 7.
 ἔχομεν νικήσαι 337, 22. 338. 11.
 343, 1.
 θῶσον 254, 13. 287, 11.
 ἦκασι 98, 6.
 ἡλιακός 271, 7. 298, 7.
 ἡμῶριν 359, 6.
 θανατικόν 127, 17. 167, 3. 185, 3.
 θαρρεῖν 272, 1. 4.
 θαυματοῦργημα 103, 3.
 θαεθῆναι 283, 1.
 θέματα 182, 13. 190, 11. 192, 8.
 καβαλλαρικά 171, 3.
 θεματίζειν 89, 22.
 θεμάτιον 89, 26. 152, 22.
 θνήσις 127, 23.
 ἱκανούσθω σοι 204, 16.
 ἱματιοφύλαξ 37, 8.
 καβαλῖναι 199, 6.
 καβαλλαρικοί 161, 14.
 καβαλλικεῦσαι 343, 20.
 καθολικὴ ἐκκλησία 258, 9.
 καθοσίωσις 329, 5.
 κατὰ adv. 286, 13.
 κακοπιστία 153, 20. 170, 9.
 καλήγιον 121, 1.
 καμαροειδῶς 114, 19.
 παράβιον 281, 1.
 καταβάσιον 273, 7.
 καταλαβὼν ἐν Χρυσόπολει 182,
 17. 244, 2. 302, 5. 309, 20.
 τὴν βασιλεύουσαν 289, 4. 291, 16.
 κατασυρξεν 354, 2.
 κατεπαρθῆναι 296, 12.

κατοφρουῦσθαι 65, 19.
 καυλοιομοῦν 128, 18.
 κενῶς 276, 21.
 κεφαλή 267, 19. 277, 3. 280, 16.
 κηροπωλείον 321, 7.
 κηρουλάρια 285, 8.
 κισσαῖον 171, 14.
 κλητῶριον 274, 4. 279, 21.
 κλιμακτήρ i. q. κίνδυνος 58, 19.
 80, 21.
 κοινωνῆσαι 141, 9. 240, 8. 254, 22.
 κόρη 244, 20.
 κόσμησις 282, 19.
 κοσμική συντέλεια 280, 12. ἐνέ-
 δυσαν αὐτὸν κοσμικὰ 283, 19.
 κουμερκεύειν 267, 3.
 κουραιωρία 318, 11.
 κουρσεύειν 235, 8.
 κῶδιξ 120, 9.
 λαβῶν i. q. πληγῆς 118, 10. 159,
 2. 276, 11.
 λαληθεῖς 297, 3.
 λανθάνει ἐμπρῆσαι 19, 17.
 λεκτικίον 109, 5.
 ληρρηδεῖν 127, 9.
 λιβάδιον 247, 5.
 λιχμήσας 93, 20.
 λόγῳ τῶν ἐκκλησιῶν 88, 24. 257,
 12.
 λοῦσμα 235, 22.
 λωρίκια 339, 8.
 μαγαρίσαι 282, 10.
 μαγγανικά 345, 18. 347, 15.
 μάκελ 113, 11.
 μαντίλιον 199, 6.
 ματαιωθεῖς 186, 3.
 μεγίστανος 149, 21. 238, 18.
 298, 4.
 μελίθριξ 107, 13.
 μεσοπεντηκοστή 275, 7.
 μετὰ 245, 5. 260, 3. 262, 4. 275,
 10.
 μεταθέσιμον 171, 14.
 μετόχιον 256, 21.
 μέχρι τὸν ὑπογαστέρα 326, 23.
 μιτατορικίον 279, 15.
 μιτατωριον 284, 4.
 μνημοράλιος 120, 20.
 μόλος 144, 15.
 μονοστράτηγος 238, 4.
 μουλτεῦσαι 340, 9.
 ναχοτάπητα 347, 5.
 νεκρότιες 3, 6.
 νηστευτής 136, 19.

νίκος 189, 1.
 νοσοῦντων τὴν πλάνην 19, 12.
 νύμφη uirus 240, 3.
 νυμφοστολήσαι 213, 10.
 ξιφίας κομήτης 287, 2.
 ξυλή 172, 1. 347, 2.
 ὄλονυκτί 354, 7.
 ὄξυπαθήσαι 161, 12.
 ὀπισθάγκωνα 115, 7.
 ὀπισθοποδοῦσαι 338, 18.
 ὄρεγόμενος τῷ ἀξιώματι 271, 22.
 ὄρθουκαρμάρωσις 202, 14.
 ὄροφανή τμήματα 187, 5.
 ὄρῳαι 347, 17.
 οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ 144, 16.
 ὄφρικιάλιος 271, 4.
 παγκόσμιος 128, 3.
 παιγνίδιον 351, 3. 360, 14.
 παραδυναστεύων 200, 16. 322, 21.
 παραλῦσαι τιμωρίαν 7, 10. 19. 23.
 παραμυθησασθαι διβρωφ 70, 17.
 παράξενος 344, 19.
 παραστάσιμος 58, 23.
 παρεᾶσαι 359, 10.
 πεξοπορεῖσθαι 187, 3.
 πεξούλιον 233, 10.
 πενταγέφυρα 130, 14.
 περιούσιος λαός 163, 4.
 περίτειχος 48, 7.
 πιάζειν 344, 1.
 πιτάκιον 273, 5. 284, 14.
 οἱ πλείοι 339, 4.
 πλείονως χουσὸν κατεβάλετο 205, 6.
 πλωτ̄ τε και πεζῆ 186, 18. 187, 21.
 ποδαλγός 71, 5.
 ποιεῖν 233, 6. 260, 16. 263, 12.
 279, 4.
 ποινάλλειν 198, 16.
 πολυκάνδηλον 214, 10. 275, 10.
 287, 11.
 πολυλοίδορος 284, 1.
 πραιδεύειν 105, 9. 118, 21. 172, 15.
 προθυμοποιεῖν 297, 15.
 προνοητής 203, 11.
 προσαναγεοῦν 287, 8.
 προσευχάδιον 272, 18.
 προσκολληθῆναι 112, 15. 233, 8.
 πρωτοκάραβος 305, 21.
 πρωτομανδάτωρ 307, 3.
 πρωτοσύμβουλος 166, 5. 178, 3.
 203, 6.
 πτοηθῆναι i. q. κατενεχθῆναι
 121, 5.
 πτωχομάγιστρος 239, 13. 240, 1.

- πυρράκης 139, 3.
 ρινοκοπήσαι 156, 15. 166, 19.
 ρογεύσαι 219, 23. 346, 6.
 σάγισμα 252, 18.
 σάκρα 348, 19.
 σελλίον 245, 20.
 σιδηρενδέτος 348, 2.
 σκάλα 253, 12.
 σκαλωτής 227, 5.
 σκαραμάγγιον ὄξυ 241, 14.
 σκιαστής 349, 21.
 σοῦδα 348, 5.
 σπαθοκοπηθεῖς 254, 2.
 σπλάγγρον πεποδημένον 317, 18.
 σταυρόν πήξαι 360, 20. 21.
 σταυροπάτης 357, 14.
 σταυρωτός 133, 3.
 στείλαι 61, 19.
 στεφανίτης 360, 4.
 στέψμιον 355, 5.
 στήκειν 337, 14. 20.
 στοιχείον 287, 5.
 στοιχηθῆναι 160, 20. 162, 18.
 στραγλομαλωτήρια 347, 5.
 στρατεύσας ἄλλους 336, 18.
 στρογγυλοπρόσωπος 341, 16.
 συγχωρηθῆναι τὸν θάνατον 275, 1.
 συλλαλῆσαι τὰ τῆς εἰρήνης 292, 3.
 συμφιλιούσθαι 229, 22. 235, 10.
 242, 6. 266, 13. 270, 10. 271,
 21. 299, 7.
 σύμφωνα εἰρήνης 318, 4. 316, 23.
 σύμψυχα τὰ σκάφη ἀπώλεσε 160, 8.
 συναρσειώτης 215, 2.
 συνοψίζειν 259, 4. 7.
 σύντεκνος 228, 17.
 σურτα καταβάσαι 358, 2.
 συσημάτιον 254, 18.
 σφυροκόπος 8, 15.
 σχολάριος 223, 13.
 σωκίζειν 108, 19.
 σώκιστρον 108, 18.
 σωρεῦσαι τὸν λαόν 340, 6. 346, 5.
 ταξатиών 235, 7.
 ταξείδιον 243, 21. 245, 11.
 τεκταίνειν 354, 15.
 τέτα 244, 8.
 τετραπέρατος ὁ κόσμος 55, 8.
 τετραψίδιον 276, 3.
 τζαγγάριος 350, 20.
 τζαγγία 246, 20. 249, 13.
 τζυκαριστήριον 273, 7.
 τιμῆσαι στρατηγόν 123, 2. 324, 19.
 τόμος ἐλευθερίας 216, 22.
 τοξοβολίστρα 171, 10.
 τοποτηρητής 305, 13. 322, 9.
 τούβιον 260, 5. 8.
 τούρμα 215, 8.
 τουρμάρχης 224, 21. 302, 4.
 τούφα 227, 3.
 τράκτος 282, 2.
 τριμήτια 319, 12.
 τύπος βασιλικός 58, 21. 125, 16.
 τυπούν 104, 5. 123, 14.
 τυραννήσας αὐτόν 231, 7.
 ὑδρόμυλος 85, 23.
 ὕδιον 215, 15.
 ὑέτιζει 21, 3.
 ὑπερθαύμαστος 132, 18.
 ὑπερσβεῖν 327, 10.
 ὑπογαστήρ 326, 23.
 ὑποπλαγιάσαι 108, 19.
 ὑπόσπανος 113, 12.
 ὑπουλεία 176, 1.
 ὑστέρωθι 13, 21. 21, 22.
 φακιομάρης 221, 9.
 φάτιλιον 282, 2.
 φειδεσθαι 243, 12.
 φιλοκτίστης 132, 6. 12.
 φυλακτιόν 217, 4. 219, 16.
 φωταγωγία 326, 17.
 φωταψία 287, 11.
 χαλκεπώνυμος 354, 18.
 χαμηλός 357, 15. 357, 12.
 χαρτιατικά 205, 7.
 χαρτοθέσιον 285, 9.
 χέμη 121, 9.
 χεῖρα βαλεῖν 337, 13. 16. 21.
 χειροκρατεῖν 185, 11.
 χελάνδιον 202, 22. 342, 18.
 χοιρόβιος 287, 6.
 χριστέμπορος 185, 17.
 χρυσοβούλλιον 282, 2. 301, 13.
 χρυσοπερσικός χιτωνίσκος 244, 18.
 ψευδαββάς 154, 3.
 ψευδοσύλλογος 361, 2.
 ψυχικά 272, 23.
 ἄρειον 171, 12.
 ὡς 118, 10.
- flexio nominum: ἔϊναν 301, 21. φά-
 ραγγαν 253, 13.
 Σκύθες 78, 14.
 not.
 verborum: κυριεύουν 359, 12.
 πεποδησαν 290, 22. εἰσ-
 ἤλθοσαν 327, 5. εἰ-

verborum : *δατε* 359, 10. *ἐκπεφυγῶτων* 241, 11. *προσπέφυγεν* 290, 16. *τέιυγεν* 255, 16. *ἐδιώκει* 109, 13. *ἐσύναγον* 339, 11. *ἐπροεφήτευσον* 33, 6. 16. 35, 4. 36. 1. 41, 23. *προεφήτευσον* 44, 17. 21. 37, 6. 45, 14. 276, 7. *ἐπαρώντο* 201, 10. *κατεάξας* 257, 21. *ἐξεώσασθε* imperat. 356, 5. *ἐξεώσαι* 318, 16. *ἐξεώσας* 209, 14. 270, 7. *ἀναιρήσωσιν* 237, 15. *ἐσώμεθα* 355, 15. *καταβάσωμεν* 354, 21.

verborum : *ἀγαγγώσαντες* 361, 2. *δῶσαντες* 342, 22. *παράδοσαντες* 361, 8. *διατιδοῦσα* 335, 6. *εἰδρας* 233, 17. 252, 19. 284, 3. *ἐξέλθατε* 343, 1. *ἐπεισέλθατε* 337, 22. *κατησχυμένους* 103, 6. *στρωμένον χαλινωμένον* 343, 15. *πτωθῆναι* 180, 7. 11. *καταπιτωθῆναι* 123, 20. 178, 15. *ἀπέτιθη* i. q. *ἀπετίθη* 288, 6. *τοῦ ὄντος ἐπονομαζομένου* 309, 7. *περιορασάμενος ὧν* 287, 17.

Epilogus librarii.

Editore Berolini absente operae Bonnenses, correctorem nacti sordidiorum, hoc Corporis Byzantini volumen mendis inquinaverunt. quod malum ne longius serpat cavebitur: nunc lege p. 6. v. 3. *καρπῶν* 7, 11. *εἶποι* 12, 7. *γενόμενος* 13, 23. *εἰσέει* 31, 16. *πολὺν* 33, 23. *ζηλωτῆς* 46, 8. *ἀξιώσας* 49, 2. *καταλύεται ἡ* 50, 10. *Δημήτριος* 50, 23. *ὄντων* 51, 22. *στρατηγόν, δε* 63, 10. *Ἰωσήπος* 64, 9. *ἐκχωρήσαι* 68, 6. *Τραϊανός* 69, 10. *Ἀδριανός* 70, 21. 15|16. 73, 7. *διαδέξεται, καὶ* 74, 16. *ᾠριγένη* 74, 17. *διατρίβοντα* 81, 8. *ἀλωθέντων, ὑπὸ* 86, 8. *ἀντιπέστειλε* 86, 10. *ἐπιγράψας* 88, 4. *ναῶ τῶν ἀγίων* 91, 11. *αὐτῶ,* 92, 16. *οὐκ* 103, 1. *Ἀνάστασιν* 106, 22. , *εἰ* 110, 19. *πίσσεως, καὶ* 117, 5. *ἐτύγγανον* 118, 1. *γράφει* 121, 3. *τοῖς* 121, 22. *πενταν* 121, 24. add (i. e. addidit) 122, 23. 15|14. 123, 19. *Κωνσταντινούπολις* 124, 24. *κακά* 129, 23. 14|13. 130, 15. , *ἄπερ* 130, 20. *Βιθυνῆ* 132, 10. *πλατὺς,* 132, 11. *δέξυθμος* 133, 17. *βεβαιῶ* 133, 23. *ἀπορίαν* 142, 18. *κινδύνου* 145, 16. *γένονεν* 146, 12. *μεταξὺ* 147, 1. *κεφαλῆν* 147, 19. *ὄλιγον* 150, 22. *θεοῦ* 159, 2. *τοῦ* 159, 12. *ὡς ἀγένειος ἀπέλθων* 160, 16. *κεκοσμημένον* 161, 19. *ἡγμαλώτιζον* 163, 22. *τῶ* 167, 21. *ἐχθρῶν* 168, 8. *Ἄγγαν* 170, 14. *αἰσχυρῶν* 171, 1. *εἰς* 172, 19. *τούτους* 173, 19. *ὠδέ* 174, 18. *μνοῦνται* 175, 8. *καὶ εἰς τὰ* 175, 21. *δν* 176, 10. *βασιλεῖας* 176, 13. *παιδόθεν* 179, 22. *νιδόν* 181, 7. *ἀγίων* 181, 14. *“οὐδὲν* 183, 1. *ὡς* 184, 3. *ἐπὶ* 185, 15. *ἐλευσιν* 187, 8. *τῶν* 187, 15. *περικυκλώσαν* 188, 4. *ἀλλὰ* 189, 6. *μανθάνει, γράφει αὐτῶ* 190, 22. *θεμάτων Cramerus, θεαμάτων cod.* 192, 1. *παλατίου καὶ* 194, 15. *βασιλεὺς* 194, 17. *μηδ* 195, 25. *ἀθέων* 195, 26. *Κωνσταντίνου* 201, 14. *ἐπιτορχον* 201, 17. *καθαίρεσιν* 201, 22. *οὐ* 202, 3. *οἶκον* 202, 13. *δε* 203, 9. *προφήτης*

204, 16. <i>ἐκείνου</i>	205, 9. <i>υἱός</i>	206, 1. <i>ἀρχιερωσύνης</i>	206, 3.
<i>κουροπαλάτης</i>	207, 23. <i>εἶρ.</i>	207, 21. <i>ἀφορμῆς</i>	209, 1. <i>γοη-</i>
<i>τείαις</i>	209, 19. <i>ὑπεσχημῶνα</i>	211, 12. <i>ἀπαιδευσίας</i>	211, 20.
<i>ἀγυριώδη</i>	213, 8. <i>μητηρ</i>	218, 11. <i>Πειρωνᾶ</i>	220, 21. <i>κατὰ</i>
222, 9. <i>ἄχοντα</i>	223, 12. <i>αὐτόν;</i>	224, 16. <i>ἐκπορθήσεις</i>	225,
24, 1.—1.7.—10.	228, 4. <i>δυσεντεράς</i>	229, 16. <i>ἀπέχθειαν</i>	
240, 3. <i>Βάρδα</i>	240, 10. <i>πληγείς τὴν ψυχὴν τὸν</i>	241, 11. <i>τὸν</i>	
<i>κίνδυνον</i>	242, 23. ?] P.	243, 7. <i>συνεσχεύαστο</i>	246, 6. <i>Βα-</i>
<i>σιλείου</i>	248, 22. <i>μαγγλάβια</i>	258, 16. <i>κόσμῳ</i>	260, 5. <i>εἰπὼν</i>
265, 5. <i>ποιήσης</i>	268, 18. <i>Λέοντα</i>	271, 11. <i>παρτυχοῦσιν</i>	271,
15. <i>ἐξήγαγεν</i>	272, 23. <i>Ζωῆς</i>	280, 14. <i>τοιαύτην</i>	286, 10. <i>δια-</i>
<i>πραττόμενος</i>	294, 18. <i>δὲ] τὰ</i>	300, 12. <i>τὸν</i>	317, 13. <i>ὑπεῖξεν.</i>

INDEX GRAMMATICUS
AD EUSTATHIUM.

- ἀγριολαίνοι 464, 17.
 ἀγροπνητής παννυχίδας 498, 3.
 ἀδελφότης 496, 16.
 ἀδνούμιον 425, 8.
 ἀθροίωτος 500, 12.
 ἢ ἀλλὰ 374, 19. 413, 2. 453, 13.
 475, 17. 492, 22. ἢ ἀλλὰ 464,
 14. 493, 1. ἢ γοῦν ἀλλὰ 389, 12.
 τε — ἀλλὰ καὶ 415, 9.
 ἀμυρᾶς 472, 16.
 ἀναλλος 477, 11.
 ἀναπεσᾶς 454, 4.
 ἀνεμπύρευτος 492, 10.
 ἀηλιαστα τρυφερευόμενος 440, 7.
 ἀνθοπλίτης 395, 21.
 ἀντιμύξας 458, 11.
 ἀπεριουσιαστος 509, 18.
 ἀπλούχειρ 405, 3.
 ἀπὸ βράκας 440, 1. ἀπὸ σπάθης
 485, 19. ἀπ' ἱκανοῦ 423, 7.
 (ἐς ἱκανὸν 440, 6.)
 ἀποκοντοῦν 467, 20.
 ἀπολεοντοῦν 442, 4.
 ἀποπροσποήσεις 511, 10.
 ἀρχιωγράφος 512, 8.
 ἀρχιδεράπων 453, 16.
 ἀχαρίστεροι 501, 15.
 βαρυνενδεῖν 406, 18.
 βοργείοιοι 449, 4.
 βραχυπορεῖν 392, 23.
 βροθύμιος οἶνος 481, 16.
 genitivus] ἄνδρες αἱμάτων 448, 5.
 κατορθωμάτων 446, 15. λαμ-
 πρότητος 478, 13 τοῦ πλοῦτου
 511, 9. σφαγῆς πρόβατα 475,
 15. οἱ τῆς πόλεως 448, 11.
 449, 5. οἱ τοῦ ναυτικοῦ 460,
 6. εἶναι τῆς τῶν Βεβρύκων
 392, 2. τοῦ ἐπιτροπέειν 380,
 23. γενέσθαι τῆς ἀνω μοίρας
 373, 18. τῆς Ἰλλυριῶν ἠπει-
 ρώτιδος 423, 7. τοῦ κηπίδιου
 466, 24. τῶν κορηπίδων 480, 4.
 τοῦ οἴκου 384, 18. τοῦ πύργου
 373, 12. τοῦ σκοπευτηρίου 437,
 18. τοῦ τείλους 447, 9. τοῦ
 ὑπερφῶου 409, 14. αὐτοῦ 423,
 4. τοῦ Χάρωνος 370, 21. τοῦ
 ἐγκειμένου 481, 23. ἐτέρας πε-
 ριεργίας 403, 6. τῆς καθαρειό-
 τητος 408, 3. τῶν ἀρι 380, 1.
 τοῦ ἀκούειν 448, 3. τοῦ ἀντι-
 χωρῆσαι 443, 11. τοῦ ἀφηγεῖ-
 σθαι 367, 14. τοῦ πολεμεῖν
 446, 19. καταστήναι τοῦ εὐγε-
 σθαι 436, 19. τοῦ οἴκτου 367, 12.
 γλαφύρωμα 452, 21.
 γλωχινοῦσθαι 456, 17.
 δαυτίζειν 447, 22.
 δεητήριοι ἀρμονοίαι 499, 13.
 οἱ δεσποινικοί 385, 9.
 διαζωγράφσεις 414, 4.
 διάρια 505, 9.
 δραστηριοῦσθαι 441, 19.
 δυσαριστεῦς 427, 21.
 δυσμύθεν 428, 3. ἐκκλησιαθεν
 390, 12. Λαζόθεν 410, 24. ξη-
 ράθεν 431, 13. Σικελιαθεν 396,
 6. χορταῖθεν 436, 3.
 ἐγγραφήσθαι κόμητα εἰς βασι-
 λία 421, 20. εἰς ἐχθίστην ἐνέ-
 γραψαν τὴν Ἄγαρ 415, 2.
 ἐθέλειν διέκδυσιν 409, 10. περι-
 σιολὴν 478, 7. πηγᾶς σακρύ-
 ων 368, 15. ἐθέλειν (μέλλειν)
 καταπράξασθαι 393, 12.

- ἐθελουψυχεῖν 425, 23.
 εἶθε γυμνοί 477, 8. εἰς ὄρος εἶθε
 458, 13. τῆς εἶθε ὑπέφας
 ἀλώσεως tit..
 εἰματίζειν 486, 21. ἱματισμένον
 478, 14.
 εἰς ἀνήνυτον 377, 12. εἰς ἀνα-
 πάλειπτον 390, 20. εἰς ὄσον
 432, 2. 437, 11. 462, 17. 480,
 18. εἰς πρόφασιν 445, 13. πα-
 ρισιάζοι ἐκεῖνον εἰς προδότην
 433, 4. ἐγκαταστήσασ' τὴν φαν-
 τασίαν εἰς βασιλέα 421, 13. πε-
 ρισσώζετο αὐτὸν εἰς τυφῶνα
 429, 20. εἰς εὐεργέτην προσε-
 ποιήσατο αὐτὸν 441, 22.
 ἔκουσιακούσιος 493, 15.
 καθ' ἑκούσιον πατέρων 493, 21.
 ἔκπτωτος 405, 22.
 ἐμβόημα 503, 15.
 ἐν κενοῖς 405, 23.
 ἐντήκειν πληγὰς 432, 16.
 ἐξ ὀμμάτων ἰ. ο. τυφλός 370, 22.
 401, 15. ἐξ ὀφθαλμῶν 429, 2.
 ἐξάδελφος πρῶτος 381, 19.
 ἐπεντρανίζειν 512, 3.
 ἐπικόσμημα 483, 11.
 ἐπιτελεύτιος 501, 9. 458, 10.
 ἐρημόπολις 501, 12.
 εὐαπόφορος 378, 4.
 εὐρύλογια 415, 12.
 ἐχεφρονεῖν 406, 6.
 ἐχόμενα 430, 4.
 ἕως καὶ 432, 8. 451, 1. 456, 16.
 459, 18. ἕως καὶ εἰς 400, 11.
 424, 15. 428, 4. 432, 6. 451,
 16. 457, 19. 464, 17. 493, 5.
 μέχρι καὶ εἰς 432, 13. 487, 16.
 ἦ γὰρ 369, 5.
 ἦμιστος τὸν λαόν 392, 3 ἦμιστοι
 — πλειστοί 451, 9.
 ἠλάριον 506, 12.
 ἦν ὅτε 369, 9. 379, 9. 405, 6. 475, 19.
 τεθέλῃται 389, 16.
 ὄρος τι χρύσειον πεπαρομιασμέ-
 νον 494, 11.
 ὀημῶνια 371, 19.
 ὄριξ ἀνά μέσον 457, 5.
 inhiptivus) ἀνακίμψαι τὴν φρά-
 σιν 408, 4. ἀνακεφαλαιώσα-
 σθαι τὸ ἐπιχειρηθέν 478, 7. ὡς
 οὕτως εἰπεῖν 392, 21. εἰπεῖν
 τᾶληθές 372, 20. ἄλλως 494, 8.
 τὸ ἀνηλεέστερον 500, 20. ἐν
 βραχυτάτῳ 387, 10. ἐτέρως 486,
 13. εὐστόχως 401, 14. εὐφη-
 μότερον 389, 10. καθωμιλη-
 μένως 493, 15. κατ' ἐκεῖνον
 413, 18. κατὰ τὴν γράϊαν 375,
 6. μετριώτερον 384, 16. συνη-
 θέστερον 466, 18. καθαρώ-
 τερον ἐκφῆσαι 441, 1. βραχυ-
 λογικῶς ἱστορήσαι 386, 15. μέ-
 τρια καθιστορήσαι 491, 20.
 ὀμαλῶς λέξαι 415, 11. παρα-
 δεῖναι τὸ ψαλλόμενον 469, 14.
 σκέψασθαι ἄλλως 254, 4. οὐ-
 τω φάναί 395, 14. φάναί τὸ
 πᾶν 446, 18. τὸν ἐκείνου λό-
 γον 459, 11. κατὰ τὸν ἄνδρό-
 νικον 423, 11. τολμήσαντα 431,
 22.
 ἰχνηλάτησις 491, 3.
 καβαλλίκευμα 458, 11.
 ἡ καθολικὴ 473, 15. 490, 11. τὸ
 καθολικὸν ἱερόν 490, 20.
 καινοπραγῆμα 470, 10.
 καρδιοκολάπησις 441, 4.
 καστροφυλακεῖν 442, 12.
 καστροφυλάξ 442, 13.
 κατὰ πληγῶν ἠπειλεῖτο 434, 5.
 κατακροαίνειν 422, 12.
 καταμένειν προκεντήσαι 397, 3.
 κατασκήρτημα 485, 16.
 κατατόπια 434, 13.
 κενεαύχημα 393, 20.
 κένελπις 496, 1.
 κεφαλαιώσασθαι τὴν ναῦν 437, 10.
 κεφαλαιωτής 422, 9.
 κεφαλαρχεῖν 403, 9.
 κομητάτον 417, 4.
 κόντος 466, 18.
 κοσμικὸς βασιλεὺς 421, 20.
 κραταιότης 397, 1.
 κώδωνες 491, 10.
 λαλαγεῖν 375, 13. 466, 7. 490, 6.
 λειμῶνος Περσευφῶνης δράγματα
 395, 13.
 λέντιον 478, 6. λεπτόν ὄρας
 458, 8.
 λυμνίσαντες τὰς νῆας 451, 3.
 λογᾶς ἡ ἐκκλησιαστικὴ 385, 16.
 συγκλήτου λογίδος 394, 2.
 λόγῳ γυναικεῖον 429, 19. ἐργη-
 γόρσεως 370, 11. καχεξίας tit.
 ὄσου 450, 4. σχετλιασμοῦ 406,
 8. ἐν ἐπικλήματος λόγῳ 408,
 12.

- μάγγυτες 413, 18.
 μακελλάριοι 413, 18.
 μεγούργε 508, 12.
 μήτι δὲ ἄρα 445, 15.
 μικροβασίλεις 413, 22.
 μικροκαλύβη 464, 3.
 μικρομεγεθής 431, 19.
 μικροτελέτης 417, 10.
 μογγιλαεῖν 456, 1.
 μόδιος 455, 11.
 μυάριον 464, 5.
 μυνική φαρέτρα 512, 12.
 μύρισμα οἴνου 467, 5.
 μυστηριασθέντες 403, 21.
 γαί δὲ 466, 15. γαί δὲ καὶ 415,
 4. 421, 5. 481, 18.
 οἰκοδεσποτία 446, 13.
 οἷς 370, 22. 374, 10. 375, 2. 376,
 5. 379, 17. 23. 384, 19. 396, 13.
 413, 11. 23. 417, 14. 16. 420,
 14. 20. 436, 12. 460, 10. 479,
 11.
 δίστοι πλοίων 455, 11.
 δλιοθαίτερον 372, 3.
 ὄρογλυφεῖν 510, 15.
 ὄσα καὶ 370, 4. 384, 13. 406, 13.
 420, 3. 471, 19. 492, 17.
 ὄτε παρήσουσιν 486, 23.
 ὄτε μάλα 421, 6. 496, 20.
 οὐ προσήνεα 415, 11.
 παιγνήμων 492, 22.
 παρακλητευόμενος 442, 8.
 παροιμαστής 375, 21.
 ἢ πεδίνα λαλοῦσα γλώσσα 381, 18.
 πεσσοῦλιον 467, 1.
 πινακογράφημα 512, 9.
 πλουτιοποιία 406, 15.
 πλώϊμοι 451, 20. 457, 23.
 πριγαλεύς 441, 15.
 πολίτευσις 501, 16.
 πρηνεύειν 440, 6.
 πρόβα 426, 18.
 προβληματισθέντες 403, 17.
 προεισόδιος 368, 6.
 προσβάξασθαι 376, 3.
 προσεφάπτεσθαι 367, 22.
 προτιλοῦν 510, 23.
 πρῶην i. q. πρὶν vel πρότερον
 484, 8.
 πρωτοθεράπων 453, 6.
 δηγάτον 417, 4. 418, 21.
 δηγικόν 505, 14.
 ῥίζικον 505, 9.
 ῥωμαλεότης 446, 17.
 σαπρία 389, 16.
 σίγγον 497, 3.
 σικυήλατον 393, 5.
 συμβλοποεῖν 378, 6.
 σπερμοφάγος 461, 7.
 στάμα καὶ πέζευμα 458, 10.
 Σιεντόρειον ἀναβοῶν 448, 24.
 συγγέροντες 509, 3.
 συμβάρβαροι 456, 12.
 συναεθλευταί 511, 20.
 τειχοσειστής 454, 23.
 τροχαλοῦσθαι 459, 6.
 τρώπται τοῦ τειγίσματος 452, 18.
 τυραννεῖν 489, 14. φόνον 371, 9.
 ὑπογλάφυρον 468, 12.
 ὑπολάξευσις 454, 8.
 ὑποποδιαία τράπεζα 467, 13.
 ὑπουλεύεσθαι 466, 6.
 ὑποφητεία 499, 4.
 Φανίου θύρα 402, 9.
 φιλενδεικτεῖν 393, 19. 405, 19.
 φιλοστασιαστής 403, 10.
 φρενοβλαβεῖν 486, 4.
 χοροβατεῖν 408, 11.
 ἐν χρῶ μάχης 430, 16. τῷ ἄερι
 478, 11. ψιλῆται 505, 7.
 ὠμβρημένον πῦρ 395, 19. (κατα-
 βρέχθη κακὰ 508, 17).
 ὡς οἶα 380, 13. 448, 21. 452, 13.
 479, 9. ὡς οἶον 427, 2.
 — ων) διέγγων 432, 17. κατέ-
 γνων 379, 22.

INDEX HISTORICUS

AD LEONEM.

- Abalbacae Agarenorum ad Leonem legatus** 282, 16.
Abel occisus 5, 7.
Abessalon Arotrae filius excaecatus 291, 3.
Abia Samariae rex 33, 12.
Abraam quando natus sit 18, 16.
Saram ducit 19, 9. in Chananiam migrat 20, 12.
Abstinencia sacrorum hominum in Graecia 360, 10.
Adami peccatum, poena 5, 4 sqq.
Adriani imper. 68, 13.
Adrianopolis a Bulgaris capta 309, 5, 345, 14.
Adrianus Chaldus rebellis edomitus 308, 12.
Adrianus patricius Helenae pater 323, 5.
Aetius dux martyr. 224, 16.
Agallianus Prasinus equitat 249, 9.
Agion Longobardiae dux Graecorum victor 265, 20.
Agrippa qui et Herodes Iacobum interficit 61, 9. eius mors, 61, 20.
Albae factionis ludus equestris 249, 6.
Alexander imperator, Basilii et Eudociae filius 255, 4. suspectus aggressionis in Leonem ad S. Mocium 275, 7. Constantinum Leonis filium, e sacro fonte suscipit 279, 8. Euthymium revocato Nicolao eiicit 285, 18. sordidissimis hominibus magistratus credit 286, 10. Constantinum evirare quaerit ib. 15. Himerium Logothetam exulem agit 287, 12. Temulentus perit 288, 1. procuratores Constantino constituit ib. 5.
Alexander Persarum imperium evertit 48, 24 sq.
Alexandri episcopi cum philosopho disputatio 88, 12.
Alexandro imperatore annonae caritas 74, 11.
Alexius Armenius Musules gener Theophili 216, 9. in Siciliam dux ablegatur ib. 13. verberibus carcerique addicitur 217, 7. pristinis honoribus restituitur 218, 3.
Alexius Muzelaeus Drungarius mari mergitur 306, 12.
Ambrosius Theodosium ecclesia excludit 103, 21.
Ameras ad Strobylum mortuus 294, 3.
Amerumnes Agarenorum dux victor, Alexio Romano illius copii praefecto 219, 3. 13. Zepetrum et Samosatam amittit 220, 18. Theophilum fundit 222, 3. iterum profligat Sude duce 224, 4. Amorium capit ib. 8. nobilissimos captivorum martyres fatit ib. 14. Leonem philosophum ad se evocat 225, 7.
Anastasia, aedes unde dicta 102, 16.
Anastasia Michaelis soror in monacham detonsa 237, 3
Anastasius imper. 118, 14. seditio plebis facta 119, 4. vivus sepultus 120, 19.
Anastasius Gingylius in aulam accersitus 292, 16. Leoni Phocae in Romanum socius 301, 5.

- Anastasius Sacellarius** in monachum detonsus 305, 15.
Andreas Hetaeriarcha Basilium comitatus adlegit 230, 19.
Andreas magister militiae Ioannem Chaldium palo affigit 253, 14.
Michaelis corpus pompa reducit 262, 16.
Andreas protuestiarius 300, 16.
Andreas scholarum domesticus Sautabareni accusatione officio motus 261, 2. in eundem, et **Photium** index a Leone datus 263, 6.
Andronicus dux ad Saracenos fugere coactus 280, 16. 18.
Anna Gabalae filia, uxor Constantini Augusta 322, 14.
Anna Michaelis soror in monacham detonsa 237, 3.
Anna Zoes filia Augustae loco coronata 274, 3.
Antigonus Bardae filius schol. domesticus 238, 3.
Antiochia Iustino Thrace imperatore terrae motu fere deleta 123, 19.
Antipater ab Idumaeis raptus 53, 2.
Antonini Pii imper. 69, 17.
Antonini philosophi imper. 70, 6.
Antonius Cleopatrae amore devinctus 55, 2.
Antonius Caulcas CP. episcopus 266, 13.
Antonius patriarcha Theophilum et Theodoram nuptiis copulat 213, 19.
Antonius Sylaei episcopus iconoclastarum haeresis instaurator 351, 6. 352, 5. 355, 5.
Apelaces Persa a vermibus exesus 253, 17.
Apocaps Melitines ameras CP. honore receptus 318, 1.
Apolasath Melitines dux honore CP. receptus 318, 2.
Apollonius Tyaneus magus Byzantium venit 65, 17.
Apostupes Pelopounesi dux proditor 258, 20.
Apsimarus imper. 167, 1.
Arabes Cpolim obsident 178, 4.
Arcadius imper. 104, 18.
Aristobulus sacerdotio et regno Iudaeorum potitur 51, 13.
Arpades Turcorum dux Leonis socius 267, 15.
Arsenius Honorii et Arcadii magister 102, 1.
Arsenius in Romanum coniuratus exul 305, 3.
Artabasus curopalata Copronymi sedit. movit et vincitur 182, 3.
Artaxerxes 47, 18.
Artemius s. Anastasius imperator 171, 1. cum Arabibus bellum gerit ib. 7.
Aso Samariae rex 33, 13.
Asyleas Basilii consobrini a domesticis occisus 253, 14.
Athenodorus, Augusti praeceptor, in patriam reversurus retinetur 56, 10.
Atbyra castrum dirutum 344, 15.
Augusti imperium 54, 20. ceusum instituit 57, 8.
Aureliani imper. 79, 9.
Aviti imper. 74, 5.
Baanes praepositus 253, 5.
Babutzicus coniuratus in Basilium 261, 11.
Baethel altare 33, 2.
Baldimer Bulgariae princeps Crumini nepos, pater Symeonis 231, 17.
Barachal montis monachi 320, 7.
Bardas Boëlas in monachum detonsus 309, 4.
Bardas Cordylis filius Romanorum trans Danubium dux 231, 13. a Damiano accubitore in urbem inductus 235, 10. tollit cum eo Theoctistum ib. 19. magister, ac scholarum domesticus institutus 237, 8. Theodoraë coniurationem evadit ibid. 12. curopalates instituitur, ac Caesar creatur 228, 6. 10. Bulgarorum principem ad pacem, ac dandum Christo nomen cogit ib. 15. Basilium occidere quaerit 242, 5. Damianum aula eiicit ibid. Basilius Michaelis favore eundem tollit 243, 2. 244, 17.
Bardas Phocas in bello Bulgarico dux 295, 4.
Barnabae apostoli corpus inventum 117, 16.

- Basiliscianus imperiales ocreas indui iussus** 249, 13. cum Michaelē occisus 251, 8.
- Basilius Camaterus hetaeriarcha** 278, 3.
- Basilius Macedo ut primum Michaeli notus** 230, 14. eius initia, captivitas, reditus 231, 1. 9. Tzantzi adhaeret Macedoniae duci 232, 3. futurus imperator Nicolae Mansionario noscitur 233, 12. Theophilite Michaeli offertur 234, 4. Cephalas dictus ib. 13. Theodora extincturum genus ipsius praedicit ib. 18. protostrator constituitur 237, 18. accubitor factus Michaelis pellicem Eudociam Ingerinam uxorem accipit 242, 7. Bardam Caesarem occidit 243, 10. 244, 4. imperator a Michaelē creatur 246, 13. Symbatio illudit 242, 16. 243, 6. tumultuantem punit 247, 11. Michaelē necat 249, 3. 250, 8. filium Stephanum solenni pompa baptizat 254, 6. Photium Sede pellit ac Ignatium restituit 455, 1. ab Agarenis Afris vincitur ib. 5. ab Abestacto Romani patre periculo liberatur ib. 8. Theclam Michaelis sororem durius habet 256, 1. 6. Hebraeos ad baptismum cogit ib. 7. Syracusas amittit 257, 3. in Melitinem, et Syriam excurrit 258, 3. 10. Santabareno praestigiatori velut sancto afficitur 259, 18. Constantinam defunctam spectro videns eius nomine ecclesiam extruit ib. 12. Leonem in carcerem conicit 260, 11. coniuratos in se punit 261, 7. ceruo cornu petente moritur 262, 1. liberantem se occidit ib. 8.
- Basilius impostor Macedo manu altera truncatur** 321, 14. ferrea manu adhibita rebellionem auget 322, 1. igni traditur ib. 8.
- Basilius patricius Thessalonicam redimit** 293, 20.
- Basilius operarum praefectus a Samona proditus** 271, 18. Athenas exul relegatur 273, 11.
- Basilius Petinus Romanum eiicit** 328, 8.
- Baziltzes Sclavinus palatii opibus auctus** 286, 12. Constantini procurator 288, 5. aula ab Zoe eiicitur 292, 19.
- Belisarius Vandalos vincit** 129, 8. contra Chosroam Persam missus 131, 15.
- Boiditzes Amorii proditor** 224, 13.
- Byzantii a Severo expugnati moenia eversa** 72, 7.
- Cadmus quando regnarit** 28, 8.
- Caesar Orientis populos vincit** 52, 18. Antipatrum Palaestinae praeficit ib. 22. nominis explicatio 54, 1. a Bruto et Cassio necatus ib. 15.
- Caii imper.** 60, 13.
- Cain fratri interfector** 5, 7. aratri inventor 6, 17. a deo punitus 7, 4. eius genus et mors 8, 2.
- Calocyrys cubicularius** 272, 13.
- Calocyris monach. pacis ad Rom. legatus** 316, 4.
- Canis Andreae fabri miracula edit** 130, 1.
- Caracallae imper.** 73, 4.
- Caramali culpa captum Tauromenium** 274, 17.
- Castor asecretis aquis submersus** 247, 6.
- Catadutes coniuratus in Basilium** 261, 11.
- Cham quas terras acceperit** 16, 4.
- Chazari Leonis auxiliarii a Symeone naribus mutilati** 267, 10.
- Christophorus Basili gener Agarenorum victor** 255, 13.
- Christophorus Rom. filius hetaeriarches** 301, 4. imperator Constantini manu coronatus 302, 10. Mariam filiam Petro Bulgarorum principi coniugem locat 317, 2. ante Constantinum imperatorem acclamatus ib. 10. diem obiit 321, 8.
- Claudii imp.** 61, 1. eius timiditas ib.
- Claudius Constantii pater Aurelianus in imperium adscissit** 78, 12.
- Cleopatra** 52, 12.
- Colossus Rhodius deletus** 157, 19.
- Comersus Bulgarorum princeps** 342, 1.

- Cometa Xiphias dictus 287, 2.
 Comodi imper. 71, 1.
 Concilium Cpolitanum sub Theodosio 101, 12.
 Concilium Ephesium 107, 24.
 Concilium Chalcedonium 111, 13.
 Concilium quintum contra Severum 127, 3.
 Concilium Nicaeense contra Arium 86, 20.
 Constans, Heraclii nepos imper. 157, 5.
 Constantinaces Quaestor legatus ad Symeonem 268, 2.
 Constantinopolis a Constantino aedificatum et ornatum 87, 7.
 Constantinus Magnus 84, 17. Licinium bello persequitur 84, 21. pax cum Persis rupta 85, 19.
 Constantinus Chlorus 83, 10.
 Constantius, Constans et Constantinus impp. 90, 5.
 Constantinus Constantis fl. imper. 159, 6. cum Arabibus pacem init. 160, 12. Bulgaria annua tributa pendit 161, 19.
 Constantinus Copronymus imper. 181, 1. impius in ceteros sanctos et Mariam 181, 4. 188, 3. vincit Artabas dum 182, 3. eius exploratores a Bulgaria intercepti 189, 5.
 Constantinus, Heraclii filius imper. 155, 18.
 Constantinus Leonis fl. 192, 17.
 Constantinus Leonis et Zoes filius 279, 6. imperator sub patri, etc. tutela 285, 12. 288, 11. patruus evirare cogitat 286, 15. matrem Zoen in aulam reducit 298, 17. Romanum Leoni Phocae opponit 297. 1. 11. matrem aula eiicit, iterumque recipit 298, 14. Nicolaum patriarcham, et Stephanum magistrum adiutores asciscit ib., 12. Romanum magnum hetaeriarcham facit 300, 10. Helenam eius filiam uxorem ducit 301, 1. patrem imperatoris renunciat ib. 11. Leonis Phocae in eum turbas dissipat ib. 14. 19. matrem in monasterium relegat 303, 15. Caesaris dignitate, tumque imperiale Romanum auget 304, 7. filium eius Christophorum imperatorem coronat ib. 10. priore loco a Romano deturbatur 306, 3. a Christophoro secundus imperator acclamatur 317, 10. Romanum in Protelem insulam relegat 325, 15. 327, 17. Stephanum et Constantinum eius filios eiicit 329, 19. tumultuantes eorum causa severe punit 330, 16.
 Constantinus a Romano patre imperii corona donatus 314, 6. Helenae Armeniacae, tum Theophanoni coniugio iunctus 323, 5. patrem in monachum detonsum, relegat 328, 11. a Constantino ipse relegatur 329, 9. ib. 15. tumultuans adversus custodes occiditur 330, 3.
 Constantinus Boëlae filius monachus 315, 6.
 Constantinus maximo Basilii dolore mortuus 258, 12. vivum se ei ostensurum promittit Santabarenus 259, 18. spectro ille delusus monasterium aedificat nomine S Constantini ib. 16.
 Constantinus Gongylus in aulam accersitus 292, 16. Romanus ne excaecetur agit 296, 5. Leoni Phocae in Romanum socius 301, 6.
 Constantinus Andronici filius fuga se ad Romanos recipit 282, 15.
 Constantinus Eladicus patricius 289, 10.
 Constantinus Armenius Albus equitatus 249, 7.
 Constantinus Libs coniurati poenam evadit 291, 6. praelio in Bulgaros occumbit ib. 16.
 Constantinus mensae praefectus ab Agione profligatus 266, 2.
 Constantinus scholarum dux 288, 17. imperator in circo acclamatus, praelio corrui 289, 14.
 Constantianus Eulampii filius obtruncatus 291, 4.
 Constantinus ducis filius 278, 9.
 Constantinus Zoe charior, in monachum detonsus 283, 13. a Leone restitutus, et Accubitor factus ib. 14. 284, 18. a Zoe in

- aulam revocatus 292, 16. Leoni Phocae favens, a Romano dolo capitar 296, 19. 297, 17. domi se contineat Leoni scribere iubetur 300, 13.
- Constantianus asecretis Leoni Phocae in Romanum socius 301, 5.
- Constantinus palatii primarius sacerdos crucis lignum producit 294, 15.
- Corilyes militiae magister Rom. captivos recipit 231, 12.
- Cortices Armenius occisus 290, 9.
- Corum castrum ab Agarenis captum 269, 13.
- Cosmas Logotheta Ioannis mystici delator 314, 17.
- Crasas Russius equitat 249, 10.
- Greta capta ab Arabibus 213, 1.
- Crispus Phocae gener seditionem movet 146, 5. clericus factus 148, 10.
- Curcius protovestiarius coniurationem prodit in Basilium 261, 7.
- Cusanes Turcorum dux Leoni socius 267, 15.
- Cyclades captae ab Arabibus 213, 1.
- Cymenae montis monachi 320, 7.
- Cyrillus tribunus martyr 224, 18.
- Cyrus Persarum rex 46, 15.
- Cyrus praefectus moenia Cpolis aedificat 110, 16.
- Damianus patricius, et accubitor Bardam in urbem inducit 235, 10. eius suasu Theoctistum occidit ib. 16. ob Bardae Caesari negatum honorem in carcerem missus 241, 15.
- Darius Hystaspis templi aedificatores defendit a Samaritanis 47, 3.
- David rex creatus 20, 19.
- Deborra prophetat 28, 7.
- Decii imper. 76, 14.
- Demetrius oppidum 274, 1.
- Demetrius regii fisci notarius 305, 16.
- Diocletianus Maximianum regni socium assumit 81, 15.
- Domitiani imper. 65, 11. Domitianus Christianos persequitur 66, 8.
- Edessa inundatione submersa 124, 18.
- Imago Christi Edessena CP. recepta 326, 14.
- Egregori gigantes procreant 10, 6. Eli 29, 16.
- Elisaei prophetae corpus Alexandriam delatum 115, 2.
- Epidamnus quando condita sit 38, 5.
- Equestris ludus factionis Venetae, Albae, Prasiniae, Russiae, 249, 6.
- Eudocia Ingeris filia, Michaelis scortum 230, 2. Basilio uxor traditur 242, 7. Michaellem deterrit ab iniuria in Basilium 249, 19. Michaelle occiso in palatium inducta 252, 10. Alexandrum filium suscipit ex Basilio legitimum 255, 4.
- Eudocia Decapolitae filia Michaelis uxor 230, 4. viro occiso ad parentes remittitur 252, 10.
- Eudocia Augusta Leonis tertia uxor ex partu mortua 274, 6.
- Euphrosyna mater Theophili 211, 16. filio sponsae optionem facit 213, 11. aula excedens vitam monasticam agit 214, 5.
- Eupraxias Mozilicis filius Siciliae dux 258, 18.
- Eustathius classis Drungarius in monachum detonsus 274, 16. Tripolitae urbem invadentis occursum refugit 276, 19.
- Eustathius patricius classis Drungarius 267, 17. pacis cum Leone intercessor existit 268, 11.
- Euthymius eiecto Nicolao CP. episcopus 280, 2. Alexandro imperatore ipse eiectus 285, 16.
- Euthymius Constantini procurator relictus 288, 4.
- Euthymius Sardius episcopus imaginum defensor praecipuus 209, 6.
- Faustinus Platypodis filius praelio in Bulgaros occisus 306, 17.
- Gabalas Annae Augustae pater 322, 14.
- Gabrielopulus Sclavinus palatii opibus auctus 286, 12. Constantini procurator ab Alexandro relictus 288, 4. aula ab Zoe eicitur 292, 19.
- Galbae imper. 63, 14.
- Galerius Persis bellum infert 82, 5.

- Galli et Volusiani imper. 77, 7.
 Gedeon Israelitarum liberator 28, 14.
 Gelimer a Belisario fugatus 131, 3.
 Georgius Crinitus 278, 3.
 Georgius Sursubules Symeonis filiorum procurator 315, 17. pacem inter Romanos et Bulgaros componit 316, 6. Mariam Petro Bulgarorum principi uxorem iungit ib. 13.
 Glacies ex Ponto Euxino Cpolim delata 186, 21.
 Gordiani imper. 75, 20.
 Gotholia Ochosiæ prolem extinguit 34, 4.
 Gothoniæ iudex 27, 10.
 Gothorum 4 gentes 110, 12.
 Gratianus imper. 100, 1. Maximis dolis interfectus ib. 7.
 Gregoras magister in Dalmatæ monasterio inclusus 290, 17.
 Gregoras ducis filius occisus 290, 8.
 Gregoras Hibertzes scholarum domesticus 281, 12.
 Gregorius Philemonis Papias factus 252, 9.
 Guber patricius iudex Photio datus 264, 6.
 Gumer Opsicii Comes publici cursus Logotheta 247, 10.
 Hebraica lingua antiquissima 13, 16.
 Helena Armeniaca Constantino Romani filio nupta 323, 5.
 Helena Romani filia Constantini uxor 301, 1.
 Heraclius Magnus imper. 147, 10, cum Persis bellum gerit 148, 12.
 Heraclonas imper. 156, 14.
 Hesith Arabum dux ab Hebraeis fraude circumventus 173, 19.
 Hugonis Galliae regis filia Romano Constantini filio nuptui tradita 325, 8.
 Hypsile castrum ab Agarenis captum 263, 14.
 Iacobus 21, 15 sq.
 Iaphet quas terras accepit 16, 1.
 Iacobitzes Persa Basilicianum occidit 251, 8. equo raptatus misere interit 252, 13.
 Ianis patriarchæ corpus igni traditum 248, 17.
 Icasia Theophili nuptias ambit 213, 14. spe frustrata, monasticum statum assumit, ac multa docte scribit 214, 3.
 Ieroboam rex creatus 39, 12.
 Iesus Naue filius 26, 17.
 Ignatius Michaëlis cubicularius 250, 19.
 Ignatius Michaëlis curopalatae filius CP. episcopus 235, 3. Barda ob incestum excommunicato, in exilium trusus 240, 12. eiecto Photio a Basilio restituitur 255, 2. monasterium extruit, in quo et sepelitur ib.
 Ilicum bellum quando sit gestum 29, 7.
 Inachus quando Argis regnarit 26, 10.
 Ioannes in Patrum insulam relegatus 65, 15.
 Ioannes Agiopolita iudex Photio datus 263, 4. 264, 6.
 Ioannes Bagas Patzinaces in belli societatem adducit 293, 8. discordia cum Romano inutile eorum auxilium facit 295, 18.
 Ioannes Petri Bulgarorum principis frater in monachum detonus CP. adductus 320, 14. honesto illic coniugio sociatus 321, 1.
 Ioannes Biglae Drungarius 256, 15.
 Ioannes Chaldius in Bardam coniuratus 243, 10. Michaëlem occidit 251, 15. palo affixus moritur 253, 13.
 Iobas Chasæ filius Athenis occisus 294, 8.
 Ioannes Curcuas in Basilium coniuratus 261, 7.
 Ioannes Curcuas Drungarius 304, 1.
 Ioannes Curcuas scholarum domesticus perduelles in Romanum profligat 308, 15. Melitinem Agarenis deletis illi vindicat 317, 19. invidia in ipsum munere abdicatur 325, 1.
 Ioannes Eloda Constantini procurator 288, 4. Constantini ducis tyrannidem extinguit 298, 14. Alexandri domesticos aula eiicit 292, 17. morbo moritur 293, 2.
 Ioannes Garidas coniuratus in Leo-

- nem 273, 7. scholarum domesticus esse iubetur 298, 18. actissime Romano sociatur 299, 7.
- Ioannes Grapson excubiti praefectus in bello Bulgarico occisus** 295, 2. 296, 12.
- Ioannes in Patum insulam relegatus** 65, 15.
- Ioannes Lazares rector** 286, 10. ab Alexandro Constantini procurator relictus 288, 4. aula ab Zoe eiicitur 292, 17.
- Ioannes lector haeresis Symmystes Leoni Armeno** 209, 1. monumenta quaerit quibus impugnet imagines 350, 3. committit Leo cum orthodoxis 252, 9. 353, 11. 355, 3. Hylilas dictus quod est praecursor 349, 19.
- Ioannes mysticus pacis cum Symeone conciliator** 310, 8. tyrannidis accusatus monachum induit 314, 16.
- Ioannes Neatocomites coniurationem in Bardam detegit** 244, 6. Basilius verberibus caesum monachum facit 256, 4. magnae ecclesiae oeconomum constituit ib. 7.
- Ioannes presbyter Romani in aulam prodromus** 299, 12.
- Ioannes presbyter et rector ab imperatore secundus** 305, 5. a Bulgaris in fugam actus 306, 16. suspectus, aula relicta monachum induit 310, 11. Ioannem Petri Bulgarorum principis fratrem CP. adducit 320, 16.
- Ioannes patricius Rodenus res cum Agarenis componit** 292, 4. vincit Tripolitam 309, 16.
- Ioannes Romae episcopus** 309, 16.
- Ioannes Syncellus homo praestigiator CP. episcopus** 221, 9. a Theodora eiectus 228, 16.
- Ioannes Tubaces Leonem Phocam excaecat** 303, 4.
- Iosephus quid de Iesu narraverit** 59, 11.
- Iovianus imperator** 95, 1.
- Irene cum Constantino fl. regnat** 192, 17. simultas eius cum filio 196, 5. eius contra filium machinationes 192, 15 sqq. regno potitur 200, 3. exsul moritur 204, 3.
- Iuliani Didii imper.** 72, 1.
- Iulianus Apostata** 92, 18. bello Persico male rem gerit et occiditur 93, 12.
- Iustiniaui statuae collapsus globus aureus restitutus** 227, 3.
- Iustinianus Magnus** 125, 10. populi seditio 126, 6. Cpoli morbus letalis 127, 17. terrae motus per totum mundum 128, 3. eius de paederastis edicta ib. 17.
- Iustinianus imper.** 162, 17. Slavorum victorum auxilio fretus Agarenis bellum infert 163, 7.
- Iustinus Minor** 132, 5. per magistratum quendam iudiciorum integritatem restituit 133, 11. eius morientis ad Tiberium oratio 135, 8.
- Iustinus Thrax** 122, 18.
- Larpus astronomus propter praesagium a Domitiano in vincula coniectus** 66, 5.
- Lazari corpus ad Topos translatum** 274, 11.
- Leo Copronymi fl. imper.** 190, 6.
- Leo Isaurus imper.** 173, 18. ei iuveni praedictum imperium 174, 11. haeresin sectatur 176, 19.
- Leo Argyri filius vitae periculum fuga redimit** 307, 4.
- Leo Arsenii domesticus eius delator coniurationis** 305, 3. Hebdomadarius constituitur ib. 7.
- Leo Magnus Marcellus imper.** 113, 1.
- Leo chamelaeon a S. Nicephoro vocatus, homo versipellis** 336, 6. 340, 17. 341, 4. in Michaellem, qui dignitate auxerat, ingrattissimus 341, 7. detonsa Procopia Augusta, Michaelis filios caecatos relegat ib. 8. populantibus Rom ditionis loca Bulgaris, segnior qui scit 346, 4. Symbatium filium imperii collegam renuntiat ib. 19. captivos Romanos recipere negligit 348, 15. Crumo mortuo ecclesiae, ac imaginibus bellum indicit 350, 7 sq. ex antiquis libris haeresi praesidium quaerit 352, 14. patriarcham ad di-

- sputandum cum haereticis compellit 354, 14. Christi ad Chalcedem portam imaginem delicit 356, 12. adorare fingens imagines adversus eas cogit 359, 1. Nicophorum urbe eiicit ib. 7. 209, 13 Theodotum patriarcham praefici curat 359, 18. 360, 1. 209, 14. orthodoxos suppliciis urget 361, 5 209 18. Michaelis excubitorum praefecto Christi natalitiorum die occiditur 210, 5.
- Leo Catacalus scholarum domesticus a Symeone profligatur 269, 2. 5.
- Leo Catacutilizes caecatus 281, 10.
- Leo Catziliciz cum urbe Thessal. captus 277, 5.
- Leo Choerosphactus pacis ad Symeonem legatus 268, 12. in Dalmatae monasterio inclusus 290, 15.
- Leo Gemostius Macedo captivos Romanos Bulgaris eripit 232, 18.
- Leo ex Michaelis, et Eudocia Ingerina natus 249, 4. Martinacii filiam ducit 259, 19. Santabareni dolo ut Basilii insidiator in carcerem trusus 260, 2. cum Alexandro fratre imperator relictus 262, 10. Michaelis corpus pompa transfert ad SS. Apostolos ib. 17. Photio abdicato Stephanum fratrem patriarcham praeficit 263, 9. Photium, et Santabarenum reos maiestatis agit 264, 1. 3. S. Thomae ecclesiam incensam restituit 263, 15. vincitur a Longobardis 266, 4. castra Hypsilem, et Samum amittit 263, 13. 266, 8. Zautzae affectum, in Bulgarici belli se angustias conicit 266, 10. Turcorum auxilia corrogat 267, 15. pacem, captivis restitutis, componit 268, 10. profligatur a Symeone 269, 9. Zoem scortum pompae sociam adducit ib. 17. insidiis a Zautzae cognatis appetitur ib. 19. Zoem Zautzae filiam uxorem ducit 270, 16. benedictionis nuptialis minister depositus ib. 17. insidias Samona detegente evadit 271, 18. oppidum Demetrias, Tauromenium, aliaque amittit 274, 4. 15. ecclesiam in honorem S. Theophanionis uxoris construit ib. 11. S. Lazari monasterio extracto, eius in eo corpus, ac S. Magdalenae recondit ibid. 13. vulneratur ad S. Mocium 275, 7. vitae annos residuos Marcus oeconomus praedicat 276, 4. Zoem quartam uxorem ducit ib. 12. Constantinum filium ex ea suscipit 279, 6. Thomas nuptiarum minister depositus, Leo excommunicatus ib. 9. Nicolaum patriarcham subrogato Euthymio eiicit ib. 16. Andronicum, Samonae insidiis appetitum deficere ad Saracenos cogit 280, 15. 281, 13. filium Constantinum coronat 283, 6. vincitur a Saracenis 285, 3. Alexandro fratre successore obit ib. 9.
- Leo musicus Zautzae domesticus in monachum detonsus 271, 10.
- Leo philosophus insignis coniector, et astronomus 224, 10. eum in urbe ludo praeficit Theophilus 225, 10. Thessalonicensis metropolita creatus ib. 12. Bardae Caesari necem praedicat 243, 20. fornicis S. Mariae ruinam praesagit 254, 11.
- Leo Phocas domesticus 295, 3. victore Symeone fuga semel, et iterum labitur 298, 1. cogitanti imperium Romanus obsistit ib. 11. ne res novas moliat admonetur 300, 15. Romanum opprimendum praetextus, Constantini sacris publicus hostis declaratur 225. 2. captus oculis caecatur 303, 6.
- Leo Romani Argyri frater in bello Bulgarico dux 296, 18.
- Leo Romani cognatus Leonem Phocam excaecat 303, 6.
- Leo asecretis 246, 5.
- Leo Tripolita Leonem in angustias conicit 276, 18. 277, 4. Thessalonicam capit ib. 5. ne evertat, Symeon asecretis pri-

- mus pecunia redimit ib. 15. Ioannes Radinus in fugam agit 309, 16.
 Leontius Imper. 165, 22.
 Lycurgus quando leges scripserit 35, 6.
 Macrinus mortem fortuna fugit 73, 7. eius imperium ib. 19.
 Maecenas ab Augusto amatus 55, 22.
 S. Magdalenae corpus ad Topos translatum 274, 11.
 Maniaces excubiarum Drungarius 236, 11.
 Manicophadus amorii proditor 224, 14.
 Manuel Curtices Romanum eiicit 328, 9.
 Manuel militum in Oriente spectatissimus ad Saracenos fugere coactus 218, 17. accepta fide, Iusisque Saracenis reversus 219, 16. Agarenorum victorem Theophilum facit 220, 17. Theophilum iterum strenue tutans, cadit 222, 4.
 Marcianus imper. 111, 4. quomodo imperium adeptus sit 112, 5.
 Mariae vestis inventa 114, 4.
 S. Mariae vestis sub Michaelae urbi praesidio 241, 8. sub Romano 311, 2.
 Maria Basilii uxor repudiata 242, 6.
 Maria Christophori imperatoris filia Petro Bulgarorum principi nupta 316, 13.
 Maria Theophili filia Alexio Musulae nuptui tradita 216, 10. extinctae tumultus urna argentea decoratus, ac locus asyli factus ib. 17.
 Marianus exmonachus Romanum, filiosque eiicit 328, 8.
 Maruli filius Icanati praefectus 295, 3.
 Mauricius imper. 138, 11. infans deformis natus 139, 7. Mauricius exercitum hostibus tradit 139, 21. eius poenitentia 140, 11. cum liberis et uxore interfectus 143, 20.
 Maximi imper. 75, 11.
 Maximini imper. 75, 1.
 Melchisedek 25, 17.
 Melias cum Armeniis socius in bello Bulgarico 294, 17. Ioanni Curcae adiutor Agarenos Melitimes profligat 318, 6.
 Melissenus dux martyr 224, 16.
 Methodius monachus, eiectione Ioanne CP. episcopus 228, 17.
 Ignatio successore moritur 235, 3.
 Michael imperator 206, 4.
 Michael excubitorum princeps Aemeriensis, Leone occiso imperator 210, 5. 211, 7. mitior in catholicos haud ipse catholicus ibid. Theophilum filium donat corona imperii ibid. 17. Thomae tyrannidem comprimit ib. Cretam, Siciliam, etc. amittit 213, 1.
 Michael Bulgariae princeps Christianus 238, 11.
 Michaelis characti culpa captum Tauromenium 274, 17.
 Michael Christophori imperatoris filius clericus 330, 4.
 Michael Diabolicus coniurationis delator 330, 17.
 Michael Gregorae consobrinus occisus 290, 8.
 Michael heteriarca coniuratus in Basilium 261, 11.
 Michael Moroleontis filius praelio occisus 305, 11.
 Michael Stypiotes patricius pacis auspex cum Symeone 310, 8.
 Michael Theophili et Theodora filius 222, 18. a patre imperator coronatus 227, 8. cum matre imperium suscipit 228, 10. Theoctistam adversus aneam emittit 229, 12. venationi, circi ludis, aliisque inhonestis deditior ib. 18. uxorem Eudociam filiam Decapolitae ducit 230, 4. Basilio afficitur ib. 14. Theoctistum Bardae suavis occidit, matremque aula eiicit 235, 16. sorores in monachas detondet 237, 6. coniuratos in Bardam punit ib. 14. Basilium prostratorem instituit ib. 18. Bardam avunculum creat Caesarem 238, 7. Michaellem Bulgarorum regem Christianum facit ib. 10. in Basilium effusior 239, 9. Rus-

- sos suburbia infestantes, cum veste sanctae deiparae supplicans ab urbe depellit 241, 1. Basilium accubitorum facit 242, 4. Eudociam Ingerinam pellitem suam illi uxorem iungit ib. 7. Basilii machinatione Bardam Caesarem occidit 243, 10. imperii collegam Basilium coronat 246, 11. Symbatium, et Peganem comprimit 247, 7. Constantini Cabalini corpus, et Ioannis patriarchae comburit 248, 17. a Basilio temulentus occiditur 249, 15. 250, 4 coniurati in Michaëlem, eiusque auctores necis deo ultore puniti 253, 18.
- Michaël Toxaras copias in Thraciam trahit 294, 14. Midas Phrygiae rex 36, 17. Moameth 152, 15. Moroleo Adrianopolis dux a Symeone occisus 309, 5. Moses 24, 4 sq.
- Mundarus Saracenorum princeps baptizatus 119, 20. Myro Manuelis delator 222, 2. Myxares coniuratus in Basilium 261, 11.
- Nabuchodonosor, Babyloniae rex 37, 18. 45, 1. ib. 13.
- Nazarus Bucellariorum dux amaram vincit 239, 1.
- Nebad, Aegypti rex, Hierosolyma aggreditur 37, 13.
- Nebrod turris aedificandae auctor 12, 16.
- Neronis imper. 62, 4.
- Nervae imper. 67, 1.
- Nicephorus imper. 201, 9. Irenen in exilium mittit 202, 7. Arabes missis literis placat 203, 4.
- Nicephorus Caminas drungarius 278, 5.
- Nicephorus Maleinus Symbatii tumultum dissipat 248, 3.
- Nicetas protospatharius Elladicus Thessalonicae excidium pecunia redimit 294, 1.
- Nicetas patricius Romani consocer Nicolaum patriarcham verberibus affectus aula eiicit 300, 5. in monachum ipse detonsus 318, 11.
- Nicetas asecretis, tum protonotarius profugus 289, 9.
- Nicetas Xylintus mensae praepositus in monachum attonsus 257, 5. sub Leone magna ecclesiae oeconomus ib. 7.
- Nicolaus Cubatzas coniuratus 305, 17.
- Nicolaus ducis filius a Bulgariae praelio occisus 296, 16.
- Nicolaus hetaeriarca coniuratus in monachum detonsus 273, 12.
- Nicolaus Mansionarius Basilio Macedoni imperii vates 233, 13. vaticinii praemio oeconomi et Syncelli dignitate auctus 256, 13.
- Nicolaus imperatoris mysticus CP. episc. 274, 1. Constantinum Leonis filium baptizat 279, 9. deponit ib. Leonis nuptiarum ministrum, illo excommunicato deponit ib. 11. in exilium pelitur ib. 19. ab Alexand. revocatur 285, 16. Constantini ab eo procurator relictus 288, 3. Symeon Bulgarus venerabundus alloquitur 292, 7. a Zoe aula eficitur ib. 19. a Constantino administrationis adiutor assumitur 298, 13. expellitur a Niceta Romani Consocero 300, 4. Constantino et Helenae nuptiales imponit corollas 301, 3. sublata discordia eius, et Euthymii occasione orta 304, 11. Symeon Bulgarus ad colloquium deposcit 310, 6. cum Romano ad Blachernas procedit 311, 4. diem obit 314, 12.
- Noe arcam aedificat et servatur 11, 5.
- Obviationis festum celebrari coeptum 123, 14.
- Oenates Peloponnesi dux 258, 19.
- Olympus mons monachis celebris 320, 7.
- Onias sacerdos propter precationem lapidatus 51, 15.
- Ooriphas praefectus urbi praesidio relictus 240, 15.
- Pancratucas Armenius Thessalonicae proditor 293, 18.
- Pantherius patricius Romani affinis domesticus 325, 2.

- Pardus excubiarum drungarius** 273, 3.
- Paschalius protospatharius Longobardiae dux Romani ad Hugonem legatus** 325, 6.
- Patzinaces in belli societatem a Zoe asciti** 293, 9. Romanorum ducum discordi ab auxilio deterriti 295, 19.
- Paulus interfectus a Nerone** 63, 2.
- Paulus cubicularius Michaelis corpus sepelit** 252, 14.
- Paulus Manglabita coniuratus exul** 305, 4.
- Paulus Orphanotroph. exul** 304, 19.
- Paulus Sacelli praepositus** 256, 16.
- Pentapyrgium Theoph. opus** 217, 3.
- Pertinacis imper.** 71, 13.
- Petronas Theodorae frater a Theophilo viduam ulciscente severius punitus** 216, 5. Theophobo Persae caput abscindit 228, 1. Orientis Magister militiae Ameram vincit 238, 19.
- Petrus interfectus a Nerone** 63, 6.
- Petrus Bulgarus in Bardam coniuratus** 244, 5.
- Petrus Bulgarorum princeps Symeonis filius** 315, 16. Mariam Christophori imperatoris filiam uxorem ducit 317, 4. fratrem Ionnem in monachum detonsum CP. transmittit 320, 14.
- Petrus Pauper magister verberibus affectus** 238, 13.
- Phalek nominis significatio** 14, 5, divisiones eius aetate factae ib.
- Philippi imper.** 76, 4. Christianorum amans ib.
- Philippicus s. Bardanus imper.** 170, 1. sub eo Bulgari usque ad Cpolim penetrant 170, 10.
- Phocas imper.** 143, 10.
- Phoroneus Argivorum rex** 26, 12.
- Photius secretariorum primus eiecto Ignatio CP. episcopus** 241, 6. S. Mariae vestem Russis opponit ib. 8. Michaeli et Basilio fidem Bardae obstringentibus, Christi corporis et sanguinis sacramenta obtendit 243, 16. Basilium imperatorem coronat 246, 14. in eum ut homicidam conclamans, eiicitur 254, 20. mortuo Ignatio iterum revocatus, iterumque eiectus in exilio moritur 258, 6. Theodorum Santabarenum Basilio commendat 259, 18. exorat ne Leo excaecetur 260, 12. abdicare se throno cogitur 263, 6. maiestatis accusatur 264, 7. Pilatus se interficit 58, 23. Polyuctus monachus CP. episcopus 327, 19. Pothus Argyri filius scholarum domesticus 385, 10. fuga salutem a Bulgariis expedit 387, 4. Prasiniae factionis ludus 249, 9. Probi imper. 80, 6. Victorinum in Britanniam misit 80, 11. Procopius Bardae protovestiarus 244, 7. Procopius protovestiarus sociorum proditione occisus 258, 20. Ptolemaei reliqui 50, 14 sq. Ptolemaeus Lagi 49, 18. Ptolemaeus Philadelphus divina scripta vertenda curat 49, 23 sq. Pulcheria regina Theodosii soror 109, 4. in matrimonium ducta a Marciano 111, 10. Pulcheria a Michaeli in monasterium detrusa 237, 5. Rabduchus Dyrachii dux 258, 19. Raedestus castrum eversum 345, 4. Rendacius Michaelis protovestiarus 245, 15. Rhoboam 32, 15. Rhodonatus regius clericus 316, 9. Rhodophyles Thessalonica expugnata captus 277, 7. Roma quando condita sit 35, 10. Romanus episcopus deficit et Francis se adiungit 177, 19. Romanus Argyrus in bello Bulgarico dux 295, 3. Romanus iunior Hugonis filiam uxorem ducit 325, 7. Romanus patricius et drungarius ex discordia cum Baga inutile Patzinacium auxilium reddit 295, 16. Constantinum accubitorem dolo capit 297, 12. in palatium velut praesidio futurus Constantino irrumpit 299, 4. Nicolaum patriarcham aula eiicit 300, 5. magister creatus, et magnus he-

- raeriarcha ib. 10. filiam Constantino locat, paterque imperatoris declaratur 301, 1. Leonis Phocae conspirationem dissipat ib. 5. 302, 14. Zoem Augustam aula eiicit ib. Caesaris dignitate augetur; tumque imperiali corona donatur 304, 5. ecclesiae CP. dissidium sedat ib. 14. Constantinum priore loco deturbat 306, 4. a Bulgaris clades accipit ib. 14. rebelles comprimit 308, 14. Agarenos vincit 309, 18. Symeonis animum ad pacem inflectit 310, 12. 311, 8. filios Stephanum, et Constantinum imperatores creat; Theophylactum iuniorem filium clericum facit 314, 5. 7. cum Petro Bulgarorum principe nuptiarum foedera consociat 316, 7. cum Melitinis Amera pacem init, tum Melitinem subigit 318, 2. pauperum famem relevat ib. 6. 319, 17. Ioanni Petri fratri Bulgarorum domini CP. abducto uxorem locat 320, 16. Basilium Macedonem impostorem igni addicit 321, 14. 322, 4. Turcos Thraciam populates depellit ib. 16. Russos infestantes profigat 323, 13. 324, 13. filiis Stephano, et Constantino uxores locat 322, 13. 323, 4. Romano Constantini filio uxorem Hugonis filiam ex Gallia asciscit 325, 7. in Prote insula relegatus sanctorum monachorum solatio utitur 327, 17. ib. 20. filiis exprobrat ingratitudinem 329, 18. Constantino prior moritur 331, 1.
- Russiae factionis ludus equestris 249, 6.
- Russi CP. suburbia devastant 240, 19. S. Mariae praesidio quassata eorum classis 241, 10.
- Russi Thraciam vastantes, semel, iterumque victi 323, 7. 324, 11.
- Sactices strenue adversus Bulgaros pugnans occumbit 307, 16. 308, 1.
- Salomo rex 31, 22.
- Samonas, cubicularius ex Agarenis Leoni charus 271, 19. fidei praemio protospatharius factus 273, 18. fugiens ad suos, adoratum se crucem ad Siricha profectum fingit 278, 14. Constantinum Leonis filium e sacro fonte suscipit 279, 6. fit accubitor ib. 15. Andronicum per calumniam ad Agarenos fugere cogit 280, 16. 281, 8. propensum in Agarenos animum patri ostendit 283, 1. ib. 4. variorum reus criminum, in monachum detondetur 284, 16.
- Sampson 29, 7.
- Samuel 29, 18.
- Samus castrum captum a Saracenis 266, 8.
- Saul rex creatus 30, 6.
- Sclerus dux, in belli societatem Turcos trahit 267, 13.
- Scythae Gallo imperatore in Romanas provincias invadunt 77, 12.
- Sem quas terras acceperit 14, 13.
- Sergius Leone Isauro imperatore in Sicilia seditionem movet 179, 3.
- Sergius monachus Cosmae frater Photii nepos Romano coniunctissimus 327, 9.
- Serpens vivus in aenea statua 257, 14.
- Seth quinque planetis nomina dat 9, 10. hebraicas litteras invenit. ib. 12. eius genus ib. 16 sq. Severi imper. 72, 7.
- Similis ab Adriano honoribus ornatus 69, 4.
- Simo magus a Philippo baptizatus 60, 19. repudiata fide Christiana ut deus colitur 61, 12.
- Socrates quando vixerit 48, 13.
- Sophia ecclesia aedificata 92, 3.
- Stauracius imper. 205, 10.
- Stauracius Zautzae domesticus in monachum detonsus 271, 14.
- Stephanus Amascae metropolitae eunuchus CP. episcopus 314, 14.
- Petrum Bulgariae principem, et Mariam sponso sociat 317, 4. moritur 318, 16.
- Stephanus Basilii filius solenni pompa baptizatus 254, 5. ab-

- dicato Photio CP. episcopus 263, 9. post sex annos sacerdotii moritur ib. 13.
- Stephanus Calomariae filius Photii accusator 263, 19. in monachum detonsus exul 304, 20.
- Stephanus magister Constantini procurator 288, 3. ad pacem cum Symeone componendam adhibitus 292, 4. ne Romanus excaecetur apud Zoem impedit 296, 9. Constantinus aulae adesse iubet 296, 12. Romano violentef ingrediente, palatio exit 300, 4.
- Stephanus a Romano patre imperii corona donatus 314, 5. Annam Gabalae filiam uxorem ducit 322, 14. in patrem insurgit 328, 4. a Constantino in clericum attonsus ib. 8. 329, 14.
- Stupiores scholarum domesticus 261, 4. ad Tarsum victus munere abdicatur ib. 5. Pardum consiuratum capit 273, 3.
- Sudes Agarenorum dux spectatissimus 224, 4.
- Symbatius a Leone patre imperii collega adlectus 346, 4. occiso patre monachus detondetur 208, 14.
- Symbatius Basilio amicitia coniunctus 242, 16. Michaellem in Bardam irritat, eumque occidit 243, 3. 10. in Basilium tumultuans in ordinem redactus 247, 14.
- Symeon Bulgarorum princeps Leonem bello petit 266, 14. Crinitem, et Corticem Rom. duces occidit 267, 7. Turcorum auxillio infestantibus Romanis, pacem componit ib. 3. 287, 18. Romanos ingenti clade fundit 290, 12. urbem expugnare non valens in pacem consentit 291, 20. Adrianopolim proditione capit 293, 19. Romanos profigat 295, 10. Pegarum palatia aliaque succendit 306, 9. 307, 5. Thraciam depopulatus ipsam urbem invadit 310, 3. Nicolai patriarchae colloquium expetit ib. 5. cum Romano collocutus pacem inquit ibid. 14. 314, 6. diem obit 315, 16.
- Symeon Caniclei praefectus Leonis Phocae turbas dissipat 302, 2.
- Symeon Ionae filius a Chersonitis occisus 269, 12.
- Symeon asecretis primus Thessalonicae eversionem auro redimit 277, 5.
- Symeon Theodori paedagogi frater in exilium actus 303, 18.
- Syracusa ab Agarenis capta 257, 3.
- Tatzates rebellis oculis caecatus 308, 12. 309, 3.
- Thales quando sit mortuus 36, 7.
- Thecla Michaelis soror a fratre in monachum detonsa 237, 3. a Basilio sublatis divitiis verberibus caesa 256, 6.
- Theoctetus officii notarius 305, 17.
- Theoctistus Canicleo praepositus Iosannem eiici curat 228, 15. cum ingenti damno exercitus Creta regreditur 229, 8. Damiani Bardanae insidiis a Michaelae occiditur 235, 16.
- Theodoretus cubicularius coniuratus exul 305, 16.
- Theodora Paphlago a Theophilo in uxorem deligitur 213, 17. cum filio Michaelae suscepto imperio ecclesiae res restituit 229, 4. Theoctistum adversus Arabes mittit ib. 3. Eudociam Decapolitae filiam uxorem filio iungit 230, 4. Basilium ipsius genus deleturum praedicat 234, 19. Theoctisto sublato, aula eiicitur 235, 19. 237, 4. in Bardam coniurat ib. 12.
- Theodora Romani uxor Augusta 304, 8. moritur 307, 8.
- Theodorus Atramyntinus 173 1.
- Theodorus abbas Santabarensis ut sanctus Basilio commendatus 259, 3. ei Constantinum filium spectro obiicit ib. 12. Leonem accusat ut patri insidiantem 260, 2. accusat et Andream scholarum domesticum 261, 2. a Leone oculis privatus in exilium eiicitur 265, 16. annona revocatus ex nova ecclesia donatur ib. 18.

- Theodosius Abuces monachus pacis conciliator 316, 9.
- Theodorus archiepiscopus Crithinus dictus, data fide Alexium reducit 247, 2. eius violatae Theophilum arguens, exilio mulctatur ib. 3. restitutus se episcopatu abdicat 218, 6.
- Theodorus Matzucus Romani in aulam prodromus 299, 12.
- Theodorus magister pacis conciliator a Symeone missus 292, 3.
- Theodorus Constantini paedagogus Romanum drungarium provehit 296, 17. in palatium tutorem Constantini accersit 299, 13. rapitur in exilium ut in eum machinatus 303, 11.
- Theodorus protospatharius craterus dictus martyr 224, 16.
- Theodorus oratione pro imaginibus defunctus in exilium eiectus 209, 14.
- Theodorus frater Theophanis inscriptus iambis faciem, in exilio diem obit 226, 16.
- Theodotus Melissenus Cassiteras dictus CP. episcopus 208, 10. 209, 14. dissoluti hominis mores, ac inscitiae ibid. 16. Constantini Caballini probata synodo, imagines proscribi ibid.
- Theodosius Magnus imper. 101, 1.
- Theodosius Minor 106, 13. bellum Persicum 108, 9.
- Theodosius protovestiarius a Symeone praelio occisus 269, 7.
- Theophanes Phalganus Theoctistum necat 235, 13. 236, 14.
- Theophanes Poëta vultum iambis inscriptus 226, 15. sub Michaelle et Theodora Nicaenus episcopus 227, 1.
- Theophanes protovestiarius imperii administrator 315, 11. in Petri Bulgari et Mariae nuptiis pronubus 317, 22. componendo cum Turcis, prudentiae laude excellit 322, 19. Russorum classem semel, iterumque dissolvit 323, 13. 324, 13. accubitoris dignitate augetur ibid. pacem cum Turcis ad annos quinque componit 325, 5. Christi im-
- gini Edessenae obviam procedit 326, 2. Romanum restituere molliens, in exilium eicitur 330, 11.
- Theophano Leontis uxor, eo cum scorto procedente ad Blachernas intenta precibus 269, 17. defuncta claret miraculis 270, 12. in eius honorem extracta ecclesia ad sanctos apostolos 274, 9.
- Theophilites Basilium tradit Michaeli 230, 12.
- Theophilus Michaelis filius imperii collega a patre adlectus 211, 17. Theodoram coniugem deligit 213, 17. Icasiae nuptias respuit 214, 3. Leonis Armeni necis reos capite plectit ib. 16. Theophobo Persa cum suis recepto, turmam Persarum dictam ex eis constituit 215, 5. sibi eum levirum facit ib. 9. Petronam viduae iniuriam severissime punit ib. 20. Alexium Musule locata Maria filia generum facit 216, 9. suspectum in Siciliam amandat ib. 13. revocatum, contra fidem verberibus, et carcere affligit 217, 5. 8. Mariae filiae tumultum, locum asyli facit 216, 16. Theodorum archiepiscopum exilio punit 217, 2. Manuelem ducum fortissimum ad Persas fugere cogit 218, 12. revocatum honoribus auget, eoque expeditionis socio Arabas vincit 220. 221. Veneto colore et habitu in circo ludit 222, 1. iam in Arabum venturum manus, vitae suae periculo Manuel eripit ib. 11. Michaellem filium auscipit ib. 18. aequi, iurisque tenacissimus 223, 1. ab Arabibus profigitur 224, 1. imagines abolet 221, 14. Ioannem Syncellum Magiae addictum CP. episcopum praeficit ib. 15. Amorium amittit 224, 8. Leonem philosophum ludo praeficit 225, 7. plura extruit in palatio ib. SS. Theophanem Poëtam, et Theodorum fratrem iambis ad faciem inscribit 226, 15. Michaellem filium coronat 227, 10. Theophobum Persam necat 228,

2. dysenteriae morbo animum proicit ib. 4.
 Theophilus patricius martyr 224, 15.
 Theophobus Persa cum suis a Theophilo susceptus, eiusque levir factus 215, 5. ab eodem capite truncatus 228, 2.
 Theophylactus Abestactus Basilium periculo liberat 255, 8. fundum regalem mercede accipit ib. 12.
 Theophylactus dominicus hetaeriarcha, Nicolaum patriarcham aula pellit 293, 1.
 Theophylactus patricius stabuli comes 303, 18.
 Theophylactus a Romano patre clericus, tumque subdiaconus, ac Syacellus factus 314, 6. dilatus ob aetatem eius patriarchatus 318, 18. 321, 14. patriarcha praesentibus legatis Rom. pontificis creatus 322, 9. Christi imaginem Edessenam solenni supplicatione in palatium infert 326, 14. Romanum patrem restituere molitur 330, 7.
 Thomas nuptiarum Leonis, ac alterius Zoes minister, depositus 279, 10.
 Thomas primicerius coniuratus exul 330, 12.
 Thomas tyrannus a Michaele compressus 211, 18. 212, 13.
 Tiberii imperium 58, 14. Thrasylli astrologi auditor ib. 15.
 Tiberius a Iustino adoptatus, imper. 137, 1.
 Timotheus Domitiano imperatore martyr. 65, 14.
 Titi imper. 65, 1.
 Traiani imper. 67, 12.
 Trypho monachus dum adolescit Theophylactus, CP. episcopus 318, 16. depositus, in suo monasterio moritur 321, 10.
 Valens imper. 98, 22. a Gothis victus 99, 5. Arianus orthodoxos excruciat ib. 12.
 Valentinianus imperator 96, 1. legem fert de matrimoniis ib. 9. Valentem fratrem assumit regni socium ib. 19. eius iustitia 97, 13.
 Valerianus imp. cum 400000 militibus a Persis captus 78, 5.
 Veneto colore in circo victor Theophilus 221, 4.
 Venetae factionis ludus equestris 249, 6.
 Vespasiani imper. 64, 14.
 Vitellii imper. 64, 7. astronomos ex Italia pellit ib.
 Xerxes Persarum rex 47, 17.
 Zeno imper. 116, 6.
 Zautza Stylianus hetaeriarcha Leonis excaecationem impedit 260, 13. fit magister, et logotheta publici cursus 263, 3. imperatoris pater creatus 266, 10. belli Bulgarici causa existit ib. 15. secundus ab imperatore cum filia procedit 269, 16. insidias in eum struit ib. 19. moritur 271, 15.
 Zoe Zautzae filia Leoni turpiter amata 266, 10. illi comes solenni processu 269, 17. defuncta Theophaone Augusta, coronatur 270, 15. benedictionis nuptiarum minister deponitur ib. 17. moritur; eiusque inscriptio tumuli 271, 1.
 Zoe altera, quarta Leonis uxor 276, 14. Constantinum filium suscipit 279, 6. benedictione nuptiali donatur, ac Augusta declaratur ib. 10. Constantino filio flagitante in aulam reducitur 292, 15. Alexandri domesticos aula eiicit ib. 18. Nicolaum patriarcham rebus amovet ib. 7. a Symeone Bulgaro ingenti clade afficitur 295, 12. Romanum, ne excaecetur, liberat 296, 5. aula eiecta Monialis efficitur 303, 17.

INDEX HISTORICUS

AD EUSTATHIUM.

- Alduinus comes 482, 13. 504, 9.
Alamanus 416, 14. Alamani 450, 2.
Alani 446, 6.
Alexius Comnenus Manuelis f. 381,
7. 382, 2. 391, 13. 410, 1. 411, 9.
Alexius Comnenus protosebastus
381, 7.
Alexius Comnenus protostrator
382, 2. 383, 1. 418, 4. 12. 465,
10.
Alexius Sicuntenus Philadelph.
419, 8.
Andronicus Comnenus 381, 15.
388, 1.
Andronicus Palaeologus 430, 19.
Angeli 393, 19. 398, 11. 401, 8.
Anna Alexii, mox Andronici uxor
411, 18.
Antiochiae principes secularis et
ecclesiasticus 416, 6.
Armenii 480, 15. 481, 1. 400, 7.
Bagentia 419, 16.
Basilius Camaterus patriarcha
408, 3.
Basilius Tzyscus 453, 3.
Boleas clericus 462, 1.
Bulgari pedites 276, 2.
canes Thessalonicenses 470, 1.
Chalcedon 392, 2.
Chamaedracon 456, 19.
Chonnabitaë 449, 8.
Christus *ὁ γαλιλαῖος* 410, 13.
Chumnu 430, 19. 443, 6. 452, 9.
cicadae Italicae 270, 6.
Cladon 415, 19.
Constantinus Cecaesmenus 488,
19.
Constantinus Patrenus 405, 1.
Contostephanus magnus dux 398,
15.
Corcyraeorum proverbium 506, 15.
Crania 480, 15.
Dalasenus 415, 18.
David Comnenus dux 375, 2 sq.
Diomedes 461, 15.
S. Diomedes medicus 401, 1.
Dyrrachium 423, 9.
formicae Indicae 494, 13.
Gaditani 504, 6.
Genua 415, 16.
Germanorum princeps 416, 13.
Gidus magnus domesticus 430, 18.
Gulielmus Nicaenus 465, 11.
Gulielmus Siciliae rex 417, 7.
Hectoris *χοῦρα* 487, 4.
Herodotus 451, 5.
Hierosolymorum rex 416, 8.
Iberes 446, 6.
Illyricum 423, 7.
Ioannes Branas 424, 3.
Ioannes Comnenus Andronici f.
minor 381, 19. 411, 13. 413, 7.
Ioannes Ducas 382, 4.
Ioannes marchio Manuelis Comne-
ni gener 382, 7.
Ioannes Maurozomes 445, 9. 463,
15.
Irene Alamanica 382, 6.
Isaacius Angelus tit.
Iudaei 480, 15.
Λαμναρχιδιόν τι 415, 17.
Lapardas 383, 6.
Latini cornu Cpolitani accolae 394,
11. Latinorum prior sub An-
dronico ad Thessalonicam ex-
peditio navalis 426, 13. Lati-
norum numerus 506, 19. 505, 12.
Lazicum capitis tegmentum 411, 1.
Leo Cutalas 459, 14.
Leo Hagioeuphemita 450, 15.

- Leo Mazidas 435, 15.
 lignum in ecclesiam vocat 491, 12.
Λογγθαρδοι 415, 17.
 Maleinus 415, 18.
 Manuel Abudimus 449, 13.
 Manuel Camytzes 430, 19.
 Manuel Comnenus 380, 11. 417, 16.
 Manuel Comnenus Andronici f.
 maior 381, 19. 411, 12. *σεβα-
στοκράτωρ* 429, 17.
 marchio 416, 14.
 Maria Comnena Manuelis f. 382, 6.
 S. Maria *ἡ ὀδηγήτρια* Thessalo-
 nicensis 496, 11.
 Messinae episcopus 421, 15.
 Michael Hagiotheodorita 405, 6.
 406, 4.
 Nicaea 415, 2.
 Nicetas paracosmomenus 431,
 1. 388, 19.
 S. Nicolaus 451, 15.
 Ozolae 468, 3.
 Panormi episcopus 421, 15.
 papa 416, 11.
 Paphlagonia 394, 10.
 Paphlagonia 389, 3.
 Phosphorium 394, 12.
 Pisa 415, 16.
Πρεβερισίου 426, 4.
 Prusa 415, 2.
 Pseudo-Alexius 419, 15.
 ranae Seriphiae 470, 6.
 Rogerius Siciliae rex 417, 4.
 Romanus Andronici gener 423, 14.
 Salomon 447, 13.
 Saraceni 492, 4.
 Serbi 452, 2.
 Serica vestis Latinis ignota 502, 14.
 Siciliae rex imperatoris Cpolitani
 dux 421, 1. Siciliae reges tres
 416, 19.
 Sinope 390, 10.
 S. Sophia 364, 8.
 Stephanus Hagiochristophorita
 405, 6.
 Sultanus 416, 4. 383, 7.
 Tauris 418, 6.
 Theodorus Maurozomes 406, 2.
 Theodorus Pantechnes 382, 16.
 Theodorus Synadenus 390, 7.
 Theodosius patriarcha 381, 2.
 382, 17. 385, 8. 389, 20. 399,
 7. 408, 4.
 Theophanes Probatas 450, 12.
Thesei χορδή 487, 4.
 tondent Graecos Latini 486, 19.
 Tusci 415, 16.
 Ungriae crales 416, 15. vacca ex
 adverso Cpoli posita 388, 11.
 vinum vetus a Latinis contemni-
 tur 503, 1.
 Xene Manuelis vidua 380, 16.
 394, 14. 400, 19.
 Zabareum 444, 4.
 Zemenicus 480, 16.

